Codices Graeci et Latini

photographice depicti

duce Scatone De Vries

Bibliothecae Universitatis Leidensis Praefecto

Tom. III

PLATO

Codex Oxoniensis Clarkianus 39

PARS PRIOR

LUGDUNI BATAVORUM

A. W. SIJTHOFF

1898

PLATO

Codex Oxoniensis Clarkianus 39

phototypice editus

Praefatus est Thomas Guilelmus Allen

PARS PRIOR

LUGDUNI BATAVORUM
A. W. SIJTHOFF
1898

PRAEFATIO.

Arduum mihi munus a viro doctissimo atque amicissimo Scatone de Vries impositum ut codicis celeberrimi municipis mei formam et fata enarrarem, libens accepi, veritus tamen ne temporis brevitate quod constituit editor constrictus vel brumae Britannicae tenebris occaecatus Platoni minus bene consulerem.

Liber cui hodie est titulus MS. E. D. CLARKE 39 [1]) membranaceus est, foliis VI + 424, quae longa sunt mm. 325, lata mm. 225; lineas in folio quoque stilus triginta quattuor exaravit ad utrumque latus aliis binis conclusas: quo modo et Euclidis codex D'ORVILLE 301 ornatus est; margines lineis carent; membranae, quae tenuiores plerumque sunt, quaternae consutae sunt, moreque Byzantinis solito pellium facies villosae villosis, leves levibus semper excipiuntur, ita tamen ut a fronte statim quaternionum facies levior se offerat. Signantur quaterniones in angulo superiore exteriore folii primi litteris parvis uncialibus. Quaternionum ordinem iam proponam:

ff. I—IV. recentiora sunt vacuaque, nisi quod Porsonus Gaisfordusque in folio I^r et in latere involucri interiore indices aliaque scripsere.

ff. V—VI. saeculi XIII continent Aristotelis Phys. 189 a 20 μένειν — 190 a 5 τούτων δὲ et 185 a 17 διαλῦσαι — 186 a 6 ἀμφότεροι γὰρ cum scholiis.

Quaternio

1. ff. 1—8. caret signo. inc. Euthyphro — Apol. 19 A κατηγορία ἐστιν. f. 7^v expl. Euthyphro.
2. ff. 9—16. signi β impressio, colore evanido. Apol. 19 A ἐξ — 34 D οὐδὲν.
3. ff. 17—24. signi Γ impressio. Apol. 34 D τούτων — Crito 52 B οὐ-. f. 20^r expl. Apologia.
4. ff. 25—32. folii 25 angulus superior abreptus est. Crito 52 B -δαμόσε — Phaedo 70 B ἃ σὺ λέγεις. f. 26^r expl. Crito.
5. ff. 33—40. signi ϵ vestigia. Phaedo 70 B ἀλλὰ — 85 B διαφε-.
6. ff. 41—48. signi ϛ impressio. Phaedo 85 B -ρόντως — 100 D καλὸν ἢ ἐ-.
7. ff. 49—56. signi Ζ impressio: color migravit in f. 48^v. Phaedo 100 D -κείνου — 116 B ἐναντίον.
8. ff. 57—64. incerta signi Η impressio: et hic colorem absorbuit f. 56^v. Phaedo f. 116 B διαλεχθεὶς — Cratylus 399 B ὄνομα. f. 58^r expl. Phaedo.
9. ff. 65—72. signi Θ impressio. Crat. 399 B γένηται — 417 E προαύλι-.
10. ff. 73—80. signi Ι impressio. Crat. 417 E -ον στομαυλῆσαι — 436 A μάλιστα καὶ.

[1]) *Catalogus sive Notitia manuscriptorum qui a cel. E. D. Clarke comparati in Bibliotheca Bodleiana adservantur. Pars prior* Oxon. 1812 p. 68. *A Summary Catalogue of Western Manuscripts .... by Falconer Madan,* IV, 1897 p. 309. Descripsere librum Martinus Schanz *Novae Commentationes Platonicae* Wirceburgi 1871 p. 105 sqq. 121 sqq., Ernestus Maass *Mélanges Graux* Paris. 1884 p. 749 sqq., W. W. Waddell *Parmenides* Glasgoviae 1894 p. CIII sqq. Federicum de Forest Allen collationem suam scholiorum accuratissimam hieme anni MDCCCXCI factam ne vulgaret morte prohibitum esse maxime dolendum est. (*Classical Review* 1897 p. 413).

Foliorum aliquot imagines reperiuntur apud Wattenbach et von Velsen *Exempla codicum graec. litt. minusc. scriptorum* tab. III, *Palaeographical Society* I, tab. 81; Waddell l. c.

Quaternio

11. ff. 81—88. ΙΑ bene servatum. Crat. 436 A ζητεῖν — Theaetet. 155 D φαμὲν. f. 83ᵛ expl. Cratylus.

12. ff. 89—96. signi ΙΒ impressio. Theaet. 155 D λέγειν — 172 E παραγιγνωσκομένην.

13. ff. 97—104. signi ΙΓ impressionis vestigia. Theaet. 172 E ὧν ἐκτὸς — 190 B πω.

14. ff. 105—111*. evanuit ipsa impressio. Theaet. 190 B ποτε — 207 D ἡγού-.

15. ff. 112—119. signum celat membranae recentioris fragmentum. Theaet. 207 D -μενος — Sophista 231 C ἡγεῖσθαι. f. 113ʳ expl. Theaetetus.

16. ff. 120—127. signum hausit foramen. Soph. 231 C νῦν — 249 A ἀλλὰ.

17. ff. 128—135. signum erosum. Soph. 249 A νοῦν — 266 E πεφυκός.

18. ff. 136—143. signi ΙΗ vestigia aliqua. Soph. 266 E ἦν — Politicus 272 C ἀλλήλου. f. 136ᵛ expl. Sophista.

19. ff. 144—151. signum omnino evanuit. Politicus 272 C καὶ τὰ θηρία — 289 D οὐκοῦν.

20. ff. 152—159. signi ΚΑ impressio. Polit. 307 A πρα-ξέων — Parmen. 138 D ἀδυνα-. f. 154ʳ expl. Politicus.

21. ff. 160—167. signi ΚΒ impressio. Parmen. 138 D -τώτε-ρον — 155 D καὶ τοῦ.

22. ff. 168—175. ΚΓ. Parm. 155 D εἴπερ — Philebus 17 B ἑκά-. f. 173ʳ expl. Parmenides.

23. ff. 176—183. signi ΚΔ impressio. Phil. 17 B -στον — 34 E ὅμως.

24. ff. 184—191. signum abreptum. Phil. 34 E λεκτέον — 52 C διακε-.

25. ff. 192—199. signum abreptum. Phil. 52 C -κρίμεθα — Symposium 174 C οὐχ ὡς. f. 198ᵛ expl. Philebus.

26. ff. 200—207. signi ΚΖ impressio. Symp. 174 C σὺ λέ-γεις — 191 A εἶναι.

27. ff. 208—215. evanuit signum. Symp. 191 A παλαιοῦ — 207 B θηρία.

28. ff. 216—223. evanuit signum. Symp. 207 B αἰτία ad finem. f. 223ᵛ expl. Symposium.

Quaternio

29. ff. 224—231. signum abreptum. Phaedrus init. — 244 B σωφρονοῦ-.

30. ff. 232—239. ΛΑ paullum evanidum. Phaedr. 244 B -σαι — 260 E δοκῶ τι.

31. ff. 240—247. signi ΛΒ impressio. Phaedr. 260 E προσι-όντων — 278 C λέ-.

32. ff. 248—255. signi ΛΓ impressionis vestigia. Phaedrus 278 C -γειν — Alcibiades I 120 A πρὸς. f. 248ʳ expl. Phaedrus.

33. ff. 256—263. ΛΔ. Alc. I 120 A Μειδίαν — Alc. II 139 D πῶς ἄν. f. 263ʳ expl. Alcibiades I.

34. ff. 264—271. signi ΛΕ impressio. Alc. II 139 D οὖν — Hipparchus 229 E ἐξαπατᾶσθαι. f. 269ᵛ expl. Alcibiades II.

35. ff. 272—279. evanuit signum. Hipparch. 229 E πότε-ρον — Theages 126 E χρῷ. f. 273ʳ expl. Hipparchus, inc. Erastae. f. 277ʳ expl. Erastae, inc. Theages.

36. ff. 280—287. ΛΖ impressio evanidior. Theages 126 E ὅ, τι καὶ ὅποι — Charmides 163 D ὅρι-. f. 282ʳ expl. Theages.

37. ff. 288—295. evanuit signum. Charm. 163 D -σαι — Laches 180 C τοῦτο. f. 294ᵛ* expl. Charmides.

38. ff. 296—303. signi ΛΘ vestigia. Laches 180 C μέν σοι — 195 C ἡγεῖ.

39. ff. 304—311. signi Μ impressio. Laches 195 C σὺ τουτὶ — Lysis 212 D κινδυνεύει ἔφη. f. 307ᵛ expl. Laches.

40. ff. 312—319. evanuit signum. Lysis 212 D οὐκ ἄρα — Euthydemus 276 A διδάσκαλοι. f. 317ʳ expl. Lysis.

41. ff. 320—327. ΜΒ. Euthyd. 276 A εἰσιν — 291 D κυβερνῶσα.

42. ff. 328—335. signi ΜΓ impressio. Euthyd. 291 D καὶ πάντων — 307 C μὴ μόνον.

43. ff. 336—343. signi ΜΔ vestigia. Euthyd. 307 C υἱεῖς — Protagoras 325 D ἀ-. f. 336ʳ expl. Euthydemus.

44. ff. 344—351. signi ΜΕ vestigia. Prot. 325 D -πειλαῖς — 342 C τούτοις.

Quaternio

45. ff. 352—359. paene evanuit signum. Politicus 289 D χρή — 307 A πολλοῖς.

46. ff. 359*—366. Ms. Protag. 342 C κρατοῦντας — 358 D προσδο-.

47. ff. 367—374. MZ. Prot. 358 D -κίαν — Gorgias 461 B τῇ. f. 368ᵛ expl. Protagoras.

48. ff. 375—382. signi MH impressio. Gorg. 416 B ῥητορικῇ — 479 B νῦν.

49. ff. 383—390. signum MΘ minus clarum. Gorg. 479 B ἡμῖν — 497 B καί.

50. ff. 391—398. N. Gorg. 479 B ἅμα — 515 A ἀκόλαστος.

51. ff. 399—406. NA. Gorg. 515 A καὶ ἄφρων — Meno 74 C ἤ. f. 405ʳ expl. Gorgias.

52. ff. 407—414. signi NB impressio. Meno 74 C χρώματι · 92 A μαί-.

53. ff. 415—418. signi NΓ impressio. Meno 92 A -νεσθαι ad finem. sequitur f. 418ᵛ subscriptio. membranae duo quae binionem qui vocatur hunc efficiunt, ruptae sunt: folia 415, 416, 417 una colligata sunt fragmento codicis liturgici membranacei a tergo apposito: folium 418 glutine cum sequentibus ut videtur compactum est.

ff. 419, 420, 421 antiquiores sunt, colore fulvo.

f. 419ʳ vacuum.

f. 419ᵛ formas praebet nonnullarum subscriptionis litterarum e contrario velut in speculo visas atque inversas; patet f. 419ᵛ olim post f. 418ᵛ statim subsecutum esse, postea e loco suo migrasse et sursum deorsum positum esse. etiam alia quaedam saeculi tertii decimi vel recentiora continet, inter quae notas aliquot musicas.

f. 420ʳ vacuum.

f. 420ᵛ indicem dialogorum exhibet, manu saeculi tertii decimi ut videtur scriptum:

+ εἰσιν οἱ λόγοι τοῦ πλάτωνος οὓς περιέχει τὸ πάρον βιβλίον οὕτως
λ̄ ευθύφρων ἢ περὶ ὁσίων κτλ.

in eodem folio inferius legimus manu alia sed aequali:

+ ἀνέγνων λόγους πλατωνικοὺς τὸν ιγ', τον ιδ, τὸν ιέ, τὸν ις̄ τὸν ιζ'.

qui dialogos legit eos aliosque numeravit in textu: videas f. X.

f. 421ʳ notam habemus de proverbio παρ' ἐμοῦ καὶ μάχης μεταλαγχάνειν alia manu [1]) scriptam. et haec sursum deorsum versa sunt.

f. 421ᵛ vacuum.

ff. 422, 423, 424, recentiora vacua.

Itaque librum habemus a titulo usque ad subscriptionem integrum, quaterniones quinquaginta tres complexum. quaternio vicesimus (K) ex ordine suo abscessit interque ME et Ms interpositus est. aetas qua facta sit ista fraus, libri habitum scrutantibus fortasse patebit: aqua cum plurimis locis partem foliorum superiorem invaserit, macula quae in fol. 352 conspicitur eiusdem est formae et magnitudinis atque illa quae folium 151 deturpat: non autem convenit illi maculae quae in foliis 351 sqq. apparet. itaque dum fol. 352 in pristino loco post f. 151 adhuc manebat, umor in librum penetravit. huius autem umoris damna manum saec. XIII videbimus reparasse. colligi igitur potest fol. 151 in sede sua ad saeculum fere tertium decimum sed non amplius stetisse, manumque illam membranas casu isto solutas denuo ligasse, inter quae quaternionem K in locum non suum immissum esse. minoris tamen tale constat damnum, codicibus commune: audiamus enim librarium recentiorem codicis Dionis Cassii Ven. Marc. 395 (s. XI) ita iubentem (f. 202ʳ): ζήτει ὁ αναγινώσκων τὸ παρὸν τετραδιον ἐν ἄλλω τόπω οφεῖλον τεθῆναι. ὁ γὰρ τὰς βεβράνας συντιθεὶς ἠστόχησεν. folium nullum in tot saeculorum barbarie avulsum esse iure nobis gratulamur.

Librum confecere manus ne dicam scribas permultae, in quibus distinguendis summa quaestio posita est. iuvabit primum eas tractare quae vel operis in libro edendo impensi participes fuere vel his ferme aequales sunt. et textum quidem, quod docet subscriptio, scripsit Ioannes, charactere usus si non omnium pulcherrimo — neque enim Stephanum Euclidis scribam venustate provocat neque eum qui Platonem Parisinum (*grec* 1807) fecit — at certe firmissima constantissimaque. scriptura minuscula quae dicitur est satisque pura, nisi quod formae unciales Β, Γ, Κ, λ saepe inveniuntur. ligaturae seu litterarum coniunctiones frequentissimae sunt, scilicet ει, εσ, ετ, ευ, σσ, στ, ττ, υυ aliae, quas saeculis secutis minus commodas videbimus scribam recentiorem solventem. proprium sibi

[1]) De qua videris f. X.

habet Ioannes quod formae speciem quandam solidam atque ut ita dicam quadratam praebent: exemplo sunt litterae ο, σ. in universum proxime accedit ad characterem Gregorii qui Aristotelem Urbinatem 35 in Arethae usum conscripsit. eundem deprehendimus Ioannem codicem Aristidis Laur. 60, 3 ut iam Vitellio visum est, *Collezione fiorentina fasc.* 4 *parte* 1, *tav.* 40, librum Athenaei Veneti Marc. 447 ut meo periculo affirmaverim, exarantem. apud Athenaeum sane ductuum magnitudo nonnihil variatur, velut in exemplo apud Wattenbach et von Velsen *Exempla* no. XXIX: sed qui totum librum legerit is credo opinabitur unum Ioannem utrumque codicem scripsisse. exscriptis Platonis verbis pauca egit Ioannes: duobus nempe locis textum correxit, f. 5^v ubi in textu habemus θέρξαντα, in margine γρ στέρξαντα, f. 31^v ubi in margine legimus γρ ἄλλοθι δυνα | τὸν εἶναι καθαρῶς. in utroque loco et color atramenti et litterarum formae textui omnino similes sunt. appinxit et numeros Ioannes, quos ad latera quorundam dialogorum primus Schanzius [1]) conspexit. hos cunctos hic referendos duxi:

f. 61^r ad versum tricesimum Γ̄; f. 63^v ad versum nonum Ε̄; f. 64^v ad versum quintum decimum Ζ̄; f. 65^v ad versum vicesimum secundum Η̄; f. 66^v ad versum vicesimum quintum Θ̄; f. 68^v ad versum ultimum Κ̄; f. 70^r ad versum quintum Λ̄; f. 71^r ad versum quintum Μ̄; f. 72^r ad versum octavum Ν̄; f. 75^r ad versum quintum decimum Π̄; f. 76^r ad versum sextum decimum Ρ̄; f. 77^r ad versum vicesimum secundum Σ̄; f. 79^r ad versum vicesimum sextum Ῡ; f. 80^r ad versum tricesimum primum Φ̄; f. 81^r ad versum vicesimum nonum Χ̄; f. 82^r ad versum tricesimum secundum Ψ̄.

f. 112^r in Theaeteto habemus Γ quod nescio an ad argumentum potius pertineat.

f. 201^r ad versum tertium Β̄; f. 202^r ad versum septimum Γ̄; f. 207^r ad versum vicesimum primum Θ; f. 208^r ad versum vicesimum nonum Ῑ; f. 209^v ad versum tertium Κ; f. 210^v ad versum octavum Λ; f. 211^v ad versum quartum decimum Μ; f. 212^v ad versum decimum octavum Ν [signum rescriptum est]; f. 213^v ad versum vicesimum secundum Ξ; f. 216^v ad versum vicesimum septimum Ρ; f. 217^v ad versum vicesimum octavum Σ; f. 218^v ad versum tricesimum secundum Τ; f. 220^r ad versum secundum Υ. f. 221^r ad versum secundum Φ; f. 222^r ad versum tertium Χ; f. 223^r ad versum sextum Ψ.

Haec signa cuncta, cum colore textui congruunt, a charactere scholiastarum unciali dissentiunt, Ioanni attribuo, qui cum ex archetypo ea exscriberet significationis parum gnarus nonnulla vel ipse praeteriit vel in archetypo iam omissa repperit. Rectissime Schanzius ea rei stichometricae inservire censuit; rarissimum tamen est tales notas in marginibus librorum inveniri, cum in calce potius stare soleant; neque quod sciam aliud exemplum talis usus proferri potest [1]); simili tamen ratione Athenaeum cum scribebat Ioannes numeros quosdam divisionem libri antiquiorem testantes in margine servavit, de qua re consulendus est Kaibel in editionis suae praefatione p. XXI sqq.

1. Ioannem sequitur scriba aequalis, cuius manum littera A notabo; hic opus a Ioanne incohatum perfecit: membranas signavit, dialogis titulos praefixit, tetralogias dialogosque numeravit, dialogos flosculis seu ornamentis tituloque altero finivit, scholiorum maximam partem in marginibus appinxit, textum plurimis locis correxit vel supplevit; ad scholia, titulos, numeros effingenda charactere unciali utitur; quae in textu corrigit vel textui infert, minusculis litteris exarat; et hoc quidem more scribarum solito, qui commenta a textu ita discernunt, emendationibus similitudinem quandam donant. litterae unciales manus A parvae sunt, satis venustae, praeter eas quae in ligaturis consociantur aliae ab aliis plerumque discretae; ad sinistram saepius versae sunt; compendiis utitur A plurimis sed usitatis; scholia saepius non tamen semper finiuntur ornamento quodam quod folio seu corculo contuleris, et simplici figura et operosiore. idem ornamentum et numeris membranas signantibus additur; speciem autem scholia prae se ferunt scribae diligentis et constantis, qui rem uno cursu minime festinans egit. scholiorum exempla non est cur afferam: satis erit monuisse omnia nisi quae

[1]) Hermes XVI, 1881, p. 309 sqq.

[1]) Ceterum adeunti mihi virum peritissimum Arturum S. Hunt responsum est in libris Homericis papyraceis hunc morem satis communem esse: conferantur Papp. Mus. Brit. CXXXVI, CXXVII, CXXVIII (Kenyon, *Classical Texts* 1891 p. 94, 98, 100), DCCXXXII (Hunt, *Journal of Philology* XXVI p. 25 sqq.).

aliis manibus diserte attribuantur, scribae A deberi; primo vero inveniuntur in fol. 1r, postremo in Menone fol. 412v. atramentum colorem plerumque perdidit: textu scholia, et ea quae aqua non laesa sint, longe pallidiora sunt; lectori ipsi scrutanti, credo, apparebit scholia haec, quaternionum numeros, dialogorum titulos numeros ornamenta, ab eadem manu eaque cognitu facili orta esse: porro horum characterem diversum esse ab unciali quo in notis stichometricis appingendis utitur Ioannes.

Correctiones textus oportet curiosius considerare; exemplo sint f. 2v γένοιτο (in text. ἐγένετο), f. 4r οὐδεῖν (in textu fortasse οὐδεν), ib. τοῦσιν ὡς οὐ τὸν ἀδι | κοῦντα δεῖ διδόναι | δίκην · ἀλλ' ἐκεῖνο | ἴσως ἀμφισβη: in textu illa omissa erant ex homoeoteleuto; f. 5v simili ratione verba ἐγὼ οὖν τούτῳ διαφέρομαι τῷ | ποιητῇ · εἴπω σοι ὅπῃ; πάνυ | γε: οὐ δοκεῖ μοι εἶναι ἵνα δέος ἔν | θα καὶ αἰδώς in textu ob verba ἔνθα καὶ αἰδὼς omissa, in margine adduntur, signo ⌞ ea cum textu coniungente; f. 8v in marg. ἀκούοντες, in textu ἀκούσαντες; f. 17v in margine adduntur verba οὐ μεταλαβὼν | πέμπτον μέρος | ψήφων quamvis in textu eaedem voces iam exstent; f. 22r in textu τὰς δ' οὔ, in margine adduntur οὐδὲ πάντων | ἀλλὰ τῶν μὲν | τῶν δ' οὔ; f. 24v textus βούληται exhibet, margo καὶ οὐδεὶς ἡμῶν, τῶν νό | μων ἐμποδὼν ἐστιν, οὐδ' ἀ | παγορεύει, ἐάν τέ τις βού | ληται; superscripsit manus recentior, saeculi tertii decimi, ne verba Platonis pro scholiis haberentur, κ (superscr. μ), sc. κείμενον 'textus' [1]). Plures notae, seu lectiones variae seu supplementa, foliis 26v—29r reperientur; sufficiant rei demonstrandae haec exempla. At non in marginibus tantum sed inter textus lineas correctorem agit A; exemplo sint f. 19v l. 3 μέλλοντί (superscr. τι), l. 30 τοὺσ ἁ (superscr. ὡσ), f. 20v l. 33 ἵκοιο (superscr. ὡς): ἄτοπον, f. 25r l. 29 ἔσει (superscr. ηι); f. 28r l. 12 εἶναι μὴ (superscr. ενόμιζον) ἀπιέναι, ib. πρὶν (superscr. ἂν) et saepius in hoc folio; f. 28v l. 12 ὅσιον (superscr. ἐστιν) αὐτοὺς; alia plura sibi conquirat lector. Hae notae, sive emendationes sive supplementa, charactere minusculo minutissimo atque claro exarantur, quem quare manui unciali A eundem esse statuamus, demonstrare iam placet. Primum hanc manum parvam non Ioannis esse apparet ex locis illis duobus ubi textum corrigit ille (ff. 5v, 31v); scriptura enim utitur Ioannes et multo maiore et prorsus alia; porro manum nostram parvam eandem atque manum scholiorum esse evincitur his locis: f. 105v ad vocem textus ἔχων ⌞ habemus in margine ⌞ ἘΝ ἈΛΛ Κ ΤΑΥ (τὸ μνημεῖον ὀρθῶς κτλ.). verba ἐν ἄλλοις καὶ ταῦτα litteris uncialibus sunt scripta isdem ac quibus scholia. quae sequitur nota charactere illo minusculo minutissimo est; patet ergo omnia ab uno eodemque scriba oriri, ab illo scilicet quem A vocavimus. idem argumentum ex varia lectione f. 46v, 106r, 229r desumi potest; accedit quod scholia et variae lectiones seu supplementa eodem prorsus colore sunt; quod quidem ubique perspici potest, praesertim vero f. 96v, ubi manus A et supplementum et scholium habet. folio autem 97r in nota ͳ πέτεται, litterae ͳ et signum ς aperte eadem sunt quae in scholiis inveniuntur.

Habemus igitur scribam A membranas numerantem, scholia adicientem, textum emendantem atque supplentem. quid? non dicemus eum διορθωτοῦ munus egisse, atque Ioanni opus absolvendum tradidisse?

Unum illud addo, scribam A dialogis Euthyphroni, Apologiae, Critoni, Phaedoni litteram Δ subiunxisse, qua ut docte coniecit Waddell διωρθωμένον vel διώρθωσα significatur: contuleris velim quae vir summus Henricus Omont de ipsa hac re dicit in praefatione codicis Sarraviani p. IX et in Demosthene suo [1]) p. 16, 17.

Finito libro tamquam coronidem subscriptionem addidit A, quam iam exscribam:

ἘΓΡΑΦΗ ΧΕΙΡῚ ἸΩ ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΟΥ
ΕὐΤΥΧῶϹ ἈΡΕΘΑ ΔΙΑΚΌΝΩΙ ΠΑ
ΤΡΕῖ · ΝΟΜΙϹΜΆΤΩΝ ΒΥΖΑΝΤΊ
ΩΝ ΔΈΚΑ Κ ΤΡΙῶΝ · ΜΗΝῚ ΝΟΕΜ
ΒΡΊΩΙ ἸΝΔΙΚΤΙῶΝ ΙΔ ἜΤΕΙ ΚΌϹΜ
ςΥΔ ΒΑϹΙΛΕΊΑϹ ΛΈΟΝΤΟϹ ΤΟῦ ΦΙ
ΛΟΧΥ ὙΙΟῦ ΒΑϹΙΛΕΊΟΥ ΤΟῦ ἈΕΙΜΝΉϹΤΟΥ: —

quae lineis subnotavi, ea formis pristinis humore in fol. 419v translatis, reparavit manus nigra recens (Y). sequitur nota, eadem an alia manu incertum, quam primum recte legisse insigne Ernesti Maass meritum est:

ἘΔΟ (superscr. ϑ)
Πb Υ ΓΡΑΦῆϹ ΝΝ ΙΓ   Πb Υ ΠΕΡΓΑΜ ΝΝ ||||||||

sc. ἐδόθη ὑπὲρ γραφῆς νομίσματα ιγ', ὑπὲρ περγαμηνῆς νομίσματα —. alterum numerum non lego; compendia syllabae ερ quibus bis usus est scriba, satis clare cernuntur. pretium autem

---

[1]) Videas f. X.

[1]) *Demosthenis orationum codex Σ*, Paris. 1893. in cod. Vat. graec. 1404 (s. XIV) Philostratum, Silentiarium alios continente legitur f. 244v in fine Silentiarii ἀντιβλήθη ὅλον.

quo emptus sit liber quum rarius a scriba commemoratur, iuvat alias quasdam subscriptiones afferre ubi illud factum sit: Euclidis *D'Orville* 301 anno 886 scripti (f. 387v) ἘΓΡΆΦΗ ΧΕΙΡῚ ΣΤΕΦΆΝΟΥ ΚΛΗΡΙΚΟΥ͂ Μ͂ ΣΕ-ΠΤΕΜΒΡΊΩΙ ΙΝ Ζ̄ ἜΤΕΙ Ϛ | ϚΤϚΖ, sub quibus quarta linea ἘΚΤΗΣΆΜΗΝ ἈΡΈΘΑΣ ΠΑΤΡΕΥ͂Σ ΤῊΝ ΠΑΡ-ΟΥ͂ΣΑΝ ΒΊΒΛΟΝ ΝΝ ||||| Δ; Aristotelis *Urbinatis* 35 .....ΓΡΗΓ ΥΔΙΑΚ ΑΡΕ ΔΙΑΚ | .....ΝΝ Ϛ ΤΕΤΡΑ ΝΕ [1]) ut ipse exscripsi, cf. Stornaiolo *Cat. cod. Urbin.* Romae 1895 p. 41; Clementis Alexandrini *Paris. grec* 451 a. 914 scripti (f. 403v) ἘΓΡΆΦΗ ΧΕΙΡῚ ΒΑΑΝΟΥΣ ΝΟ | ἈΡΈΘΑ ἈΡΕΠΙΣΚ ΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ | ΚΑΠΠΑΔΟ-ΚΙΑΣ · ἜΤΕΙ ΚΟΣΜΟ | ϚΥΚΒ | ΝΝ Κ |||||| ΠΕΡΓΑΜ ΝΝ Ϛ.

De Aretha Patrensi docebit Caroli Krumbacher liber eximius *Geschichte der byzantinischen Litteratur* ed. 2 p. 126, 524. codices ei fuisse cognovimus ex scribarum testimoniis quinque: Euclidem, Platonem, Aristotelem Urbinatem 35 (cuius subscriptionem iam dedimus), Clementem, Dogmaticos Mosc. Bibl. Synod. 394: subscriptionem huius exhibet Sabas *Specimina Palaeographica* 1863 p. 9: ΣΤΥΛΙΑΝῸΣ ΔΙΆΚΟΝΟΣ ἜΓΡΑΨΑ ἈΡΈΘΑ ἈΡΧΙΕΠΙΣΚΟ | ΠΩΙ ΚΑΙΣΑΡΕΊΑΣ ΚΑΠΠΑΔΟΚΊΑΣ · ἜΤΕΙ ΚΌΣΜ | ϚΥΜ ἸΝΔΙΚΤΙΩ͂Ν ΠΈΜΠΤΗΣ · ΜΗΝῚ | ἈΠΡΙΛΊΩΙ ΣΥΜΠΛΗΡΩ͂ | ΘΈΝΤΟΣ ΤΟΥ͂ ΤΕΎ | ΧΟΥΣ.

Maassius tamen, subscriptione Euclidis maxime fretus, non solum et hos codices et Lucianum Harl. 5694 et Aristidem Laur. 60,3 bibliothecae Arethae asserit, sed ipsum Aretham scholia his libris omnibus adscripsisse affirmat: quippe illum scribam quem littera A notavimus ipsum Aretham fuisse; quibus equidem etsi ingenium viri doctissimi admirer, minime adsentio. quid enim? sacerdotem, divitem, commentariorum auctorem, codicum sacrorum profanorumque emptorem, sua ipsum manu membranas numeris notasse, librario exarandas dedisse, textum sexcentis locis correxisse supplesse, scholia infinita ex archetypo conscripsisse? Apellam iubeas credere; cadunt hae partes non in lectorem, philosophum, patronum, sed in librarium mercede operantem. Euclidis subscriptionem eadem qua scholia manu esse sane verissimum est; minime autem inde colligendum est Aretham vel subscriptionem vel scholia scripsisse, immo scribam A formulam solitam variasse, et quum posset ἐγράφη ἀρέθᾳ, ἐκτησάμην ἀρέθας dedisse; non enim pro Arethae χειρογράφῳ habeo illud ἐκτησάμην ἀρέθας κτλ. quod si datur, cadit totum argumentum. res fateor difficilior est, neque penitus explicanda nisi cunctis codicibus denuo inspectis [1]); hoc tantum aio, scribam A eundem atque Aretham codicis dominum esse haudquaquam comprobatum esse. ut vero coniecturae aliquid concedam, videntur potius ex eadem schola sive libraria omnes hi libri prodisse, atque Stephano, Ioanni, Baani, fortasse et Styliano, scribentibus praefuisse is, quem nominis expertem littera A notavimus [2]).

Sequuntur notae atque scholia plura, de quibus diu et a me et ab aliis dubitatum est [3]), manui A necne attribuenda essent; sunt autem haec: fol. 10r scholium κατὰ κοινοῦ — σκοποῦντι, f. 11v signum ϕ quo ὡραῖον significatur, quod signum invenitur etiam ff. 14r, 14v, 18r, 20v, 25r, 25v, 32r, 37r, 39v, 232v; similia habemus 12r σημ[είωσαι] δια την συντ[αξιν], 23v σημ[είωσαι] την μ[ε]τ[α]βα[σιν] του ς̄, 32r σημ[είωσαι], 35v σημ[είωσαι] σχῆμ[α], 36v ὁρ[ο]ς ἀντ[ι] ὑπ[οθεσέως] [4]); scholia exhibent praeter fol. 10r, f. 26r inc. δύο σημαίνει τὸ ἴσθι, 25r et 27r paene evanida, 250r λεληθότως ὁ σωκράτης κτλ, 250v ὅρα τὴν ἀκρίβειαν κτλ. Differunt haec omnia a manu A eo quod colore sunt rubriore, litteris exilioribus, ornamentis vix effictis, charactere ut videbis rapidiore citiusque facto: at sedulo contuenti litterarum compendiorumque formae eaedem sunt. quum igitur discrepantiae tales sunt quales alio tempore, novo calamo, festinatione quadam explicaveris, litterae ipsae conveniunt, veri similius videtur scribam A et illa scripsisse. Hoc addo, hanc manum dialogorum titulis iam scriptis adiectivum ubique addidisse, Euthyphroni πειραστικός, Menoni vocem eandem: quae et colore et uncialium forma nonnihil acutiore exilioreque facile deteguntur.

2. Alia tamen sunt quae vix manui A vindicaveris; plurimis enim locis manus rubra, atque eatenus his scholiis

[1]) τετραδδ. νε alia manu sunt.

[1]) Aretham in codicibus suis nonnulla scribere potuisse non negaverim: quod si quis eum pro manu C vel etiam F habere velit, non refragabor. quae autem Cobet Mnemos. nov. ser. II. 88 aliique ex scholiorum indole et ex ornamento illo folio simili collegerunt, minimam vim habent.

[2]) Quod genus est quod de Platonis codice Parisino 1807 cognatisque Arethae aequalibus expositum est *Journal of Philology* XXI, 47 sqq.; ibi enim eandem manum scholia in codicibus plurimis scripsisse videmus.

[3]) Haesit et Schanzius l. c. 121, qui haec A a* signavit.

[4]) Quae aliquis recentiorum atramento caeruleo infra repetit. idque parum recte.

similis, textum supplet; f. 58^{r} textus ὁμολογεῖ |||||| dat, cui in margine subiungitur αὐτῶι γε τούτωι ὄνομα εἶναι· τί δαὶ; 59^{v} in margine ⁒ ὀνομάζειν τε καὶ, 61^{r} et correctus et suppletus est textus ἀλλὰ δοκῶ μοι ὧδε ἂν μᾶλλον πεισθήσεσθαί γε εἴ μοι, f. 91^{r} τ' αὐτῶι λεκτέον, οὔτ' ἄλλον λέγον, 92^{v} ⁒ ἐστιν εἴπερ καὶ τὸ δρᾶι ἐπίσταται, 94^{v} αὐτοὺσ δὲ μισήσουσι, 97^{v} ⁒ λοιδορεῖν . ἅτ' οὐκ εἰδὼς κακὸν οὐδὲν οὐδενὸς, 170^{r} οὐδὲν ἧττον γιγνώσκεται . τί τὸ λεγόμενον μὴ εἶναι, 178^{v} . . ν δ' εἰ βούλει τριχῆι: καθότι φράζοις ἄν. λάβωμεν ubi ipsum supplementum manu s. XIII (Y) reparatum est; 188^{r} ⳨ οἳ τὸ παράπ . . . ., 237^{r} l. 14 correctio δεδυιαν (supra: κυῖ) fortasse ab hac manu orta est. In cunctis his locis manus altera videtur agnoscenda esse, quam B vocabo: colore quidem plerumque rubro est, formis vero litterarum prorsus ab A diversa est: elegantior, grandior, magis continua est, atque, quod maximum, scriptura magis unciali utitur: praesertim littera upsilon formam Y semper gerit; addo qui supplementum f. 61^{r} cum signo Ⓗ supra posito, atque cum scholio

M
ϡ

subtus iacente, vel notam ἐστιν κτλ. f. 92^{v} cum ⳨ συσχόμεν (supra: ο) f. 93^{r}, vel verba f. 94^{v} αὐτοὺσ κτλ. cum nota ἢ οἷς δοκεῖ f. 96^{r} contulerit, eum credo iure manum B aliam atque A habitam esse affirmaturum esse. Alterum igitur habemus scribam, librario A aetate parem, qui textui supplendo vel emendando incubuit.

Progrediendum iam est ad alias quasdam manus minore labore discernendas.

3. C, manus elegantior ac firma, textum corrigit vel supplet septem locis: f. 111^{v} ⁒ ἔχης, f. 164^{v} κατέχον, f. 237^{r} σχηματιζο, f. 256^{r} οἱ δὲ ἀχαιμένους ἔκγονοι | τὸ δ ἡρακλέους τε γένος καὶ, f. 270^{v} ⁒ εἶναι ὠφελεῖσθαι: τί | οὖν δὴ τοῦτο: ὅτι καὶ τόδε | αὐτῷ προσωμολογή | σαμεν, f. 371^{r} ⁒ καὶ ἐν βουλευτηρίω | βουλευτάς, f. 398^{v} ⁒ τὴν τέχνην | ἢ οὐκ ἐπιστά | μεθα. Haec manus duabus prioribus par aetate est.

4. D, manus exilis, rubicundior prioribus recentior atque saeculi fortasse X—XI, his locis reperitur: f. 161^{r} ὁ λόγος ἁιρεῖ; hic alius quis videtur atramentum colore caeruleo obduxisse; f. 368^{v} scholia haec ascribit: παροιμία ἐπὶ τῶν κτλ., παροιμία καὶ αὐτὴ κτλ., λείπει τῇ διανοίᾳ κτλ., ἀλλ ἢ ἀλλ' ἄρα, ἡ ἀνάγκη διττὴ κτλ., οὐδὲν ἐργῶδες κτλ., παροιμία καὶ τοῦτο κτλ.

5. E, et haec saeculi ut videtur X—XI, rubrior, incurvata, cursu rapido scripta, emendat vel explicat textum hisce locis: f. 277^{v} ad vocem ἐδιδάξατό (supra: ς̈), in margine: ς̈ ἀντι τοῦ οὐκ αὐτὸς ἀλλὰ διἑτέρου | ἐδιδάξατο σε τινός. f. 278^{r} ad textus verbum ἔτι (supra: ς̈), in marg. ς̈ ἕτερα; f. 279^{r} text. ἂν (supra: ς̈), marg. ς̈ ⳨ τί ἂν οἴει αὐτον αποκρι | νασθαι; f. 280^{r} in marg. ς̈ λέγεις; ib. ς̈ ὡς; f. 282^{r} ποτίδαια πόλις — κορινθίων; f. 282^{v} ⳨ καὶ ἀνέροιτο; ib. ⳨ εἰσέρχεται; ib. scholium longius π (supra: α) ἐπι των — τεκτονική; f. 284^{v} tria exempla; posterius E non videtur inveniri.

6. Postremo etiam alia manus (F) se praebet ac primum quidem in folio 368^{v}, vera illa μισγαγκείᾳ, ubi quattuor calamorum rivos confluentes reperimus; haec colore rubro nitido, formis litterarum exilibus atque delicatis, a manu A plane distinguitur colore, formis, terminationibus (semper in ⸗̈ vel :∽ desinit), compendiis; scholia charactere unciali parvo a fol. 368^{v} usque ad fol. 396^{r} tendunt, quorum ecce index [1]); f. 368^{v} ἀρχή τις — ἀρχῶν; ib. ταῦτα — ἐντυγχάνουσιν; f. 369^{r} ἀττικὸν — χρόνον; ib. οὗτος — ἀδελφός, φασὶ — προσυγγραψάμενον δέ, σκόπει — ἄλλος, οὐ γάρ τι — ἐστιν, αὕτη -- ἀλήθειαν, τὸ τοιῆς — εἶναι; f. 369^{v} ἡ — ἐνέργειαν, ἀντὶ — λέγειν, ἰατρικὴ — οἰστική, γυμναστικὴ — φυλακτική; f. 370^{r} χειρούργημα — ἦν, ψεύδεται – ὑπόκρισιν, σκόπει — γοργίας, artium tabula; f. 370^{v} ὡς — ἀνάπαλιν, ὥσπερ — ἄριστα, τὸ — ὄν, πρῶτον — αὐτῶν, ἐν — ἔχει; f. 371^{r} ἰδοὺ — καταφρονεῖ, πῶς — παθῶν, δύναμιν — ὁρᾶν; f. 371^{v} ὅτι — πειθώ; f. 372^{r} ἄρχεται — ἴσα, trigonon, ἑαυτὸν — προκαλέσειται; f. 372^{v} διὰ — δηλοῦται; f. 373^{r} σύντομον — ἁπλῶς, ὀρθῶς — φράσιν; f. 373^{v} tabula, δέδοκεν — ἀνεξομένους, προτιμότερον; f. 374^{r} ἐντεῦθεν — ἔλεγχος, ὁ — ἔλεγχος, ευ (supra: ϑ) — ὕστερον; f. 374^{v} ἀντὶ τοῦ μέμνησο, ὁ τρίτος — ἔλεγχος; f. 375^{r} πεπλήρωται — γοργίου., τὸ θέσθαι — τῶν κειμένων, tabula; f. 375^{v} ἐκ — σύγγραμμα, ὅρος — ἀπεργαστικόν, ἰστέον — ἐνέργειαν; f. 376^{r} ἡ — τρόπος, δικαιοσύνην — ὄνομα: tabula ab A incohata a F finita; f. 376^{v} ἢ — ἀποθανεῖν, ἐπὶ — κρινομένων, τοῦτο — πῶλε, ὁ πλάτων — ἐγώ, τὸ — σώματι, ἐντεῦθεν — ὄντων; f. 377^{r} τὸ — ἀποτίνεται, ἔλειπεν — ἔνδειξιν; f. 377^{v} ὁ — ἔλεγχε, ταῦτα — οὔ; f. 378^{r} σιώπα — ἀκαιρολόγει, ἀζήλωτος — πάθεσιν ἀνη . .; f. 378^{v} ἐνεργητικὸν — παρελήφθη, ἐντεῦθεν — λόγος; f. 379^{r} οὐχ — διορισμόν, κατὰ — ἐπαγόμενον, φλυαρία — πράγμασιν περὶ — ἱστο[ρία], τῶν — φησίν, | παιδεία — ἀρετή, τὸ — πατέρων, τὸν — ἐξάδελφον, τῆς — ἀφείλετο, εἰς — ἐξακούεται; f. 379^{v} κατ' — φησι, ὁ — εἰρημένος, οὐ — δόξας, τῶν — ἱερόν, οἱ — ἀληθές, οὐ — ἑαυτόν, tabula; f. 380^{r} εἰ — τοιαῦτα, οὐχ — ἔχων, καὶ — ἀντίφρασιν, ὁ — ἀδύνατον; f. 380^{v} φοβεῖς — φοβοῦσι, τοῦτο — ἐκκρούειν, κληρωτοὶ — φυλή, ἀντὶ —

[1]) Schanzium has manus haud semper bene distinxisse semel monuisse satis sit.

αλήθειαν, κατὰ — δηλονότι, τῶν — ἀδικεῖν, ἐπιψηφίζειν — λεγόμενος; f. 381^{r} ἐπιτηδεύματα — μελετώμενα, μαθήματα — παραγινόμενα; f. 381^{v} τοῦ — μή, ἐκ — γίνεται; f. 382^{r} tabula, κολάζεσθαι — ἐμποδίζεσθαι, ἐντεῦθεν — διδούς; f. 382^{v} δεύτερος — τριῶν; f. 383^{r} ὅτι — λέξεσιν, προσυπακουστέον — κακοδαιμονίαν, τάχιστα — παρακελεύεται; f. 383^{v} φησιν — τιμωρήθη, ἀντὶ τοῦ θαυμαστόν; f. 384^{r} γρ. ἔκβλητος, μεγαφρονεῖν κομπάζειν; f. 384^{v} φορτικὰ — δόξαν, ἐδίωκες, ὑβριζόμενος ἐξουθενούμενος; f. 385^{r} μείζω — δηλώσει, ἀπαρίθμησις — φιλόσοφον, συμβόλαια — ἔνεμον; f. 385^{v} ἤθη — φησιν, scholium paene evanidum, τὰ — υἱοί, παιδείαν — ἀγωγήν, ὡς παρὰ φύσιν — πρέποντα; f. 386^{r} vestigia incerta, καὶ — δίκαζε, ἀντι τοῦ σκληρότερον, βίος — εὐδοκίμησις, ἰστέον — καλοῦσιν, ἕρμεον — κατεσθίουσιν; f. 386^{v} ὅτι — παρρησία, προσυπακουστέον — συρφετός, ἀφίδνα — οὗτος, χολαργεὺς — οὗτος, tabula, τὸ – ἀκριβους; f. 387^{r} κατ' — κρεῖττον, ἰδὸν — πρότασιν, βλάξ — γέγονε βλαξ, σκόπει — ἀποκρίνασθαι; f. 387^{v} τουτέστι — παραμυθούμενος, ὅρα — δείκνυσιν, ἀγυρτώδης — φρυγανώδης, εἰρωνεία — ποιεῖν, ὄμνυσι — ἐχρήσατο, ὡς οὐδὲ — καθάπτεται, ἀντὶ — ῥηθέντων, ἀντὶ — φησίν; f. 388^{r} οἰκειότερον — λέγειν; f. 388^{v} ὁ — τί, κατὰ — καλλίκλης, οὐδεὶς — ἠλιθίους; f. 389^{r} ἢ — ἀνδρίας, ἀντὶ — ἀκάμπτως, ἀντὶ ὁμολογεῖς ἀπαρακαλύπτως; ἀπόδειξις — εἴληπται, τὰ — νομίζεται, τὸ — ζωήν, οὐ — μελοποιός, σικελὸν — ἰταλίας; f. 389^{v} ἐντεῦθεν — ἄρχεται, ἐκ — πληκτικώτερον, οἶνον — παρείληφεν, οὐκ — ὤν, χαραδριὸς — ἱππῶναξ, τοῦτο — πρόεισιν, ἐπιθυμητικῶς — κυᾶσθαι, κατ' εὐφημισμὸν ἀντὶ τοῦ ἀναιδής, tabulae duo; f. 390^{r} ἀσελγῶν — καλεῖται, τοῦτο — αὐτά, τοὺς — ἀλήθειαν, τῷ — συνεσημαίνετο, κατὰ — Πλούταρχος, Ἀχαρναὶ — οὗτος, τοῦτο — σωκράτους, ἀλωπεκὴ — σωκράτης, τοῦ — ἀπαλλάττεσθαι, τὸ — λέγει, εὐδαιμόνως — ψωριῶντες; f. 390^{v} εἰ — συνεῖναι, ἀντὶ — ἄνοιαν, ἀντὶ — εὐφημίαν, τὸ — προσποιούμενος, figura; f. 391^{r} διττὰ — ἑξῆς, κέρνον — πτύλον, ἀντι — ληπτέον, tabula, τοῦ — ἀδύνατα, tabulae; f. 391^{v} ἐμπεδοκλέους — ἐνίσπειν, ὑπερθετέον — ἑξης; f. 392^{r} τὸν — ἐνεργείας, τὸν — ἔλαβεν, μεχρὶ — λόγος, ἐντεῦθεν — ἀρετή, οὐ τέχνας — ἐπιτηδεύσεις, παρασκευῶν δηλαδή, δῖος — ἔφορον, ὁ — ἐστίν, ὅρα — βέλτιον; f. 392^{v} τούτῳ — εἶναι, τὰ — ἑκάστου, ἀντὶ — λόγος, ὡς — παραχωρησάντων, ἔμφασιν — ἀναγκάζεται; f. 393^{r} αὐλητικὴν — νενόμικεν, ὡς — χρόνους, tabula, ἰστέον — ἀμφότεροι, ἐντεῦθεν — διαβολή, τοῦτο — γυναῖκας; f. 393^{v} ἡ — ἤλπισεν; f. 394^{r} τῶ — σωφροσύνην; f. 394^{v} ἀντὶ — μέλει, αἴνιγμα — ἐνέργειαν, οὗτος — διαλεγόμενον; f. 395^{r} τὸν — εὐριπίδη, ἐντεῦθεν — ἀποκρίνεται, τοῦτο — συνέπεται, τῆς — τέτακται, ἐξ — τἀγαθά, οὔτε — αὐτῷ, εἰ — φέροιεν, tabula; f. 395^{v} ἀντὶ — ζωῇ, σκοπὸς — ἐκβέβηκε, σοφοὺς — ἀρχή, τουτέστιν — ὡρισμένων, ἀριθμητικὴν κτλ.; f. 396^{r} ἐπὶ — κροτάφου, ἀντὶ — ζημιοῦσθαι, τὸν — βλάπτεσθαι, διὰ — λόγοις, προσυπακουστέον — οἶδα, ἐπειδὴ — πρόσκειται, τὴν — ἐκτός, περὶ — πλοῦτον.

Huius manus, scribae A certe aequalis, exempla minusculas litteras scribentis habemus f. 371^{r} ☧ τι δὲ δὴ ἢ; f. 373^{v} ἔδει; f. 374^{r} ☧ εἰ δὲ μὴ σὺ. ut character uncialis ita minusculus delicatus atque quam maxime tenuis est.

Praeter has sex manus, saeculi noni, decimi, undecimi, et alias licet recensere, e. g. f. 207^{r} versum habemus litteris ἠτ manu quadam pulcherrima finitum, f. 205^{r} manum saec. XI vel recentiorem in margine deprendimus verbis τὴν λέξιν σ$^{μ'}$η vocem ἀνακογχυλίασον denotantem, nec spondeo in hoc libro tam grandi tamque male habito alias quoque manus benigno sole legentibus aliquando reviviscere non posse.

Missis his antiquioribus manibus, priusquam ad recentiores perventum sit, dicendum est de signis quibusdam in margine ubique obviis. in omnibus codicibus accurate scriptis invenitur signorum scribarum oculos ad textum vocantium copia; idem in nostro factum est. etenim inde a folio 154^{v} Parmenidis, si recte perspexi, abundant talia signa, eaque generis duplicis: haec enim subtilia, tenuia, oculum paene fallentia, illa crassiora atque nonnumquam puncto ornata sunt. vel haec vel illa reperies in hisce foliis, quibus non nego alia plura addi posse: 156^{v}, 157^{r}, 159^{v}, 160^{r}, 160^{v}, 161^{v}, 162^{r}, 162^{v}, 163^{r}, 163^{v}, 165^{r}, 167^{v}, 168^{v}, 169^{r}, 169^{v}, 170^{r}, 170^{v}, 171^{r}, 172^{r}, 172^{v}, 173^{r}, 173^{v}, 174^{r}, 176^{r}, 177^{r}—8^{r}, 179^{r}, 180^{r}, 180^{v}, 182—184^{r}, 186^{v}—187^{v}, 188^{v}, 192^{r}, 192^{v}, 204^{r}, 205^{r}, 210^{v}—211^{v}, 214^{r}, 220^{r}, 235^{r}, 244^{v}, 245^{r}, 270^{r}, 271^{r}, 275^{r}, 275^{v}, 280^{r}, 288^{r}, 288^{v}, 289^{r}, 290^{r}, 290^{v}, 292^{r}—294^{v}, 295^{v}, 296^{r}, 297^{r}, 297^{v}, 299^{v}, 301^{r}, 305^{r}, 309^{v}, 315^{v}, 317^{r}—318^{r}, 321^{v}, 322^{r}, 334^{v}, 337^{v}, 338^{v}, 339^{v}, 340^{r}—344^{v}, 345^{v}, 346^{v}—348^{r}, 349^{v}—351^{v}, 406^{v}, 408^{v}, 409^{r}. certis quibusdam scribis talia attribuere temerarium foret: tamen si e colore argumentum petimus, quae pallidiora sunt ea possit A adpinxisse. utrisque in textu omissa vel perperam scripta notantur atque demonstrant. pauca talis usus exempla afferam: alia sibi ubique reperiet lector: f. 151^{r} in textu εσθὴ ησтε seni accentibus; f. 170^{v} in textu ἴσον bis: accentus ex circumflexo acutus factus est; f. 182^{v} in textu αυτῶν, correctum scilicet ex αὐ; f. 192^{v} in textu ἀ|||εὶ bis, ex αἰεὶ ut videtur correctum; f. 214^{r} in textu ἴτης, addito accentu; f. 270^{r} in textu ἄρα, ib. in textu ὥραι, iota addita, ib. in textu εἴ, in marg. a manu A ῆ cum puncto; f. 280^{v} in textu δ inserta in rasura, τις, accentu deleto; f. 281^{r} ⁄· in margine refertur ad rasuram in ἀνισται |||||| μενος; f. 284^{r} in marg. ⁄·, in textu ζαλμοξις, deletur prior λ, additur altera; f. 295^{v} in margine ⁄·, in textu καλεῖς, quo puncto deletur ς; f. 297^{r} in marg. ⁄·, in textu ἅμα, quod ut videtur deletur; f. 349^{v} in marg. ν̇ /, in textu εἰς τὸ μέγιστον; videtur significari addendam esse litteram ν; addidit revera manus recens.

Tot manibus politus atque emendatus, liber quam diu in Arethae bibliotheca manserit utique nescimus; lectum esse ultimis annis saec. X atque primis saec. XI manus quas vidimus testantur. postea vero fortunam malam expertus est, fataque quae iam narraturi sumus clade atque damno plena sunt.

Etenim inter annos 1050—1200 pessima passus est: incuria perdidit involucrum, aqua folia contorta sunt, oblita verba. ne plura, in condicionem qua hodie est actus est liber. Saeculo tandem tertio decimo lectus et diligenter reparatus est. tres scilicet repperimus manus saeculo illi attribuendas quarum X litteras madore oblitas refecit, lacunas supplevit, formas scripturae hic illic mutavit; W scholia adscripsit; Z paginas laceras nova membrana resarsit. quarum rerum exempla proferamus.

Manu igitur X satis bona illa, colore flavo, fortasse, quamquam non pro certo affirmaverim, scripta sunt folia Aristotelis V et VI; quod vero in fol. VI multa sensu cassa scribillata sunt, colligere licet haec folia tegiminis loco habita esse, quod fol. 1^r iam damna passum protegeret. aqua autem partem libri superiorem videtur maxime invasisse: versuum igitur superiorum extrema verba plerumque laesa sunt, quae ab X sanata esse passim videmus; conferas folia 17^r, 18^v, 19^r, 20^v (ubi et tituli partem restituit), 21^r, 22^v, 23^r, 24^r, 24^v, 25^r, 26^v, 27^r—31^r, 32^v, 33^r, 34^v, 36^v, 37^r, 38^v, 39^r, 39^v, 40^v, 41^r, 42^v, 44^v, 45^r, 46^v, 48^v, 49^r, 67^r, 68^v, 69^r, 70^r, 75^r, 75^v, 139^v, 144^r, 165^r, 184^r, 242^r, 242^v, 244^r, 246^r, 248^v, 297^v, 298^r, 302^r, 317^v (titulus emendatur), 327^v, 328^r, 331^v, 332^r, 332^v, 333^r, 334^r, 336^r et folia pleraque sequentia, e quibus exempli causa indico 339^v, 340^r, 341^v, 342^r, 347^v, 348^r, 383^r. his alia accedere posse minime nego. scholia quae aqua obscura fecerat saepe refecta sunt, cf. ff. 8^r, 9^r, 305^r, al., etsi saepe dubitaveris aquane ductus intumuerint an novo atramento a scriba repicti sint. praeterea scriba vel in suum vel in suorum usum, rei graphicae iam ignarorum, coniunctiones litterarum velut σσ, στ, σπ, ετ, επ al. et nonnumquam ipsa compendia resolvit, erasisque Ioannis ductibus turpia sua graeculis digna immisit: huius rei exempla in unoquoque folio habes: sufficiat haec attulisse: f. 1^r, l. 21 τους $\overset{τ}{ων}$, ς et τ in ras. *T* superscripta, l. 27 ετ in ras., f. 4^r, l. 24 πραξέωC τινος, C in ras., f. 6^r l. 2 ὅC*T*ισ, C*T* in ras., l. 15 ἠρωτας*T*, ς*T* in ras., l. 22 εὐσεβεστ*T*ε, *T*ε in ras., f. 8^r l. 8 ὅπωC *T*ι, C *T* in ras., f. 9^r l. 13 τοὺσ πολλοὺσ scite sane mutatum, cum utraque σ erasa sit, super ο bis υ ponatur, duo υ in σ commutentur. nonnullas etiam veras correctiones intulit X, velut κειν in margine f. 7^r, ποτ' et τἆλλα supra textum f. 9^r. ll. 11, 17. sufficiant haec exempla, facile enim agnoscitur manus. addo X lacunas complevisse f. 2^r verbis πρεσβυτέρους et διδάσκοντα, f. 2^v τῶ εὖ εἰδότι et ξυγχωρεῖν, f. 236^v ὕβρεως κτλ., f. 237^r σπάσας κτλ.

Videtur igitur manus X litteras refecisse atque supplesse, membranas ipsas non resarsisse. id munus manui Z incidit, folia enim complura partes laceras contectas vel suppletas habent membrana satis vetusta, rubro quodam colore ad oram saepe suffusa: conferas ff. 12, 16, 17, 20, 21, 24, 35, 38, 44, 45, 70, 71, 74, 75, 83, 86, 98, 99, 104, 105, 106, 108, 111, 112, 113, 114, 117, 161, 162, 178, 181, 182, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 197, 198, 230, 240, 257, 259, 262, 311, 313, 332, 333, 335, 336, 338, 342, 343, 395. lacera sed non sarta repperi ff. 184, 185, 186, 187, 188, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 224, 225, 231, 241, 242, 394; vulnera minora plurima consulto praeterii. crediderit quis his locis manum X quae tot versus perfecit medelam adhibuisse: quare autem alteram potius manum haec egisse statuam, iam demonstrabo: f. 35 frustum membranae [1]) huius rubrica suffusae conscriptum est manu eleganti saec. XIII, flava, a manu X aliena; f. 38 eadem manus in simili frusto versus continuavit: prius tamen iam X formas verborum superduxerat, atque notam ⁒ καὶ διαπνεῖσθαι in margine adscripserat. quum autem haec nota membrana illa ex parte celata esset, verbum διαπνεῖσθαι a manu illa Z refectum est; habemus igitur scribam Z folia ipsa resarcientem, atque scriba X recentiorem, opus illius hic illic perficientem. Confirmatur ratio haec folio 25 lacero, ubi scripturam X refecit, folium mancum reliquit.

Tertius quidam scriba eiusdem aetatis scholia adscripsit (W). manu hic utitur parva, lectu difficili, saeculum suum verissime reddente: colorem habet plerumque pallidiorem, interdum vero viridem; huius scribae scholia haec sunt: f. 1^r παροιμία ἐπὶ τῶν —; f. 2^r ἐν ἄλλω —; f. 5^v παροιμία ἐπὶ τῶν —; f. 13^r ἀντιγραφὴ —; f. 22^v τῆς ψυχῆς —; f. 24^v γενηταὶ —; f. 28^r πυθαγόρειος —; ib. τὸ μὲν ἴσως —; f. 28^v οὐ γὰρ —, ὥσπερ — ἐγέλασε — aliaque plura, quae cum apud Schanzium (qui ea R^x signavit) recensita sint, retractare supersedeo. scriba W et textum corrigit ff. 24^v, l. 21 ubi ἡμὶν superscribit, f. 35^r, l. 17 [illegible] τοτὲ, f. 45^r in margine ἦ, χήν; εἶναι τί τις, f. 45^v εἶναι, ὡσεί, aliasque saepius; hic

[1]) Accedit quod membrana illa hisce ipsis diebus bibliothecarii iussu adempta, apparent quae ab ea olim celata erant manus X corrigentis vestigia manifesta. ceterum foliis plurimis quae lacera adhuc remanserant nuperrime medela adhibita est.

et scholia A hic illic rescribit: arguitur autem scriba recens colore viridi qui per membranam, alterum folii latus intuenti, se offert; exemplo sunt scholia ff. 38^v, 51^r. porro f. 58^r ad initium Cratyli nomina personarum ἑρμο[γν], κρα[τλ], σ[ω] addit. f. 87^r in scholio manus A compendia solvit ita ut verba quae φ/νε, λγλπ reliquerat A nunc φ[αι]/νε[αι τ], λγλπ[ῶν] eveniant, f. 92^r corrigit eraditque scholium, vocem του magnis diductam spatiis inserit, f. 95^r in scholio vocem οἱ (= οἷον) spiritu accentuque ornat.

Et alia manus (V), nisi eadem sit iam dictarum uni, textus supplementis vocem κείμενον superscribit: conferas f. 24^v super verba καὶ οὐδεὶς κτλ. manu evanida κ[μ'], f. 92^v ⁒ ἔστιν. εἴπερ καὶ, superscriptum κείμ', f. 94^v αὐτοὺσ δὲ [κείμ'] μισήσουσι, 96^r ἢ οἷσ δοκεῖ [κείμ']; et similia ff. 97^v, 105^v, 106^r, 111^v al. Vocabulum κείμενον, in catenis usitatissimum, textum significat: apud poetas idem valet στι, στι. eadem ut videtur manus et signum ꝑ notis addidit, sensu eodem, cf. f. 33^v.

Hos quidem scribas Platoni aliquo modo consuluisse non negandum est; reliquerunt tamen multa, quae sibi emendanda sumpsit aliquis (Y), quem scriptura nigra, turpis, grandis, saeculo quarto decimo exeunti vel quinto ineunti vindicat. Manum X secutus versuum exitus aqua pessumdatos plerumque rescribit: cf. ff. 4^v, 5^r, 5^v, 6^v, 7^r, 8^v, 9^r, 9^v, 10^v, 11^r, 11^v, 12^v, 13^r, 14^r, 15^r, 16^v, 21^v, 209^v (ll. 6, 12, 19) al., et subscriptionem. praeterea f. 32^r correctionem σωφρόνην ascribit; f. 50^v notam antiquam rescribit παντας, f. 211^r nota ex parte erasa est.

Praeter omnes has manus, multa vestigia lectorum in codice deprehenduntur; quos omnes enumerare cum fortasse longius sit, hos tantum proponam: (1) eum qui (s. XIII vel antea) se affirmat (f. 420^v) quinque dialogos platonicos legisse: quos aliosque in principio cuiusque numerat, idque perperam: nempe Symposium ΙΓ cum debuit ΙΔ (f. 198^v), Phaedrum qui est ΙΒ, ΙΔ (f. 224^r), Alcibiadem priorem revera ΙΓ, ΙΕ numerat (f. 248^v): ad Alcibiadem alterum (f. 263^r) perit numerus illius, aliquod vestigium tamen in margine manet, itemque in Erastis (f. 273^r); ad Theagem nihil repperimus, ad Charmidem aliquid aspicitur, denique Lachetem (f. 295^r) ΚΔ in summo margine notat.

2. Manus crassa quidem sed minime mala, saeculi fort. XIII vel XIV, signum ⊕ multis locis ascribit: cf. ff. 256^v, 257^r, 258^v, 261^v, 262^v, 263^r bis, 267^v, 271^r, 271^v, 273^v, 274^v, 275^v, 276^r, 278^v, 279^r, 280^v, 283^v, 284^r.

Fortasse hic et cruces illas crassiores pinxit quae saepius inveniuntur, ff. 249^r, 253^r, 254^r, 254^v, 255^r, 255^v, 256^r al.

f. 98^v habemus ⊕ ἀναγκαῖον hac manu scripta.

3. Manus rubra, vivida, rudissima, saeculi XV, partibus variis per codicem fungitur. Phaedoni personarum nomina aspergit f. 26^r sqq., in marginibus notas congerit f. 36^v εἴη. ἄρ'; f. 39^v ἀντὶ τοῦ εἰ μὴ κτλ.; f. 50^v περιττὸς κτλ.; f. 51^v μὴ κτλ.; f. 57^r λῷστος; f. 57^v ἤγουν ἀποχέαι (?); f. 87^r ὅτι γὰρ κτλ.; f. 87^v ὃ ἐγὼ λέγω κτλ.; f. 90^r ὤν; f. 93^v, οἴώνται; f. 101^r ποιόν τι; f. 101^v ταὶ; f. 103^r ἤτοι κτλ.; f. 106^v μὴ δ' ἐπήσθετο; f. 230^r (fort.) ἀναγκαῖον; f. 277^r sqq. Theagi personarum nomina addit; f. 388^v (fort.) notam paene erasam scripsit; f. 421^r notam quae verbis πολέμου καὶ μάχης incipit exaravit.

4. Aliquis non ita recens personarum nomina Hipparcho ff. 269^v—271^r infert.

5. Manus recens sanguineo usa atramento nonnulla f. 8^v et 35^r (in membrana novella) scribillavit.

6. Manus recentissima, saeculo XVI non antiquior, haec scripsit: f. 200^v παρῆτε γαρ; f. 201^r ἀηδὴς, in textu δ pro λ correxit; f. 377^r λείπει καὶ πρεσβυ[τ] γενομενος; f. 378^r καὶ ἐλεεινὸν δε πρὸς· τὸν δὲ δικαίως.

7. Alia recentior manus quaterniones nonnullos numeris minusculis grandibus signat; f. 1^r α[ος]; f. 8^v β[ον] κτλ. vel eadem vel alia f. 1^r nomina ἐν[θ] σω[ς'] cetera addit.

Multum lectus liber quique tot ac fortasse aliarum manuum vestigia folio quoque gerit, tandem a saeculi XVI fine requiesse videtur, siquidem illo anno recentior manus vix invenitur. aetas qua in bibliothecam S. Ioannis Theologi in insula Patmo venerit incerta est: catalogos qui bibliothecae exstant recensuit Sakkelion Βιβλιοθήκη Πατμιακή Athenis 1890, f. 10, sed eum qui codice Vaticano 1205 saeculi XVI continetur, cur ante annum 1335 scriptum et editor Mignianus[1]) et Sakkelion

[1]) Catalogum edidit Angelus Mai *Nova Patrum Bibliotheca* t. VI, p. 537—9, unde repetit Migne *Bibl. Patrum graeca* t. 149 col. 1047 sqq., e codice denuo transcripsit Gul. Studemund, *Philologus* t. 26, 1867, p. 167 sqq. cuius apographum secutus sum.

iudicent, equidem nescio. ceterum in hoc indice, cui titulus *πίναξ τῶν ἐν τῆ σεβασμία μονῆ τῆς νήσου πάτμου ἀξιολογωτέρων εὑρισκομένων βιβλίων* liber qui describitur *νστ. λόγοι σωκράτους ὧν ἡ ἀρχὴ εὐθύφρων ἢ περὶ ὁσίου τί νεωτερον ὦ σωκράτους ἄρι* [sic pro *ἄχρι*] *τοῦ μένων ἢ περὶ ἀρετῆς ἔχεις μοι εἰπεῖν* pro nostro iure habetur. Cum autem quo saeculo confectus sit catalogus incertum sit, illud quoque dubitatur, scribae X, W, ceterique num pro Patmi incolis habendi sint. codicem cum aliis neglectum et pessime habitum invenit in monasterio Edwardus Daniel Clarke, anno huius saeculi primo . quibus dolis plus quam Ulixeis inde asportaverit videris in ipsius festivissima narratione *Travels in various countries of Europe, Asia & America by E. D. Clarke LL. D.*, ed. 4, 1818 t. 6, p. 40 sqq. bibliothecam Clarkianam emit anno 1809 [1]) Academia Oxoniensis: quacum hic liber qui apud Ricardum Porson a Clarkio creditus usque ad obitum illius (qui die 25 Sept. an. 1808 accidit) manserat, in bibliothecam Bodleianam concessit. descripsit primus Thomas Gaisford in catalogo codicum Clarkianorum iam laudato, a. 1812, ubi et scholia plurima edidit; quae in textu propria habet liber, idem in *Lectionibus Platonicis e membranis Bodleianis* a. 1820 vulgavit.

Confecta narratione restat ut viris benevolentissimis qui haec mea verba legerunt et correxerunt, gratias agam habeamque maximas, Scatoni de Vries, operis patrono atque fautori, Iohanni Percival Postgate, adfini meo, Alberto Curtis Clark collegae.

1) Macray, *Annals of the Bodleian Library* ed. 2, p. 290.

Dabam Oxonii in collegio Reginae d. XXVI mensis Ianuarii anno p. Chr. n. MDCCCXCVIII.

THOMAS GUILELMUS ALLEN.

Tabula, quae sequitur, a manu est eruditissimi viri Ricardi Porson A.M. Gr. L. Prof. Cant.

α/α	α̅ εὐθύφρων ἢ περὶ ὁσίου: πειραστικός.	1.a	ι̅γ̅ ἀλκιβιάδης α̅ ἢ περὶ φύσεως ἀνθρώπου: μαιευτικός.	248.b	α
	β̅ ἀπολογία σωκράτους: ἠθικός.	8.a	ι̅δ̅ ἀλκιβιάδης β̅ ἢ περὶ προσευχῆς: μαιευτικός.	263.a	
	γ̅ κρίτων ἢ περὶ πρακτοῦ: ἠθικός.	20.b	ι̅ε̅ ἵππαρχος ἢ φιλοκερδής: ἠθικός.	269.b	
	δ̅ φαίδων ἢ περὶ ψυχῆς: ἠθικός.	26.a	ι̅ς̅ ἐρασταὶ (ἀντερασταί) ἢ περὶ φιλοσοφίας: ἠθικός.	273.a	
β	ε̅ κρατύλος ἢ περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος: λογικός.	58.a	ι̅ζ̅ θεάγης ἢ περὶ σωφροσύνης (φιλοσοφίας): μαιευτικός.	277.a	ε/ς
	ς̅ θεαίτητος ἢ περὶ ἐπιστήμης: πειραστικός.	83.a	ι̅η̅ χαρμίδης ἢ περὶ σωφροσύνης: πειραστικός.	282.a	
	ζ̅ σοφιστὴς ἢ περὶ τοῦ ὄντος: λογικός.	113.a	ι̅θ̅ λάχης ἢ περὶ ἀνδρίας: μαιευτικός.	295.a	
	η̅ πολιτικὸς ἢ περὶ βασιλείας: λογικός.	136.b	κ̅ λύσις ἢ περὶ φιλίας: μαιευτικός.	307.a	
γ/γ	θ̅ παρμενείδης ἢ περὶ ἰδεῶν: λογικός.	154.a	κ̅α̅ εὐθύδημος ἢ ἐριστικός: ἀνατρεπτικός.	317.b	ς
	ι̅ φίληβος ἢ περὶ ἡδονῆς: ἠθικός.	173.a	κ̅β̅ πρωταγόρας ἢ σοφισταί: ἐνδεικτικός.	336.a	
	ι̅α̅ συμπόσιον ἢ περὶ ἔρωτος (ἢ περὶ ἀγαθοῦ): ἠθικός.	198.b	κ̅γ̅ γοργίας ἢ περὶ ῥητορικῆς: ἀνατρεπτικός.	366.b	
	ι̅β̅ φαίδρος ἢ περὶ καλοῦ: ἠθικός.	224.a	κ̅δ̅ μένων ἢ περὶ ἀρετῆς: πειραστικός.	405.a	

REGISTRUM

α		1	κη	208
β		9	κθ	216
γ		17	λ	224
δ		25	λα	232
ε		33	λβ	240
ς		41	λγ	248
ζ		49	λδ	256
η		57	λε	264
θ		65	λς	272
ι		73	λζ	280
ια		81	λη	288
ιβ		89	λθ	296
ιγ		97	μ	304
ιδ		105	μα	312
ιε		112	μβ	320
ις		120	μγ	328
ιζ		128	μδ	336
ιη	κ̄ plagula transposita est post μς p. 352–359.	136	με	344
ιθ vel	κ, quorum alter per errorem omissus est, †	144	μς, per errorem, ut videtur, bis positus,	352. 359*
κα		152	μζ	367
κβ		160	μη	375
κγ		168	μθ	383
κδ		176	ν	391
κε		184	να	399
κς		192	νβ	407
κζ		200	νγ	415

Constat igitur MS. plagulis 52 et dimidio; foliis (cum iii 359*) 420.*

† *Plagula κ, quae continere debebat Politici quantum exstat in Ald. a χρη p. 175, 26. usque ad πολλα p. 185, 2. Basill. 129, 15 – 136, 15. H Steph. II. p. 28?. D – 30?. A. Læmar. 183. D. 4 – 190. G. 7. Francofurt. 549. C. 9 – 560. D. 7.* proh dolor! bibliopegi negligentia, cum primo liber compingebatur, omissa est.*

* 154, 2 – 194, 9.

Fol. I^{v} - IV^{v} vacua sunt.

μένειν. ὅτι μὲν οὖν οὔτε μία οὔτ' ἄπειρα, δῆλον ἐκ τούτων·
ἐπεὶ δὲ πεπερασμένα, τὸ μὴ ποιεῖν ἓν μόνον ἔχει τινὰ
λόγον· ἀπορήσειε γὰρ ἄν τις, πῶς ἢ ἡ πυκνότης τὴν μανότη-
τα ποιεῖν τι πέφυκεν, ἢ αὕτη τὴν πυκνότητα. ὁμοίως δὲ
καὶ ἄλλη ὁποιαοῦν ἐναντιότης· οὐ γὰρ ἡ φιλία τὸ νεῖκος
συνάγει καὶ ποιεῖ τι ἐξ αὐτοῦ, οὐδὲ τὸ νεῖκος ἐξ ἐκείνης,
ἀλλ' ἄμφω ἕτερόν τι τρίτον. ἔνιοι δὲ καὶ πλείω λαμβάνουσιν ἐξ
ὧν κατασκευάζουσι τὴν τῶν ὄντων φύσιν. πρὸς δὲ τού-
τοις ἔτι κἂν τόδε τις ἀπορήσειεν, εἰ μή τις ἑτέραν ὑποθήσει
τοῖς ἐναντίοις φύσιν· οὐδενὸς γὰρ ὁρῶμεν τῶν ὄντων
οὐσίαν τἀναντία· τὴν δ' ἀρχὴν οὐ καθ' ὑποκειμένου δεῖ
λέγεσθαι τινός. ἔσται γὰρ ἀρχὴ τῆς ἀρχῆς· τὸ γὰρ ὑποκείμενον
ἀρχὴ καὶ πρότερον δοκεῖ τοῦ κατηγορουμένου εἶναι. ἔτι
οὐκ εἶναί φαμεν οὐσίαν ἐναντίαν οὐσίᾳ· πῶς οὖν ἐκ μὴ οὐ-
σιῶν οὐσία ἂν εἴη; ἢ πῶς ἂν πρότερον μὴ οὐσία οὐσίας
εἴη; διόπερ εἴ τις τόν τε πρότερον ἀληθῆ νομίσειεν
εἶναι λόγον καὶ τοῦτον, ἀναγκαῖον, εἰ μέλλει διασώσειν
ἀμφοτέρους αὐτούς, ὑποτιθέναι τι τρίτον, ὥσπερ φασὶν
οἱ μίαν τινὰ φύσιν εἶναι λέγοντες τὸ πᾶν, οἷον ὕδωρ ἢ πῦρ
ἢ γῆν ἢ τὸ μεταξὺ τούτων. δοκεῖ δὲ τὸ μεταξὺ μᾶλλον·
πῦρ γὰρ ἤδη καὶ ἀὴρ καὶ ὕδωρ μετ' ἐναντιοτήτων συμπεπλεγ-
μένα ἐστί. διὸ οὐκ ἀλόγως ποιοῦσιν οἱ τὸ ὑποκείμενον
ἕτερον τούτων ποιοῦντες· τῶν δ' ἄλλων οἱ ἀέρα· καὶ γὰρ ὁ
ἀὴρ ἥκιστα τῶν ἄλλων διαφορὰς αἰσθητὰς ἔχει·
ἐχόμενον δὲ τὸ ὕδωρ. ἀλλὰ πάντες γε τὸ ἓν τοῦτο τοῖς
σχηματίζουσιν, οἷον πυκνότητι καὶ μανότητι καὶ τῷ
μᾶλλον καὶ ἧττον. ταῦτα δ' ἐστὶν ὅλως ὑπεροχὴ δηλονότι
καὶ ἔλλειψις, ὥσπερ εἴρηται πρότερον. καὶ ἔοικε παλαιὰ
εἶναι καὶ αὕτη ἡ δόξα, ὅτι τὸ ἓν καὶ ὑπεροχὴ καὶ ἔλλειψις

[illegible]

A r.

ἀρχαὶ τῶν ὄντων φασί· πλὴν οὐ τὸν αὐτὸν τρόπον·
οἱ μὲν ἀρχαῖοι, τὰ δύο μὲν ποιεῖν· τὸ δὲ ἓν πάσχειν·
τῶν δὲ ὑστέρων τινὲς, τοὐναντίον· τὸ μὲν ἓν ποιεῖν· τὰ δὲ
δύο πάσχειν φασὶ μᾶλλον· τὸ μὲν οὖν τρία φάναι
τὰ στοιχεῖα εἶναι, ἔκ τε τούτων καὶ ἐκ τοιούτων ἄλλων
ἐπισκοποῦσι, δόξειεν ἂν ἔχειν τινὰ λόγον ὥσπερ εἴπομεν·
τὸ δὲ πλείω τριῶν, οὐκέτι· πρὸς μὲν γὰρ τὸ πάσχειν
ἱκανὸν τὸ ἕν· εἰ δὲ τεττάρων ὄντων δύο ἔσονται ἐναν-
τιώσεις, δεήσει χωρὶς ἑκατέρᾳ ὑπάρχειν ἑτέραν τινὰ
μεταξὺ φύσιν· εἰ δ' ἐξ ἀλλήλων δύνανται γεννᾶν· περί-
εργος ἂν ἡ ἑτέρα τῶν ἐναντιώσεων εἴη· ἅμα δὲ καὶ ἀδύ-
νατον πλείους εἶναι ἐναντιώσεις τὰς πρώτας· ἡ γὰρ
οὐσία ἕν τι γένος ἐστὶ τοῦ ὄντος· ὥστε τῷ πρότερον καὶ
ὕστερον διοίσουσιν ἀλλήλων αἱ ἀρχαὶ μόνον· ἀλλ' οὐ τῷ
γένει· ἀεὶ γὰρ ἐν ἑνὶ γένει μία ἐναντίωσίς ἐστι· πᾶσαι δὲ
αἱ ἐναντιώσεις ἀνάγεσθαι δοκοῦσιν εἰς μίαν· ὅτι μὲν
οὖν οὔτε ἓν τὸ στοιχεῖον οὔτε πλείω δυοῖν ἢ τριῶν, φανερόν·
τούτων δὲ πότερον καθάπερ εἴπομεν, ἀπορίαν ἔχει πολλήν·
Ἡμεῖς δὲ λέγωμεν πρῶτον περὶ πάσης γενέσεως ἐπελ-
θόντες· ἔστι γὰρ κατὰ φύσιν τὰ κοινὰ πρῶτον εἰπόντας,
οὕτω τὰ περὶ ἕκαστον ἴδια θεωρεῖν· φαμὲν γὰρ γίνεσθαι
ἐξ ἄλλου ἄλλο καὶ ἐξ ἑτέρου ἕτερον· ἢ τὰ ἁπλᾶ λέγοντες
ἢ τὰ συγκείμενα· λέγω δὲ τοῦτο ὡδί· ἔστι γὰρ τὸ γίνεσθαι
ἄνθρωπον μουσικόν· ἔστι δὲ τὸ μὴ μουσικὸν γίνεσθαι μουσικόν·
ἢ τὸν μὴ μουσικὸν ἄνθρωπον, ἄνθρωπον μουσικόν· ἁπλοῦν μὲν οὖν
λέγω τὸ γινόμενον τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸ μὴ μουσικόν· καὶ
ὃ γίνεται ἁπλοῦν τὸ μουσικόν· συγκείμενον δὲ καὶ ὃ
γίνεται καὶ τὸ γινόμενον· ὅταν τὸν μὴ μουσικὸν ἄνθρωπον,
φῶμεν γίνεσθαι μουσικὸν ἄνθρωπον· τούτων δὲ

[illegible]

A v.

B

[illegible]

διαλῦσαι· τὸν δὲ ἀντιφῶντος, οὐ γεωμετρικοῦ· οὐ μὴν
ἀλλ' ἐπειδὴ περὶ φύσεως μὲν οὔ· φυσικὰς δὲ ἀπορίας
συμβαίνει λέγειν αὐτοῖς. ἴσως ἔχει καλῶς ἐπὶ μικρὸν
διαλεχθῆναι περὶ αὐτῶν· ἔχει γὰρ φιλοσοφίαν ἡ σκέ-
ψις. ἀρχὴ δὲ οἰκειοτάτη πασῶν· ἐπεὶ πολλαχῶς λέγεται
τὸ ὄν. ἰδεῖν πῶς λέγουσιν οἱ λέγοντες εἶναι ἓν τὰ πάντα·
πότερον οὐσίαν τὰ πάντα· ἢ ποσὰ ἢ ποιά· καὶ πάλιν
πότερον οὐσίαν μίαν τὰ πάντα· οἷον ἄνθρωπον ἕνα· ἢ ἵππον
ἕνα· ἢ ψυχὴν μίαν· ἢ ποιὸν ἓν δὲ τοῦτο· οἷον λευκὸν ἢ
θερμὸν ἢ τῶν ἄλλων τι τῶν τοιούτων· ταῦτα γὰρ πάντα
διαφέρει τε πολὺ καὶ ἀδύνατα λέγειν· εἰ μὲν γὰρ
ἔσται οὐσία καὶ ποιὸν καὶ ποσόν· καὶ ταῦτα εἴτ' ἀπο-
λελυμένα ἀπ' ἀλλήλων εἴτε μή, πολλὰ τὰ ὄντα· εἰ δὲ
ἅπαντα ποιὸν ἢ ποσὸν εἴτ' οὔσης οὐσίας εἴτε μὴ οὔσης,
ἄτοπον· εἰ δεῖ ἄτοπον λέγειν τὸ ἀδύνατον· οὐδὲν γὰρ
τῶν ἄλλων χωριστόν ἐστι παρὰ τὴν οὐσίαν· πάντα γὰρ
καθ' ὑποκειμένου λέγεται τῆς οὐσίας· μέλισσος δὲ
τὸ ὂν ἄπειρόν φησιν εἶναι· ποσὸν ἄρα τι τὸ ὄν· τὸ γὰρ
ἄπειρον ἐν τῷ ποσῷ· οὐσίαν δὲ ἄπειρον ἢ πάθος ἢ
ποιότητα, οὐκ ἐνδέχεται εἰ μὴ κατὰ συμβεβηκὸς
εἰ ἅμα καὶ ποσὰ ἄττα εἶεν· ὁ γὰρ τοῦ ἀπείρου λόγος, τῷ
ποσῷ προσχρῆται· ἀλλ' οὐκ οὐσίᾳ οὐδὲ τῷ ποιῷ· εἰ μὲν
τοίνυν καὶ οὐσία ἐστὶ καὶ ποσόν, δύο καὶ οὐχ ἓν τὸ ὄν· εἰ δ'
οὐσία μόνον, οὐκ ἄπειρον· οὐδὲ μέγεθος ἕξει οὐδέν· ποσὸν
γάρ τι ἔσται· ἔτι ἐπεὶ καὶ αὐτὸ τὸ ἓν πολλαχῶς
ὥσπερ καὶ τὸ ὄν, σκεπτέον τίνα τρόπον λέγουσιν
ἓν εἶναι τὸ πᾶν· λέγεται δ' ἓν, ἢ τὸ συνεχές, ἢ τὸ ἀδιαίρετον,
ἢ ὧν ὁ λόγος ὁ αὐτὸς καὶ εἷς ὁ τοῦ τί ἦν εἶναι· ὥσπερ μέθυ

[illegible scholia]

[illegible]

καὶ ὁ ἵππος· εἰ μὲν τοίνυν συνεχές, πολλὰ τὸ ἕν· εἰς ἄπειρον γὰρ
διαιρετὸν τὸ συνεχές. ἔχει δ' ἀπορίαν περὶ τοῦ μέρους καὶ τοῦ
ὅλου· ἴσως δὲ οὐ πρὸς τὸν λόγον ἀλλ' αὐτὴν καθ' αὑτήν· πό-
τερον ἓν ἢ πλείω τὸ μέρος καὶ τὸ ὅλον· καὶ πῶς ἓν ἢ πλείω·
καὶ εἰ πλείω, πῶς πλείω· καὶ περὶ τῶν μερῶν τῶν μὴ συνεχῶν·
καὶ εἰ τῷ ὅλῳ ἓν ἑκάτερον ὡς ἀδιαίρετον· ὅτι καὶ αὐτὰ αὑτοῖς·
ἀλλὰ μὴν εἰ ὡς ἀδιαίρετον, οὐθὲν ἔσται ποσὸν οὐδὲ ποιόν· οὐδὲ δὴ
ἄπειρον τὸ ὂν ὥσπερ Μέλισσός φησιν· οὐδὲ πεπερασμένον
ὡς ὁ Παρμενίδης· τὸ γὰρ πέρας ἀδιαίρετον οὐ τὸ πεπερασ-
μένον· ἀλλὰ μὴν εἰ τῷ λόγῳ ἓν τὰ ὄντα πάντα ὡς λώπιον
καὶ ἱμάτιον, τὸν Ἡρακλείτου λόγον συμβαίνει λέγειν αὐτοῖς·
ταὐτὸν γὰρ ἔσται ἀγαθῷ καὶ κακῷ· καὶ μὴ ἀγαθῷ εἶναι καὶ
ἀγαθῷ· ὥστε ταὐτὸν ἔσται ἀγαθὸν καὶ οὐκ ἀγαθόν· καὶ ἄνθρωπος καὶ
ἵππος· καὶ οὐ περὶ τοῦ ἓν εἶναι τὰ ὄντα ὁ λόγος ἔσται αὐτοῖς·
ἀλλὰ περὶ τοῦ μηδέν· καὶ τὸ τοιῳδὶ εἶναι καὶ τοσῳδὶ ταὐτόν.
ἐθορυβοῦντο δὲ καὶ οἱ ὕστεροι καθάπερ καὶ οἱ ἀρχαῖοι μή πο-
τε συμβαίνῃ αὐτοῖς ἅμα τὸ αὐτὸ ἓν καὶ πολλά· διὸ
οἱ μὲν τὸ ἔστιν ἀφεῖλον ὥσπερ Λυκόφρων· οἱ δὲ τὴν λέξιν
μετερρύθμιζον· ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὐ λευκός ἐστιν ἀλλὰ λελεύκωται·
οὐδὲ βαδίζων ἐστὶν ἀλλὰ βαδίζει· ἵνα μή ποτε τὸ ἔστι προσά-
πτοντες πολλὰ εἶναι ποιῶσι τὸ ἕν· ὡς μοναχῶς λεγομένου
τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ὄντος· πολλὰ δὲ τὰ ὄντα ἢ λόγῳ· οἷον ἄλλο
τὸ λευκῷ εἶναι καὶ μουσικῷ· τὸ δ' αὐτὸ ἄμφω· πολλὰ
ἄρα τὸ ἕν· ἢ διαιρέσει ὥσπερ ὅλον καὶ τὰ μέρη· ἐνταῦθα δὲ
ἤδη ἠπόρουν· καὶ ὡμολόγουν τὸ ἓν πολλὰ εἶναι· ὥσπερ οὐκ
ἐνδεχόμενον ταὐτὸν ἕν τε καὶ πολλὰ εἶναι· μὴ τἀντικείμενα δέ·
ἔστι γὰρ τὸ ἓν καὶ δυνάμει καὶ ἐντελεχείᾳ· τὸν μὲν οὖν τρόπον
τοῦτον ἐπιοῦσιν, ἀδύνατον φαίνεται τὰ ὄντα ἓν εἶναι· καὶ
ἐξ ὧν ἀποδεικνύουσι, λύειν οὐ χαλεπόν· ἀμφότεροι γάρ.

[illegible]

[illegible]

ΕΥΘΥΦΡΩΝ Η ΠΕΡΙ ΟΣΙΟΥ ΠΕΙΡΑΣΤΙΚΟΣ

Τί νεώτερον, ὦ Σώκρατες, γέγονεν, ὅτι σὺ τὰς ἐν λυκείῳ καταλιπὼν διατριβὰς ἐνθάδε νῦν διατρίβεις περὶ τὴν τοῦ βασιλέως στοάν; οὐ γάρ που καὶ σοί γε δίκη τις οὖσα τυγχάνει πρὸς τὸν βασιλέα ὥσπερ ἐμοί.

Οὔτοι δὴ Ἀθηναῖοί γε, ὦ Εὐθύφρων, δίκην αὐτὴν καλοῦσιν ἀλλὰ γραφήν.

Τί φῄς; γραφὴν σέ τις, ὡς ἔοικε, γέγραπται· οὐ γὰρ ἐκεῖνό γε καταγνώσομαι, ὡς σὺ ἕτερον.

Οὐ γὰρ οὖν.

Ἀλλὰ σὲ ἄλλος;

Πάνυ γε.

Τίς οὗτος;

Οὐδ' αὐτὸς πάνυ τι γιγνώσκω, ὦ Εὐθύφρων, τὸν ἄνδρα· νέος γάρ τίς μοι φαίνεται καὶ ἀγνώς· ὀνομάζουσι μέντοι αὐτόν, ὡς ἐγᾦμαι, Μέλητον. ἔστι δὲ τῶν δήμων Πιτθεύς, εἴ τιν' ἐν νῷ ἔχεις Πιτθέα Μέλητον οἷον τετανότριχα καὶ οὐ πάνυ εὐγένειον, ἐπίγρυπον δέ.

Οὐκ ἐννοῶ, ὦ Σώκρατες· ἀλλὰ δὴ τίνα γραφήν σε γέγραπται;

Ἥντινα; οὐκ ἀγεννῆ, ἔμοιγε δοκεῖ· τὸ γὰρ νέον ὄντα τοσοῦτον πρᾶγμα ἐγνωκέναι οὐ φαῦλόν ἐστιν. ἐκεῖνος γάρ, ὥς φησιν, οἶδε τίνα τρόπον οἱ νέοι διαφθείρονται καὶ τίνες οἱ διαφθείροντες αὐτούς. καὶ κινδυνεύει σοφός τις εἶναι· καὶ τὴν ἐμὴν ἀμαθίαν κατιδὼν ὡς διαφθείροντος τοὺς ἡλικιώτας αὐτοῦ, ἔρχεται κατηγορήσων μου ὥσπερ πρὸς μητέρα πρὸς τὴν πόλιν. καὶ φαίνεταί μοι τῶν πολιτικῶν μόνος ἄρχεσθαι ὀρθῶς· ὀρθῶς γάρ ἐστι τῶν νέων πρῶτον ἐπιμεληθῆναι ὅπως ἔσονται ὅτι ἄριστοι, ὥσπερ γεωργὸν ἀγαθὸν τῶν νέων φυτῶν εἰκὸς πρῶτον ἐπιμεληθῆναι, μετὰ δὲ τοῦτο καὶ τῶν ἄλλων. καὶ δὴ καὶ Μέλητος ἴσως πρῶτον μὲν ἡμᾶς ἐκκαθαίρει τοὺς τῶν νέων τὰς βλάστας διαφθείροντας, ὥς φησιν· ἔπειτα μετὰ τοῦτο δῆλον ὅτι τῶν πρεσβυτέρων ἐπιμεληθεὶς πλείστων καὶ μεγίστων ἀγαθῶν αἴτιος τῇ πόλει γενήσεται, ὥς γε τὸ εἰκὸς συμβῆναι ἐκ τοιαύτης ἀρχῆς ἀρξαμένῳ.

Βουλοίμην ἄν, ὦ Σώκρατες, ἀλλ' ὀρρωδῶ μὴ τοὐναντίον γένηται. ἀτεχνῶς γάρ μοι δοκεῖ ἀφ' ἑστίας ἄρχεσθαι κακουργεῖν τὴν πόλιν, ἐπιχειρῶν ἀδικεῖν σέ. καί μοι λέγε, τί καὶ ποιοῦντά σέ φησι διαφθείρειν τοὺς νέους;

Ἄτοπα, ὦ θαυμάσιε, ὡς οὕτω γ' ἀκοῦσαι. φησὶ γάρ με ποιητὴν εἶναι θεῶν, καὶ ὡς καινοὺς ποιοῦντα θεούς, τοὺς δ' ἀρχαίους οὐ νομίζοντα, ἐγράψατο τούτων αὐτῶν ἕνεκα, ὥς φησιν.

Μανθάνω, ὦ Σώκρατες· ὅτι δὴ σὺ τὸ δαιμόνιον φῂς σαυτῷ ἑκάστοτε γίγνεσθαι. ὡς οὖν καινοτομοῦντός σου περὶ τὰ θεῖα γέγραπται ταύτην τὴν γραφήν, καὶ ὡς διαβαλῶν δὴ ἔρχεται εἰς τὸ δικαστήριον, εἰδὼς ὅτι εὐδιάβολα τὰ τοιαῦτα

πρὸς τοὺς πολλούς· καὶ ἐμοῦ γάρ τοι, ὅταν τι λέγω ἐν τῇ ἐκκλησίαι
περὶ τῶν θείων, προλέγων αὐτοῖς τὰ μέλλοντα, καταγελῶσιν ὡς
μαινομένου· καίτοι οὐδὲν ὅτι οὐκ ἀληθὲς εἴρηκα, ὧν προεῖπον·
ἀλλ' ὅμως φθονοῦσιν ἡμῖν πᾶσι τοῖς τοιούτοις· ἀλλ' οὐδὲν αὐτῶν
σω χρὴ φροντίζειν, ἀλλ' ὁμόσε ἰέναι: ὦ φίλε εὐθύφρον, ἀλλὰ τὸ μὲν
καταγελασθῆναι, ἴσως οὐδὲν πρᾶγμα· ἀθηναίοις γάρ τοι ὡς
ἐμοὶ δοκεῖ, οὐ σφόδρα μέλει, ἄν τινα δεινὸν οἴωνται εἶναι, μὴ μέντοι
διδασκαλικὸν τῆς αὑτοῦ σοφίας· ὃν δ' ἂν καὶ ἄλλους οἴωνται ποιεῖν
τοιούτους, θυμοῦνται· εἴτ' οὖν φθόνῳ ὡς σὺ λέγεις, εἴτε δι' ἄλ-
λο τι· τούτου οὖν πέρι ὅπως ποτὲ πρὸς ἐμὲ ἔχουσιν, οὐ πάνυ ἐπι-
θυμῶ πειραθῆναι: ἴσως γὰρ σὺ μὲν δοκεῖς σπάνιον σεαυτὸν πα-
ρέχειν, καὶ διδάσκειν οὐκ ἐθέλειν τὴν σεαυτοῦ σοφίαν· ἐγὼ δὲ φο-
βοῦμαι, μὴ ὑπὸ φιλανθρωπίας δοκῶ αὐτοῖς, ὅτι περ ἔχω ἐκκεχυμένως
παντὶ ἀνδρὶ λέγειν, οὐ μόνον ἄνευ μισθοῦ, ἀλλὰ καὶ προστιθεὶς ἂν ἡ-
2 δέως, εἴ τίς μου ἐθέλοι ἀκούειν· εἰ μὲν οὖν ὃ νῦν δὴ ἔλεγον, μέλλοιεν
μου καταγελᾶν, ὥσπερ σὺ φὴς σαυτοῦ, οὐδὲν ἂν εἴη ἀηδὲς,
παίζοντας καὶ γελῶντας ἐν τῷ δικαστηρίῳ διαγαγεῖν· εἰ δὲ
σπουδάσονται, τοῦτ' ἤδη ὅπη ἀποβήσεται, ἄδηλον, πλὴν ὑμῖν
τοῖς μάντεσιν: ἀλλ' ἴσως οὐδὲν ἔσται, ὦ σώκρατες, πρᾶγμα·
ἀλλὰ σύ τε κατὰ νοῦν ἀγωνιῇ τὴν δίκην· οἶμαι δὲ καὶ ἐμὲ τὴν ἐμήν:
ἔστι δὲ δή σοι, ὦ εὐθύφρον, τίς ἡ δίκη· φεύγεις αὐτὴν ἢ διώκεις:
διώκω: τίνα: ὃν διώκων αὖ δοκῶ μαίνεσθαι: τί δαί; πετόμενόν τι-
να διώκεις: πολλοῦ γε δεῖ πέτεσθαι, ὅς γε τυγχάνει ὢν εὖ μάλα
πρεσβύτης: τίς οὗτος: ὁ ἐμὸς πατήρ: ὁ σὸς ὦ βέλτιστε: πά-
νυ μὲν οὖν: ἔστι δὲ τί τὸ ἔγκλημα, καὶ τίνος ἡ δίκη: φόνου ὦ σώ-
κρατες: ἡράκλεις· ἦ που ὦ εὐθύφρον, ἀγνοεῖται ὑπὸ τῶν πολλῶν
ὅπη ποτὲ ὀρθῶς ἔχει· οὐ γὰρ οἶμαί γε τοῦ ἐπιτυχόντος ὀρ-
θῶς αὐτὸ πρᾶξαι, ἀλλὰ πόρρω που ἤδη σοφίας ἐλαύνοντος:
πόρρω μέντοι νὴ δία ὦ σώκρατες: ἔστι δὲ δὴ τῶν οἰκείων τις ὁ
τεθνεὼς ὑπὸ τοῦ σοῦ πατρός· ἢ δῆλα δή· οὐ γὰρ ἄν που ὑπὲρ
ἀλλοτρίου ἐπεξῄεισθα φόνου αὐτῷ: γελοῖον ὦ σώκρατες·
ὅτι οἴει τι διαφέρειν, εἴτε ἀλλότριος, εἴτε οἰκεῖος ὁ τεθνεώς:
ἀλλ' οὐ τοῦτο μόνον δεῖν φυλάττειν, εἴτε ἐν δίκῃ ἔκτεινεν ὁ κτείνας
εἴτε μή· καὶ εἰ μὲν ἐν δίκῃ ἐᾶν· εἰ δὲ μή, ἐπεξιέναι· ἐάν περ ὁ κτεί-

ἀλλ' ὁμόσε ἰέναι δύο σημαί-
νει· τὸ μὲν τοῖς ῥήτορσι τὸ
ἀπεναντίας ἤτοι τὸ ἀντικείμε-
νον [illegible]
[illegible]
διονυσ[illegible]
αὐτὸς δὲ [illegible]
μὲν ὁμόσε πορευ-
ομένους [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
ἀπολλων[illegible]

ἀντὶ τοῦ [illegible]

νας, συνέστιός σοι καὶ ὁμοτράπεζος ἦι· ἴσον γὰρ τὸ μίασμα γί
γνεται· ἐὰν ξυνῆις τῶι τοιούτωι ξυνειδώς, καὶ μὴ ἀφοσιοῖς σε
αυτόν τε καὶ ἐκεῖνον τῆι δίκηι ἐπεξιών· ἐπεὶ ὅ γε ἀποθανών, πε
λάτης τις ἦν ἐμός· καὶ ὡς ἐγεωργοῦμεν ἐν τῆι νάξωι, ἐθήτευ
εν ἐκεῖ παρ' ἡμῖν· παροινήσας οὖν, καὶ ὀργισθεὶς τῶν οἰκετῶν
τινι τῶν ἡμετέρων, ἀποσφάττει αὐτόν· ὁ οὖν πατὴρ ξυνδήσας τοὺς
πόδας, καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ καταβαλὼν εἰς τάφρον τινά, πέμπει
δεῦρο ἄνδρα πευσόμενον τοῦ ἐξηγητοῦ ὅτι χρὴ ποιεῖν· ἐν δὲ
τούτωι τῶι χρόνωι τοῦ δεδεμένου ὠλιγώρει τε καὶ ἠμέλει, ὡς ἀν
δροφόνου· καὶ οὐδὲν ὂν πρᾶγμα, εἰ καὶ ἀποθάνοι· ὅπερ οὖν καὶ
ἔπαθεν· ὑπὸ γὰρ λιμοῦ καὶ ῥίγους καὶ τῶν δεσμῶν, ἀποθνήσκει,
πρὶν τὸν ἄγγελον παρὰ τοῦ ἐξηγητοῦ ἀφικέσθαι· ταῦτα δὴ οὖν καὶ
ἀγανακτεῖ, ὅ τε πατήρ, καὶ οἱ ἄλλοι οἰκεῖοι ὅτι ἐγὼ ὑπὲρ τοῦ ἀνδρο
φόνου, τῶι πατρί, φόνου ἐπεξέρχομαι· οὔτε ἀποκτείναντι ὥς φα
σιν ἐκεῖνοι· οὔτ' εἰ ὅτι μάλιστα ἀπέκτεινεν, ἀνδροφόνου γε ὄντος τοῦ
ἀποθανόντος, οὐ δεῖν φροντίζειν ὑπὲρ τοῦ τοιούτου· ἀνόσιον
γὰρ εἶναι τὸ υἱὸν πατρὶ φόνου ἐπεξιέναι· κακῶς εἰδότες ὦ σώ
κρατες, τὸ θεῖον ὡς ἔχει, τοῦ ὁσίου τε πέρι καὶ τοῦ ἀνοσίου: σὺ δὲ
δὴ πρὸς διὸς ὦ εὐθύφρων, οὑτωσὶ ἀκριβῶς οἴει ἐπίστασθαι, περὶ
τῶν θείων, ὅπηι ἔχει· καὶ τῶν ὁσίων τε καὶ ἀνοσίων, ὥστε τούτων οὕ
τω πραχθέντων ὡς σὺ λέγεις, οὐ φοβεῖ δικαζόμενος τῶι πατρί·
ὅπως μὴ αὖ σὺ ἀνόσιον πρᾶγμα τυγχάνηις πράττων; οὐδὲν
γάρ μοι ὄφελος εἴη ὦ σώκρατες· οὐδέ τωι ἂν διαφέροι εὐθύφρων τῶν
πολλῶν ἀνθρώπων, εἰ μὴ τὰ τοιαῦτα πάντα ἀκριβῶς εἰδείην:
ἆρ' οὖν μοι ὦ θαυμάσιε εὐθύφρον, κράτιστόν ἐστι μαθητῆι σῶι γενέ
σθαι· καὶ πρὸ τῆς γραφῆς τῆς πρὸς μέλητον, αὐτὰ ταῦτα προκα
λεῖσθαι αὐτόν, λέγοντα· ὅτι ἔγωγε καὶ ἐν τῶι ἔμπροσθεν χρόνωι,
τὰ θεῖα περὶ πολλοῦ ἐποιούμην εἰδέναι· καὶ νῦν ἐπειδή με ἐκεῖ
νος, αὐτοσχεδιάζοντά φησι καὶ καινοτομοῦντα περὶ τῶν θείων
ἐξαμαρτάνειν, μαθητὴς δὴ γέγονα σός· καὶ εἰ μὲν ὦ μέλητε φαί
ην, εὐθύφρονα ὁμολογεῖς σοφὸν εἶναι τὰ τοιαῦτα, καὶ ὀρθῶς
νομίζειν ἐμὲ ἡγοῦ· καὶ μὴ δικάζου· εἰ δὲ μή· ἐ[...]σκά
λωι λάχε δίκην πρότερον ἢ ἐμοί· ὡς τοὺς πρεσ[...] διαφθεί
ροντι· ἐμέ τε καὶ τὸν αὑτοῦ πατέρα· ἐμὲ μὲν [...] ἐκεῖνον

διδάσκον
τι.

ἑταῖρος· συνήθης· παρὰ τὸ πέλας

δὲ νουθετοῦντά τε καὶ κολάζοντα· καὶ ἂν μή μοι πείθηται μηδὲ ἀφί-
ῃ τῆς δίκης, ἢ ἀντ' ἐμοῦ γράφηται σέ, αὐτὰ ταῦτα λέγειν ἐν τῷ δι-
καστηρίῳ, ἃ προυκαλούμην αὐτόν: ναὶ μὰ δία ὦ σώκρατες· εἰ
ἄρα με ἐπιχειρήσειε γράφεσθαι, εὕροιμ' ἂν ὡς οἶμαι ὅπῃ σαθρός
ἐστι· καὶ πολὺ ἂν ἡμῖν πρότερον περὶ ἐκείνου λόγος ἐγένετο ἐν τῷ δι-
καστηρίῳ, ἢ περὶ ἐμοῦ: καὶ ἐγώ τοι ὦ φίλε ἑταῖρε ταῦτα γιγνώσκων,
μαθητὴς ἐπιθυμῶ γενέσθαι σός· εἰδὼς ὅτι καὶ ἄλλος πού τις καὶ
ὁ μέλητος οὗτος, σὲ μὲν οὐδὲ δοκεῖ ὁρᾶν· ἐμὲ δὲ οὕτως ὀξέως καὶ
ῥᾳδίως κατεῖδεν, ὥστε ἀσεβείας ἐγράψατο· νῦν οὖν πρὸς διός,
λέγε μοι ὃ νῦν δὴ σαφῶς εἰδέναι διισχυρίζου· ποῖόν τι τὸ εὐσεβὲς
φὴς εἶναι καὶ τὸ ἀσεβές· καὶ περὶ φόνου καὶ περὶ τῶν ἄλλων· ἢ
οὐ ταὐτόν ἐστιν ἐν πάσῃ πράξει τὸ ὅσιον αὐτὸ αὑτῷ· καὶ τὸ ἀνόσιον
αὖ τοῦ μὲν ὁσίου παντὸς ἐναντίον· αὐτὸ δὲ αὑτῷ ὅμοιον καὶ ἔχον
μίαν τινὰ ἰδέαν κατὰ τὴν ὁσιότητα, πᾶν ὅ,τι περ ἂν μέλλῃ ἀνόσιον
εἶναι: πάντως δήπου ὦ σώκρατες: λέγε δὴ τί φὴς εἶναι τὸ
ὅσιον καὶ τὸ ἀνόσιον: λέγω τοίνυν ὅτι τὸ μὲν ὅσιόν ἐστιν ὅπερ ἐγὼ
νῦν ποιῶ· τῷ ἀδικοῦντι, ἢ περὶ φόνους ἢ περὶ ἱερῶν κλοπὰς ἤ τι
ἄλλο τῶν τοιούτων ἐξαμαρτάνοντι ἐπεξιέναι· ἐάντε πατὴρ ὢν τυγ-
χάνῃ· ἐάντε μήτηρ· ἐάντε ἄλλος ὁστισοῦν· τὸ δὲ μὴ ἐπεξιέναι, ἀ-
νόσιον· ἐπεὶ ὦ σώκρατες θέασαι ὡς μέγα σοι ἐρῶ τεκμήριον
τοῦ νόμου ὅτι οὕτως ἔχει· ὃ καὶ ἄλλοις ἤδη εἶπον· ὅτι ταῦτα ὀρ-
θῶς ἂν εἴη οὕτω γιγνόμενα· μὴ ἐπιτρέπειν τῷ ἀσεβοῦντι· μὴ
δ' ἂν ὁστισοῦν τυγχάνῃ ὤν· αὐτοὶ γὰρ οἱ ἄνθρωποι τυγχάνουσι
νομίζοντες τὸν δία τῶν θεῶν ἄριστον καὶ δικαιότατον· καὶ τοῦ-
τον ὁμολογοῦσι τὸν αὑτοῦ πατέρα δῆσαι, ὅτι τοὺς υἱεῖς κατέ-
πινεν οὐκ ἐν δίκῃ· κἀκεῖνόν γε αὖ τὸν αὑτοῦ πατέρα ἐκτεμεῖν
δι' ἕτερα τοιαῦτα· ἐμοὶ δὲ χαλεπαίνουσιν ὅτι τῷ πατρὶ ἐπε-
ξέρχομαι ἀδικοῦντι· καὶ οὕτως αὐτοὶ αὑτοῖς τὰ ἐναντία λέ-
γουσι περί τε τῶν θεῶν καὶ περὶ ἐμοῦ: ἆρά γε ὦ εὐθύφρον,
τοῦτ' ἐστὶν οὗ ἕνεκα τὴν γραφὴν φεύγω· ὅτι τὰ τοιαῦτα ἐπειδάν
τις περὶ τῶν θεῶν λέγῃ, δυσχερῶς πως ἀποδέχομαι· διὸ δὴ
ὡς ἔοικε φ[illegible] με ἐξαμαρτάνειν· νῦν οὖν εἰ καὶ σοὶ ταῦτα
ξυνδοκεῖ τ[illegible] περὶ τῶν τοιούτων, ἀνάγκη δὴ ὡς ἔοικε
καὶ ἡμῖν [illegible] τί γὰρ καὶ φήσομεν οἵ γε αὐτοὶ ὁμολογοῦμεν
ξυγχωρεῖν.

περὶ αὐτῶν μηδὲν εἰδέναι· ἀλλά μοι εἰπὲ πρὸς φιλίου· σὺ ὡς ἀληθῶς
ἡγῇ ταῦτα οὕτως γεγονέναι; καὶ ἔτι γε τούτων θαυμασιώτερα ὦ
σώκρατες ἃ οἱ πολλοὶ οὐκ ἴσασιν: καὶ πόλεμον ἄρα ἡγῇ σὺ εἶναι
τῷ ὄντι ἐν τοῖς θεοῖς πρὸς ἀλλήλους· καὶ ἔχθρας γε δεινὰς καὶ μάχας·
καὶ ἄλλα τοιαῦτα πολλά, οἷα λέγεταί τε ὑπὸ τῶν ποιητῶν καὶ ὑπὸ
τῶν ἀγαθῶν γραφέων, τά τε ἄλλα ἱερὰ ἡμῖν καταπεποίκιλται· καὶ
δὴ καὶ τοῖς μεγάλοις παναθηναίοις, ὁ πέπλος μεστὸς τῶν τοιούτων
ποικιλμάτων ἀνάγεται εἰς τὴν ἀκρόπολιν· ταῦτα ἀληθῆ φῶμεν εἶναι
ὦ εὐθύφρον; μὴ μόνα γε ὦ σώκρατες· ἀλλ' ὅπερ ἄρτι εἶπον, καὶ
ἄλλα σοι ἐγὼ πολλά, ἐάνπερ βούλῃ, περὶ τῶν θείων διηγήσομαι, ἃ σὺ
ἀκούων, εὖ οἶδ' ὅτι ἐκπλαγήσῃ: οὐκ ἂν θαυμάζοιμι· ἀλλὰ ταῦτα
μέν μοι, εἰς αὖθις ἐπὶ σχολῆς διηγήσῃ· νυνὶ δὲ ὅπερ ἄρτι σε ἠ-
ρόμην, πειρῶ σαφέστερον εἰπεῖν· οὐ γάρ με ὦ ἑταῖρε τὸ πρότερον
ἱκανῶς ἐδίδαξας, ἐρωτήσαντα τὸ ὅσιον ὅ τι ποτ' εἴη· ἀλλά μοι εἶ-
πες, ὅτι τοῦτο τυγχάνει ὅσιον ὄν, ὃ σὺ νῦν ποιεῖς, φόνου ἐπεξιὼν
τῷ πατρί: καὶ ἀληθῆ γε ἔλεγον ὦ σώκρατες: ἴσως· ἀλλὰ γὰρ ὦ
εὐθύφρον καὶ ἄλλα πολλὰ φῂς εἶναι ὅσια: καὶ γὰρ ἔστι: μέμνησαι οὖν,
ὅτι οὐ τοῦτό σοι διεκελευόμην, ἕν τι ἢ δύο με διδάξαι τῶν πολλῶν ὁ-
σίων, ἀλλ' ἐκεῖνο αὐτὸ τὸ εἶδος ᾧ πάντα τὰ ὅσια ὅσιά ἐστιν· ἔφη-
σθα γάρ που μιᾷ ἰδέᾳ, τά τε ἀνόσια ἀνόσια εἶναι καὶ τὰ ὅσια ὅ-
σια· ἢ οὐ μνημονεύεις: ἔγωγε: ταύτην τοίνυν με αὐτὴν δίδα-
ξον τὴν ἰδέαν, τίς ποτέ ἐστιν· ἵνα εἰς ἐκείνην ἀποβλέπων καὶ χρώ-
μενος αὐτῇ παραδείγματι· ὃ μὲν ἂν τοιοῦτον ᾖ, ὧν ἂν ἢ σὺ ἢ ἄλλος
τις πράττῃ, φῶ ὅσιον εἶναι· ὃ δ' ἂν μὴ τοιοῦτον, μὴ φῶ: ἀλλ' εἰ οὕ-
τω βούλει ὦ σώκρατες, καὶ οὕτω σοι φράσω: ἀλλὰ μὴν βούλομαί γε:
ἔστι τοίνυν, τὸ μὲν τοῖς θεοῖς προσφιλὲς ὅσιον· τὸ δὲ μὴ προσφιλὲς,
ἀνόσιον: παγκάλως ὦ εὐθύφρον· καὶ ὡς ἐγὼ ἐζήτουν ἀποκρί-
νασθαί σε, οὕτω νῦν ἀπεκρίνω· εἰ μέντοι ἀληθῶς, τοῦτο οὔπω οἶ-
δα· ἀλλὰ σὺ δῆλον ὅτι ἐπεκδιδάξεις ὡς ἔστιν ἀληθῆ ἃ λέγεις: πά-
νυ μὲν οὖν: φέρε δὴ ἐπισκεψώμεθα, τί λέγομεν· τὸ μὲν θεοφιλές τε
καὶ ὁ θεοφιλὴς ἄνθρωπος, ὅσιος· τὸ δὲ θεομισὲς καὶ ὁ θεομισὴς,
ἀνόσιος· οὐ ταὐτὸν δ' ἐστίν, ἀλλὰ τὸ ἐναντιώτατον, τὸ ὅσιον τῷ ἀνο-
σίῳ· οὐχ οὕτως; οὕτω μὲν οὖν· καὶ εὖ γε φαίνεται εἰρῆσθαι; δοκῶ 4
ὦ σώκρατες· εἴρηται γάρ· οὐκοῦν καὶ ὅτι στασιάζουσιν οἱ θεοὶ ὦ

εὐθύφρον· καὶ διαφέρονται ἀλλήλοις· καὶ ἔχθρα ἐστὶν ἐν αὐτοῖς πρὸς
ἀλλήλους· καὶ τοῦτο εἴρηται; εἴρηται γάρ· ἔχθραν δὲ καὶ ὀργάς
ὦ ἄριστε, ἡ περὶ τίνων διαφορὰ ποιεῖ· ὧδε δὲ σκοπῶμεν· ἆρ' ἄν
εἰ διαφεροίμεθα ἐγώ τε καὶ σὺ περὶ ἀριθμοῦ ὁπότερα πλείω· ἡ
περὶ τούτων διαφορὰ ἐχθροὺς ἂν ἡμᾶς ποιοῖ καὶ ὀργίζεσθαι ἀλ-
λήλοις· ἢ ἐπὶ λογισμὸν ἐλθόντες περί γε τῶν τοιούτων ταχὺ ἂν
ἀπαλλαγεῖμεν; πάνυ γε· οὐκοῦν καὶ περὶ τοῦ μείζονος καὶ ἐλάτ-
τονος εἰ διαφεροίμεθα ἐπὶ τὸ μετρεῖν ἐλθόντες, ταχὺ παυσαίμεθ' ἂν
τῆς διαφορᾶς; ἔστι ταῦτα· καὶ ἐπί γε τὸ ἱστάναι ἐλθόντες ὡς ἐγῶ-
μαι, περὶ τοῦ βαρυτέρου τε καὶ κουφοτέρου διακριθεῖμεν ἄν; πῶς
γὰρ οὔ· περὶ τίνος δὲ δὴ διενεχθέντες· καὶ ἐπὶ τίνα κρίσιν οὐ δυ-
νάμενοι ἀφικέσθαι ἐχθροί γε ἂν ἀλλήλοις εἶμεν καὶ ὀργιζοίμεθα;
ἴσως οὐ πρόχειρόν σοί ἐστιν· ἀλλ' ἐμοῦ λέγοντος, σκόπει εἰ τάδε ἐστὶ
τό τε δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον· καὶ καλὸν καὶ αἰσχρὸν· καὶ ἀγαθὸν καὶ
κακόν· ἆρα οὐ ταῦτά ἐστιν περὶ ὧν διενεχθέντες, καὶ οὐ δυνάμενοι
ἐπὶ ἱκανὴν κρίσιν αὐτῶν ἐλθεῖν ἐχθροὶ ἀλλήλοις γιγνόμεθα ὅ-
ταν γιγνώμεθα· καὶ ἐγὼ καὶ σὺ καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι πάντες; ἀλ-
λ' ἔστιν αὕτη ἡ διαφορὰ ὦ σώκρατες καὶ περὶ τούτων· τί δαὶ οἱ θεοὶ
ὦ εὐθύφρον· οὐκ εἴπερ τι διαφέρονται, διὰ ταῦτα διαφέροιντ' ἄν;
πολλὴ ἀνάγκη· καὶ τῶν θεῶν ἄρα ὦ γενναῖε εὐθύφρον, ἄλλοι ἄλ-
λα δίκαια ἡγοῦνται κατὰ τὸν σὸν λόγον· καὶ καλὰ καὶ αἰσχρὰ· καὶ
ἀγαθὰ καὶ κακά· οὐ γὰρ ἄν που ἐστασίαζον ἀλλήλοις εἰ μὴ περὶ τού-
των διεφέροντο· ἦ γάρ; ὀρθῶς λέγεις· οὐκοῦν ἅπερ καλὰ ἡγοῦν-
ται ἕκαστοι, καὶ ἀγαθὰ, καὶ δίκαια, ταῦτα καὶ φιλοῦσιν· τὰ δὲ ἐ-
ναντία τούτων μισοῦσιν; πάνυ γε· ταὐτὰ δέ γε ὡς σὺ φῂς, οἱ μὲν
δίκαια ἡγοῦνται, οἱ δὲ ἄδικα· περὶ ἃ καὶ ἀμφισβητοῦντες, στασιά-
ζουσί τε καὶ πολεμοῦσιν ἀλλήλοις· ἆρ' οὐχ οὕτως; οὕτω· ταὔτ' ἄ-
ρα ὡς ἔοικεν μισεῖταί τε ὑπὸ τῶν θεῶν καὶ φιλεῖται· καὶ θεομισῆ τε
καὶ θεοφιλῆ ταῦτ' ἂν εἴη; ἔοικεν· καὶ ὅσια ἄρα καὶ ἀνόσια τὰ αὐτὰ
ἂν εἴη ὦ εὐθύφρον τούτῳ τῷ λόγῳ; κινδυνεύει· οὐκ ἄρα ὃ ἠρό-
μην ἀπεκρίνω ὦ θαυμάσιε· οὐ γὰρ τοῦτό γε ἠρώτων, ὃ τυγχάνει
ταὐτὸν ὂν ὅσιόν τε καὶ ἀνόσιον· ὃ δ' ἂν θεοφιλὲς ᾖ, καὶ θεομισές
ἐστιν ὡς ἔοικεν· ὥστε ὦ εὐθύφρον ὃ σὺ νῦν ποιεῖς, τὸν πατέρα κολά-
ζων, οὐδὲν θαυμαστὸν εἰ τοῦτο δρῶν τῷ μὲν διὶ προσφιλὲς ποιεῖς·

τῷ δὲ κρόνῳ καὶ τῷ οὐρανῷ ἐχθρόν· καὶ τῷ μὲν ἡφαίστῳ φίλον,
τῇ δὲ ἥρᾳ ἐχθρόν· καὶ εἴ τις ἄλλος τῶν θεῶν ἕτερος ἑτέρῳ διαφέ-
ρεται περὶ αὐτοῦ καὶ ἐκείνοις κατὰ τὰ αὐτά: ἀλλ' οἶμαι ὦ σώκρα-
τες, περί γε τούτου τῶν θεῶν οὐδένα ἕτερον ἑτέρῳ διαφέρεσθαι ὡς
οὐ δεῖ δίκην διδόναι ἐκεῖνον, ὃς ἂν ἀδίκως τινὰ ἀποκτείνῃ: τί δέ;
ἀνθρώπων ὦ εὐθύφρον ἤδη τινὸς ἤκουσας ἀμφισβητοῦντος ὡς
τὸν ἀδίκως ἀποκτείναντα ἢ ἄλλο ἀδίκως ποιοῦντα ὁτιοῦν οὐ δεῖ
δίκην διδόναι; οὐδὲν μὲν οὖν παύονται ταῦτα ἀμφισβητοῦντες
καὶ ἄλλοθι καὶ ἐν τοῖς δικαστηρίοις· ἀδικοῦντες γὰρ πάμπολλα (ἀντὶ κ(αὶ) τὰ πάντα ἐν πᾶσι)
πάντα ποιοῦσι καὶ λέγουσι φεύγοντες τὴν δίκην: ἦ καὶ ὁμολο-
γοῦσιν ὦ εὐθύφρον ἀδικεῖν· καὶ ὁμολογοῦντες ὅμως οὐ δεῖν (οὐ δεῖν)
φασὶ σφᾶς διδόναι δίκην; οὐδαμῶς τοῦτό γε; οὐκ ἄρα πᾶν
ποιοῦσι καὶ λέγουσι· τοῦτο γὰρ οἶμαι οὐ τολμῶσι λέγειν οὐδ' ἀμφι-
σβητεῖν, ὡς οὐχί εἴπερ ἀδικοῦσί γε δοτέον δίκην· ἀλλ' οἶμαι οὔ
φασιν ἀδικεῖν· ἦ γάρ; ἀληθῆ λέγεις: οὐκ ἄρα ἐκεῖνό γε ἀμφισβη- (τοῦσιν ὡς οὐ τὸν ἀδικοῦντα δεῖ διδόναι δίκην· ἀλλ' ἐκεῖνο ἴσως ἀμφισβη-)
τοῦσιν τὸ τίς ἐστιν ὁ ἀδικῶν καὶ τί δρῶν καὶ πότε: ἀληθῆ λέγεις:
οὐκοῦν αὐτά γε ταῦτα καὶ οἱ θεοὶ πεπόνθασιν, εἴπερ στασιάζουσι περὶ
τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων, ὡς ὁ σὸς λόγος· καὶ οἱ μέν φασιν ἀλλή-
λους ἀδικεῖν· οἱ δὲ οὔ φασιν; ἐπεὶ ἐκεῖνό γε δήπου ὦ θαυμάσιε
οὐδεὶς οὔτε θεῶν οὔτε ἀνθρώπων τολμᾷ λέγειν, ὡς οὐ τῷ γε ἀ-
δικοῦντι δοτέον δίκην: ναὶ τοῦτο μὲν ἀληθὲς λέγεις ὦ σώκρατες
τό γε κεφάλαιον: ἀλλ' ἕκαστόν γε οἶμαι ὦ εὐθύφρον τῶν πραχθέντων
ἀμφισβητοῦσιν οἱ ἀμφισβητοῦντες· καὶ ἄνθρωποι καὶ θεοί, εἴ-
περ ἀμφισβητοῦσιν θεοί· πράξεώς τινος πέρι διαφερόμενοι
οἱ μὲν δικαίως φασὶν αὐτὴν πεπρᾶχθαι· οἱ δὲ ἀδίκως· ἆρ' οὐ-
χ οὕτω; πάνυ γε: ἴθι νυν ὦ φίλε εὐθύφρον, δίδαξον καὶ ἐμέ, ἵνα
σοφώτερος γένωμαι, τί σοι τεκμήριόν ἐστιν ὡς πάντες θεοὶ ἡγοῦνται
ἐκεῖνον ἀδίκως τεθνάναι, ὃς ἂν θητεύων ἀνδροφόνος γενόμενος
συνδεθεὶς ὑπὸ τοῦ δεσπότου τοῦ ἀποθανόντος, φθάσῃ τελευτή-
σας διὰ τὰ δεσμὰ πρὶν τὸν συνδήσαντα παρὰ τῶν ἐξηγητῶν
περὶ αὐτοῦ πυθέσθαι τί χρὴ ποιεῖν· καὶ ὑπὲρ τοῦ τοιούτου δὴ ὀρ-
θῶς ἔχει ἐπεξιέναι καὶ ἐπισκήπτεσθαι φόνου τὸν υἱὸν τῷ πατρί·
ἴθι περὶ τούτων πειρῶ τί μοι σαφὲς ἐνδείξασθαι ὡς παντὸς μᾶλ-
λον πάντες θεοὶ ἡγοῦνται ὀρθῶς ἔχειν ταύτην τὴν πρᾶξιν· κἂν

ἐγκωμιάζων σε ἐπὶ σοφίαι οὐδέποτε παύσομαι·
ἀλλ' ἴσως οὐκ ὀλίγον ἔργον ἐστὶν ὦ σώκρατες· ἐπεὶ πάνυ γε
σαφῶς ἔχοιμι ἄν ἐπιδεῖξαί σοι: μανθάνω, ὅτι σοι δοκῶ τῶν δικα-
στῶν δυσμαθέστερος εἶναι· ἐπεὶ ἐκείνοις γε ἐνδείξηι δῆλον ὅτι ὡς
ἄδικά τέ ἐστι καὶ οἱ θεοὶ ἅπαντες τὰ τοιαῦτα μισοῦσιν: πάνυ γε
σαφῶς ὦ σώκρατες, ἐάνπερ ἀκούωσί γέ μου λέγοντος: ἀλλ' ἀκού-
σονται ἐάνπερ δοκῆις εὖ λέγειν· τόδε δέ σου ἐνενόησα ἅμα λέγοντος
καὶ πρὸς ἐμαυτὸν σκοπῶ· εἰ ὅτι μάλιστά με εὐθύφρων διδάξειεν
ὡς οἱ θεοὶ ἅπαντες τὸν τοιοῦτον θάνατον ἡγοῦνται ἄδικον εἶναι,
τί μᾶλλον ἐγὼ μεμάθηκα παρ' εὐθύφρονος, τί ποτ' ἐστὶ τὸ ὅσιόν τε
καὶ τὸ ἀνόσιον· θεομισὲς μὲν γὰρ τοῦτο τὸ ἔργον ὡς ἔοικεν εἴη ἄν·
ἀλλὰ γὰρ οὐ τούτωι ἐφάνη ἄρτι ὡρισμένα τὸ ὅσιον καὶ μή· τὸ γὰρ θεο-
μισὲς ὂν καὶ θεοφιλὲς ἐφάνη· ὥστε τούτου ἀφίημί σε ὦ εὐθύφρον·
εἰ βούλει πάντες αὐτὸ ἡγείσθων θεοὶ ἄδικον· καὶ πάντες μισού-
ντων· ἀλλ' ἆρα τοῦτο ὃ νῦν ἐπανορθούμεθα ἐν τῶι λόγωι· ὡς ὃ μὲν ἂν
πάντες οἱ θεοὶ μισῶσιν, ἀνόσιόν ἐστιν· ὃ δ' ἂν φιλῶσιν ὅσιον· ὃ δ' ἂν
οἱ μὲν φιλῶσιν, οἱ δὲ μισῶσιν, οὐδέτερα ἢ ἀμφότερα· ἆρ' οὕτω βούλει
ἡμῖν ὡρίσθαι νῦν περὶ τοῦ ὁσίου καὶ τοῦ ἀνοσίου; τί γὰρ κωλύει ὦ
σώκρατες· οὐδὲν ἐμέ γε ὦ εὐθύφρον· ἀλλὰ σὺ δὴ τὸ σὸν σκόπει εἰ
τοῦτο ὑποθέμενος, οὕτω ῥᾶιστά με διδάξεις ὃ ὑπέσχου· ἀλλ' ἔγωγε
φαίην ἂν τοῦτο εἶναι τὸ ὅσιον, ὃ ἂν πάντες οἱ θεοὶ φιλῶσιν· καὶ τὸ ἐ-
ναντίον ὃ ἂν πάντες οἱ θεοὶ μισῶσιν ἀνόσιον: οὐκοῦν ἐπισκοπῶμεν
αὖ τοῦτο ὦ εὐθύφρον, εἰ καλῶς λέγεται, ἢ ἐῶμεν· καὶ οὕτως ἡμῶν τε
αὐτῶν ἀποδεχώμεθα καὶ τῶν ἄλλων ἐὰν μόνον φῆι τίς τι ἔχειν, οὕτω
συγχωροῦντες ἔχειν, ἢ σκεπτέον τί λέγει ὁ λέγων: σκεπτέον· οἶμαι
μέντοι ἔγωγε τοῦτο νυνὶ καλῶς λέγεσθαι: τάχ' ὠγαθέ βέλτιον εἰσό-
μεθα· ἐννόησον γὰρ τὸ τοιόνδε· ἆρα τὸ ὅσιον, ὅτι ὅσιόν ἐστι φιλεῖ-
ται ὑπὸ τῶν θεῶν, ἢ ὅτι φιλεῖται, ὅσιόν ἐστιν: οὐκ οἶδ' ὅτι λέγεις ὦ
σώκρατες: ἀλλ' ἐγὼ πειράσομαι σαφέστερον φράσαι· λέγομέν τι
φερόμενον καὶ φέρον· καὶ ἀγόμενον καὶ ἄγον· καὶ ὁρώμενον καὶ ὁ-
ρῶν· καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα μανθάνεις, ὅτι ἕτερα ἀλλήλων ἐστὶ καὶ
ἧι ἕτερα: ἔγωγέ μοι δοκῶ μανθάνειν: οὐκοῦν καὶ φιλούμενόν τι
ἐστὶ καὶ τούτου ἕτερον τὸ φιλοῦν; πῶς γὰρ οὔ: λέγε δή μοι πότε-
ρον τὸ φερόμενον, διότι φέρεται φερόμενόν ἐστιν, ἢ δι' ἄλλο τι: οὐκ·

ἀλλὰ διὰ τοῦτο· καὶ τὸ ἀγόμενον δὴ διότι ἄγεται, καὶ τὸ ὁρώμενον
διότι ὁρᾶται; πάνυ γε· οὐκ ἄρα διότι ὁρώμενόν γέ ἐστι, διὰ τοῦτο
ὁρᾶται, ἀλλὰ τὸ ἐναντίον διότι ὁρᾶται, διὰ τοῦτο ὁρώμενον· οὐδὲ
διότι ἀγόμενόν ἐστι, διὰ τοῦτο ἄγεται, ἀλλὰ διότι ἄγεται, διὰ τοῦτο
ἀγόμενον· οὐδὲ διότι φερόμενον φέρεται, ἀλλὰ διότι φέρεται φερό-
μενον· ἆρα κατάδηλον ὦ εὐθύφρον ὃ βούλομαι λέγειν; βούλομαι δὲ
τόδε· ὅτι εἴ τι γίγνεται ἤ τι πάσχει, οὐχ ὅτι γιγνόμενόν ἐστι γίγνεται,
ἀλλ' ὅτι γίγνεται γιγνόμενόν ἐστιν· οὐδ' ὅτι πάσχον ἐστὶ πάσχει, ἀλλ' ὅτι
πάσχει πάσχον ἐστίν· ἢ οὐ συγχωρεῖς οὕτω; ἔγωγε· οὐκοῦν καὶ τὸ
φιλούμενον ἢ γιγνόμενόν τί ἐστιν ἢ πάσχον τι ὑπό του; πάνυ γε·
καὶ τοῦτο ἄρα οὕτως ἔχει ὥσπερ τὰ πρότερα· οὐχ ὅτι φιλούμενόν ἐστι
φιλεῖται ὑπὸ ὧν φιλεῖται· ἀλλ' ὅτι φιλεῖται φιλούμενον· ἀνάγκη·
τί δὴ οὖν λέγομεν περὶ τοῦ ὁσίου ὦ εὐθύφρον; ἄλλο τι φιλεῖται ὑπὸ
θεῶν πάντων, ὡς ὁ σὸς λόγος; ναί· ἆρα διὰ τοῦτο ὅτι ὅσιόν ἐστιν,
ἢ δι' ἄλλο τι; οὐκ, ἀλλὰ διὰ τοῦτο· διότι ἄρα ὅσιόν ἐστι, φιλεῖται· ἀλλ'
οὐχ ὅτι φιλεῖται, διὰ τοῦτο ὅσιόν ἐστιν; ἔοικεν· ἀλλὰ μὲν δὴ διότι γε φι-
λεῖται ὑπὸ θεῶν, φιλούμενόν ἐστι καὶ θεοφιλές; πῶς γὰρ οὔ; οὐκ ἄ- 6
ρα τὸ θεοφιλὲς ὅσιόν ἐστιν ὦ εὐθύφρον· οὐδὲ τὸ ὅσιον θεοφιλὲς ὡς
σὺ λέγεις· ἀλλ' ἕτερον τοῦτο τούτου· πῶς δὴ ὦ σώκρατες; ὅτι ὁ-
μολογοῦμεν τὸ μὲν ὅσιον διὰ τοῦτο φιλεῖσθαι, ὅτι ὅσιόν ἐστιν· ἀλλ' οὐ δι-
ότι φιλεῖται, ὅσιον εἶναι· ἦ γάρ; ναί· τὸ δέ γε θεοφιλὲς ὅτι φιλεῖται
ὑπὸ θεῶν, αὐτῷ τούτῳ τῷ φιλεῖσθαι, θεοφιλὲς εἶναι· ἀλλ' οὐχ ὅτι
θεοφιλές, διὰ τοῦτο φιλεῖσθαι· ἀληθῆ λέγεις· ἀλλ' εἴ γε ταὐτὸν ἦν ὦ
φίλε εὐθύφρον, τὸ θεοφιλὲς καὶ τὸ ὅσιον· εἰ μὲν διὰ τὸ ὅσιον
εἶναι ἐφιλεῖτο τὸ ὅσιον, καὶ διὰ τὸ θεοφιλὲς εἶναι ἐφιλεῖτο ἂν τὸ
θεοφιλές· εἰ δὲ διὰ τὸ φιλεῖσθαι ὑπὸ θεῶν, τὸ θεοφιλὲς θεοφι-
λὲς ἦν, καὶ τὸ ὅσιον ἂν διὰ τὸ φιλεῖσθαι ὅσιον ἦν· νῦν δὲ ὁρᾷς
ὅτι ἐναντίως ἔχετον, ὡς παντάπασιν ἑτέρω ὄντε ἀλλήλων· τὸ μὲν
γὰρ ὅτι φιλεῖται, ἐστὶν οἷον φιλεῖσθαι· τὸ δ' ὅτι ἐστὶν οἷον φιλεῖσθαι, διὰ
τοῦτο φιλεῖται· καὶ κινδυνεύεις ὦ εὐθύφρον ἐρωτώμενος τὸ
ὅσιον ὅτι ποτ' ἐστίν, τὴν μὲν οὐσίαν μοι αὐτοῦ, οὐ βούλεσθαι δηλῶ-
σαι· πάθος δέ τι περὶ αὐτοῦ λέγειν, ὅτι πέπονθε τοῦτο τὸ ὅσιον·
φιλεῖσθαι ὑπὸ πάντων θεῶν· ὅτι δὲ ὄν, οὔπω εἶπες· εἰ οὖν σοι
φίλον, μή με ἀποκρύψῃς· ἀλλὰ πάλιν εἰπὲ ἐξ ἀρχῆς τί ποτε ὄν

τὸ ὅσιον, εἴτε φιλεῖται ὑπὸ θεῶν, εἴτε ὅτι δὴ πάσχει· οὐ γὰρ περὶ τού
του διοισόμεθα· ἀλλ' εἰπὲ προθύμως. τί ἐστι τό τε ὅσιον καὶ τὸ
ἀνόσιον· ἀλλ' ὦ σώκρατες. οὐκ ἔχω ἔγωγε, ὅπως σοι εἴπω ὃ νοῶ·
περιέρχεται γάρ πως ἡμῖν ἀεὶ ὃ ἂν προθυμώμεθα, καὶ οὐκ ἐθέλει
μένειν ὅπου ἂν ἱδρυσώμεθα αὐτό· τοῦ ἡμετέρου προγόνου ὦ εὐ
θύφρον ἔοικεν εἶναι δαιδάλου τὰ ὑπὸ σοῦ λεγόμενα· καὶ εἰ μὲν αὐ
τὰ ἐγὼ ἔλεγον καὶ ἐτιθέμην, ἴσως ἄν με ἐπέσκωπτες ὡς ἄρα
καὶ ἐμοὶ κατὰ τὴν ἐκείνου συγγένειαν τὰ ἐν τοῖς λόγοις ἔργα
ἀποδιδράσκει καὶ οὐκ ἐθέλει μένειν ὅπου ἄν τις αὐτὰ θῆι· νῦν δὲ
σαὶ γὰρ αἱ ὑποθέσεις εἰσίν. ἄλλου δή τινος δεῖ σκώμματος· οὐ γὰρ
ἐθέλουσί σοι μένειν, ὡς καὶ αὐτῶι σοι δοκεῖ: ἐμοὶ δὲ δοκεῖ σχεδόν
τι τοῦ αὐτοῦ σκώμματος ὦ σώκρατες δεῖσθαι τὰ λεγόμενα· τὸ
γὰρ περιιέναι τούτοις τοῦτο καὶ μὴ μένειν ἐν τῶι αὐτῶι. οὐκ ἐγώ
εἰμι ὁ ἐντιθείς· ἀλλὰ σύ μοι δοκεῖς ὁ δαίδαλος· ἐπεὶ ἐμοῦ γε ἕνεκα,
ἔμενεν ἂν ταῦτα οὕτως: κινδυνεύω ἄρα ὦ ἑταῖρε ἐκείνου τοῦ
ἀνδρὸς δεινότερος γεγονέναι τὴν τέχνην τοσούτωι, ὅσωι ὁ μὲν
τὰ αὑτοῦ μόνα ἐποίει οὐ μένοντα· ἐγὼ δὲ πρὸς τοῖς ἐμαυτοῦ, ὡς
ἔοικε, καὶ τὰ ἀλλότρια· καὶ δῆτα τοῦτό μοι τῆς τέχνης ἐστὶ κομψό
τατον, ὅτι ἄκων εἰμὶ σοφός· ἐβουλόμην γὰρ ἄν μοι τοὺς λόγους
μένειν καὶ ἀκινήτως ἱδρῦσθαι μᾶλλον ἢ πρὸς τῆι δαιδάλου σοφίαι,
τὰ ταντάλου χρήματα γενέσθαι· καὶ τούτων μὲν ἅδην· ἐπειδὴ
δέ μοι δοκεῖς σὺ τρυφᾶν, αὐτός σοι συμπροθυμήσομαι δεῖξαι ὅ
πως ἄν με διδάξηις περὶ τοῦ ὁσίου· καὶ μὴ προαποκάμηις· ἴδε
γὰρ εἰ οὐκ ἀναγκαῖόν σοι δοκεῖ δίκαιον εἶναι πᾶν τὸ ὅσιον: ἔμοιγε:
ἆρ' οὖν καὶ πᾶν τὸ δίκαιον ὅσιον; ἢ τὸ μὲν ὅσιον πᾶν δίκαιον, τὸ δὲ
δίκαιον οὐ πᾶν ὅσιον· ἀλλὰ τὸ μὲν αὐτοῦ ὅσιον, τὸ δέ τι καὶ ἄλλο:
οὐχ ἕπομαι ὦ σώκρατες τοῖς λεγομένοις: καὶ μὴν νεώτερος
γέ μου εἶ οὐκ ἔλαττον ἢ ὅσωι σοφώτερος· ἀλλ' ὃ λέγω, τρυφᾶις
ὑπὸ πλούτου τῆς σοφίας· ἀλλ' ὦ μακάριε σύντεινε σαυτόν· καὶ
γὰρ οὐδὲ χαλεπὸν κατανοῆσαι ὃ λέγω· λέγω γὰρ δὴ τὸ ἐναντίον,
ἢ ὁ ποιητὴς ἐποίησεν ὁ ποιήσας· ζῆνα δὲ τὸν ἕρξαντα
καὶ ὃς τάδε πάντ' ἐφύτευσεν, οὐκ ἐθέλεις εἰπεῖν· ἵνα γὰρ δέος,
ἔνθα καὶ αἰδώς· πολλοὶ γάρ μοι δοκοῦσι καὶ νόσους καὶ πενίας
καὶ ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα δεδιότες, δεδιέναι μέν, αἰδεῖσθαι δὲ

[illegible marginal scholion]

γρ. ῥέξαντα

ἐγὼ οὖν τούτωι διαφέρομαι τῶι ποιητῆι· εἴπω σοι ὅπηι; πάνυ γε· οὐ δοκεῖ μοι εἶναι ἵνα δέος ἔνθα καὶ αἰδώς.

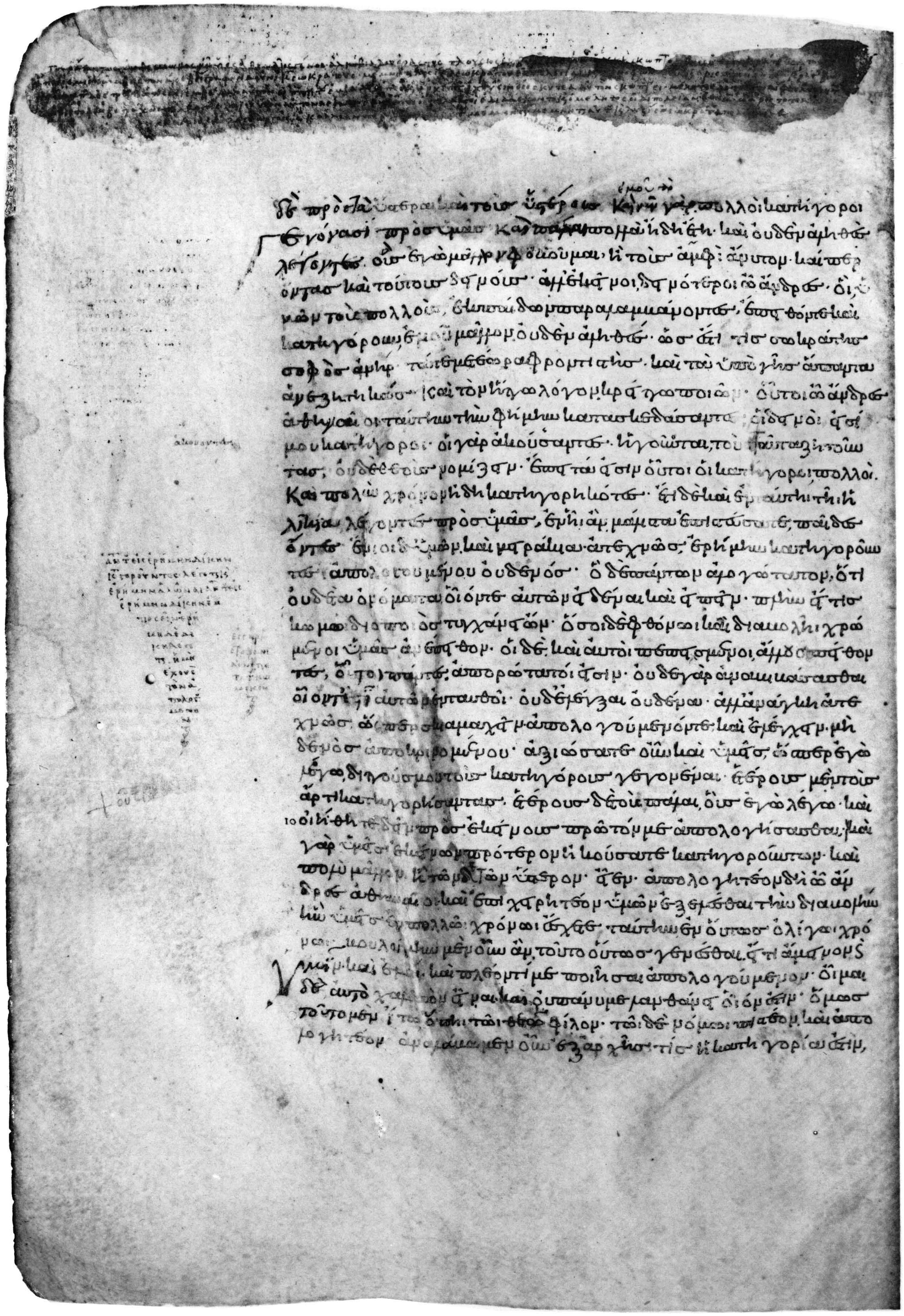
μηδὲν ταῦτα ἃ δεδίασιν· οὐ καὶ σοὶ δοκεῖ; πάνυ γε. ἀλλ' ἵνα γε αἰδὼς ἔνθα καὶ δέος εἶναι· ἐπεὶ ἔστιν ὅστις αἰδούμενός τι πρᾶγμα καὶ αἰσχυνόμενος οὐ πεφόβηταί τε καὶ δέδοικεν ἅμα δόξαν πονηρίας; δέδοικε μὲν οὖν. οὐκ ἄρ' ὀρθῶς ἔχει λέγειν· ἵνα γὰρ δέος ἔνθα καὶ αἰδώς· ἀλλ' ἵνα μὲν αἰδὼς ἔνθα καὶ δέος· οὐ μέντοι ἵνα γε δέος πανταχοῦ αἰδώς· ἐπὶ πλέον γὰρ οἶμαι δέος αἰδοῦς· μόριον γὰρ αἰδὼς δέους ὥσπερ ἀριθμοῦ περιττόν· ὥστε οὐχ ἵναπερ ἀριθμὸς ἔνθα καὶ περιττόν, ἵνα δὲ περιττὸν ἔνθα καὶ ἀριθμός. ἕπῃ γάρ που νῦν γε; πάνυ γε. τὸ τοιοῦτον τοίνυν καὶ ἐκεῖ λέγων ἠρώτων· ἆρα ἵνα δίκαιον, ἔνθα καὶ ὅσιον, ἢ ἵνα μὲν ὅσιον, ἔνθα καὶ δίκαιον· ἵνα δὲ δίκαιον, οὐ πανταχοῦ ὅσιον· μόριον γὰρ τοῦ δικαίου τὸ ὅσιον· οὕτω φῶμεν, ἢ ἄλλως σοι δοκεῖ; οὔκ, ἀλλ' οὕτω· φαίνῃ γάρ μοι ὀρθῶς λέγειν. ὅρα δὴ τὸ μετὰ τοῦτο. εἰ γὰρ μέρος τὸ ὅσιον τοῦ δικαίου, δεῖ δὴ ἡμᾶς, ὡς ἔοικεν, ἐξευρεῖν τὸ ποῖον μέρος ἂν εἴη τοῦ δικαίου τὸ ὅσιον. εἰ μὲν οὖν σύ με ἠρώτας τι τῶν νυνδή, οἷον ποῖον μέρος ἐστὶν ἀριθμοῦ τὸ ἄρτιον, καὶ τίς ὢν τυγχάνει οὗτος ὁ ἀριθμός, εἶπον ἂν ὅτι ὃς ἂν μὴ σκαληνὸς ᾖ, ἀλλ' ἰσοσκελής· ἢ οὐ δοκεῖ σοι; ἔμοιγε. πειρῶ δὴ καὶ σὺ ἐμὲ οὕτω διδάξαι τὸ ποῖον μέρος τοῦ δικαίου ὅσιόν ἐστιν· ἵνα καὶ Μελήτῳ λέγωμεν μηκέθ' ἡμᾶς ἀδικεῖν, μηδὲ ἀσεβείας γράφεσθαι, ὡς ἱκανῶς ἤδη παρὰ σοῦ μεμαθηκότας τά τε εὐσεβῆ καὶ ὅσια καὶ τὰ μή. τοῦτο τοίνυν ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, τὸ μέρος τοῦ δικαίου εἶναι εὐσεβές τε καὶ ὅσιον, τὸ περὶ τὴν τῶν θεῶν θεραπείαν· τὸ δὲ περὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων, τὸ λοιπὸν εἶναι τοῦ δικαίου μέρος: καὶ καλῶς γέ μοι, ὦ Εὐθύφρον, φαίνῃ λέγειν· ἀλλὰ σμικροῦ τινος ἔτι ἐνδεής εἰμι· τὴν γὰρ θεραπείαν οὔπω συνίημι ἥντινα ὀνομάζεις. οὐ γάρ που λέγεις γε, οἷαί περ καὶ αἱ περὶ τὰ ἄλλα θεραπεῖαί εἰσιν, τοιαύτην καὶ περὶ θεούς· λέγομεν γάρ που, οἷόν φαμεν ἵππους οὐ πᾶς ἐπίσταται θεραπεύειν, ἀλλὰ ὁ ἱππικός· ἦ γάρ; πάνυ γε: ἡ γάρ που ἱππικὴ ἵππων θεραπεία; ναί. οὐδέ γε κύνας πᾶς ἐπίσταται θεραπεύειν, ἀλλὰ ὁ κυνηγετικός: οὕτω. ἡ γάρ που κυνηγετικὴ κυνῶν θεραπεία; ναί. ἡ δέ γε βοηλατικὴ βοῶν; πάνυ γε: ἡ δὲ δὴ ὁσιότης καὶ εὐσέβεια θεῶν, ὦ Εὐθύφρον; οὕτω λέγεις; ἔγωγε. οὐκοῦν θεραπεία γε πᾶσα ταὐτὸν διαπράττεται· οἷον τοιόνδε· ἐπ' ἀγαθῷ τινί ἐστι καὶ ὠφελίᾳ τοῦ θεραπευομένου

[illegible] ὁρᾶις δὴ ὅτι οἱ ἵπποι ὑπὸ τῆς ἱππικῆς θεραπευ-
όμενοι ὠφελοῦνται, καὶ βελτίους γίγνονται· ἢ οὐ δοκοῦσί σοι; ἔμοι-
γε. καὶ οἱ κύνες γέ που ὑπὸ τῆς κυνηγετικῆς· καὶ οἱ βόες ὑπὸ τῆς
βοηλατικῆς· καὶ τἆλλα πάντα ὡσαύτως· ἢ ἐπὶ βλάβηι οἴει τοῦ θε-
ραπευομένου τὴν θεραπείαν εἶναι; μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. ἀλλ' ἐπ' ὠ-
φελίαι; πῶς δ' οὔ; ἦ οὖν καὶ ἡ ὁσιότης θεραπεία οὖσα θεῶν, ὠ-
φελία τέ ἐστι θεῶν, καὶ βελτίους τοὺς θεοὺς ποιεῖ· καὶ σὺ τοῦτο συγχω-
ρήσαις ἄν, ὡς ἐπειδάν τι ὅσιον ποιῆις, βελτίω τινὰ τῶν θεῶν ἀ-
περγάζηι; μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε. οὐδὲ γὰρ ἐγώ, ὦ Εὐθύφρον, οἶμαί σε
τοῦτο λέγειν· πολλοῦ καὶ δέω· ἀλλὰ τούτου δὴ ἕνεκα καὶ ἀνηρόμην
τίνα ποτὲ λέγοις τὴν θεραπείαν τῶν θεῶν, οὐχ ἡγούμενός σε τοι-
αύτην λέγειν. καὶ ὀρθῶς γε, ὦ Σώκρατες· οὐ γὰρ τοιαύτην λέγω. εἶεν·
ἀλλὰ τίς δὴ θεῶν θεραπεία εἴη ἂν ἡ ὁσιότης; ἥνπερ, ὦ Σώκρατες,
οἱ δοῦλοι τοὺς δεσπότας θεραπεύουσιν. μανθάνω· ὑπηρετική τις
ἂν ὡς ἔοικεν εἴη θεοῖς. πάνυ μὲν οὖν. ἔχοις ἂν οὖν εἰπεῖν· ἡ ἰατροῖς
ὑπηρετικὴ εἰς τίνος ἔργου ἀπεργασίαν, τυγχάνει οὖσα ὑπηρετική;
οὐκ εἰς ὑγιείας οἴει; ἔγωγε. τί δαί; ἡ ναυπηγοῖς ὑπηρετική, εἰς τί-
νος ἔργου ἀπεργασίαν, ὑπηρετική ἐστιν; δῆλον ὅτι, ὦ Σώκρατες,
εἰς πλοίου. καὶ ἡ οἰκοδόμοις γέ που, εἰς οἰκίας; ναί. εἰπὲ δή, ὦ ἄ-
ριστε· ἡ δὲ θεοῖς ὑπηρετική, εἰς τίνος ἔργου ἀπεργασίαν ὑπη-
ρετικὴ ἂν εἴη; δῆλον γὰρ ὅτι σὺ οἶσθα· ἐπειδήπερ τά γε θεῖα κάλλιστά
γε φῂς εἰδέναι ἀνθρώπων. καὶ ἀληθῆ γε λέγω, ὦ Σώκρατες. εἰπὲ
δὴ πρὸς Διός· τί ποτέ ἐστιν ἐκεῖνο τὸ πάγκαλον ἔργον ὃ οἱ θεοὶ ἀ-
περγάζονται, ἡμῖν ὑπηρέταις χρώμενοι; πολλὰ καὶ καλά, ὦ Σώ-
κρατες. καὶ γὰρ οἱ στρατηγοί, ὦ φίλε· ἀλλ' ὅμως τὸ κεφάλαιον αὐτῶν
ῥαιδίως ἂν εἴποις, ὅτι νίκην ἐν τῶι πολέμωι ἀπεργάζονται· ἢ οὔ;
πῶς δ' οὔ; πολλὰ δέ γ' οἶμαι καὶ καλὰ καὶ οἱ γεωργοί· ἀλλ' ὅμως τὸ
κεφάλαιον αὐτῶν ἐστιν τῆς ἀπεργασίας ἡ ἐκ τῆς γῆς τροφή;
πάνυ γε. τί δαὶ δή, τῶν πολλῶν καὶ καλῶν ἃ οἱ θεοὶ ἀπεργάζονται,
τί τὸ κεφάλαιόν ἐστι τῆς ἐργασίας; καὶ ὀλίγον σοι πρότερον
εἶπον, ὦ Σώκρατες, ὅτι πλείονος ἔργου ἐστίν, ἀκριβῶς πάντα ταῦ-
τα ὡς ἔχει μαθεῖν· τόδε μέντοι σοι ἁπλῶς λέγω, ὅτι ἐὰν μὲν κεχα-
ρισμένα τις ἐπίστηται τοῖς θεοῖς, λέγειν τε καὶ πράττειν εὐχόμε-
νός τε καὶ θύων, ταῦτ' ἐστὶ τὰ ὅσια· καὶ σώιζει τὰ τοιαῦτα, τούς τε

ἰδίους οἴκους καὶ τὰ κοινὰ τῶν πόλεων· τὰ δ' ἐναντία τῶν κεχαρι-
σμένων ἀσεβῆ· ἃ δὴ καὶ ἀνατρέπει ἅπαντα καὶ ἀπόλλυσιν. ἦ πολύ
μοι διὰ βραχυτέρων ὦ εὐθύφρον εἰ ἐβούλου εἶπες ἂν τὸ κεφάλαι-
ον ὧν ἠρώτων· ἀλλὰ γὰρ οὐ πρόθυμός με εἶ διδάξαι, δῆλος εἶ· καὶ γὰρ
νῦν ἐπειδὴ ἐπ' αὐτῷ ἦσθα, ἀπετράπου· ὃ εἰ ἀπεκρίνω, ἱκανῶς ἂν ἤ-
δη παρὰ σοῦ τὴν ὁσιότητα ἐμεμαθήκη· νῦν δὲ ἀνάγκη γὰρ τὸν ἐ-
ρῶντα τῷ ἐρωμένῳ ἀκολουθεῖν, ὅπῃ ἂν ἐκεῖνος ὑπάγῃ, τί
δὴ αὖ λέγεις τὸ ὅσιον εἶναι καὶ τὴν ὁσιότητα· οὐχὶ ἐπιστήμην τινὰ
τοῦ θύειν τε καὶ εὔχεσθαι; ἔγωγε· οὐκοῦν τὸ θύειν δωρεῖσθαί ἐστι τοῖς
θεοῖς· τὸ δ' εὔχεσθαι αἰτεῖν τοὺς θεούς; καὶ μάλα ὦ σώκρατες· ἐπι-
στήμη ἄρα αἰτήσεως καὶ δόσεως θεοῖς ὁσιότης ἂν εἴη ἐκ τούτου
τοῦ λόγου· πάνυ καλῶς ὦ σώκρατες συνῆκας ὃ εἶπον· ἐπιθυμη-
τὴς γάρ εἰμι ὦ φίλε τῆς σῆς σοφίας καὶ προσέχω τὸν νοῦν αὐτῇ, ὥστε
οὐ χαμαὶ πεσεῖται ὅτι ἂν εἴπῃς· ἀλλά μοι λέξον τίς αὕτη ἡ ὑπη-
ρεσία ἐστὶ τοῖς θεοῖς· αἰτεῖν τε φῂς αὐτοὺς καὶ διδόναι ἐκείνοις;
ἔγωγε· ἆρ' οὖν οὐ τό γε ὀρθῶς αἰτεῖν ἂν εἴη ὧν δεόμεθα παρ' ἐκείνων,
ταῦτα αὐτοὺς αἰτεῖν; ἀλλὰ τί; καὶ αὖ τὸ διδόναι ὀρθῶς ὧν ἐκεῖνοι
τυγχάνουσι δεόμενοι παρ' ἡμῶν, ταῦτα ἐκείνοις αὖ ἀντιδωρεῖσθαι·
οὐ γάρ που τεχνικόν γ' ἂν εἴη δωροφορεῖν διδόντα τῳ ταῦτα ὧν οὐ-
δὲν δεῖται· ἀληθῆ λέγεις ὦ σώκρατες· ἐμπορικὴ ἄρα τις ἂν εἴη
ὦ εὐθύφρον τέχνη ἡ ὁσιότης θεοῖς καὶ ἀνθρώποις παρ' ἀλλήλων·
ἐμπορική, εἰ οὕτως ἥδιόν σοι ὀνομάζειν· ἀλλ' οὐδὲν ἥδιον ἔμοιγε
εἰ μὴ τυγχάνει ἀληθὲς ὄν· φράσον δέ μοι, τίς ἡ ὠφελία τοῖς θεοῖς
τυγχάνει οὖσα ἀπὸ τῶν δώρων ὧν παρ' ἡμῶν λαμβάνουσιν; ἃ μὲν
γὰρ διδόασι παντὶ δῆλον· οὐδὲν γὰρ ἡμῖν ἐστιν ἀγαθὸν ὅτι ἂν μὴ ἐ-
κεῖνοι δῶσιν· ἃ δὲ παρ' ἡμῶν λαμβάνουσιν, τί ὠφελοῦνται; ἢ
τοσοῦτον αὐτῶν πλεονεκτοῦμεν κατὰ τὴν ἐμπορίαν, ὥστε πάν-
τα τὰ ἀγαθὰ παρ' αὐτῶν λαμβάνομεν, ἐκεῖνοι δὲ παρ' ἡμῶν οὐδέν;
ἀλλ' οἴει ὦ σώκρατες τοὺς θεοὺς ὠφελεῖσθαι ἀπὸ τούτων ἃ παρ' ἡ-
μῶν λαμβάνουσιν; ἀλλὰ τί δήποτ' ἂν εἴη ταῦτα ὦ εὐθύφρον τὰ
παρ' ἡμῶν δῶρα τοῖς θεοῖς; τί δ' οἴει ἄλλο ἢ τιμή τε καὶ γέρα καὶ
ὅπερ ἐγὼ ἄρτι ἔλεγον χάρις· κεχαρισμένον ἄρα ἐστὶν ὦ εὐθύφρον
τὸ ὅσιον· ἀλλ' οὐχὶ ὠφέλιμον οὐδὲ φίλον τοῖς θεοῖς; οἶμαι ἔγωγε
πάντων γε μάλιστα φίλον· τοῦτο ἄρ' ἐστὶν αὖ ὡς ἔοικε τὸ ὅσιον, τὸ τοῖς

θεοῖς φίλον· πάνυ γε· θαυμάσῃ οὖν ταῦτα λέγων, ἐάν σοι οἱ λό-
γοι φαίνωνται μὴ μένοντες, ἀλλὰ βαδίζοντες· καὶ ἐμὲ αἰτιάσῃ τὸν
δαίδαλον, βαδίζοντας αὐτοὺς ποιεῖν, αὐτὸς ὢν πολύ γε τεχνικώτε-
ρος τοῦ δαιδάλου καὶ κύκλῳ περιιόντα ποιῶν· ἢ οὐκ αἰσθάνῃ ὅτι ὁ λό-
γος ἡμῖν περιελθὼν πάλιν εἰς ταὐτὸν ἥκει· μέμνησαι γάρ που,
ὅτι ἐν τῷ ἔμπροσθεν, τό τε ὅσιον καὶ τὸ θεοφιλὲς οὐ ταὐτὸν ἡμῖν
ἐφάνη ἀλλ' ἕτερα ἀλλήλων· ἢ οὐ μέμνησαι· ἔγωγε· νῦν οὖν οὐκ ἐννο-
εῖς, ὅτι τὸ τοῖς θεοῖς φίλον φῂς ὅσιον εἶναι· τοῦτο δ' ἄλλο τι ἢ θεο-
φιλὲς γίγνεται ἢ οὔ· πάνυ γε· οὐκοῦν ἢ ἄρτι οὐ καλῶς ὡμολο-
γοῦμεν, ἢ εἰ τότε καλῶς, νῦν οὐκ ὀρθῶς τιθέμεθα· ἔοικεν·
ἐξ ἀρχῆς ἄρα ἡμῖν πάλιν σκεπτέον τί ἐστι τὸ ὅσιον· ὡς ἐγὼ πρὶν ἂν
μάθω, ἑκὼν εἶναι οὐκ ἀποδειλιάσω· ἀλλὰ μή με ἀτιμάσῃς, ἀλλὰ
παντὶ τρόπῳ προσέχων τὸν νοῦν, ὅτι μάλιστα, νῦν εἰπὲ τὴν ἀλή-
θειαν· οἶσθα γὰρ εἴπερ τις ἄλλος ἀνθρώπων· καὶ οὐκ ἀφετέος
εἶ ὥσπερ ὁ πρωτεύς, πρὶν ἂν εἴπῃς· εἰ γὰρ μὴ ᾔδεισθα σαφῶς,
τό τε ὅσιον καὶ τὸ ἀνόσιον, οὐκ ἔστιν ὅπως ἄν ποτε ἐπεχείρησας
ὑπὲρ ἀνδρὸς θητὸς, ἄνδρα πρεσβύτην πατέρα διωκάθειν
φόνου· ἀλλὰ καὶ τοὺς θεοὺς ἂν ἔδεισας, παρακινδυνεύειν μὴ
οὐκ ὀρθῶς αὐτὸ ποιήσοις· καὶ τοὺς ἀνθρώπους ᾐσχύνθης·
νῦν δὲ εὖ οἶδα ὅτι σαφῶς οἴει εἰδέναι τό τε ὅσιον καὶ μή· εἰπὲ
οὖν ὦ βέλτιστε εὐθύφρον καὶ μὴ ἀποκρύψῃ ὅτι αὐτὸ ἡγῇ· εἰς αὖ-
θις τοίνυν ὦ σώκρατες· νῦν γὰρ σπεύδω ποι καί μοι ὥρα ἀπιέναι·
οἷα ποιεῖς ὦ ἑταῖρε· ἀπ' ἐλπίδος με καταβαλὼν μεγάλης ἀπέρ-
χῃ ἣν εἶχον, ὡς παρὰ σοῦ μαθὼν τά τε ὅσια καὶ μή· καὶ τῆς πρὸς
μέλητον γραφῆς ἀπαλλάξομαι· ἐνδειξάμενος ἐκείνῳ ὅτι σο-
φὸς ἤδη παρ' εὐθύφρονος τὰ θεῖα γέγονα· καὶ ὅτι οὐκέτι ὑπ' ἀ-
γνοίας αὐτοσχεδιάζω οὐδὲ καινοτομῶ περὶ αὐτά· καὶ δὴ καὶ
τὸν ἄλλον βίον, ὅτι ἄμεινον βιωσοίμην :~ ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΕΥΘΥΦΡΩΝ ἢ περὶ ὁσίου

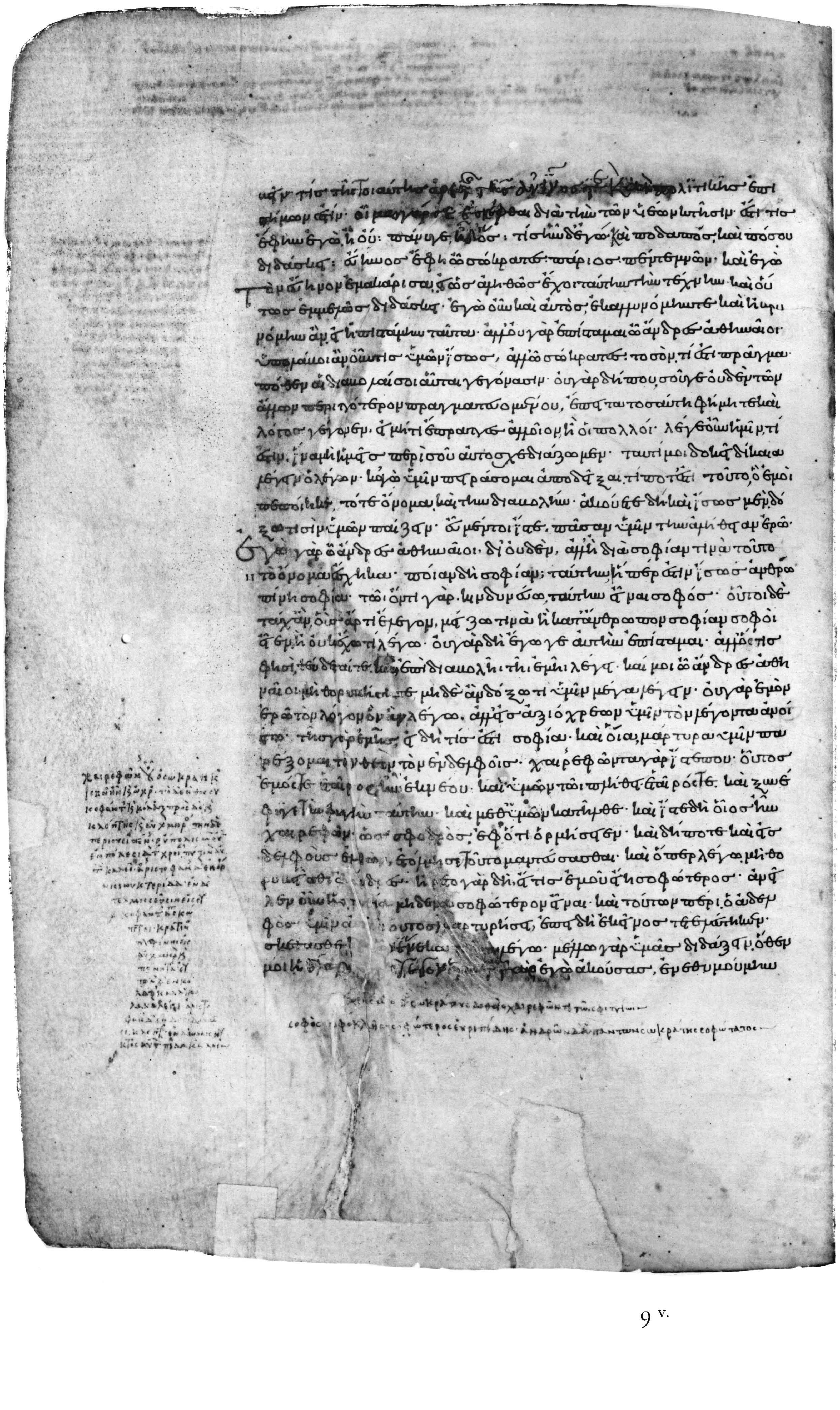
Ὅτι μὲν ὑμεῖς ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι πεπόνθατε ὑπὸ τῶν ἐμῶν κατη-
γόρων, οὐκ οἶδα· ἐγὼ δ' οὖν καὶ αὐτὸς ὑπ' αὐτῶν ὀλίγου ἐμαυ-
τοῦ ἐπελαθόμην· οὕτω πιθανῶς ἔλεγον· καίτοι ἀληθές γε ὡς
ἔπος εἰπεῖν, οὐδὲν εἰρήκασι. μάλιστα δὲ αὐτῶν ἓν ἐθαύμασα
τῶν πολλῶν ὧν ἐψεύσαντο, τοῦτο ἐν ᾧ ἔλεγον, ὡς χρῆν ὑμᾶς εὐ-
λαβεῖσθαι μὴ ὑπ' ἐμοῦ ἐξαπατηθῆτε ὡς δεινοῦ ὄντος λέγειν·
τὸ γὰρ μὴ αἰσχυνθῆναι, ὅτι αὐτίκα ὑπ' ἐμοῦ ἐξελεγχθήσονται ἔρ-
γῳ, ἐπειδὰν μηδ' ὁπωστιοῦν φαίνωμαι δεινὸς λέγειν, τοῦτό μοι
ἔδοξεν αὐτῶν ἀναισχυντότατον εἶναι· εἰ μὴ ἄρα δεινὸν καλοῦσιν
οὗτοι λέγειν τὸν τἀληθῆ λέγοντα· εἰ μὲν γὰρ τοῦτο λέγουσιν, ὁμο-
λογοίην ἂν ἔγωγε, οὐ κατὰ τούτους εἶναι ῥήτωρ. οὗτοι μὲν
γοῦν ὥσπερ ἐγὼ λέγω, ἤ τι, ἢ οὐδὲν ἀληθὲς εἰρήκασιν· ὑμεῖς
δέ μου ἀκούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. οὐ μέντοι μὰ Δία ὦ ἄνδρες
ἀθηναῖοι κεκαλλιεπημένους γε λόγους, ὥσπερ οἱ τούτων ῥήμα-
σί τε καὶ ὀνόμασιν· οὐδὲ κεκοσμημένους· ἀλλ' ἀκούσεσθε εἰκῆ
λεγόμενα τοῖς ἐπιτυχοῦσιν ὀνόμασι· πιστεύω γὰρ δίκαια εἶ-
ναι ἃ λέγω. καὶ μηδεὶς ὑμῶν προσδοκησάτω ἄλλως· οὐδὲ γὰρ ἂν
δήπου πρέποι ὦ ἄνδρες τῇδε τῇ ἡλικίᾳ, ὥσπερ μειρακίῳ πλάτ-
τοντι λόγους, εἰς ὑμᾶς εἰσιέναι. καὶ μέντοι καὶ πάνυ ὦ ἄνδρες ἀ-
θηναῖοι, τοῦτο ὑμῶν δέομαι, καὶ παρίεμαι· ἐὰν διὰ τῶν αὐτῶν λό-
γων ἀκούητέ μου ἀπολογουμένου, δι' ὧνπερ εἴωθα λέγειν· καὶ
ἐν ἀγορᾷ· καὶ ἐπὶ τῶν τραπεζῶν, ἵνα ὑμῶν πολλοὶ ἀκηκόασι·
καὶ ἄλλοθι, μήτε θαυμάζειν, μήτε θορυβεῖν τούτου ἕνεκα. ἔχει
γὰρ οὑτωσί· νῦν ἐγὼ πρῶτον ἐπὶ δικαστήριον ἀναβέβηκα· ἔτη
γεγονὼς ἑβδομήκοντα· ἀτεχνῶς οὖν ξένως ἔχω τῆς ἐνθάδε
λέξεως· ὥσπερ οὖν ἄν, εἰ τῷ ὄντι ξένος ἐτύγχανον ὤν, ξυνε-
γιγνώσκετε δήπου ἄν μοι εἰ ἐν ἐκείνῃ τῇ φωνῇ τε καὶ τῷ τρόπῳ
ἔλεγον, ἐν οἷσπερ ἐτεθράμμην, καὶ δὴ καὶ νῦν τοῦτο ὑμῶν δέομαι
δίκαιον, ὥς γέ μοι δοκῶ· τὸν μὲν τρόπον τῆς λέξεως ἐᾶν· ἴσως
μὲν γὰρ χείρων· ἴσως δὲ βελτίων ἂν εἴη· αὐτὸ δὲ τοῦτο σκοπεῖν
τούτῳ τὸν νοῦν προσέχειν, εἰ δίκαια λέγω, ἢ μή· δικαστοῦ μὲν γὰρ
αὕτη ἀρετή· ῥήτορος δὲ τἀληθῆ λέγειν. πρῶτον μὲν οὖν δίκαιός
εἰμι ἀπολογήσασθαι ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι πρὸς τὰ πρῶτά μου
ψευδῆ κατηγορημένα, καὶ τοὺς πρώτους κατηγόρους· ἔπειτα

δὲ πρὸς τὰ ὕστερα καὶ τοὺς ὑστέρους. ἐμοῦ γὰρ πολλοὶ κατήγοροι
γεγόνασι πρὸς ὑμᾶς καὶ πάλαι πολλὰ ἤδη ἔτη· καὶ οὐδὲν ἀληθὲς
λέγοντες· οὓς ἐγὼ μᾶλλον φοβοῦμαι ἢ τοὺς ἀμφὶ ἄνυτον· καίπερ
ὄντας καὶ τούτους δεινούς· ἀλλ' ἐκεῖνοι δεινότεροι ὦ ἄνδρες· οἳ ὑ-
μῶν τοὺς πολλοὺς ἐκ παίδων παραλαμβάνοντες, ἔπειθόν τε καὶ
κατηγόρουν ἐμοῦ μᾶλλον οὐδὲν ἀληθές· ὡς ἔστι τις σωκράτης
σοφὸς ἀνήρ· τά τε μετέωρα φροντιστής· καὶ τὰ ὑπὸ γῆς ἅπαντα
ἀνεζητηκώς· καὶ τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιῶν· οὗτοι ὦ ἄνδρες
ἀθηναῖοι οἱ ταύτην τὴν φήμην κατασκεδάσαντες· οἱ δεινοί εἰσί
μου κατήγοροι· οἱ γὰρ ἀκούσαντες ἡγοῦνται τοὺς ταῦτα ζητοῦν-
τας, οὐδὲ θεοὺς νομίζειν· ἔπειτά εἰσιν οὗτοι οἱ κατήγοροι πολλοί.
καὶ πολὺν χρόνον ἤδη κατηγορηκότες· ἔτι δὲ καὶ ἐν ταύτῃ τῇ ἡ-
λικίᾳ λέγοντες πρὸς ὑμᾶς, ἐν ᾗ ἂν μάλιστα ἐπιστεύσατε, παῖδες
ὄντες ἔνιοι δ' ὑμῶν καὶ μειράκια, ἀτεχνῶς, ἐρήμην κατηγοροῦν-
τες ἀπολογουμένου οὐδενός· ὃ δὲ πάντων ἀλογώτατον, ὅτι
οὐδὲ τὰ ὀνόματα οἷόν τε αὐτῶν εἰδέναι καὶ εἰπεῖν· πλὴν εἴ τις
κωμῳδοποιὸς τυγχάνει ὤν· ὅσοι δὲ φθόνῳ καὶ διαβολῇ χρώ-
μενοι ὑμᾶς ἀνέπειθον· οἱ δὲ καὶ αὐτοὶ πεπεισμένοι, ἄλλους πείθον-
τες, οὗτοι πάντες ἀπορώτατοί εἰσιν· οὐδὲ γὰρ ἀναβιβάσασθαι
οἷόν τ' ἐστὶν αὐτῶν ἐνταυθοῖ· οὐδ' ἐλέγξαι οὐδένα· ἀλλ' ἀνάγκη ἀτε-
χνῶς ὥσπερ σκιαμαχεῖν ἀπολογούμενόν τε καὶ ἐλέγχειν μη-
δενὸς ἀποκρινομένου· ἀξιώσατε οὖν καὶ ὑμεῖς, ὥσπερ ἐγὼ
λέγω, διττούς μου τοὺς κατηγόρους γεγονέναι· ἑτέρους μὲν τοὺς
ἄρτι κατηγορήσαντας· ἑτέρους δὲ τοὺς πάλαι, οὓς ἐγὼ λέγω· καὶ
οἰήθητε δεῖν πρὸς ἐκείνους μου πρῶτον ἀπολογήσασθαι· καὶ
γὰρ ὑμεῖς ἐκείνων πρότερον ἠκούσατε κατηγορούντων· καὶ
πολὺ μᾶλλον ἢ τῶνδε τῶν ὕστερον· εἶεν· ἀπολογητέον δὴ ὦ ἄν-
δρες ἀθηναῖοι· καὶ ἐπιχειρητέον ὑμῶν ἐξελέσθαι τὴν διαβολὴν
ἣν ὑμεῖς ἐν πολλῷ χρόνῳ ἔσχετε· ταύτην ἐν οὕτως ὀλίγῳ χρό-
νῳ· βουλοίμην μὲν οὖν ἂν τοῦτο οὕτως γενέσθαι, εἴ τι ἄμεινον
καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοί, καὶ πλέον τί με ποιῆσαι ἀπολογούμενον· οἶμαι
δὲ αὐτὸ χαλεπὸν εἶναι· καὶ οὐ πάνυ με λανθάνει οἷόν ἐστιν· ὅμως
τοῦτο μὲν ἴτω ὅπῃ τῷ θεῷ φίλον· τῷ δὲ νόμῳ πειστέον καὶ ἀπο-
λογητέον· ἀναλάβωμεν οὖν ἐξ ἀρχῆς τίς ἡ κατηγορία ἐστίν,

8 v.

ἐξ ἧς δὴ ἡ ἐμὴ διαβολὴ γέγονεν· ᾗ δὴ καὶ πιστεύων μέλητός με ἐγρά-
ψατο τὴν γραφὴν ταύτην· εἶεν· τί δὴ λέγοντες διέβαλλον οἱ διαβάλ-
λοντες· ὥσπερ οὖν κατηγόρων τὴν ἀντωμοσίαν δεῖ ἀναγνῶναι αὐ-
τῶν· σωκράτης ἀδικεῖ· καὶ περιεργάζεται ζητῶν τά τε ὑπὸ γῆς
καὶ οὐράνια· καὶ τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιῶν· καὶ ἄλλους ταὐτὰ
ταῦτα διδάσκων· τοιαύτη τίς ἐστι· ταῦτα γὰρ ἑωρᾶτε καὶ αὐτοί,
ἐν τῇ ἀριστοφάνους κωμῳδίᾳ· σωκράτη τινὰ ἐκεῖ περιφερόμε-
νον· φάσκοντά τε ἀεροβατεῖν· καὶ ἄλλην πολλὴν φλυαρίαν φλυα-
ροῦντα· ὧν ἐγὼ οὐδὲν, οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν πέρι, ἐπαΐω· καὶ οὐχ
ὡς ἀτιμάζων λέγω τὴν τοιαύτην ἐπιστήμην, εἴ τις περὶ τῶν τοιού-
των σοφός ἐστι· μή πως ἐγὼ ὑπὸ μελήτου τοσαύτας δίκας φύγοι-
μι· ἀλλὰ γὰρ ἐμοὶ τούτων ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι οὐδὲν μέτεστι· μάρτυρας
δὲ αὐτοὺς ὑμῶν τοὺς πολλοὺς παρέχομαι· καὶ ἀξιῶ ὑμᾶς ἀλλήλους
διδάσκειν τε καὶ φράζειν, ὅσοι ἐμοῦ πώποτε ἀκηκόατε διαλεγομέ-
νου· πολλοὶ δὲ ὑμῶν οἱ τοιοῦτοί εἰσι· φράζετε οὖν ἀλλήλοις, εἰ πώ-
ποτε ἢ μικρὸν ἢ μέγα ἤκουσέ τις ὑμῶν ἐμοῦ περὶ τῶν τοιούτων δια-
λεγομένου· καὶ ἐκ τούτου γνώσεσθε, ὅτι τοιαῦτ' ἐστὶ καὶ τἆλλα περὶ
ἐμοῦ ἃ οἱ πολλοὶ λέγουσιν· ἀλλὰ γὰρ οὔτε τούτων οὐδέν ἐστιν· οὐδέ γ'
εἴ τινος ἀκηκόατε, ὡς ἐγὼ παιδεύειν ἐπιχειρῶ ἀνθρώπους, καὶ χρή-
ματα πράττομαι, οὐδὲ τοῦτο ἀληθές· ἐπεὶ καὶ τοῦτό γέ μοι δοκεῖ καλὸν
εἶναι, εἴ τις οἷός τ' εἴη παιδεύειν ἀνθρώπους, ὥσπερ γοργίας τε ὁ λεον-
τῖνος· καὶ πρόδικος ὁ κεῖος· καὶ ἱππίας ὁ ἠλεῖος· τούτων γὰρ ἕκα-
στος ὦ ἄνδρες· οἷός τ' ἐστὶν ἰὼν εἰς ἑκάστην τῶν πόλεων τοὺς νέους,
οἷς ἔξεστι τῶν ἑαυτῶν πολιτῶν προῖκα συνεῖναι, ᾧ ἂν βούλωνται, τού-
τους πείθουσι τὰς ἐκείνων συνουσίας ἀπολιπόντας, σφίσι συνεῖ-
ναι χρήματα διδόντας, καὶ χάριν προσειδέναι· ἐπεὶ καὶ ἄλλος ἀνήρ
ἐστι πάριος ἐνθάδε σοφός· ὃν ἐγὼ ᾐσθόμην ἐπιδημοῦντα· ἔτυχον
γὰρ προσελθὼν ἀνδρί, ὃς τετέλεκε χρήματα σοφισταῖς πλείω ἢ ξύμ-
παντες οἱ ἄλλοι, καλλίᾳ τῷ ἱππονίκου· τοῦτον οὖν ἀνηρόμην· ἐστὸν γὰρ
αὐτῷ δύο υἱέε· ὦ καλλία, ἦν δ' ἐγώ, εἰ μέν σου τὼ υἱέε πώλω ἢ μό-
σχω ἐγενέσθην, εἴχομεν ἂν αὐτοῖν ἐπιστάτην λαβεῖν καὶ μισθώσα-
σθαι, ὃς ἔμελλεν αὐτὼ καλώ τε κἀγαθὼ ποιήσειν τὴν προσήκου-
σαν ἀρετήν· ἦν δ' ἂν οὗτος, ἢ τῶν ἱππικῶν τις ἢ τῶν γεωργικῶν·
νῦν δ' ἐπειδὴ ἀνθρώπω ἐστόν, τίνα αὐτοῖν ἐν νῷ ἔχεις ἐπιστάτην λαβεῖν·

9 v.

οὗτος· τί ποτε λέγει ὁ θεός, καὶ τί ποτε αἰνίττεται· ἐγὼ γὰρ δὴ οὔτε μέγα
οὔτε σμικρὸν ξύνοιδα ἐμαυτῷ σοφὸς ὤν· τί οὖν ποτε λέγει φάσκων
ἐμὲ σοφώτατον εἶναι· οὐ γὰρ δήπου ψεύδεταί γε· οὐ γὰρ θέμις αὐτῷ·
καὶ πολὺν μὲν χρόνον ἠπόρουν, τί ποτε λέγει· ἔπειτα μόγις πά-
νυ ἐπὶ ζήτησιν αὐτοῦ τοιαύτην τινὰ ἐτραπόμην· ἦλθον ἐπί τινα
τῶν δοκούντων σοφῶν εἶναι· ὡς ἐνταῦθα εἴπερ που ἐλέγξων τὸ μαν-
τεῖον καὶ ἀποφανῶν τῷ χρησμῷ· ὅτι οὑτοσὶ ἐμοῦ σοφώτερός ἐστι·
σὺ δ' ἐμὲ ἔφησθα· διασκοπῶν οὖν τοῦτον, ὀνόματι γὰρ οὐδὲν δέομαι
λέγειν· ἦν δέ τις τῶν πολιτικῶν, πρὸς ὃν ἐγὼ σκοπῶν τοιοῦτόν τι ἔπα-
θον, ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, καὶ διαλεγόμενος αὐτῷ· ἔδοξέ μοι οὗτος
ὁ ἀνὴρ δοκεῖν μὲν εἶναι σοφὸς, ἄλλοις τε πολλοῖς ἀνθρώποις, καὶ μά-
λιστα ἑαυτῷ· εἶναι δ' οὔ· κἄπειτα ἐπειρώμην αὐτῷ δεικνύναι ὅτι
οἴοιτο μὲν εἶναι σοφός· εἴη δ' οὔ· ἐντεῦθεν οὖν τούτῳ τε ἀπηχθόμην
καὶ πολλοῖς τῶν παρόντων· πρὸς ἐμαυτὸν δ' οὖν ἀπιὼν ἐλογιζόμην·
ὅτι τούτου μὲν τοῦ ἀνθρώπου ἐγὼ σοφώτερός εἰμι· κινδυνεύει μὲν
γὰρ ἡμῶν οὐδέτερος οὐδὲν καλὸν κἀγαθὸν εἰδέναι· ἀλλ' οὗτος μὲν οἴ-
εταί τι εἰδέναι οὐκ εἰδώς· ἐγὼ δὲ ὥσπερ οὖν οὐκ οἶδα, οὐδὲ οἴομαι·
ἔοικα γοῦν τούτου γε σμικρῷ τινι αὐτῷ τούτῳ σοφώτερος εἶναι·
ὅτι ἃ μὴ οἶδα, οὐδὲ οἴομαι εἰδέναι· ἐντεῦθεν ἐπ' ἄλλον ᾖα τῶν ἐκεί-
νου δοκούντων σοφωτέρων εἶναι· καί μοι ταὐτὰ ταῦτα ἔδοξε·
καὶ ἐνταῦθα κἀκείνῳ καὶ ἄλλοις πολλοῖς ἀπηχθόμην· μετὰ ταῦτ' οὖν
ἤδη ἐφεξῆς ᾖα· αἰσθανόμενος μὲν καὶ λυπούμενος καὶ δεδιὼς,
ὅτι ἀπηχθανόμην· ὅμως δὲ ἀναγκαῖον ἐδόκει εἶναι τὸ τοῦ θεοῦ περὶ
πλείστου ποιεῖσθαι· ἰτέον οὖν σκοποῦντι τὸν χρησμὸν τί λέγει· ἐπὶ
ἅπαντας τούς τι δοκοῦντας εἰδέναι· καὶ νὴ τὸν κύνα ὦ ἄνδρες ἀθη-
ναῖοι· δεῖ γὰρ πρὸς ὑμᾶς τἀληθῆ λέγειν· ἦ μὴν ἐγὼ ἔπαθόν τι τοι-
οῦτον· οἱ μὲν μάλιστα εὐδοκιμοῦντες, ἔδοξάν μοι ὀλίγου δεῖν τοῦ πλεί-
στου ἐνδεεῖς εἶναι, ζητοῦντι κατὰ τὸν θεόν· ἄλλοι δὲ δοκοῦντες φαυ-
λότεροι, ἐπιεικέστεροι εἶναι ἄνδρες, πρὸς τὸ φρονίμως ἔχειν· δεῖ
δὴ ὑμῖν τὴν ἐμὴν πλάνην ἐπιδεῖξαι ὥσπερ πόνους τινὰς πονοῦν-
τος· ἵνα μοι καὶ ἀνέλεγκτος ἡ μαντεία γένοιτο· μετὰ γὰρ τοὺς
πολιτικοὺς· ᾖα ἐπὶ τοὺς ποιητὰς· τούς τε τῶν τραγῳδιῶν· καὶ τοὺς
τῶν διθυράμβων· καὶ τοὺς ἄλλους· ὡς ἐνταῦθα ἐπαυτοφώρῳ
καταληψόμενος ἐμαυτὸν ἀμαθέστερον ἐκείνων ὄντα· ἀναλαμβάνων

[illegible] πεπραγματεῦσθαι αὐτοῖς, διηρώτων ἂν αὐτοὺς τί λέγοιεν· ἵν' ἅμα τι καὶ μανθάνοιμι παρ' αὐτῶν· αἰσχύνομαι οὖν ὑμῖν εἰπεῖν ὦ ἄνδρες, τἀληθῆ· ὅμως δὲ ῥητέον· ὡς ἔπος γὰρ εἰπεῖν, ὀλίγου αὐτῶν ἅπαντες οἱ παρόντες ἂν βέλτιον ἔλεγον, περὶ ὧν αὐτοὶ ἐπεποιήκεσαν· ἔγνων οὖν καὶ περὶ τῶν ποιητῶν ἐν ὀλίγῳ τοῦτο· ὅτι οὐ σοφίᾳ ποιοῖεν, ἃ ποιοῖεν· ἀλλὰ φύσει τινὶ καὶ ἐνθουσιάζοντες, ὥσπερ οἱ θεομάντεις καὶ οἱ χρησμῳδοί· καὶ γὰρ οὗτοι λέγουσι μὲν πολλὰ καὶ καλά· ἴσασι δὲ οὐδὲν ὧν λέγουσι· τοιοῦτόν τί μοι ἐφάνησαν πάθος καὶ οἱ ποιηταὶ πεπονθότες· καὶ ἅμα ᾐσθόμην αὐτῶν διὰ τὴν ποίησιν οἰομένων καὶ τἆλλα σοφωτάτων εἶναι ἀνθρώπων ἃ οὐκ ἦσαν· ἀπῇα οὖν καὶ ἐντεῦθεν τῷ αὐτῷ οἰόμενος περιγεγονέναι ᾧπερ καὶ τῶν πολιτικῶν· τελευτῶν οὖν ἐπὶ τοὺς χειροτέχνας ᾖα· ἐμαυτῷ γὰρ συνῄδειν, οὐδὲν ἐπισταμένῳ ὡς ἔπος εἰπεῖν· τούτους δέ γ' ᾔδειν ὅτι εὑρήσοιμι πολλὰ καὶ καλὰ ἐπισταμένους· καὶ τούτου μὲν οὐκ ἐψεύσθην· ἀλλ' ἠπίσταντο ἃ ἐγὼ οὐκ ἠπιστάμην· καί μου ταύτῃ σοφώτεροι ἦσαν· ἀλλ' ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι ταὐτόν μοι ἔδοξαν ἔχειν ἁμάρτημα ὅπερ καὶ οἱ ποιηταί· καὶ οἱ ἀγαθοὶ δημιουργοί· διὰ τὸ τὴν τέχνην καλῶς ἐξεργάζεσθαι, ἕκαστος ἠξίου, καὶ τἆλλα τὰ μέγιστα σοφώτατος εἶναι· καὶ αὐτῶν αὕτη ἡ πλημμέλεια, ἐκείνην τὴν σοφίαν ἀποκρύπτειν· ὥστε με ἐμαυτὸν ἀνερωτᾶν ὑπὲρ τοῦ χρησμοῦ, πότερα δεξαίμην ἂν οὕτως ὥσπερ ἔχω ἔχειν, μήτε τι σοφὸς ὢν τὴν ἐκείνων σοφίαν, μήτε ἀμαθὴς τὴν ἀμαθίαν· ἢ ἀμφότερα ἃ ἐκεῖνοι ἔχουσιν ἔχειν· ἀπεκρινάμην οὖν ἐμαυτῷ καὶ τῷ χρησμῷ, ὅτι μοι λυσιτελοῖ ὥσπερ ἔχω ἔχειν· ἐκ ταυτησὶ δὴ τῆς ἐξετάσεως ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, πολλαὶ μὲν ἀπέχθειαί μοι γεγόνασι· καὶ οἷαι χαλεπώταται καὶ βαρύταται· ὥστε πολλὰς διαβολὰς ἀπ' αὐτῶν γεγονέναι· ὄνομα δὲ τοῦτο λέγεσθαι σοφὸς εἶναι· οἴονται γάρ με ἑκάστοτε οἱ παρόντες ταῦτα αὐτὸν εἶναι σοφὸν, ἃ ἂν ἄλλον ἐξελέγξω· τὸ δὲ κινδυνεύει ὦ ἄνδρες, τῷ ὄντι ὁ θεὸς σοφὸς εἶναι· καὶ ἐν τῷ χρησμῷ τούτῳ τοῦτο λέγειν· ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη σοφία, ὀλίγου τινὸς ἀξία ἐστί, καὶ οὐδενός· καὶ φαίνεται τοῦτον λέγειν τὸν σωκράτη· προσκεχρῆσθαι δὲ τῷ ἐμῷ ὀνόματι, ἐμὲ παράδειγμα ποιούμενος· ὥσπερ ἂν εἰ εἴποι ὅτι οὗτος ὑμῶν ὦ ἄνθρωποι σοφώτατός ἐστιν, ὅστις ὥσπερ σωκράτης ἔγνωκεν, ὅτι οὐ

θρωπος. ἄξιός ἐστι τῇ ἀληθείᾳ πρὸς σοφίαν. ταῦτ' οὖν ἐγὼ μὲν ἔτι
καὶ νῦν περιιὼν ζητῶ καὶ ἐρευνῶ κατὰ τὸν θεὸν καὶ τῶν ἀστῶν καὶ ξέ-
νων, ἄν τινα οἴωμαι σοφὸν εἶναι. καὶ ἐπειδάν μοι μὴ δοκῇ, τῷ θεῷ βο-
ηθῶν ἐνδείκνυμαι ὅτι οὐκ ἔστι σοφός. καὶ ὑπὸ ταύτης τῆς ἀσχολί-
ας, οὔτε τι τῶν τῆς πόλεως πρᾶξαί μοι σχολὴ γέγονεν ἄξιον λόγου,
οὔτε τῶν οἰκείων· ἀλλ' ἐν πενίᾳ μυρίᾳ εἰμὶ διὰ τὴν τοῦ θεοῦ λατρείαν.
πρὸς δὲ τούτοις, οἱ νέοι μοι ἐπακολουθοῦντες, οἷς μάλιστα σχολή ἐστιν,
οἱ τῶν πλουσιωτάτων αὐτόματοι, χαίρουσιν ἀκούοντες ἐξεταζομέ-
νων τῶν ἀνθρώπων. καὶ αὐτοὶ πολλάκις ἐμὲ μιμοῦνται. εἶτα ἐπι-
χειροῦσιν ἄλλους ἐξετάζειν. κἄπειτα οἶμαι εὑρίσκουσι πολλὴν ἀ-
φθονίαν, οἰομένων μὲν εἰδέναι τι ἀνθρώπων, εἰδότων δὲ ὀλίγα ἢ
οὐδέν. ἐντεῦθεν οὖν οἱ ὑπ' αὐτῶν ἐξεταζόμενοι ἐμοὶ ὀργίζονται, οὐ-
χ αὑτοῖς. καὶ λέγουσιν ὡς σωκράτης τίς ἐστι μιαρώτατος.
καὶ διαφθείρει τοὺς νέους. καὶ ἐπειδάν τις αὐτοὺς ἐρωτᾷ, ὅτι ποι-
ῶν καὶ ὅτι διδάσκων, ἔχουσι μὲν οὐδὲν εἰπεῖν, ἀλλ' ἀγνοοῦσιν, ἵνα δὲ
μὴ δοκῶσιν ἀπορεῖν, τὰ κατὰ πάντων τῶν φιλοσοφούντων πρόχει-
ρα, ταῦτα λέγουσιν ὅτι τὰ μετέωρα καὶ τὰ ὑπὸ γῆς καὶ θεοὺς μὴ
νομίζειν. καὶ τὸν ἥττω λόγον κρείττω ποιεῖν. τὰ γὰρ ἀληθῆ οἴομαι
οὐκ ἂν ἐθέλοιεν λέγειν ὅτι κατάδηλοι γίγνονται προσποιούμε-
νοι μὲν εἰδέναι. εἰδότες δὲ οὐδέν. ἅτε οὖν οἶμαι φιλότιμοι ὄντες
καὶ σφοδροὶ καὶ πολλοί. καὶ συντεταγμένως καὶ πιθανῶς λέγον-
τες περὶ ἐμοῦ, ἐμπεπλήκασιν ὑμῶν τὰ ὦτα καὶ πάλαι καὶ σφο-
δρῶς διαβάλλοντες. ἐκ τούτων καὶ μέλητός μοι ἐπέθετο καὶ ἄνυτος
καὶ λύκων. μέλητος μὲν ὑπὲρ τῶν ποιητῶν ἀχθόμενος. ἄνυτος δὲ
ὑπὲρ τῶν δημιουργῶν καὶ τῶν πολιτικῶν. λύκων δὲ ὑπὲρ τῶν ῥη-
τόρων. ὥσθ' ὅπερ ἀρχόμενος ἐγὼ ἔλεγον, θαυμάζοιμ' ἂν εἰ οἷός
τ' εἴην ἐγὼ ὑμῶν ταύτην τὴν διαβολὴν ἐξελέσθαι ἐν οὕτως ὀλί-
γῳ χρόνῳ, οὕτω πολλὴν γεγονυῖαν. ταῦτ' ἔστιν ὑμῖν ὦ ἄνδρες
ἀθηναῖοι, τἀληθῆ. καὶ ὑμᾶς οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν ἀποκρυψάμενος
ἐγὼ λέγω, οὐδ' ὑποστειλάμενος. καίτοι οἶδα σχεδὸν ὅτι τοῖς
αὐτοῖς ἀπεχθάνομαι. ὃ καὶ τεκμήριον ὅτι ἀληθῆ λέγω. καὶ ὅτι
αὕτη ἐστὶν ἡ διαβολὴ ἡ ἐμή. καὶ τὰ αἴτια ταῦτά ἐστι. καὶ ἐάντε νῦν,
ἐάντε αὖθις ζητήσητε ταῦτα, οὕτως εὑρήσετε. περὶ μὲν οὖν ὧν
οἱ πρῶτοί μου κατήγοροι κατηγόρουν, αὕτη ἔστω ἱκανὴ ἀπολογία

πρὸς ὑμᾶς· πρὸς δὲ μέλητον τὸν ἀγαθὸν τε καὶ φιλόπολιν ὥς φη-
σι· καὶ τοὺς ὑστέρους, μετὰ ταῦτα πειράσομαι ἀπολογήσασθαι·
ιγ αὖθις γὰρ δὴ ὥσπερ ἑτέρων τούτων ὄντων κατηγόρων, λάβωμεν
αὖ τὴν τούτων ἀντωμοσίαν· ἔχει δέ πως ὧδε· σωκράτη φησὶν
ἀδικεῖν· τούς τε νέους διαφθείροντα· καὶ θεοὺς, οὓς ἡ πόλις νο-
μίζει, οὐ νομίζοντα· ἕτερα δὲ δαιμόνια καινά· τὸ μὲν δὴ ἔγ-
κλημα, τοιοῦτόν ἐστι· τούτου δὲ τοῦ ἐγκλήματος, ἓν ἕκαστον ἐξε-
τάσωμεν· φησὶ γὰρ δὴ τοὺς νέους ἀδικεῖν με διαφθείροντα· ἐγὼ
δέ γε ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι· ἀδικεῖν φημὶ μέλητον· ὅτι σπουδῇ χα-
ριεντίζεται, ῥᾳδίως εἰς ἀγῶνα καθιστὰς ἀνθρώπους· περὶ
πραγμάτων προσποιούμενος σπουδάζειν καὶ κήδεσθαι ὧν
οὐδὲν τούτῳ πώποτε ἐμέλησεν· ὡς δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, πειρά-
σομαι καὶ ὑμῖν ἐπιδεῖξαι· καί μοι δεῦρο ὦ μέλητε εἰπέ· ἄλλο τι ἢ περὶ
πολλοῦ ποιεῖ ὅπως ὡς βέλτιστοι οἱ νεώτεροι ἔσονται· ἔγωγε·
ἴθι δὴ νῦν εἰπὲ τούτοις· τίς αὐτοὺς βελτίους ποιεῖ· δῆλον γὰρ ὅτι
οἶσθα μέλον γέ σοι· τὸν μὲν γὰρ διαφθείροντα ἐξευρών ὥς φῄς,
ἐμέ· εἰσάγεις τουτοισὶ καὶ κατηγορεῖς· τὸν δὲ δὴ βελτίους ποι-
οῦντα, ἴθι εἰπὲ καὶ μήνυσον αὐτοῖς τίς ἐστιν· ὁρᾷς ὦ μέλητε
ὅτι σιγᾷς καὶ οὐκ ἔχεις εἰπεῖν; καίτοι οὐκ αἰσχρόν σοι δοκεῖ
εἶναι καὶ ἱκανὸν τεκμήριον, οὗ δὴ ἐγὼ λέγω, ὅτι σοι οὐδὲν μεμέ-
ληκεν· ἀλλ' εἰπὲ ὠγαθέ· τίς αὐτοὺς ἀμείνους ποιεῖ; οἱ νόμοι;
ἀλλ' οὐ τοῦτο ἐρωτῶ ὦ βέλτιστε· ἀλλὰ τίς ἄνθρωπος· ὅστις πρῶτον
καὶ αὐτὸ τοῦτο οἶδε, τοὺς νόμους; οὗτοι ὦ σώκρατες οἱ δικασταί;
πῶς λέγεις ὦ μέλητε· οἵδε τοὺς νέους παιδεύειν οἷοί τέ εἰσι,
καὶ βελτίους ποιοῦσι; μάλιστα; πότερον ἅπαντες· ἢ οἱ μὲν αὐ-
τῶν· οἱ δ' οὔ; ἅπαντες; εὖ γε νὴ τὴν ἥραν λέγεις· καὶ πολλὴν
ἀφθονίαν τῶν ὠφελούντων· τί δὲ δή; οἵδε οἱ ἀκροαταὶ βελτί-
ους ποιοῦσιν ἢ οὔ; καὶ οὗτοι; τί δαί; οἱ βουλευταί; καὶ οἱ βουλευταί;
ἀλλ' ἄρα ὦ μέλητε μή, οἱ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, οἱ ἐκκλησιασταὶ διαφθεί-
ρουσι τοὺς νεωτέρους; ἢ κἀκεῖνοι βελτίους ποιοῦσιν ἅπαντες;
κἀκεῖνοι; πάντες ἄρα ὡς ἔοικεν ἀθηναῖοι καλοὺς κἀγαθοὺς
ποιοῦσι πλὴν ἐμοῦ· ἐγὼ δὲ μόνος διαφθείρω· οὕτω λέγεις;
πάνυ σφόδρα ταῦτα λέγω; πολλήν γ' ἐμοῦ κατέγνωκας δυστυ-
χίαν· καί μοι ἀπόκριναι· ἦ καὶ περὶ ἵππους οὕτω σοι δοκεῖ ἔχειν·

οἱ μὲν βελτίους ποιοῦντες αὐτοὺς πάντες ἄνθρωποι εἶναι· εἷς
δέ τις ὁ διαφθείρων· ἢ τοὐναντίον τούτου πᾶν· εἷς μέν τις ὁ βελ-
τίους οἷός τ' ὢν ποιεῖν· ἢ πάνυ ὀλίγοι, οἱ ἱππικοί· οἱ δὲ πολλοὶ
ἐάνπερ ξυνῶσι καὶ χρῶνται ἵπποις, διαφθείρουσιν· οὐχ οὕτως
ἔχει ὦ μέλητε καὶ περὶ ἵππων καὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ζώων;
πάντως δήπου· ἐάντε σὺ καὶ ἄνυτος οὐ φῆτε, ἐάντε φῆτε· πολλὴ
γὰρ ἄν τις εὐδαιμονία εἴη περὶ τοὺς νέους· εἰ εἷς μὲν μόνος αὐτοὺς
διαφθείρει, οἱ δ' ἄλλοι ὠφελοῦσιν· ἀλλὰ γὰρ ὦ μέλητε ἱκανῶς ἐπὶ
δὴ ἱκανῶς ἐπιδέδειξαι ὅτι οὐδεπώποτε ἐφρόντισας τῶν νέ-
ων, καὶ σαφῶς ἀποφαίνεις τὴν σαυτοῦ ἀμέλειαν, ὅτι οὐδέν σοι με-
μέληκεν, περὶ ὧν ἐμὲ εἰσάγεις· ἔτι δὲ ἡμῖν εἰπὲ ὦ πρὸς διὸς
μέλητε· πότερόν ἐστιν οἰκεῖν ἄμεινον ἐν πολίταις χρηστοῖς· ἢ πονη-
ροῖς· ὦ τάν, ἀπόκριναι· οὐδὲν γάρ τοι χαλεπὸν ἐρωτῶ· οὐχ οἱ μὲν
πονηροὶ κακόν τι ἐργάζονται τοὺς ἀεὶ ἐγγυτάτω ἑαυτῶν ὄντας·
οἱ δ' ἀγαθοὶ ἀγαθόν τι: πάνυ γε: ἔστιν οὖν ὅστις βούλεται ὑπὸ τῶν
ξυνόντων βλάπτεσθαι μᾶλλον ἢ ὠφελεῖσθαι. ἀποκρίνου ὦ ἀγαθέ·
καὶ γὰρ ὁ νόμος κελεύει ἀποκρίνεσθαι· ἔσθ' ὅστις βούλεται βλάπτε-
σθαι; οὐ δῆτα: φέρε δή· πότερον ἐμὲ εἰσάγεις δεῦρο, ὡς διαφθεί-
ροντα τοὺς νεωτέρους, καὶ πονηροτέρους ποιοῦντα· ἑκόντα, ἢ
ἄκοντα: ἑκόντα ἔγωγε: τί δῆτα ὦ μέλητε; τοσοῦτον σὺ ἐμοῦ σο-
φώτερος εἶ, τηλικούτου ὄντος, τηλικόσδε ὤν· ὥστε σὺ μὲν ἔγνω-
κας, ὅτι οἱ μὲν κακοί, κακόν τι ἐργάζονται ἀεὶ τοὺς μάλιστα πλησίον
ἑαυτῶν, οἱ δὲ ἀγαθοὶ ἀγαθόν· ἐγὼ δὲ δὴ εἰς τοσοῦτον ἀμαθίας
ἥκω, ὥστε καὶ τοῦτ' ἀγνοῶ, ὅτι ἐάν τινα μοχθηρὸν ποιήσω τῶν
ξυνόντων, κινδυνεύσω κακόν τι λαβεῖν ὑπ' αὐτοῦ; ὥστε τοῦτο τὸ τοσοῦ-
τον κακὸν ἑκὼν ποιῶ ὡς φῂς σύ· ταῦτα ἐγώ σοι οὐ πείθομαι
ὦ μέλητε· οἶμαι δὲ οὐδὲ ἄλλον ἀνθρώπων οὐδένα· ἀλλ' ἢ οὐ διαφθεί-
ρω, ἢ εἰ διαφθείρω, ἄκων· ὥστε σύ γε κατ' ἀμφότερα ψεύδῃ· εἰ δὲ ἄ-
κων διαφθείρω, τῶν τοιούτων καὶ ἀκουσίων ἁμαρτημάτων, οὐ δεῦρο
νόμος εἰσάγειν ἐστίν. ἀλλ' ἰδίᾳ λαβόντα διδάσκειν καὶ νουθετεῖν.
δῆλον γὰρ ὅτι ἐὰν μάθω, παύσομαι ὅ γε ἄκων ποιῶ· σὺ δὲ ξυγ-
γενέσθαι μέν μοι καὶ διδάξαι ἔφυγες, καὶ οὐκ ἠθέλησας· δεῦρο δὲ
εἰσάγεις· οἷ νόμος ἐστὶν εἰσάγειν, τοὺς κολάσεως δεομένους, 14
ἀλλ' οὐ μαθήσεως· ἀλλὰ γὰρ ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι τοῦτο μὲν δὴ μὲν

[illegible] ὅτι σοὶ τούτων ὦ Μέλητε οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν
πώποτε ἐμέλησεν. ὅμως δὲ δὴ λέγε ἡμῖν· πῶς με φῂς διαφθεί-
ρειν, ὦ Μέλητε, τοὺς νεωτέρους; ἢ δῆλον δὴ ὅτι κατὰ τὴν γραφὴν
ἣν ἐγράψω, θεοὺς διδάσκοντα μὴ νομίζειν οὓς ἡ πόλις νομίζει,
ἕτερα δὲ δαιμόνια καινά; οὐ ταῦτα λέγεις ὅτι διδάσκων διαφθεί-
ρω; πάνυ μὲν οὖν σφόδρα ταῦτα λέγω. πρὸς αὐτῶν τοίνυν ὦ
Μέλητε τούτων τῶν θεῶν, ὧν νῦν ὁ λόγος ἐστίν, εἰπὲ ἔτι σαφέστερον
καὶ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἀνδράσι τουτοισί. ἐγὼ γὰρ οὐ δύναμαι μαθεῖν
πότερον λέγεις διδάσκειν με νομίζειν εἶναί τινας θεούς, καὶ αὐ-
τὸς ἄρα νομίζω εἶναι θεούς, καὶ οὐκ εἰμὶ τὸ παράπαν ἄθεος·
οὐδὲ ταύτῃ ἀδικῶ· οὐ μέντοι οὕσπερ γε ἡ πόλις, ἀλλὰ ἑτέρους·
καὶ τοῦτ᾽ ἔστιν ὅ μοι ἐγκαλεῖς, ὅτι ἑτέρους, ἢ παντάπασί με φῂς οὔ-
τε αὐτὸν νομίζειν θεούς, τούς τε ἄλλους ταῦτα διδάσκειν: ταῦτα
λέγω, ὡς τὸ παράπαν οὐ νομίζεις θεούς: ὦ θαυμάσιε Μέλητε,
ἵνα τί ταῦτα λέγεις· οὐδὲ ἥλιον οὐδὲ σελήνην ἄρα νομίζω θεοὺς
εἶναι ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι; μὰ Δί᾽ ὦ ἄνδρες δικασταί·
ἐπεὶ τὸν μὲν ἥλιον λίθον φησὶν εἶναι· τὴν δὲ σελήνην γῆν: Ἀνα-
ξαγόρου οἴει κατηγορεῖν, ὦ φίλε Μέλητε· καὶ οὕτω καταφρονεῖς τῶν-
δε, καὶ οἴει αὐτοὺς ἀπείρους γραμμάτων εἶναι, ὥστε οὐκ
εἰδέναι ὅτι τὰ Ἀναξαγόρου βιβλία τοῦ Κλαζομενίου γέμει τού-
των τῶν λόγων· καὶ δὴ καὶ οἱ νέοι ταῦτα παρ᾽ ἐμοῦ μανθάνουσιν,
ἃ ἔξεστιν ἐνίοτε, εἰ πάνυ πολλοῦ, δραχμῆς, ἐκ τῆς ὀρχήστρας
πριαμένοις Σωκράτους καταγελᾶν, ἐὰν προσποιῆται ἑαυτοῦ
εἶναι, ἄλλως τε καὶ οὕτως ἄτοπα ὄντα. ἀλλ᾽ ὦ πρὸς Διός, οὑτωσί
σοι δοκῶ; οὐδένα νομίζω θεὸν εἶναι; οὐ μέντοι μὰ Δία οὐδ᾽ ὁπωσ-
τιοῦν· ἄπιστός γ᾽ εἶ ὦ Μέλητε, καὶ ταῦτα μέντοι ὡς ἐμοὶ δοκεῖς, σαυτῷ·
ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ οὑτοσί, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πάνυ εἶναι ὑβριστὴς
καὶ ἀκόλαστος· καὶ ἀτεχνῶς τὴν γραφὴν ταύτην, ὕβρει τινὶ
καὶ ἀκολασίᾳ καὶ νεότητι γράψασθαι. ἔοικε γάρ, ὥσπερ αἴνι-
γμα συντιθέντι διαπειρωμένῳ, ἆρα γνώσεται Σωκράτης
ὁ σοφὸς δή, ἐμοῦ χαριεντιζομένου, καὶ ἐναντί᾽ ἐμαυτῷ λέγον-
τος, ἢ ἐξαπατήσω αὐτὸν καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἀκούοντας·
οὗτος γὰρ ἐμοὶ φαίνεται τὰ ἐναντία λέγειν αὐτὸς ἑαυτῷ ἐν
τῇ γραφῇ, ὥσπερ ἂν εἰ εἴποι, ἀδικεῖ Σωκράτης θεοὺς οὐ νομί-

ζων. ἀλλὰ θεοὺς νομίζων· καίτοι τοῦτ' ἐστὶ παίζοντος. συνεπισκέψα-
σθε δή ὦ ἄνδρες ᾗ μοι φαίνεται ταῦτα λέγειν· σὺ δὲ ἡμῖν ἀποκρί-
ναι ὦ μέλητε· ὑμεῖς δὲ ὅπερ κατ' ἀρχὰς ὑμᾶς παρῃτησάμην,
μέμνησθέ μοι μὴ θορυβεῖν, ἐὰν ἐν τῷ εἰωθότι τρόπῳ τοὺς λόγους
ποιῶμαι. ἔστιν ὅστις ἀνθρώπων ὦ μέλητε· ἀνθρώπεια μὲν νομί-
πράγματ' εἶναι, ἀνθρώπους δὲ οὐ νομίζει; ἀποκρινέσθω ὦ ἄνδρες
καὶ μὴ ἄλλα καὶ ἄλλα θορυβείτω· ἔσθ' ὅστις ἵππους μὲν οὐ νομίζει ἱπ-
πικὰ δὲ πράγματα; ἢ αὐλητὰς μὲν οὐ νομίζει εἶναι· αὐλητικὰ δὲ
πράγματα; οὐκ ἔστιν ὦ ἄριστε ἀνδρῶν· εἰ μὴ σὺ βούλει ἀποκρίνε-
σθαι, ἐγὼ σοὶ λέγω καὶ τοῖς ἄλλοις τουτοισί· ἀλλὰ τὸ ἐπὶ τούτῳ γε
ἀπόκριναι· ἔσθ' ὅστις δαιμόνια μὲν νομίζει πράγματ' εἶναι, δαίμονας
δὲ οὐ νομίζει; οὐκ ἔστιν: ὡς ὤνησας ὅτι μόγις ἀπεκρίνω ὑπὸ
τουτωνὶ ἀναγκαζόμενος. οὐκοῦν δαιμόνια μὲν φῂς με καὶ νομί-
ζειν καὶ διδάσκειν, εἴτ' οὖν καινὰ, εἴτε παλαιά, ἀλλ' οὖν δαιμόνιά γε νο-
μίζω κατὰ τὸν σὸν λόγον, καὶ ταῦτα καὶ διωμόσω ἐν τῇ ἀντιγρα-
φῇ· εἰ δὲ δαιμόνια νομίζω, καὶ δαίμονας δήπου πολλὴ ἀνάγκη
νομίζειν μέ ἐστιν· οὐχ οὕτως; ἔχει δή· τίθημι γάρ σε ὁμολογοῦντα
ἐπειδὴ οὐκ ἀποκρίνῃ· τοὺς δὲ δαίμονας, οὐχὶ ἤτοι θεούς γε ἡ-
γούμεθα ἢ θεῶν παῖδας; φῂς ἢ οὔ; πάνυ γε· οὐκοῦν εἴπερ
δαίμονας ἡγοῦμαι ὡς σὺ φῂς, εἰ μὲν θεοί τινές εἰσιν οἱ δαίμο-
νες, τοῦτ' ἂν εἴη ὃ ἐγώ φημί σε αἰνίττεσθαι καὶ χαριεντίζεσθαι,
θεοὺς οὐχ ἡγούμενον φάναι με θεοὺς αὖ ἡγεῖσθαι πάλιν, ἐπειδή-
περ γε δαίμονας ἡγοῦμαι· εἰ δ' αὖ οἱ δαίμονες θεῶν παῖ-
δές εἰσι, νόθοι τινὲς ἢ ἐκ νυμφῶν ἢ ἔκ τινων ἄλλων ὧν δὴ καὶ
λέγονται, τίς ἂν ἀνθρώπων θεῶν μὲν παῖδας ἡγοῖτο εἶναι· θε-
οὺς δὲ μή; ὁμοίως γὰρ ἂν ἄτοπον εἴη ὥσπερ ἂν εἴ τις ἵππων μὲν
παῖδας ἡγοῖτο ἢ καὶ ὄνων τοὺς ἡμιόνους· ἵππους δὲ καὶ ὄνους
μὴ ἡγοῖτο εἶναι· ἀλλ' ὦ μέλητε· οὐκ ἔστιν ὅπως σὺ ταῦτα οὐχὶ ἀ-
ποπειρώμενος ἡμῶν ἐγράψω τὴν γραφὴν ταύτην ἢ ἀπορῶν
ὅτι ἐγκαλοῖς ἐμοὶ ἀληθὲς ἀδίκημα· ὅπως δὲ σύ τινα πείσ-
αις ἂν καὶ σμικρὸν νοῦν ἔχοντα ἀνθρώπων ὡς οὐ τοῦ αὐτοῦ ἐ-
στι καὶ δαιμόνια καὶ θεῖα ἡγεῖσθαι, καὶ αὖ τοῦ αὐτοῦ μήτε δαίμο-
νας μήτε θεοὺς μήτε ἥρωας, οὐδεμία μηχανή ἐστιν· ἀλλὰ γὰρ
ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι· ὡς μὲν ἐγὼ οὐκ ἀδικῶ κατὰ τὴν μελήτου

γραφήν, οὐ πολλῆς μοι δοκεῖ εἶναι ἀπολογίας· ἀλλ' ἱκανὰ καὶ ταῦτα·
ὃ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἔλεγον, ὅτι πολλή μοι ἀπέχθεια γέγονεν
καὶ πρὸς πολλούς· εὖ ἴστε ὅτι ἀληθές ἐστιν. καὶ τοῦτ' ἔστιν ὃ ἐμὲ αἱρήσει,
ἐάνπερ αἱρῇ· οὐ Μέλητος· οὐδὲ Ἄνυτος· ἀλλ' ἡ τῶν πολλῶν διαβολή
τε καὶ φθόνος. ἃ δὴ πολλοὺς καὶ ἄλλους, καὶ ἀγαθοὺς ἄνδρας ᾕ-
ρηκεν. οἶμαι δὲ καὶ αἱρήσειν· οὐδὲν δὲ δεινὸν μὴ ἐν ἐμοὶ στῇ. ἴσως
δ' ἂν οὖν εἴποι τις· εἶτ' οὐκ αἰσχύνει ὦ Σώκρατες, τοιοῦτον ἐπιτή-
δευμα ἐπιτηδεύσας, ἐξ οὗ κινδυνεύεις νυνὶ ἀποθανεῖν; ἐγὼ δὲ
τούτῳ ἂν δίκαιον λόγον ἀντείποιμι. ὅτι οὐ καλῶς λέγεις ὦ ἄνθρω-
πε. εἰ οἴει δεῖν κίνδυνον ὑπολογίζεσθαι τοῦ ζῆν ἢ τεθνάναι ἄν-
δρα, ὅτου τι καὶ σμικρὸν ὄφελός ἐστιν, ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνο μόνον σκοπεῖν,
ὅταν πράττῃ, πότερα δίκαια ἢ ἄδικα πράττει· καὶ ἀνδρὸς ἀγα-
θοῦ ἔργα ἢ κακοῦ. φαῦλοι γὰρ ἂν τῷ γε σῷ λόγῳ εἶεν, τῶν ἡμι-
θέων, ὅσοι ἐν Τροίᾳ τετελευτήκασιν. οἵ τε ἄλλοι καὶ ὁ τῆς Θέτιδος
υἱός· ὃς τοσοῦτον τοῦ κινδύνου κατεφρόνησε, παρὰ τὸ αἰσχρόν
τι ὑπομεῖναι, ὥστε, ἐπειδὴ εἶπεν ἡ μήτηρ αὐτῷ προθυμουμένῳ
Ἕκτορα ἀποκτεῖναι θεὸς οὖσα, οὑτωσί πως ὡς ἐγὼ οἶμαι· ὦ παῖ
εἰ τιμωρήσεις Πατρόκλῳ τῷ ἑταίρῳ τὸν φόνον, καὶ Ἕκτορα ἀπο-
κτενεῖς, αὐτὸς ἀποθανῇ· αὐτίκα γάρ τοι φησὶ μεθ' Ἕκτορα πότ-
μος ἑτοῖμος, ὁ δὲ τοῦτο ἀκούσας, τοῦ μὲν θανάτου καὶ τοῦ κιν-
δύνου ὠλιγώρησε· πολὺ δὲ μᾶλλον δείσας τὸ ζῆν κακὸς
ὢν καὶ τοῖς φίλοις μὴ τιμωρεῖν, αὐτίκα φησὶ τεθναίην δίκην
ἐπιθεὶς τῷ ἀδικοῦντι, ἵνα μὴ ἐνθάδε μένω καταγέλαστος,
παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν ἄχθος ἀρούρης. μὴ αὐτὸν οἴει φρον-
τίσαι θανάτου καὶ κινδύνου; οὕτω γὰρ ἔχει ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι
τῇ ἀληθείᾳ· οὗ ἄν τις ἑαυτὸν τάξῃ, ἢ ἡγησάμενος βέλτιστον
εἶναι, ἢ ὑπ' ἄρχοντος ταχθῇ, ἐνταῦθα δεῖ ὡς ἐμοὶ δοκεῖ μένοντα
κινδυνεύειν, μηδὲν ὑπολογιζόμενον μήτε θάνατον· μήτε
ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ αἰσχροῦ. ἐγὼ οὖν δεινὰ ἂν εἴην εἰργασ-
μένος ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, εἰ ὅτε μέν με οἱ ἄρχοντες ἔτατ-
τον, οὓς ὑμεῖς εἵλεσθε ἄρχειν μου, καὶ ἐν Ποτιδαίᾳ, καὶ ἐν Ἀμ-
φιπόλει καὶ ἐπὶ Δηλίῳ, τότε μὲν οὗ ἐκεῖνοι ἔταττον, ἔμενον, ὥσ-
περ καὶ ἄλλος, καὶ ἐκινδύνευον ἀποθανεῖν· τοῦ δὲ θεοῦ
τάττοντος, ὡς ἐγὼ ᾠήθην τε καὶ ὑπέλαβον, φιλοσοφοῦν-

τά με δεῖν ζῆν, καὶ ἐξετάζοντα ἐμαυτὸν καὶ τοὺς ἄλλους, ἐνταῦθα δὲ
φοβηθεὶς ἢ θάνατον ἢ ἄλλο ὁτιοῦν πρᾶγμα λίποιμι τὴν τάξιν. δει-
νὸν τἂν εἴη, καὶ ὡς ἀληθῶς τότ' ἄν με δικαίως εἰσάγοι τις εἰς δι-
καστήριον. ὅτι οὐ νομίζω θεοὺς εἶναι ἀπειθῶν τῇ μαντείᾳ, καὶ δε-
διὼς θάνατον, καὶ οἰόμενος σοφὸς εἶναι οὐκ ὤν. τὸ γάρ τοι θάνα-
τον δεδιέναι ὦ ἄνδρες, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ δοκεῖν σοφὸν εἶναι μὴ ὄν-
τα. δοκεῖν γὰρ εἰδέναι ἐστὶν ἃ οὐκ οἶδεν. οἶδε μὲν γὰρ οὐδεὶς τὸν θά-
νατον. οὐδ' εἰ τυγχάνει τῷ ἀνθρώπῳ πάντων μέγιστον ὂν τῶν ἀ-
γαθῶν. δεδίασι δ' ὡς εὖ εἰδότες, ὅτι μέγιστον τῶν κακῶν ἐστι.
καὶ τοῦτο πῶς οὐκ ἀμαθία ἐστὶν αὕτη ἡ ἐπονείδιστος. ἡ τοῦ οἴεσθαι
εἰδέναι ἃ οὐκ οἶδεν. ἐγὼ δ' ὦ ἄνδρες. τούτῳ καὶ ἐνταῦθα ἴσως
διαφέρω τῶν πολλῶν ἀνθρώπων. καὶ εἰ δή τῳ σοφώτερός του φαίη-
ν εἶναι, τούτῳ ἄν. ὅτι οὐκ εἰδὼς ἱκανῶς περὶ τῶν ἐν ἅιδου, οὕτω καὶ
οἴομαι οὐκ εἰδέναι. τὸ δὲ ἀδικεῖν καὶ ἀπειθεῖν τῷ βελτίονι καὶ θεῷ
καὶ ἀνθρώπῳ, ὅτι κακὸν καὶ αἰσχρόν ἐστιν, οἶδα. πρὸ οὖν τῶν κακῶν
ὧν οἶδα, ὅτι κακά ἐστι, ἃ μὴ οἶδα εἰ ἀγαθὰ ὄντα τυγχάνει, οὐδέποτε
φοβήσομαι οὐδὲ φεύξομαι. ὥστε οὐδ' εἴ με νῦν ὑμεῖς ἀφίετε
ἀνύτῳ ἀπιστήσαντες, ὃς ἔφη ἢ τὴν ἀρχὴν οὐ δεῖν ἐμὲ δεῦρο
εἰσελθεῖν ἢ ἐπειδὴ εἰσῆλθον, οὐχ οἷόν τ' εἶναι τὸ μὴ ἀποκτεῖ-
ναί με. λέγων πρὸς ὑμᾶς, ὡς εἰ διαφευξοίμην ἤδη ἂν ὑμῶν
οἱ υἱεῖς ἐπιτηδεύοντες ἃ σωκράτης διδάσκει, πάντες παν-
τάπασι διαφθαρήσονται, εἴ μοι πρὸς ταῦτα εἴποιτε ὦ σώκρα-
τες. νῦν μὲν ἀνύτῳ οὐ πεισόμεθα, ἀλλ' ἀφίεμέν σε ἐπὶ τούτῳ μέν-
τοι, ἐφ' ᾧτε μηκέτι ἐν ταύτῃ τῇ ζητήσει διατρίβειν μηδὲ
φιλοσοφεῖν. ἐὰν δὲ ἁλῷς ἔτι τοῦτο πράττων, ἀποθανῇ. εἰ
οὖν με ὅπερ εἶπον, ἐπὶ τούτοις ἀφίοιτε, εἴποιμ' ἂν ὑμῖν,
ὅτι ἐγὼ ὑμᾶς ἄνδρες ἀθηναῖοι, ἀσπάζομαι μὲν καὶ φιλῶ.
πείσομαι δὲ μᾶλλον τῷ θεῷ ἢ ὑμῖν. καὶ ἕωσπερ ἂν ἐμπνέω
καὶ οἷός τε ὦ. οὐ μὴ παύσωμαι φιλοσοφῶν. καὶ ὑμῖν παρα-
κελευόμενός τε καὶ ἐνδεικνύμενος, ὅτῳ ἂν ἀεὶ ἐντυγχάνω
ὑμῶν, λέγων οἷάπερ εἴωθα. ὅτι ὦ ἄριστε ἀνδρῶν. ἀθηναῖ-
ος ὤν, πόλεως τῆς μεγίστης καὶ εὐδοκιμωτάτης, εἰς σο-
φίαν καὶ ἰσχύν, χρημάτων μὲν οὐκ αἰσχύνει ἐπιμελούμε-
νος, ὅπως σοι ἔσται ὡς πλεῖστα καὶ δόξης καὶ τιμῆς. φρονή-

σεως δὲ καὶ ἀληθείας, καὶ τῆς ψυχῆς ὅπως ὡς βελτίστη ἔσται
οὐκ ἐπιμελῇ, οὐδὲ φροντίζεις; καὶ ἐάν τις ὑμῶν ἀμφισβητῇ,
καὶ φῇ ἐπιμελεῖσθαι, οὐκ εὐθὺς ἀφήσω αὐτὸν οὐδ᾽ ἄπειμι· ἀλλ᾽ ἐ
ρήσομαι αὐτὸν καὶ ἐξετάσω καὶ ἐλέγξω· καὶ ἐάν μοι μὴ δοκῇ κε
κτῆσθαι ἀρετήν, φάναι δέ, ὀνειδιῶ ὅτι τὰ πλείστου ἄξια περὶ ἐλα
χίστου ποιεῖται· τὰ δὲ φαυλότερα περὶ πλείονος. ταῦτα καὶ
νεωτέρῳ καὶ πρεσβυτέρῳ, ὅτῳ ἂν ἐντυγχάνω ποιήσω καὶ ξέ
νῳ καὶ ἀστῷ· μᾶλλον δὲ τοῖς ἀστοῖς, ὅσῳ μου ἐγγυτέρω ἐστὲ γένει.
ταῦτα γὰρ κελεύει ὁ θεός, εὖ ἴστε. καὶ ἐγὼ οἴομαι οὐδέν πω ὑμῖν
μεῖζον ἀγαθὸν γενέσθαι ἐν τῇ πόλει, ἢ τὴν ἐμὴν τῷ θεῷ ὑπη
ρεσίαν. οὐδὲν γὰρ ἄλλο πράττων ἐγὼ περιέρχομαι, ἢ πείθων ὑ
μῶν καὶ νεωτέρους καὶ πρεσβυτέρους, μήτε σωμάτων ἐπιμε
λεῖσθαι· μήτε χρημάτων πρότερον μηδὲ οὕτω σφόδρα, ὡς
τῆς ψυχῆς, ὅπως ὡς ἀρίστη ἔσται· λέγων ὅτι οὐκ ἐκ χρημάτων ἀ
ρετὴ γίγνεται· ἀλλ᾽ ἐξ ἀρετῆς χρήματα· καὶ τὰ ἄλλα ἀγαθὰ τοῖς
ἀνθρώποις ἅπαντα· καὶ ἰδίᾳ, καὶ δημοσίᾳ. εἰ μὲν οὖν ταῦ
τα λέγων διαφθείρω τοὺς νέους, ταῦτ᾽ ἂν εἴη βλαβερά· εἰ δέ
τίς με φησὶν ἄλλα λέγειν ἢ ταῦτα, οὐδὲν λέγει. πρὸς ταῦτα
φαίην ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἢ πείθεσθε Ἀνύτῳ, ἢ μή· καὶ ἢ ἀφίετε, ἢ
μὴ ἀφίετε· ὡς ἐμοῦ οὐκ ἂν ποιήσοντος ἄλλα· οὐδ᾽ εἰ μέλλω πολ
λάκις τεθνάναι. μὴ θορυβεῖτε ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ἀλλ᾽ ἐμμείνα
τέ μοι, οἷς ἐδεήθην ὑμῶν· μὴ θορυβεῖν ἐφ᾽ οἷς ἂν λέγω· ἀλλ᾽ ἀκού
ειν. καὶ γὰρ ὡς ἐγὼ οἶμαι, ὀνήσεσθε ἀκούοντες. μέλλω γὰρ οὖν
ἄττα ὑμῖν ἐρεῖν καὶ ἄλλα, ἐφ᾽ οἷς ἴσως κεκράξεσθε. ἀλλὰ μηδα
μῶς ποιεῖτε τοῦτο. εὖ γὰρ ἴστε, ἐάν με ἀποκτείνητε, τοιοῦ
τον ὄντα, οἷον ἐγὼ λέγω, οὐκ ἐμὲ μείζω βλάψετε, ἢ ὑμᾶς αὐτούς·
ἐμὲ μὲν γὰρ, οὐδὲν ἂν βλάψειεν οὔτε Μέλητος. οὔτε Ἄνυτος.
οὐδὲ γὰρ ἂν δύναιτο. οὐ γὰρ οἴομαι θεμιτὸν εἶναι ἀμείνονι ἀν
δρὶ, ὑπὸ χείρονος βλάπτεσθαι. ἀποκτείνειε μέντ᾽ ἂν ἴσως ἢ
ἐξελάσειεν· ἢ ἀτιμώσειεν· ἀλλὰ ταῦτα οὗτος μὲν ἴσως οἴεται.
καὶ ἄλλος τίς που μεγάλα κακά· ἐγὼ δ᾽ οὐκ οἴομαι· ἀλλὰ πολὺ
μᾶλλον, ποιεῖν ἃ οὗτος νυνὶ ποιεῖ· ἄνδρα ἀδίκως ἐπιχειρεῖν
ἀποκτιννύναι. νῦν οὖν ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πολλοῦ δέω ἐγὼ
ὑπὲρ ἐμαυτοῦ ἀπολογεῖσθαι ὥς τις ἂν οἴοιτο· ἀλλ᾽ ὑπὲρ ὑ

γρ. θεοῦ
μων. μή τι ἐξαμαρτήσητε περὶ τὴν τοῦ θεοῦ δόσιν ὑμῖν, ἐμοῦ καταψη-
φισάμενοι· ἐὰν γὰρ ἐμὲ ἀποκτείνητε, οὐ ῥαιδίως ἄλλον τοιοῦτον
εὑρήσετε· ἀτεχνῶς, εἰ καὶ γελοιότερον εἰπεῖν, προσκείμενον τῆι πό-
λει ὑπὸ τοῦ θεοῦ· ὥσπερ ἵππωι μεγάλωι μὲν καὶ γενναίωι, ὑπὸ με-
γέθους δὲ νωθεστέρωι, καὶ δεομένωι ἐγείρεσθαι ὑπὸ μύωπός τι-
νος· οἷον δή μοι δοκεῖ ὁ θεὸς ἐμὲ τῆι πόλει προστεθηκέναι· τοι-
οῦτόν τινα· ὃς ὑμᾶς ἐγείρων καὶ πείθων καὶ ὀνειδίζων ἕνα ἕ-
καστον, οὐδὲν παύομαι τὴν ἡμέραν ὅλην πανταχοῦ προσκαθίζων·
τοιοῦτος οὖν ἄλλος, οὐ ῥαιδίως ὑμῖν γενήσεται ὦ ἄνδρες· ἀλλ' ἐὰν
ἐμοὶ πείθησθε, φείσεσθέ μου· ὑμεῖς δ' ἴσως, τάχ' ἂν ἀχθόμε-
νοι ὥσπερ οἱ νυστάζοντες, ἐγειρόμενοι κρούσαντες ἄν με, πειθόμε-
νοι ἀνύτωι, ῥαιδίως ἂν ἀποκτείναιτε· εἶτα τὸν λοιπὸν βίον καθεύ-
δοντες διατελοῖτε ἄν· εἰ μή τινα ἄλλον ὁ θεὸς ὑμῖν ἐπιπέμψειε κη-
δόμενος ὑμῶν. ὅτι δ' ἐγὼ τυγχάνω ὢν τοιοῦτος, οἷος ὑπὸ τοῦ θε-
οῦ τῆι πόλει δεδόσθαι, ἐνθένδε ἂν κατανοήσαιτε· οὐ γὰρ ἀνθρω-
πίνωι ἔοικε, τὸ ἐμὲ τῶν μὲν ἐμαυτοῦ ἁπάντων ἠμεληκέναι· καὶ ἀ-
νέχεσθαι τῶν οἰκείων ἀμελουμένων τοσαῦτα ἤδη ἔτη· τὸ δὲ ὑμέτε-
ρον πράττειν ἀεί· ἰδίαι ἑκάστωι προσιόντα, ὥσπερ πατέρα ἢ ἀδελφὸν
πρεσβύτερον· πείθοντα ἐπιμελεῖσθαι ἀρετῆς· καὶ εἰ μέν τι ἀπὸ
τούτων ἀπέλαυον· καὶ μισθὸν λαμβάνων ταῦτα παρεκελευόμην, εἶχον
ἄν τινα λόγον· νῦν δέ, ὁρᾶτε δὴ καὶ αὐτοί, ὅτι οἱ κατήγοροι τἆλλα πάν-
τα ἀναισχύντως οὕτω κατηγοροῦντες, τοῦτό γε οὐχ οἷοί τε ἐγένον-
το ἀπαναισχυντῆσαι, παρασχόμενοι μάρτυρα, ὡς ἐγώ ποτέ τινα,
ἢ ἐπραξάμην μισθὸν ἢ ᾔτησα· ἱκανὸν γὰρ οἶμαι ἐγὼ παρέχομαι
τὸν μάρτυρα, ὡς ἀληθῆ λέγω, τὴν πενίαν· ἴσως ἂν οὖν δόξειεν ἄ-
τοπον εἶναι, ὅτι δὴ ἐγὼ ἰδίαι μὲν ταῦτα ξυμβουλεύω περιιὼν καὶ πο-
λυπραγμονῶ· δημοσίαι δέ, οὐ τολμῶ ἀναβαίνων εἰς τὸ πλῆθος τὸ ὑ-
μέτερον, ξυμβουλεύειν τῆι πόλει· τούτου δὲ αἴτιόν ἐστιν, ὃ ὑμεῖς ἐμοῦ
πολλάκις ἀκηκόατε, πολλαχοῦ λέγοντος· ὅτι μοι θεῖόν τι καὶ δαιμό-
νιον γίγνεται φωνή· ὃ δὴ καὶ ἐν τῆι γραφῆι ἐπικωμωιδῶν μέλητος
ἐγράψατο· ἐμοὶ δὲ τοῦτ' ἔστιν, ἐκ παιδὸς ἀρξάμενον· φωνή τις γι-
γνομένη· ἣ ὅταν γένηται, ἀεὶ ἀποτρέπει με τούτου ὃ ἂν μέλλω πράτ-
τειν· προτρέπει δὲ οὔποτε· τοῦτ' ἔστιν ὅ μοι ἐναντιοῦται, τὰ πολι-
τικὰ πράττειν· καὶ παγκάλως γέ μοι δοκεῖ ἐναντιοῦσθαι· εὖ γὰρ

γὰρ ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι· εἰ ἐγὼ πάλαι ἐπεχείρησα πράττειν τὰ πολιτικὰ
πράγματα, πάλαι ἂν ἀπολώλη· καὶ οὔτ' ἂν ὑμᾶς ὠφελήκη οὐδέν,
οὔτ' ἂν ἐμαυτόν· καί μοι μὴ ἄχθεσθε λέγοντι τἀληθῆ· οὐ γάρ ἐστιν ὅστις
ἀνθρώπων σωθήσεται· οὔτε ὑμῖν οὔτε ἄλλωι πλήθει οὐδενὶ γνησίως
ἐναντιούμενος, καὶ διακωλύων πολλὰ ἄδικα καὶ παράνομα ἐν τῆι
πόλει γίγνεσθαι· ἀλλ' ἀναγκαῖόν ἐστι τὸν τῶι ὄντι μαχούμενον ὑπὲρ τοῦ
δικαίου, καὶ εἰ μέλλει ὀλίγον χρόνον σωθήσεσθαι, ἰδιωτεύειν ἀλλὰ μὴ
δημοσιεύειν· μεγάλα δ' ἔγωγε ὑμῖν τεκμήρια παρέξομαι τούτων·
οὐ λόγους· ἀλλ' ὃ ὑμεῖς τιμᾶτε, ἔργα· ἀκούσατε δή μου τὰ ἐμοὶ ξυμ-
βεβηκότα, ἵνα εἰδῆτε, ὅτι οὐδ' ἂν ἑνὶ ὑπεικάθοιμι παρὰ τὸ δίκαιον,
δείσας θάνατον· μὴ ὑπείκων δέ, ἅμα καὶ ἅμα ἂν ἀπολοίμην· ἐρῶ
δὲ ὑμῖν φορτικὰ μὲν καὶ δικανικά, ἀληθῆ δέ· ἐγὼ γὰρ ὦ ἀθηναῖοι,
ἄλλην μὲν ἀρχὴν οὐδεμίαν πώποτε ἦρξα ἐν τῆι πόλει· ἐβούλευσα
δὲ καὶ ἔτυχεν ἡμῶν ἡ φυλὴ ἀντιοχὶς πρυτανεύουσα, ὅτε ὑμεῖς τοὺς
δέκα στρατηγούς, τοὺς οὐκ ἀνελομένους τοὺς ἐκ τῆς ναυμαχίας,
ἐβούλεσθε ἀθρόους κρίνειν παρανόμως· ὡς ἐν τῶι ὑστέρωι χρόνωι
πᾶσιν ὑμῖν ἔδοξε. τότ' ἐγὼ μόνος τῶν πρυτάνεων ἠναντιώθην μηδὲν
ποιεῖν παρὰ τοὺς νόμους· καὶ ἐναντία ἐψηφισάμην· καὶ ἑτοίμων ὄντων
ἐνδεικνύναι με καὶ ἀπάγειν τῶν ῥητόρων· καὶ ὑμῶν κελευόντων καὶ
βοώντων, μετὰ τοῦ νόμου καὶ τοῦ δικαίου ὤιμην μᾶλλόν με δεῖν διακιν-
δυνεύειν, ἢ μεθ' ὑμῶν γενέσθαι μὴ δίκαια βουλευομένων, φοβηθέντα
δεσμὸν ἢ θάνατον· καὶ ταῦτα μὲν ἦν ἔτι δημοκρατουμένης τῆς πόλεως·
ἐπειδὴ δὲ ὀλιγαρχία ἐγένετο, οἱ τριάκοντα αὖ μεταπεμψάμενοί με
πέμπτον αὐτὸν εἰς τὴν θόλον, προσέταξαν ἀγαγεῖν ἐκ σαλαμῖνος,
λέοντα τὸν σαλαμίνιον, ἵνα ἀποθάνοι· οἷα δὴ καὶ ἄλλοις ἐκεῖνοι πολ-
λοῖς πολλὰ προσέταττον· βουλόμενοι ὡς πλείστους ἀναπλῆσαι αἰτιῶν·
τότε μέντοι ἐγὼ οὐ λόγωι, ἀλλ' ἔργωι αὖ ἐνεδειξάμην, ὅτι ἐμοὶ θανά-
του μὲν μέλει, εἰ μὴ ἀγροικότερον ἦν εἰπεῖν, οὐδ' ὁτιοῦν· τοῦ δὲ μηδὲν
ἄδικον μηδ' ἀνόσιον ἐργάζεσθαι, τούτου δὲ τὸ πᾶν μέλει· ἐμὲ γὰρ ἐ-
κείνη ἡ ἀρχὴ οὐκ ἐξέπληξεν, οὕτως ἰσχυρὰ οὖσα, ὥστε ἄδικόν τι
ἐργάσασθαι· ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκ τῆς θόλου ἐξήλθομεν, οἱ μὲν τέτταρες
ὤιχοντο εἰς σαλαμῖνα· καὶ ἤγαγον λέοντα· ἐγὼ δὲ ὠιχόμην ἀπιὼν
οἴκαδε· καὶ ἴσως ἂν διὰ ταῦτα ἀπέθανον, εἰ μὴ ἡ ἀρχὴ διὰ τα-
χέων κατελύθη· καὶ τούτων ὑμῖν ἔσονται πολλοὶ μάρτυρες· ἆρ' οὖν

ἄν με οἴεσθε τοσάδε ἔτη διαγενέσθαι, εἰ ἔπραττον τὰ δημόσια, καὶ πράτ-
των ἀξίως ἀνδρὸς ἀγαθοῦ, ἐβοήθουν τοῖς δικαίοις, καὶ ὥσπερ
χρή, τοῦτο περὶ πλείστου ἐποιούμην; πολλοῦ γε δεῖ ὦ ἄνδρες ἀθη-
ναῖοι. οὐδὲ γὰρ ἂν ἄλλος ἀνθρώπων οὐδείς. ἀλλ' ἐγὼ διὰ παντὸς
τοῦ βίου, δημοσίᾳ τε εἴ πού τι ἔπραξα, τοιοῦτος φανοῦμαι, καὶ ἰδίᾳ
ὁ αὐτὸς οὗτος, οὐδενὶ πώποτε συγχωρήσας οὐδὲν παρὰ τὸ δί-
καιον. οὔτε ἄλλῳ, οὔτε τούτων οὐδενί, οὓς οἱ διαβάλλοντες ἐμέ φα-
σιν ἐμοὺς μαθητὰς εἶναι. ἐγὼ δὲ διδάσκαλος μὲν οὐδενὸς πώ-
ποτ' ἐγενόμην. εἰ δέ τίς μου λέγοντος, καὶ τὰ ἐμαυτοῦ πράττοντος
ἐπιθυμεῖ ἀκούειν. εἴτε νεώτερος εἴτε πρεσβύτερος, οὐδενὶ πώ-
ποτε ἐφθόνησα. οὐδὲ χρήματα μὲν λαμβάνων διαλέγομαι. μὴ
λαμβάνων δὲ οὔ. ἀλλ' ὁμοίως, καὶ πλουσίῳ καὶ πένητι, παρέχω ἐ-
μαυτὸν ἐρωτᾶν. καὶ ἐάν τις βούληται ἀποκρινόμενος ἀκούειν ὧν
ἂν λέγω. καὶ τούτων ἐγώ, εἴτε τις χρηστὸς γίγνεται εἴτε μή,
οὐκ ἂν δικαίως τὴν αἰτίαν ὑπέχοιμι. ὧν μήτε ὑπεσχόμην μηδενὶ μη- μηδενὶ πώποτε μάθημα, μήτε ἐδί-
δενὶ πώποτέ τι μαθεῖν ἢ ἀκοῦσαι ἰδίᾳ, ὅτι μὴ καὶ ἄλλοι πάντες, δαξα. εἰ δέ τίς φησι παρ' ἐμοῦ
εὖ ἴστε ὅτι οὐκ ἀληθῆ λέγει. ἀλλὰ διὰ τί δή ποτε μετ' ἐμοῦ χαίρουσί
τινες πολὺν χρόνον διατρίβοντες; ἀκηκόατε ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι
πᾶσαν ὑμῖν τὴν ἀλήθειαν ἐγὼ εἶπον. ὅτι ἀκούοντες χαίρουσιν ἐ-
ξεταζομένοις, τοῖς οἰομένοις μὲν εἶναι σοφοῖς. οὖσι δ' οὔ. ἔστι
γὰρ οὐκ ἀηδές. ἐμοὶ δὲ τοῦτο ὡς ἐγώ φημι, προστέτακται ὑπὸ τοῦ
θεοῦ πράττειν, καὶ ἐκ μαντειῶν καὶ ἐξ ἐνυπνίων καὶ παντὶ τρό-
πῳ ᾧ πέρ τίς ποτε καὶ ἄλλη θεία μοῖρα ἀνθρώπῳ, καὶ ὁτι-
οῦν προσέταξε πράττειν. ταῦτα ὦ ἀθηναῖοι καὶ ἀληθῆ ἐστι, καὶ
εὐέλεγκτα. εἰ γὰρ δὴ ἔγωγε τῶν νέων τοὺς μὲν διαφθείρω. τοὺς
δὲ διέφθαρκα, χρῆν δή που εἴτε τινὲς αὐτῶν πρεσβύτεροι γενό-
μενοι ἔγνωσαν ὅτι νέοις οὖσιν αὐτοῖς ἐγὼ κακὸν πώποτέ τι
ξυνεβούλευσα, νῦν αὐτοὺς ἀναβαίνοντας, ἐμοῦ κατηγορεῖν
καὶ τιμωρεῖσθαι. εἰ δὲ μὴ αὐτοὶ ἤθελον, τῶν οἰκείων τινὰς τῶν ἐ-
κείνων, πατέρας, καὶ ἀδελφούς. καὶ ἄλλους τοὺς προσήκοντας,
εἴπερ ὑπ' ἐμοῦ τι κακὸν ἐπεπόνθεσαν αὐτῶν οἱ οἰκεῖοι, νῦν με-
μνῆσθαι καὶ τιμωρεῖσθαι. πάντως δὲ πάρεισιν αὐτῶν πολλοὶ
ἐνταυθοῖ, οὓς ἐγὼ ὁρῶ. πρῶτον μὲν κρίτων οὑτοσί, ἐμὸς ἡλικιώ-
της καὶ δημότης, κριτοβούλου τοῦδε πατήρ. ἔπειτα λυσανίας

ὁ σφήττιος αἰσχίνου τοῦδε πατήρ· ἔτι ἀντιφῶν ὁ κηφισιεὺς οὑτο
σὶ ἐπιγένους πατήρ· ἄλλοι τοίνυν οὗτοι ὧν οἱ ἀδελφοὶ ἐν ταύτῃ τῇ
διατριβῇ γεγόνασιν· νικόστρατος θεοζοτίδου ἀδελφὸς θεο
δότου· καὶ ὁ μὲν θεόδοτος τετελεύτηκεν· ὥστε οὐκ ἂν ἐκεῖνός γε
αὐτοῦ καταδεηθείη· καὶ πάραλος ὅδε ὁ δημοδόκου· οὗ ἦν θεά
γης ἀδελφός· ὅδε δὲ ἀδείμαντος ὁ ἀρίστωνος· οὗ ἀδελφὸς
οὑτοσὶ πλάτων· καὶ αἰαντόδωρος· οὗ ἀπολλόδωρος ὅδε ἀδελ
φός· καὶ ἄλλους πολλοὺς ἐγὼ ἔχω ὑμῖν εἰπεῖν· ὧν τινα ἐχρῆν
μάλιστα μὲν ἐν τῷ ἑαυτοῦ λόγῳ παρασχέσθαι μέλητον μάρτυρα·
εἰ δὲ τότε ἐπελάθετο, νῦν παρασχέσθω· ἐγὼ παραχωρῶ· καὶ
λεγέτω εἴ τι ἔχει τοιοῦτον· ἀλλὰ τούτου πᾶν τοὐναντίον εὑρήσετε
ὦ ἄνδρες, πάντας ἐμοὶ βοηθεῖν ἑτοίμους· τῷ διαφθείροντι· τῷ κα
κὰ ἐργαζομένῳ τοὺς οἰκείους αὐτῶν· ὥς φασι μέλητος καὶ ἄνυ
τος· αὐτοὶ μὲν γὰρ οἱ διεφθαρμένοι, τάχ' ἂν λόγον ἔχοιεν βοη
θοῦντες· οἱ δὲ ἀδιάφθαρτοι, πρεσβύτεροι ἤδη ἄνδρες· οἱ τούτων
προσήκοντες, τίνα ἄλλον ἔχουσι λόγον βοηθοῦντες ἐμοί· ἀλλ' ἢ τὸν
ὀρθόν τε καὶ δίκαιον· ὅτι συνίσασι μελήτῳ μὲν ψευδομένῳ· ἐμοὶ
δὲ ἀληθεύοντι· εἶεν δή, ὦ ἄνδρες· ἃ μὲν ἐγὼ ἔχοιμ' ἂν ἀπολογεῖ
σθαι, σχεδόν ἐστι ταῦτα· καὶ ἄλλα ἴσως τοιαῦτα· τάχα δ' ἄν τις ὑ
μῶν ἀγανακτήσειεν ἀναμνησθεὶς ἑαυτοῦ· εἰ ὁ μὲν καὶ ἐλάττω του
τουῒ τοῦ ἀγῶνος ἀγῶνα ἀγωνιζόμενος, ἐδεήθη τε καὶ ἱκέτευ
σε τοὺς δικαστὰς μετὰ πολλῶν δακρύων· παιδία τε αὑτοῦ ἀναβι
βασάμενος, ἵνα ὅτι μάλιστα ἐλεηθείη· καὶ ἄλλους τῶν οἰκείων καὶ
φίλων πολλούς· ἐγὼ δέ, οὐδὲν ἄρα τούτων ποιήσω· καὶ ταῦτα,
κινδυνεύων ὡς ἂν δόξαιμι, τὸν ἔσχατον κίνδυνον; τάχ' οὖν τις
ταῦτα ἐννοήσας, αὐθαδέστερον ἂν πρός με σχοίη· καὶ ὀργισθεὶς
αὐτοῖς τούτοις, θεῖτο ἂν μετ' ὀργῆς τὴν ψῆφον; εἰ δή τις ὑμῶν
οὕτως ἔχει, οὐκ ἀξιῶ μὲν γὰρ ἔγωγε· εἰ δ' οὖν· ἐπιεικῆ ἄν μοι δο
κῶ πρὸς τοῦτον λέγειν λέγων· ὅτι ἐμοὶ ὦ ἄριστε, εἰσὶ μέν πού τι
νες καὶ οἰκεῖοι· καὶ γὰρ τοῦτο αὐτὸ τὸ τοῦ ὁμήρου, οὐδ' ἐγὼ ἀπὸ
δρυός, οὐδ' ἀπὸ πέτρης πέφυκα· ἀλλ' ἐξ ἀνθρώπων· ὥστε καὶ οἰ
κεῖοί μοί εἰσι· καὶ υἱεῖς ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι τρεῖς· εἷς μὲν μειρά
κιον ἤδη, δύο δὲ παιδία· ἀλλ' ὅμως οὐδένα αὐτῶν δεῦρο ἀναβι
βασάμενος, δεήσομαι ὑμῶν ἀποψηφίσασθαι· τί δὴ οὖν οὐδὲν

τοῦτον ποιήσω; οὐκ αὐθαδιζόμενος ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, οὐδ' ὑμᾶς ἀτιμά-
ζων· ἀλλ' εἰ μὲν θαρραλέως ἐγὼ ἔχω πρὸς θάνατον ἢ μή, ἄλλος λόγος·
πρὸς δ' οὖν δόξαν καὶ ἐμοὶ καὶ ὑμῖν καὶ ὅλῃ τῇ πόλει, οὔ μοι δοκεῖ κα-
λὸν εἶναι ἐμὲ τούτων οὐδὲν ποιεῖν· καὶ τηλικόνδε ὄντα καὶ τοῦτο
τοὔνομα ἔχοντα· εἴτ' οὖν ἀληθὲς, εἴτ' οὖν ψεῦδος, ἀλλ' οὖν δεδογμέ-
νον γέ ἐστι τὸ σωκράτη διαφέρειν τινὶ τῶν πολλῶν ἀνθρώπων·
εἰ οὖν ὑμῶν οἱ δοκοῦντες διαφέρειν εἴτε σοφίᾳ, εἴτε ἀνδρείᾳ, εἴτε
ἄλλῃ ἡτινιοῦν ἀρετῇ, τοιοῦτοι ἔσονται, αἰσχρὸν ἂν εἴη, οἵουσπερ
ἐγὼ πολλάκις ἑώρακά τινας ὅταν κρίνωνται, δοκοῦντας μέν τι
εἶναι. θαυμάσια δὲ ἐργαζομένους, ὡς δεινόν τι οἰομένους πεί-
σεσθαι εἰ ἀποθανοῦνται· ὥσπερ ἀθανάτων ἐσομένων, ἂν ὑμεῖς
αὐτοὺς μὴ ἀποκτείνητε· οἳ ἐμοὶ δοκοῦσιν αἰσχύνην τῇ πόλει περι-
άπτειν· ὥστ' ἄν τινα καὶ τῶν ξένων ὑπολαβεῖν, ὅτι καὶ οἱ διαφέροντες ἀ-
θηναίων εἰς ἀρετὴν, οὓς αὐτοὶ ἑαυτῶν ἔν τε ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς
ἄλλαις τιμαῖς προκρίνουσιν, οὗτοι γυναικῶν οὐδὲν διαφέρουσι·
ταῦτα γὰρ ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι, οὔτε ὑμᾶς χρὴ ποιεῖν τοὺς δοκοῦν-
τας καὶ ὁπῃτιοῦν εἶναι, οὔτ' ἂν ἡμεῖς ποιῶμεν, ὑμᾶς ἐπιτρέπειν·
ἀλλὰ τοῦτο αὐτὸ ἐνδείκνυσθαι, ὅτι πολὺ μᾶλλον καταψηφιεῖσθε
τοῦ τὰ ἐλεεινὰ ταῦτα δράματα εἰσάγοντος· καὶ καταγέλαστον τὴν
πόλιν ποιοῦντος, ἢ τοῦ ἡσυχίαν ἄγοντος· χωρὶς δὲ τῆς δόξης ὦ
ἄνδρες, οὐδὲ δίκαιόν μοι δοκεῖ εἶναι δεῖσθαι τοῦ δικαστοῦ· οὐδὲ
δεόμενον ἀποφεύγειν· ἀλλὰ διδάσκειν καὶ πείθειν· οὐ γὰρ ἐπὶ τούτῳ
κάθηται ὁ δικαστὴς, ἐπὶ τῷ καταχαρίζεσθαι τὰ δίκαια· ἀλλ' ἐπὶ τῷ κρί-
νειν ταῦτα· καὶ ὀμώμοκεν οὐ χαριεῖσθαι οἷς ἂν δοκῇ αὐτῷ· ἀλλὰ δικά-
σειν κατὰ τοὺς νόμους· οὔκουν χρὴ οὔτε ἡμᾶς ἐθίζειν ὑμᾶς ἐπιορ-
κεῖν, οὔθ' ὑμᾶς ἐθίζεσθαι· οὐδέτεροι γὰρ ἂν ἡμῶν εὐσεβοῖεν· μὴ οὖν
ἀξιοῦτέ με ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι τοιαῦτα δεῖν πρὸς ὑμᾶς πράττειν,
ἃ μήτε ἡγοῦμαι καλὰ εἶναι, μήτε δίκαια, μήτε ὅσια· ἄλλως τε μέντοι
νὴ δία πάντως καὶ ἀσεβείας φεύγοντα ὑπὸ μελήτου τουτουΐ· σα-
φῶς γὰρ ἂν εἰ πείθοιμι ὑμᾶς καὶ τῷ δεῖσθαι βιαζοίμην ὀμωμοκότας,
θεοὺς ἂν διδάσκοιμι μὴ ἡγεῖσθαι ὑμᾶς εἶναι· καὶ ἀτεχνῶς ἀπολο-
γούμενος, κατηγοροίην ἂν ἐμαυτοῦ ὡς θεοὺς οὐ νομίζω· ἀλλὰ
πολλοῦ δεῖ οὕτως ἔχειν· νομίζω τε γὰρ ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι ὡς οὐ-
δεὶς τῶν ἐμῶν κατηγόρων· καὶ ὑμῖν ἐπιτρέπω καὶ τῷ θεῷ κρῖναι

περὶ ἐμοῦ, ὅπῃ μέλλει ἐμοί τε ἄριστα εἶναι καὶ ὑμῖν· τὸ μὲν μὴ ἀγανακτεῖν
ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι ἐπὶ τούτῳ τῷ γεγονότι, ὅτι μου κατεψηφίσασθε, ἄλ-
λα τέ μοι πολλὰ ξυμβάλλεται, καὶ οὐκ ἀνέλπιστόν μοι γέγονε τὸ γεγονὸς
τοῦτο· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον θαυμάζω ἑκατέρων τῶν ψήφων, τὸν γεγονό-
τα ἀριθμόν· οὐ γὰρ ᾤμην ἔγωγε, οὕτω παρ' ὀλίγον ἔσεσθαι· ἀλλὰ πα-
ρὰ πολύ· νῦν δὲ ὡς ἔοικεν, εἰ τριάκοντα μόναι μετέπεσον τῶν ψήφων,
ἀποπεφεύγη ἄν· μέλητον μὲν οὖν ὡς ἐμοὶ δοκῶ, καὶ νῦν ἀποπέφευγα·
καὶ οὐ μόνον ἀποπέφευγα, ἀλλὰ παντὶ δῆλον τοῦτό γε, ὅτι εἰ μὴ ἀνέβη
ἄνυτος καὶ λύκων κατηγορήσοντες ἐμοῦ, κἂν ὦφλε χιλίας δραχμάς,
οὐ μεταλαβὼν τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων· τιμᾶται δ' οὖν μοι ὁ ἀνὴρ
θανάτου· εἶεν· ἐγὼ δὲ δὴ τίνος ὑμῖν ἀντιτιμήσομαι ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι;
ἢ δῆλον ὅτι τῆς ἀξίας· τί οὖν; τί ἄξιός εἰμι παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι, ὅτι
μαθὼν ἐν τῷ βίῳ οὐχ ἡσυχίαν ἦγον· ἀλλ' ἀμελήσας ὧνπερ οἱ πολλοί,
χρηματισμοῦ τε καὶ οἰκονομίας· καὶ στρατηγιῶν· καὶ δημηγοριῶν·
καὶ τῶν ἄλλων ἀρχῶν καὶ ξυνωμοσιῶν· καὶ στάσεων τῶν ἐν τῇ πόλει
γιγνομένων· ἡγησάμενος ἐμαυτὸν τῷ ὄντι ἐπιεικέστερον εἶναι ἢ ὥσ-
τ' εἰς ταῦτ' ἰόντα σῴζεσθαι, ἐνταῦθα μὲν οὐκ ᾖα, οἷ ἐλθὼν μήτε ὑμῖν μήτε
ἐμαυτῷ ἔμελλον μηδὲν ὄφελος εἶναι· ἐπὶ δὲ τὸ ἰδίᾳ ἕκαστον ἰὼν εὐερ-
γετεῖν τὴν μεγίστην εὐεργεσίαν ὡς ἐγώ φημι, ἐνταῦθα ᾖα· ἐπιχει-
ρῶν ἕκαστον ὑμῶν πείθειν μὴ πρότερον μήτε τῶν ἑαυτοῦ μηδενὸς
ἐπιμελεῖσθαι· πρὶν ἑαυτοῦ ἐπιμεληθείη, ὅπως ὡς βέλτιστος καὶ φρο-
νιμώτατος ἔσοιτο· μήτε τῶν τῆς πόλεως, πρὶν αὐτῆς τῆς πόλεως·
τῶν τε ἄλλων οὕτω κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπιμελεῖσθαι· τί οὖν εἰμι
ἄξιος παθεῖν τοιοῦτος ὤν· ἀγαθόν τι ὦ ἄνδρες ἀθηναῖοι· εἰ δεῖ γε
κατὰ τὴν ἀξίαν τῇ ἀληθείᾳ τιμᾶσθαι· καὶ ταῦτά γε, ἀγαθὸν τοιοῦτον,
ὅτι ἂν πρέποι ἐμοί· τί οὖν πρέπει ἀνδρὶ πένητι εὐεργέτῃ δεομένῳ
ἄγειν σχολὴν ἐπὶ τῇ ὑμετέρᾳ παρακελεύσει· οὐκ ἔσθ' ὅτι μᾶλλον ὦ ἄν-
δρες ἀθηναῖοι πρέπει οὕτως· ὡς τὸν τοιοῦτον ἄνδρα ἐν πρυτανείῳ
σιτεῖσθαι· πολύ γε μᾶλλον ἢ εἴ τις ὑμῶν ἵππῳ ἢ ξυνωρίδι ἢ ζεύγει νε-
νίκηκεν ὀλυμπίασιν· ὁ μὲν γὰρ ὑμᾶς ποιεῖ εὐδαίμονας δοκεῖν εἶναι·
ἐγὼ δὲ εἶναι· καὶ ὁ μὲν τροφῆς οὐδὲν δεῖται· ἐγὼ δὲ δέομαι· εἰ οὖν δεῖ
με κατὰ τὸ δίκαιον τῆς ἀξίας τιμᾶσθαι, τούτου τιμῶμαι, ἐν πρυτανεί-
ῳ σιτήσεως· ἴσως οὖν ὑμῖν καὶ ταυτὶ λέγων, παραπλησίως δοκῶ λέ-
γειν, ὥσπερ περὶ τοῦ οἴκτου καὶ τῆς ἀντιβολήσεως, ἀπαυθαδιζόμ-

νος; τὸ δὲ οὐκ ἔστιν ὦ ἀθηναῖοι τοιοῦτον, ἀλλὰ τοιόνδε μᾶλλον· πέπεισ-
μαι ἐγὼ ἑκὼν εἶναι, μηδένα ἀδικεῖν ἀνθρώπων, ἀλλὰ ὑμᾶς τοῦτο
οὐ πείθω· ὀλίγον γὰρ χρόνον ἀλλήλοις διειλέγμεθα· ἐπεὶ ὡς ἐγῶμαι
εἰ ἦν ὑμῖν νόμος ὥσπερ καὶ ἄλλοις ἀνθρώποις, περὶ θανάτου μὴ
μίαν ἡμέραν μόνον κρίνειν ἀλλὰ πολλάς, ἐπείσθητε ἄν· νῦν δ' οὐ ῥᾴδιον
ἐν χρόνῳ ὀλίγῳ, μεγάλας διαβολὰς ἀπολύεσθαι· πεπεισμένος δὴ
ἐγὼ μηδένα ἀδικεῖν, πολλοῦ δέω ἐμαυτόν γε ἀδικήσειν· καὶ κατ' ἐμαυ-
τοῦ ἐρεῖν αὐτός, ὡς ἄξιός εἰμί του κακοῦ· καὶ τιμήσεσθαι τοιούτου τι-
νὸς ἐμαυτῷ· τί δείσας· ἢ μὴ πάθω τοῦτο οὗ μέλητός μοι τιμᾶται·
ὅ φημι οὐκ εἰδέναι, οὔτ' εἰ ἀγαθόν, οὔτ' εἰ κακόν ἐστιν· ἀντὶ τούτου δὴ ἕλωμαι
ὧν εὖ οἶδ' ὅτι κακῶν ὄντων, τούτου τιμησάμενος; πότερον δεσμοῦ;
καὶ τί με δεῖ ζῆν ἐν δεσμωτηρίῳ, δουλεύοντα τῇ ἀεὶ καθισταμένῃ ἀρχῇ,
τοῖς ἕνδεκα· ἀλλὰ χρημάτων, καὶ δεδέσθαι ἕως ἂν ἐκτίσω; ἀλλὰ
ταὐτόν μοί ἐστιν ὅπερ νῦν δὴ ἔλεγον· οὐ γάρ ἐστί μοι χρήματα ὁπόθεν
ἐκτίσω· ἀλλὰ δὴ φυγῆς τιμήσωμαι· ἴσως γὰρ ἄν μοι τούτου τιμή-
σαιτε; πολλὴ μεντἄν με φιλοψυχία ἔχοι, εἰ οὕτως ἀλόγιστός εἰμι,
ὥστε μὴ δύνασθαι λογίζεσθαι· ὅτι ὑμεῖς μὲν ὄντες πολῖταί μου, οὐχ
οἷοί τε ἐγένεσθε ἐνεγκεῖν τὰς ἐμὰς διατριβὰς καὶ τοὺς λόγους·
ἀλλ' ὑμῖν βαρύτεραι γεγόνασιν καὶ ἐπιφθονώτεραι· ὥστε ζητεῖτε αὐ-
τῶν νυνὶ ἀπαλλαγῆναι· ἄλλοι δὲ ἄρα αὐτὰς οἴσουσι ῥᾳδίως; πολ-
λοῦ γε δεῖ ὦ ἀθηναῖοι· καλὸς οὖν ἄν μοι ὁ βίος εἴη, ἐξελθόντι τηλικῷ-
δε ἀνθρώπῳ, ἄλλην ἐξ ἄλλης πόλεως ἀμειβομένῳ καὶ ἐξελαυ-
νομένῳ ζῆν· εὖ γὰρ οἶδ' ὅτι ὅποι ἂν ἔλθω, λέγοντος ἐμοῦ, ἀκροά-
σονται οἱ νέοι, ὥσπερ ἐνθάδε· κἂν μὲν τούτους ἀπελαύνω, οὗτοι ἐ-
μὲ αὐτοὶ ἐξελῶσι πείθοντες τοὺς πρεσβυτέρους· ἐὰν δὲ μὴ ἀπε-
λαύνω, οἱ τούτων πατέρες τε καὶ οἰκεῖοι δι' αὐτοὺς τούτους· ἴσως
οὖν ἄν τις εἴποι· σιγῶν δὲ καὶ ἡσυχίαν ἄγων ὦ σώκρατες, οὐχ οἷ-
ός τ' ἔσῃ ἡμῖν ἐξελθὼν ζῆν; τουτὶ δή ἐστι πάντων χαλεπώτατον,
πεῖσαί τινας ὑμῶν· ἐάν τε γὰρ λέγω, ὅτι τῷ θεῷ ἀπειθεῖν τοῦτ'
ἐστί, καὶ διὰ τοῦτο ἀδύνατον ἡσυχίαν ἄγειν, οὐ πείσεσθέ μοι ὡς εἰ-
ρωνευομένῳ· ἐάν τ' αὖ λέγω ὅτι καὶ τυγχάνει μέγιστον ἀγαθὸν ὂν ἀν-
θρώπῳ τοῦτο, ἑκάστης ἡμέρας περὶ ἀρετῆς τοὺς λόγους ποιεῖσθαι
καὶ τῶν ἄλλων, περὶ ὧν ὑμεῖς ἐμοῦ ἀκούετε διαλεγομένου· καὶ ἐμαυ-
τὸν καὶ ἄλλους ἐξετάζοντος· ὁ δὲ ἀνεξέταστος βίος, οὐ βιωτὸς ἀν-

θρώπῳ· ταῦτα δ' ἔτι ἧττον πείσεσθέ μοι λέγοντι· τὰ δὲ ἔχει μὲν οὕτως·
ὡς ἐγώ φημι, ὦ ἄνδρες· πείθειν δὲ οὐ ῥᾴδιον· καὶ ἐγὼ ἅμα οὐκ εἴθι-
σμαι ἐμαυτὸν ἀξιοῦν κακοῦ οὐδενός· εἰ μὲν γὰρ ἦν μοι χρήματα, ἐ-
τιμησάμην ἂν χρημάτων, ὅσα ἔμελλον ἐκτίσειν· οὐδὲν γὰρ ἂν ἐ-
βλάβην· νῦν δὲ οὐ γὰρ ἔστιν, εἰ μὴ ἄρα ὅσον ἂν ἐγὼ δυναίμην ἐκτῖσαι.
τοσούτου βούλεσθέ μοι τιμῆσαι· ἴσως δ' ἂν δυναίμην ἐκτῖσαι ὑμῖν,
μνᾶν ἀργυρίου· τοσούτου οὖν τιμῶμαι· Πλάτων δὲ ὅδε, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι· καὶ Κρίτων· καὶ Κριτόβουλος· καὶ Ἀπολλόδωρος· κελεύ-
ουσί με, τριάκοντα μνῶν τιμήσασθαι· αὐτοὶ δ' ἐγγυᾶσθαι· τιμῶμαι
οὖν τοσούτου· ἐγγυηταὶ δὲ ὑμῖν ἔσονται τοῦ ἀργυρίου, οὗτοι, ἀξιό-
χρεῳ· οὐ πολλοῦ γε ἕνεκα χρόνου ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὄνομα
ἕξετε καὶ αἰτίαν, ὑπὸ τῶν βουλομένων τὴν πόλιν λοιδορεῖν, ὡς Σω-
κράτη ἀπεκτόνατε ἄνδρα σοφόν· φήσουσι γὰρ δὴ σοφὸν εἶναι, εἰ καὶ
μὴ εἰμί, οἱ βουλόμενοι ὑμῖν ὀνειδίζειν· εἰ οὖν περιεμείνατε ὀλίγον
χρόνον, ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου ἂν ὑμῖν τοῦτο ἐγένετο· ὁρᾶτε γὰρ δὴ
τὴν ἡλικίαν, ὅτι πόρρω ἤδη ἐστὶ τοῦ βίου· θανάτου δὲ ἐγγύς· λέγω
δὲ τοῦτο, οὐ πρὸς πάντας ὑμᾶς· ἀλλὰ πρὸς τοὺς ἐμοῦ καταψηφι-
σαμένους θάνατον· λέγω δὲ καὶ τόδε πρὸς τοὺς αὐτοὺς τούτους·
ἴσως με οἴεσθε ὦ ἄνδρες, ἀπορίᾳ λόγων ἑαλωκέναι τοιούτων,
οἷς ἂν ὑμᾶς ἔπεισα, εἰ ᾤμην δεῖν ἅπαντα ποιεῖν καὶ λέγειν ὥστε
ἀποφυγεῖν τὴν δίκην· πολλοῦ γε δεῖ· ἀλλ' ἀπορίᾳ μὲν ἑάλωκα·
οὐ μέντοι λόγων· ἀλλὰ τόλμης· καὶ ἀναισχυντίας· καὶ τοῦ μὴ ἐθέλειν
λέγειν πρὸς ὑμᾶς τοιαῦτα, οἷ' ἂν ὑμῖν ἥδιστα ἦν ἀκούειν· θρη-
νοῦντός μου καὶ ὀδυρομένου, καὶ ἄλλα ποιοῦντος καὶ λέγοντος,
πολλὰ καὶ ἀνάξια ἐμοῦ· ὡς ἐγώ φημι· οἷα δὴ καὶ εἴθισθε ὑμεῖς
τῶν ἄλλων ἀκούειν· ἀλλ' οὔτε τότε ᾠήθην δεῖν ἕνεκα τοῦ κινδύνου
πρᾶξαι οὐδὲν ἀνελεύθερον, οὔτε νῦν μοι μεταμέλει, οὕτως ἀπολογη-
σαμένῳ· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αἱροῦμαι ὧδε ἀπολογησάμενος τε-
θνάναι, ἢ ἐκείνως ζῆν· οὔτε γὰρ ἐν δίκῃ, οὔτ' ἐν πολέμῳ· οὔτ' ἐμὲ
οὔτ' ἄλλον οὐδένα δεῖ τοῦτο μηχανᾶσθαι· ὅπως ἀποφεύξεται πᾶν
ποιῶν θάνατον· καὶ γὰρ ἐν ταῖς μάχαις· πολλάκις δῆλον γίγνε-
ται· ὅτι τό γε ἀποθανεῖν ἄν τις ἐκφύγοι, καὶ ὅπλα ἀφείς· καὶ ἐφ'
ἱκετείαν τραπόμενος τῶν διωκόντων· καὶ ἄλλαι μηχαναὶ πολλαί
εἰσιν ἐν ἑκάστοις τοῖς κινδύνοις, ὥστε διαφεύγειν θάνατον, ἐάν

τις τολμᾷ πᾶν ποιεῖν καὶ λέγειν· ἀλλὰ μὴ οὐ τοῦτ' ᾖ χαλεπὸν ὦ ἄνδρες,
θάνατον ἐκφυγεῖν· ἀλλὰ πολὺ χαλεπώτερον πονηρίαν· θᾶττον γὰρ
θανάτου θεῖ· καὶ νῦν ἐγὼ μὲν ἅτε βραδὺς ὢν καὶ πρεσβύτης, ὑπὸ τοῦ
βραδυτέρου ἑάλων· οἱ δ' ἐμοὶ κατήγοροι, ἅτε δεινοὶ καὶ ὀξεῖς ὄντες,
ὑπὸ τοῦ θάττονος τῆς κακίας. καὶ νῦν ἐγὼ μὲν ἄπειμι ὑφ' ὑμῶν θανάτου δί-
κην ὀφλών· οὗτοι δ' ὑπὸ τῆς ἀληθείας ὠφληκότες μοχθηρί-
αν καὶ ἀδικίαν· καὶ ἐγώ τε τῷ τιμήματι ἐμμένω, καὶ οὗτοι. ταῦτα
μέν που ἴσως οὕτως καὶ ἔδει σχεῖν· καὶ οἶμαι αὐτὰ μετρίως ἔχειν. τὸ
δὲ δὴ μετὰ τοῦτο ἐπιθυμῶ ὑμῖν χρησμῳδῆσαι ὦ καταψηφισάμενοί μου.
καὶ γάρ εἰμι ἤδη ἐνταῦθα, ἐν ᾧ μάλιστα ἄνθρωποι χρησμῳδοῦσιν ὅταν
μέλλωσιν ἀποθανεῖσθαι· φημὶ γὰρ ὦ ἄνδρες οἳ ἐμὲ ἀπεκτόνατε, τι-
μωρίαν ὑμῖν ἥξειν εὐθὺς μετὰ τὸν ἐμὸν θάνατον πολὺ χαλεπωτέ-
ραν νὴ Δία, ἢ οἵαν ἐμὲ ἀπεκτόνατε· νῦν γὰρ τοῦτο εἰργάσασθε
οἰόμενοι ἀπαλλάξεσθαι τοῦ διδόναι ἔλεγχον τοῦ βίου· τὸ δὲ ὑμῖν
πολὺ ἐναντίον ἀποβήσεσθαι ὡς ἐγώ φημι· πλείους ἔσονται ὑμᾶς οἱ
ἐλέγχοντες· οὓς νῦν ἐγὼ κατεῖχον· ὑμεῖς δὲ οὐκ ᾐσθάνεσθε· καὶ
χαλεπώτεροι ἔσονται, ὅσῳ νεώτεροί εἰσι· καὶ ὑμεῖς μᾶλλον ἀγανα-
κτήσετε· εἰ γὰρ οἴεσθε ἀποκτείνοντες ἀνθρώπους, ἐπισχήσειν τοῦ
ὀνειδίζειν τινὰ ὑμῖν ὅτι οὐκ ὀρθῶς ζῆτε, οὐκ ὀρθῶς διανοεῖσθε·
οὐ γάρ ἐσθ' αὕτη ἡ ἀπαλλαγὴ οὔτε πάνυ δυνατή, οὔτε καλή· ἀλλ' ἐκεί-
νη καὶ καλλίστη καὶ ῥᾴστη· μὴ τοὺς ἄλλους κολούειν· ἀλλ' ἑαυτὸν πα-
ρασκευάζειν ὅπως ἔσται ὡς βέλτιστος· ταῦτα μὲν οὖν ὑμῖν
τοῖς καταψηφισαμένοις μαντευσάμενος ἀπαλλάττομαι· τοῖς
δὲ ἀποψηφισαμένοις ἡδέως ἂν διαλεχθείην ὑπὲρ τοῦ γεγο-
νότος τουτουῒ πράγματος, ἐν ᾧ οἱ ἄρχοντες ἀσχολίαν ἄγουσι,
καὶ οὔπω ἔρχομαι, οἷ ἐλθόντα με δεῖ τεθνάναι· ἀλλά μοι ὦ ἄνδρες,
παραμείνατε τοσοῦτον χρόνον· οὐδὲν γὰρ κωλύει διαμυθολογῆ-
σαι πρὸς ἀλλήλους ἕως ἔξεστιν· ὑμῖν γὰρ ὡς φίλοις οὖσιν ἐπι-
δεῖξαι ἐθέλω τὸ νυνί μοι συμβεβηκός, τί ποτε νοεῖ· ἐμοὶ γὰρ ὦ ἄν-
δρες δικασταί· ὑμᾶς γὰρ δικαστὰς καλῶν ὀρθῶς ἂν καλοίην, θαυ-
μάσιόν τι γέγονεν· ἡ γὰρ εἰωθυῖά μοι μαντικὴ ἡ τοῦ δαιμονίου· ἐν
μὲν τῷ πρόσθεν χρόνῳ παντί, πάνυ πυκνὴ ἀεὶ ἦν καὶ πάνυ ἐπὶ
σμικροῖς ἐναντιουμένη, εἴ τι μέλλοιμι μὴ ὀρθῶς πράξειν· νυνὶ δὲ
ξυμβέβηκέ μοι, ἅπερ ὁρᾶτε καὶ αὐτοί, ταυτί· ἅ γε δὴ οἰηθείη ἄν τις

καὶ μὴ νομίζειν ταῦτα ἔσχατα κακῶν εἶναι. ἐμοὶ δὲ οὔτε ἐξιόντι ἕωθεν οἴκο-
θεν ἠναντιώθη τὸ τοῦ θεοῦ σημεῖον, οὔτε ἡνίκα ἀνέβαινον ἐνταυ-
θοῖ ἐπὶ τὸ δικαστήριον· οὔτε ἐν τῷ λόγῳ οὐδαμοῦ μέλλοντί τι ἐρεῖν· καίτοι
ἐν ἄλλοις λόγοις πολλαχοῦ δή με ἐπέσχε λέγοντα μεταξύ· νῦν
δὲ οὐδαμοῦ περὶ ταύτην τὴν πρᾶξιν· οὔτε ἐν ἔργῳ οὐδενί, οὔτε ἐν
λόγῳ ἠναντίωταί μοι· τί οὖν αἴτιον εἶναι ὑπολαμβάνω; ἐγὼ ὑμῖν
ἐρῶ· κινδυνεύει γάρ μοι τὸ συμβεβηκὸς τοῦτο ἀγαθὸν γεγονέναι· καὶ
οὐκ ἔσθ᾽ ὅπως ἡμεῖς ὀρθῶς ὑπολαμβάνομεν, ὅσοι οἰόμεθα κα-
κὸν εἶναι τὸ τεθνάναι. μέγα μοι τεκμήριον τούτου γέγονεν· οὐ γὰρ ἔσθ᾽
ὅπως οὐκ ἠναντιώθη ἄν μοι τὸ εἰωθὸς σημεῖον, εἰ μή τι ἔμελλον ἐγὼ
ἀγαθὸν πράξειν· ἐννοήσωμεν δὲ καὶ τῇδε, ὡς πολλὴ ἐλπίς
ἐστιν ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι· δυοῖν γὰρ θάτερόν ἐστι τὸ τεθνάναι· ἢ γὰρ οἷον
μηδὲν εἶναι, μηδὲ αἴσθησιν μηδεμίαν μηδενὸς ἔχειν τὸν τεθνεῶτα·
ἢ κατὰ τὰ λεγόμενα, μεταβολή τις τυγχάνει οὖσα καὶ μετοίκησις
τῇ ψυχῇ τοῦ τόπου τοῦ ἐνθένδε, εἰς ἄλλον τόπον· καὶ εἴτε μηδεμία
αἴσθησίς ἐστιν ἀλλ᾽ οἷον ὕπνος, ἐπειδάν τις καθεύδων μηδ᾽ ὄναρ
μηδὲν ὁρᾷ, θαυμάσιον κέρδος ἂν εἴη ὁ θάνατος· ἐγὼ γὰρ ἂν οἶ-
μαι εἴ τινα ἐκλεξάμενον δέοι ταύτην τὴν νύκτα ἐν ᾗ οὕτω κατέδαρ-
θεν ὥστε μηδὲ ὄναρ ἰδεῖν, καὶ τὰς ἄλλας νύκτας τε καὶ ἡμέρας τὰς
τοῦ βίου τοῦ ἑαυτοῦ, ἀντιπαραθέντα ταύτῃ τῇ νυκτὶ δέοι σκεψά-
μενον εἰπεῖν πόσας ἄμεινον καὶ ἥδιον ἡμέρας καὶ νύκτας ταύ-
της τῆς νυκτὸς βεβίωκεν ἐν τῷ ἑαυτοῦ βίῳ, οἶμαι ἂν μὴ ὅτι ἰ-
διώτην τινά, ἀλλὰ τὸν μέγαν βασιλέα, εὐαριθμήτους ἂν εὑρεῖν αὐ-
τὸν ταύτας πρὸς τὰς ἄλλας ἡμέρας καὶ νύκτας· εἰ οὖν τοιοῦτον
ὁ θάνατός ἐστι, κέρδος ἔγωγε λέγω· καὶ γὰρ οὐδὲν πλείων ὁ πᾶς
χρόνος φαίνεται οὕτω δὴ εἶναι ἢ μία νύξ· εἰ δ᾽ αὖ οἷον ἀποδημῆσαί
ἐστιν ὁ θάνατος ἐνθένδε εἰς ἄλλον τόπον, καὶ ἀληθῆ ἐστι τὰ λεγόμε-
να, ὡς ἄρα ἐκεῖ εἰσὶν ἅπαντες οἱ τεθνεῶτες, τί μεῖζον ἀγαθὸν
τούτου εἴη ἄν ὦ ἄνδρες δικασταί; εἰ γάρ τις ἀφικόμενος εἰς Ἅιδου,
ἀπαλλαγεὶς τουτωνὶ τῶν φασκόντων δικαστῶν εἶναι, εὑρήσει τοὺς ἀ-
ληθῶς δικαστάς, οἵπερ καὶ λέγονται ἐκεῖ δικάζειν, Μίνως τε καὶ
Ῥαδάμανθυς καὶ Αἰακὸς καὶ Τριπτόλεμος καὶ ἄλλοι ὅσοι τῶν ἡμι-
θέων δίκαιοι ἐγένοντο ἐν τῷ ἑαυτῶν βίῳ, ἆρα φαύλη ἂν εἴη ἡ ἀπο-
δημία; ἢ αὖ Ὀρφεῖ ξυγγενέσθαι καὶ Μουσαίῳ καὶ Ἡσιόδῳ καὶ Ὁ-

μήρῳ· ἐπὶ πόσῳ ἄν τις δέξαιτ' ἂν ὑμῶν; ἐγὼ μὲν γὰρ πολλάκις
ἐθέλω τεθνάναι εἰ ταῦτ' ἔστιν ἀληθῆ. ἐπεὶ ἔμοιγε καὶ αὐτῷ θαυμαστὴ
ἂν εἴη ἡ διατριβὴ αὐτόθι. ὁπότε ἐντύχοιμι παλαμήδει καὶ αἴαντι
τελαμῶνος· καὶ εἴ τις ἄλλος τῶν παλαιῶν διὰ κρίσιν ἄδικον τέθνη-
κεν, ἀντιπαραβάλλοντι τὰ ἐμαυτοῦ πάθη πρὸς τὰ ἐκείνων ὡς ἐγὼ
οἶμαι, οὐκ ἂν ἀηδὲς εἴη. καὶ δὴ τὸ μέγιστον, τοὺς ἐκεῖ ἐξετάζοντα καὶ
ἐρευνῶντα ὥσπερ τοὺς ἐνταῦθα διάγειν, τίς αὐτῶν σοφός ἐ-
στι· καὶ τίς οἴεται μέν, ἔστι δ' οὔ. ἐπὶ πόσῳ δ' ἄν τις ὦ ἄνδρες δικασταὶ
δέξαιτο ἐξετάσαι τὸν ἐπὶ τροίαν ἀγαγόντα τὴν πολλὴν στρατιάν· ἢ ὀδυσ-
σέα ἢ σίσυφον ἢ ἄλλους μυρίους ἄν τις εἴποι καὶ ἄνδρας καὶ γυναῖκας
οἷς ἐκεῖ διαλέγεσθαι καὶ συνεῖναι καὶ ἐξετάζειν ἀμήχανον ἂν εἴη εὐ-
δαιμονίας· πάντως· οὐ δή που τούτου γε ἕνεκα οἱ ἐκεῖ ἀποκτεί-
νουσι· τά τε γὰρ ἄλλα εὐδαιμονέστεροί εἰσιν οἱ ἐκεῖ τῶν ἐνθάδε· καὶ
ἤδη τὸν λοιπὸν χρόνον ἀθάνατοί εἰσιν· εἴπερ γε τὰ λεγόμενα ἀληθῆ.
ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς χρὴ ὦ ἄνδρες δικασταὶ εὐέλπιδας εἶναι πρὸς τὸν θάνα-
τον· καὶ ἕν τι τοῦτο διανοεῖσθαι ἀληθές· ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνδρὶ ἀγαθῷ κα-
κὸν οὐδὲν· οὔτε ζῶντι, οὔτε τελευτήσαντι· οὐδὲ ἀμελεῖται ὑπὸ θεῶν
τὰ τούτου πράγματα· οὐδὲ τὰ ἐμὰ νῦν ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου γέγο-
νεν· ἀλλά μοι δῆλόν ἐστι τοῦτο ὅτι ἤδη τεθνάναι καὶ ἀπηλλάχθαι πρα-
γμάτων, βέλτιον ἦν μοι· διὰ τοῦτο καὶ ἐμέ, οὐδαμοῦ ἀπέτρεψε τὸ ση-
μεῖον· καὶ ἔγωγε τοῖς καταψηφισαμένοις μου καὶ τοῖς κατηγόροις,
οὐ πάνυ χαλεπαίνω· καίτοι οὐ ταύτῃ τῇ διανοίᾳ κατεψηφίζοντό
μου καὶ κατηγόρουν. ἀλλ' οἰόμενοι βλάπτειν· τοῦτο αὐτοῖς ἄξιον μέμ-
φεσθαι· τοσόνδε δέομαι μέντοι αὐτῶν· τοὺς ὑεῖς μου ἐπειδὰν ἡβή-
σωσι, τιμωρήσασθε ὦ ἄνδρες· ταὐτὰ ταῦτα λυποῦντες, ἅπερ ἐγὼ
ὑμᾶς ἐλύπουν. ἐὰν ὑμῖν δοκῶσιν ἢ χρημάτων ἢ ἄλλου του πρότερον
ἐπιμελεῖσθαι ἢ ἀρετῆς· καὶ ἐὰν δοκῶσί τι εἶναι μηδὲν ὄντες, ὀνειδί-
ζετε αὐτοῖς, ὥσπερ ἐγὼ ὑμῖν, ὅτι οὐκ ἐπιμελοῦνται ὧν δεῖ· καὶ οἴον-
ταί τι εἶναι, ὄντες οὐδενὸς ἄξιοι· καὶ ἐὰν ταῦτα ποιῆτε, δίκαια
πεπονθὼς ἐγὼ ἔσομαι ὑφ' ὑμῶν, αὐτός τε καὶ οἱ υἱεῖς. ἀλλὰ γὰρ ἤδη ὥ-
ρα ἀπιέναι· ἐμοὶ μὲν ἀποθανουμένῳ· ὑμῖν δὲ βιωσομένοις· ὁ-
πότεροι δὲ ἡμῶν ἔρχονται ἐπὶ ἄμεινον πρᾶγμα, ἄδηλον παντὶ πλὴν
ἢ τῷ θεῷ :~

ἀπολογία σωκράτους :~

Τί τηνικάδε ἀφῖξαι ὦ κρίτων; ἢ οὐ πρῲ ἔτι ἐστίν: πάνυ μὲν οὖν: πηνίκα
μάλιστα: ὄρθρος βαθύς: θαυμάζω ὅπως ἠθέλησέ σοι ὁ τοῦ δεσμωτη-
ρίου φύλαξ ὑπακοῦσαι: ξυνήθης ἤδη μοί ἐστιν ὦ σώκρατες διὰ
τὸ πολλάκις δεῦρο φοιτᾶν· καί τι καὶ εὐεργέτηται ὑπ' ἐμοῦ: ἄρτι δὲ
ἥκεις ἢ πάλαι: ἐπιεικῶς πάλαι: εἶτα πῶς οὐκ εὐθὺς ἐπήγειράς
με, ἀλλὰ σιγῇ παρακάθησαι: οὐ μὰ τὸν δία ὦ σώκρατες, οὐδ' ἂν αὐ-
τὸς ἤθελον ἐν τοσαύτῃ τε ἀγρυπνίᾳ καὶ λύπῃ εἶναι· ἀλλὰ καὶ σοῦ πά-
λαι θαυμάζω, αἰσθανόμενος ὡς ἡδέως καθεύδεις· καὶ ἐπίτηδές
σε οὐκ ἤγειρον· ἵνα ὡς ἥδιστα διάγῃς· καὶ πολλάκις μὲν δή σε
καὶ πρότερον ἐν παντὶ τῷ βίῳ, εὐδαιμόνισα τοῦ τρόπου· πολὺ δὲ μά-
λιστα ἐν τῇ νῦν παρεστώσῃ ξυμφορᾷ, ὡς ῥᾳδίως αὐτὴν καὶ πρᾴως
φέρεις: καὶ γὰρ ἂν ὦ κρίτων πλημμελὲς εἴη ἀγανακτεῖν τηλικοῦτον ὄν-
τα εἰ δεῖ ἤδη τελευτᾶν: καὶ ἄλλοι ὦ σώκρατες τηλικοῦτοι ἐν τοιαύταις
ξυμφοραῖς ἁλίσκονται· ἀλλ' οὐδὲν αὐτοὺς ἐπιλύεται ἡ ἡλικία, τὸ μὴ
οὐχὶ ἀγανακτεῖν τῇ παρούσῃ τύχῃ: ἔστι ταῦτα· ἀλλὰ τί δὴ οὕτω πρῲ
ἀφῖξαι: ἀγγελίαν ὦ σώκρατες φέρων χαλεπὴν καὶ βαρεῖαν· οὐ
σοὶ ὡς ἐμοὶ φαίνεται· ἀλλ' ἐμοὶ καὶ τοῖς σοῖς ἐπιτηδείοις πᾶσι. καὶ χα-
λεπὴν καὶ βαρεῖαν· ἣν ἐγὼ ὡς ἐμοὶ δοκῶ, ἐν τοῖς βαρύτατ' ἂν ἐνέγ-
καιμι: τίνα ταύτην· ἢ τὸ πλοῖον ἀφῖκται ἐκ δήλου, οὗ δεῖ ἀφικομέ-
νου τεθνάναι με: οὔτοι δὴ ἀφῖκται· ἀλλὰ δοκεῖ μέν μοι ἥξειν τήμερον
ἐξ ὧν ἀπαγγέλλουσιν ἥκοντές τινες ἀπὸ σουνίου, καὶ καταλιπόντες
ἐκεῖ αὐτό· δῆλον οὖν ἐκ τούτων τῶν ἀγγέλων, ὅτι ἥξει τήμερον· καὶ ἀ-
νάγκη δὴ εἰς αὔριον ἔσται ὦ σώκρατες, τὸν βίον σε τελευτᾶν: ἀλλ' ὦ κρί-
των· τύχῃ ἀγαθῇ· εἰ ταύτῃ τοῖς θεοῖς φίλον, ταύτῃ ἔστω· οὐ μέν-
τοι οἶμαι ἥξειν αὐτὸ τήμερον: πόθεν τοῦτο τεκμαίρῃ: ἐγώ σοι ἐρῶ·
τῇ γάρ που ὑστεραίᾳ δεῖ με ἀποθνήσκειν, ἢ ᾗ ἂν ἔλθῃ τὸ πλοῖον:
φασί γέ τοι δὴ οἱ τούτων κύριοι· οὐ τοίνυν τῆς ἐπιούσης ἡμέρας
οἶμαι αὐτὸ ἥξειν. ἀλλὰ τῆς ἑτέρας· τεκμαίρομαι δὲ ἔκ τινος
ἐνυπνίου ὃ ἑώρακα, ὀλίγον πρότερον ταύτης τῆς νυκτός·
καὶ κινδυνεύεις ἐν καιρῷ τινι οὐκ ἐγεῖραί με: ἦν δὲ δὴ τί τὸ ἐνύ-
πνιον: ἐδόκει τίς μοι γυνὴ προσελθοῦσα καλὴ καὶ εὐειδὴς λευκὰ
ἱμάτια ἔχουσα, καλέσαι με καὶ εἰπεῖν· ὦ σώκρατες· ἤματί κεν
τριτάτῳ φθίην ἐρίβωλον ἵκοιο: ἄτοπον τὸ ἐνύπνιον ὦ σώκρα-
τες: ἐναργὲς μὲν οὖν ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖ ὦ κρίτων: λίαν γε ὡς ἔοικεν

ἀλλ' ὦ δαιμόνιε σώκρατες· ἔτι καὶ νῦν ἐμοὶ πιθοῦ· καὶ σώθητι· ὡς ἐμοί,
ἐὰν σὺ ἀποθάνῃς, οὐδὲ μία ξυμφ[ορά ἐστιν· ἀλλὰ] χωρὶς μὲν τοῦ ἐστε-
ρῆσθαι τοιούτου ἐπιτηδείου· οἷον ἐγὼ οὐδένα μή ποτε εὑρήσω· ἔτι δὲ
καὶ πολλοῖς δόξω, οἳ ἐμὲ καὶ σὲ μὴ σαφῶς ἴσασιν· ὡς οἷός τε ὤν σε σώ-
ζειν, εἰ ἤθελον ἀναλίσκειν χρήματα, ἀμελῆσαι· καίτοι τίς ἂν αἰ-
σχίων εἴη ταύτης δόξα, ἢ δοκεῖν χρήματα περὶ πλείονος ποιεῖσθαι
ἢ φίλους· οὐ γὰρ πείσονται οἱ πολλοὶ ὡς σὺ αὐτὸς οὐκ ἠθέλησας ἀ-
πιέναι ἐνθένδε, ἡμῶν προθυμουμένων: ἀλλὰ τί ἡμῖν ὦ μακάριε
κρίτων, οὕτω τῆς τῶν πολλῶν δόξης μέλει· οἱ γὰρ ἐπιεικέστατοι, ὧν μᾶλ-
λον ἄξιον φροντίζειν, ἡγήσονται αὐτὰ οὕτω πεπρᾶχθαι, ὥσπερ ἂν πρα-
χθῆ: ἀλλ' ὁρᾷς δὴ ὅτι ἀνάγκη ὦ σώκρατες καὶ τῆς τῶν πολλῶν δό-
ξης μέλειν· αὐτὰ δὲ δῆλα τὰ παρόντα νυνί, ὅτι οἷοί τ' εἰσὶν οἱ πολλοὶ οὐ τὰ
σμικρότατα τῶν κακῶν ἐξεργάζεσθαι, ἀλλὰ τὰ μέγιστα σχεδόν, ἐάν
τις ἐν αὐτοῖς διαβεβλημένος ᾖ: εἰ γὰρ ὤφελον ὦ κρίτων οἷοί τ' εἶ-
ναι οἱ πολλοὶ τὰ μέγιστα κακὰ ἐργάζεσθαι, ἵνα οἷοί τ' ἦσαν καὶ ἀγαθὰ τὰ
μέγιστα· καὶ καλῶς ἂν εἶχε· νῦν δὲ οὐδέτερα οἷοί τε· οὔτε γὰρ φρό-
νιμον, οὔτε ἄφρονα δυνατοὶ ποιῆσαι· ποιοῦσι δὲ τοῦτο ὅ τι ἂν τύχωσι:
ταῦτα μὲν δὴ οὕτως ἐχέτω· τάδε δὲ ὦ σώκρατες εἰπέ μοι· ἆρά γε μὴ
ἐμοῦ προμηθῇ, καὶ τῶν ἄλλων ἐπιτηδείων, μή, ἐὰν σὺ ἐνθένδε ἐξέλ-
θῃς, οἱ συκοφάνται ἡμῖν πράγματα παρέχωσιν, ὡς σὲ ἐνθένδε
ἐκκλέψασι· καὶ ἀναγκασθῶμεν, ἢ καὶ πᾶσαν τὴν οὐσίαν ἀποβα-
λεῖν, ἢ συχνὰ χρήματα, ἢ καὶ ἄλλο τι πρὸς τούτοις παθεῖν; εἰ γάρ
τι τοιοῦτον φοβῇ, ἔασον αὐτὸ χαίρειν· ἡμεῖς γάρ που δίκαιοί ἐσμεν
σώσαντές σε, κινδυνεύειν τοῦτον τὸν κίνδυνον· καὶ ἐὰν δέῃ, ἔτι τού-
του μείζω· ἀλλ' ἐμοὶ πείθου· καὶ μὴ ἄλλως ποίει: Καὶ ταῦτα προ-
μηθοῦμαι ὦ κρίτων, καὶ ἄλλα πολλά: μήτε τοίνυν ταῦτα φοβοῦ· καὶ
γὰρ οὐδὲ πολὺ τἀργύριόν ἐστιν, ὃ θέλουσι λαβόντες τινὲς σῶσαί
σε, καὶ ἐξαγαγεῖν ἐνθένδε· ἔπειτα οὐχ ὁρᾷς τούτους τοὺς συ-
κοφάντας ὡς εὐτελεῖς; καὶ οὐδὲν ἂν δέοι ἐπ' αὐτοὺς πολλοῦ ἀρ-
γυρίου· σοὶ δὲ ὑπάρχει μὲν τὰ ἐμὰ χρήματα, ὡς ἐγὼ οἶμαι, ἱκα-
νά· ἔπειτα καὶ εἴ τι ἐμοῦ κηδόμενος, οὐκ οἴει δεῖν ἀναλίσκειν τἀμά,
ξένοι οὗτοι ἐνθάδε ἕτοιμοι ἀναλίσκειν· εἷς δὲ καὶ κεκόμικεν ἐπ' αὐ-
τὸ τοῦτο ἀργύριον ἱκανόν· σιμμίας ὁ θηβαῖος· ἕτοιμος δὲ καὶ κέ-
βης· καὶ ἄλλοι πολλοὶ πάνυ· ὥστε ὅπερ λέγω, μήτε ταῦτα φοβούμε-

μος ἀποκάμῃς σαυτὸν σῶσαι, μήτε ὃ ἔλεγες ἐν τῷ δικαστηρίῳ,
δυσχερές σοι γενέσθω, ὅτι οὐκ ἂν ἔχοις ἐξελθὼν, ὅτι χρῷο σαυτῷ·
πολλαχοῦ μὲν γὰρ καὶ ἄλλοσε, ὅποι ἂν ἀφίκῃ ἀγαπήσουσί σε· ἐὰν
δὲ βούλῃ εἰς θετταλίαν ἰέναι, εἰσὶν ἐμοὶ ἐκεῖ ξένοι οἵ σε περὶ πολ
λοῦ ποιήσονται· καὶ ἀσφάλειάν σοι παρέξονται· ὥστε σε μηδέ
να λυπεῖν τῶν κατὰ θετταλίαν· ἔτι δὲ ὦ σώκρατες· οὐδὲ δίκαιόν μοι
δοκεῖς ἐπιχειρεῖν πρᾶγμα, σαυτὸν προδοῦναι· ἐξὸν σωθῆναι·
καὶ τοιαῦτα σπεύδεις περὶ σαυτὸν γενέσθαι· ἅπερ ἂν καὶ οἱ ἐχθροί
σου σπεύσαιέν τε, καὶ ἔσπευσαν, σὲ διαφθεῖραι βουλόμενοι· πρὸς δὲ
τούτοις, καὶ τοὺς ὑεῖς τοὺς σαυτοῦ ἔμοιγε δοκεῖς προδιδόναι·
οὕς σοι ἐξὸν καὶ ἐκθρέψαι καὶ ἐκπαιδεῦσαι, οἰχήσῃ καταλιπών·
καὶ τὸ σὸν μέρος, ὅτι ἂν τύχωσι, τοῦτο πράξουσι· τεύξονται δὲ ὡς
τὸ εἰκὸς τοιούτων· οἷάπερ εἴωθε γίγνεσθαι ἐν ταῖς ὀρφανίαις,
περὶ τοὺς ὀρφανούς· ἢ γὰρ οὐ χρὴ ποιεῖσθαι παῖδας, ἢ ξυνδια
ταλαιπωρεῖν, καὶ τρέφοντα καὶ παιδεύοντα· σὺ δέ μοι δοκεῖς τὰ
ῥᾳθυμότατα αἱρεῖσθαι· χρὴ δέ, ἅπερ ἂν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ ἀν
δρεῖος ἕλοιτο, ταῦτα αἱρεῖσθαι· φάσκοντά γε δὴ ἀρετῆς διὰ παν
τὸς τοῦ βίου ἐπιμελεῖσθαι· ὡς ἔγωγε καὶ ὑπὲρ σοῦ καὶ ὑπὲρ
ἡμῶν τῶν σῶν ἐπιτηδείων αἰσχύνομαι· μὴ δόξῃ ἅπαν τὸ πρᾶ
γμα τὸ περὶ σέ, ἀνανδρίᾳ τινὶ τῇ ἡμετέρᾳ πεπρᾶχθαι· καὶ ἡ εἴσο
δος τῆς δίκης εἰς τὸ δικαστήριον ὡς εἰσῆλθες, ἐξὸν μὴ εἰσελθεῖν·
καὶ αὐτὸς ὁ ἀγὼν τῆς δίκης ὡς ἐγένετο· καὶ τὸ τελευταῖον δὴ
τουτί, ὥσπερ κατάγελως τῆς πράξεως, κακίᾳ τινὶ καὶ ἀνανδρί
ᾳ τῇ ἡμετέρᾳ διαπεφευγέναι ἡμᾶς δοκεῖν· οἵτινές σε οὐχὶ ἐσώ
σαμεν· οὐδὲ σὺ σαυτόν· οἷόν τε ὂν καὶ δυνατόν, εἴ τι καὶ μικρὸν ἡμῶν
ὄφελος ἦν· ταῦτα οὖν ὦ σώκρατες ὅρα μὴ ἅμα τῷ κακῷ
καὶ αἰσχρὰ ᾖ σοί τε καὶ ἡμῖν· ἀλλὰ βουλεύου· μᾶλλον δὲ οὐδὲ βου
λεύεσθαι ἔτι ὥρα· ἀλλὰ βεβουλεῦσθαι· μία δὲ βουλή· τῆς γὰρ ἐπι
ούσης νυκτός, πάντα ταῦτα δεῖ πεπρᾶχθαι· εἰ δ' ἔτι περιμενοῦ
μεν, ἀδύνατον καὶ οὐκέτι οἷόν τε· ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ ὦ σώκρατες
πείθου μοι, καὶ μηδαμῶς ἄλλως ποίει: ὦ φίλε κρίτων· ἡ προ
θυμία σου πολλοῦ ἀξία· εἰ μετά τινος ὀρθότητος εἴη· εἰ δὲ μή,
ὅσῳ μείζων, τοσούτῳ χαλεπωτέρα· σκοπεῖσθαι οὖν χρὴ ἡ
μᾶς, εἴτε ταῦτα πρακτέον, εἴτε μή· ὡς ἐγὼ οὐ μόνον νῦν, ἀλλὰ καὶ

ἀεὶ τοιοῦτος, οἷος, τῶν ἐμῶν μηδενὶ ἄλλῳ πείθεσθαι, ἢ τῷ λόγῳ
ὃς ἄν μοι λογιζομένῳ βέλτιστος φαίνηται. τοὺς δὲ λόγους
οὓς ἐν τῷ ἔμπροσθεν ἔλεγον, οὐ δύναμαι νῦν ἐκβαλεῖν, ἐπειδή
μοι ἥδε ἡ τύχη γέγονεν· ἀλλὰ σχεδόν τι ὅμοιοι φαίνονταί μοι· καὶ
τοὺς αὐτοὺς πρεσβεύω καὶ τιμῶ, οὕσπερ καὶ πρότερον· ὧν ἐὰν μὴ
βελτίω ἔχωμεν λέγειν ἐν τῷ παρόντι, εὖ ἴσθι. ὅτι οὐ μή σοι συγχω-
ρήσω· οὐδ' ἂν πλείω τῶν νῦν παρόντων, ἡ τῶν πολλῶν δύναμις, ὥσ-
περ παῖδας ἡμᾶς μορμολύττηται· δεσμοὺς καὶ θανάτους ἐπιπέμ-
πουσα· καὶ χρημάτων ἀφαιρέσεις· πῶς οὖν ἂν μετριώτατα σκο-
ποίμεθα αὐτά; εἰ πρῶτον μὲν τοῦτον τὸν λόγον ἀναλάβοιμεν, ὃν σὺ λέ-
γεις περὶ τῶν δοξῶν· πότερον καλῶς ἐλέγετο ἑκάστοτε, ἢ οὔ, ὅτι
ταῖς μὲν δεῖ τῶν δοξῶν προσέχειν τὸν νοῦν. ταῖς δὲ οὔ· ἢ πρὶν μὲν
ἐμὲ δεῖν ἀποθνήσκειν καλῶς ἐλέγετο· νῦν δὲ κατάδηλος ἄρα ἐ-
γένετο, ὅτι ἄλλως, ἕνεκα λόγου ἐλέγετο. ἦν δὲ παιδιὰ καὶ φλυαρία
ὡς ἀληθῶς· ἐπιθυμῶ δ' ἔγωγ' ἐπισκέψασθαι ὦ Κρίτων κοινῇ
μετὰ σοῦ. εἴ τί μοι ἀλλοιότερος φανεῖται, ἐπειδὴ ὧδε ἔχω, ἢ ὁ αὐτός·
καὶ ἐάσομεν χαίρειν, ἢ πεισόμεθα αὐτῷ· ἐλέγετο δέ πως ὡς ἐγᾦ-
μαι ἑκάστοτε ὧδε, ὑπὸ τῶν οἰομένων τι λέγειν. ὥσπερ νῦν δὴ ἐγὼ
ἔλεγον, ὅτι τῶν δοξῶν, ἃς οἱ ἄνθρωποι δοξάζουσι, δέοι τὰς μὲν
περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι· τὰς δὲ μή· τοῦτο πρὸς θεῶν ὦ Κρίτων
οὐ δοκεῖ καλῶς σοι λέγεσθαι; σὺ γὰρ ὅσα γε τἀνθρώπεια, ἐκτὸς εἶ
τοῦ μέλλειν ἀποθνήσκειν αὔριον· καὶ οὐκ ἄν σε παρακρούοι ἡ πα-
ροῦσα συμφορά· σκόπει δή· οὐχ ἱκανῶς δοκεῖ σοι λέγεσθαι ὅ-
τι οὐ πάσας χρὴ τὰς δόξας τῶν ἀνθρώπων τιμᾶν· ἀλλὰ τὰς μέν,
τὰς δ' οὔ; τί φῄς· ταῦτα οὐχὶ καλῶς λέγεται; καλῶς· οὐκοῦν τὰς
μὲν χρηστὰς τιμᾶν· τὰς δὲ πονηρὰς μή; ναί· χρησταὶ δὲ, οὐχ αἱ
τῶν φρονίμων· πονηραὶ δὲ αἱ τῶν ἀφρόνων; πῶς δ' οὔ· φέρε δή·
πῶς αὖ, τὰ τοιαῦτα ἐλέγετο· γυμναζόμενος ἀνὴρ καὶ τοῦτο πράτ-
των, πότερον παντὸς ἀνδρὸς ἐπαίνῳ καὶ ψόγῳ καὶ δόξῃ τὸν
νοῦν προσέχει, ἢ ἑνὸς μόνου ἐκείνου, ὃς ἂν τυγχάνῃ ἰατρὸς
ἢ παιδοτρίβης ὤν· ἑνὸς μόνου· οὐκοῦν φοβεῖσθαι χρὴ τοὺς
ψόγους· καὶ ἀσπάζεσθαι τοὺς ἐπαίνους, τοὺς τοῦ ἑνὸς ἐκεί-
νου· ἀλλὰ μὴ τοὺς τῶν πολλῶν· δῆλα δή· ταύτῃ ἄρα αὐτῷ πρα-
κτέον· καὶ γυμναστέον· καὶ ἐδεστέον γε καὶ ποτέον· ᾗ ἂν τῷ ἑνὶ δο-

(margin:) οὐ δεῖ πάντων· ἀλλὰ τῶν μέν· τῶν δ' οὔ;

κρ. ... μᾶλλον ἢ ξύμπασι τοῖς ἄλλοις· ἀπει-
θήσας δὲ τῷ ἑνὶ καὶ ἀτιμάσας αὐτοῦ τὴν δόξαν καὶ
τοὺς ἐπαίνους· τιμήσας δὲ τοὺς τῶν πολλῶν λόγους καὶ μηδὲν ἐπα-
ϊόντων, ἆρα οὐδὲν κακὸν πείσεται; πῶς γὰρ οὔ: τί δ' ἐστὶ τὸ κακὸν τοῦτο·
καὶ ποῖ τείνει· καὶ εἰς τί τῶν τοῦ ἀπειθοῦντος: δῆλον ὅτι εἰς τὸ σῶμα· τοῦτο
γὰρ διόλλυσι: καλῶς λέγεις: οὐκοῦν καὶ τἆλλα ὦ κρίτων οὕτως· ἵνα μὴ
πάντα διΐωμεν· καὶ δὴ καὶ περὶ τῶν δικαίων καὶ ἀδίκων καὶ αἰσχρῶν
καὶ καλῶν· καὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν περὶ ὧν νῦν ἡ βουλὴ ἡμῖν ἐστι· πότε-
ρον τῇ τῶν πολλῶν δόξῃ δεῖ ἡμᾶς ἕπεσθαι καὶ φοβεῖσθαι αὐτὴν ἢ τῇ
τοῦ ἑνός· εἴ τίς ἐστιν ἐπαΐων· ὃν δεῖ καὶ αἰσχύνεσθαι καὶ φοβεῖσθαι μᾶλ-
λον ἢ ξύμπαντας τοὺς ἄλλους· ᾧ εἰ μὴ ἀκολουθήσομεν, διαφθεροῦ-
μεν ἐκεῖνο καὶ λωβησόμεθα· ὃ τῷ μὲν δικαίῳ βέλτιον ἐγίγνετο· τῷ δὲ
ἀδίκῳ ἀπώλλυτο· ἢ οὐδέν ἐστι τοῦτο: οἶμαι ἔγωγε ὦ σώκρατες:
φέρε δή· ἐὰν τὸ ὑπὸ τοῦ ὑγιεινοῦ μὲν βέλτιον γιγνόμενον· ὑπὸ τοῦ νο-
σώδους δὲ διαφθειρόμενον διολέσωμεν· πειθόμενοι μὴ τῇ τῶν ἐπα-
ϊόντων δόξῃ, ἆρα βιωτὸν ἡμῖν ἐστι, διεφθαρμένου αὐτοῦ: ἔστι δέ που
τοῦτο τὸ σῶμα, ἢ οὐχί: ναί: ἆρ' οὖν βιωτὸν ἡμῖν ἐστι, μετὰ μοχθηροῦ καὶ
διεφθαρμένου σώματος; οὐδαμῶς: ἀλλὰ μετ' ἐκείνου ἄρ' ἡμῖν βιω-
τὸν διεφθαρμένου, ᾧ τὸ ἄδικον μὲν λωβᾶται· τὸ δὲ δίκαιον ὀνίνη-
σιν; ἢ φαυλότερον ἡγούμεθα εἶναι τοῦ σώματος, ἐκεῖνο ὅτι πο-
τ' ἐστὶ τῶν ἡμετέρων, περὶ ὃ ἥ τε ἀδικία καὶ ἡ δικαιοσύνη ἐστίν: οὐδα-
μῶς: ἀλλὰ τιμιώτερον; πολύ γε: οὐκ ἄρα ὦ βέλτιστε πάνυ ἡμῖν
οὕτω φροντιστέον τί ἐροῦσιν οἱ πολλοὶ ἡμᾶς· ἀλλ' ὅ,τι ὁ ἐπαΐων περὶ τῶν
δικαίων καὶ ἀδίκων, ὁ εἷς· καὶ αὐτὴ ἡ ἀλήθεια· ὥστε πρῶτον μὲν ταύ-
τῃ, οὐκ ὀρθῶς εἰσηγῇ· εἰσηγούμενος τῆς τῶν πολλῶν δόξης
δεῖν ἡμᾶς φροντίζειν περὶ τῶν δικαίων καὶ καλῶν καὶ ἀγαθῶν, καὶ
τῶν ἐναντίων· ἀλλὰ μὲν δὴ φαίη γ' ἄν τις· οἷοί τέ εἰσιν ἡμᾶς οἱ πολ-
λοὶ ἀποκτιννύναι; δῆλα δή· καὶ ταῦτα φαίη γὰρ ἄν, ὦ σώκρατες:
ἀληθῆ λέγεις· ἀλλ' ὦ θαυμάσιε, οὗτός τε ὁ λόγος ὃν διεληλύθαμεν,
ἔμοιγε δοκεῖ ἔτι ὅμοιος εἶναι τῷ καὶ πρότερον· καὶ τόνδε αὖ σκό-
πει, εἰ ἔτι μένει ἡμῖν ἢ οὔ· ὅτι οὐ τὸ ζῆν περὶ πλείστου ποιητέον ἀλ-
λὰ τὸ εὖ ζῆν: ἀλλὰ μένει: τὸ δὲ εὖ, καὶ καλῶς, καὶ δικαίως, ὅτι ταὐ-
τόν ἐστι, μένει, ἢ οὐ μένει: μένει: οὐκοῦν ἐκ τῶν ὁμολογουμένων τοῦ-
το σκεπτέον· πότερον δίκαιον, ἐμὲ ἐνθένδε πειρᾶσθαι ἐξιέναι μὴ

ἀφιέντων ἀθηναίων, ἢ οὐ δίκαιον· καὶ ἂν μὲν φαίνηται δίκαιον πει-
ρώμεθα· εἰ δὲ μή, ἐῶμεν· ἃς δὲ σὺ λέγεις τὰς σκέψεις περί τε ἀναλώ-
σεως χρημάτων καὶ δόξης καὶ παίδων τροφῆς, μὴ ὡς ἀληθῶς ταῦ-
τα ὦ κρίτων σκέμματα ᾖ τῶν ῥᾳδίως ἀποκτιννύντων καὶ ἀναβιω-
σκομένων γ' ἄν, εἰ οἷοί τ' ἦσαν οὐδενὶ ξὺν νῷ· τούτων τῶν πολλῶν.
ἡμῖν δ' ἐπειδὴ ὁ λόγος οὕτως αἱρεῖ, μὴ οὐδὲν ἄλλο σκεπτέον ᾖ ἢ ὅπερ
νῦν δὴ ἐλέγομεν· πότερον δίκαια πράξομεν καὶ χρήματα τελοῦντες
τούτοις, τοῖς ἐμὲ ἐνθένδε ἐξάξουσι· καὶ χάριτας, καὶ αὐτοὶ ἐξά-
γοντές τε καὶ ἐξαγόμενοι, ἢ τῇ ἀληθείᾳ ἀδικήσομεν πάντα ταῦτα
ποιοῦντες· κἂν φαινώμεθα ἄδικα αὐτὰ ἐργαζόμενοι, μὴ οὐ δέῃ
ὑπολογίζεσθαι, οὔτ' εἰ ἀποθνήσκειν δεῖ, παραμένοντας καὶ ἡσυχί-
αν ἄγοντας, οὔτε ἄλλο ὁτιοῦν πάσχειν πρὸ τοῦ ἀδικεῖν: καλῶς μέν
μοι δοκεῖς λέγειν ὦ σώκρατες· ὅρα δὲ τί δρῶμεν: σκοπῶμεν ὦ ἀγα-
θὲ κοινῇ· καὶ εἴ πῃ ἔχεις ἀντιλέγειν ἐμοῦ λέγοντος, ἀντίλεγε· καί
σοι πείσομαι· εἰ δὲ μή, παῦσαι ἤδη ὦ μακάριε πολλάκις μοι λέγων
τὸν αὐτὸν λόγον, ὡς χρὴ ἐνθένδε, ἀκόντων ἀθηναίων ἐμὲ ἀπιέναι·
ὡς ἐγὼ περὶ πολλοῦ ποιοῦμαι πεῖσαί σε, ταῦτα πράττειν, ἀλλὰ μὴ
ἄκοντος· ὅρα δὲ δὴ τῆς σκέψεως τὴν ἀρχήν, ἐάν σοι ἱκανῶς
λέγηται· καὶ πειρῶ ἀποκρίνεσθαι τὸ ἐρωτώμενον, ᾗ ἂν μάλιστα οἴῃ:
ἀλλὰ πειράσομαι: οὐδενὶ τρόπῳ φαμὲν ἑκόντας ἀδικητέον εἶναι, ἢ
τινὶ μὲν ἀδικητέον τρόπῳ, τινὶ δὲ οὔ· ἢ οὐδαμῶς τό γε ἀδικεῖν, οὔ-
τε ἀγαθὸν οὔτε καλόν· ὡς πολλάκις ἡμῖν καὶ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρό-
νῳ ὡμολογήθη, ὅπερ καὶ ἄρτι ἐλέγετο· ἢ πᾶσαι ἡμῖν ἐκεῖναι αἱ
πρόσθεν ὁμολογίαι ἐν ταῖσδε ταῖς ὀλίγαις ἡμέραις ἐκκεχυ-
μέναι εἰσί· καὶ πάλαι ὦ κρίτων ἄρα τηλικοίδε γέροντες ἄνδρες
πρὸς ἀλλήλους σπουδῇ διαλεγόμενοι, ἐλάθομεν ἡμᾶς αὐτούς,
παίδων οὐδὲν διαφέροντες· ἢ παντὸς μᾶλλον οὕτως ἔχει ὥσπερ
τότε ἐλέγετο ἡμῖν· εἴτε φασὶν οἱ πολλοί, εἴτε μή· καὶ εἴτε δεῖ ἡμᾶς ἔ-
τι τῶνδε χαλεπώτερα πάσχειν, εἴτε καὶ πρᾳότερα· ὅμως τό γε ἀ-
δικεῖν, τῷ ἀδικοῦντι καὶ κακὸν καὶ αἰσχρὸν τυγχάνει ὂν παντὶ
τρόπῳ φαμέν, ἢ οὔ: φαμέν: οὐδαμῶς ἄρα δεῖ ἀδικεῖν; οὐ δῆτα:
οὐδὲ ἀδικούμενον ἄρα ἀνταδικεῖν, ὡς οἱ πολλοὶ οἴονται· ἐπειδή
γε οὐδαμῶς δεῖ ἀδικεῖν: οὐ φαίνεται: τί δαὶ δή; κακουργεῖν δεῖ ὦ
κρίτων ἢ οὔ: οὐ δεῖ δήπου ὦ σώκρατες: τί δαί; ἀντικακουργεῖν

κακῶς πάσχοντα, ὡς οἱ πολλοὶ φασὶν, δίκαιον ἢ οὐ δίκαιον· οὐδαμῶς·
τὸ γάρ που κακῶς ποιεῖν ἀνθρώπους, τοῦ ἀδικεῖν οὐδὲν διαφέρει·
ἀληθῆ λέγεις· οὔτε ἄρα ἀνταδικεῖν δεῖ, οὔτε κακῶς ποιεῖν οὐδένα ἀν-
θρώπων· οὐδ᾽ ἂν ὁτιοῦν πάσχῃ ὑπ᾽ αὐτῶν· καὶ ὅρα ὦ Κρίτων ταῦ-
τα καθομολογῶν, ὅπως μὴ παρὰ δόξαν ὁμολογῇς· οἶδα γὰρ
ὅτι ὀλίγοις τισὶ ταῦτα καὶ δοκεῖ καὶ δόξει· οἷς οὖν οὕτω δέδοκται·
καὶ οἷς μή, τούτοις οὐκ ἔστι κοινὴ βουλή· ἀλλὰ ἀνάγκη τούτους, ἀλλήλων
καταφρονεῖν, ὁρῶντας τὰ ἀλλήλων βουλεύματα· σκόπει δὴ οὖν
καὶ σὺ εὖ μάλα πότερον κοινωνεῖς· καὶ συνδοκεῖ σοι· καὶ ἀρχώμεθα
ἐντεῦθεν βουλευόμενοι, ὡς οὐδέποτε ὀρθῶς ἔχοντος οὔτε τοῦ ἀδι-
κεῖν, οὔτε τοῦ ἀνταδικεῖν· οὔτε κακῶς πάσχοντα ἀμύνεσθαι ἀντι-
δρῶντα κακῶς, ἢ ἀφίστασαι καὶ οὐ κοινωνεῖς τῆς ἀρχῆς· ἐμοὶ
μὲν γὰρ καὶ πάλαι οὕτω καὶ νῦν ἔτι δοκεῖ· σοὶ δὲ εἴ πῃ ἄλλῃ δέδοκται,
λέγε καὶ δίδασκε· εἰ δὲ ἐμμένεις τοῖς πρόσθεν, τὸ μετὰ τοῦτο ἄκουε·
ἀλλ᾽ ἐμμένω τε καὶ συνδοκεῖ μοι, ἀλλὰ λέγε· λέγω δὴ αὖ τὸ μετὰ τοῦτο·
μᾶλλον δὲ ἐρωτῶ· πότερον ἃ ἄν τις ὁμολογήσῃ τῳ, δίκαια ὄντα
ποιητέον, ἢ ἐξαπατητέον· ποιητέον· ἐκ τούτων δὴ ἄθρει· ἀπιόν-
τες ἐνθένδε ἡμεῖς, μὴ πείσαντες τὴν πόλιν, πότερον κακῶς τινας
ποιοῦμεν καὶ ταῦτα οὓς ἥκιστα δεῖ, ἢ οὔ· καὶ ἐμμένομεν οἷς ὡμολο-
γήσαμεν δικαίοις οὖσιν, ἢ οὔ· οὐκ ἔχω ὦ Σώκρατες ἀποκρίνα-
σθαι πρὸς ὃ ἐρωτᾷς· οὐ γὰρ ἐννοῶ· ἀλλ᾽ ὧδε σκόπει· εἰ μέλλουσιν
ἡμῖν ἐνθένδε εἴτε ἀποδιδράσκειν, εἴθ᾽ ὅπως δεῖ ὀνομάσαι τοῦτο·
ἐλθόντες οἱ νόμοι· καὶ τὸ κοινὸν τῆς πόλεως ἐπιστάντες ἔροιντο·
εἰπέ μοι ὦ Σώκρατες· τί ἐν νῷ ἔχεις ποιεῖν· ἄλλο τι ἢ τούτῳ τῷ
ἔργῳ ᾧ ἐπιχειρεῖς διανοῇ, τούς τε νόμους ἡμᾶς ἀπολέσαι· καὶ
σύμπασαν τὴν πόλιν τὸ σὸν μέρος· ἢ δοκεῖ σοι, οἷόν τε ἔτι ἐκείνην
τὴν πόλιν εἶναι καὶ μὴ ἀνατετράφθαι, ἐν ᾗ αἱ γενόμεναι δίκαι μη-
δὲν ἰσχύουσιν· ἀλλ᾽ ὑπὸ ἰδιωτῶν ἄκυροί τε γίγνονται καὶ διαφθεί-
ρονται· τί ἐροῦμεν ὦ Κρίτων πρὸς ταῦτα καὶ ἄλλα τοιαῦτα· πολλὰ
γὰρ ἄν τις ἔχοι, ἄλλως τε καὶ ῥήτωρ, εἰπεῖν ὑπὲρ τούτου τοῦ νόμου
ἀπολλυμένου· ὃς τὰς δίκας τὰς δικασθείσας προστάττει κυρίας εἶναι· ἢ
ἐροῦμεν πρὸς αὐτοὺς, ὅτι ἠδίκει γὰρ ἡμᾶς ἡ πόλις· καὶ οὐκ ὀρ-
θῶς τὴν δίκην ἔκρινε· ταῦτα, ἢ τί ἐροῦμεν· ταῦτα νὴ Δία ὦ Σώ-
κρατες· τί οὖν ἂν, ἐὰν εἴπωσιν οἱ νόμοι ὦ Σώκρατες· ἢ καὶ ταῦτα ὡμο-

μολόγητο ἡμῖν τε καὶ σοί· ἢ ἐμμένειν ταῖς δίκαις αἷς ἂν ἡ πόλις δικά
ζῃ· εἰ οὖν αὐτῶν θαυμάζοιμεν λεγόντων, ἴσως ἂν εἴποιεν, ὅτι ὦ
σώκρατες· μὴ θαύμαζε τὰ λεγόμενα· ἀλλ' ἀποκρίνου, ἐπειδὴ
καὶ εἴωθας χρῆσθαι, τῷ ἐρωτᾶν τε καὶ ἀποκρίνεσθαι· φέρε γὰρ
τί ἐγκαλῶν ἡμῖν καὶ τῇ πόλει ἐπιχειρεῖς ἡμᾶς ἀπολλύναι· οὐ πρῶ
τον μέν σε ἐγεννήσαμεν ἡμεῖς; καὶ δι' ἡμῶν ἔλαβε τὴν μητέρα σου
ὁ πατήρ· καὶ ἐφύτευσέ σε; φράσον οὖν τούτοις ἡμῶν τοῖς νόμοις
τοῖς περὶ τοὺς γάμους· μέμφῃ τι, ὡς οὐ καλῶς ἔχουσιν; οὐ μέμφο
μαι φαίην ἄν· ἀλλὰ τοῖς περὶ τὴν τοῦ γενομένου τροφήν τε καὶ παι
δείαν· ἐν ᾗ καὶ σὺ ἐπαιδεύθης; ἢ οὐ καλῶς προσέταττον ἡμῶν οἱ ἐπὶ τού
τοις τεταγμένοι νόμοι· παραγγέλλοντες τῷ πατρὶ τῷ σῷ σε ἐν
μουσικῇ καὶ γυμναστικῇ παιδεύειν; καλῶς φαίην ἄν· εἶεν· ἐπειδὴ
δὲ ἐγένου τε καὶ ἐξετράφης καὶ ἐπαιδεύθης, ἔχοις ἂν εἰπεῖν, πρῶ
τον μὲν ὡς οὐχὶ ἡμέτερος ἦσθα καὶ ἔκγονος· καὶ δοῦλος αὐτός τε
καὶ οἱ σοὶ πρόγονοι; καὶ εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει· ἆρ' ἐξ ἴσου οἴει εἶναι σοὶ
τὸ δίκαιον καὶ ἡμῖν καὶ ἅττ' ἂν ἡμεῖς σε ἐπιχειρῶμεν ποιεῖν, καὶ σοὶ
ταῦτα ἀντιποιεῖν οἴει δίκαιον εἶναι; ἢ πρὸς μὲν ἄρα σοι τὸν πα
τέρα οὐκ ἐξ ἴσου ἦν τὸ δίκαιον· καὶ πρὸς τὸν δεσπότην, εἴ σοι ὢν ἐ
τύγχανεν· ὥστε ἅπερ πάσχοις, ταῦτα καὶ ἀντιποιεῖν· οὔτε κακῶς
ἀκούοντα ἀντιλέγειν· οὔτε τυπτόμενον ἀντιτύπτειν· οὔτε ἄλλα τοιαῦτα
πολλά· πρὸς δὲ τὴν πατρίδα ἄρα καὶ τοὺς νόμους, ἐξέσται σοι·
ὥστε, ἐάν σε ἐπιχειρῶμεν ἡμεῖς ἀπολλύναι δίκαιον ἡγούμενοι εἶ
ναι· καὶ σὺ δὲ ἡμᾶς τοὺς νόμους· καὶ τὴν πατρίδα καθ' ὅσον δύνα
σαι ἐπιχειρήσεις ἀνταπολλύναι· καὶ φήσεις ταῦτα ποιῶν δί
καια πράττειν· ὁ τῇ ἀληθείᾳ τῆς ἀρετῆς ἐπιμελόμενος· ἢ οὕ
τως εἶ σοφός, ὥστε λέληθέ σε· ὅτι μητρός τε καὶ πατρὸς καὶ τῶν
ἄλλων προγόνων ἁπάντων, τιμιώτερόν ἐστιν ἡ πατρίς· καὶ σεμνό
τερον· καὶ ἁγιώτερον· καὶ ἐν μείζονι μοίρᾳ καὶ παρὰ θεοῖς καὶ
παρ' ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσι· καὶ σέβεσθαι δεῖ καὶ μᾶλλον ὑ
πείκειν· καὶ θωπεύειν πατρίδα χαλεπαίνουσαν, ἢ πατέρα·
καὶ ἢ πείθειν, ἢ ποιεῖν ἃ ἂν κελεύῃ· καὶ πάσχειν· ἐάν τι προστάττῃ
παθεῖν ἡσυχίαν ἄγοντα· ἐάντε τύπτεσθαι· ἐάντε δεῖσθαι· ἐάντε
εἰς πόλεμον ἄγῃ, τρωθησόμενον ἢ ἀποθανούμενον, ποιητέ
ον ταῦτα· καὶ τὸ δίκαιον οὕτως ἔχει· καὶ οὐχὶ ὑπεικτέον· οὐδὲ

ἀναχωρητέον· οὐδὲ λειπτέον τὴν τάξιν· ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν
δικαστηρίῳ καὶ πανταχοῦ, ποιητέον ἃ ἂν κελεύῃ ἡ πόλις καὶ
ἡ πατρίς· ἢ πείθειν αὐτὴν, ᾗ τὸ δίκαιον πέφυκε· βιάζεσθαι δὲ
οὐχ ὅσιον· οὔτε μητέρα, οὔτε πατέρα· πολὺ δὲ τούτων ἔτι ἧττον
τὴν πατρίδα· τί φήσομεν πρὸς ταῦτα, ὦ κρίτων· ἀληθῆ λέγειν
τοὺς νόμους, ἢ οὔ· ἔμοιγε δοκεῖ· σκόπει τοίνυν ὦ σώκρατες· φαῖ-
εν ἂν ἴσως οἱ νόμοι· εἰ ἡμεῖς ταῦτα ἀληθῆ λέγομεν, ὅτι οὐ δίκαια ἡ-
μᾶς ἐπιχειρεῖς δρᾶν ἃ νῦν ἐπιχειρεῖς· ἡμεῖς γάρ σε γεννήσαντες·
ἐκθρέψαντες· παιδεύσαντες· μεταδόντες ἁπάντων ὧν οἷοί τ' ἦμεν
καλῶν, σοὶ καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι πολίταις, ὅμως προαγορεύ-
ομεν τῷ ἐξουσίαν πεποιηκέναι ἀθηναίων τῷ βουλομένῳ, ἐ-
πειδὰν δοκιμασθῇ καὶ ἴδῃ τὰ ἐν τῇ πόλει πράγματα καὶ ἡμᾶς
τοὺς νόμους, ᾧ ἂν μὴ ἀρέσκωμεν ἡμεῖς, ἐξεῖναι λαβόντα τὰ
αὑτοῦ, ἀπιέναι ὅποι ἂν βούληται· ἐάν τέ τις εἰς ἀποικίαν ἰέναι, εἰ
μὴ ἀρέσκοιμεν ἡμεῖς τε καὶ ἡ πόλις· ἐάν τε μετοικεῖν ἄλλοσέ ποι ἐλ-
θών, ἰέναι ἐκεῖσε, ὅποι ἂν βούληται ἔχοντα τὰ αὑτοῦ· ὃς δ' ἂν ὑ-
μῶν παραμείνῃ, ὁρῶν ὃν τρόπον ἡμεῖς τάς τε δίκας δικάζομεν,
καὶ τἆλλα τὴν πόλιν διοικοῦμεν, ἤδη φαμὲν τοῦτον ὡμολογηκέ-
ναι ἔργῳ ἡμῖν, ἃ ἂν ἡμεῖς κελεύωμεν, ποιήσειν ταῦτα· καὶ τὸν
μὴ πειθόμενον, τριχῇ φαμὲν ἀδικεῖν· ὅτι τε γεννηταῖς οὖσιν
ἡμῖν, οὐ πείθεται· καὶ ὅτι τροφεῦσι· καὶ ὅτι ὁμολογήσας ἡμῖν πεί-
σεσθαι, οὔτε πείθεται οὔτε πείθει ἡμᾶς, εἰ μὴ καλῶς τι ποιοῦμεν·
προτιθέντων ἡμῶν, καὶ οὐκ ἀγρίως ἐπιταττόντων ποιεῖν ἃ ἂν
κελεύωμεν· ἀλλ' ἐφιέντων δυοῖν θάτερα· ἢ πείθειν ἡμᾶς, ἢ ποι-
εῖν, τούτων οὐδέτερα ποιεῖ· ταύταις δή φαμεν καὶ σὲ ὦ σώκρατες
ταῖς αἰτίαις ἐνέξεσθαι, εἴπερ ποιήσεις ἃ ἐπινοεῖς· καὶ οὐχ ἥ-
κιστα ἀθηναίων σέ· ἀλλ' ἐν τοῖς μάλιστα· εἰ οὖν ἐγὼ εἴποιμι· διὰ
τί δή, ἴσως ἄν μου δικαίως καθάπτοιντο λέγοντες· ὅτι ἐν τοῖς
μάλιστα ἀθηναίων, ἐγὼ αὐτοῖς ὡμολογηκὼς τυγχάνω ταύ-
την τὴν ὁμολογίαν· φαῖεν γὰρ ἄν· ὅτι ὦ σώκρατες· μεγάλα
ἡμῖν τούτων τεκμήριά ἐστιν· ὅτι σοι καὶ ἡμεῖς ἠρέσκομεν· καὶ ἡ πό-
λις· οὐ γὰρ ἄν ποτε τῶν ἄλλων ἀθηναίων ἁπάντων διαφερόν-
τως ἐν αὐτῇ ἐπεδήμεις· εἰ μή σοι διαφερόντως ἤρεσκε· καὶ οὔ-
τ' ἐπὶ θεωρίαν πώποτ' ἐκ τῆς πόλεως ἐξῆλθες, οὔτε ἄλλοσε οὐ
ὅτι μὴ ἅπαξ

καὶ οὐδεὶς ἡμῶν τῶν νόμων ἐμποδών ἐστιν οὐδ' ἀπαγορεύει, ἐάν τέ τις βούληται

[illegible]

δαμόσε· εἰ μή ποι στρατευσόμενος· οὔτε ἄλλην ἀποδημίαν ἐποιήσω
πώποτε, ὥσπερ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι· οὐδ' ἐπιθυμία σε ἄλλης πόλε
ως· οὐδὲ ἄλλων νόμων ἔλαβεν εἰδέναι· ἀλλὰ ἡμεῖς σοι ἱκανοὶ ἦμεν
καὶ ἡ ἡμετέρα πόλις· οὕτω σφόδρα ἡμᾶς ᾕρου· καὶ ὡμολόγεις
καθ' ἡμᾶς πολιτεύσεσθαι· τά τε ἄλλα, καὶ παῖδας ἐν αὐτῇ ἐποιήσω
ὡς ἀρεσκούσης σοι τῆς πόλεως· ἔτι τοίνυν ἐν αὐτῇ τῇ δίκῃ, ἐξῆν
σοι φυγῆς τιμήσασθαι εἰ ἐβούλου· καὶ ὅπερ νῦν ἀκούσης τῆς πόλε
ως ἐπιχειρεῖς, τότε ἑκούσης ποιῆσαι· σὺ δὲ τότε μὲν ἐκαλλω
πίζου, ὡς οὐκ ἀγανακτῶν εἰ δέοι τεθνάναι σε· ἀλλὰ ᾕρου ὡς ἔ
φησθα, πρὸ τῆς φυγῆς θάνατον· νῦν δὲ οὔτ' ἐκείνους τοὺς λό
γους αἰσχύνῃ· οὔτε ἡμῶν τῶν νόμων ἐντρέπῃ· ἐπιχειρῶν διαφθεῖ
ραι· πράττεις τε, ἅπερ ἂν δοῦλος φαυλότατος πράξειεν· ἀποδι
δράσκειν ἐπιχειρῶν παρὰ τὰς ξυνθήκας τε, καὶ τὰς ὁμολογίας, κα
θ' ἃς ἡμῖν ξυνέθου πολιτεύεσθαι. πρῶτον μὲν οὖν ἡμῖν τοῦτ' αὐτὸ
ἀπόκριναι· εἰ ἀληθῆ λέγομεν, φάσκοντές σε ὡμολογηκέναι πολιτεύ
σεσθαι καθ' ἡμᾶς· ἔργῳ. ἀλλ' οὐ λόγῳ· ἢ οὐκ ἀληθῆ· τί φῶμεν πρὸς
ταῦτα ὦ κρίτων· ἄλλο τι, ἢ ὁμολογῶμεν: ἀνάγκη ὦ σώκρατες: ἄλ
λο τι οὖν ἂν φαῖεν, ἢ ξυνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς αὐτούς; καὶ ὁμολο
γίας παραβαίνεις· οὐχ ὑπὸ ἀνάγκης ὁμολογήσας· οὐδὲ ἀπα
τηθεὶς· οὐδὲ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ ἀναγκασθεὶς βουλεύσασθαι· ἀλλ' ἐν
ἔτεσιν ἑβδομήκοντα· ἐν οἷς ἐξῆν σοι ἀπιέναι· εἰ μὴ ἠρέσκομεν ἡμεῖς·
μηδὲ δίκαιαι ἐφαίνοντό σοι αἱ ὁμολογίαι εἶναι· σὺ δὲ οὔτε λακεδαί
μονα προῃροῦ· οὔτε κρήτην, ἃς δὴ ἑκάστοτε φῂς εὐνομεῖσθαι· οὔ
τε ἄλλην οὐδὲ μίαν, τῶν ἑλληνίδων πόλεων· οὐδὲ τῶν βαρβαρικῶν·
ἀλλὰ ἐλάττω ἐξ αὐτῆς ἀπεδήμησας, ἢ οἱ χωλοί τε καὶ τυφλοί· καὶ
οἱ ἄλλοι ἀνάπηροι· οὕτω σοι διαφερόντως τῶν ἄλλων ἀθηναίων ἤ
ρεσκεν ἡ πόλις τε· καὶ ἡμεῖς οἱ νόμοι, δῆλον ὅτι· τίνι γὰρ ἂν πόλις
ἀρέσκοι ἄνευ νόμων· νῦν δὲ δὴ οὐκ ἐμμενεῖς τοῖς ὡμολογημένοις;
ἐὰν ἡμῖν γε πείθῃ ὦ σώκρατες· καὶ οὐ καταγέλαστός γε ἔσῃ ἐκ τῆς
πόλεως ἐξελθών· σκόπει γὰρ δή· ταῦτα παραβάς; καὶ ἐξαμαρ
τάνων τι τούτων, τί ἀγαθὸν ἐργάσει, σαυτὸν ἢ τοὺς ἐπιτηδείους
τοὺς σαυτοῦ· ὅτι μὲν γὰρ κινδυνεύσουσί γέ σου οἱ ἐπιτήδειοι καὶ
αὐτοὶ φεύγειν· καὶ στερηθῆναι τῆς πόλεως· ἢ τὴν οὐσίαν ἀπολέ
σαι, σχεδόν τι δῆλον· αὐτὸς δέ; πρῶτον μὲν, ἐὰν εἰς τῶν ἐγγύτατα

τινα πόλεων ἔλθῃς ἢ θήβαζε ἢ μέγαράδε· εὐνομοῦνται γὰρ ἀμ
φότεραι· πολέμιος ἥξεις ὦ σώκρατες τῇ τούτων πολιτείᾳ· καὶ
ὅσοιπερ κήδονται τῶν αὐτῶν πόλεων, ὑποβλέψονταί σε, διαφθο
ρέα ἡγούμενοι τῶν νόμων· καὶ βεβαιώσεις τοῖς δικασταῖς τὴν
δόξαν· ὥστε δοκεῖν ὀρθῶς τὴν δίκην δικάσαι· ὅστις γὰρ νόμων
διαφθορεύς ἐστι, σφόδρα που δόξειεν ἂν νέων γε καὶ ἀνοήτων ἀν
θρώπων διαφθορεὺς εἶναι· πότερον οὖν φεύξῃ τάς τε εὐνομου
μένας πόλεις, καὶ τῶν ἀνδρῶν τοὺς κοσμιωτάτους; καὶ τοῦτο
ποιοῦντι ἆρα ἄξιόν σοι ζῆν ἔσται; ἢ πλησιάσεις τούτοις, καὶ ἀναι
σχυντήσεις διαλεγόμενος· τίνας λόγους ὦ σώκρατες· ἢ οὕσπερ
ἐνθάδε· ὡς ἡ ἀρετὴ καὶ ἡ δικαιοσύνη πλείστου ἄξιον τοῖς ἀνθρώ
ποις· καὶ τὰ νόμιμα· καὶ οἱ νόμοι· καὶ οὐκ οἴει ἄσχημον ἂν φανεῖ
σθαι τὸ τοῦ σωκράτους πρᾶγμα; οἴεσθαί γε χρή· ἀλλ' ἐκ μὲν τού
των τῶν τόπων ἀπαρεῖς· ἥξεις δὲ εἰς θετταλίαν, παρὰ τοὺς ξέ
νους τοὺς κρίτωνος; ἐκεῖ γὰρ δὴ πλείστη ἀταξία καὶ ἀκολασία·
καὶ ἴσως ἂν ἡδέως σου ἀκούοιεν· ὡς γελοίως ἐκ τοῦ δεσμωτηρί
ου ἀπεδίδρασκες· σκευήν τέ τινα περιθέμενος· ἢ διφθέραν λα
βὼν ἢ ἄλλα· οἷα δὴ εἰώθασιν ἐνσκευάζεσθαι, οἱ ἀποδιδράσκοντες·
καὶ τὸ σχῆμα τὸ σαυτοῦ μεταλλάξας· ὅτι δὲ γέρων ἀνὴρ σμικροῦ
χρόνου τῷ βίῳ λοιποῦ ὄντος ὡς τὸ εἰκός, ἐτόλμησας οὕτως αἰ
σχρῶς ἐπιθυμεῖν ζῆν, νόμους τοὺς μεγίστους παραβάς; οὐ
δεὶς ὃς ἐρεῖ; ἴσως, ἂν μή τινα λυπῇς· εἰ δὲ μή, ἀκούσῃ ὦ σώκρα
τες πολλὰ καὶ ἀνάξια σαυτοῦ· ὑπερχόμενος δὴ βιώσῃ πάντας
ἀνθρώπους καὶ δουλεύων; τί ποιῶν ἢ εὐωχούμενος ἐν θετταλί
ᾳ, ὥσπερ ἐπὶ δεῖπνον ἀποδεδημηκὼς εἰς θετταλίαν· λόγοι δὲ
ἐκεῖνοι οἱ περὶ δικαιοσύνης τε καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς, ποῦ ἡμῖν
ἔσονται; ἀλλὰ δὴ τῶν παίδων ἕνεκα βούλει ζῆν· ἵνα αὐτοὺς ἐκ
θρέψῃς, καὶ παιδεύσῃς; τί δαί; εἰς θετταλίαν αὐτοὺς ἀγαγὼν θρέ
ψεις τε καὶ παιδεύσεις ξένους ποιήσας· ἵνα καὶ τοῦτο ἀπολαύσω
σιν; ἢ τοῦτο μὲν οὔ· αὐτοῦ δὲ τρεφόμενοι σοῦ ζῶντος, βέλτιον
θρέψονται καὶ παιδεύσονται μὴ συνόντος σου αὐτοῖς; οἱ γὰρ ἐπι
τήδειοι οἱ σοὶ ἐπιμελήσονται αὐτῶν· πότερον ἐὰν εἰς θετταλίαν
ἀποδημήσῃς, ἐπιμελήσονται· ἐὰν δὲ εἰς ἅιδου ἀποδημήσῃς,
οὐχὶ ἐπιμελήσονται; εἴπερ γέ τι ὄφελος αὐτῶν ἐστι, τῶν σοι φασκόν

τῶν ἐπιτηδείων φασκόντων εἶναι; οἴεσθαί γε χρή· ἀλλ' ὦ σώκρατες πειθόμενος
ἡμῖν τοῖς σοῖς τροφεῦσι, μήτε παῖδας περὶ πλείονος ποιοῦ, μήτε
τὸ ζῆν μήτε ἄλλο μηδὲν πρὸ τοῦ δικαίου· ἵνα εἰς ἅιδου ἐλθὼν ἔχῃς
πάντα ταῦτα ἀπολογήσασθαι τοῖς ἐκεῖ ἄρχουσιν· οὔτε γὰρ ἐνθάδε
σοι φαίνεται ταῦτα πράττοντι ἄμεινον εἶναι· οὐδὲ δικαιότερον· οὐδὲ
ὁσιώτερον· οὐδὲ ἄλλῳ τῶν σῶν οὐδενί, οὔτε ἐκεῖσε ἀφικομένῳ
ἄμεινον ἔσται· ἀλλὰ νῦν μὲν ἠδικημένος ἄπει, ἐὰν ἀπίῃς· οὐχ ὑφ'
ἡμῶν τῶν νόμων· ἀλλ' ὑπ' ἀνθρώπων· ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς οὕτως
αἰσχρῶς ἀνταδικήσας τε καὶ ἀντικακουργήσας, τὰς σαυτοῦ ὁ
μολογίας τε καὶ ξυνθήκας τὰς πρὸς ἡμᾶς παραβάς, καὶ κακὰ
ἐργασάμενος τούτους οὓς ἥκιστα ἔδει· σαυτόν τε καὶ φίλους
καὶ πατρίδα καὶ ἡμᾶς, ἡμεῖς τέ σοι χαλεπανοῦμεν ζῶντι, καὶ ἐκεῖ
οἱ ἡμέτεροι ἀδελφοί, οἱ ἐν ἅιδου νόμοι, οὐκ εὐμενῶς σε ὑποδέξον
ται· εἰδότες ὅτι καὶ ἡμᾶς ἐπεχείρησας ἀπολέσαι τὸ σὸν μέρος·
ἀλλὰ μή σε πείσῃ κρίτων ποιεῖν ἃ λέγει μᾶλλον ἢ ἡμεῖς·
ταῦτα ὦ φίλε ἑταῖρε κρίτων, εὖ ἴσθι, ὅτι ἐγὼ δοκῶ ἀκούειν ὥσπερ
οἱ κορυβαντιῶντες, τῶν αὐλῶν δοκοῦσιν ἀκούειν· καὶ ἐν ἐμοὶ αὕτη
ἡ ἠχὴ τούτων τῶν λόγων βομβεῖ· καὶ ποιεῖ μὴ δύνασθαι τῶν ἄλλων
ἀκούειν· ἀλλὰ ἴσθι, ὅσα γε τὰ νῦν ἐμοὶ δοκοῦντα, ἐὰν λέγῃς
παρὰ ταῦτα, μάτην ἐρεῖς· ὅμως μέντοι εἴ τι οἴει πλέον ποιή
σειν λέγε: ἀλλ' ὦ σώκρατες, οὐκ ἔχω λέγειν: ἔα τοίνυν ὦ κρίτων·
καὶ πράττωμεν ταύτῃ· ἐπειδὴ ταύτῃ ὁ θεὸς ὑφηγεῖται:

κρίτων ἢ περὶ πρακτοῦ

φαίδων ἢ περὶ ψυχῆς ἠθικός.

αὐτὸς ὦ φαίδων παρεγένου σωκράτει, ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ᾗ τὸ φάρ
μακον ἔπιεν ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ· ἢ ἄλλου του ἤκουσας: αὐτὸς
ὦ ἐχέκρατες: τί οὖν δή ἐστιν ἅττα εἶπεν ὁ ἀνὴρ πρὸ τοῦ θανάτου·
καὶ πῶς ἐτελεύτα· ἡδέως γὰρ ἂν ἐγὼ ἀκούσαιμι· καὶ γὰρ οὔτε τῶν
πολιτῶν φλιασίων οὐδεὶς πάνυ τι ἐπιχωριάζει τὰ νῦν ἀθήνα
ζε· οὔτε τις ξένος ἀφῖκται χρόνου συχνοῦ ἐκεῖθεν, ὅστις ἂν ἡμῖν

σαφές τι ἀγγεῖλαι οἷός τ' ἦν περὶ τούτων πλήν γε δὴ ὅτι φάρμακον
πιὼν ἀποθάνοι· τῶν δὲ ἄλλων οὐδὲν εἶχε φράζειν· οὐδὲ τὰ περὶ
τῆς δίκης ἄρα ἐπύθεσθε, ὃν τρόπον ἐγένετο; ναί· ταῦτα μὲν ἡμῖν
ἤγγειλέ τις· καὶ ἐθαυμάζομέν γε ὅτι πάλαι γενομένης αὐτῆς,
πολλῷ ὕστερον φαίνεται ἀποθανών· τί οὖν ἦν τοῦτο, ὦ φαίδων·
τύχη τις αὐτῷ ὦ ἐχέκρατες συνέβη· ἔτυχε γὰρ τῇ προτεραίᾳ
τῆς δίκης ἡ πρύμνα ἐστεμμένη τοῦ πλοίου· ὃ εἰς δῆλον ἀθηναῖοι
πέμπουσι· τοῦτο δὲ δὴ τί ἐστι· τοῦτ' ἐστὶ τὸ πλοῖον ὥς φασιν
ἀθηναῖοι· ἐν ᾧ θησεύς ποτε εἰς κρήτην τοὺς δὶς ἑπτὰ ἐκείνους
ᾤχετο ἄγων· καὶ ἔσωσέ τε καὶ αὐτὸς ἐσώθη· τῷ οὖν ἀπόλλωνι
ηὔξαντο ὡς λέγεται τότε, εἰ σωθεῖεν, ἑκάστου ἔτους θεωρίαν ἀπ-
άξειν εἰς δῆλον· ἣν δὴ ἀεὶ καὶ νῦν ἔτι, ἐξ ἐκείνου κατ' ἐνιαυτὸν
τῷ θεῷ πέμπουσιν· ἐπειδὰν οὖν ἄρξωνται τῆς θεωρίας,
νόμος ἐστὶν αὐτοῖς ἐν τῷ χρόνῳ τούτῳ καθαρεύειν τὴν πόλιν· καὶ
δημοσίᾳ μηδένα ἀποκτιννύναι, πρὶν ἂν εἰς δῆλόν τε ἀφίκηται τὸ
πλοῖον καὶ πάλιν δεῦρο· τοῦτο δ' ἐνίοτε, ἐν πολλῷ χρόνῳ γίγνεται·
ὅταν τύχωσιν ἄνεμοι ἀπολαβόντες αὐτούς· ἀρχὴ δ' ἐστὶ τῆς θεωρί-
ας· ἐπειδὰν ὁ ἱερεὺς τοῦ ἀπόλλωνος στέψῃ τὴν πρύμναν τοῦ πλοί-
ου· τοῦτο δ' ἔτυχεν ὥσπερ λέγω τῇ προτεραίᾳ τῆς δίκης γενόμενον·
διὰ ταῦτα καὶ πολὺς χρόνος ἐγένετο τῷ σωκράτει ἐν τῷ δεσμω-
τηρίῳ, ὁ μεταξὺ τῆς δίκης τε καὶ τοῦ θανάτου· τί δαὶ δὴ τὰ περὶ
αὐτὸν τὸν θάνατον ὦ φαίδων· τίνα ἦν τὰ λεχθέντα καὶ πραχθέντα·
καὶ τίνες οἱ παραγενόμενοι τῶν ἐπιτηδείων τῷ ἀνδρί· ἢ οὐκ εἴων
οἱ ἄρχοντες παρεῖναι, ἀλλ' ἔρημος ἐτελεύτα φίλων· οὐδαμῶς·
ἀλλὰ παρῆσάν τινες, καὶ πολλοί γε· ταῦτα δὴ πάντα προθυμή-
θητι ὡς σαφέστατα ἡμῖν ἀπαγγεῖλαι· εἰ μή τίς σοι ἀσχολία τυγχά-
νει οὖσα· ἀλλὰ σχολάζω γε καὶ πειράσομαι ὑμῖν διηγήσασθαι·
καὶ γὰρ τὸ μεμνῆσθαι σωκράτους· καὶ αὐτὸν λέγοντα, καὶ ἄλλου
ἀκούοντα, ἔμοιγε ἀεὶ πάντων ἥδιστον· ἀλλὰ μὴν ὦ φαίδων καὶ
τοὺς ἀκουσομένους γε τοιούτους ἑτέρους ἔχεις· ἀλλὰ πειρῶ
ὡς ἂν δύνῃ ἀκριβέστατα διεξελθεῖν πάντα· καὶ μὴν ἔγωγε
θαυμάσια ἔπαθον παραγενόμενος· οὔτε γὰρ ὡς θανάτῳ παρόντα
με ἀνδρὸς ἐπιτηδείου ἔλεος εἰσῄει· εὐδαίμων γάρ μοι
ἁνὴρ ἐφαίνετο ὦ ἐχέκρατες καὶ τοῦ τρόπου καὶ τοῦ λόγου· ὡς

ἀδεῶς καὶ γενναίως ἐτελεύτα· ὥστε μοι ἐκεῖνον παρίστασθαι μηδ' εἰς ᾅ-
δου ἰόντα ἄνευ θείας μοίρας ἰέναι· ἀλλὰ καὶ ἐκεῖσε ἀφικόμενον εὖ πρά-
ξειν· εἴπερ τις πώποτε καὶ ἄλλος· διὰ δὴ ταῦτα οὐδὲν πάνυ μοι ἐλεει-
νὸν εἰσῄει· ὡς εἰκὸς ἂν δόξειεν εἶναι παρόντι πένθει· οὔτε αὖ ἡ-
δονή, ὡς ἐν φιλοσοφίᾳ ἡμῶν ὄντων ὥσπερ εἰώθειμεν· καὶ γὰρ οἱ λό-
γοι τοιοῦτοί τινες ἦσαν· ἀλλ' ἀτεχνῶς ἄτοπόν τι μοι πάθος παρῆν·
καί τις ἀήθης κρᾶσις ἀπό τε τῆς ἡδονῆς συγκεκραμένη ὁμοῦ
καὶ ἀπὸ τῆς λύπης· ἐνθυμουμένῳ· ὅτι αὐτίκα ἐκεῖνος ἔμελλε
τελευτᾶν· καὶ πάντες οἱ παρόντες, σχεδόν τι οὕτω διεκείμεθα· ὁτὲ μὲν
γελῶντες· ἐνίοτε δὲ δακρύοντες· εἷς δὲ ἡμῶν καὶ διαφερόντως·
ἀπολλόδωρος· οἶσθα γάρ που τὸν ἄνδρα καὶ τὸν τρόπον αὐτοῦ· ΕΧ.
πῶς γὰρ οὔ; ΦΑΙ. ἐκεῖνός τε τοίνυν παντάπασιν οὕτως εἶχε· καὶ αὐτὸς
ἔγωγε ἐτεταράγμην· καὶ οἱ ἄλλοι· ΕΧ. ἔτυχον δὲ ὦ φαίδων, τίνες παρα-
γενόμενοι; ΦΑΙ. οὗτός τε δὴ ὁ ἀπολλόδωρος· τῶν ἐπιχωρίων παρῆν·
καὶ ὁ κριτόβουλος· καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ· καὶ ἔτι ἑρμογένης· καὶ ἐπι-
γένης· καὶ αἰσχίνης· καὶ ἀντισθένης· ἦν δὲ καὶ κτήσιππος ὁ παι-
ανιεύς· καὶ μενέξενος· καὶ ἄλλοι τινὲς τῶν ἐπιχωρίων· πλάτων δὲ
οἶμαι ἠσθένει· ΕΧ. ξένοι δέ τινες παρῆσαν; ΦΑΙ. ναὶ σιμμίας τέ γε ὁ θη-
βαῖος· καὶ κέβης· καὶ φαιδώνδης· καὶ μεγαρόθεν εὐκλείδης τε
καὶ τερψίων· ΕΧ. τί δαί· ἀρίστιππος καὶ κλεόμβροτος παρεγένοντο;
ΦΑΙ. οὐ δῆτα· ἐν αἰγίνῃ γὰρ ἐλέγοντο εἶναι· ΕΧ. ἄλλος δέ τις παρῆν; ΦΑΙ. σχε-
δόν τι οἶμαι τούτους παραγενέσθαι· ΕΧ. τί οὖν δή; τίνες φὴς ἦσαν οἱ λόγοι;
ΦΑΙ. ἐγώ σοι ἐξ ἀρχῆς πάντα πειράσομαι διηγήσασθαι· ἀεὶ γὰρ δὴ καὶ
τὰς πρόσθεν ἡμέρας εἰώθειμεν φοιτᾶν καὶ ἐγὼ καὶ οἱ ἄλλοι παρὰ
τὸν σωκράτη, συλλεγόμενοι ἕωθεν εἰς τὸ δικαστήριον· ἐν ᾧ καὶ ἡ δί-
κη ἐγένετο· πλησίον γὰρ ἦν τοῦ δεσμωτηρίου· περιεμένομεν οὖν
ἑκάστοτε, ἕως ἀνοιχθείη τὸ δεσμωτήριον, διατρίβοντες μετ' ἀλλήλων·
ἀνεῴγετο γὰρ οὐ πρῴ· ἐπειδὴ δὲ ἀνοιχθείη, εἰσῇμεν παρὰ
τὸν σωκράτη· καὶ τὰ πολλὰ διημερεύομεν μετ' αὐτοῦ· καὶ δὴ καὶ τότε
πρῳαίτερον συνελέγημεν· τῇ γὰρ προτεραίᾳ ἡμέρᾳ, ἐπειδὴ
δὴ ἐξήλθομεν ἐκ τοῦ δεσμωτηρίου ἑσπέρας, ἐπυθόμεθα ὅτι τὸ
πλοῖον ἐκ δήλου ἀφιγμένον εἴη· παρηγγείλαμεν οὖν ἀλλήλοις
ἥκειν ὡς πρῳαίτατα εἰς τὸ εἰωθός· καὶ ἥκομεν· καὶ ἡμῖν ἐξελθὼν
ὁ θυρωρός, ὅσπερ εἰώθει ὑπακούειν, εἶπε περιμένειν καὶ μή

προ… ἕως ἂν αὐτὸς κελεύσῃ. λύουσι γὰρ ἔφη οἱ ἕνδεκα
σωκράτη καὶ παραγγέλλουσιν ὅπως ἂν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ τελευτήσῃ.
οὐ πολὺν δ' οὖν χρόνον ἐπισχὼν ἧκε καὶ ἐκέλευεν ἡμᾶς εἰσιέναι.
εἰσελθόντες οὖν κατελαμβάνομεν τὸν μὲν σωκράτη ἄρτι λελυμένον.
τὴν δὲ ξανθίππην, γιγνώσκεις γάρ, ἔχουσάν τε τὸ παιδίον αὐτοῦ καὶ
παρακαθημένην. ὡς οὖν εἶδεν ἡμᾶς ἡ ξανθίππη, ἀνευφήμησέ τε
καὶ τοιαῦτ' ἄττα εἶπεν, οἷα δὴ εἰώθασιν αἱ γυναῖκες. ὅτι ὦ σώκρατες
ὕστατον δή σε προσεροῦσι νῦν οἱ ἐπιτήδειοι. καὶ σὺ τούτους. καὶ ὁ σω-
κράτης βλέψας εἰς τὸν κρίτωνα. ὦ κρίτων ἔφη. ἀπαγέτω τις αὐτὴν
οἴκαδε. καὶ ἐκείνην μὲν ἀπῆγόν τινες τῶν τοῦ κρίτωνος. βοῶσάν
τε καὶ κοπτομένην. ὁ δὲ σωκράτης ἀνακαθιζόμενος εἰς τὴν κλίνην.
συνέκαμψέ τε τὸ σκέλος. καὶ ἐξέτριψε τῇ χειρί. καὶ τρίβων ἅμα, ὡς
ἄτοπον ἔφη ὦ ἄνδρες, ἔοικέ τι εἶναι τοῦτο, ὃ καλοῦσιν οἱ ἄνθρωποι
ἡδύ. ὡς θαυμασίως πέφυκε, πρὸς τὸ δοκοῦν ἐναντίον εἶναι, τὸ λυ-
πηρόν. τὸ ἅμα μὲν αὐτὼ μὴ ἐθέλειν παραγίγνεσθαι τῷ ἀνθρώπῳ.
ἐὰν δέ τις διώκῃ τὸ ἕτερον καὶ λαμβάνῃ, σχεδόν τι ἀναγκάζεσθαι λαμβά-
νειν καὶ τὸ ἕτερον. ὥσπερ ἐκ μιᾶς κορυφῆς συνημμένω. δύ' ὄντε. καί
μοι δοκεῖ ἔφη. εἰ ἐνενόησεν αὐτὰ αἴσωπος, μῦθον ἂν συνθεῖναι ὡς
ὁ θεός, βουλόμενος αὐτὰ διαλλάξαι πολεμοῦντα, ἐπειδὴ οὐκ ἐδύ-
νατο, συνῆψεν εἰς ταὐτὸν αὐτοῖς τὰς κορυφάς. καὶ διὰ ταῦτα, ᾧ ἂν
τὸ ἕτερον παραγένηται, ἐπακολουθεῖ ὕστερον καὶ τὸ ἕτερον. ὥσπερ οὖν
καὶ αὐτῷ μοι ἔοικεν. ἐπειδὴ ὑπὸ τοῦ δεσμοῦ ἦν ἐν τῷ σκέλει τὸ ἀλγει-
νόν, ἥκειν δὴ φαίνεται ἐπακολουθοῦν τὸ ἡδύ: ὁ οὖν κέβης ὑπολα-
βών, νὴ τὸν δία ὦ σώκρατες ἔφη. εὖ γ' ἐποίησας, ἀναμνήσας με.
περὶ γάρ τοι τῶν ποιημάτων ὧν πεποίηκας, ἐντείνας τοὺς τοῦ αἰσώ-
που λόγους. καὶ τὸ εἰς τὸν ἀπόλλω προοίμιον. καὶ ἄλλοι τινές με ἤδη ἤ-
ροντο. ἀτὰρ καὶ εὔηνος πρῴην. ὅτι ποτὲ διανοηθείς, ἐπειδὴ
δεῦρο ἦλθες, ἐποίησας αὐτά. πρότερον οὐδὲν πώποτε ποιήσας.
εἰ οὖν τί σοι μέλει τοῦ ἔχειν ἐμὲ εὐήνῳ ἀποκρίνασθαι, ὅταν με αὖθις
ἐρωτᾷ. εὖ οἶδα γὰρ ὅτι ἐρήσεται, εἰπὲ τί χρὴ λέγειν: λέγε τοίνυν
ἔφη αὐτῷ, ὦ κέβης τἀληθῆ. ὅτι οὐκ ἐκείνῳ βουλόμενος, οὐδὲ
τοῖς ποιήμασιν αὐτοῦ ἀντίτεχνος εἶναι, ἐποίησα ταῦτα. ᾔδειν γάρ,
ὡς οὐ ῥᾴδιον εἴη. ἀλλ' ἐνυπνίων τινῶν ἀποπειρώμενος τί λέ-
γει. καὶ ἀφοσιούμενος, εἰ πολλάκις ταύτην τὴν μουσικήν μοι

ἐπιτάττοι ποιεῖν· ἦν γὰρ δὴ ἄττα τοιάδε· πολλάκις μοι φοιτῶν αὐ-
τὸ ἐνύπνιον ἐν τῷ παρελθόντι βίῳ· ἄλλοτ' ἐν ἄλλῃ ὄψει φαινόμενον·
τὰ αὐτὰ δὲ λέγον· ὦ σώκρατες ἔφη· μουσικὴν ποίει καὶ ἐργάζου·
καὶ ἐγὼ ἔν γε τῷ πρόσθεν χρόνῳ ὅπερ ἔπραττον· τοῦτο ὑπελάμ-
βανον αὐτό μοι παρακελεύεσθαί τε καὶ ἐπικελεύειν· ὥσπερ οἱ τοῖς θέ-
ουσι διακελευόμενοι· καὶ ἐμοὶ οὕτω τὸ ἐνύπνιον, ὅπερ ἔπραττον
τοῦτο ἐπικελεύειν· μουσικὴν ποιεῖν· ὡς φιλοσοφίας μὲν οὔσης μεγί-
στης μουσικῆς· ἐμοῦ δὲ τοῦτο πράττοντος· νῦν δ' ἐπειδὴ ἥ τε δίκη
ἐγένετο, καὶ ἡ τοῦ θεοῦ ἑορτὴ διεκώλυέ με ἀποθνήσκειν, ἔδοξε
χρῆναι· εἰ ἄρα πολλάκις μοι προστάττοι τὸ ἐνύπνιον, ταύτην τὴν
δημώδη μουσικὴν ποιεῖν, μὴ ἀπειθῆσαι αὐτῷ· ἀλλὰ ποιεῖν· ἀσφα-
(ἐνόμιζον)
λέστερον γὰρ εἶναι μὴ ἀπιέναι, πρὶν ἀφοσιώσασθαι ποιήσαντα — πρότερον
ποιήματα· καὶ πειθόμενον τῷ ἐνυπνίῳ· οὕτω δὴ πρῶτον μὲν
εἰς τὸν θεὸν ἐποίησα· οὗ ἦν ἡ παροῦσα θυσία· μετὰ δὲ τὸν θεὸν ἐννο-
ήσας ὅτι τὸν ποιητὴν δέοι· εἴπερ μέλλοι ποιητὴς εἶναι ποιεῖν
μύθους· ἀλλ' οὐ λόγους· καὶ αὐτὸς οὐκ ἦ μυθολογικός· διὰ ταῦτα δὴ
οὓς προχείρους εἶχον μύθους καὶ ἠπιστάμην τοὺς αἰσώπου.
τούτους ἐποίησα, οἷς πρώτοις ἐνέτυχον· ταῦτα οὖν ὦ κέβης εὐ-
ήνῳ φράζε· καὶ ἐρρῶσθαι· καὶ ἂν σωφρονῇ, ἐμὲ διώκειν ὡς
τάχιστα· ἄπειμι δὲ ὡς ἔοικε τήμερον· κελεύουσι γὰρ ἀθηναῖοι:
καὶ ὁ σιμμίας· οἷον παρακελεύῃ ἔφη τοῦτο ὦ σώκρατες εὐήνῳ·
πολλὰ γὰρ ἤδη ἐντετύχηκα τῷ ἀνδρί· σχεδὸν οὖν ἐξ ὧν ἐγὼ ᾔσθη-
μαι, οὐδ' ὁπωστιοῦν σοι ἑκὼν εἶναι πείσεται: τί δαί ἦ δ' ὅς· οὐ φιλόσο-
φος εὐήνος; ἔμοιγε δοκεῖ ἔφη ὁ σιμμίας: ἐθελήσει τοίνυν καὶ εὐ- — ἔφη
ήνος· καὶ πᾶς ὅτῳ ἀξίως τούτου τοῦ πράγματος μέτεστιν· οὐ
μέντοι ἴσως βιάσεται αὑτόν· οὐ γάρ φασι θεμιτὸν εἶναι· καὶ ἅμα λέγων
ταῦτα, καθῆκε τὰ σκέλη ἐπὶ τὴν γῆν· καὶ καθεζόμενος, οὕτως
ἤδη τὰ λοιπὰ διελέγετο: ἤρετο οὖν αὐτὸν ὁ κέβης· πῶς τοῦτο
λέγεις ὦ σώκρατες· τὸ μὴ θεμιτὸν εἶναι ἑαυτὸν βιάζεσθαι· ἐθέλειν
δ' ἂν τῷ ἀποθνήσκοντι τὸν φιλόσοφον ἕπεσθαι· τί δαί ὦ κέβης·
οὐκ ἀκηκόατε, σύ τε καὶ σιμμίας, περὶ τῶν τοιούτων φιλολάῳ συγ-
γεγονότες; οὐδέν γε σαφές ὦ σώκρατες: ἀλλὰ μὴν καὶ ἐγὼ ἐξ
ἀκοῆς περὶ αὐτῶν λέγω· ἃ μὲν οὖν τυγχάνω ἀκηκοώς, φθόνος
οὐδεὶς λέγειν· καὶ γὰρ ἴσως καὶ μάλιστα πρέπει μέλλοντα ἐκεῖσε

[illegible]

ἀποδημεῖν, διασκοπεῖν τε καὶ μυθολογεῖν περὶ τῆς ἀποδημίας
τῆς ἐκεῖ· ποίαν τινὰ αὐτὴν οἰόμεθα εἶναι· τί γὰρ ἄν τις καὶ ποιοῖ
ἄλλο, ἐν τῷ μέχρι ἡλίου δυσμῶν χρόνῳ; Κατὰ τί δὴ οὖν ποτε οὔ
φασι θεμιτὸν εἶναι αὐτὸν ἑαυτὸν ἀποκτεινύναι ὦ Σώκρατες· ἤδη
γὰρ ἔγωγε ὅπερ νυνδὴ σὺ ἤρου, καὶ Φιλολάου ἤκουσα, ὅτε παρ' ἡ-
μῖν διῃτᾶτο· ἤδη δὲ καὶ ἄλλων τινῶν, ὡς οὐ δέοι τοῦτο ποιεῖν· σα-
φὲς δὲ περὶ αὐτῶν, οὐδενὸς πώποτε οὐδὲν ἀκήκοα· ἀλλὰ προ-
θυμεῖσθαι χρή, ἔφη· τάχα γὰρ ἂν καὶ ἀκούσαις· ἴσως μέντοι θαυ-
μαστόν σοι φανεῖται, εἰ τοῦτο μόνον τῶν ἄλλων ἁπάντων ἁπλοῦν ἐστι,
καὶ οὐδέποτε τυγχάνει τῷ ἀνθρώπῳ ὥσπερ καὶ τἆλλα ἔστιν, ὅτε
καὶ οἷς βέλτιον τεθνάναι ἢ ζῆν· οἷς δὲ βέλτιον τεθνάναι, θαυμαστὸν
ἴσως σοι φαίνεται, εἰ τούτοις τοῖς ἀνθρώποις μὴ ὅσιον αὐτοὺς ἑαυ-
τοὺς εὖ ποιεῖν, ἀλλὰ ἄλλον δεῖ περιμένειν εὐεργέτην: Καὶ ὁ Κέβης ἠρέ-
μα ἐπιγελάσας· ἴττω Ζεὺς ἔφη τῇ αὑτοῦ φωνῇ εἰπών: Καὶ γὰρ ἂν
δόξειεν ἔφη ὁ Σωκράτης, οὕτω γ' εἶναι ἄλογον. οὐ μέντοι ἀλλ' ἴσως γ'
ἔχει τινὰ λόγον· ὁ μὲν οὖν ἐν ἀπορρήτοις λεγόμενος περὶ αὐτῶν
λόγος, ὡς ἔν τινι φρουρᾷ ἐσμεν οἱ ἄνθρωποι· καὶ οὐ δεῖ δὴ ἑαυτὸν
ἐκ ταύτης λύειν· οὐδ' ἀποδιδράσκειν, μέγας τέ τίς μοι φαίνεται καὶ οὐ
ῥᾴδιος διιδεῖν· οὐ μέντοι· ἀλλὰ τόδε γέ μοι δοκεῖ ὦ Κέβης, εὖ λέγεσθαι,
τὸ θεοὺς εἶναι ἡμῶν τοὺς ἐπιμελουμένους· καὶ ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώ-
πους ἓν τῶν κτημάτων τοῖς θεοῖς εἶναι· ἢ σοὶ οὐ δοκεῖ οὕτως:
Ἔμοιγε φησὶν ὁ Κέβης: Οὐκοῦν ἦ δ' ὅς, καὶ σὺ ἂν τῶν σαυτοῦ κτημά-
των εἴ τι αὐτὸ ἑαυτὸ ἀποκτεινύοι, μὴ σημήναντός σου ὅτι βούλει αὐ-
τὸ τεθνάναι, χαλεπαίνοις ἂν αὐτῷ· καὶ εἴ τινα ἔχοις τιμωρίαν, τι-
μωροῖο ἄν: Πάνυ γ' ἔφη: Ἴσως τοίνυν ταύτῃ οὐκ ἄλογον μὴ πρότε-
ρον αὑτὸν ἀποκτεινύναι δεῖν, πρὶν ἀνάγκην τινὰ θεὸς ἐπιπέμ-
ψῃ, ὥσπερ καὶ τὴν νῦν ἡμῖν παροῦσαν: Ἀλλ' εἰκὸς ἔφη ὁ Κέβης τοῦτό
γε φαίνεται· ὃ μέντοι νυνδὴ ἔλεγες, τὸ τοὺς φιλοσόφους ῥᾳδίως ἂν
ἐθέλειν ἀποθνῄσκειν, ἔοικε τοῦτο ὦ Σώκρατες ἀτόπῳ· εἴπερ ὃ
νυνδὴ ἐλέγομεν εὐλόγως ἔχει, τὸ θεόν τε εἶναι τὸν ἐπιμελούμε-
νον ἡμῶν, καὶ ἡμᾶς ἐκείνου κτήματα εἶναι· τὸ γὰρ μὴ ἀγανακτεῖν
τοὺς φρονιμωτάτους, ἐκ ταύτης τῆς θεραπείας ἀπιόντας, ἐν ᾗ
ἐπιστατοῦσιν αὐτῶν οἵπερ ἄριστοί εἰσι τῶν ὄντων ἐπιστάται θεοί,
οὐκ ἔχει λόγον· οὐ γάρ που αὐτός γε αὑτοῦ οἴεται ἄμεινον ἐπιμελή-

σθαι, ἐλεύθερος γενόμενος. ἀλλ' ἀνόητος μὲν ἄνθρωπος τάχ' ἂν
οἰηθείη ταῦτα φευκτέον εἶναι ἀπὸ τοῦ δεσπότου, καὶ οὐκ ἂν λογίζοιτο·
ὅτι οὐ δεῖ ἀπό γε τοῦ ἀγαθοῦ φεύγειν, ἀλλ' ὅτι μάλιστα παραμένειν· διὸ
ἀλογίστως ἂν φεύγοι· ὁ δὲ νοῦν ἔχων, ἐπιθυμοῖ που ἂν ἀεὶ εἶναι παρὰ
τῷ αὑτοῦ βελτίονι. καίτοι οὕτως ὦ σώκρατες, τοὐναντίον εἶναι εἰκὸς
ἢ ὃ νῦν δὴ ἐλέγετο· τοὺς μὲν γὰρ φρονίμους, ἀγανακτεῖν ἀποθνήι-
σκοντας πρέπει· τοὺς δὲ ἄφρονας, χαίρειν: ἀκούσας οὖν ὁ σωκρά-
της, ἡσθῆναί τέ μοι ἔδοξε τῇ τοῦ κέβητος πραγματείᾳ· καὶ ἐπι-
βλέψας εἰς ἡμᾶς, ἀεί τοι ἔφη ὁ κέβης, λόγους τινὰς ἀνερευνᾷ.
καὶ οὐ πάνυ εὐθέως ἐθέλει πείθεσθαι, ὅτι ἄν τις εἴπῃ: καὶ ὁ σιμμί-
ας. ἀλλὰ μὴν ἔφη ὦ σώκρατες. νῦν γέ μοι δοκεῖ τι καὶ αὐτῷ λέγειν κέ-
βης. τί γὰρ ἂν βουλόμενοι ἄνδρες σοφοὶ ὡς ἀληθῶς, δεσπότας
ἀμείνους αὐτῶν φεύγοιεν, καὶ ῥᾳδίως ἀπαλλάττοιντο αὐτῶν. καί
μοι δοκεῖ κέβης. εἰς σὲ τείνειν τὸν λόγον, ὅτι οὕτω ῥᾳδίως φέρεις·
καὶ ἡμᾶς ἀπολείπων· καὶ ἄρχοντας ἀγαθούς. ὡς αὐτὸς ὁμολο-
γεῖς θεούς: δίκαια ἔφη λέγετε. οἶμαι γὰρ ὑμᾶς λέγειν, ὅτι χρή
με πρὸς ταῦτα ἀπολογήσασθαι, ὥσπερ ἐν δικαστηρίῳ: πάνυ μὲν οὖν
ἔφη ὁ σιμμίας: φέρε δὴ ἦ δ' ὅς. πειραθῶ πιθανώτερον πρὸς ὑ-
μᾶς ἀπολογήσασθαι ἢ πρὸς τοὺς δικαστάς. ἐγὼ γὰρ ἔφη ὦ σιμ-
μία τε καὶ κέβης, εἰ μὲν μὴ ᾤμην ἥξειν, πρῶτον μὲν παρὰ θεοὺς
ἄλλους σοφούς τε καὶ ἀγαθούς. ἔπειτα καὶ παρ' ἀνθρώπους τε-
τελευτηκότας ἀμείνους τῶν ἐνθάδε, ἠδίκουν ἄν, οὐκ ἀγανακτῶν
τῷ θανάτῳ. νῦν δὲ εὖ ἴστε, ὅτι παρ' ἄνδρας τε ἐλπίζω ἀφίξεσθαι
ἀγαθούς. καὶ τοῦτο μὲν, οὐκ ἂν πάνυ διισχυρισαίμην. ὅτι μέντοι
παρὰ θεούς, δεσπότας πάνυ ἀγαθοὺς ἥξειν, εὖ ἴστε ὅτι εἴπερ τι
ἄλλο τῶν τοιούτων, διισχυρισαίμην ἂν καὶ τοῦτο. ὥστε διὰ ταῦτα, οὐχ
ὁμοίως ἀγανακτῶ. ἀλλ' εὔελπίς εἰμι, εἶναί τι τοῖς τετελευτηκό-
σι. καὶ ὥσπερ γε καὶ πάλαι λέγεται, πολὺ ἄμεινον τοῖς ἀγαθοῖς,
ἢ τοῖς κακοῖς: τί οὖν ἔφη ὁ σιμμίας, ὦ σώκρατες. αὐτὸς ἔχων
τὴν διάνοιαν ταύτην ἐν νῷ ἔχεις ἀπιέναι, ἢ κἂν ἡμῖν μεταδοίης·
κοινὸν γὰρ δὴ ἔμοιγε δοκεῖ καὶ ἡμῖν εἶναι ἀγαθὸν τοῦτο. καὶ ἅμα σοι ἡ
ἀπολογία ἔσται, ἐὰν ἅπερ λέγεις, ἡμᾶς πείσῃς: ἀλλὰ πειράσο-
μαι ἔφη. πρῶτον δὲ κρίτωνα τόνδε σκεψώμεθα, τί ἐστιν ὃ βούλεσθαί
μοι δοκεῖ πάλαι εἰπεῖν: τί ὦ σώκρατες ἔφη ὁ κρίτων, ἄλλο γε ἢ

πάλαι μοι λέγει ὁ μέλλων σοι δώσειν τὸ φάρμακον· ὅτι χρή σοι φράζειν
ὡς ἐλάχιστα διαλέγεσθαι· φησὶ γὰρ θερμαίνεσθαι μᾶλλον διαλεγομέ-
νους· δεῖν δὲ οὐδὲν τοιοῦτον προσφέρειν τῷ φαρμάκῳ· εἰ δὲ μή,
ἐνίοτε ἀναγκάζεσθαι καὶ δὶς καὶ τρὶς πίνειν τοὺς τι τοιοῦτον ποι-
οῦντας: καὶ ὁ σωκράτης, ἔα ἔφη χαίρειν αὐτόν· ἀλλὰ μόνον τὸ
ἑαυτοῦ παρασκευαζέτω ὡς καὶ δὶς δώσων, ἐὰν δὲ δέῃ καὶ τρίς:
ἀλλὰ σχεδὸν μέν τι ᾔδειν ἔφη ὁ κρίτων· ἀλλά μοι πάλαι πράγματα
παρέχει: ἔα αὐτὸν ἔφη· ἀλλ' ὑμῖν δὴ τοῖς δικασταῖς βούλομαι ἤ-
δη τὸν λόγον ἀποδοῦναι, ὥς μοι φαίνεται εἰκότως ἀνὴρ τῷ ὄντι ἐν
φιλοσοφίᾳ διατρίψας τὸν βίον, θαρρεῖν μέλλων ἀποθανεῖσθαι καὶ
εὔελπις εἶναι, ἐκεῖ μέγιστα οἴσεσθαι ἀγαθά, ἐπειδὰν τελευτήσῃ·
πῶς ἂν οὖν δὴ τοῦθ' οὕτως ἔχοι ὦ σιμμία τε καὶ κέβης, ἐγὼ πειρά-
σομαι φράσαι. κινδυνεύουσι γὰρ ὅσοι τυγχάνουσιν ὀρθῶς ἁπτό-
μενοι φιλοσοφίας, λεληθέναι τοὺς ἄλλους, ὅτι οὐδὲν ἄλλο αὐτοὶ
ἐπιτηδεύουσιν, ἢ ἀποθνήσκειν τε καὶ τεθνάναι· εἰ οὖν τοῦτο ἀλη-
θές, ἄτοπον δήπου ἂν εἴη, προθυμεῖσθαι μὲν ἐν παντὶ τῷ βίῳ
μηδὲν ἄλλο ἢ τοῦτο· ἥκοντος δὲ δὴ αὐτοῦ, ἀγανακτεῖν ὃ πάλαι
προεθυμοῦντό τε καὶ ἐπετήδευον: καὶ ὁ σιμμίας γελάσας, νὴ
τὸν δία ἔφη ὦ σώκρατες, οὐ πάνυ γέ με νυνδὴ γελασείοντα ἐποί-
ησας γελάσαι. οἶμαι γὰρ ἂν τοὺς πολλοὺς αὐτὸ τοῦτο ἀκούσαν-
τας, δοκεῖν εὖ πάνυ εἰρῆσθαι εἰς τοὺς φιλοσοφοῦντας, καὶ ξυμφά-
ναι ἂν τοὺς μὲν παρ' ἡμῖν ἀνθρώπους καὶ πάνυ, ὅτι τῷ ὄντι οἱ φι-
λοσοφοῦντες θανατῶσι· καὶ σφᾶς γε οὐ λελήθασιν, ὅτι ἄξιοί εἰ-
σιν τοῦτο πάσχειν: καὶ ἀληθῆ γ' ἂν λέγοιεν ὦ σιμμία, πλήν γε
τοῦ σφᾶς μὴ λεληθέναι· λέληθε γὰρ αὐτούς, ᾗ τε θανατῶσι καὶ
ᾗ ἄξιοί εἰσιν θανάτου καὶ οἵου θανάτου, οἱ ὡς ἀληθῶς φι-
λόσοφοι· εἴπωμεν γὰρ ἔφη, πρὸς ἡμᾶς αὐτούς, χαίρειν εἰπόν-
τες ἐκείνοις· ἡγούμεθά τι τὸν θάνατον εἶναι; πάνυ γε ἔφη
ὑπολαβὼν ὁ σιμμίας: ἆρα μὴ ἄλλο τι, ἢ τὴν τῆς ψυχῆς ἀπὸ
τοῦ σώματος ἀπαλλαγήν· καὶ εἶναι τοῦτο, τὸ τεθνάναι· χωρὶς
μὲν ἀπὸ τῆς ψυχῆς ἀπαλλαγὲν αὐτὸ καθ' αὑτὸ τὸ σῶμα γεγο-
νέναι· χωρὶς δὲ τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ σώματος ἀπαλλαγεῖσαν
αὐτὴν καθ' αὑτὴν εἶναι· ἆρα μὴ ἄλλο τι ᾖ ὁ θάνατος ἢ τοῦτο:
οὐκ ἀλλὰ τοῦτο ἔφη: σκέψαι δὴ ὦ ἀγαθὲ ἐὰν ἄρα καὶ σοὶ ξυ

δοκῆι ἅπερ ἐμοί· ἐκ γὰρ τούτων μᾶλλον οἶμαι ἡμᾶς εἴσεσθαι περὶ
ὧν σκοποῦμεν. φαίνεταί σοι φιλοσόφου ἀνδρὸς εἶναι ἐσπουδακέ-
ναι περὶ τὰς ἡδονὰς καλουμένας, τὰς τοιάσδε· οἷον σιτίων τε
καὶ ποτῶν; ἥκιστα ὦ σώκρατες ἔφη ὁ σιμμίας. τί δαὶ τὰς τῶν
ἀφροδισίων; οὐδαμῶς. τί δαὶ τὰς ἄλλας τὰς περὶ τὸ σῶμα θε-
ραπείας. δοκεῖ σοι ἐντίμους ἡγεῖσθαι ὁ τοιοῦτος· οἷον ἱματίων
καὶ διαφερόντων κτήσεις· καὶ ὑποδημάτων· καὶ τοὺς ἄλλους
καλλωπισμοὺς τοὺς περὶ τὸ σῶμα· πότερον τιμᾶν δοκεῖ σοι ἢ
ἀτιμάζειν· καθ' ὅσον μὴ πολλὴ ἀνάγκη μετέχειν αὐτῶν; ἀτιμάζειν
ἔμοιγε δοκεῖ ἔφη, ὅ γε ὡς ἀληθῶς φιλόσοφος. οὐκοῦν ὅλως
δοκεῖ σοι ἔφη ἡ τοῦ τοιούτου πραγματεία οὐ περὶ τὸ σῶμα εἶναι
ἀλλὰ καθ' ὅσον δύναται ἀφεστάναι αὐτοῦ· πρὸς δὲ τὴν ψυχὴν τε-
τράφθαι; ἔμοιγε. ἆρ' οὖν πρῶτον μὲν ἐν τοῖς τοιούτοις δῆ-
λός ἐστιν ὁ φιλόσοφος, ἀπολύων ὅτι μάλιστα τὴν ψυχὴν ἀπὸ τῆς
τοῦ σώματος κοινωνίας, διαφερόντως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων;
φαίνεται. καὶ δοκεῖ γε δή που ὦ σιμμία τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις
ᾧ μηδὲν ἡδὺ τῶν τοιούτων μηδὲ μετέχει αὐτῶν, οὐκ ἄξιον εἶναι
ζῆν· ἀλλ' ἐγγύς τι τείνειν τοῦ τεθνάναι· ὁ μηδὲν φροντίζων τῶν
ἡδονῶν αἳ διὰ τοῦ σώματός εἰσιν· πάνυ μὲν οὖν ἀληθῆ λέγεις·
τί δαὶ δὴ περὶ αὐτὴν τὴν τῆς φρονήσεως κτῆσιν· πότερον ἐμ-
πόδιον τὸ σῶμα ἢ οὔ· ἐάν τις αὐτὸ ἐν τῇ ζητήσει κοινωνὸν
συμπαραλαμβάνῃ· οἷον τὸ τοιόνδε λέγω· ἆρα ἔχει ἀλήθειάν
τινα ὄψις τε καὶ ἀκοὴ τοῖς ἀνθρώποις; ἢ τά γε τοιαῦτα καὶ
οἱ ποιηταὶ ἡμῖν ἀεὶ θρυλοῦσιν· ὅτι οὔτ' ἀκούομεν ἀκριβὲς οὐδὲν,
οὔτε ὁρῶμεν· καίτοι εἰ αὗται τῶν περὶ τὸ σῶμα αἰσθήσεων μὴ
ἀκριβεῖς εἰσί· μηδὲ σαφεῖς, σχολῇ αἵ γε ἄλλαι· πᾶσαι γάρ
που τούτων φαυλότεραί εἰσιν· ἢ σοὶ οὐ δοκοῦσιν· πάνυ μὲν οὖν ἔφη·
πότε οὖν ἦ δ' ὅς, ἡ ψυχὴ τῆς ἀληθείας ἅπτεται· ὅταν μὲν γὰρ μετὰ
τοῦ σώματος ἐπιχειρῇ τι σκοπεῖν, δῆλον ὅτι τότε ἐξαπατᾶ-
ται ὑπ' αὐτοῦ· ἀληθῆ λέγεις· ἆρ' οὖν οὐκ ἐν τῷ λογίζεσθαι εἴ-
περ που ἄλλοθι κατάδηλον αὐτῇ γίγνεταί τι τῶν ὄντων; ναί·
λογίζεται δέ γέ που τότε κάλλιστα ὅταν αὐτὴν τούτων μηδὲν [illegible]
παραλυπῇ· μήτε ἀκοὴ μήτε ὄψις· μήτε ἀλγηδὼν· μηδέ τις ἡδο-
νή· ἀλλ' ὅτι μάλιστα αὐτὴ καθ' αὑτὴν γίγνηται· ἐῶσα χαίρειν τὸ

σῶμα, καὶ καθ' ὅσον δύναται μὴ κοινωνοῦσα αὐτῷ μηδ' ἁπτομένη
ὀρέγηται τοῦ ὄντος; ἔστι ταῦτα: οὐκοῦν καὶ ἐνταῦθα ἡ τοῦ φι
λοσόφου ψυχὴ μάλιστα ἀτιμάζει τὸ σῶμα, καὶ φεύγει ἀπ' αὐτοῦ· ζη
τεῖ δὲ αὐτὴ καθ' αὑτὴν γίγνεσθαι: φαίνεται: τί δαὶ δὴ τὰ τοιάδε ὦ
σιμμία· φαμέν τι εἶναι δίκαιον αὐτὸ ἢ οὐδέν: φαμὲν μέντοι νὴ δία:
καὶ καλόν γέ τι καὶ ἀγαθόν; πῶς δ' οὔ: ἤδη οὖν πώποτέ τι τῶν τοι
ούτων τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδες; οὐδαμῶς ἦ δ' ὅς: ἀλλ' ἄλλῃ τινὶ αἰσθή
σει τῶν διὰ τοῦ σώματος ἐφήψω αὐτῶν; λέγω δὲ περὶ πάντων· οἷον
μεγέθους πέρι· ὑγιείας· ἰσχύος· καὶ τῶν ἄλλων ἑνὶ λόγῳ ἁπάντων
τῆς οὐσίας· ὃ τυγχάνει ἕκαστον ὄν· ἆρα διὰ τοῦ σώματος αὐτῶν
τὸ ἀληθέστατον θεωρεῖται, ἢ ὧδε ἔχει· ὃς ἂν μάλιστα ἡμῶν καὶ ἀκρι
βέστατα παρασκευάσηται αὐτὸ ἕκαστον διανοηθῆναι περὶ οὗ σκο
πεῖ, οὗτος ἂν ἐγγύτατα ἴοι τοῦ γνῶναι ἕκαστον: πάνυ μὲν οὖν·
ἆρ' οὖν ἐκεῖνος ἂν τοῦτο ποιήσειε καθαρώτατα, ὅστις ὅτι μάλιστα
αὐτῇ τῇ διανοίᾳ ἴοι ἐφ' ἕκαστον· μήτε τὴν ὄψιν παρατιθέμενος
ἐν τῷ διανοεῖσθαι, μήτε τινὰ ἄλλην αἴσθησιν ἐφέλκων μηδεμίαν
μετὰ τοῦ λογισμοῦ· ἀλλ' αὐτῇ καθ' αὑτὴν εἰλικρινεῖ τῇ διανοίᾳ
χρώμενος, αὐτὸ καθ' αὑτὸ εἰλικρινὲς ἕκαστον ἐπιχειροῖ θηρεύ
ειν τῶν ὄντων· ἀπαλλαγεὶς ὅτι μάλιστα ὀφθαλμῶν τε καὶ ὤτων·
καὶ ὡς ἔπος εἰπεῖν ξύμπαντος τοῦ σώματος· ὡς ταράττοντος·
καὶ οὐκ ἐῶντος τὴν ψυχὴν κτήσασθαι ἀλήθειάν τε καὶ φρόνη
σιν ὅταν κοινωνῇ· ἆρ' οὐχ οὗτός ἐστιν ὦ σιμμία, εἴπερ τις καὶ ἄλ
λος ὁ τευξόμενος τοῦ ὄντος; ὑπερφυῶς ἔφη ὁ σιμμίας,
ὡς ἀληθῆ λέγεις, ὦ σώκρατες: οὐκοῦν ἀνάγκη ἔφη, ἐκ πάντων
τούτων παρίστασθαι δόξαν τοιάνδε τινὰ τοῖς γνησίως φιλοσόφοις·
ὥστε καὶ πρὸς ἀλλήλους τοιαῦτα ἄττα λέγειν· ὅτι κινδυνεύει τοι
ὥσπερ ἀτραπός τις ἐκφέρειν ἡμᾶς μετὰ τοῦ λόγου ἐν τῇ σκέ
ψει, ὅτι ἕως ἂν τὸ σῶμα ἔχωμεν· καὶ συμπεφυρμένη ᾖ ἡμῶν
ἡ ψυχὴ μετὰ τοιούτου κακοῦ, οὐ μή ποτε κτησώμεθα ἱκανῶς
οὗ ἐπιθυμοῦμεν· φαμὲν δὲ τοῦτο εἶναι τὸ ἀληθές· μυρίας μὲν
γὰρ ἡμῖν ἀσχολίας παρέχει τὸ σῶμα· διὰ τὴν ἀναγκαίαν τροφήν·
ἔτι δὲ ἄν τινες νόσοι προσπέσωσιν, ἐμποδίζουσιν ἡμῶν τὴν τοῦ
ὄντος θήραν· ἐρώτων δὲ· καὶ ἐπιθυμιῶν· καὶ φόβων· καὶ εἰδώ
λων παντοδαπῶν· καὶ φλυαρίας, ἐμπίπλησιν ἡμᾶς πολλῆς·

ὥστε τὸ λεγόμενον ὡς ἀληθῶς τῷ ὄντι ὑπ' αὐτοῦ οὐδὲ φρονῆ-
σαι ἡμῖν ἐγγίγνεται οὐδέποτε οὐδέν. καὶ γὰρ πολέμους καὶ στάσεις
καὶ μάχας οὐδὲν ἄλλο παρέχει ἢ τὸ σῶμα καὶ αἱ τούτου ἐπιθυμίαι·
διὰ γὰρ τὴν τῶν χρημάτων κτῆσιν πάντες οἱ πόλεμοι γίγνονται·
τὰ δὲ χρήματα ἀναγκαζόμεθα κτᾶσθαι διὰ τὸ σῶμα, δουλεύον-
τες τῇ τούτου θεραπείᾳ· καὶ ἐκ τούτου ἀσχολίαν ἄγομεν φιλο-
σοφίας πέρι, διὰ πάντα ταῦτα. τὸ δ' ἔσχατον πάντων, ὅτι ἐάν τις
ἡμῖν καὶ σχολὴ γένηται ἀπ' αὐτοῦ καὶ τραπώμεθα πρὸς τὸ σκοπεῖν τι,
ἐν ταῖς ζητήσεσιν αὖ πανταχοῦ παραπῖπτον θόρυβον παρέ-
χει καὶ ταραχὴν καὶ ἐκπλήττει, ὥστε μὴ δύνασθαι ὑπ' αὐτοῦ κα-
θορᾶν τἀληθές. ἀλλὰ τῷ ὄντι ἡμῖν δέδεικται ὅτι εἰ μέλλομέν ποτε
τι καθαρῶς εἴσεσθαι, ἀπαλλακτέον αὐτοῦ καὶ αὐτῇ τῇ ψυχῇ
θεατέον αὐτὰ τὰ πράγματα· καὶ τότε ὡς ἔοικεν ἡμῖν ἔσται, οὗ
ἐπιθυμοῦμέν τε καὶ φαμὲν ἐρασταὶ εἶναι, φρονήσεως, ἐπειδὰν
τελευτήσωμεν ὡς ὁ λόγος σημαίνει, ζῶσι δὲ οὔ. εἰ γὰρ μὴ οἷόν
τε μετὰ τοῦ σώματος μηδὲν καθαρῶς γνῶναι, δυοῖν θάτερον· ἢ
οὐδαμοῦ ἔστιν κτήσασθαι τὸ εἰδέναι, ἢ τελευτήσασι· τότε γὰρ αὐ-
τὴ καθ' αὑτὴν ἡ ψυχὴ ἔσται χωρὶς τοῦ σώματος, πρότερον δ' οὔ·
καὶ ἐν ᾧ ἂν ζῶμεν, οὕτως ὡς ἔοικεν ἐγγυτάτω ἐσόμεθα τοῦ εἰδέ-
ναι, ἐὰν ὅτι μάλιστα μηδὲν ὁμιλῶμεν τῷ σώματι· μηδὲ κοινω-
νῶμεν, ὅτι μὴ πᾶσα ἀνάγκη· μηδὲ ἀναπιμπλώμεθα τῆς
τούτου φύσεως· ἀλλὰ καθαρεύωμεν ἀπ' αὐτοῦ, ἕως ἂν ὁ θεὸς αὐτὸς
ἀπολύσῃ ἡμᾶς· καὶ οὕτω μὲν καθαροὶ ἀπαλλαττόμενοι τῆς
τοῦ σώματος ἀφροσύνης ὡς τὸ εἰκὸς, μετὰ τοιούτων τε ἐσόμε-
θα· καὶ γνωσόμεθα δι' ἡμῶν αὐτῶν πᾶν τὸ εἰλικρινές· τοῦτο δ' ἐ-
στὶν ἴσως τὸ ἀληθές· μὴ καθαρῷ γὰρ καθαροῦ ἐφάπτεσθαι,
μὴ οὐ θεμιτὸν ᾖ. τοιαῦτα οἶμαι ὦ Σιμμία ἀναγκαῖον εἶναι
πρὸς ἀλλήλους λέγειν τε καὶ δοξάζειν πάντας τοὺς ὀρθῶς φι-
λομαθεῖς· ἢ οὐ δοκεῖ σοι οὕτως; παντός γε μᾶλλον ὦ Σώκρατες:
οὐκοῦν ἔφη ὁ Σωκράτης εἰ ταῦτα ἀληθῆ ὦ ἑταῖρε, πολλὴ ἐλ-
πὶς ἀφικομένῳ οἷ ἐγὼ πορεύομαι, ἐκεῖ ἱκανῶς εἴπερ που
ἄλλοθι κτήσασθαι τοῦτο, οὗ ἕνεκα ἡ πολλὴ πραγματεία ἡμῖν
ἐν τῷ παρελθόντι βίῳ γέγονεν· ὥστε ἥ γε ἀποδημία ἡ νῦν μοι
προστεταγμένη, μετὰ ἀγαθῆς ἐλπίδος γίγνεται καὶ ἄλλῳ

ἀνδρί. ὃ ἡγεῖταί οἱ παρεσκευάσθαι τὴν διάνοιαν ὥσπερ κεκαθαρ-
μένην: Πάνυ μὲν οὖν ἔφη ὁ Σιμμίας: κάθαρσις δὲ εἶναι ἆρα οὐ
τοῦτο ξυμβαίνει, ὅπερ πάλαι ἐν τῷ λόγῳ λέγεται, τὸ χωρίζειν ὅτι
μάλιστα ἀπὸ τοῦ σώματος τὴν ψυχὴν καὶ ἐθίσαι αὐτὴν καθ' αὑτὴν
πανταχόθεν ἐκ τοῦ σώματος συναγείρεσθαί τε καὶ ἀθροίζε-
σθαι καὶ οἰκεῖν κατὰ τὸ δυνατὸν καὶ ἐν τῷ νῦν παρόντι καὶ ἐν τῷ
ἔπειτα μόνην καθ' αὑτὴν ἐκλυομένην ὥσπερ δεσμῶν ἐκ τοῦ σώμα-
τος; Πάνυ μὲν οὖν ἔφη: οὐκοῦν τοῦτό γε θάνατος ὀνομάζεται
λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος; Παντάπασί γε, ἦ δ' ὅς: (margin: ψυχῆς)
λύειν δέ γε αὐτήν ὥς φαμεν προθυμοῦνται ἀεὶ μάλιστα καὶ μόνοι
οἱ φιλοσοφοῦντες ὀρθῶς· καὶ τὸ μελέτημα αὐτὸ τοῦτό ἐστι τῶν φι-
λοσόφων λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος· ἢ οὔ;
φαίνεται: Οὐκοῦν ὅπερ ἐν ἀρχῇ ἔλεγον, γελοῖον ἂν εἴη, ἄνδρα
παρασκευάζονθ' ἑαυτὸν ἐν τῷ βίῳ ὅτι ἐγγυτάτω ὄντα τοῦ τεθνά-
ναι, οὕτω ζῆν· κἄπειθ' ἥκοντος αὐτῷ τούτου, ἀγανακτεῖν, οὐ γε-
λοῖον; Πῶς δ' οὔ; Τῷ ὄντι ἄρα ἔφη ὦ Σιμμία οἱ ὀρθῶς φιλοσο-
φοῦντες, ἀποθνήσκειν μελετῶσι· καὶ τὸ τεθνάναι ἥκιστα αὐτοῖς
ἀνθρώπων φοβερόν. ἐκ τῶνδε δὲ σκόπει. εἰ γὰρ διαβέβληνται
μὲν πανταχῆ τῷ σώματι· αὐτὴν δὲ καθ' αὑτὴν ἐπιθυμοῦσι τὴν
ψυχὴν ἔχειν· τούτου δὲ γιγνομένου, εἰ φοβοῖντο καὶ ἀγανακτοῖ-
εν, οὐ πολλὴ ἂν ἀλογία εἴη, εἰ μὴ ἀσμένοι ἐκεῖσε ἴοιεν, οἷ ἀφικο-
μένοις, ἐλπίς ἐστιν, οὗ διὰ βίου ἤρων τυχεῖν; ἤρων δὲ φρονήσε-
ως· ᾧ τε διεβέβληντο, τούτου ἀπηλλάχθαι ξυνόντος αὐτοῖς; ἢ
ἀνθρωπίνων μὲν παιδικῶν καὶ γυναικῶν καὶ υἱέων ἀποθανόντων
πολλοὶ δὴ ἑκόντες ἠθέλησαν εἰς ᾅδου ἐλθεῖν, ὑπὸ ταύτης ἀγό-
μενοι τῆς ἐλπίδος· τῆς τοῦ ὄψεσθαί τε ἐκεῖ ὧν ἐπεθύμουν καὶ ξυνέ-
σεσθαι· φρονήσεως δὲ ἄρα τις τῷ ὄντι ἐρῶν, καὶ λαβὼν σφόδρα
τὴν αὐτὴν ταύτην ἐλπίδα, μηδαμοῦ ἄλλοθι ἐντεύξεσθαι αὐτῇ ἀ-
ξίως λόγου ἢ ἐν ᾅδου, ἀγανακτήσει τε ἀποθνήσκων καὶ οὐχ
ἄσμενος εἶσιν αὐτόσε; οἴεσθαί γε χρή, ἐὰν τῷ ὄντι γε ἦ ὦ ἑ-
ταῖρε φιλόσοφος· σφόδρα γὰρ αὐτῷ ταῦτα δόξει, μηδαμοῦ ἄλλο-
θι καθαρῶς ἐντεύξεσθαι φρονήσει ἀλλ' ἢ ἐκεῖ· εἰ δὲ τοῦτο οὕτως
ἔχει, ὅπερ ἄρτι ἔλεγον, οὐ πολλὴ ἂν ἀλογία εἴη, εἰ φοβοῖτο τὸν θά-
νατον ὁ τοιοῦτος; Πολλὴ μέντοι νὴ Δία, ἦ δ' ὅς: οὐκοῦν ἱκανόν

(margin: [illegible])

(margin: γρ. ἄλλοθι [illegible] καθαρῶς)

σοι τεκμήριον ἔφη τοῦτο ἀνδρός· ὃν ἂν ἴδῃς ἀγανακτοῦντα μέλ-
λοντα ἀποθανεῖσθαι· ὅτι οὐκ ἄρ' ἦν φιλόσοφος· ἀλλά τις φιλοσώ-
ματος· ὁ αὐτὸς δέ που οὗτος τυγχάνει ὢν καὶ φιλοχρήματος καὶ
φιλότιμος· ἤτοι τὰ ἕτερα τούτων ἢ ἀμφότερα· πάνυ ἔφη ἔχει οὕ-
τως ὡς λέγεις· ἆρ' οὖν ἔφη ὦ σιμμία· οὐ καὶ ἡ ὀνομαζομένη ἀν-
δρεία τοῖς οὕτω διακειμένοις μάλιστα προσήκει; πάντως δή-
που ἔφη· οὐκοῦν καὶ ἡ σωφροσύνη ἣν καὶ οἱ πολλοὶ ὀνομάζου-
σι σωφροσύνην, τὸ περὶ τὰς ἐπιθυμίας μὴ ἐπτοῆσθαι ἀλλ' ὀλι-
γώρως ἔχειν καὶ κοσμίως, ἆρ' οὐ τούτοις μόνοις προσήκει
τοῖς μάλιστα τοῦ σώματος ὀλιγωροῦσί τε καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ ζῶ-
σιν; ἀνάγκη ἔφη· εἰ γὰρ ἐθέλεις ἦ δ' ὃς ἐννοῆσαι τήν γε τῶν ἄλ-
λων ἀνδρείαν τε καὶ σωφροσύνην, δόξει σοι εἶναι ἄτοπος· πῶς
δή ὦ σώκρατες· οἶσθα ἦ δ' ὅς, ὅτι τὸν θάνατον ἡγοῦνται πάν-
τες οἱ ἄλλοι τῶν μεγάλων κακῶν; καὶ μάλ' ἔφη· οὐκοῦν φόβῳ
μειζόνων κακῶν, ὑπομένουσιν αὐτῶν οἱ ἀνδρεῖοι τὸν θάνατον,
ὅταν ὑπομένωσιν; ἔστι ταῦτα· τῷ δεδιέναι ἄρα καὶ δέει, ἀνδρεῖ-
οί εἰσι πάντες πλὴν οἱ φιλόσοφοι· καίτοι ἄλογόν γε δέει τινὰ καὶ
δειλίᾳ ἀνδρεῖον εἶναι· πάνυ μὲν οὖν· τί δὲ οἱ κόσμιοι αὐτῶν; οὐ
ταὐτὸν τοῦτο πεπόνθασιν; ἀκολασίᾳ τινὶ σώφρονές εἰσι· καί-
τοι φαμέν γε ἀδύνατον εἶναι· ἀλλ' ὅμως αὐτοῖς συμβαίνει τούτῳ
ὅμοιον τὸ πάθος, τὸ περὶ ταύτην τὴν εὐήθη σωφροσύνην· φο-
βούμενοι γὰρ ἑτέρων ἡδονῶν στερηθῆναι· καὶ ἐπιθυμοῦντες ἐ-
κείνων, ἄλλων ἀπέχονται, ὑπ' ἄλλων κρατούμενοι· καίτοι κα-
λοῦσί γε ἀκολασίαν· τὸ ὑπὸ τῶν ἡδονῶν ἄρχεσθαι· ἀλλ' ὅμως
συμβαίνει αὐτοῖς, κρατουμένοις ὑφ' ἡδονῶν, κρατεῖν ἄλλων
ἡδονῶν· τοῦτο δ' ὅμοιόν ἐστιν ᾧ νυνδὴ ἐλέγετο· τῷ τρόπον τινὰ
δι' ἀκολασίαν αὐτοὺς σεσωφρονίσθαι· ἔοικε γάρ· ὦ μακάριε
σιμμία· μὴ γὰρ οὐχ αὕτη ἡ ὀρθὴ πρὸς ἀρετὴν ἀλλαγή· ἡδονὰς πρὸς
ἡδονάς· καὶ λύπας πρὸς λύπας· καὶ φόβον πρὸς φόβον καταλ-
λάττεσθαι· καὶ μείζω πρὸς ἐλάττω, ὥσπερ νομίσματα· ἀλλ' ἦ
ἐκεῖνο μόνον τὸ νόμισμα ὀρθόν, ἀντὶ οὗ δεῖ ἅπαντα ταῦτα καταλ-
λάττεσθαι· φρόνησις· καὶ τούτου μὲν πάντα καὶ μετὰ τούτου ὠ-
νούμενά τε καὶ πιπρασκόμενα, τῷ ὄντι ᾖ, καὶ ἀνδρεία καὶ
σωφροσύνη· καὶ δικαιοσύνη· καὶ συλλήβδην, ἀληθὴς ἀρετή·

μετὰ φρονήσεως· καὶ προσγιγνομένων καὶ ἀπογιγνομένων· καὶ ἡδονῶν καὶ φόβων καὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν τοιούτων· χωριζόμενα δὲ φρονήσεως· ἀλλαττόμενα ἀντὶ ἀλλήλων, μὴ σκιαγραφία τις ᾖ ἡ τοιαύτη ἀρετὴ καὶ τῷ ὄντι ἀνδραποδώδης τε καὶ οὐδὲν ὑγιὲς οὐδ' ἀληθὲς ἔχῃ· τὸ δ' ἀληθὲς τῷ ὄντι ᾖ κάθαρσίς τις τῶν τοιούτων πάντων· καὶ ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἀνδρεία· καὶ αὐτὴ ἡ φρόνησις, μὴ καθαρμός τις ᾖ· καὶ κινδυνεύουσι καὶ οἱ τὰς τελετὰς ἡμῖν οὗτοι καταστήσαντες, οὐ φαῦλοί τινες εἶναι· ἀλλὰ τῷ ὄντι πάλαι αἰνίττεσθαι, ὅτι ὃς ἂν ἀμύητος καὶ ἀτέλεστος εἰς ᾅδου ἀφίκηται, ἐν βορβόρῳ κείσεται· ὁ δὲ κεκαθαρμένος τε καὶ τετελεσμένος, ἐκεῖσε ἀφικόμενος, μετὰ θεῶν οἰκήσει· εἰσὶ γὰρ δή ὥς φασιν οἱ περὶ τὰς τελετάς, ναρθηκοφόροι μὲν πολλοί. βάκχοι δέ τε παῦροι· οὗτοι δ' εἰσὶ κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν οὐκ ἄλλοι ἢ οἱ πεφιλοσοφηκότες ὀρθῶς· ὧν δὴ καὶ ἐγὼ κατά γε τὸ δυνατόν, οὐδὲν ἀπέλιπον ἐν τῷ βίῳ, ἀλλὰ παντὶ τρόπῳ προυθυμήθην γενέσθαι· εἰ δ' ὀρθῶς προυθυμήθην καί τι ἠνύσαμεν, ἐκεῖσε ἐλθόντες, τὸ σαφὲς εἰσόμεθα ἂν θεὸς ἐθέλῃ, ὀλίγον ὕστερον ὡς ἐμοὶ δοκεῖ· ταῦτ' οὖν ἐγώ, ἔφη, ὦ σιμμία τε καὶ κέβης, ἀπολογοῦμαι· ὡς εἰκότως ὑμᾶς τε ἀπολείπων καὶ τοὺς ἐνθάδε δεσπότας, οὐ χαλεπῶς φέρω· οὐδ' ἀγανακτῶ· ἡγούμενος κἀκεῖ· οὐδὲν ἧττον ἢ ἐνθάδε, δεσπόταις τε ἀγαθοῖς ἐντεύξεσθαι, καὶ ἑταίροις· τοῖς δὲ πολλοῖς, ἀπιστίαν παρέχει· εἴ τι οὖν ὑμῖν πιθανώτερός εἰμι ἐν τῇ ἀπολογίᾳ ἢ τοῖς ἀθηναίων δικασταῖς, εὖ ἂν ἔχοι· εἰπόντος δὴ τοῦ σωκράτους ταῦτα, ὑπολαβὼν ὁ κέβης, ἔφη· ὦ σώκρατες· τὰ μὲν ἄλλα ἔμοιγε δοκεῖ, καλῶς λέγεσθαι· τὰ δὲ περὶ τῆς ψυχῆς, πολλὴν ἀπιστίαν παρέχει τοῖς ἀνθρώποις· μή, ἐπειδὰν ἀπαλλαγῇ τοῦ σώματος, οὐδαμοῦ ἔτι ᾖ· ἀλλ' ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, διαφθείρηταί τε καὶ ἀπολλύηται, ᾗ ἂν ὁ ἄνθρωπος ἀποθνήσκῃ· εὐθὺς ἀπαλλαττομένη τοῦ σώματος· καὶ ἐκβαίνουσα, ὥσπερ πνεῦμα ἢ καπνός, διασκεδασθεῖσα, οἴχηται διαπτομένη, καὶ οὐδὲν ἔτι οὐδαμοῦ ᾖ· ἐπεὶ εἴπερ εἴη που αὐτὴ καθ' αὑτὴν συνηθροισμένη καὶ ἀπηλλαγμένη τούτων τῶν κακῶν ὧν σὺ νῦν δὴ διῆλθες, πολλὴ ἂν εἴη ἐλπὶς καὶ καλή ὦ σώκρατες, ὡς ἀληθῆ ἐστὶν ἃ σὺ λέγεις·

ἀλλὰ τοῦτο δὴ ἴσως οὐκ ὀλίγης παραμυθίας δεῖται καὶ πίστεως,
ὡς ἔστι ἡ ψυχὴ ἀποθανόντος τοῦ ἀνθρώπου καί τινα δύναμιν
ἔχει καὶ φρόνησιν: ἀληθῆ ἔφη λέγεις ὁ Σωκράτης ὦ Κέβης·
ἀλλὰ τί δὴ ποιῶμεν· ἢ περὶ αὐτῶν τούτων βούλει διαμυθολογῶμεν,
εἴτε εἰκὸς οὕτως ἔχειν εἴτε μή: ἐγὼ γοῦν ἔφη ὁ Κέβης, ἡδέως
ἂν ἀκούσαιμι ἥντινα δόξαν ἔχεις περὶ αὐτῶν: οὔκουν γ' ἂν οἶμαι
ἦ δ' ὅς ὁ Σωκράτης εἰπεῖν τινα νῦν ἀκούσαντα, οὐδ' εἰ κωμῳδο-
ποιὸς εἴη, ὡς ἀδολεσχῶ. καὶ οὐ περὶ προσηκόντων τοὺς λόγους
ποιοῦμαι· εἰ οὖν δοκεῖ, χρὴ διασκοπεῖσθαι· σκεψώμεθα δὲ αὐτὸ
τῇδέ πῃ· εἴτ' ἄρα ἐν ἅιδου εἰσὶν αἱ ψυχαὶ τελευτησάντων τῶν ἀν-
θρώπων, εἴτε καὶ οὔ· παλαιὸς μὲν οὖν ἔστι τις λόγος· οὗ μεμνή-
μεθα· ὡς εἰσὶν ἐνθένδε ἀφικόμεναι ἐκεῖ. καὶ πάλιν γε δεῦρο ἀφι-
κνοῦνται. καὶ γίγνονται ἐκ τῶν τεθνεώτων. καὶ εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει·
πάλιν γίγνεσθαι ἐκ τῶν ἀποθανόντων τοὺς ζῶντας, ἄλλο τι ἢ
εἶεν ἂν αἱ ψυχαὶ ἡμῶν ἐκεῖ· οὐ γὰρ ἄν που πάλιν ἐγίγνοντο μὴ
οὖσαι· καὶ τοῦτο ἱκανὸν τεκμήριον τοῦ ταῦτ' εἶναι, εἰ τῷ ὄντι φα-
νερὸν γίγνοιτο, ὅτι οὐδαμόθεν ἄλλοθεν γίγνονται οἱ ζῶντες,
ἢ ἐκ τῶν τεθνεώτων· εἰ δὲ μή ἐστι τοῦτο, ἄλλου ἄν του δέοι λόγου:
πάνυ μὲν οὖν ἔφη ὁ Κέβης: μὴ τοίνυν κατ' ἀνθρώπων ἦ δ' ὅς σκό-
πει μόνον τοῦτο, εἰ βούλει ῥᾷον μαθεῖν, ἀλλὰ καὶ κατὰ ζῴων πάν-
των καὶ φυτῶν· καὶ συλλήβδην, ὅσαπερ ἔχει γένεσιν, περὶ πάν-
των ἴδωμεν· ἆρ' οὑτωσὶ γίγνεται πάντα· οὐκ ἄλλοθεν, ἢ ἐκ τῶν
ἐναντίων τὰ ἐναντία· ὅσοις τυγχάνει ὂν τοιοῦτόν τι· οἷον τὸ κα-
λὸν τῷ αἰσχρῷ, ἐναντίον που· καὶ δίκαιον ἀδίκῳ. καὶ ἄλλα δὴ
μυρία οὕτως ἔχει· τοῦτο οὖν σκεψώμεθα ἆρα ἀναγκαῖον ὅσοις
ἔστι τι ἐναντίον, μηδαμόθεν ἄλλοθεν αὐτὸ γίγνεσθαι ἢ ἐκ τοῦ αὐ-
τῷ ἐναντίου· οἷον ὅταν μεῖζόν τι γίγνηται· ἀνάγκη που ἐξ ἐ-
λάττονος ὄντος πρότερον, ἔπειτα μεῖζον γίγνεσθαι; ναί: οὐ-
κοῦν κἂν ἔλαττον γίγνηται, ἐκ μείζονος ὄντος πρότερον, ὕ-
στερον ἔλαττον γενήσεται: ἔστιν οὕτω ἔφη: καὶ μὴν ἐξ ἰσχυρο-
τέρου τὸ ἀσθενέστερον. καὶ ἐκ βραδυτέρου τὸ θᾶττον; πάνυ γε·
τί δαί· ἄν τι χεῖρον γίγνηται, οὐκ ἐξ ἀμείνονος; καὶ ἂν δικαιό-
τερον, ἐξ ἀδικωτέρου; πῶς γὰρ οὔ: ἱκανῶς οὖν ἔφη ἔχομεν
τοῦτο· ὅτι πάντα οὕτω γίγνεται ἐξ ἐναντίων τὰ ἐναντία πρά-

ἔστι τις ὁ λόγος οὗτος οὗ μεμνή-
μεθα

γνόμενα; — πάνυ γε. — τί δαί; ἔστι καὶ τοιόνδε ἐν αὐτοῖς, οἷον μεταξὺ
ἀμφοτέρων πάντων τῶν ἐναντίων ὄντοιν δυοῖν, δύο γενέσεις,
ἀπὸ μὲν τοῦ ἑτέρου ἐπὶ τὸ ἕτερον, ἀπὸ δ' αὖ τοῦ ἑτέρου πάλιν ἐπὶ
τὸ ἕτερον; μείζονος μὲν πράγματος καὶ ἐλάττονος, μεταξὺ
αὔξησις καὶ φθίσις· καὶ καλοῦμεν οὕτω τὸ μὲν αὐξάνεσθαι, τὸ
δὲ φθίνειν; — ναί, ἔφη. — οὐκοῦν καὶ διακρίνεσθαι, καὶ συγκρίνε-
σθαι, καὶ ψύχεσθαι, καὶ θερμαίνεσθαι, καὶ πάντα οὕτω; κἂν εἰ μὴ
χρώμεθα τοῖς ὀνόμασιν ἐνιαχοῦ, ἀλλ' ἔργῳ γοῦν πανταχοῦ
οὕτως ἔχειν ἀνάγκη, γίγνεσθαί τε αὐτὰ ἐξ ἀλλήλων, γένε-
σίν τε εἶναι ἐξ ἑκατέρου εἰς ἄλληλα; — πάνυ μὲν οὖν, ἦ δ' ὅς.
— τί οὖν, ἔφη, τῷ ζῆν, ἔστι τι ἐναντίον, ὥσπερ τῷ ἐγρηγορέναι τὸ
καθεύδειν; — πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. — τί; — τὸ τεθνάναι, ἔφη. — οὐκοῦν
ἐξ ἀλλήλων τε γίγνεται ταῦτα, εἴπερ ἐναντία ἐστί, καὶ αἱ γενέ-
σεις εἰσὶν αὐτοῖν μεταξὺ δύο δυοῖν ὄντοιν; — πῶς γὰρ οὔ; — τὴν
μὲν τοίνυν ἑτέραν συζυγίαν ὧν νυνδὴ ἔλεγον, ἐγώ σοι, ἔφη ὁ Σω-
κράτης, καὶ αὐτὴν καὶ τὰς γενέσεις· σὺ δέ μοι τὴν ἑτέ-
ραν. λέγω δὲ τὸ μὲν καθεύδειν, τὸ δὲ τὸ ἐγρηγορέναι, γίγνε-
σθαι καὶ ἐκ τοῦ ἐγρηγορέναι τὸ καθεύδειν· καὶ τὰς γενέ-
σεις αὐτοῖν, τὴν μὲν καταδαρθάνειν εἶναι, τὴν δ' ἀνεγείρε-
σθαι. ἱκανῶς σοι, ἔφη, ἢ οὔ; — πάνυ μὲν οὖν. — λέγε δή μοι καὶ σύ,
ἔφη, οὕτω περὶ ζωῆς καὶ θανάτου. οὐκ ἐναντίον μὲν φὴς τῷ
ζῆν τὸ τεθνάναι εἶναι; — ἔγωγε. — γίγνεσθαι δὲ ἐξ ἀλλήλων;
— ναί. — ἐξ οὖν τοῦ ζῶντος, τί τὸ γιγνόμενον; — τὸ τεθνηκός, ἔφη.
— τί δαί, ἦ δ' ὅς, ἐκ τοῦ τεθνεῶτος; — ἀναγκαῖον, ἔφη, ὁμολογεῖν,
ὅτι τὸ ζῶν. — ἐκ τῶν τεθνεώτων ἄρα, ὦ Κέβης, τὰ ζῶντά τε καὶ
οἱ ζῶντες γίγνονται; — φαίνεται, ἔφη. — εἰσὶν ἄρα, ἔφη, αἱ ψυχαὶ ἡμῶν
ἐν ᾅδου. — ἔοικεν. — οὐκοῦν καὶ τοῖν γενεσέοιν τοῖν περὶ ταῦτα,
ἡ γ' ἑτέρα σαφὴς οὖσα τυγχάνει; τὸ γὰρ ἀποθνήσκειν σαφὲς
δήπου, ἢ οὔ; — πάνυ μὲν οὖν, ἔφη. — πῶς οὖν, ἦ δ' ὅς, ποιήσομεν;
οὐκ ἀνταποδώσομεν τὴν ἐναντίαν γένεσιν, ἀλλὰ ταύτῃ χωλὴ
ἔσται ἡ φύσις; ἢ ἀνάγκη ἀποδοῦναι τῷ ἀποθνήσκειν ἐναν-
τίαν τινὰ γένεσιν; — πάντως που, ἔφη. — τίνα ταύτην; — τὸ ἀνα-
βιώσκεσθαι. — οὐκοῦν, ἦ δ' ὅς, εἴπερ ἔστι τὸ ἀναβιώσκεσθαι, ἐκ τῶν
τεθνεώτων ἂν εἴη γένεσις εἰς τοὺς ζῶντας αὕτη, τὸ ἀναβιώ-

σκεσθαι· πάνυ γε· ὁμολογεῖται ἄρα ἡμῖν καὶ ταύτῃ τοὺς ζῶν-
τας ἐκ τῶν τεθνεώτων γεγονέναι οὐδὲν ἧττον ἢ τοὺς τεθνε-
ῶτας ἐκ τῶν ζώντων· τούτου δὲ ὄντος, ἱκανόν που ἐδόκει
τεκμήριον εἶναι ὅτι ἀναγκαῖον τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς
εἶναί που, ὅθεν δὴ πάλιν γίγνεσθαι· δοκεῖ μοι ἔφη ὦ σώκρα-
τες ἐκ τῶν ὁμολογημένων ἀναγκαῖον οὕτως ἔχειν· ἴδε
τοίνυν οὕτως ἔφη ὦ κέβης ὅτι οὐδ' ἀδίκως ὡμολογήκα-
μεν ὡς ἐμοὶ δοκεῖ· εἰ γὰρ μὴ ἀεὶ ἀνταποδιδοίη τὰ ἕτερα τοῖς
ἑτέροις γιγνόμενα ὥσπερ κύκλῳ περιιόντα· ἀλλ' εὐθεῖά τις
εἴη ἡ γένεσις ἐκ τοῦ ἑτέρου μόνον εἰς τὸ καταντικρὺ καὶ μὴ ἀνα-
κάμπτοι πάλιν ἐπὶ τὸ ἕτερον, μηδὲ καμπὴν ποιοῖτο, οἶσθ' ὅτι
πάντα τελευτῶντα, τὸ αὐτὸ σχῆμα ἂν σχοίη· καὶ τὸ αὐτὸ πάθος
ἂν πάθοι· καὶ παύσαιτο γιγνόμενα· πῶς λέγεις ἔφη· οὐ-
δὲν χαλεπὸν ἦν δ' ἐγὼ ἐννοῆσαι ὃ λέγω· ἀλλ' οἷον εἰ τὸ κατα-
δαρθάνειν μὲν εἴη, τὸ δ' ἀνεγείρεσθαι μὴ ἀνταποδιδοίη γιγνό-
μενον ἐκ τοῦ καθεύδοντος, οἶσθ' ὅτι τελευτῶντα πάντα λῆρον τὸν ἐν-
δυμίωνα ἀποδείξειεν· καὶ οὐδαμοῦ ἂν φαίνοιτο διὰ τὸ καὶ τἆλλα πάν-
τα ταὐτὸν ἐκείνῳ πεπονθέναι καθεύδειν· καὶ εἰ συγκρίνοιτο μὲν πάν-
τα· διακρίνοιτο δὲ μή, ταχὺ ἂν τὸ τοῦ ἀναξαγόρου γεγονὸς εἴη ὁ-
μοῦ πάντα χρήματα· ὡσαύτως δὲ ὦ φίλε κέβης, εἰ ἀποθνήσκοι
μὲν πάντα ὅσα τοῦ ζῆν μεταλάβοι· ἐπειδὴ δὲ ἀποθάνοι, μένοι ἐν τού-
τῳ τῷ σχήματι τὰ τεθνεῶτα, καὶ μὴ πάλιν ἀναβιώσκοιτο· ἆρ' οὐ
πολλὴ ἀνάγκη τελευτῶντα πάντα τεθνάναι, καὶ μηδὲν ζῆν; εἰ γὰρ ἐκ
μὲν τῶν ἄλλων τὰ ζῶντα γίγνοιτο, τὰ δὲ ζῶντα θνήσκοι, τίς μη-
χανή, μὴ οὐχὶ πάντα καταναλωθῆναι εἰς τὸ τεθνάναι· οὐδὲ μία μοι
δοκεῖ ἔφη ὁ κέβης ὦ σώκρατες· ἀλλά μοι δοκεῖς παντάπασιν ἀλη-
θῆ λέγειν· ἔστιν γὰρ ἔφη ὦ κέβης ὡς ἐμοὶ δοκεῖ παντὸς μᾶλλον
οὕτω· καὶ ἡμεῖς αὐτὰ ταῦτα οὐκ ἐξαπατώμενοι ὁμολογοῦμεν·
ἀλλ' ἔστι τῷ ὄντι, καὶ τὸ ἀναβιώσκεσθαι· καὶ ἐκ τῶν τεθνεώτων τοὺς
ζῶντας γίγνεσθαι· καὶ τὰς τῶν τεθνεώτων ψυχὰς εἶναι· καὶ ταῖς
μέν γε ἀγαθαῖς ἄμεινον εἶναι· ταῖς δὲ κακαῖς κάκιον· καὶ μὴν
ἔφη ὁ κέβης ὑπολαβών, καὶ κατ' ἐκεῖνόν γε τὸν λόγον ὦ σώκρα-
τες· εἰ ἀληθής ἐστιν ὃν σὺ εἴωθας θαμὰ λέγειν· ὅτι ἡμῖν ἡ μά-
θησις, οὐκ ἄλλο τι ἢ ἀνάμνησις τυγχάνει οὖσα, καὶ κατὰ τοῦτον

ἀναγκαῖον που ἡμᾶς ἐν προτέρῳ τινὶ χρόνῳ μεμαθηκέναι ἃ νῦν ἀναμι-
μνησκόμεθα. τοῦτο δὲ ἀδύνατον εἰ μὴ ἦν που ἡμῖν ἡ ψυχὴ πρὶν ἐν
τῷδε τῷ ἀνθρωπίνῳ εἴδει γενέσθαι· ὥστε καὶ ταύτῃ ἀθάνατον
τι ἔοικεν ἡ ψυχὴ εἶναι. ἀλλὰ ὦ Κέβης, ἔφη ὁ Σιμμίας ὑπολαβών,
ποῖαι τούτων αἱ ἀποδείξεις; ὑπόμνησόν με· οὐ γὰρ σφόδρα ἐν τῷ πα-
ρόντι μέμνημαι. ἑνὶ μὲν λόγῳ, ἔφη ὁ Κέβης, καλλίστῳ, ὅτι ἐρωτώ-
μενοι οἱ ἄνθρωποι, ἐάν τις καλῶς ἐρωτᾷ, αὐτοὶ λέγουσι πάντα
ᾗ ἔχει· καίτοι εἰ μὴ ἐτύγχανεν αὐτοῖς ἐπιστήμη ἐνοῦσα καὶ ὀρθὸς
λόγος, οὐκ ἂν οἷοί τ' ἦσαν τοῦτο ποιῆσαι· ἔπειτα ἐάν τις ἐπὶ τὰ
διαγράμματα ἄγῃ ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ἐνταῦθα σαφέστατα κατη-
γορεῖ ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει. εἰ δὲ μὴ ταύτῃ γε ἔφη πείθῃ ὦ Σιμμία,
ὁ Σωκράτης, σκέψαι ἂν τῇδέ πῄ σοι σκοπουμένῳ συνδόξῃ. ἀ-
πιστεῖς γὰρ δὴ πῶς ἡ καλουμένη μάθησις ἀνάμνησίς ἐστιν; ἀπιστῶ
μέν σοι ἔγωγε, ἦ δ' ὃς ὁ Σιμμίας, οὔ· αὐτὸ δὲ τοῦτο ἔφη δέομαι μα-
θεῖν περὶ οὗ ὁ λόγος, ἀναμνησθῆναι. καὶ σχεδόν γε ἐξ ὧν Κέβης
ἐπεχείρησε λέγειν ἤδη μέμνημαι καὶ πείθομαι· οὐδὲν μέντ' ἂν ἧτ-
τον ἀκούοιμι νῦν πῇ σὺ ἐπεχείρησας λέγειν. τῇδ' ἔγωγε, ἦ δ' ὅς.
ὁμολογοῦμεν γὰρ δήπου, εἴ τίς τι ἀναμνησθήσεται, δεῖν αὐτὸν τοῦτο
πρότερόν ποτε ἐπίστασθαι; πάνυ γ', ἔφη. ἆρ' οὖν καὶ τόδε ὁμολογοῦ-
μεν· ὅταν ἐπιστήμη παραγίγνηται τρόπῳ τοιούτῳ ἀνάμνησιν εἶ-
ναι; λέγω δέ τινα τρόπον τόνδε· ἐάν τίς τι πρότερον ἢ ἰδὼν ἢ ἀκού-
σας, ἤ τινα ἄλλην αἴσθησιν λαβὼν μὴ μόνον ἐκεῖνο γνῷ, ἀλλὰ καὶ
ἕτερον ἐννοήσῃ, οὗ μὴ ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη ἀλλ' ἄλλη· ἆρα οὐχὶ τοῦτο δι-
καίως λέγομεν, ὅτι ἀνεμνήσθη, οὗ τὴν ἔννοιαν ἔλαβεν; πῶς λέ-
γεις; οἷον τὰ τοιάδε· ἄλλη που ἐπιστήμη ἀνθρώπου καὶ λύρας; πῶς
γὰρ οὔ; οὐκοῦν οἶσθα ὅτι οἱ ἐρασταί, ὅταν ἴδωσι λύραν ἢ ἱμάτιον
ἢ ἄλλο τι, οἷς τὰ παιδικὰ αὐτῶν εἴωθε χρῆσθαι, πάσχουσι τοῦτο·
ἔγνωσάν τε τὴν λύραν καὶ ἐν τῇ διανοίᾳ ἔλαβον τὸ εἶδος τοῦ παι-
δὸς οὗ ἦν ἡ λύρα; τοῦτο δέ ἐστιν ἀνάμνησις· ὥσπερ καὶ Σιμμίαν τις
ἰδὼν, πολλάκις Κέβητος ἀνεμνήσθη, καὶ ἄλλα που μυρία τοιαῦ-
τ' ἂν εἴη. μυρία μέντοι νὴ Δία ἔφη ὁ Σιμμίας. οὐκοῦν ἦ δ' ὅς, τὸ
τοιοῦτον ἀνάμνησίς τίς ἐστι; μάλιστα μέντοι ὅταν τις τοῦτο πάθῃ
περὶ ἐκεῖνα ἃ ὑπὸ χρόνου καὶ τοῦ μὴ ἐπισκοπεῖν ἤδη ἐπελέλη-
στο; πάνυ μὲν οὖν ἔφη. τί δαί; ἦ δ' ὅς· ἔστιν ἵππον γεγραμμένον ἰδόν-

του· καὶ λύραν γεγραμμένην, ἀνθρώπου ἀναμνησθῆναι· [illegible]
σιμμίαν ἰδόντα γεγραμμένον, κέβητος ἀναμ[illegible] θῆναι; πάνυ γε· ἦ δ' ὅς·
οὐκοῦν καὶ σιμμίαν ἰδόντα γεγραμμένον, αὐτοῦ σιμμίου ἀνα[illegible] σφόδρα
μνησθῆναι· ἔστι μέντοι ἔφη· ἆρ' οὖν, οὐ κατὰ πάντα ταῦτα συμβαίνει [illegible] συμβαίνει
τὴν ἀνάμνησιν, εἶναι μὲν ἀφ' ὁμοίων· εἶναι δὲ καὶ ἀπ' ἀνομοίων [illegible] ὁμοίων·
ξυμβαίνει· ἀλλ' ὅταν γε ἀπὸ τῶν ὁμοίων ἀναμιμνήσκηται τίς [illegible] τις τι,
ἆρ' οὐκ ἀναγκαῖον τόδε προσπάσχειν; ἐννοεῖν εἴτε τι ἐλλείπει [illegible] τοῦτο
κατὰ τὴν ὁμοιότητα, εἴτε μή, ἐκείνου οὗ ἀνεμνήσθη; ἀνάγκη [illegible] ἔφη·
σκόπει δὴ ἦ δ' ὅς, εἰ ταῦτα οὕτως ἔχει· φαμέν πού τι εἶναι ἴσον· οὐ [illegible] ἴσον;
γε ξύλον λέγω ξύλῳ· οὐδὲ λίθον λίθῳ· οὐδ' ἄλλο τῶν τοιούτων, οὐδέν· [illegible]
ἀλλὰ παρὰ ταῦτα πάντα ἕτερόν τι· αὐτὸ τὸ ἴσον· φῶμέν τι εἶναι, ἢ [illegible]
μηδέν· φῶμεν μέντοι νὴ Δί', ἔφη ὁ σιμμίας· θαυμαστῶς γε· ἦ καὶ [illegible]
ἐπιστάμεθα αὐτὸ ὃ ἔστιν· πάνυ γε ἦ δ' ὅς· πόθεν λαβόντες αὐτοῦ [illegible]
τὴν ἐπιστήμην· ἆρ' οὐκ ἐξ ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν; ἢ ξύλα ἢ λί[illegible] λίθους
ἢ ἄλλα ἄττα ἰδόντες ἴσα, ἐκ τούτων ἐκεῖνο ἐνενοήσαμεν ἕτερον [illegible], ἕτερον
ὂν τούτων; ἢ οὐχ ἕτερόν σοι φαίνεται· σκόπει δὲ καὶ τῇδε· ἆρ' οὐ λί-[illegible]
θοι μὲν ἴσοι καὶ ξύλα, ἐνίοτε ταὐτὰ ὄντα· τῷ μὲν ἴσα φαίνεται [illegible]
δ' οὔ; πάνυ μὲν οὖν· τί δαί· αὐτὰ τὰ ἴσα, ἔστιν ὅτε ἄνισά σοι ἐφάνη· [illegible]
ἡ ἰσότης, ἀνισότης; οὐδεπώποτέ γε ὦ σώκρατες· οὐ ταὐτὸν [illegible]
ἄρα ἐστὶν ἦ δ' ὅς, ταῦτά τε τὰ ἴσα, καὶ αὐτὸ τὸ ἴσον· οὐδαμῶς μοι [illegible]
φαίνεται ὦ σώκρατες· ἀλλὰ μὴν ἐκ τούτων γ' ἔφη τῶν ἴσων ἑτέ- [illegible]
ρων ὄντων ἐκείνου τοῦ ἴσου, ὅμως αὐτοῦ τὴν ἐπιστήμην ἐννενό- [illegible]
ηκάς τε καὶ εἴληφας· ἀληθέστατα ἔφη λέγεις· οὐκοῦν ἢ ὁμοίου [illegible]
ὄντος τούτοις, ἢ ἀνομοίου· πάνυ γε· διαφέρει δέ γε ἦ δ' ὅς· οὐ- [illegible]
δέν· ἕως ἂν ἄλλο ἰδὼν, ἀπὸ ταύτης τῆς ὄψεως ἄλλο ἐννοήσῃς,
εἴτε ὅμοιον εἴτε ἀνόμοιον, ἀναγκαῖον ἔφη αὐτὸ ἀνάμνησιν γεγο-
νέναι· πάνυ μὲν οὖν· τί δαί ἦ δ' ὅς· ἦ πάσχομέν τι τοιοῦτον περὶ
τὰ ἐν τοῖς ξύλοις τε καὶ οἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν ἐν τοῖς ἴσοις· ἆρα φαί-
νεται ἡμῖν οὕτως ἴσα εἶναι, ὥσπερ αὐτὸ ὃ ἔστιν, ἢ ἐνδεῖ τι ἐκείνου
τῷ τοιοῦτον εἶναι, οἷον τὸ ἴσον· ἢ οὐδέν· καὶ πολύ γε ἔφη ἐνδεῖ·
οὐκοῦν, ὁμολογοῦμεν ὅταν τίς τι ἰδὼν ἐννοήσῃ ὅτι βούλεται
μὲν τοῦτο ὃ νῦν ἐγὼ ὁρῶ εἶναι, οἷον ἄλλο τι τῶν ὄντων· ἐνδεῖ δὲ
καὶ οὐ δύναται τοιοῦτον εἶναι ἴσον, οἷον ἐκεῖνο· ἀλλ' ἔστι φαυλότε-
ρον, ἀναγκαῖόν που τὸν τοῦτο ἐννοοῦντα, τυχεῖν προειδότα ἐκεῖνο,

τυχεῖν ἀρ

προσεοικέναι μέν, ἐνδεεστέρως δὲ ἔχειν· ἀνάγκη. τί οὖν
τὸ τοιοῦτον πεπόνθαμεν καὶ ἡμεῖς, ἢ οὔ, περί τε τὰ ἴσα καὶ αὐτὸ
τὸ ἴσον; παντάπασί γε. ἀναγκαῖον ἄρα ἡμᾶς προειδέ-
ναι τὸ ἴσον πρὸ ἐκείνου τοῦ χρόνου, ὅτε τὸ πρῶτον ἰδόντες τὰ ἴσα ἐνε-
νοήσαμεν· ὅτι ὀρέγεται μὲν πάντα ταῦτα, εἶναι οἷον τὸ ἴσον· ἔχει
δὲ ἐνδεεστέρως. ἔστι ταῦτα. ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε ὁμολογοῦμεν, μὴ ἄλ-
λοθεν αὐτὸ ἐννενοηκέναι, μηδὲ δυνατὸν εἶναι ἐννοῆσαι, ἀλλ᾽ ἢ
ἐκ τοῦ ἰδεῖν ἢ ἅψασθαι· ἢ ἔκ τινος ἄλλης τῶν αἰσθήσεων·
ταὐτὸν δὲ πάντα ταῦτα λέγω· ταὐτὸν γὰρ ἔστιν ὦ Σώκρατες
πρός γε ὃ βούλεται δηλῶσαι ὁ λόγος· ἀλλὰ μὲν δὴ ἔκ γε τῶν
αἰσθήσεων δεῖ ἐννοῆσαι, ὅτι πάντα τὰ ἐν ταῖς αἰσθήσεσιν
ἐκείνου τε ὀρέγεται τοῦ ὃ ἔστιν ἴσον, καὶ αὐτοῦ ἐνδεέστερά ἐστιν·
ἢ πῶς λέγομεν; οὕτως. πρὸ τοῦ ἄρα ἄρξασθαι ἡμᾶς ὁρᾶν
καὶ ἀκούειν καὶ τἆλλα αἰσθάνεσθαι, τυχεῖν ἔδει που, εἰληφότας
ἐπιστήμην αὐτοῦ τοῦ ἴσου ὅτι ἔστιν, εἰ ἐμέλλομεν τὰ ἐκ τῶν αἰσθή-
σεων ἴσα ἐκεῖσε ἀνοίσειν· ὅτι προθυμεῖται μὲν πάντα τοιαῦ-
τ᾽ εἶναι οἷον ἐκεῖνο, ἔστι δὲ αὐτοῦ φαυλότερα· ἀνάγκη ἐκ τῶν
προειρημένων ὦ Σώκρατες· οὐκοῦν γενόμενοι εὐθὺς ἑω-
ρῶμέν τε καὶ ἠκούομεν· καὶ τὰς ἄλλας αἰσθήσεις εἴχομεν; πάνυ γε·
ἔδει δέ γε φαμὲν πρὸ τούτων τὴν τοῦ ἴσου ἐπιστήμην εἰληφέναι;
ναί· πρὶν γενέσθαι ἄρα ὡς ἔοικεν, ἀνάγκη ἡμῖν αὐτὴν εἰλη-
φέναι· ἔοικεν· οὐκοῦν εἰ μὲν λαβόντες αὐτὴν πρὸ τοῦ γενέ-
σθαι, ἔχοντες ἐγενόμεθα, ἠπιστάμεθα καὶ πρὶν γενέσθαι καὶ
εὐθὺς γενόμενοι, οὐ μόνον τὸ ἴσον καὶ τὸ μεῖζον καὶ τὸ ἔλαττον,
ἀλλὰ καὶ ξύμπαντα τὰ τοιαῦτα· οὐ γὰρ περὶ τοῦ ἴσου νῦν ὁ
λόγος ἡμῖν μᾶλλόν τι, ἢ καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ καλοῦ· καὶ αὐτοῦ τοῦ
ἀγαθοῦ· καὶ δικαίου· καὶ ὁσίου· καὶ ὅπερ λέγω, περὶ ἁπάν-
των, οἷς ἐπισφραγιζόμεθα τοῦτο, ὃ ἔστι· καὶ ἐν ταῖς ἐρωτή-
σεσιν ἐρωτῶντες· καὶ ἐν ταῖς ἀποκρίσεσιν ἀποκρινόμενοι·
ὥστε ἀναγκαῖον ἡμῖν τούτων πάντων τὰς ἐπιστήμας, πρὸ τοῦ
γενέσθαι εἰληφέναι· ἔστι ταῦτα· καὶ εἰ μέν γε λαβόντες ἑκά-
στοτε μὴ ἐπιλελήσμεθα, εἰδότας ἀεὶ γίγνεσθαι καὶ διὰ βί-
ου εἰδέναι· τὸ γὰρ εἰδέναι τοῦτ᾽ ἔστι, λαβόντα του ἐπιστήμην
ἔχειν καὶ μὴ ἀπολωλεκέναι· ἢ οὐ τοῦτο λήθην λέγομεν ὦ

σιμμία· ἐπιστήμης ἀποβολήν· πάντως δήπου ἔφη ὦ σώκρα
τες· εἰ δέ γε οἶμαι λαβόντες πρὶν γενέσθαι γιγνόμενοι ἀπω
λέσαμεν, ὕστερον δὲ ταῖς αἰσθήσεσι χρώμενοι περὶ αὐτὰ ἐκείνας
ἀναλαμβάνομεν τὰς ἐπιστήμας, ἅς ποτε καὶ πρὶν εἴχομεν, ἆρ'
οὐχ ὃ καλοῦμεν μανθάνειν, οἰκείαν ἂν ἐπιστήμην ἀναλαμβάνειν ἂν
εἴη; τοῦτο δέ που ἀναμιμνήσκεσθαι λέγοντες, ὀρθῶς ἂν λέγοι
μεν; πάνυ γε· δυνατὸν γὰρ δὴ τοῦτό γε ἐφάνη, αἰσθόμενόν τι ἢ ἰ
δόντα ἢ ἀκούσαντα ἤ τινα ἄλλην αἴσθησιν λαβόντα, ἕτερόν τι ἀπὸ
τούτου ἐννοῆσαι ὃ ἐπελέληστο, ᾧ τοῦτο ἐπλησίαζεν, ἀνόμοιον
ὂν ἢ ᾧ ὅμοιον· ὥστε ὅπερ λέγω, δυοῖν τὰ ἕτερα, ἤτοι ἐπιστάμε
νοί γε αὐτὰ γεγόναμεν, καὶ ἐπιστάμεθα διὰ βίου πάντες, ἢ ὕ
στερον, οὕς φαμεν μανθάνειν, οὐδὲν ἀλλ' ἢ ἀναμιμνήσκονται οὗ
τοι· καὶ ἡ μάθησις, ἀνάμνησις ἂν εἴη· καὶ μάλα δὴ οὕτως ἔχει
ὦ σώκρατες· πότερον οὖν αἱρῇ, ὦ σιμμία· ἐπισταμένους ἡμᾶς
γεγονέναι· ἢ ἀναμιμνήσκεσθαι ὕστερον, ὧν πρότερον ἐπιστή
μην εἰληφότες ἦμεν· οὐκ ἔχω ὦ σώκρατες ἐν τῷ παρόντι ἑλέ
σθαι· τί δαί; τόδε ἔχεις ἑλέσθαι· καὶ πῇ σοι δοκεῖ περὶ αὐτοῦ· ἀνὴρ ἐ
πιστάμενος, περὶ ὧν ἐπίσταται ἔχοι ἂν δοῦναι λόγον, ἢ οὔ· πολ
λὴ ἀνάγκη ἔφη, ὦ σώκρατες· ἦ καὶ δοκοῦσί σοι πάντες ἔχειν
διδόναι λόγον περὶ τούτων, ὧν νῦν δὴ ἐλέγομεν· βουλοίμην
μέντἂν ἔφη ὁ σιμμίας· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον φοβοῦμαι μὴ αὔριον
τηνικάδε, οὐκέτι ᾖ ἀνθρώπων οὐδείς, ἀξίως οἷός τε τοῦτο
ποιῆσαι· οὐκ ἄρα δοκοῦσί σοι ἐπίστασθαί γε ἔφη ὦ σιμμία
πάντες αὐτά; οὐδαμῶς· ἀναμιμνήσκονται ἄρα ἅ ποτε
ἔμαθον; ἀνάγκη· πότε λαβοῦσαι αἱ ψυχαὶ ἡμῶν τὴν ἐπιστή
μην αὐτῶν· οὐ γὰρ δὴ ἀφ' οὗ γε ἄνθρωποι γεγόναμεν· οὐ δῆτα·
πρότερον ἄρα; ναί· ἦσαν ἄρα ὦ σιμμία αἱ ψυχαὶ καὶ πρότερον,
πρὶν εἶναι ἐν ἀνθρώπου εἴδει, χωρὶς σωμάτων· καὶ φρόνη
σιν εἶχον· εἰ μὴ ἄρα γιγνόμενοι λαμβάνομεν ὦ σώκρατες
ταύτας τὰς ἐπιστήμας· οὗτος γὰρ λείπεται ἔτι ὁ χρόνος·
εἶεν ὦ ἑταῖρε· ἀπόλλυμεν δὲ αὐτὰς ἐν ποίῳ ἄλλῳ χρόνῳ·
οὐ γὰρ δὴ ἔχοντές γε αὐτὰς γιγνόμεθα, ὡς ἄρτι ὡμολογή
σαμεν· ἢ ἐν τούτῳ ἀπόλλυμεν, ἐν ᾧπερ καὶ λαμβάνομεν·
ἢ ἔχεις ἄλλον τινὰ εἰπεῖν χρόνον· οὐδαμῶς ὦ σώκρατες·

ἀλλ' ἔλαθον ἐμαυτὸν οὐδὲν εἰπών· Ἆρ' οὖν οὕτως ἔχει ἔφη ἡμῖν
ὦ Σιμμία· εἰ μὲν ἔστιν ἃ θρυλοῦμεν ἀεί· καλόν τέ τι καὶ ἀγαθὸν· καὶ
πᾶσα ἡ τοιαύτη οὐσία· καὶ ἐπὶ ταύτην τὰ ἐκ τῶν αἰσθήσεων αὐτῶν
πάντα ἀναφέρομεν· ὑπάρχουσαν πρότερον ἀνευρίσκοντες
ἡμετέραν οὖσαν, καὶ ταῦτα ἐκείνῃ ἀπεικάζομεν, ἀναγκαῖον,
οὕτως ὥσπερ καὶ ταῦτα ἔστιν. οὕτως καὶ τὴν ἡμετέραν ψυχὴν,
εἶναι καὶ πρὶν γεγονέναι ἡμᾶς· εἰ δὲ μὴ ἔστι ταῦτα, ἄλλως ἂν
σημ. ὡρ. — ὁ λόγος οὗτος εἰρημένος εἴη· ἆρ' οὕτως ἔχει· καὶ ἴση ἀνάγκη
ταῦτά τε εἶναι· καὶ τὰς ἡμετέρας ψυχὰς πρὶν καὶ ἡμᾶς γεγονέ-
ναι· καὶ εἰ μὴ ταῦτα, οὐδὲ τάδε· Ὑπερφυῶς ὦ Σώκρατες ἔφη
ὁ Σιμμίας δοκεῖ μοι ἡ αὐτὴ ἀνάγκη εἶναι· καὶ εἰς καλόν γε κατα-
φεύγει ὁ λόγος· εἰς τὸ ὁμοίως εἶναι, τήν τε ψυχὴν ἡμῶν πρὶν γε-
νέσθαι ἡμᾶς· καὶ τὴν οὐσίαν ἣν σὺ νῦν λέγεις· οὐ γὰρ ἔχω ἔγω-
γε οὐδὲν οὕτω μοι ἐναργὲς ὂν ὡς τοῦτο· τὸ πάντα τὰ τοιαῦτ'
εἶναι ὡς οἷόν τε μάλιστα καλόν τε καὶ ἀγαθὸν· καὶ τἆλλα πάντα ἃ
καὶ ἐμοί γε δοκεῖ — σὺ νυνδὴ ἔλεγες· καὶ ἐμοὶ δοκεῖ ἱκανῶς ἀποδέδεικται· Τί δαὶ
δὴ Κέβητι ἔφη ὁ Σωκράτης· δεῖ γὰρ καὶ Κέβητα πείθειν·
Ἱκανῶς ἔφη ὁ Σιμμίας ὥς γ' ἐγᾦμαι· καίτοι καρτερώτα-
τος ἀνθρώπων ἐστὶ πρὸς τὸ ἀπιστεῖν τοῖς λόγοις· ἀλλ' οἶμαι
οὐκ ἐνδεῶς τοῦτο πεπεῖσθαι αὐτόν· ὅτι πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς,
ἦν ἡμῶν ἡ ψυχή· εἰ μέντοι καὶ ἐπειδὰν ἀποθάνωμεν ἔτι ἔσται,
οὐδὲ αὐτῷ μοι δοκεῖ ἔφη ὦ Σώκρατες ἀποδεδεῖχθαι· ἀλλ' ἔτι
ἐνέστηκεν ὃ νυνδὴ Κέβης ἔλεγε, τὸ τῶν πολλῶν· ὅπως μὴ ἅμα
ἀποθνῄσκοντος τοῦ ἀνθρώπου, διασκεδάννυται ἡ ψυχή·
καὶ αὐτῇ τοῦ εἶναι, τοῦτο τέλος ᾖ· τί γὰρ κωλύει γίγνεσθαι
μὲν αὐτὴν καὶ συνίστασθαι ἄλλοθέν ποθεν· καὶ εἶναι πρὶν καὶ
εἰς ἀνθρώπειον σῶμα ἀφικέσθαι, ἐπειδὰν δὲ ἀφίκηται καὶ
ἀπαλλάττηται τούτου, τότε καὶ αὐτὴν τελευτᾶν καὶ διαφθεί-
ρεσθαι· Εὖ λέγεις ἔφη ὦ Σιμμία ὁ Κέβης· φαίνεται γὰρ ὥσ-
περ ἥμισυ ἀποδεδεῖχθαι οὗ δεῖ· ὅτι πρὶν γενέσθαι ἡμᾶς, ἦν ἡ-
μῶν ἡ ψυχή· δεῖ δὲ προσαποδεῖξαι, ὅτι καὶ ἐπειδὰν ἀποθά-
νωμεν, οὐδὲν ἧττον ἔσται ἢ πρὶν γενέσθαι, εἰ μέλλει τέλος ἡ ἀ-
πόδειξις ἕξειν· Ἀποδέδεικται μὲν ἔφη ὦ Σιμμία τε καὶ Κέ-
βης, ὁ Σωκράτης καὶ νῦν· εἰ ἐθέλετε συνθεῖναι τοῦτόν τε τὸν λό-

γον εἰς ταὐτόν, καὶ ὃν πρὸ τούτου ὡμολογήσαμεν· τὸ γίγνεσθαι πᾶν
τὸ ζῶν ἐκ τοῦ τεθνεῶτος· εἰ γὰρ ἔστι μὲν ἡ ψυχὴ καὶ πρότερον, ἀνάγ-
κη δὲ αὐτῇ εἰς τὸ ζῆν ἰούσῃ τε καὶ γιγνομένῃ μηδαμόθεν ἄλλοθεν
ἢ ἐκ θανάτου καὶ τοῦ τεθνάναι γίγνεσθαι, πῶς οὐκ ἀνάγκη αὐτὴν
καὶ ἐπειδὰν ἀποθάνῃ εἶναι· ἐπειδή γε δεῖ αὖθις αὐτὴν γίγνεσθαι·
ἀποδέδεικται μὲν οὖν ὅπερ λέγεται καὶ νῦν· ὅμως δέ μοι δοκεῖς σύ τε
καὶ σιμμίας, ἡδέως ἂν καὶ τοῦτον διαπραγματεύσασθαι τὸν λόγον
ἔτι μᾶλλον· καὶ δεδιέναι τὸ τῶν παίδων, μὴ ὡς ἀληθῶς ὁ ἄνεμος αὐ-
τὴν ἐκβαίνουσαν ἐκ τοῦ σώματος διαφυσᾷ καὶ διασκεδάννυσιν ἄλ-
λως τε καὶ ὅταν τύχῃ τις μὴ ἐν νηνεμίᾳ, ἀλλ' ἐν μεγάλῳ τινὶ πνεύ-
ματι ἀποθνήσκων: καὶ ὁ κέβης ἐπιγελάσας, ὡς δεδιότων ἔφη
ὦ σώκρατες πειρῶ ἀναπείθειν· μᾶλλον δὲ μὴ ὡς ἡμῶν δεδιότων· ἀλλ'
ἴσως ἔνι τις καὶ ἐν ἡμῖν παῖς, ὅστις τὰ τοιαῦτα φοβεῖται· τοῦτον οὖν
πειρῶ μεταπείθειν μὴ δεδιέναι τὸν θάνατον ὥσπερ τὰ μορμολύκεια:
ἀλλὰ χρὴ ἔφη ὁ σωκράτης, ἐπᾴδειν αὐτῷ ἑκάστης ἡμέρας, ἕως
ἂν ἐξεπᾴσητε: πόθεν οὖν ἔφη ὦ σώκρατες, τῶν τοιούτων ἀγαθὸν
ἐπῳδὸν ληψόμεθα, ἐπειδὴ σὺ ἔφη ἡμᾶς ἀπολείπεις: πολλὴ μὲν
ἡ ἑλλὰς ἔφη ὦ κέβης· ἐν ᾗ ἔνεισί που ἀγαθοὶ ἄνδρες· πολλὰ δὲ καὶ
τὰ τῶν βαρβάρων γένη· οὓς πάντας χρὴ διερευνᾶσθαι ζητοῦντας
τοιοῦτον ἐπῳδόν· μήτε χρημάτων φειδομένους· μήτε πόνων· ὡς
οὐκ ἔστιν εἰς ὅτι ἀναγκαιότερον ἀναλίσκοιτε χρήματα· ζητεῖν δὲ χρὴ
καὶ αὐτοὺς μετ' ἀλλήλων· ἴσως γὰρ ἄν, οὐδὲ ῥᾳδίως εὕροιτε μᾶλλον
ὑμῶν δυναμένους τοῦτο ποιεῖν: ἀλλὰ ταῦτα μὲν δή, ἔφη, ὑπάρξει ὁ
κέβης· ὅθεν δὲ ἀπελίπομεν, ἐπανέλθωμεν, εἴ σοι ἡδομένῳ ἐστίν:
ἀλλὰ μὴν ἡδομένῳ γε· πῶς γὰρ οὐ μέλλει: καλῶς ἔφη λέγεις:
οὐκοῦν τοιόνδε τι ἦ δ' ὃς ὁ σωκράτης, δεῖ ἡμᾶς ἐρέσθαι ἑαυτούς· τῷ
ποίῳ τινὶ ἄρα προσήκει τοῦτο τὸ πάθος πάσχειν, τοῦ διασκεδάν-
νυσθαι· καὶ ὑπὲρ τοῦ ποίου τινὸς δεδιέναι, μὴ πάθῃ αὐτό· καὶ τῷ
ποίῳ τινί· καὶ μετὰ τοῦτο αὖ ἐπισκέψασθαι, πότερον ἡ ψυχή ἐστι· καὶ
ἐκ τούτων, θαρρεῖν ἢ δεδιέναι ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας ψυχῆς: ἀληθῆ
ἔφη λέγεις: ἆρ' οὖν τῷ μὲν συντεθέντι τε καὶ συνθέτῳ ὄντι φύσει,
προσήκει τοῦτο πάσχειν· διαιρεθῆναι ταύτῃ ᾗπερ συνετέθη· εἰ δέ
τι τυγχάνει ὂν ἀσύνθετον, τούτῳ μόνῳ προσήκει μὴ πάσχειν ταῦτα
εἴπερ τῳ ἄλλῳ: δοκεῖ μοι ἔφη οὕτως ἔχειν ὁ κέβης: οὐκοῦν ἅπερ

ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχει, ταῦτα μάλιστα εἰκὸς εἶναι τὰ ἀξύν-
θετα· τὰ δὲ ἄλλοτ᾽ ἄλλως, καὶ μηδέποτε κατὰ ταὐτά, ταῦτα δὲ ξύνθετα;
ἔμοιγε δοκεῖ οὕτως· ἴωμεν δή, ἔφη, ἐπὶ ταὐτά, ἐφ᾽ ἅπερ ἐν τῷ ἔμ-
προσθεν λόγῳ· αὐτὴ ἡ οὐσία, ἧς λόγον δίδομεν τοῦ εἶναι καὶ ἐρω-
τῶντες καὶ ἀποκρινόμενοι· πότερον ὡσαύτως ἀεὶ ἔχει κατὰ ταὐτά,
ἢ ἄλλοτ᾽ ἄλλως· αὐτὸ τὸ ἴσον· αὐτὸ τὸ καλόν· αὐτὸ ἕκαστον ὃ ἔστι τὸ ὄν· μή
ποτε μεταβολὴν καὶ ἡντινοῦν ἐνδέχεται; ἢ ἀεὶ αὐτῶν ἕκαστον ὃ ἔστι
μονοειδὲς ὂν αὐτὸ καθ᾽ αὑτὸ ὡσαύτως κατὰ ταὐτὰ ἔχει· καὶ οὐδέ-
ποτε οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἀλλοίωσιν οὐδεμίαν ἐνδέχεται· ὡσαύτως
ἔφη ἀνάγκη ὁ κέβης κατὰ ταὐτὰ ἔχειν ὦ σώκρατες· τί δαὶ τῶν
πολλῶν καλῶν, οἷον ἀνθρώπων· ἢ ἵππων· ἢ ἱματίων· ἢ ἄλλων ὧν-
τινωνοῦν τοιούτων· ἢ ἴσων· ἢ καλῶν· ἢ πάντων τῶν ἐκείνοις ὁ-
μωνύμων· ἆρα κατὰ ταὐτὰ ἔχει· ἢ πᾶν τοὐναντίον ἐκείνοις οὔτε
αὐτὰ αὑτοῖς, οὔτε ἀλλήλοις, οὐδέποτε ὡς ἔπος εἰπεῖν οὐδαμῶς
κατὰ ταὐτά· οὕτως αὖ ἔφη ὁ κέβης, οὐδέποτε ὡσαύτως ἔχει·
οὐκοῦν τούτων μὲν κἂν ἅψαιο· κἂν ἴδοις· κἂν ταῖς ἄλλαις αἰσθήσε-
σιν αἴσθοιο· τῶν δὲ κατὰ ταὐτὰ ἐχόντων, οὐκ ἔστιν ὅτῳ ποτ᾽ ἂν ἄλ-
λῳ ἐπιλάβοιο, ἢ τῷ τῆς διανοίας λογισμῷ· ἀλλ᾽ ἔστιν ἀειδῆ τὰ
τοιαῦτα καὶ οὐχ ὁρατά· παντάπασιν ἔφη ἀληθῆ λέγεις· θῶμεν
οὖν βούλει ἔφη δύο εἴδη τῶν ὄντων· τὸ μὲν ὁρατόν· τὸ δὲ ἀειδές;
θῶμεν ἔφη· καὶ τὸ μὲν ἀειδές, ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ἔχον· τὸ δὲ ὁρατὸν
μηδέποτε κατὰ ταὐτά· καὶ τοῦτο ἔφη θῶμεν· φέρε δὴ ἦ δ᾽ ὅς·
ἄλλο τι ἡμῶν αὐτῶν· τὸ μὲν σῶμά ἐστι· τὸ δὲ ψυχή· οὐδὲν ἄλλο ἔφη·
ποτέρῳ οὖν ὁμοιότερον τῷ εἴδει φαμὲν ἂν εἶναι καὶ ξυγγενέστε-
ρον τὸ σῶμα· παντὶ ἔφη τοῦτό γε δῆλον, ὅτι τῷ ὁρατῷ· τί δαὶ
ἡ ψυχή· ὁρατὸν ἢ ἀειδές· οὐχ ὑπ᾽ ἀνθρώπων γε ὦ σώκρατες
ἔφη· ἀλλὰ μὴν ἡμεῖς γε τὰ ὁρατὰ καὶ τὰ μή, τῇ τῶν ἀνθρώπων φύ-
σει ἐλέγομεν· ἢ ἄλλῃ τινὶ οἴει· τῇ τῶν ἀνθρώπων· τί οὖν περὶ
ψυχῆς λέγομεν· ὁρατὸν ἢ ἀόρατον εἶναι· οὐχ ὁρατόν· ἀειδὲς
ἄρα; ναί· ὁμοιότερον ἄρα ψυχὴ σώματός ἐστι τῷ ἀειδεῖ· τὸ δὲ
τῷ ὁρατῷ· πᾶσα ἀνάγκη ὦ σώκρατες· οὐκοῦν καὶ
τόδε πάλαι ἐλέγομεν, ὅτι ἡ ψυχή, ὅταν μὲν τῷ σώματι προσχρῆ-
ται εἰς τὸ σκοπεῖν τι ἢ διὰ τοῦ ὁρᾶν ἢ διὰ τοῦ ἀκούειν ἢ δι᾽ ἄλ-
λης τινὸς αἰσθήσεως, τοῦτο γάρ ἐστι τὸ διὰ τοῦ σώματος·

τὸ διὰ αἰσθήσεως σκοπεῖν τι· τὸ μὲν ἕλκεται ὑπὸ τοῦ σώματος εἰς τὰ
οὐδέποτε κατὰ ταὐτὰ ἔχοντα καὶ αὐτὴ πλανᾶται καὶ ταράτ-
τεται καὶ ἰλιγγιᾷ ὥσπερ μεθύουσα, ἅτε τοιούτων ἐφαπτο-
μένη· πάνυ γε· ὅταν δέ γε αὐτὴ καθ' αὑτὴν σκοπῇ, ἐκεῖσε οἴχεται
εἰς τὸ καθαρόν τε καὶ ἀεὶ ὂν καὶ ἀθάνατον καὶ ὡσαύτως ἔχον, καὶ
ὡς συγγενὴς οὖσα αὐτοῦ, ἀεὶ μετ' ἐκείνου τε γίγνεται, ὅταν περ
αὐτὴ καθ' αὑτὴν γένηται, καὶ ἐξῇ αὐτῇ· καὶ πέπαυταί τε τοῦ πλά-
νου. καὶ περὶ ἐκεῖνα ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ὡσαύτως ἔχει, ἅτε τοιού-
των ἐφαπτομένη· καὶ τοῦτο αὐτῆς τὸ πάθημα, φρόνησις
κέκληται· παντάπασιν ἔφη, καλῶς καὶ ἀληθῆ λέγεις ὦ Σώκρα-
τες· ποτέρῳ οὖν αὖ σοι δοκεῖ τῷ εἴδει, καὶ ἐκ τῶν πρόσθεν
καὶ ἐκ τῶν νῦν λεγομένων, ψυχὴ ὁμοιότερον εἶναι καὶ ξυγγενέ-
στερον· πᾶς ἄν μοι δοκεῖ ἦ δ' ὅς ξυγχωρῆσαι ὦ Σώκρατες, ἐκ ταύ-
της τῆς μεθόδου καὶ ὁ δυσμαθέστατος, ὅτι ὅλῳ καὶ παντὶ ὁ-
μοιότερόν ἐστι ψυχή, τῷ ἀεὶ ὡσαύτως ἔχοντι μᾶλλον ἢ τῷ μή· τί δαὶ
τὸ σῶμα· τῷ ἑτέρῳ· ὅρα δὴ καὶ τῇδε· ὅτι ἐπειδὰν ἐν τῷ αὐτῷ
ὦσι ψυχὴ καὶ σῶμα, τῷ μὲν δουλεύειν καὶ ἄρχεσθαι ἡ φύσις
προστάττει· τῇ δὲ ἄρχειν καὶ δεσπόζειν· καὶ κατὰ ταῦτα αὖ πότε-
ρόν σοι δοκεῖ ὅμοιον τῷ θείῳ εἶναι· καὶ πότερον τῷ θνητῷ·
ἢ οὐ δοκεῖ σοι τὸ μὲν θεῖον, οἷον ἄρχειν τε καὶ ἡγεμονεύειν πε-
φυκέναι· τὸ δὲ θνητὸν ἄρχεσθαί τε καὶ δουλεύειν· ἔμοιγε· πο-
τέρῳ οὖν ἡ ψυχὴ ἔοικε· δῆλα δὴ ὦ Σώκρατες· ὅτι ἡ μὲν ψυχὴ τῷ
θείῳ· τὸ δὲ σῶμα, τῷ θνητῷ· σκόπει δὴ ἔφη ὦ Κέβης· εἰ ἐκ
πάντων τῶν εἰρημένων τάδε ἡμῖν ξυμβαίνει· τῷ μὲν θείῳ καὶ
ἀθανάτῳ καὶ νοητῷ καὶ μονοειδεῖ καὶ ἀδιαλύτῳ καὶ ἀεὶ ὡσ-
αύτως κατὰ ταὐτὰ ἔχοντι ἑαυτῷ, ὁμοιότατον εἶναι ψυχή· τῷ
δὲ ἀνθρωπίνῳ καὶ θνητῷ καὶ πολυειδεῖ καὶ ἀνοήτῳ καὶ
διαλυτῷ καὶ μηδέποτε κατὰ ταὐτὰ ἔχοντι ἑαυτῷ, ὁμοιότατον
αὖ εἶναι σῶμα· ἔχομέν τι παρὰ ταῦτα ἄλλο λέγειν ὦ φίλε Κέβης,
ᾗ οὐχ οὕτως ἔχει· οὐκ ἔχομεν· τί οὖν τούτων οὕτως ἐχόντων,
ἆρ' οὐχὶ σώματι μὲν ταχὺ διαλύεσθαι προσήκει· ψυχῇ δὲ αὖ τὸ
παράπαν ἀδιαλύτῳ εἶναι, ἢ ἐγγύς τι τούτου· πῶς γὰρ οὔ·
ἐννοεῖς οὖν ἔφη· ἐπειδὰν ἀποθάνῃ ὁ ἄνθρωπος· τὸ μὲν ὁ-
ρατὸν αὐτοῦ τὸ σῶμα, καὶ ἐν ὁρατῷ κείμενον, ὃ δὴ νεκρὸν καλοῦ-

λόγω

ἐν αἰγύπτω

ὧ προσήκει διαλύεσθαι καὶ διαπίπτειν· οὐκ εὐθὺς τούτων
οὐδὲν πέπονθεν ἀλλ' ἐπιεικῶς συχνὸν ἐπιμένει χρόνον· ἐὰν μέν
τις καὶ χαριέντως ἔχων τὸ σῶμα τελευτήσῃ· καὶ ἐν τοιαύτῃ
ὥρᾳ, καὶ πάνυ μάλα· συμπεσὸν γὰρ τὸ σῶμα, καὶ ταριχευθὲν·
ὥσπερ οἱ ἐν αἰγύπτω ταριχευθέντες, ὀλίγου ὅλον μένει ἀμή-
χανον ὅσον χρόνον· ἔνια δὲ μέρη τοῦ σώματος, καὶ ἂν σαπῇ,
ὀστᾶ τε καὶ νεῦρα, καὶ τὰ τοιαῦτα πάντα· ὅμως ὡς ἔπος εἰπεῖν,
ἀθάνατά ἐστιν. ἢ οὔ: ναί: ἡ δὲ ψυχὴ ἄρα τὸ ἀιδές· τὸ εἰς τοιοῦτον
τόπον ἕτερον οἰχόμενον γενναῖον· καὶ καθαρὸν· καὶ ἀιδῆ· εἰς
ᾅδου ὡς ἀληθῶς παρὰ τὸν ἀγαθὸν καὶ φρόνιμον θεόν· οἷ
ἂν θεὸς ἐθέλῃ, αὐτίκα καὶ τῇ ἐμῇ ψυχῇ ἰτέον; αὕτη δὲ δὴ
ἡμῖν, ἡ τοιαύτη καὶ οὕτω πεφυκυῖα· ἀπαλλαττομένη τοῦ σώμα-
τος, εὐθὺς διαπεφύσηται, καὶ ἀπόλωλεν ὥς φασιν οἱ πολ-
λοὶ ἄνθρωποι; πολλοῦ γε δεῖ ὦ φίλε κέβης τε καὶ σιμμία· ἀλλὰ
πολλῷ μᾶλλον ὧδ' ἔχει· ἐὰν μὲν καθαρὰ ἀπαλλάττηται μη-
δὲν τοῦ σώματος συνεφέλκουσα, ἅτε οὐδὲν κοινωνοῦσα αὐ-
τῷ ἐν τῷ βίῳ ἑκοῦσα εἶναι· ἀλλὰ φεύγουσα αὐτὸ, καὶ συνη-
θροισμένη, ἅτε μελετῶσα ἀεὶ τοῦτο· τοῦτο δὲ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ

αὐτὴ εἰς αὑτήν

ὀρθῶς φιλοσοφοῦσα καὶ τῷ ὄντι τεθνάναι μελετῶσα ῥᾳδί-
ως· ἢ οὐ τοῦτ' ἂν εἴη μελέτη θανάτου: παντάπασί γε: οὐκοῦν,
οὕτω μὲν ἔχουσα, εἰς τὸ ὅμοιον αὐτῇ τὸ ἀιδὲς ἀπέρχεται· τὸ
θεῖόν τε, καὶ ἀθάνατον· καὶ φρόνιμον· οἷ ἀφικομένῃ, ὑπάρ-
χει αὐτῇ εὐδαίμονι εἶναι· πλάνης· καὶ ἀνοίας· καὶ φόβων·
καὶ ἀγρίων ἐρώτων. καὶ τῶν ἄλλων κακῶν τῶν ἀνθρωπείων
ἀπηλλαγμένῃ· ὥσπερ δὲ λέγεται κατὰ τῶν μεμυημένων, ὡς
ἀληθῶς· τὸν λοιπὸν χρόνον μετὰ τῶν θεῶν διάγουσα· οὕ-
τω φῶμεν ὦ κέβης, ἢ ἄλλως: οὕτω νὴ δία ἔφη ὁ κέβης:
ἐὰν δέ γε οἶμαι μεμιασμένη καὶ ἀκάθαρτος τοῦ σώματος
ἀπαλλάττηται· ἅτε τῷ σώματι ἀεὶ συνοῦσα· καὶ τοῦτο θε-
ραπεύουσα· καὶ ἐρῶσα· καὶ γεγοητευμένη ὑπ' αὐτοῦ,
ὑπό τε τῶν ἐπιθυμιῶν, καὶ ἡδονῶν· ὥστε μηδὲν ἄλλο δοκεῖν
εἶναι ἀληθές, ἀλλ' ἢ τὸ σωματοειδές· οὗ τις ἂν ἅψαιτο· καὶ ἴ-
δοι· καὶ πίοι· καὶ φάγοι· καὶ πρὸς τὰ ἀφροδίσια χρήσαιτο·
τὸ δὲ τοῖς ὄμμασι σκοτῶδες καὶ ἀιδές· νοητὸν δέ, καὶ φι

λοσοφίαι αἱρετόν· τοῦτο δὲ εἰθισμένη μισεῖν τε καὶ τρέμειν καὶ φεύγειν·
οὕτω δὴ ἔχουσαν οἴει ψυχὴν αὐτὴν καθ' αὑτὴν εἰλικρινῆ ἀπαλλάξε-
σθαι; οὐδ' ὁπωστιοῦν ἔφη· ἀλλὰ καὶ διειλημμένην οἶμαι ὑπὸ τοῦ
σωματοειδοῦς· ὃ αὐτῇ ἡ ὁμιλία τε καὶ ξυνουσία τοῦ σώματος διὰ
τὸ ἀεὶ ξυνεῖναι καὶ διὰ τὴν πολλὴν μελέτην ἐνεποίησε ξύμφυτον·
πάνυ γε· ἐμβριθὲς δέ γε ὦ φίλε, τοῦτο οἴεσθαι χρὴ εἶναι καὶ βαρὺ
καὶ γεῶδες· καὶ ὁρατόν· ὃ δὴ καὶ ἔχουσα ἡ τοιαύτη ψυχὴ βαρύνε-
ταί τε, καὶ ἕλκεται πάλιν εἰς τὸν ὁρατὸν τόπον· φόβωι τοῦ ἀειδοῦς τε
ἅιδου. ὥσπερ λέγεται περὶ τὰ μνήματά τε καὶ τοὺς τάφους κυλινδου-
μένη· περὶ ἃ δὴ καὶ ὤφθη ἄττα ψυχῶν σκιοειδῆ φαντάσματα· οἷα
παρέχονται αἱ τοιαῦται ψυχαὶ εἴδωλα· αἱ μὴ καθαρῶς ἀπολυθεῖσαι·
ἀλλὰ τοῦ ὁρατοῦ μετέχουσαι· διὸ καὶ ὁρῶνται· εἰκός γε ὦ σώκρατες·
εἰκὸς μέντοι ὦ κέβης· καὶ οὔ τί γε τὰς τῶν ἀγαθῶν ταύτας εἶναι· ἀλ-
λὰ τὰς τῶν φαύλων· αἳ περὶ τὰ τοιαῦτα ἀναγκάζονται πλανᾶσθαι.
δίκην τίνουσαι τῆς προτέρας τροφῆς κακῆς οὔσης· καὶ μέχρι
γε τούτου πλανῶνται, ἕως ἂν τῇ τοῦ ξυμπαρακολουθοῦντος
τοῦ σωματοειδοῦς ἐπιθυμίαι, πάλιν ἐνδεθῶσιν εἰς σῶμα· ἐνδοῦν-
ται δὲ ὥσπερ εἰκός, εἰς τὰ τοιαῦτα ἤθη, ὁποῖ' ἄττ' ἂν καὶ μεμελετη-
κυῖαι τύχωσιν ἐν τῶι βίωι· τὰ ποῖα δὴ ταῦτα λέγεις ὦ σώκρατες·
οἷον τοὺς μὲν γαστριμαργίας τε καὶ ὕβρεις καὶ φιλοποσίας με-
μελετηκότας· καὶ μὴ διηυλαβημένους· εἰς τὰ τῶν ὄνων γένη καὶ
τῶν τοιούτων θηρίων, εἰκὸς ἐνδύεσθαι· ἢ οὐκ οἴει· πάνυ μὲν
οὖν εἰκὸς λέγεις· τοὺς δέ γε ἀδικίας τε καὶ τυραννίδας· καὶ
ἁρπαγὰς προτετιμηκότας, εἰς τὰ τῶν λύκων τε καὶ ἱεράκων
καὶ ἰκτίνων γένη· ἢ ποῖ ἂν ἄλλοσέ φαμεν τὰς τοιαύτας ἰέναι·
ἀμέλει ἔφη ὁ κέβης· εἰς τὰ τοιαῦτα· οὐκοῦν ἦ δ' ὅς, δῆλα δὴ καὶ
τἆλλα ἧι ἂν ἕκαστα ἴοι, κατὰ τὰς αὐτῶν ὁμοιότητας τῆς με-
λέτης· δῆλον δὴ ἔφη πῶς δ' οὔ· οὐκοῦν εὐδαιμονέστατοι ἔ-
φη καὶ τούτων εἰσί· καὶ εἰς βέλτιστον τόπον ἰόντες, οἱ τὴν δημο-
τικὴν καὶ πολιτικὴν ἀρετὴν ἐπιτετηδευκότες, ἣν δὴ καλοῦσι
σωφροσύνην τε καὶ δικαιοσύνην· ἐξ ἔθους τε καὶ μελέτης γε-
γονυῖαν ἄνευ φιλοσοφίας τε καὶ νοῦ· πῆι δὴ οὗτοι εὐδαιμονέ-
στατοι· ὅτι τούτους εἰκός ἐστιν εἰς τοιοῦτον πάλιν ἀφικνεῖσθαι
πολιτικόν τε καὶ ἥμερον γένος· ἤ που μελιττῶν ἢ σφηκῶν·

ἢ μυρμήκων ἢ καὶ ἐς ταὐτόν γε πάλιν τὸ ἀνθρώπινον γένος· καὶ γί-
γνεσθαι ἐξ αὐτῶν ἄνδρας μετρίους; εἰκός· εἰς θεῶν δέ γε γένος
μὴ φιλοσοφήσαντι καὶ παντελῶς καθαρῷ ἀπιόντι, οὐ θέμις ἀφι-
κνεῖσθαι· ἀλλ' ἢ τῷ φιλομαθεῖ· ἀλλὰ τούτων ἕνεκα ὦ ἑταῖρε σιμ-
μία τε καὶ κέβης· οἱ ὀρθῶς φιλόσοφοι ἀπέχονται τῶν κατὰ
τὸ σῶμα ἐπιθυμιῶν ἁπασῶν· καὶ καρτεροῦσι· καὶ οὐ παραδιδόα-
σιν αὐταῖς ἑαυτούς· οὔτι οἰκοφθορίαν τε καὶ πενίαν φοβούμε-
νοι, ὥσπερ οἱ πολλοὶ καὶ φιλοχρήματοι· οὐδὲ αὖ ἀτιμίαν τε καὶ
ἀδοξίαν μοχθηρίας δεδιότες, ὥσπερ οἱ φίλαρχοί τε καὶ φιλό-
τιμοι· ἔπειτα ἀπέχονται αὐτῶν· οὐ γὰρ ἂν πρέποι ἔφη ὦ σώκρα-
τες ὁ κέβης· οὐ μέντοι μὰ δία ἦ δ' ὅς· τοιγάρτοι, τούτοις μὲν ἅ-
πασιν ὦ κέβης· ἐκεῖνοι οἷς τι μέλει τῆς ἑαυτῶν ψυχῆς· ἀλλὰ
μὴ σώματι πλάττοντες ζῶσι, χαίρειν εἰπόντες, οὐ κατὰ ταὐτὰ
πορεύονται αὐτοῖς, ὡς οὐκ εἰδόσιν ὅπῃ ἔρχονται· αὐτοὶ δὲ
ἡγούμενοι οὐ δεῖν ἐναντία τῇ φιλοσοφίᾳ πράττειν, καὶ τῇ ἐ-
κείνης λύσει τε καὶ καθαρμῷ, ταύτῃ τρέπονται· ἐκείνῃ ἑπόμε-
νοι, ᾗ ἐκείνη ὑφηγεῖται: πῶς ὦ σώκρατες; ἐγὼ ἐρῶ ἔφη·
γιγνώσκουσι γὰρ ἦ δ' ὅς οἱ φιλομαθεῖς, ὅτι παραλαβοῦσα αὐ-
τῶν τὴν ψυχὴν ἡ φιλοσοφία, ἀτεχνῶς διαδεδεμένην ἐν τῷ
σώματι, καὶ προσκεκολλημένην· ἀναγκαζομένην δὲ ὥσπερ
διὰ εἱργμοῦ, διὰ τούτου σκοπεῖσθαι τὰ ὄντα· ἀλλὰ μὴ αὐτὴν
δι' αὑτῆς· καὶ ἐν πάσῃ ἀμαθίᾳ κυλινδουμένην· καὶ τοῦ εἱρ-
γμοῦ τὴν δεινότητα κατιδοῦσα, ὅτι δι' ἐπιθυμίας ἐστίν, ὡς
ἂν μάλιστα αὐτὸς ὁ δεδεμένος συλλήπτωρ εἴη τοῦ δεδέσθαι· ὅ-
περ οὖν λέγω, γιγνώσκουσιν οἱ φιλομαθεῖς· ὅτι οὕτω πα-
ραλαβοῦσα ἡ φιλοσοφία ἔχουσαν αὐτῶν τὴν ψυχήν, ἠρέμα
παραμυθεῖται· καὶ λύειν ἐπιχειρεῖ· ἐνδεικνυμένη ὅτι ἀπάτης
μὲν μεστὴ ἡ διὰ τῶν ὀμμάτων σκέψις· ἀπάτης δὲ ἡ διὰ τῶν ὤ-
των καὶ τῶν ἄλλων αἰσθήσεων· πείθουσα δὲ ἐκ τούτων μὲν
ἀναχωρεῖν, ὅσον μὴ ἀνάγκη αὐτοῖς χρῆσθαι· αὐτὴν δὲ εἰς
αὑτὴν συλλέγεσθαι καὶ ἀθροίζεσθαι παρακελευομένη· πιστεύ-
ειν δὲ μηδενὶ ἄλλῳ· ἀλλ' ἢ αὐτὴν αὑτῇ· ὅτι ἂν νοήσῃ αὐτὴ καθ'
αὑτὴν αὐτὸ καθ' αὑτὸ τῶν ὄντων· ὅτι δ' ἂν δι' ἄλλων σκοπῇ ἐν
ἄλλοις ὂν ἄλλο, μηδὲν ἡγεῖσθαι ἀληθές· εἶναι δὲ τὸ μὲν τοιοῦτον,

αἰσθητόν τε καὶ ὁρατόν· ὃ δὲ αὐτὴ ὁρᾶι, νοητόν τε καὶ ἀειδές. ταύτηι
οὖν τῆι λύσει οὐκ οἰομένη δεῖν ἐναντιοῦσθαι ἡ τοῦ ὡς ἀληθῶς φιλο
σόφου ψυχή, οὕτως ἀπέχεται τῶν ἡδονῶν τε καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ λυ
πῶν καὶ φόβων καθόσον δύναται· λογιζομένη, ὅτι ἐπειδάν τις
σφόδρα ἡσθῆι ἢ φοβηθῆι ἢ ἐπιθυμήσηι· οὐδὲν τοσοῦτον κακὸν ἐξ ἢ λυπηθῆι
παθεν ἀπ' αὐτῶν, ὧν ἄν τις οἰηθείη· οἷον ἢ νοσήσας ἤ τι ἀναλώ
σας διὰ τὰς ἐπιθυμίας· ἀλλ' ὃ πάντων μέγιστόν τε κακῶν καὶ ἔσχα
τόν ἐστι, τοῦτο πάσχει, καὶ οὐ λογίζεται αὐτό· τί τοῦτο ὦ σώκρατες·
ἔφη ὁ κέβης· ὅτι ψυχὴ παντὸς ἀνθρώπου, ἀναγκάζεται ἅμα τε ἡ
σθῆναι, ἢ λυπηθῆναι σφόδρα ἐπί τωι, καὶ ἡγεῖσθαι, περὶ ὃ ἂν μάλι
στα τοῦτο πάσχηι, τοῦτο ἐναργέστατόν τε εἶναι καὶ ἀληθέστατον,
οὐχ οὕτως ἔχον· ταῦτα δὲ μάλιστα τὰ ὁρατά· ἢ οὔ· πάνυ γε· οὐκοῦν
ἐν τούτωι τῶι πάθει μάλιστα καταδεῖται ψυχὴ ὑπὸ σώματος:
πῶς δή: ὅτι ἑκάστη ἡδονὴ καὶ λύπη ὥσπερ ἧλον ἔχουσα, προ
σηλοῖ αὐτὴν πρὸς τὸ σῶμα καὶ προσπερονᾶι, καὶ ποιεῖ σωματοει
δῆ· δοξάζουσαν ταῦτα ἀληθῆ εἶναι, ἅπερ ἂν καὶ τὸ σῶμα φῆι·
ἐκ γὰρ τοῦ ὁμοδοξεῖν τῶι σώματι καὶ τοῖς αὐτοῖς χαίρειν, ἀναγ
κάζεται οἶμαι, ὁμότροπός τε καὶ ὁμότροφος γίγνεσθαι, καὶ οἵα
μηδέποτε εἰς ἅιδου καθαρῶς ἀφικέσθαι· ἀλλ' ἀεὶ τοῦ σώματος
ἀναπλέα ἐξιέναι· ὥστε ταχὺ πάλιν πίπτειν εἰς ἄλλο σῶμα, καὶ
ὥσπερ σπειρομένη ἐμφύεσθαι· καὶ ἐκ τούτων ἄμοιρος εἶναι τῆς τοῦ
θείου τε, καὶ καθαροῦ καὶ μονοειδοῦς συνουσίας: ἀληθέστατα
ἔφη λέγεις, ὁ κέβης ὦ σώκρατες: τούτων τοίνυν ἕνεκα ὦ κέβης
οἱ δικαίως φιλομαθεῖς, κόσμιοί εἰσι καὶ ἀνδρεῖοι· οὐχ ὧν οἱ πολ
λοὶ ἕνεκά φασιν· ἢ σὺ οἴει· οὐ δῆτα ἔγωγε· οὐ γὰρ· ἀλλ' οὕτω λο
γίσαιτ' ἂν ψυχὴ ἀνδρὸς φιλοσόφου· καὶ οὐκ ἂν οἰηθείη, τὴν μὲν φι
λοσοφίαν χρῆναι ἑαυτὴν λύειν· λυούσης δὲ ἐκείνης, αὐτὴν
παραδιδόναι ταῖς ἡδοναῖς καὶ λύπαις ἑαυτὴν πάλιν αὖ ἐγκα ἐπὶ
ταδεῖν, καὶ ἀνήνυτον ἔργον πράττειν, πηνελόπης τινὰ ἐναν
τίως ἱστὸν μεταχειριζομένης· ἀλλὰ γαλήνην τούτων παρασκευ
άζουσα, ἑπομένη τῶι λογισμῶι καὶ ἀεὶ ἐν τούτωι οὖσα· τὸ ἀλη
θὲς καὶ τὸ θεῖον, καὶ τὸ ἀδόξαστον θεωμένη, καὶ ὑπ' ἐκείνου τρε
φομένη, ζῆν τε οἴεται οὕτω δεῖν, ἕως ἂν ζῆι, καὶ ἐπειδὰν τελευτή
σηι, εἰς τὸ συγγενὲς καὶ εἰς τὸ τοιοῦτον ἀφικομένη, ἀπηλλάχθαι τῶν

ἀνθρωπίνων κακῶν. ἐκ δὴ τῆς τοιαύτης τροφῆς, οὐδὲν δεινὸν μὴ
φοβηθῇ· ταῦτα δ' ἐπιτηδεύσασα ὦ σιμμία τε καὶ κέβης· ὅπως
μὴ διασπασθεῖσα ἐν τῇ ἀπαλλαγῇ τοῦ σώματος, ὑπὸ τῶν ἀνέ-
μων διαφυσηθεῖσα, καὶ διαπτομένη οἴχηται. καὶ οὐδὲν ἔτι οὐδα-
μοῦ ᾖ: σιγὴ οὖν ἐγένετο ταῦτα εἰπόντος τοῦ σωκράτους, ἐπὶ
πολὺν χρόνον. καὶ αὐτός τε πρὸς τῷ εἰρημένῳ λόγῳ ἦν ὁ σωκράτης,
ὡς ἰδεῖν ἐφαίνετο, καὶ ἡμῶν οἱ πλεῖστοι. κέβης δὲ καὶ σιμμίας
σμικρὸν πρὸς ἀλλήλω διελεγέσθην. καὶ ὁ σωκράτης ἰδὼν αὐτὼ
ἤρετο· τί ἔφη ὑμῖν τὰ λεχθέντα· μῶν μὴ δοκεῖ ἐνδεῶς λέγεσθαι;
πολλὰς γὰρ δὴ ἔτι ἔχει ὑποψίας καὶ ἀντιλαβάς· εἴ γε δή τις αὐτὰ
μέλλει ἱκανῶς διεξιέναι· εἰ μὲν οὖν τι ἄλλο σκοπεῖσθον, οὐδὲν λέγω·
εἰ δέ τι περὶ τούτων ἀπορεῖτον, μηδὲν ἀποκνήσητε καὶ αὐτοὶ εἰπεῖν
καὶ διελθεῖν, εἴ πῃ ὑμῖν φαίνεται βέλτιον ἂν λεχθῆναι. καὶ αὖ καὶ ἐμὲ
συμπαραλαβεῖν εἴ τι μᾶλλον οἴεσθε μετ' ἐμοῦ εὐπορήσειν: καὶ ὁ σιμμί-
ας ἔφη: καὶ μὴν ὦ σώκρατες τἀληθῆ σοι ἐρῶ· πάλαι γὰρ ἡμῶν ἑ-
κάτερος ἀπορῶν, τὸν ἕτερον προωθεῖ, καὶ κελεύει ἐρέσθαι. διὰ τὸ ἐπι-
θυμεῖν μὲν ἀκοῦσαι. ὀκνεῖν δὲ ὄχλον παρέχειν, μή σοι ἀηδὲς ᾖ, διὰ
τὴν παροῦσαν συμφοράν: καὶ ὃς ἀκούσας, ἐγέλασέ τε ἠρέμα.
καὶ φησίν· βαβαί ὦ σιμμία ἦ που χαλεπῶς ἂν τοὺς ἄλλους ἀνθρώ-
πους πείσαιμι, ὡς οὐ συμφορὰν ἡγοῦμαι τὴν παροῦσαν τύχην.
ὅτε γε μηδ' ὑμᾶς δύναμαι πείθειν· ἀλλὰ φοβεῖσθε, μὴ δυσκολώ-
τερόν τι νῦν διάκειμαι ἢ ἐν τῷ πρόσθεν βίῳ: καὶ ὡς ἔοικε, τῶν κύ-
κνων δοκῶ φαυλότερος ὑμῖν εἶναι τὴν μαντικήν· οἳ ἐπειδὰν αἰ-
σθωνται ὅτι δεῖ αὐτοὺς ἀποθανεῖν, ᾄδοντες καὶ ἐν τῷ πρόσθεν
χρόνῳ· τότε δὴ πλεῖστα καὶ μάλιστα ᾄδουσι. γεγηθότες ὅτι μέλ-
λουσι παρὰ τὸν θεὸν ἀπιέναι, οὗπέρ εἰσι θεράποντες· οἱ δ' ἄνθρω-
ποι διὰ τὸ αὑτῶν δέος τοῦ θανάτου, καὶ τῶν κύκνων καταψεύδον-
ται· καί φασιν αὐτοὺς θρηνοῦντας τὸν θάνατον, ὑπὸ λύπης ἐξᾴ-
δειν· καὶ οὐ λογίζονται, ὅτι οὐδὲν ὄρνεον ᾄδει, ὅταν πεινῇ ἢ ῥι-
γοῖ· ἤ τινα ἄλλην λύπην λυπῆται· οὐδὲ αὐτὴ ἥ τε ἀηδὼν· καὶ χελι-
δὼν· καὶ ὁ ἔποψ, ἃ δή φασι διὰ λύπην θρηνοῦντα ᾄδειν· ἀλλ' οὔτε
ταῦτά μοι φαίνεται λυπούμενα ᾄδειν, οὔτε οἱ κύκνοι· ἀλλ' ἅτε οἶμαι
τοῦ ἀπόλλωνος ὄντες, μαντικοί τέ εἰσι· καὶ προειδότες τὰ ἐν ᾅ-
δου ἀγαθά, ᾄδουσι καὶ τέρπονται ἐκείνην τὴν ἡμέραν διαφε-

ρόντος. ἢ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν χρόνοις· ἐγὼ δὲ καὶ αὐτὸς ἡγοῦμαι
ὁμόδουλός τε εἶναι τῶν κύκνων καὶ ἱερὸς τοῦ αὐτοῦ θεοῦ· καὶ
οὐ χεῖρον ἐκείνων τὴν μαντικὴν ἔχειν παρὰ τοῦ δεσπότου· οὐδὲ
δυσθυμότερον αὐτῶν τοῦ βίου ἀπαλλάττεσθαι· ἀλλὰ τούτου γε ἕνεκα
λέγειν τε χρὴ καὶ ἐρωτᾶν ὅτι ἂν βούλησθε, ἕως ἂν ἀθηναίων ἐῶσιν
ἄνδρες ἕνδεκα: καλῶς ἔφη λέγεις, ὁ σιμμίας· καὶ ἐγώ τέ σοι ἐρῶ ὃ
ἀπορῶ· καὶ αὖ ὅδε, ᾗ οὐκ ἀποδέχεται τὰ εἰρημένα· ἐμοὶ γὰρ δοκεῖ
ὦ σώκρατες· περὶ τῶν τοιούτων ἴσως ὥσπερ καὶ σοί· τὸ μὲν σαφῶς
εἰδέναι ἐν τῷ νῦν βίῳ· ἢ ἀδύνατον εἶναι ἢ παγχάλεπόν τι· τὸ μέν-
τοι αὖ τὰ λεγόμενα περὶ αὐτῶν μὴ οὐχὶ παντὶ τρόπῳ ἐλέγχειν,
καὶ μὴ προαφίστασθαι, πρὶν ἂν πανταχῇ σκοπῶν ἀπείπῃ τις·
πάνυ μαλθακοῦ εἶναι ἀνδρός· δεῖν γὰρ περὶ αὐτὰ ἕν γέ τι τούτων
διαπράξασθαι· ἢ μαθεῖν ὅπῃ ἔχει, ἢ εὑρεῖν· ἢ εἰ ταῦτα ἀδύνα-
τον, τὸν γοῦν βέλτιστον τῶν ἀνθρωπίνων λόγων λαβόντα καὶ δυσ-
εξελεγκτότατον· ἐπὶ τούτου ὀχούμενον ὥσπερ ἐπὶ σχεδίας, κινδυ-
νεύοντα διαπλεῦσαι τὸν βίον· εἰ μή τις δύναιτο ἀσφαλέστερον καὶ
ἀκινδυνότερον ἐπὶ βεβαιοτέρου ὀχήματος· ἢ λόγου θείου τι-
νὸς διαπορευθῆναι· καὶ δὴ καὶ νῦν ἔγωγε, οὐκ ἐπαισχυνθήσο-
μαι ἐρέσθαι· ἐπειδὴ καὶ σὺ ταῦτα λέγεις· οὐδ' ἐμαυτὸν αἰτιάσομαι
ἐν ὑστέρῳ χρόνῳ· ὅτι νῦν οὐκ εἶπον ἅ μοι δοκεῖ· ἐμοὶ γάρ, ὦ σώ-
κρατες· ἐπειδὴ καὶ πρὸς ἐμαυτὸν καὶ πρὸς τόνδε σκοπῶ τὰ
εἰρημένα, οὐ πάνυ φαίνεται ἱκανῶς εἰρῆσθαι: καὶ ὁ σωκράτης·
ἴσως γάρ, ἔφη, ὦ ἑταῖρε· ἀληθῆ σοι φαίνεται· ἀλλὰ λέγε· ὅπῃ δὴ
οὐχ ἱκανῶς: ταύτῃ ἔμοιγε ἦ δ' ὅς· ᾗ δὴ καὶ περὶ ἁρμονίας ἄν
τις καὶ λύρας τε καὶ χορδῶν, τὸν αὐτὸν τοῦτον λόγον εἴποι· ὡς
ἡ μὲν ἁρμονία, ἀόρατόν τι καὶ ἀσώματον· καὶ πάγκαλόν τι καὶ
θεῖόν ἐστιν, ἐν τῇ ἡρμοσμένῃ λύρᾳ· αὐτὴ δ' ἡ λύρα καὶ αἱ χορδαί,
σώματά τε καὶ σωματοειδῆ· καὶ σύνθετα καὶ γεώδη ἐστί, καὶ
τοῦ θνητοῦ συγγενῆ· ἐπειδὰν οὖν ἢ κατάξῃ τις τὴν λύραν ἢ
διατέμῃ καὶ διαρρήξῃ τὰς χορδάς, εἴ τις διισχυρίζοιτο τῷ
αὐτῷ λόγῳ ὥσπερ σύ, ὡς ἀνάγκη ἔτι εἶναι τὴν ἁρμονίαν ἐ-
κείνην, καὶ μὴ ἀπολωλέναι· οὐδεμία γὰρ μηχανὴ ἂν εἴη τὴν
μὲν λύραν ἔτι εἶναι, διερρωγυιῶν τῶν χορδῶν· καὶ τὰς χορδὰς
θνητοειδεῖς οὔσας· τὴν δὲ ἁρμονίαν ἀπολωλέναι, τὴν τοῦ θείου

τε καὶ ἀθανάτου ὁμοφυῆ τε καὶ ξυγγενῆ, προτέραν τοῦ θνητοῦ ἀπο-
λομένην· ἀλλ' ἀνάγκη ἔτι που εἶναι αὐτὴν τὴν ἁρμονίαν· καὶ
πρότερον τὰ ξύλα καὶ τὰς χορδὰς κατασαπήσεσθαι, πρίν τι ἐκεί-
νην παθεῖν· καὶ γὰρ οὖν ὦ Σώκρατες, οἶμαι ἔγωγε καὶ αὐτόν σε
τοῦτο ἐντεθυμῆσθαι· ὅτι τοιοῦτόν τι μάλιστα ὑπολαμβάνομεν τὴν ψυ-
χὴν εἶναι· ὥσπερ ἐντεταμένου τοῦ σώματος ἡμῶν καὶ ξυνεχο-
μένου ὑπὸ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ καὶ ξηροῦ καὶ ὑγροῦ καὶ τοιού-
των τινῶν κρᾶσιν εἶναι καὶ ἁρμονίαν αὐτῶν τούτων τὴν ψυχὴν
ἡμῶν, ἐπειδὰν ταῦτα καλῶς καὶ μετρίως κραθῇ πρὸς ἄλληλα·
εἰ οὖν τυγχάνει ἡ ψυχὴ οὖσα ἁρμονία τις, δῆλον ὅτι ὅταν χαλασθῇ
τὸ σῶμα ἡμῶν ἀμέτρως ἢ ἐπιταθῇ ὑπὸ νόσων καὶ ἄλλων κακῶν,
τὴν μὲν ψυχὴν ἀνάγκη εὐθὺς ὑπάρχειν ἀπολωλέναι· καίπερ
οὖσαν θειοτάτην, ὥσπερ καὶ αἱ ἄλλαι ἁρμονίαι, αἵ τε ἐν τοῖς φθόγ-
γοις καὶ αἱ ἐν τοῖς τῶν δημιουργῶν ἔργοις πᾶσι· τὰ δὲ λείψανα
τοῦ σώματος ἑκάστου πολὺν χρόνον παραμένειν, ἕως ἂν ἢ κατα-
καυθῇ ἢ κατασαπῇ· ὅρα οὖν πρὸς τοῦτον τὸν λόγον τί φήσομεν
ἐάν τις ἀξιοῖ κρᾶσιν οὖσαν τὴν ψυχὴν τῶν ἐν τῷ σώματι ἐν τῷ
καλουμένῳ θανάτῳ πρώτην ἀπόλλυσθαι· Διαβλέψας οὖν ὁ
Σωκράτης, ὥσπερ τὰ πολλὰ εἰώθει καὶ μειδιάσας, δίκαια μέν-
τοι ἔφη λέγει ὁ Σιμμίας· εἰ οὖν τις ὑμῶν εὐπορώτερος ἐμοῦ,
τί οὐκ ἀπεκρίνατο· καὶ γὰρ οὐ φαύλως ἔοικεν ἁπτομένῳ τοῦ
λόγου· δοκεῖ μέντοι μοι χρῆναι πρὸ τῆς ἀποκρίσεως ἔτι πρό-
τερον Κέβητος ἀκοῦσαι τί αὖ ὅδε ἐγκαλεῖ τῷ λόγῳ· ἵνα χρό-
νου ἐγγενομένου, βουλευσώμεθα τί ἐροῦμεν· ἔπειτα δὲ ἀκούσαν-
τας, ἢ ξυγχωρεῖν αὐτοῖς ἐάν τι δοκῶσι προσᾴδειν· ἐὰν δὲ μή,
οὕτως ἤδη ὑπερδικεῖν τοῦ λόγου· ἀλλ' ἄγε ἦ δ' ὅς ὦ Κέβης, λέγε
τί ἦν τὸ σὲ αὖ θράττον, ἀπιστίαν παρέχει· Λέγω δή, ἦ δ' ὃς ὁ Κέβης·
ἐμοὶ γὰρ φαίνεται ἔτι ἐν τῷ αὐτῷ ὁ λόγος εἶναι· καὶ ὅπερ ἐν τοῖς ἔμ-
προσθεν ἐλέγομεν, ταὐτὸν ἔγκλημα ἔχειν· ὅτι μὲν γὰρ ἦν ἡμῶν
ἡ ψυχὴ καὶ πρὶν εἰς τόδε τὸ εἶδος ἐλθεῖν, οὐκ ἀνατίθεμαι μὴ οὐχὶ
πάνυ χαριέντως καί, εἰ μὴ ἐπαχθὲς εἰπεῖν, πάνυ ἱκανῶς
ἀποδεδεῖχθαι· ὡς δὲ καὶ ἀποθανόντων ἡμῶν ἔτι που ἔσται, οὔ μοι
δοκεῖ τῇδε· ὡς μὲν οὐκ ἰσχυρότερον καὶ πολυχρονιώτερον ψυχὴ
σώματος, οὐ ξυγχωρῶ τῇ Σιμμίου ἀντιλήψει· δοκεῖ γάρ μοι πᾶσι

τούτοις πάνυ πολὺ διαφέρειν· τί οὖν ἂν φαίη ὁ λόγος, ἔτι ἀπιστεῖς
ἐπειδὴ ὁρᾷς ἀποθανόντος τοῦ ἀνθρώπου τό γε ἀσθενέστερον
ἔτι ὄν· τὸ δὲ πολυχρονιώτερον οὐ δοκεῖ σοι ἀναγκαῖον εἶναι ἔτι σώζε-
σθαι ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ; πρὸς δὴ τοῦτο τόδε ἐπίσκεψαι εἴ τι λέγω·
εἰκόνος γάρ τινος ὡς ἔοικε κἀγὼ ὥσπερ σιμμίας δέομαι· ἐμοὶ
γὰρ δοκεῖ ὁμοίως λέγεσθαι ταῦτα, ὥσπερ ἄν τις περὶ ἀνθρώπου ὑφάν-
του πρεσβύτου ἀποθανόντος λέγοι τοῦτον τὸν λόγον· ὅτι οὐκ ἀπόλω-
λεν ὁ ἄνθρωπος, ἀλλ' ἔστι που σῶς· τεκμήριον δὲ παρέχοιτο θοιμάτι-
ον ὃ ἠμπείχετο αὐτὸς ὑφηνάμενος, ὅτι ἐστὶ σῶν καὶ οὐκ ἀπόλωλεν·
καὶ εἴ τις ἀπιστοίη αὐτῷ, ἀνερωτῴη πότερον πολυχρονιώτερόν ἐστι
τὸ γένος ἀνθρώπου ἢ ἱματίου ἐν χρείᾳ τε ὄντος καὶ φορουμέ-
νου· ἀποκριναμένου δή τινος, ὅτι πολὺ τὸ τοῦ ἀνθρώπου, οἴοιτο
ἀποδεδεῖχθαι, ὅτι παντὸς ἄρα μᾶλλον ὅ γε ἄνθρωπος σῶς ἐστιν·
ἐπειδὴ τό γε ὀλιγοχρονιώτερον οὐκ ἀπόλωλεν· τὸ δ' οἶμαι ὦ σιμμία,
οὐχ οὕτως ἔχει· σκόπει γὰρ καὶ σὺ ἃ λέγω· πᾶς γὰρ ἂν ὑπολάβοι ὅτι
εὔηθες λέγει ὁ τοῦτο λέγων· ὁ γὰρ ὑφάντης οὗτος, πολλὰ κατατρί-
ψας τοιαῦτα ἱμάτια καὶ ὑφηνάμενος, ἐκείνων μὲν ὕστερος ἀπό-
λωλε πολλῶν ὄντων· τοῦ δὲ τελευταίου οἶμαι πρότερος· καὶ οὐδέν
τι μᾶλλον τούτου ἕνεκα ἄνθρωπός ἐστιν ἱματίου φαυλότερον οὐδ'
ἀσθενέστερον· τὴν αὐτὴν δὲ οἶμαι εἰκόνα δέξαιτ' ἂν ψυχὴ πρὸς σῶμα·
καί τις λέγων αὐτὰ ταῦτα περὶ αὐτῶν, μέτρι' ἄν μοι φαίνοιτο λέ-
γειν· ὡς ἡ μὲν ψυχὴ πολυχρόνιόν ἐστι· τὸ δὲ σῶμα ἀσθενέστερον καὶ
ὀλιγοχρονιώτερον· ἀλλὰ γὰρ ἂν φαίη ἑκάστην τῶν ψυχῶν πολλὰ
σώματα κατατρίβειν· ἄλλως τε καὶ εἰ πολλὰ ἔτη βιῴη· εἰ γὰρ ῥέοι τὸ
σῶμα καὶ ἀπολλύοιτο ἔτι ζῶντος τοῦ ἀνθρώπου· ἀλλ' ἡ ψυχὴ ἀεὶ τὸ
κατατριβόμενον ἀνυφαίνοι· ἀναγκαῖον μέντἂν εἴη, ὁπότε ἀπολλύ-
οιτο ἡ ψυχή, τὸ τελευταῖον ὕφασμα τυχεῖν αὐτὴν ἔχουσαν, καὶ τούτου
μόνου προτέραν ἀπόλλυσθαι· ἀπολομένης δὲ τῆς ψυχῆς, τότ' ἤ-
δη τὴν φύσιν τῆς ἀσθενείας ἐπιδεικνύοι τὸ σῶμα· καὶ ταχὺ σαπὲν
διοίχοιτο· ὥστε τούτῳ τῷ λόγῳ οὔπω ἄξιον πιστεύσαντα θαρρεῖν,
ὡς ἐπειδὰν ἀποθάνωμεν, ἔτι που ἡμῶν ἡ ψυχὴ ἔστιν· εἰ γάρ τις καὶ πλέον
ἔτι τῷ λέγοντι ἢ ἃ σὺ λέγεις συγχωρήσειε· δοὺς αὐτῷ μὴ μόνον ἐν
τῷ πρὶν καὶ γενέσθαι ἡμᾶς χρόνῳ εἶναι ἡμῶν τὰς ψυχάς· ἀλλὰ μη-
δὲν κωλύειν καὶ ἐπειδὰν ἀποθάνωμεν ἐνίων ἔτι εἶναι καὶ ἔσεσθαι καὶ

[...]ρήσεσθαι καὶ ἀποθανεῖσθαι αὖθις· οὕτω γὰρ αὐτὸ φύ
σει ἰσχυρὸν εἶναι· ὥστε πολλάκις γιγνομένην ψυχὴν ἀντέχειν· δοὺς
δὲ ταῦτα, ἐκεῖνο μηκέτι συγχωροῖ, μὴ οὐ πονεῖν αὐτὴν ἐν ταῖς πολλαῖς
γενέσεσι· καὶ τελευτῶσάν γε ἔν τινι τῶν θανάτων παντάπασιν ἀ
πόλλυσθαι· τοῦτον δὲ τὸν θάνατον καὶ ταύτην τὴν διάλυσιν τοῦ σώ
ματος· ἣ τῇ ψυχῇ φέρει ὄλεθρον μηδένα φάναι εἰδέναι· ἀδύνατον γὰρ
εἶναι ὁτῳοῦν αἰσθάνεσθαι ἡμῶν· εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, οὐδενὶ προ
σήκει, θάνατον θαρροῦντι, μὴ οὐκ ἀνοήτως θαρρεῖν, ὃς ἂν μὴ ἔχῃ
ἀποδεῖξαι, ὅτι ἔστι ψυχὴ παντάπασιν ἀθάνατόν τε καὶ ἀνώλεθρον·
εἰ δὲ μή· ἀνάγκην εἶναι ἀεὶ τὸν μέλλοντα ἀποθανεῖσθαι, δεδιέναι ὑπὲρ
τῆς αὑτοῦ ψυχῆς· μὴ ἐν τῇ νῦν τοῦ σώματος διαζεύξει, παντά
πασιν ἀπόληται· Πάντες οὖν ἀκούσαντες εἰπόντων αὐτῶν, ἀη
δῶς διετέθημεν· ὡς ὕστερον ἐλέγομεν πρὸς ἀλλήλους, ὅτι ὑπὸ τοῦ
ἔμπροσθεν λόγου, σφόδρα πεπεισμένους ἡμᾶς πάλιν ἐδόκουν ἀ
ναταράξαι καὶ εἰς ἀπιστίαν καταβαλεῖν· οὐ μόνον τοῖς προειρημέ
νοις λόγοις, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ ὕστερον μέλλοντα ῥηθήσεσθαι, μὴ οὐ
δενὸς ἄξιοι εἶμεν κριταί· ἢ καὶ τὰ πράγματα αὐτὰ ἄπιστα ᾖ: νὴ τοὺς
ἐχ. θεοὺς ὦ Φαίδων, συγγνώμην γε ἔχω ὑμῖν· καὶ γὰρ αὐτόν με νῦν ἀ
κούσαντά σου, τοιοῦτόν τι λέγειν πρὸς ἐμαυτὸν ἐπέρχεται· τίνι οὖν
ἔτι πιστεύσομεν λόγῳ· ὡς γὰρ σφόδρα πιθανὸς ὤν, ὃν ὁ Σωκρά
της ἔλεγε λόγον, νῦν εἰς ἀπιστίαν καταπέπτωκεν· θαυμαστῶς
γάρ μου ὁ λόγος οὗτος ἀντιλαμβάνεται· καὶ νῦν καὶ ἀεί, τὸ ἁρμονίαν
τινὰ ἡμῶν εἶναι τὴν ψυχήν· καὶ ὥσπερ ὑπέμνησέ με ῥηθείς, ὅτι
καὶ αὐτῷ μοι ταῦτα προυδέδοκτο· καὶ πάνυ δέομαι πάλιν ὥσπερ
ἐξ ἀρχῆς ἄλλου τινὸς λόγου, ὅς με πείσει, ὡς τοῦ ἀποθανόντος,
οὐ συναποθνῄσκει ἡ ψυχή· λέγε οὖν πρὸς Διός, πῇ ὁ Σωκρά
της μετῆλθε τὸν λόγον· καὶ πότερον κἀκεῖνος ὥσπερ ὑμᾶς φῄς
ἔνδηλός τι ἐγένετο ἀχθόμενος, ἢ οὔ· ἀλλὰ πρᾴως ἐβοήθει τῷ λό
γῳ· ἢ καὶ ἱκανῶς ἐβοήθησεν, ἢ ἐνδεῶς· πάντα ἡμῖν δίελθε
φαιδ. ὡς δύνασαι ἀκριβέστατα: καὶ μὴν ὦ Ἐχέκρατες, πολλάκις θαυ
μάσας Σωκράτη, οὐ πώποτε μᾶλλον ἠγάσθην, ἢ τότε παραγε
νόμενος· τὸ μὲν οὖν ἔχειν ὅτι λέγοι ἐκεῖνος, ἴσως οὐδὲν ἄτοπον·
ἀλλ' ἔγωγε μάλιστα ἐθαύμασα αὐτοῦ, πρῶτον μὲν τοῦτο, ὡς ἡ
δέως καὶ εὐμενῶς καὶ ἀγαμένως τῶν νεανίσκων τὸν λόγον

ἀπεδέξατο· ἔπειτα ἡμῶν ὡς ὀξέως ᾔσθετο ὃ πεπόνθειμεν ὑπὸ
τῶν λόγων· ἔπειτα ὡς εὖ ἡμᾶς ἰάσατο· καὶ ὥσπερ πεφευγότας
καὶ ἡττημένους ἀνεκαλέσατο· καὶ προύτρεψεν πρὸς τὸ παρέπεσθαί
τε καὶ συσκοπεῖν τὸν λόγον: πῶς δή: ἐγὼ ἐρῶ· ἔτυχον γὰρ ἐν
δεξιᾷ αὐτοῦ καθήμενος παρὰ τὴν κλίνην ἐπὶ χαμαιζήλου τινός·
ὁ δὲ ἐπὶ πολὺ ὑψηλοτέρου ἢ ἐγώ· καταψήσας οὖν μου τὴν κεφα-
λὴν καὶ συμπιέσας τὰς ἐπὶ τῷ αὐχένι τρίχας· εἰώθει γὰρ ὁπότε
τύχοι παίζειν μου εἰς τὰς τρίχας· αὔριον δή ἔφη ἴσως ὦ φαίδων
τὰς καλὰς κόμας ἀποκερῇ· ἔοικεν ἦν δ' ἐγὼ ὦ σώκρατες: οὔκ ταύτας
ἄν γε ἐμοὶ πείθῃ: ἀλλὰ τί ἦν δ' ἐγώ: τήμερον ἔφη κἀγὼ τὰς ἐ-
μάς· καὶ σὺ ταύτας· ἐάνπερ γε ἡμῖν ὁ λόγος τελευτήσῃ· καὶ μὴ δυνώ-
μεθα αὐτὸν ἀναβιώσασθαι· καὶ ἔγωγ' ἄν εἰ σὺ εἴην· καί με διαφεύ-
γοι ὁ λόγος, ἔνορκον ἂν ποιησαίμην, ὥσπερ ἀργεῖοι μὴ πρότε-
ρον κομήσειν πρὶν ἂν νικήσω, ἀναμαχόμενος τὸν σιμμίου τε καὶ
κέβητος λόγον: ἀλλ' ἦν δ' ἐγὼ πρὸς δύο λέγεται οὐδ' ὁ ἡρακλῆς
οἷός τε εἶναι: ἀλλὰ καὶ ἐμέ ἔφη τὸν ἰόλεων παρακάλει, ἕως ἔτι
φῶς ἐστιν: παρακαλῶ τοίνυν ἔφην οὐχ ὡς ἡρακλῆς· ἀλλ' ὡς ἰόλε-
ως τὸν ἡρακλῆν: οὐδὲν διοίσει ἔφη· ἀλλὰ πρῶτον εὐλαβηθῶμεν
τι πάθος, μὴ πάθωμεν: τὸ ποῖον ἦν δ' ἐγώ: μὴ γενώμεθα ἦ δ' ὅς
μισολόγοι· ὥσπερ οἱ μισάνθρωποι γιγνόμενοι· ὡς οὐκ ἔστιν ἔφη
ὅτι ἄν τις μεῖζον τούτου κακὸν πάθοι, ἢ λόγους μισήσας· γίγνε-
ται δὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ τρόπου μισολογία τε καὶ μισανθρωπία· ἥ τε
γὰρ μισανθρωπία ἐνδύεται, ἐκ τοῦ σφόδρα τινὶ πιστεῦσαι ἄνευ
τέχνης· καὶ ἡγήσασθαι παντάπασί γε ἀληθῆ εἶναι· καὶ ὑγιῆ·
καὶ πιστὸν τὸν ἄνθρωπον· ἔπειτα ὀλίγον ὕστερον εὑρεῖν τοῦτον,
πονηρόν τε καὶ ἄπιστον· καὶ αὖθις ἕτερον· καὶ ὅταν τοῦτο πολλά-
κις πάθῃ τις, καὶ ὑπὸ τούτων μάλιστα, οὓς ἂν ἡγήσαιτο οἰκει-
οτάτους τε καὶ ἑταιροτάτους, τελευτῶν δή, θαμὰ προσκρούων,
μισεῖ τε πάντας, καὶ ἡγεῖται, οὐδενὸς οὐδὲν ὑγιὲς εἶναι τὸ πα-
ράπαν· ἢ οὐκ ᾔσθησαι σὺ τοῦτο γιγνόμενον: πάνυ γε ἦν δ' ἐγώ:
οὐκοῦν ἦ δ' ὅς αἰσχρόν, καὶ δῆλον· ὅτι ἄνευ τέχνης τῆς περὶ τἀν-
θρώπεια, ὁ τοιοῦτος χρῆσθαι ἐπιχειρεῖ τοῖς ἀνθρώποις· εἰ
γάρ που μετὰ τέχνης ἐχρῆτο, ὥσπερ ἔχει, οὕτως ἂν ἡγήσατο
τοὺς μὲν χρηστοὺς καὶ πονηροὺς σφόδρα ὀλίγους εἶναι ἑκατέ-

ρους· τοὺς δὲ μεταξὺ πλείστους: πῶς λέγεις ἔφην ἐγώ: ὥσπερ
ἦ δ' ὅς περὶ τῶν σφόδρα σμικρῶν καὶ μεγάλων· οἴει τι σπανιώτε-
ρον εἶναι ἢ σφόδρα μέγαν ἢ σφόδρα σμικρὸν ἐξευρεῖν ἄνθρωπον
ἢ κύνα ἢ ἄλλο ὁτιοῦν; ἢ αὖ ταχὺν ἢ βραδὺν ἢ αἰσχρὸν ἢ καλὸν ἢ
λευκὸν ἢ μέλανα; ἢ οὐχὶ ᾔσθησαι ὅτι πάντων τῶν τοιούτων
τὰ μὲν ἄκρα τῶν ἐσχάτων σπάνια καὶ ὀλίγα· τὰ δὲ μεταξὺ ἄφθο-
να καὶ πολλά; πάνυ γε ἦν δ' ἐγώ: οὐκοῦν οἴει ἔφη εἰ πονηρί-
ας ἀγὼν προτεθείη, πάνυ ἂν ὀλίγους καὶ ἐνταῦθα τοὺς πρώ-
τους φανῆναι; εἰκός γε ἦν δ' ἐγώ: εἰκὸς γὰρ ἔφη· ἀλλὰ ταύτῃ
μὲν οὐχ ὅμοιοι οἱ λόγοι τοῖς ἀνθρώποις· ἀλλὰ σοῦ νῦν δὴ προά-
γοντος, ἐγὼ ἐφεσπόμην· ἀλλ' ἐκείνῃ, ᾗ ἐπειδάν τις πιστεύσῃ λό-
γῳ τινὶ ἀληθεῖ εἶναι, ἄνευ τῆς περὶ τοὺς λόγους τέχνης, καὶ-
πειτα ὀλίγον ὕστερον αὐτῷ δόξῃ ψευδὴς εἶναι· ἐνίοτε μὲν ὤν·
ἐνίοτε δ' οὐκ ὤν· καὶ αὖθις ἕτερος καὶ ἕτερος· καὶ μάλιστα δὴ οἱ πε-
ρὶ τοὺς ἀντιλογικοὺς λόγους διατρίψαντες, οἶσθ' ὅτι τελευτῶν-
τες, οἴονται σοφώτατοι γεγονέναι τε καὶ κατανενοηκέναι μό-
νοι· ὅτι οὔτε τῶν πραγμάτων οὐδενὸς οὐδὲν ὑγιὲς, οὐδὲ βέ-
βαιον· οὔτε τῶν λόγων· ἀλλὰ πάντα τὰ ὄντα ἀτεχνῶς, ὥσπερ ἐν εὐ-
ρίπῳ ἄνω καὶ κάτω στρέφεται· καὶ χρόνον οὐδένα ἐν οὐδενὶ μέ-
νει: πάνυ μὲν οὖν ἔφην ἐγώ, ἀληθῆ λέγεις: οὐκοῦν ὦ φαί-
δων ἔφη, οἰκτρὸν ἂν εἴη τὸ πάθος, εἰ ὄντος δή τινος ἀληθοῦς
καὶ βεβαίου λόγου καὶ δυνατοῦ κατανοῆσαι, ἔπειτα διὰ τὸ πα-
ραγίγνεσθαι τοιούτοις τισὶ λόγοις· τοῖς αὐτοῖς, τοτὲ μὲν δοκοῦ-
σιν ἀληθέσιν εἶναι, τοτὲ δὲ μή, μὴ ἑαυτόν τις αἰτιῷτο· μηδὲ τὴν
ἑαυτοῦ ἀτεχνίαν· ἀλλὰ τελευτῶν διὰ τὸ ἀλγεῖν, ἄσμενος ἐπὶ
τοὺς λόγους ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν αἰτίαν ἀπώσαιτο· καὶ ἤδη τὸν λοι-
πὸν βίον μισῶν τε καὶ λοιδορῶν διατελοῖ τοὺς λόγους· τῶν δὲ ὄντων τῆς ἀλη-
θείας τε καὶ ἐπιστήμης στερηθείη: νὴ τὸν δία ἦν δ' ἐγώ· οἰ-
κτρὸν δῆτα: πρῶτον μὲν τοίνυν ἔφη, τοῦτο εὐλαβηθῶμεν·
καὶ μὴ παρίωμεν εἰς τὴν ψυχὴν ὡς τῶν λόγων κινδυνεύει οὐδὲν
ὑγιὲς εἶναι· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ὅτι ἡμεῖς οὔπω ὑγιῶς ἔχο-
μεν· ἀλλ' ἀνδριστέον καὶ προθυμητέον ὑγιῶς ἔχειν· σοὶ μὲν
οὖν καὶ τοῖς ἄλλοις, καὶ τοῦ ἔπειτα βίου παντὸς ἕνεκα· ἐμοὶ
δὲ αὐτοῦ ἕνεκα τοῦ θανάτου· ὡς κινδυνεύω ἔγωγε ἐν τῷ πα-

ρόντι περὶ αὐτοῦ τούτου, οὐ φιλοσόφως ἔχειν· ἀλλ' ὥσπερ οἱ πάνυ ἀ-
παίδευτοι, φιλονίκως· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι ὅταν περί του ἀμφισβητῶ-
σιν, ὅπῃ μὲν ἔχει περὶ ὧν ἂν ὁ λόγος ᾖ, οὐ φροντίζουσιν· ὅπως
δὲ ἃ αὐτοὶ ἔθεντο, ταῦτα δόξει τοῖς παροῦσι· τοῦτο προθυμοῦνται·
καὶ ἐγώ μοι δοκῶ ἐν τῷ παρόντι, τοσοῦτον μόνον ἐκείνων διοίσειν·
οὐ γὰρ ὅπως τοῖς παροῦσιν ἃ ἐγὼ λέγω δόξει ἀληθῆ εἶναι, προ-
θυμήσομαι· εἰ μὴ εἴη πάρεργον· ἀλλ' ὅπως αὐτῷ ἐμοὶ ὅτι μάλι-
στα δόξει, οὕτως ἔχειν· λογίζομαι γὰρ ὦ φίλε ἑταῖρε· θέασαι ὡς
πλεονεκτικῶς· εἰ μὲν τυγχάνει ἀληθῆ ὄντα ἃ λέγω, καλῶς δὴ ἔ-
χει τὸ πεισθῆναι· εἰ δὲ μηδέν ἐστι τελευτήσαντι· ἀλλ' οὖν τοῦτόν γε τὸν
χρόνον αὐτὸν τὸν πρὸ τοῦ θανάτου, ἧττον τοῖς παροῦσιν ἀηδὴς ἔ-
σομαι ὀδυρόμενος· ἡ δὲ ἄνοιά μοι αὕτη, οὐ ξυνδιατελεῖ· κακὸν
γὰρ ἂν ἦν· ἀλλ' ὀλίγον ὕστερον ἀπολεῖται· παρεσκευασμένος δή ἔ- ἄνοια
φη ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης, οὑτωσὶ ἔρχομαι ἐπὶ τὸν λόγον· ὑμεῖς
μέντοι ἂν ἐμοὶ πείθησθε, σμικρὸν φροντίσαντες Σωκράτους· τῆς
δὲ ἀληθείας πολὺ μᾶλλον, ἐὰν μέν τι ὑμῖν δοκῶ ἀληθὲς λέγειν, ξυ-
νομολογήσατε· εἰ δὲ μή, παντὶ λόγῳ ἀντιτείνετε· ὅπως μὴ ἐγὼ εὐλαβούμενοι
ὑπὸ προθυμίας ἅμα ἐμαυτόν τε καὶ ὑμᾶς ἐξαπατήσας, ὥσ-
περ μέλιττα τὸ κέντρον ἐγκαταλιπὼν, οἰχήσομαι· ἀλλ' ἰτέον ἔφη·
πρῶτόν με ὑπομνήσατε ἃ ἐλέγετε, ἐὰν μὴ φαίνωμαι μεμνημέ-
νος· Σιμμίας μὲν γὰρ ὡς ἐγᾦμαι, ἀπιστεῖ τε καὶ φοβεῖται, μὴ ἡ
ψυχὴ ὅμως καὶ θειότερον καὶ κάλλιον ὂν τοῦ σώματος, προαπόλ-
λυται ἐν ἁρμονίας εἴδει οὖσα· Κέβης δέ μοι ἔδοξε, τοῦτο μὲν
ἐμοὶ ξυγχωρεῖν· πολυχρονιώτερόν γε εἶναι ψυχὴν σώματος·
ἀλλὰ τόδε ἄδηλον παντί, μὴ πολλὰ δὴ σώματα καὶ πολλάκις
κατατρίψασα ἡ ψυχή, τὸ τελευταῖον σῶμα καταλιποῦσα, νῦν αὐ-
τὴ ἀπολλύηται· καὶ ᾖ αὐτὸ τοῦτο θάνατος, ψυχῆς ὄλεθρος·
ἐπεὶ σῶμά γε ἀεὶ ἀπολλύμενον, οὐδὲν παύεται· ἆρα ἄλλ' ἢ ταῦτ' ἐ-
στιν ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης· ἃ δεῖ ἡμᾶς ἐπισκοπεῖσθαι; ξυνω-
μολογείτην δὴ ταῦτ' εἶναι ἄμφω· πότερον οὖν ἔφη πάντας
τοὺς ἔμπροσθε λόγους οὐκ ἀποδέχεσθε, ἢ τοὺς μέν, τοὺς δ' οὔ·
τοὺς μὲν ἐφάτην, τοὺς δ' οὔ· τί οὖν ἦ δ' ὅς, περὶ ἐκείνου τοῦ λό-
γου λέγετε, ἐν ᾧ ἔφαμεν τὴν μάθησιν ἀνάμνησιν εἶναι, καὶ τοῦ-
του οὕτως ἔχοντος, ἀναγκαίως ἔχειν ἄλλοθι πρότερον ἡμῶν εἶναι

τὴν ψυχὴν πρὶν ἐν τῷ σώματι ἐνδεθῆναι· ἔγωγε μὲν ἔφη ὁ κέβης· καὶ
τότε θαυμαστῶς ὡς ἐπείσθην ὑπ' αὐτοῦ· καὶ νῦν ἐμμένω ὡς οὐδενὶ
λόγῳ· καὶ μὴν ἔφη ὁ σιμμίας· καὶ αὐτὸς οὕτως ἔχω· καὶ πάνυ ἂν
θαυμάζοιμι, εἴ μοι περί γε τούτου ἄλλο ποτὲ δόξειε· καὶ ὁ σωκρά
της, ἀλλὰ ἀνάγκη σοι ἔφη ὦ ξένε θηβαῖε ἄλλα δόξαι, ἐάνπερ μέ
νῃ ἥδε ἡ οἴησις· τὸ ἁρμονίαν μὲν εἶναι σύνθετον πρᾶγμα· ψυχὴν
δὲ ἁρμονίαν τινὰ ἐκ τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἐντεταμένων συγκεῖσθαι· οὐ
γάρ που ἀποδέξῃ γε σαυτοῦ λέγοντος· ὡς πρότερον ἦν ἁρμονία
συγκειμένη, πρὶν ἐκεῖνα εἶναι, ἐξ ὧν ἔδει αὐτὴν συντεθῆναι· ἢ ἀ
ποδέξῃ· οὐδαμῶς ἔφη ὦ σώκρατες· αἰσθάνῃ οὖν ἦ δ' ὅς, ὅτι
ταῦτά σοι ξυμβαίνει λέγειν, ὅταν φῇς μὲν εἶναι τὴν ψυχὴν πρὶν καὶ
εἰς ἀνθρώπου εἶδός τε καὶ σῶμα ἀφικέσθαι· εἶναι δὲ αὐτὴν συγ
κειμένην ἐκ τῶν οὐδέπω ὄντων; οὐ γὰρ δὴ ἁρμονία γέ σοι τοιοῦ
τόν ἐστιν, ᾧ ἀπεικάζεις· ἀλλὰ πρότερον καὶ ἡ λύρα καὶ αἱ χορδαὶ
καὶ οἱ φθόγγοι ἔτι ἀνάρμοστοι ὄντες γίγνονται· τελευταῖον δὲ πάντων
ξυνίσταται ἡ ἁρμονία· καὶ πρῶτον ἀπόλλυται· οὗτος οὖν σοι ὁ λό
γος, ἐκείνῳ πῶς ξυνᾴσεται· οὐδαμῶς ἔφη ὁ σιμμίας· καὶ μὴν
ἦ δ' ὅς, πρέπει γε εἴπερ τῳ ἄλλῳ λόγῳ ξυνῳδῷ εἶναι, καὶ τῷ
περὶ ἁρμονίας· πρέπει γὰρ ἔφη ὁ σιμμίας· οὗτος τοίνυν ἔ
φη σοὶ οὐ ξυνῳδός· ἀλλ' ὅρα πότερον αἱρῇ τῶν λόγων, τὴν μάθησιν
ἀνάμνησιν εἶναι, ἢ ψυχὴν ἁρμονίαν· πολὺ μᾶλλον ἔφη ἐκεῖνον
ὦ σώκρατες· ὁ δὲ μὲν γάρ μοι γέγονεν, ἄνευ ἀποδείξεως, μετὰ εἰ
κότος τινὸς καὶ εὐπρεπείας· ὅθεν καὶ τοῖς πολλοῖς δοκεῖ ἀνθρώ
ποις· ἐγὼ δὲ τοῖς διὰ τῶν εἰκότων τὰς ἀποδείξεις ποιουμέ
νοις λόγοις, ξύνοιδα οὖσιν ἀλαζόσιν· καὶ ἄν τις αὐτοὺς μὴ φυ
λάττηται, εὖ μάλα ἐξαπατῶσι· καὶ ἐν γεωμετρίᾳ καὶ ἐν τοῖς ἄλ
λοις ἅπασιν· ὁ δὲ περὶ τῆς ἀναμνήσεως καὶ μαθήσεως λό
γος, δι' ὑποθέσεως ἀξίας ἀποδέξασθαι εἴρηται· ἐρρήθη γὰρ
που οὕτως ἡμῶν εἶναι ἡ ψυχή, καὶ πρὶν εἰς σῶμα ἀφικέσθαι· ὥσ
περ αὐτῆς ἐστιν ἡ οὐσία ἔχουσα τὴν ἐπωνυμίαν τὴν τοῦ ὃ ἔστιν·
ἐγὼ δὲ ταύτην ὡς ἐμαυτὸν πείθω ἱκανῶς τε καὶ ὀρθῶς ἀποδέ
δεγμαι· ἀνάγκη οὖν μοι ὡς ἔοικε διὰ ταῦτα μήτε ἐμαυτοῦ, μήτε
ἄλλου ἀποδέχεσθαι λέγοντος, ὡς ψυχή ἐστιν ἁρμονία· τί δαὶ ἦ δ' ὅς
ὦ σιμμία· τῇδε δοκεῖ σοι ἁρμονίᾳ, ἢ ἄλλῃ τινὶ ξυνθέσει προσήκειν

ἄλλως πως ἔχειν ἢ ὡς ἂν ἐκεῖνα ἐξ ὧν ἂν συγκέηται: οὐδαμῶς:
οὐδὲ μὴν ποιεῖν τι ὡς ἐγᾦμαι· οὐδέ τι πάσχειν ἄλλο παρ' ἃ ἂν ἐκεῖνα
ἢ ποιῇ ἢ πάσχῃ; συνέφη: οὐκ ἄρα ἡγεῖσθαί γε προσήκει ἁρμο
νίαν τούτων ἐξ ὧν ἂν συντεθῇ, ἀλλ' ἕπεσθαι: συνεδόκει: πολλοῦ ἄ
ρα δεῖ ἐναντία γε ἁρμονία κινηθῆναι ἢ φθέγξασθαι ἢ ἄλλο τι ἐναν
τιωθῆναι τοῖς αὑτῆς μέρεσιν: πολλοῦ μέντοι ἔφη: τί δαί; οὐχ οὕ
τως ἁρμονία πέφυκεν εἶναι ἑκάστη ἁρμονία, ὡς ἂν ἁρμοσθῇ;
οὐ μανθάνω ἔφη: ἢ οὐχί, ἦ δ' ὅς, ἂν μὲν μᾶλλον ἁρμοσθῇ καὶ ἐπὶ πλέ
ον, εἴπερ ἐνδέχεται τοῦτο γίγνεσθαι, μᾶλλόν τε ἂν ἁρμονία εἴη καὶ
πλείων, εἰ δ' ἧττόν τε καὶ ἐπ' ἔλαττον, ἧττόν τε καὶ ἐλάττων; πάνυ
γε: ἦ οὖν ἔστι τοῦτο περὶ ψυχήν· ὥστε καὶ κατὰ τὸ σμικρότατον μᾶλ
λον ἑτέραν ἑτέρας ψυχῆς ἐπὶ πλέον καὶ μᾶλλον ἢ ἐπ' ἔλαττον καὶ ἧτ
τον αὐτὸ τοῦτο εἶναι ψυχήν: οὐδ' ὁπωστιοῦν ἔφη: φέρε δή, ἔφη, πρὸς
Διός· λέγεται ψυχὴ ἡ μὲν νοῦν τε ἔχειν καὶ ἀρετὴν καὶ εἶναι ἀγαθή·
ἡ δὲ ἄνοιάν τε καὶ μοχθηρίαν καὶ εἶναι κακή· καὶ ταῦτα ἀληθῶς
λέγεται; ἀληθῶς μέντοι: τῶν οὖν θεμένων ψυχὴν ἁρμονίαν εἶναι
τί τις φήσει ταῦτα ὄντα εἶναι ἐν ταῖς ψυχαῖς· τήν τε ἀρετὴν καὶ
τὴν κακίαν· πότερον ἁρμονίαν αὖ τινα ἄλλην καὶ ἀναρμοστίαν· κακίαν
καὶ τὴν μὲν ἡρμόσθαι τὴν ἀγαθήν· καὶ ἔχειν ἐν αὐτῇ ἁρμονίᾳ οὔσῃ
ἄλλην ἁρμονίαν· τὴν δὲ ἀνάρμοστον αὐτήν τε εἶναι καὶ οὐκ ἔχειν ἐν
αὐτῇ ἄλλην; οὐκ ἔχω ἔγωγ' ἔφη ὁ Σιμμίας εἰπεῖν· δῆλον δ' ὅτι
τοιαῦτ' ἄττ' ἂν λέγοι ὁ ἐκεῖνο ὑποθέμενος: ἀλλὰ προωμολό
γηται ἔφη, μηδὲν μᾶλλον μηδ' ἧττον ἑτέραν ἑτέρας ψυχὴν ψυχῆς εἶ
ναι· τοῦτο δ' ἔστι τὸ ὁμολόγημα, μηδὲν μᾶλλον· μηδ' ἐπὶ πλέον· μη
δ' ἧττον· μηδ' ἐπ' ἔλαττον, ἑτέραν ἑτέρας ἁρμονίαν ἁρμονίας εἶναι
ἢ γάρ; πάνυ γε: τὴν δέ γε μηδὲν μᾶλλον μηδὲ ἧττον ἁρμονίαν
οὖσαν, μηδὲ μᾶλλον, μηδ' ἧττον ἡρμόσθαι· ἔστιν οὕτως; ἔστιν: ἡ δὲ
μήτε μᾶλλον· μήτε ἧττον ἡρμοσμένη ἔστιν, ὅτι πλέον ἢ ἔλαττον
ἁρμονίας μετέχει, ἢ τὸ ἴσον; τὸ ἴσον: οὐκοῦν ψυχή, ἐπειδὴ οὐδὲν
μᾶλλον οὐδ' ἧττον ἄλλη ἄλλης, αὐτὸ τοῦτο ψυχή ἐστιν. οὐδὲ δὴ μᾶλλον οὐ
δὲ ἧττον ἥρμοσται; οὕτω: τοῦτο δέ γε πεπονθυῖα, οὐδὲν πλέον
ἀναρμοστίας οὐδὲ ἁρμονίας μετέχοι ἄν; οὐ γὰρ οὖν: τοῦτο δ' αὖ
πεπονθυῖα, ἆρ' ἄν τι πλέον κακίας ἢ ἀρετῆς μετέχοι ἑτέρα ἑτέρας·
εἴπερ ἡ μὲν κακία ἀναρμοστία, ἡ δὲ ἀρετὴ ἁρμονία εἴη; οὐδὲν πλέον:

μᾶλλον δέ γέ που ὦ σιμμία κατὰ τὸν ὀρθὸν λόγον, κακίας οὐδε-
μία ψυχὴ μεθέξει εἴπερ ἁρμονία ἐστίν· ἁρμονία γὰρ δήπου παν-
τελῶς αὐτὸ τοῦτο οὖσα ἁρμονία, ἀναρμοστίας, οὔποτ' ἂν μετά-
σχοι: οὐ μέντοι: οὐδέ γε δήπου ψυχή, οὖσα παντελῶς ψυχή,
κακίας: πῶς γὰρ ἔκ γε τῶν προειρημένων: ἐκ τούτου ἄρα τοῦ
λόγου ἡμῖν πᾶσαι ψυχαὶ πάντων ζώων ὁμοίως ἀγαθαὶ ἔσονται.
εἴπερ ὁμοίως ψυχαὶ πεφύκασιν αὐτὸ τοῦτο ψυχαὶ εἶναι: ἔμοι-
γε δοκεῖ ἔφη ὦ σώκρατες: ἦ καὶ καλῶς δοκεῖ ἦ δ' ὅς οὕτω λέγε-
σθαι· καὶ πάσχειν ἂν ταῦτα ὁ λόγος, εἰ ὀρθὴ ὑπόθεσις ἦν τὸ ψυχὴν
ζήτ. ἁρμονίαν εἶναι: οὐδ' ὁπωστιοῦν ἔφη: τί δαὶ ἦ δ' ὅς· τῶν ἐν ἀν-
θρώπῳ πάντων ἔσθ' ὅτι ἄλλο λέγεις ἄρχειν ἢ ψυχήν, ἄλλως τε
καὶ φρόνιμον: οὐκ ἔγωγε: πότερον συγχωροῦσαν τοῖς κα-
τὰ τὸ σῶμα παθήμασιν, ἢ ἐναντιουμένην παθήμασι· λέγω δὲ
ση τὸ τοιόνδε· οἷον καύματος ἐνόντος· καὶ δίψους, ἐπὶ τοὐναν-
τίον ἕλκειν τὸ μὴ πίνειν· καὶ πείνης ἐνούσης, ἐπὶ τὸ μὴ ἐ-
σθίειν· καὶ ἄλλα μυρία που ὁρῶμεν ἐναντιουμένην τὴν ψυχὴν
τοῖς κατὰ τὸ σῶμα. ἢ οὔ: πάνυ μὲν οὖν: οὐκοῦν αὖ ὡμολο-
μήποτ' ἂν αὐτήν γήσαμεν ἐν τοῖς πρόσθεν, μήποτε ταύτην ἁρμονίαν γε οὖσαν,
ἐναντία ᾄδειν, οἷς ἐπιτείνοιτο· καὶ χαλῷτο· καὶ ψάλλοιτο·
καὶ ἄλλο ὅτι οὖν πάθος πάσχοι ἐκεῖνα, ἐξ ὧν τυγχάνοι οὖσα·
ἀλλ' ἕπεσθαι ἐκείνοις· καὶ οὔποτ' ἂν ἡγεμονεύειν; ὡμολογή-
σαμεν ἔφη. πῶς γὰρ οὔ: τί οὖν; νῦν οὐ πᾶν τοὐναντίον ἡμῖν
φαίνεται ἐργαζομένη· ἡγεμονεύουσά τε ἐκείνων πάντων ἐξ
ὧν φησί τις αὐτὴν εἶναι· καὶ ἐναντιουμένη· ὀλίγου πάντα
διὰ παντὸς τοῦ βίου· καὶ δεσπόζουσα πάντας τρόπους·
τὰ μὲν χαλεπώτερον κολάζουσα, καὶ μετ' ἀλγηδόνων, τά τε
κατὰ τὴν γυμναστικὴν· καὶ τὴν ἰατρικήν· τὰ δὲ πρᾳότερον;
καὶ τὰ μὲν ἀπειλοῦσα· τὰ δὲ νουθετοῦσα· ταῖς ἐπιθυμίαις
καὶ ὀργαῖς· καὶ φόβοις, ὡς ἄλλη οὖσα ἄλλῳ πράγματι δια-
λεγομένη; οἷόν που καὶ ὅμηρος ἐν ὀδυσσείᾳ πεποίηκεν·
οὗ λέγει τὸν ὀδυσσέα, στῆθος δὲ πλήξας. κραδίην ἠνίπα-
πε μύθῳ· τέτλαθι δὴ κραδίη. καὶ κύντερον ἄλλο ποτ' ἔτλης·
ἆρ' οἴει αὐτὸν ταῦτα ποιῆσαι διανοούμενον, ὡς ἁρμονίας
αὐτῆς οὔσης· καὶ οἵας ἄγεσθαι ὑπὸ τῶν τοῦ σώματος πα-

παθημάτων

θεῶν· ἀλλ' οὐχ οἵαν ἄγεσθαι ὑπὸ τούτων· καὶ δεσπόζειν· καὶ οὔσης αὐτῆς
πολὺ θειοτέρου τινὸς πράγματος ἢ καθ' ἁρμονίαν; μὴ δία ὦ σώ-
κρατες, ἔμοιγε δοκεῖ. οὐκ ἄρα ὦ ἄριστε ἡμῖν οὐδαμῇ καλῶς ἔχει
ψυχὴν ἁρμονίαν τινὰ φάναι εἶναι· οὔτε γὰρ ἂν ὡς ἔοικεν ὁμήρῳ
θείῳ ποιητῇ ὁμολογοῖμεν, οὔτε αὐτοὶ ἡμῖν αὐτοῖς. ἔχει οὕτως
ἔφη. εἶεν δή, ἦ δ' ὃς ὁ σωκράτης· τὰ μὲν ἁρμονίας ἡμῖν τῆς θηβαϊ-
κῆς. ἵλεά πως ὡς ἔοικε μετρίως γέγονεν. τί δαὶ δὴ τὰ κάδμου
ἔφη ὦ κέβης· πῶς ἱλασόμεθα καὶ τίνι λόγῳ; σύ μοι δοκεῖς ἔ-
φη ὁ κέβης ἐξευρήσειν· τουτονὶ γοῦν τὸν λόγον τὸν πρὸς τὴν ἁρμο-
νίαν, θαυμαστῶς μοι εἶπες ὡς παρὰ δόξαν. σιμμίου γὰρ λέγοντος
ὅτε ἠπόρει, πάνυ ἐθαύμαζον εἴ τι ἕξει τις χρήσασθαι τῷ λόγῳ
αὐτοῦ. πάνυ μὲν οὖν μοι ἀτόπως ἔδοξεν εὐθὺς τὴν πρώτην ἔ-
φοδον οὐ δέξασθαι τοῦ σοῦ λόγου. ταὐτὰ δὴ οὐκ ἂν θαυμάσαιμι
καὶ τὸν τοῦ κάδμου λόγον εἰ πάθοι. ὠγαθὲ ἔφη ὁ σωκράτης·
μὴ μεγάλεγε, μή τις ἡμῖν βασκανία περιτρέψῃ τὸν λόγον τὸν
μέλλοντα ἔσεσθαι. ἀλλὰ δὴ ταῦτα μὲν τῷ θεῷ μελήσει· ἡμεῖς δὲ
ὁμηρικῶς ἐγγὺς ἰόντες, πειρώμεθα εἰ ἄρα τι λέγεις. ἔστι δὲ
δὴ τὸ κεφάλαιον ὧν ζητεῖς, ἀξιοῖς ἐπιδειχθῆναι ἡμῶν τὴν
ψυχὴν ἀνώλεθρόν τε καὶ ἀθάνατον οὖσαν· εἰ φιλόσοφος ἀ-
νὴρ μέλλων ἀποθανεῖσθαι, θαρρῶν τε καὶ ἡγούμενος ἀποθα-
νὼν, ἐκεῖ εὖ πράξειν διαφερόντως ἢ εἰ ἐν ἄλλῳ βίῳ βιοὺς ἐ-
τελεύτα, μὴ ἀνόητόν τε καὶ ἠλίθιον θάρρος θαρρήσει. τὸ δὲ ἀ-
ποφαίνειν ὅτι ἰσχυρόν τί ἐστιν ἡ ψυχὴ καὶ θεοειδὲς καὶ ἦν ἔτι
πρότερον πρὶν ἡμᾶς ἀνθρώπους γενέσθαι, οὐδὲν κωλύειν
φασίν. φῂς πάντα ταῦτα μηνύειν ἀθανασίαν μὲν μή. ὅτι δὲ πολυ-
χρόνιόν τέ ἐστιν ψυχὴ καὶ ἦν που πρότερον ἀμήχανον ὅσον
χρόνον. καὶ ᾔδει τε καὶ ἔπραττεν πολλὰ ἄττα· ἀλλὰ γὰρ οὐ-
δέν τι μᾶλλον ἦν ἀθάνατον· ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ εἰς ἀνθρώπου σῶμα
ἐλθεῖν, ἀρχὴ ἦν αὐτῇ ὀλέθρου, ὥσπερ νόσος· καὶ ταλαιπω-
ρουμένη τε δὴ τοῦτον τὸν βίον ζῴη· καὶ τελευτῶσά γε ἐν τῷ
καλουμένῳ θανάτῳ ἀπολλύοιτο. διαφέρειν δὲ δὴ φῂς οὐ-
δέν, εἴτε ἅπαξ εἰς σῶμα ἔρχεται εἴτε πολλάκις, πρός γε τὸ
ἕκαστον ἡμῶν φοβεῖσθαι· προσήκειν γὰρ φοβεῖσθαι, εἰ μὴ ἀνόη-
τος εἴη, τῷ μὴ εἰδότι μηδὲ ἔχοντι λόγον διδόναι ὡς ἀθάνατον

~~τὸ μετὰ~~ τοιαῦτ' ἄττα ἐστίν οἶμαι ὦ κέβης ἃ λέγεις· καὶ ἐξεπίτη
δες πολλάκις ἀναλαμβάνω· ἵνα μή τι διαφύγοι ἡμᾶς· εἴ τέ τι
βούλει, προσθῇς ἢ ἀφέλῃς· καὶ ὁ κέβης· ἀλλ' οὐδὲν ἔγωγε ἐν τῷ
παρόντι ἔφη· οὔτε ἀφελεῖν, οὔτε προσθεῖναι δέομαι· ἔστι δὲ ταῦτα ἃ
λέγω· ὁ οὖν σωκράτης συχνὸν χρόνον ἐπισχών· καὶ πρὸς
ἑαυτόν τι σκεψάμενος, οὐ φαῦλον πρᾶγμα ἔφη ὦ κέβης ζητεῖς·
ὅλως γὰρ δεῖ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς, τὴν αἰτίαν διαπραγμα
τεύσασθαι· ἐγὼ οὖν σοι δίειμι περὶ αὐτῶν ἐὰν βούλῃ, τά γε ἐμὰ
πάθη· ἔπειτα ἄν τί σοι χρήσιμον φαίνηται ὧν ἂν λέγω, πρὸς τὴν
πειθὼ, περὶ ὧν ἂν λέγῃς χρήσῃ· ἀλλὰ μὴν ἔφη ὁ κέβης· νέος
ὢν, θαυμαστῶς ὡς ἐπεθύμησα ταύτης τῆς σοφίας ἣν δὴ κα
λοῦσι περὶ φύσεως ἱστορίαν· ὑπερήφανος γάρ μοι ἐδόκει εἶναι, εἰδέναι τὰς
αἰτίας ἑκάστου διὰ τί γίγνεται ἕκαστον· καὶ διὰ τί ἀπόλλυται· καὶ
διὰ τί ἔστι· καὶ πολλάκις ἐμαυτὸν ἄνω κάτω μετέβαλλον, σκοπῶν πρῶτον τὰ
τοιάδε· ἆρ' ἐπειδὰν τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρὸν σηπεδόνα τινὰ λάβῃ
ὥς τινες ἔλεγον, τότε δὴ τὰ ζῷα συντρέφεται; καὶ πότερον τὸ αἷ
μά ἐστιν ᾧ φρονοῦμεν· ἢ ὁ ἀὴρ· ἢ τὸ πῦρ· ἢ τούτων μὲν οὐδέν· ὁ δ' ἐγ
κέφαλός ἐστιν ὁ τὰς αἰσθήσεις παρέχων τοῦ ἀκούειν καὶ ὁρᾶν καὶ
ὀσφραίνεσθαι· ἐκ τούτων δὲ γίγνοιτο μνήμη καὶ δόξα· ἐκ δὲ μνή
μης καὶ δόξης λαβούσης τὸ ἠρεμεῖν, κατὰ ταῦτα γίγνεσθαι ἐπι
στήμην· καὶ αὖ τούτων τὰς φθορὰς σκοπῶν· καὶ τὰ περὶ τὸν οὐρα
νόν τε καὶ τὴν γῆν πάθη· τελευτῶν, οὕτως ἐμαυτῷ ἔδοξα πρὸς
ταύτην τὴν σκέψιν ἀφυὴς εἶναι, ὡς οὐδὲν χρῆμα· τεκμήριον
δέ σοι ἐρῶ ἱκανόν· ἐγὼ γὰρ ἃ καὶ πρότερον σαφῶς ἠπιστάμην,
ὥς γε ἐμαυτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις ἐδόκουν, τότε ὑπὸ ταύτης τῆς
σκέψεως, οὕτω σφόδρα ἐτυφλώθην, ὥστε ἀπέμαθον· καὶ ἃ
πρὸ τοῦ ᾤμην εἰδέναι, περὶ ἄλλων τε πολλῶν, καὶ διὰ τί ἄνθρω
πος αὐξάνεται· τοῦτο γὰρ ᾤμην πρὸ τοῦ, παντὶ δῆλον εἶναι· ὅ
τι διὰ τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν· ἐπειδὰν γὰρ ἐκ τῶν σιτίων· ταῖς μὲν
σαρξὶ σάρκες προσγένωνται· τοῖς δὲ ὀστοῖς ὀστᾶ· καὶ οὕτω
κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τοῖς ἄλλοις τὰ αὑτῶν οἰκεῖα ἑκάστοις
προσγένηται· τότε δή, τὸν ὀλίγον ὄγκον ὄντα, ὕστερον πολὺν
γεγονέναι· καὶ οὕτω γίγνεσθαι τὸν σμικρὸν ἄνθρωπον μέγαν·
οὕτως τότε ᾤμην· οὐ δοκῶ σοι μετρίως; ἔμοιγε ἔφη ὁ κέβης·

Marginal notes:

βούλομαί γε· ἄκουε τοίνυν ὡς ἐροῦντος· ἐγὼ γάρ ἔφη ὦ κέβης·

λ

ἐδόκει εἶναι

πρῶτον τὰ

ἐν ἄλλ.

ἀπέμαθον καὶ ταῦτα ἃ πρὸ τοῦ ᾤμην εἰδέναι.

προσγένωνται

σκέψαι δὴ καὶ τάδε ἔτι· ᾤμην γὰρ ἱκανῶς μοι δοκεῖν, ὁπότε τις φαίνοι
το ἄνθρωπος παραστὰς μέγας σμικρῷ, μείζων εἶναι αὐτῇ τῇ κε
φαλῇ· καὶ ἵππος ἵππου· καὶ ἔτι γε τούτων ἐναργέστερα· τὰ δέκα μοι
ἐδόκει τῶν ὀκτὼ πλέονα εἶναι, διὰ τὸ δύο αὐτοῖς προσεῖναι· καὶ
τὸ δίπηχυ τοῦ πηχυαίου μεῖζον εἶναι, διὰ τὸ ἡμίσει αὐτοῦ ὑπερέχειν:
νῦν δὲ δὴ ἔφη ὁ κέβης, τί σοι δοκεῖ περὶ αὐτῶν: πόρρω που ἔφη
νὴ δία ἐμὲ εἶναι τοῦ οἴεσθαι περὶ τούτων του τὴν αἰτίαν εἰδέναι· ὅς
γε οὐκ ἀποδέχομαι ἐμαυτοῦ, οὐδὲ ὡς ἐπειδὰν ἑνί τις προσθῇ
ἕν, ἢ τὸ ἓν ᾧ προσετέθη δύο γέγονεν, ἢ τὸ προστεθὲν καὶ ᾧ προσε
τέθη διὰ τὴν πρόσθεσιν τοῦ ἑτέρου τῷ ἑτέρῳ, δύο ἐγένετο· θαυμά
ζω γάρ, εἰ ὅτε μὲν ἑκάτερον αὐτῶν χωρὶς ἀλλήλων ἦν, ἓν ἄρα ἑ
κάτερον ἦν, καὶ οὐκ ἤστην τότε δύο· ἐπεὶ δ' ἐπλησίασαν ἀλλήλοις,
αὕτη ἄρα αἰτία αὐτοῖς ἐγένετο δύο γενέσθαι, ἡ ξύνοδος τοῦ πλη
σίον ἀλλήλων τεθῆναι· οὐδέ γε ὡς ἐάν τις ἓν διασχίσῃ, δύναμαι
ἔτι πείθεσθαι, ὡς αὕτη αὖ αἰτία γέγονεν ἡ σχίσις, τοῦ δύο γεγο
νέναι· ἐναντία γὰρ γίγνεται ἢ τότε αἰτία τοῦ δύο γίγνεσθαι· τότε
μὲν γάρ, ὅτι ξυνήγετο πλησίον ἀλλήλων, καὶ προσετίθετο ἕτερον ἑτέ
ρῳ· νῦν δ' ὅτι ἀπάγεται καὶ χωρίζεται ἕτερον ἀφ' ἑτέρου· οὐδέ γε δι' ὅ
τι ἓν γίγνεται ὡς ἐπίσταμαι, ἔτι πείθω ἐμαυτόν· οὐδ' ἄλλο οὐδὲν
ἑνὶ λόγῳ δι' ὅτι γίγνεται· ἢ ἀπόλλυται· ἢ ἔστι κατὰ τοῦτον τὸν τρό
πον τῆς μεθόδου. ἀλλά τιν' ἄλλον τρόπον αὐτὸς εἰκῇ φύρω· τοῦτον
δέ. οὐδαμῇ προσίεμαι· ἀλλ' ἀκούσας μέν ποτε ἐκ βιβλίου τινός,
ὡς ἔφη ἀναξαγόρου ἀναγιγνώσκοντος καὶ λέγοντος· ὡς ἄρα
νοῦς ἐστιν ὁ διακοσμῶν τε καὶ πάντων αἴτιος, ταύτῃ δὴ τῇ αἰτί
ᾳ ἥσθην τε, καὶ ἔδοξέ μοι τρόπον τινὰ εὖ ἔχειν. τὸ τὸν νοῦν εἶναι
πάντων αἴτιον· καὶ ἡγησάμην, εἰ τοῦθ' οὕτως ἔχει, τόν γε νοῦν
κοσμοῦντα πάντα κοσμεῖν· καὶ ἕκαστον τιθέναι ταύτῃ ὅπῃ ἂν
βέλτιστα ἔχῃ· εἰ οὖν τις βούλοιτο τὴν αἰτίαν εὑρεῖν περὶ ἑκά
στου, ὅπῃ γίγνεται· ἢ ἀπόλλυται· ἢ ἔστι, τοῦτο δεῖν περὶ αὐτοῦ εὑ
ρεῖν· ὅπῃ βέλτιστον αὐτῷ ἐστιν, ἢ εἶναι· ἢ ἄλλο ὁτιοῦν πάσχειν ἢ
ποιεῖν· ἐκ δὲ δὴ τοῦ λόγου τούτου. οὐδὲν ἄλλο σκοπεῖν προσήκειν
ἀνθρώπῳ, καὶ περὶ αὐτοῦ ἐκείνου καὶ περὶ ἄλλων. ἀλλ' ἢ τὸ ἄριστον καὶ
τὸ βέλτιστον· ἀναγκαῖον δὲ εἶναι τὸν αὐτὸν τοῦτον, καὶ τὸ χεῖρον εἰδέ
ναι· τὴν αὐτὴν γὰρ εἶναι ἐπιστήμην περὶ αὐτῶν· ταῦτα δὴ λογι

ζόμενος, ἄσμενος εὑρηκέναι ᾤμην διδάσκαλον τῆς αἰτίας περὶ
τῶν ὄντων, κατὰ νοῦν ἐμαυτῷ τὸν Ἀναξαγόραν· καί μοι φράσειν,
πρῶτον μὲν, πότερον ἡ γῆ πλατεῖά ἐστιν, ἢ στρογγύλη· ἐπειδὴ δὲ φρά-
σειεν, ἐπεκδιηγήσεσθαι τὴν αἰτίαν καὶ τὴν ἀνάγκην λέγοντα τὸ
ἄμεινον· καὶ ὅτι αὐτὴν ἄμεινον ἦν τοιαύτην εἶναι· καὶ εἰ ἐν μέσῳ
φαίη εἶναι αὐτὴν, ἐπεκδιηγήσεσθαι, ὡς ἄμεινον ἦν αὐτὴν ἐν μέ-
σῳ εἶναι· καὶ εἴ μοι ταῦτα ἀποφαίνοι· παρεσκευάσμην, ὡς
Οὐκέτι ποθεσόμενος αἰτίας ἄλλο εἶδος· καὶ δὴ καὶ περὶ ἡλίου οὕτω
παρεσκευάσμην, ὡσαύτως πευσόμενος· καὶ σελήνης καὶ τῶν
ἄλλων ἄστρων, τάχους τε πέρι πρὸς ἄλληλα, καὶ τροπῶν· καὶ τῶν ἄλ-
λων παθημάτων· πῆ ποτε ταῦτ' ἄμεινόν ἐστιν ἕκαστον καὶ ποι-
εῖν· καὶ πάσχειν ἃ πάσχει· οὐ γὰρ ἄν ποτε αὐτὸν ᾤμην φάσκον-
τά γε ὑπὸ νοῦ αὐτὰ κεκοσμῆσθαι, ἄλλην τινὰ αὐτοῖς αἰτίαν ἐπε-
νεγκεῖν, ἢ ὅτι βέλτιστον αὐτὰ οὕτως ἔχειν ἐστὶν ὥσπερ ἔχει· ἑκά-
στῳ οὖν αὐτῶν ἀποδιδόντα τὴν αἰτίαν· καὶ κοινῆ πᾶσι, τὸ ἑκάστῳ
κέλτιστον, ᾤμην καὶ τὸ κοινὸν πᾶσιν ἐπεκδιηγήσεσθαι ἀγαθόν.
καὶ οὐκ ἂν ἀπεδόμην πολλοῦ τὰς ἐλπίδας· ἀλλὰ πάνυ σπου-
δῆ λαβὼν τὰς βίβλους ὡς τάχιστα οἷός τ' ἦ, ἀνεγίγνωσκον· ἵν' ὡς
τάχιστα εἰδείην τὸ βέλτιστον καὶ τὸ χεῖρον· Ἀπὸ δὴ θαυμαστῆς
ἐλπίδος ὦ ἑταῖρε, ᾠχόμην φερόμενος· ἐπειδὴ προϊὼν καὶ
ἀναγιγνώσκων ὁρῶ ἄνδρα τῷ μὲν νῷ οὐδὲν χρώμενον· οὐδέ
τινας αἰτίας ἐπαιτιώμενον εἰς τὸ διακοσμεῖν τὰ πράγματα·
ἀέρας δὲ· καὶ αἰθέρας· καὶ ὕδατα αἰτιώμενον· καὶ ἄλλα πολλὰ
καὶ ἄτοπα· καί μοι ἔδοξεν ὁμοιότατον πεπονθέναι, ὥσπερ ἂν
εἴ τις λέγων ὅτι Σωκράτης πάντα ὅσα πράττει, νῷ πράττει·
Κἄπειτα ἐπιχειρήσας λέγειν τὰς αἰτίας ἑκάστων ὧν πράτ-
τω, λέγοι, πρῶτον μὲν, ὅτι διὰ ταῦτα νῦν ἐνθάδε κάθημαι· ὅ-
τι ξύγκειταί μου τὸ σῶμα, ἐξ ὀστέων καὶ νεύρων· καὶ τὰ μὲν ὀ-
στᾶ ἐστιν στερεὰ καὶ διαφυὰς ἔχει χωρὶς ἀπ' ἀλλήλων· τὰ δὲ
νεῦρα, οἷα ἐπιτείνεσθαι καὶ ἀνίεσθαι· περιαμπέχοντα τὰ ὀ-
στᾶ μετὰ τῶν σαρκῶν καὶ δέρματος ὃ ξυνέχει αὐτά· αἰωρουμένων
Οὖν τῶν ὀστέων ἐν ταῖς αὐτῶν ξυμβολαῖς, χαλῶντα καὶ ξυντεί-
νοντα τὰ νεῦρα, κάμπτεσθαί που ποιεῖ, οἷόν τ' εἶναι ἐμὲ νῦν τὰ
μέλη· καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν, ξυγκαμφθεὶς, ἐνθάδε κάθη

μαι· καὶ αὖ περὶ τοῦ διαλέγεσθαι ὑμῖν ἑτέρας τοιαύτας αἰτίας
λέγοι· φωνάς τε καὶ ἀέρας· καὶ ἀκοὰς· καὶ ἄλλα μυρία τοιαῦτα
αἰτιώμενος· ἀμελήσας τὰς ὡς ἀληθῶς αἰτίας λέγειν· ὅτι
ἐπειδὴ ἀθηναίοις ἔδοξε βέλτιον ἐμοῦ καταψηφίσα
σθαι, διὰ ταῦτα δὴ καὶ ἐμοὶ βέλτιον αὖ δέδοκται ἐνθάδε καθῆ
σθαι· καὶ δικαιότερον παραμένοντα ὑπέχειν τὴν δίκην ἣν ἂν
κελεύσωσιν· ἐπεὶ, μὰ τὸν κύνα ὡς ἐγῷμαι πάλαι ἂν ταῦτα τὰ
νεῦρα καὶ τὰ ὀστᾶ ἢ περὶ μέγαρα ἢ βοιωτοῖς ἦν· ὑπὸ δόξης
φερόμενα τοῦ βελτίστου· εἰ μὴ δικαιότερον ᾤμην καὶ κάλλιον εἶ
ναι, πρὸ τοῦ φεύγειν τε καὶ ἀποδιδράσκειν· ὑπέχειν τῇ πόλει
δίκην ἥντιν' ἂν τάττῃ· ἀλλ' αἴτια μὲν τὰ τοιαῦτα καλεῖν λίαν ἄ
τοπον· εἰ δέ τις λέγοι ὅτι ἄνευ τοῦ τὰ τοιαῦτα ἔχειν· καὶ ὀστᾶ καὶ
νεῦρα καὶ ὅσα ἄλλα ἔχω, οὐκ ἂν οἷός τ' ἦν ποιεῖν τὰ δόξαντά μοι,
ἀληθῆ ἂν λέγοι· ὡς μέντοι διὰ ταῦτα ποιῶ ἃ ποιῶ, καὶ ταῦ
τα νῷ πράττων, ἀλλ' οὐ τῇ τοῦ βελτίστου αἱρέσει, πολλὴ καὶ μακρὰ
ῥαθυμία ἂν εἴη τοῦ λόγου· τὸ γὰρ μὴ διελέσθαι οἷόν τ' εἶναι, ὅτι ἄλλο
μέν τί ἐστι τὸ αἴτιον τῷ ὄντι, ἄλλο δὲ ἐκεῖνο ἄνευ οὗ τὸ αἴτιον οὐκ ἄλλο δὲ ἐκεῖνο ἄνευ οὗ τὸ αἴτιον.
ἄν ποτ' εἴη αἴτιον· ὃ δή μοι φαίνονται ψηλαφῶντες οἱ πολλοὶ
ὥσπερ ἐν σκότει, ἀλλοτρίῳ ὀνόματι προσχρώμενοι ὡς αἴτιον
αὐτὸ προσαγορεύειν· διὸ δὴ καὶ ὁ μέν τις δίνην περιτιθεὶς
τῇ γῇ ὑπὸ τοῦ οὐρανοῦ, μένειν δὴ ποιεῖ τὴν γῆν· ὁ δὲ ὥσ
περ καρδόπῳ πλατείᾳ, βάθρον τὸν ἀέρα ὑπερείδει· τὴν
δὲ τοῦ ὡς οἷόν τε βέλτιστα αὐτὰ τεθῆναι δύναμιν οὕτω νῦν κεῖ
σθαι, ταύτην οὔτε ζητοῦσιν, οὔτε τινὰ οἴονται δαιμονίαν ἰσχὺν
ἔχειν· ἀλλὰ ἡγοῦνται τούτου ἄτλαντα ἄν ποτε ἰσχυρότερον
καὶ ἀθανατώτερον· καὶ μᾶλλον ἅπαντα συνέχοντα ἐξευρεῖν·
καὶ ὡς ἀληθῶς, τὸ ἀγαθὸν καὶ δέον ξυνδεῖν καὶ ξυνέχειν,
οὐδὲν οἴονται· ἐγὼ μὲν οὖν τῆς τοιαύτης αἰτίας ὅπῃ ποτὲ
ἔχει, μαθητὴς ὁτουοῦν ἥδιστ' ἂν γενοίμην· ἐπειδὴ δὲ ταύτης ὁ πλοῦς
ἐστερήθην· καὶ οὔτ' αὐτὸς εὑρεῖν οὔτε παρ' ἄλλου μαθεῖν οἷός τε ἣ πεπραγμά
ἐγενόμην, τὸν δεύτερον πλοῦν ἐπὶ τὴν τῆς αἰτίας ζήτησιν ᾗ πε τευμαι
πραγμάτευμαι, βούλει σοι ἐπίδειξιν ποιήσωμαι ὦ κέβης;
ὑπερφυῶς μὲν οὖν ἔφη ὡς βούλομαι: ἔδοξε τοίνυν μοι ἦ δ' ὅς
μετὰ ταῦτα ἐπειδὴ ἀπείρηκα τὰ ὄντα σκοπῶν, δεῖν εὐλαβηθῆ

μὴ πάθοιμι, ὅπερ οἱ τὸν ἥλιον ἐκλείποντα θεωροῦντες καὶ
σκοπούμενοι· διαφθείρονται γάρ που ἔνιοι τὰ ὄμματα, ἐὰν
μὴ ἐν ὕδατι ἤ τινι τοιούτῳ σκοπῶνται τὴν εἰκόνα αὐτοῦ· τοιοῦ
τόν τι καὶ ἐγὼ διενοήθην· καὶ ἔδεισα, μὴ παντάπασι τὴν ψυχὴν
τυφλωθείην βλέπων πρὸς τὰ πράγματα τοῖς ὄμμασι· καὶ ἑκά
στῃ τῶν αἰσθήσεων ἐπιχειρῶν ἅπτεσθαι αὐτῶν· ἔδοξε δή μοι
χρῆναι εἰς τοὺς λόγους καταφυγόντα, ἐν ἐκείνοις σκοπεῖν τῶν
ὄντων τὴν ἀλήθειαν· ἴσως μὲν οὖν ᾧ εἰκάζω, τρόπον τινὰ
οὐκ ἔοικεν· οὐ γὰρ πάνυ συγχωρῶ τὸν ἐν τοῖς λόγοις σκοπούμε
νον τὰ ὄντα· ἐν εἰκόσι μᾶλλον σκοπεῖν, ἢ τὸν ἐν τοῖς ἔργοις·
ἀλλ' οὖν δὴ ταύτῃ γε ὥρμησα, καὶ ὑποθέμενος, ἑκάστοτε λόγον ὃν
ἂν κρίνω ἐρρωμενέστατον εἶναι· ἃ μὲν ἄν μοι δοκῇ τούτῳ συμ
φωνεῖν, τίθημι ὡς ἀληθῆ ὄντα καὶ περὶ αἰτίας· καὶ περὶ τῶν
ἄλλων ἁπάντων ὄντων· ἃ δ' ἂν μή, ὡς οὐκ ἀληθῆ· βούλομαι δέ
σοι σαφέστερον εἰπεῖν ἃ λέγω· οἶμαι γάρ σε νῦν οὐ μανθάνειν:
Οὐ μὰ τὸν Δία ἔφη ὁ Κέβης, οὐ σφόδρα: ἀλλ' ἦ δ' ὅς ὧδε λέγω·
οὐδὲν καινόν, ἀλλ' ἅπερ ἀεὶ καὶ ἄλλοτε καὶ ἐν τῷ παρεληλυθότι λό
γῳ· οὐδὲν πέπαυμαι λέγων· ἔρχομαι γὰρ δὴ ἐπιχειρῶν σοι ἐπι
δείξασθαι τῆς αἰτίας τὸ εἶδος· ὃ πεπραγμάτευμαι· καὶ εἶμι
πάλιν ἐπ' ἐκεῖνα τὰ πολυθρύλητα· καὶ ἄρχομαι ἀπ' ἐκείνων·
ὑποθέμενος εἶναί τι καλὸν αὐτὸ καθ' αὑτό· καὶ ἀγαθόν· καὶ μέ
γα· καὶ τἆλλα πάντα· ἅ εἴ μοι δίδως τε καὶ συγχωρεῖς εἶναι ταῦ
τα, ἐλπίζω σοι ἐκ τούτων τὴν αἰτίαν ἐπιδείξειν· καὶ ἀνευρή
σειν, ὡς ἀθάνατον ἡ ψυχή: ἀλλὰ μὴν ἔφη ὁ Κέβης, ὡς διδόν
τος σοι, οὐκ ἂν φθάνοις περαίνων: σκόπει δὴ ἔφη τὰ ἑξῆς ἐ
κείνοις· ἐάν σοι συνδοκῇ ὥσπερ ἐμοί· φαίνεται γάρ μοι εἴ τί ἐστιν ἄλ
λο καλόν· οὐδὲ δι' ἓν ἄλλο καλὸν εἶναι ἢ διότι μετέχει ἐκείνου τοῦ
καλοῦ· καὶ πάντα δὴ οὕτως λέγω· τῇ τοιᾷδε αἰτίᾳ συγχωρεῖς;
συγχωρῶ ἔφη: οὐ τοίνυν ἦ δ' ὅς ἔτι μανθάνω· οὐδὲ δύναμαι τὰς
ἄλλας αἰτίας τὰς σοφὰς ταύτας γιγνώσκειν· ἀλλ' ἐάν τίς μοι λέγῃ,
δι' ὅτι καλόν ἐστιν ὁτιοῦν· ἢ χρῶμα εὐανθὲς ἔχον· ἢ σχῆμα· ἢ ἄλλο
ὁτιοῦν τῶν τοιούτων, τὰ μὲν ἄλλα χαίρειν ἐῶ, ταράττομαι γὰρ
ἐν τοῖς ἄλλοις πᾶσι· τοῦτο δὲ ἁπλῶς καὶ ἀτέχνως καὶ ἴσως
εὐήθως ἔχω παρ' ἐμαυτῷ, ὅτι οὐκ ἄλλο τι ποιεῖ αὐτὸ καλὸν ἢ ἡ

πλὴν αὐτὸ τὸ καλόν

κείνου τοῦ καλοῦ, εἴτε παρουσία εἴτε κοινωνία εἴτε ὅπηι δὴ καὶ ὅπως
προσγενομένη· οὐ γὰρ ἔτι τοῦτο διισχυρίζομαι· ἀλλ' ὅτι τῶι καλῶι τὰ
καλὰ γίγνεται καλά· τοῦτο γάρ μοι δοκεῖ ἀσφαλέστατον εἶναι, καὶ ἐ-
μαυτῶι ἀποκρίνασθαι καὶ ἄλλωι· καὶ τούτου ἐχόμενος, ἡγοῦμαι
οὐκ ἄν ποτε πεσεῖν· ἀλλ' ἀσφαλὲς εἶναι καὶ ἐμοὶ, καὶ ὁτωιοῦν ἄλλωι,
ἀποκρίνασθαι· ὅτι τῶι καλῶι τὰ καλὰ καλά· ἢ οὐ καὶ σοὶ δοκεῖ· δοκεῖ:
καὶ μεγέθει ἄρα τὰ μεγάλα μεγάλα· καὶ τὰ μείζω μείζω· καὶ σμι-
κρότητι τὰ ἐλάττω ἐλάττω; ναί: οὐδὲ σὺ ἄρα ἂν ἀποδέχοιο εἴ τίς
τινα φαίη ἕτερον ἑτέρου τῆι κεφαλῆι μείζω εἶναι· καὶ τὸν ἐλάττω
τῶι αὐτῶι τούτωι ἐλάττω· ἀλλὰ διαμαρτύροιο ἄν· ὅτι σὺ μὲν οὐδὲν
ἄλλο λέγεις· ἢ ὅτι τὸ μεῖζον πᾶν, ἕτερον ἑτέρου οὐδενὶ ἄλλωι μεῖ-
ζόν ἐστιν ἢ μεγέθει· καὶ διὰ τοῦτο μεῖζον, διὰ τὸ μέγεθος· τὸ δὲ ἔ-
λαττον οὐδενὶ ἄλλωι ἔλαττον, ἢ σμικρότητι· καὶ διὰ τοῦτο ἔλαττον,
διὰ τὴν σμικρότητα· φοβούμενος οἶμαι μή τίς σοι ἐναντίος λό-
γος ἀπαντήσηι· ἐὰν τῆι κεφαλῆι μείζονά τινα φῆις εἶναι καὶ
ἐλάττω, πρῶτον μὲν τῶι αὐτῶι τὸ μεῖζον μεῖζον εἶναι καὶ τὸ ἔλαττον ἔ-
λαττον· ἔπειτα τῆι κεφαλῆι σμικρᾶι οὔσηι, τὸν μείζω μείζω εἶναι·
καὶ τοῦτο δὴ τέρας εἶναι, τὸ σμικρῶι τινι μέγαν τινὰ εἶναι· ἢ οὐκ ἂν
φοβοῖο ταῦτα: καὶ ὁ κέβης γελάσας, ἔγωγε ἔφη: οὐκοῦν ἦ δ' ὅς·
τὰ δέκα τῶν ὀκτὼ δυοῖν πλείω εἶναι· καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ὑ-
περβάλλειν φοβοῖο ἂν λέγειν, ἀλλὰ μὴ πλήθει· καὶ διὰ τὸ πλῆθος·
καὶ τὸ δίπηχυ τοῦ πηχυαίου ἡμίσει μεῖζον εἶναι· ἀλλ' οὐ μεγέθει·
ὁ αὐτὸς γάρ που φόβος; πάνυ γ' ἔφη: τί δαί· ἑνὶ ἑνὸς προστεθέν-
τος, τὴν πρόσθεσιν αἰτίαν εἶναι τοῦ δύο γενέσθαι· ἢ διασχισθέν-
τος, τὴν σχίσιν, οὐκ εὐλαβοῖο ἂν λέγειν· καὶ μέγα ἂν βοώιης·
ὅτι οὐκ οἶσθα ἄλλως πως ἕκαστον γιγνόμενον ἢ μετασχὸν τῆς
ἰδίας οὐσίας ἑκάστου οὗ ἂν μετάσχοι· καὶ ἐν τούτοις οὐκ ἔχεις ἄλ-
λην τινὰ αἰτίαν τοῦ δύο γενέσθαι· ἀλλ' ἢ τὴν τῆς δυάδος μετάσχε-
σιν· καὶ δεῖν τούτου μετασχεῖν τὰ μέλλοντα δύο ἔσεσθαι· καὶ μονάδος,
ὃ ἂν μέλληι ἓν ἔσεσθαι· τὰς δὲ σχίσεις ταύτας καὶ προσθέσεις, καὶ
τὰς ἄλλας τὰς τοιαύτας κομψείας, ἐώιης ἂν χαίρειν, παρεὶς ἀ-
ποκρίνασθαι τοῖς ἑαυτοῦ σοφωτέροις· σὺ δὲ δεδιὼς ἄν, τὸ λεγόμε-
νον τὴν ἑαυτοῦ σκιὰν· καὶ τὴν ἀπειρίαν, ἐχόμενος ἐκείνου τοῦ ἀ-
σφαλοῦς τῆς ὑποθέσεως, οὕτως ἀποκρίναιο ἄν· εἰ δέ τις αὐτῆς

τῆς ὑποθέσεως ἔχοιτο, χαίρειν ἐῴης ἂν, καὶ οὐκ ἀποκρίναιο ἕως
ἂν τὰ ἀπ' ἐκείνης ὁρμηθέντα σκέψαιο, εἴ σοι ἀλλήλοις συμφωνεῖ ἢ διαφωνεῖ· ἐπειδὴ δὲ ἐκείνης αὐτῆς δέοι σε διδόναι λόγον, ὡσαύτως
ἂν διδοίης· ἄλλην αὖ ὑπόθεσιν ὑποθέμενος ἥτις τῶν ἄνωθεν
βελτίστη φαίνοιτο, ἕως ἐπί τι ἱκανὸν ἔλθοις. ἅμα δὲ οὐκ ἂν φύροιο,
ὥσπερ οἱ ἀντιλογικοί, περί τε τῆς ἀρχῆς διαλεγόμενος καὶ τῶν
ἐξ ἐκείνης ὡρμημένων· εἴπερ βούλοιό τι τῶν ὄντων εὑρεῖν· ἐκεί-
νοις μὲν γὰρ ἴσως οὐδὲ εἷς περὶ τούτου λόγος οὐδὲ φροντίς· ἱ-
κανοὶ γὰρ ὑπὸ σοφίας ὁμοῦ πάντα κυκῶντες, ὅμως δύνασθαι
αὐτοὶ αὑτοῖς ἀρέσκειν· σὺ δ' εἴπερ εἶ τῶν φιλοσόφων, οἶμαι ἂν ὡς
ἐγὼ λέγω ποιοῖς: ἀληθέστατα ἔφη λέγεις, ὅ τε σιμμίας ἅμα καὶ
ὁ κέβης: [εχ] νὴ δία ὦ φαίδων. εἰκότως γε· θαυμαστῶς γάρ μοι δοκεῖ,
ὡς ἐναργῶς τῷ καὶ σμικρὸν νοῦν ἔχοντι εἰπεῖν ἐκεῖνος ταῦτα:
φαι πάνυ μὲν οὖν ὦ ἐχέκρατες· καὶ πᾶσι τοῖς παροῦσιν ἔδοξε: [εχ] καὶ γὰρ
ἡμῖν τοῖς ἀποῦσι· νῦν δὲ ἀκούουσιν. ἀλλὰ τίνα δὴ ἦν τὰ μετὰ ταῦτα
λεχθέντα: [φαι] ὡς μὲν ἐγὼ οἶμαι, ἐπεὶ αὐτῷ ταῦτα συνεχωρήθη· καὶ
ὡμολογεῖτο εἶναί τι ἕκαστον τῶν εἰδῶν· καὶ τούτων τἆλλα μεταλαμ-
βάνοντα αὐτῶν τούτων, τὴν ἐπωνυμίαν ἴσχειν, τὸ δὴ μετὰ ταῦτα ἠρώ-
τα: εἰ δὴ ἦ δ' ὅς ταῦτα οὕτως λέγεις, ἆρ' οὐχ ὅταν σιμμίαν σωκρά-
τους φῇς μείζω εἶναι, φαίδωνος δὲ ἐλάττω, λέγεις τότ' εἶναι ἐν
τῷ σιμμίᾳ ἀμφότερα· καὶ μέγεθος· καὶ σμικρότητα; ἔγωγε:
ἀλλὰ γάρ ἦ δ' ὅς ὁμολογεῖς, τὸ τὸν σιμμίαν ὑπερέχειν σωκράτους,
οὐχ ὡς τοῖς ῥήμασι λέγεται, οὕτω καὶ τὸ ἀληθὲς ἔχειν· οὐ γάρ που
πεφυκέναι σιμμίαν ὑπερέχειν τούτῳ, τῷ σιμμίαν εἶναι· ἀλλὰ τῷ
μεγέθει ὃ τυγχάνει ἔχων· οὐδ' αὖ σωκράτους ὑπερέχειν, ὅτι σω-
κράτης ὁ σωκράτης ἐστίν· ἀλλ' ὅτι σμικρότητα ἔχει ὁ σωκράτης
πρὸς τὸ ἐκείνου μέγεθος: ἀληθῆ: οὐδέ γε αὖ ὑπὸ φαίδωνος
ὑπερέχεσθαι, τῷ ὅτι φαίδων ὁ φαίδων ἐστίν· ἀλλ' ὅτι μέγεθος ἔχει
ὁ φαίδων πρὸς τὴν σιμμίου σμικρότητα: ἔστι ταῦτα: οὕτως ἄρα
ὁ σιμμίας ἐπωνυμίαν ἔχει σμικρός τε καὶ μέγας εἶναι, ἐν μέσῳ ὢν
ἀμφοτέρων· τοῦ μὲν τῷ μεγέθει ὑπερέχειν, τὴν σμικρότητα ὑ-
πέχων· τῷ δὲ τὸ μέγεθος, τῆς σμικρότητος, παρέχων ὑ-
περέχον· καὶ ἅμα μειδιάσας, ἔοικα ἔφη καὶ συγγραφικῶς ἐ-
ρεῖν· ἀλλ' οὖν ἔχει γέ που ὡς λέγω: συνέφη: λέγω δὲ τοῦδ' ἕνεκα

καὶ κωλυόμενος δόξαι σοι ὥσπερ ἐμοί. ἐμοὶ γὰρ φαίνεται οὐ μόνον
αὐτὸ τὸ μέγεθος, οὐδέποτ' ἐθέλειν ἅμα μέγα καὶ σμικρὸν εἶναι. ἀλ-
λὰ καὶ τὸ ἐν ἡμῖν μέγεθος, οὐδέποτε προσδέχεσθαι τὸ σμικρόν.
οὐδ' ἐθέλειν ὑπερέχεσθαι. ἀλλὰ δυοῖν τὸ ἕτερον. ἢ φεύγειν καὶ
ὑπεκχωρεῖν ὅταν αὐτῷ προσίῃ τὸ ἐναντίον, τὸ σμικρόν. ἢ προ-
σελθόντος ἐκείνου ἀπολωλέναι. ὑπομένον δὲ καὶ δεξάμε-
νον τὴν σμικρότητα, οὐκ ἐθέλειν εἶναι ἕτερον ἢ ὅπερ ἦν. ὥσπερ
ἐγὼ δεξάμενος, καὶ ὑπομείνας τὴν σμικρότητα. καὶ ἔτι ὢν ὅσ-
περ εἰμί, οὗτος ὁ αὐτὸς σμικρός εἰμι. ἐκεῖνος δὲ οὐ τετόλμηκεν, — ἐκεῖνος δὲ οὐ τετόλμηκεν
μέγα ὂν σμικρὸν εἶναι. ὡς δ' αὔτως καὶ τὸ σμικρὸν τὸ ἐν ἡμῖν, οὐκ
ἐθέλει ποτὲ μέγα γίγνεσθαι. οὐδὲ εἶναι. οὐδ' ἄλλο οὐδὲν τῶν ἐ-
ναντίων ἔτι ὂν ὅπερ ἦν ἅμα, τοὐναντίον γίγνεσθαί τε καὶ εἶναι.
ἀλλ' ἤτοι ἀπέρχεται. ἢ ἀπόλλυται ἐν τούτῳ τῷ παθήματι: παν-
τάπασι μὲν ἔφη ὁ κέβης οὕτω φαίνεταί μοι: καί τις εἶπε τῶν παρό-
ντων ἀκούσας· ὅστις δ' ἦν, οὐ σαφῶς μέμνημαι, πρὸς θεῶν.
οὐκ ἐν τοῖς πρόσθεν ἡμῖν λόγοις, αὐτὸ τὸ ἐναντίον τῶν νυνὶ λε-
γομένων ὡμολογεῖτο, ἐκ τοῦ ἐλάττονος τὸ μεῖζον γίγνεσθαι.
καὶ ἐκ τοῦ μείζονος τὸ ἔλαττον. καὶ ἀτεχνῶς αὕτη εἶναι ἡ γένε-
σις τοῖς ἐναντίοις ἐκ τῶν ἐναντίων; νῦν δέ μοι δοκεῖ λέγεσθαι,
ὅτι τοῦτο οὐκ ἄν ποτε γένοιτο: καὶ ὁ σωκράτης παραβαλὼν
τὴν κεφαλὴν καὶ ἀκούσας, ἀνδρικῶς ἔφη ἀπομνημόνευκας.
οὐ μέντοι ἐννοεῖς τὸ διαφέρον τοῦ τε νῦν λεγομένου καὶ τοῦ τό-
τε. τότε μὲν γὰρ ἐλέγετο, ἐκ τοῦ ἐναντίου πράγματος, τὸ ἐναντί-
ον πρᾶγμα γίγνεσθαι. νῦν δὲ ὅτι αὐτὸ τὸ ἐναντίον, ἑαυτῷ ἐναν-
τίον, οὐκ ἄν ποτε γένοιτο. οὔτε τὸ ἐν ἡμῖν, οὔτε τὸ ἐν τῇ φύσει. τό-
τε μὲν γὰρ ὦ φίλε, περὶ τῶν ἐχόντων τῶν ἐναντίων ἐλέγομεν. ἐπο-
νομάζοντες αὐτὰ τῇ ἐκείνων ἐπωνυμίᾳ. νῦν δὲ περὶ ἐκείνων
αὐτῶν ὧν ἐνόντων. ἔχει τὴν ἐπωνυμίαν τὰ ὀνομαζόμενα.
αὐτὰ δ' ἐκεῖνα, οὐκ ἄν ποτέ φαμεν ἐθελῆσαι, γένεσιν ἀλλήλων
δέξασθαι. καὶ ἅμα βλέψας πρὸς τὸν κέβητα, εἶπεν. ἆρα μή που
ὦ κέβης ἔφη. καὶ σέ τι τούτων ἐτάραξεν ὧν ὅδε εἶπεν; οὐδ' αὖ ἔ-
φη ὁ κέβης, οὕτως ἔχω. καίτοι οὔτι λέγω, ὡς οὐ πολλά με — καίτοι οὔτι
ταράττει: συνωμολογήκαμεν ἄρα ἦ δ' ὅς ἁπλῶς τοῦτο. μη-
δέποτε ἐναντίον ἑαυτῷ τὸ ἐναντίον ἔσεσθαι; παντάπασιν

ἔφη· εἰ δή μοι καὶ τόδε σκέψαι ἔφη, εἰ ἄρα συνομολογήσεις. θερ-
μόν τι καλεῖς, καὶ ψυχρόν; ἔγωγε. ἆρ' ὅπερ χιόνα καὶ πῦρ; μὰ
Δί' οὐκ ἔγωγε. ἀλλ' ἕτερόν τι πυρὸς τὸ θερμόν, καὶ ἕτερόν τι χιόνος
τὸ ψυχρόν; ναί. ἀλλὰ τόδε γ' οἶμαι δοκεῖ σοι, οὐδέποτε χιόνα οὖ-
σαν δεξαμένην τὸ θερμόν, ὥσπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐλέγομεν,
ἔτι ἔσεσθαι ὅπερ ἦν, χιόνα καὶ θερμόν· ἀλλὰ προσιόντος τοῦ θερμοῦ,
ἢ ὑπεκχωρήσειν αὐτῷ ἢ ἀπολεῖσθαι; πάνυ γε. καὶ τὸ πῦρ γε
αὖ προσιόντος τοῦ ψυχροῦ αὐτῷ, ἢ ὑπεξιέναι ἢ ἀπολεῖσθαι· οὐ
μέντοι ποτὲ τολμήσειν, δεξάμενον τὴν ψυχρότητα, ἔτι εἶναι ὅπερ
ἦν, πῦρ καὶ ψυχρόν. ἀληθῆ ἔφη λέγεις. ἔστιν ἄρα ἡ δ' ὃς περὶ ἔ-
νια τῶν τοιούτων· ὥστε μὴ μόνον αὐτὸ τὸ εἶδος ἀξιοῦσθαι τοῦ αὐτοῦ
ὀνόματος εἰς τὸν ἀεὶ χρόνον· ἀλλὰ καὶ ἄλλο τι, ὃ ἔστι μὲν οὐκ ἐκεῖνο,
ἔχει δὲ τὴν ἐκείνου μορφὴν ἀεί, ὅτανπερ ᾖ. ἔτι δὲ ἐν τοῖσδε ἴσως
ἔσται σαφέστερον ὃ λέγω· τὸ γὰρ περιττὸν ἀεί που δεῖ τούτου τοῦ
ὀνόματος τυγχάνειν, ὅπερ νῦν λέγομεν· ἢ οὔ; πάνυ γε. ἆρα
μόνον τῶν ὄντων, τοῦτο γὰρ ἐρωτῶ. ἢ καὶ ἄλλο τι· ὃ ἔστι μὲν οὐχ ὅπερ
τὸ περιττόν· ὅμως δὲ δεῖ αὐτὸ μετὰ τοῦ ἑαυτοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ-
το καλεῖν ἀεί· διὰ τὸ οὕτω πεφυκέναι· ὥστε τοῦ περιττοῦ μηδέποτε
τε ἀπολείπεσθαι· λέγω δὲ αὐτὸ εἶναι οἷον καὶ ἡ τριὰς πέπον-
θε· καὶ ἄλλα πολλά· σκόπει δὲ περὶ τῆς τριάδος. ἆρα οὐ δοκεῖ
σοι τῷ τε αὐτῆς ὀνόματι ἀεὶ προσαγορευτέα εἶναι· καὶ τῷ τοῦ
περιττοῦ, ὄντος οὐχ ὅπερ τῆς τριάδος; ἀλλ' ὅμως οὕτω πως
πέφυκε καὶ ἡ τριὰς· καὶ ἡ πεμπτάς· καὶ ὁ ἥμισυς τοῦ ἀριθμοῦ
ἅπας, ὥστε οὐκ ὢν ὅπερ τὸ περιττὸν ἀεὶ ἕκαστος αὐτῶν ἐστι πε-
ριττός. καὶ αὖ τὰ δύο καὶ τὰ τέτταρα· καὶ ἅπας ὁ ἕτερος αὖ στί-
χος τοῦ ἀριθμοῦ, οὐκ ὢν ὅπερ τὸ ἄρτιον, ὅμως ἕκαστος αὐτῶν
ἄρτιός ἐστιν ἀεί· συγχωρεῖς, ἢ οὔ; πῶς γὰρ οὐκ ἔφη; ὃ τοίνυν ἔ-
φη βούλομαι δηλῶσαι, ἄθρει. ἔστι δὲ τόδε· ὅτι φαίνεται οὐ μόνον
ἐκεῖνα τἀναντία, ἄλληλα οὐ δεχόμενα, ἀλλὰ καὶ ὅσα οὐκ ὄν-
τ' ἀλλήλοις ἐναντία, ἔχει ἀεὶ τἀναντία· οὐδὲ ταῦτα ἔοικε δεχομέ-
νοις ἐκείνην τὴν ἰδέαν, ἣ ἂν τῇ ἐν αὐτοῖς οὔσῃ, ἐναντία ᾖ· ἀλ-
λ' ἐπιούσης αὐτῆς, ἤτοι ἀπολλύμενα, ἢ ὑπεκχωροῦντα· ἢ οὐ
φήσομεν τὰ τρία, καὶ ἀπολεῖσθαι πρότερον, καὶ ἄλλο ὁτιοῦν πεί-
σεσθαι, πρὶν ὑπομεῖναι ἔτι τρία ὄντα, ἄρτια γενέσθαι; πάνυ

μὲν οὖν ἔφη ὁ κέβης· οὐδὲ μὴν ἡ ἰδέα, ἐναντία γε ἡ δυὰς τῇ τρι-
άδι· οὐ γὰρ οὖν· οὐκ ἄρα μόνον τὰ εἴδη τὰ ἐναντία οὐχ ὑπομένει
ἐπιόντα ἄλληλα, ἀλλὰ καὶ ἄλλ᾽ ἄττα τὰ ἐναντία οὐχ ὑπομένει ἐπιόν-
τα· ἀληθέστατα ἔφη λέγεις· βούλει οὖν ἦ δ᾽ ὅς, ἐὰν οἷοί τε ὦμεν,
ὁρισώμεθα ὁποῖα ταῦτά ἐστιν; πάνυ γε· ἆρ᾽ οὖν ἔφη ὦ κέβης,
τάδε εἴη ἄν, ἃ ὅτι ἂν κατάσχῃ μὴ μόνον ἀναγκάζει τὴν αὑτοῦ ἰδέ-
αν αὐτὸ ἴσχειν, ἀλλὰ καὶ ἐναντίου αὐτῷ ἀεί τινος; πῶς λέγεις;
ὥσπερ ἄρτι ἐλέγομεν· οἶσθα γὰρ δήπου ὅτι ἃ ἂν ἡ τῶν τριῶν ἰ-
δέα κατάσχῃ, ἀνάγκη αὐτοῖς οὐ μόνον τρισὶν εἶναι ἀλλὰ καὶ περ-
ιττοῖς· πάνυ γε· ἐπὶ τὸ τοιοῦτον δή φαμεν, ἡ ἐναντία ἰδέα ἐκεί-
νῃ τῇ μορφῇ ἣ ἂν τοῦτο ἀπεργάζηται, οὐδέποτ᾽ ἂν ἔλθοι· οὐ
γάρ· εἰργάζετο δέ γε ἡ περιττή; ναί· ἐναντία δὲ ταύτῃ ἡ τοῦ ἀρ-
τίου; ναί· ἐπὶ τὰ τρία ἄρα ἡ τοῦ ἀρτίου ἰδέα οὐδέποτε ἥξει·
οὐ δῆτα· ἄμοιρα δὴ τοῦ ἀρτίου τὰ τρία; ἄμοιρα· ἀνάρτιος ἄρα
ἡ τριάς; ναί· ὃ τοίνυν ἔλεγον ὁρίσασθαι, ποῖα οὐκ ἐναντία τινὶ
ὄντα, ὅμως οὐ δέχεται αὐτὸ τὸ ἐναντίον· οἷον νῦν ἡ τριὰς τῷ ἀρτί-
ῳ οὐκ οὖσα ἐναντία, οὐδέν τι μᾶλλον αὐτὸ δέχεται· τὸ γὰρ ἐναντίον
ἀεὶ αὐτῷ ἐπιφέρει· καὶ ἡ δυὰς τῷ περιττῷ· καὶ τὸ πῦρ τῷ ψυχρῷ·
καὶ ἄλλα πάμπολλα· ἀλλ᾽ ὅρα δὴ εἰ οὕτως ὁρίζει· μὴ μόνον τὸ ἐναν-
τίον τὸ ἐναντίον μὴ δέχεσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο, ὃ ἂν ἐπιφέρῃ τι ἐναν-
τίον ἐκείνῳ, ἐφ᾽ ὅτι ἂν αὐτὸ ἴῃ· αὐτὸ τὸ ἐπιφέρον τὴν τοῦ ἐπιφερο-
μένου ἐναντιότητα μηδέποτε δέξασθαι· πάλιν δὲ ἀναμιμνήσκου·
οὐ γὰρ χεῖρον πολλάκις ἀκούειν· τὰ πέντε τὴν τοῦ ἀρτίου οὐ δέ-
ξεται· οὐδὲ τὰ δέκα τὴν τοῦ περιττοῦ, τὸ διπλάσιον· τοῦτο μὲν οὖν
καὶ αὐτὸ ἄλλῳ ἐναντίον· ὅμως δὲ τὴν τοῦ περιττοῦ οὐ δέξεται· οὐ-
δὲ δὴ ἡμιόλιον οὐδὲ τἆλλα τὰ τοιαῦτα, τὸ ἥμισυ τὴν τοῦ ὅλου· καὶ
τριτημόριον αὖ καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα· εἴπερ ἕπῃ τε καὶ συνδοκεῖ
σοι· οὕτως· πάνυ σφόδρα καὶ συνδοκεῖ ἔφη, καὶ ἕπομαι· πάλιν
δή μοι ἔφη ἐξ ἀρχῆς λέγε· καὶ μή μοι ὃ ἂν ἐρωτῶ ἀποκρίνου· ἀλλὰ
μιμούμενος ἐμέ· λέγω δὲ παρ᾽ ἣν τὸ πρῶτον ἔλεγον ἀπόκρισιν
τὴν ἀσφαλῆ ἐκείνην, ἐκ τῶν νῦν λεγομένων, ἄλλην ὁρῶ ἀσφάλειαν·
εἰ γὰρ ἔροιό με ᾧ ἂν τί ἐν τῷ σώματι ἐγγένηται, θερμὸν ἔσται· οὐ τὴν
ἀσφαλῆ σοι ἐρῶ ἀπόκρισιν ἐκείνην τὴν ἀμαθῆ· ὅτι ᾧ ἂν θερμό-
της· ἀλλὰ κομψοτέραν ἐκ τῶν νῦν, ὅτι ᾧ ἂν πῦρ· οὐδὲ ἂν ἔρῃ ᾧ ἂν σώ-

νοσή(σει)· οὐκ ἐρῶ ὅτι ᾧ ἂν
νόσος· ἀλλ' ᾧ ἂν πυρετός·
οὐδ' ᾧ ἂν ἀριθμῷ τί ἐγγένηται

μῷ ἄν τι ἐγγένηται περιττὸς ἔσται, οὐκ ἐρῶ ᾧ ἂν περιττότης, ἀλλ' ᾧ ἂν μο-
νάς· καὶ τἆλλα οὕτως. ἀλλ' ὅρα εἰ ἤδη ἱκανῶς οἶσθ' ὅ τι βούλομαι. ἀλ-
λὰ πάνυ ἱκανῶς ἔφη. ἀποκρίνου δή, ἦ δ' ὅς, ᾧ ἂν τί ἐγγένηται σώ-
ματι ζῶν ἔσται; ᾧ ἂν ψυχή, ἔφη. οὐκοῦν ἀεὶ τοῦτο οὕτως ἔχει; πῶς
γὰρ οὐχί, ἦ δ' ὅς. ἡ ψυχὴ ἄρα ὅ τι ἂν αὐτὴ κατάσχῃ, ἀεὶ ἥκει ἐπ' ἐκεῖνο
φέρουσα ζωήν; ἥκει μέντοι ἔφη. πότερον δ' ἔστι τι ζωῇ ἐναν-
τίον, ἢ οὐδέν; ἔστιν ἔφη. τί; θάνατος. οὐκοῦν ψυχὴ τὸ ἐναντίον
ᾧ αὐτὴ ἐπιφέρει ἀεί, οὐ μή ποτε δέξηται, ὡς ἐκ τῶν πρόσθεν ὡμο-
λόγηται; καὶ μάλα σφόδρα ἔφη ὁ κέβης. τί οὖν; τὸ μὴ δεχόμενον
τὴν τοῦ ἀρτίου ἰδέαν, τί νῦν δὴ ὠνομάζομεν; ἀνάρτιον ἔ-
φη. τὸ δὲ δίκαιον μὴ δεχόμενον καὶ ὃ ἂν μουσικὸν μὴ δέχηται; ἄ-
μουσον ἔφη· τὸ δὲ ἄδικον. εἶεν· ὃ δ' ἂν θάνατον μὴ δέχηται τί κα-
λοῦμεν; ἀθάνατον ἔφη. οὐκοῦν ψυχὴ οὐ δέχεται θάνατον; οὔ.
ἀθάνατον ἄρα ἡ ψυχή; ἀθάνατον. εἶεν ἔφη· τοῦτο μὲν δή, ἀποδε-
δεῖχθαι φῶμεν; ἢ πῶς δοκεῖ; καὶ μάλα γε ἱκανῶς ὦ σώκρατες.
τί οὖν ἦ δ' ὅς ὦ κέβης. εἰ τῷ ἀναρτίῳ ἀναγκαῖον ἦν ἀνωλέθρῳ εἶναι,
ἄλλο τι τὰ τρία ἢ ἀνώλεθρα ἂν ἦν; πῶς γὰρ οὔ; οὐκοῦν εἰ καὶ τὸ
ἄθερμον ἀναγκαῖον ἦν ἀνώλεθρον εἶναι, ὁπότε τις ἐπὶ χιόνα θερ-
μὸν ἐπαγάγοι, ὑπεξῄει ἂν ἡ χιὼν οὖσα σῶς καὶ ἄτηκτος; μὴ ἐθέλει ψυχῇ
οὐ γὰρ ἂν ἀπώλετό γε· οὐδ' αὖ ὑπομένουσα, ἐδέξατο ἂν τὴν
θερμότητα. ἀληθῆ ἔφη λέγεις. ὡσαύτως οἶμαι κἂν εἰ τὸ ἄψυκτον
ἀνώλεθρον ἦν, ὁπότε ἐπὶ τὸ πῦρ ψυχρόν τι ἐπῄει, οὔποτ' ἂν ἀπε-
σβέννυτο οὐδ' ἀπώλλυτο. ἀλλὰ σῶν ἂν ἀπελθὸν ᾤχετο. ἀνάγκη
ἔφη. οὐκοῦν καὶ ὧδε ἔφη ἀνάγκη περὶ τοῦ ἀθανάτου εἰπεῖν·
εἰ μὲν τὸ ἀθάνατον καὶ ἀνώλεθρόν ἐστιν, ἀδύνατον ψυχῇ, ὅταν θάνα-
τος ἐπ' αὐτὴν ἴῃ, ἀπόλλυσθαι· θάνατον μὲν γὰρ δὴ ἐκ τῶν προει-
ρημένων οὐ δέξεται· οὐδ' ἔσται τεθνηκυῖα, ὥσπερ τὰ τρία οὐκ ἔσται
ἔφαμεν ἄρτιον· οὐδέ γ' αὖ τὸ περιττόν· οὐδὲ δὴ πῦρ ψυχρόν· οὐδέ
γε ἡ ἐν τῷ πυρὶ θερμότης. ἀλλὰ τί κωλύει φαίη ἄν τις, ἄρτιον
μὲν τὸ περιττὸν μὴ γίγνεσθαι ἐπιόντος τοῦ ἀρτίου, ὥσπερ ὡμολό-
γηται· ἀπολομένου δὲ αὐτοῦ, ἀντ' ἐκείνου ἄρτιον γεγονέναι· τῷ
ταῦτα λέγοντι, οὐκ ἂν ἔχοιμεν διαμάχεσθαι, ὅτι οὐκ ἀπόλλυται·
τὸ γὰρ ἀνάρτιον οὐκ ἀνώλεθρόν ἐστιν· ἐπεὶ εἰ τοῦτο ὡμολόγη-
το ἡμῖν, ῥᾳδίως ἂν διεμαχόμεθα ὅτι ἐπελθόντος τοῦ ἀρτίου, τὸ

περὶ τοῦ μὴ καὶ τὰ τρία, οἴχεσθαι ἀπιόντα· καὶ περὶ πυρὸς καὶ θερμοῦ
καὶ τῶν ἄλλων οὕτως ἂν διεμαχόμεθα. ἢ οὔ; πάνυ μὲν οὖν: οὐκοῦν
καὶ νῦν περὶ τοῦ ἀθανάτου· εἰ μὲν ἡμῖν ὁμολογεῖται καὶ ἀνώλεθρον
εἶναι, ψυχὴ ἂν εἴη πρὸς τῷ ἀθάνατος εἶναι, καὶ ἀνώλεθρος· εἰ δὲ
μή, ἄλλου ἂν δέοι λόγου: ἀλλ' οὐδὲν δεῖ ἔφη τούτου γε ἕνεκα· σχολῇ
γὰρ ἄν τι ἄλλο φθορὰν μὴ δέχοιτο· εἰ τό γε ἀθάνατον ἀίδιον ὂν, φθο
ρὰν δέξεται: ὁ δέ γε θεὸς οἶμαι ἔφη ὁ σωκράτης· καὶ αὐτὸ τὸ τῆς ἢ τοῦ ζῆ
ζωῆς εἶδος· καὶ εἴ τι ἄλλο ἀθάνατόν ἐστι, παρὰ πάντων ἂν ὁμολογη
θείη μηδέποτε ἀπόλλυσθαι: παρὰ πάντων μέντοι νὴ δί' ἔφη ἀν
θρώπων τέ γε· καὶ ἔτι μᾶλλον ὡς ἐγῷμαι παρὰ θεῶν: ὁπότε δὴ
τὸ ἀθάνατον καὶ ἀδιάφθορόν ἐστιν, ἄλλο τι ψυχή, εἰ ἀθάνατος τυγ
χάνει οὖσα, καὶ ἀνώλεθρος ἂν εἴη: πολλὴ ἀνάγκη: ἐπιόντος
ἄρα θανάτου ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον, τὸ μὲν θνητὸν ὡς ἔοικεν αὐτοῦ,
ἀποθνήσκει· τὸ δ' ἀθάνατον, σῶν καὶ ἀδιάφθορον οἴχεται ἀπι
όν, ὑπεκχωρῆσαν τῷ θανάτῳ: φαίνεται: παντὸς μᾶλλον ἄρα
ἔφη ὦ κέβης, ψυχὴ ἀθάνατον· καὶ ἀνώλεθρον· καὶ τῷ ὄντι ἔσον
ται ἡμῶν αἱ ψυχαὶ ἐν ἅιδου: οὔκουν ἔγωγε ὦ σώκρατες ἔφη ἔχω
παρὰ ταῦτα, ἄλλο τι λέγειν· οὐδέ πη ἀπιστεῖν τοῖς λόγοις· ἀλλ'
εἰ δή τι σιμμίας ὅδε, ἤ τις ἄλλος ἔχει λέγειν, εὖ ἔχει μὴ κατασιγῆσαι· ὡς
οὐκ οἶδα εἰς ὅντινά τις ἄλλον καιρὸν ἀναβάλλοιτο, ἢ τὸν νῦν παρόντα,
περὶ τῶν τοιούτων βουλόμενος, ἤ τι εἰπεῖν ἢ ἀκοῦσαι: ἀλλὰ μὴν
ἦ δ' ὃς ὁ σιμμίας, οὐδ' αὐτὸς ἔχω ὅπη ἀπιστῶ ἔκ γε τῶν λεγομένων·
ὑπὸ μέντοι τοῦ μεγέθους περὶ ὧν οἱ λόγοι εἰσί, καὶ τὴν ἀνθρω
πίνην ἀσθένειαν ἀτιμάζων, ἀναγκάζομαι ἀπιστίαν ἔτι ἔχειν παρ' οὐκ ἀτιμάζων
ἐμαυτῷ περὶ τῶν εἰρημένων: οὐ μόνον γ' ἔφη ὦ σιμμία ὁ σωκρά
της· ἀλλὰ ταῦτά τε εὖ λέγεις· καὶ τὰς ὑποθέσεις τὰς πρώτας· καὶ
εἰ πισταὶ ὑμῖν εἰσιν· ὅμως ἐπισκεπτέαι σαφέστερον· καὶ ἐὰν αὐτὰς
ἱκανῶς διέλητε, ὡς ἐγῷμαι, ἀκολουθήσετε τῷ λόγῳ καθ' ὅσον
δυνατὸν μάλιστ' ἀνθρώπῳ ἐπακολουθῆσαι· κἂν τοῦτο αὐτὸ σα
φὲς γένηται, οὐδὲν ζητήσετε περαιτέρω: ἀληθῆ ἔφη λέγεις:
ἀλλὰ τόδε γ' ἔφη ὦ ἄνδρες, δίκαιον διανοηθῆναι· ὅτι εἴπερ ἡ ψυχὴ
ἀθάνατος, ἐπιμελείας δὴ δεῖται· οὐχ ὑπὲρ τοῦ χρόνου τούτου
μόνον, ἐν ᾧ καλοῦμεν τὸ ζῆν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ παντός· καὶ ὁ κίνδυ
νος νῦν δὴ καὶ δόξειεν ἂν δεινὸς εἶναι, εἴ τις αὐτῆς ἀμελήσει.

[illegible]

εἰ μὲν γὰρ ἦν ὁ θάνατος τοῦ παντὸς ἀπαλλαγή, ἕρμαιον ἂν ἦν τοῖς
κακοῖς ἀποθανοῦσι, τοῦ τε σώματος ἅμ' ἀπηλλάχθαι. καὶ τῆς
αὐτῶν κακίας μετὰ τῆς ψυχῆς· νῦν δ' ἐπειδὴ ἀθάνατος φαίνεται
οὖσα, οὐδεμία ἂν εἴη αὐτῇ ἄλλη ἀποφυγὴ κακῶν, οὐδὲ σωτηρία.
πλὴν τοῦ ὡς βελτίστην τε καὶ φρονιμωτάτην γενέσθαι· οὐδὲν
γὰρ ἄλλο ἔχουσα, εἰς ᾅδου ἡ ψυχὴ ἔρχεται· πλὴν τῆς παιδείας
τε καὶ τροφῆς· ἃ δὴ καὶ μέγιστα λέγεται ὠφελεῖν ἢ βλάπτειν τὸν
τελευτήσαντα, εὐθὺς ἐν ἀρχῇ τῆς ἐκεῖσε πορείας· λέγεται δὲ
οὕτως· ὡς ἄρα τελευτήσαντα ἕκαστον, ὁ ἑκάστου δαίμων ὅσπερ
ζῶντα εἰλήχει, οὗτος ἄγειν ἐπιχειρεῖ εἰς δή τινα τόπον· οἷ δεῖ
τοὺς συλλεγέντας διαδικασαμένους εἰς ᾅδου πορεύεσθαι·
μετὰ ἡγεμόνος ἐκείνου, ᾧ δὴ προστέτακται τοὺς ἐνθένδε ἐ-
κεῖσε πορεῦσαι· τυχόντας δὲ ἐκεῖ ὧν δεῖ τυχεῖν· καὶ μείναν-
τας ὃν χρὴ χρόνον, ἄλλος δεῦρο πάλιν ἡγεμὼν κομίζει ἐν πολ-
λαῖς χρόνου καὶ μακραῖς περιόδοις· ἔστι δὲ ἄρα ἡ πορεία οὐχ ὡς
ὁ αἰσχύλου τήλεφος λέγει· ἐκεῖνος μὲν γὰρ. ἁπλῆν οἶμόν φη-
σιν εἰς ᾅδου φέρειν· ἡ δ' οὔτε ἁπλῆ. οὔτε μία φαίνεταί μοι εἶναι· οὐ-
δὲ γὰρ ἂν ἡγεμόνων ἔδει· οὐ γάρ πού τις ἂν διαμάρτοι οὐδαμό-
σε, μιᾶς ὁδοῦ οὔσης· νῦν δὲ ἔοικε σχίσεις τε καὶ περιόδους
πολλὰς ἔχειν· ἀπὸ τῶν θυσιῶν τε καὶ νομίμων τῶν ἐνθάδε τεκ-
μαιρόμενος λέγω· ἡ μὲν οὖν κοσμία τε καὶ φρόνιμος ψυχή, ἕπεταί
τε καὶ οὐκ ἀγνοεῖ τὰ παρόντα· ἡ δ' ἐπιθυμητικῶς τοῦ σώμα-
τος ἔχουσα, ὅπερ ἐν τῷ ἔμπροσθεν εἶπον, περὶ ἐκεῖνο πολὺν
χρόνον ἐπτοημένη· καὶ περὶ τὸν ὁρατὸν τόπον, πολλὰ ἀντιτείνα-
σα· καὶ πολλὰ παθοῦσα. βίᾳ καὶ μόγις ὑπὸ τοῦ προστεταγμέ-
νου δαίμονος οἴχεται ἀγομένη· ἀφικομένην δὲ ὅθιπερ αἱ ἄλ-
λαι, τὴν μὲν ἀκάθαρτον καί τι πεποιηκυῖαν τοιοῦτον· ἢ φόνων ἀ-
δίκων ἡμμένην· ἢ ἄλλ' ἄττα τοιαῦτα εἰργασμένην, ἃ τούτων ἀ-
δελφά τε καὶ ἀδελφῶν ψυχῶν ἔργα τυγχάνει ὄντα, ταύτην μὲν
ἅπας φεύγει τε καὶ ὑπεκτρέπεται· καὶ οὔτε ξυνέμπορος, οὔ-
τε ἡγεμὼν ἐθέλει γίγνεσθαι· αὐτὴ δὲ πλανᾶται, ἐν πάσῃ ἐχο-
μένη ἀπορίᾳ, ἕως ἂν δή τινες χρόνοι γένωνται· ὧν ἐλθόντων,
ὑπ' ἀνάγκης φέρεται εἰς τὴν αὐτῇ πρέπουσαν οἴκησιν· ἡ δὲ κα-
θαρῶς τε καὶ μετρίως τὸν βίον διεξελθοῦσα. καὶ ξυνεμπόρων·

ση(μείωσαι)

ἀντὶ πορθμεῦ-
σαι ἢ περάσαι

καὶ ἡγεμόνων θεῶν τυχοῦσα, ᾤκησεν τὸν αὐτῇ ἑκάστη τόπον προ-
σήκοντα. εἰσὶ δὲ πολλοὶ καὶ θαυμαστοὶ τῆς γῆς τόποι. καὶ αὐτὴ οὔτε
οἵα, οὔτε ὅση δοξάζεται ὑπὸ τῶν περὶ γῆς εἰωθότων λέγειν, ὡς
ἐγὼ ὑπό τινος πέπεισμαι: καὶ ὁ σιμμίας. πῶς ταῦτα ἔφη λέ-
γεις ὦ σώκρατες. περὶ γάρ τοι γῆς, καὶ αὐτὸς πολλὰ δὴ ἀκήκοα.
οὐ μέντοι ταῦτα ἃ σὲ πείθει. ἡδέως οὖν ἂν ἀκούσαιμι: ἀλλὰ μέντοι ὦ
σιμμία. οὐχ ἡ γλαύκου τέχνη γέ μοι δοκεῖ εἶναι. διηγήσασθαι ἅ γ' ἐ-
στίν. ὡς μέντοι ἀληθῆ, χαλεπώτερόν μοι φαίνεται, ἢ κατὰ τὴν γλαύ-
κου τέχνην. καὶ ἅμα μὲν ἐγὼ ἴσως οὐδ' ἂν οἷός τε εἴην. ἅμα δέ, εἰ καὶ
ἠπιστάμην, ὁ βίος μοι δοκεῖ ὁ ἐμὸς ὦ σιμμία, τῷ μήκει τοῦ λόγου οὐκ
ἐξαρκεῖ. τὴν μέντοι ἰδέαν τῆς γῆς οἵαν πέπεισμαι εἶναι, καὶ τοὺς
τόπους αὐτῆς, οὐδέν με κωλύει λέγειν: ἀλλ' ἔφη ὁ σιμμίας καὶ
ταῦτα ἀρκεῖ: πέπεισμαι τοίνυν ἦ δ' ὃς ἐγώ. ὡς πρῶτον μέν, εἰ
ἔστιν ἐν μέσῳ τῷ οὐρανῷ, περιφερὴς οὖσα, μηδὲν αὐτῇ δεῖν μή-
τε ἀέρος πρὸς τὸ μὴ πεσεῖν, μήτε ἄλλης ἀνάγκης μηδεμιᾶς τοι-
αύτης. ἀλλὰ ἱκανὴν εἶναι αὐτὴν ἴσχειν τὴν ὁμοιότητα τοῦ οὐρα-
νοῦ αὐτοῦ ἑαυτῷ πάντῃ. καὶ τῆς γῆς αὐτῆς τὴν ἰσορροπίαν. ἰσόρ-
ροπον γὰρ πρᾶγμα ὁμοίου τινὸς ἐν μέσῳ τεθέν, οὐχ ἕξει μᾶλλον
οὐδ' ἧττον οὐδαμόσε κλιθῆναι. ὁμοίως δ' ἔχον, ἀκλινὲς μενεῖ. πρῶ-
τον μὲν ἦ δ' ὅς, τοῦτο πέπεισμαι: καὶ ὀρθῶς γε ἔφη ὁ σιμμίας. ἔτι
τοίνυν ἔφη. πάμμεγά τι εἶναι αὐτό. καὶ ἡμᾶς οἰκεῖν τοὺς μέχρι ἡρα-
κλέων στηλῶν ἀπὸ φάσιδος, ἐν σμικρῷ τινι μορίῳ. ὥσπερ περὶ τέλ-
μα μύρμηκας ἢ βατράχους περὶ τὴν θάλατταν οἰκοῦντας. καὶ ἄλ-
λους ἄλλοθι πολλούς, ἐν πολλοῖς τοιούτοις τόποις οἰκεῖν. εἶναι γὰρ
πανταχῇ περὶ τὴν γῆν, πολλὰ κοῖλα καὶ παντοδαπά. καὶ τὰς ἰδέ-
ας καὶ τὰ μεγέθη. εἰς ἃ συνερρυηκέναι, τό τε ὕδωρ. καὶ τὴν ὀμίχλην.
καὶ τὸν ἀέρα. αὐτὴν δὲ τὴν γῆν, καθαρὰν ἐν καθαρῷ κεῖσθαι τῷ οὐ-
ρανῷ. ἐν ᾧπέρ ἐστι τὰ ἄστρα. ὃν δὴ αἰθέρα ὀνομάζειν τοὺς πολλοὺς
τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα εἰωθότων λέγειν. οὗ δὴ ὑποστάθμην ταῦτα εἶ-
ναι. καὶ συρρεῖν ἀεὶ εἰς τὰ κοῖλα τῆς γῆς. ἡμᾶς οὖν οἰκοῦντας ἐν
τοῖς κοίλοις αὐτῆς, λεληθέναι. καὶ οἴεσθαι ἄνω ἐπὶ τῆς γῆς οἰκεῖν.
ὥσπερ ἂν εἴ τις ἐν μέσῳ τῷ πυθμένι τοῦ πελάγους οἰκῶν, οἴοιτό τε
ἐπὶ τῆς θαλάττης οἰκεῖν. καὶ διὰ τοῦ ὕδατος ὁρῶν τὸν ἥλιον καὶ
τὰ ἄλλα ἄστρα, τὴν θάλατταν ἡγοῖτο οὐρανὸν εἶναι. διὰ δὲ βραδυτῆτα

[illegible]

τε καὶ ἀσθένειαν, μηδεπώποτε ἐπὶ τὰ ἄκρα τῆς θαλάττης ἀφι-
γμένος, μηδὲ ἑωρακὼς εἴη, ἐκδὺς καὶ ἀνακύψας ἐκ τῆς θαλάτ-
της εἰς τὸν ἐνθάδε τόπον, ὅσῳ καθαρώτερος καὶ καλλίων τυγχά-
νει ὢν τοῦ παρὰ σφίσι· μηδὲ ἄλλου ἀκηκοὼς εἴη, τοῦ ἑωρακότος·
ταὐτὸν δὴ τοῦτο καὶ ἡμᾶς πεπονθέναι· οἰκοῦντας γὰρ ἔν τινι κοί-
λῳ τῆς γῆς, οἴεσθαι ἐπάνω αὐτῆς οἰκεῖν· καὶ τὸν ἀέρα οὐρα-
νὸν καλεῖν, ὡς διὰ τούτου οὐρανοῦ ὄντος, τὰ ἄστρα χωροῦντα· τὸ
δὲ εἶναι ταὐτόν, ὑπ' ἀσθενείας καὶ βραδυτῆτος, οὐχ οἵους τε εἶ-
ναι ἡμᾶς διεξελθεῖν ἐπ' ἔσχατον τὸν ἀέρα· ἐπεὶ εἴ τις αὐτοῦ ἐ-
π' ἄκρα ἔλθοι· ἢ πτηνὸς γενόμενος ἀναπταῖτο, κατιδεῖν ἂν ἀνακύ-
ψαντα ὥσπερ ἐνθάδε, οἱ ἐκ τῆς θαλάττης ἰχθύες ἀνακύπτοντες
ὁρῶσι τὰ ἐνθάδε, οὕτως ἄν τινα καὶ τὰ ἐκεῖ κατιδεῖν· καὶ εἰ ἡ φύ-
σις ἱκανὴ εἴη ἀνασχέσθαι θεωροῦσα, γνῶναι ἂν ὅτι ἐκεῖνός ἐστιν
ἀληθινόν ὁ ἀληθῶς οὐρανὸς· καὶ τὸ ἀληθινὸν φῶς· καὶ ἡ ὡς ἀληθῶς γῆ·
ἥδε μὲν γὰρ ἡ γῆ· καὶ οἱ λίθοι· καὶ ἅπας ὁ τόπος ὁ ἐνθάδε, δι-
εφθαρμένα ἐστὶ καὶ καταβεβρωμένα, ὥσπερ τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ
ὑπὸ τῆς ἅλμης· καὶ οὔτε φύεται οὐδὲν ἄξιον λόγου ἐν τῇ θαλάτ-
τῃ, οὔτε τέλειον ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐδέν ἐστι· σήραγγες δὲ· καὶ ἄμ-
μος· καὶ πηλὸς ἀμήχανος· καὶ βόρβοροί εἰσιν· ὅπου ἂν καὶ γῆ
ᾖ· καὶ πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν κάλλη κρίνεσθαι, οὐδ' ὁπωστιοῦν ἄξια· ἐ-
κεῖνα δὲ αὖ τῶν παρ' ἡμῖν· πολλοῦ ἂν ἔτι πλέον φανείη διαφέρειν·
καλόν ἐστι εἰ γὰρ δὴ καὶ μῦθον λέγειν καλόν, ἄξιον ἀκοῦσαι, ὦ Σιμμία, οἷα τυγχά-
νει τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ὑπὸ τῷ οὐρανῷ ὄντα: ἀλλὰ μὴν ἔφη ὁ
Σιμμίας ὦ Σώκρατες, ἡμεῖς γε τούτου τοῦ μύθου, ἡδέως ἂν ἀκού-
σαιμεν: λέγεται τοίνυν ἔφη ὦ ἑταῖρε· πρῶτον μὲν εἶναι τοιαύ-
τη ἡ γῆ αὐτὴ ἰδεῖν, εἴ τις ἄνωθεν θεῷτο, ὥσπερ αἱ δωδεκά-
σκυτοι σφαῖραι· ποικίλη, χρώμασι διειλημμένη, ὧν καὶ τὰ ἐν-
θάδε εἶναι χρώματα ὥσπερ δείγματα· οἷς δὴ οἱ γραφῆς κα-
ταχρῶνται· ἐκεῖ δὲ, πᾶσαν τὴν γῆν, ἐκ τοιούτων εἶναι· καὶ πο-
λὺ ἔτι ἐκ λαμπροτέρων καὶ καθαρωτέρων, ἢ τούτων· τὴν μὲν γὰρ
ἁλουργῆ εἶναι καὶ θαυμαστὴν τὸ κάλλος· τὴν δὲ χρυσοειδῆ·
τὴν δὲ, ὅση λευκή, γύψου ἢ χιόνος λευκοτέραν· καὶ ἐκ τῶν ἄλ-
λων χρωμάτων συγκειμένην ὡσαύτως· καὶ ἔτι πλειόνων
καὶ καλλιόνων, ἢ ὅσα ἡμεῖς ἑωράκαμεν· καὶ γὰρ αὐτὰ ταῦτα

τὰ κοῖλα αὐτῆς· ὕδατός τε καὶ ἀέρος· ἔκπλεω ὄντα· χρώματός τι
εἶδος παρέχεσθαι· στίλβοντα ἐν τῇ τῶν ἄλλων χρωμάτων ποικιλίᾳ,
ὥστε ἕν τι αὐτῆς εἶδος συνεχὲς ποικίλον φαντάζεσθαι· ἐν δὲ ταύ
τῃ οὔσῃ τοιαύτῃ, ἀνὰ λόγον τὰ φυόμενα φύεσθαι· δένδρα τε καὶ
ἄνθη· καὶ τοὺς καρπούς· καὶ αὖ τὰ ὄρη· ὡσαύτως· καὶ τοὺς λί
θους ἔχειν ἀνὰ τὸν αὐτὸν λόγον· τήν τε λειότητα· καὶ τὴν διαφά
νειαν· καὶ τὰ χρώματα καλλίω· ὧν καὶ τὰ ἐνθάδε λιθίδια εἶναι,
ταῦτα τὰ ἀγαπώμενα, μόρια· σάρδιά τε καὶ ἰάσπιδας· καὶ
σμαράγδους· καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα· ἐκεῖ δὲ· οὐδὲν ὅτι οὐ τοιοῦ
τον εἶναι· καὶ ἔτι τούτων καλλίω· τὸ δ' αἴτιον τούτου εἶναι· ὅτι ἐκεῖ
νοι οἱ λίθοι εἰσὶ καθαροί· καὶ οὐ κατεδηδεσμένοι· οὐδὲ διεφθαρ
μένοι· ὥσπερ οἱ ἐνθάδε· ὑπὸ σηπεδόνος· καὶ ἅλμης· ὑπὸ τῶν
δεῦρο συνερρυηκότων· ἃ καὶ λίθοις· καὶ γῇ· καὶ τοῖς ἄλλοις
ζώοις τε καὶ φυτοῖς, αἴσχη τε καὶ νόσους παρέχει· τὴν δὲ γῆν
αὐτὴν κεκοσμῆσθαι· τούτοις τε ἅπασι, καὶ ἔτι χρυσῷ τε καὶ ἀργύ
ρῳ· καὶ τοῖς ἄλλοις αὖ τοῖς τοιούτοις· ἐκφανῆ γὰρ αὐτὰ πε
φυκέναι, ὄντα πολλὰ πλήθει· καὶ μεγάλα καὶ πολλαχοῦ τῆς
γῆς· ὥστε αὐτὴν ἰδεῖν εἶναι θέαμα εὐδαιμόνων θεατῶν· ζῷα
δ' ἐπ' αὐτῇ εἶναι, ἄλλα τε πολλὰ καὶ ἀνθρώπους· τοὺς μὲν ἐν μεσο
γαίᾳ οἰκοῦντας· τοὺς δὲ περὶ τὸν ἀέρα, ὥσπερ ἡμεῖς περὶ τὴν
θάλατταν· τοὺς δὲ ἐν νήσοις· ἃς περιρρεῖν τὸν ἀέρα, πρὸς τῇ ἠπεί
ρῳ οὔσας· καὶ ἑνὶ λόγῳ, ὅπερ ἡμῖν τὸ ὕδωρ τε καὶ ἡ θάλατ
τά ἐστι, πρὸς τὴν ἡμετέραν χρείαν, τοῦτο ἐκεῖ τὸν ἀέρα· ὃ δὲ ἡμῖν
ἀήρ, ἐκείνοις τὸν αἰθέρα· τὰς δὲ ὥρας αὐτοῖς, κρᾶσιν ἔχειν
τοιαύτην, ὥστε ἐκείνους ἀνόσους εἶναι· καὶ χρόνον τε ζῆν πολὺ
πλείω τῶν ἐνθάδε· καὶ ὄψει· καὶ ἀκοῇ· καὶ φρονήσει· καὶ πᾶσι τοῖς
τοιούτοις ἡμῶν ἀφεστάναι τῇ αὐτῇ ἀποστάσει· ᾗπερ ἀήρ τε ὕ
δατος ἀφέστηκεν· καὶ αἰθὴρ ἀέρος, πρὸς καθαρότητα· καὶ
δὴ καὶ θεῶν ἄλση τε καὶ ἱερὰ αὐτοῖς εἶναι· ἐν οἷς, τῷ ὄντι, οἰκη
τὰς θεοὺς εἶναι, καὶ φήμας τε· καὶ μαντείας· καὶ αἰσθήσεις τῶν
θεῶν· καὶ τοιαύτας συνουσίας γίγνεσθαι αὐτοῖς, πρὸς αὐτούς·
καὶ τόν γε ἥλιον, καὶ σελήνην καὶ ἄστρα ὁρᾶσθαι ὑπ' αὐτῶν οἷα
τυγχάνει ὄντα· καὶ τὴν ἄλλην εὐδαιμονίαν, τούτων ἀκόλουθον
εἶναι· καὶ ὅλην μὲν δὴ τὴν γῆν, οὕτω πεφυκέναι, καὶ τὰ περὶ τὴν

γῆν· τόπους δὲ ἐν αὐτῇ εἶναι κατὰ τὰ ἔγκοιλα αὐτῆς κύκλῳ περὶ
ὅλην πολλούς· τοὺς μὲν βαθυτέρους καὶ ἀναπεπταμένους μᾶλ-
λον ἢ ἐν ᾧ ἡμεῖς κατοικοῦμεν· τοὺς δὲ βαθυτέρους ὄντας, τὸ χάσμα
αὐτοὺς ἔλαττον ἔχειν τοῦ παρ' ἡμῖν τόπου· ἔστι δ' οὓς καὶ βραχυτέ-
ρους τῷ βάθει τοῦ ἐνθάδε εἶναι καὶ πλατυτέρους· τούτους δὲ
πάντας, ὑπὸ γῆν εἰς ἀλλήλους συντετρῆσθαί τε πολλαχῇ καὶ
κατὰ στενότερα καὶ εὐρύτερα· καὶ διεξόδους ἔχειν· ᾗ πολὺ μὲν ὕ-
δωρ ῥεῖν ἐξ ἀλλήλων εἰς ἀλλήλους, ὥσπερ εἰς κρατῆρας· καὶ ἀενά-
ων ποταμῶν ἀμήχανα μεγέθη ὑπὸ τὴν γῆν, καὶ θερμῶν ὑδά-
των καὶ ψυχρῶν. πολὺ δὲ πῦρ καὶ πυρὸς μεγάλους ποταμούς·
τέ πολλοὺς δὲ ὑγροῦ πηλοῦ καὶ καθαρωτέρου καὶ βορβορωδεστέ-
καθαρωδεστέρου ρου· ὥσπερ ἐν σικελίᾳ, οἱ πρὸ τοῦ ῥύακος πηλοῦ ῥέοντες ποτα-
μοί, καὶ αὐτὸς ὁ ῥύαξ· ὧν δὴ καὶ ἑκάστους τοὺς τόπους πληροῦ-
σθαι, ὡς ἂν ἑκάστοις τύχῃ ἑκάστοτε, ἡ περιρροὴ γιγνομένη·
ταῦτα δὲ πάντα κινεῖν ἄνω καὶ κάτω, ὥσπερ αἰώραν τινὰ ἐνοῦ-
σαν ἐν τῇ γῇ· ἔστι δὲ ἄρα αὕτη ἡ αἰώρα διὰ φύσιν τοιάνδε τινά·
ἕν τι τῶν χασμάτων τῆς γῆς· ἄλλως τε μέγιστον τυγχάνει ὂν καὶ
διαμπερὲς τετρημένον δι' ὅλης τῆς γῆς· τοῦτο, ὅπερ ὅμηρος
εἶπε λέγων αὐτό· τῆλε μάλ' ἧχι βάθιστον ὑπὸ χθονός ἐστι βέρε-
θρον· ὃ καὶ ἄλλοθι, καὶ ἐκεῖνος· καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν ποιητῶν τάρ-
ταρον κεκλήκασιν· εἰς γὰρ τοῦτο τὸ χάσμα συρρέουσί τε πάντες
οἱ ποταμοί· καὶ ἐκ τούτου πάλιν ἐκρέουσιν· γίγνονται δὲ ἕκα-
στοι τοιοῦτοι, δι' οἵας ἂν καὶ τῆς γῆς ῥέωσιν· ἡ δὲ αἰτία ἐστὶ τοῦ
ἐκρεῖν τε ἐντεῦθεν καὶ εἰσρεῖν πάντα τὰ ῥεύματα, ὅτι πυθμένα
οὐκ ἔχει, οὐδὲ βάσιν τὸ ὑγρὸν τοῦτο· αἰωρεῖται δὴ καὶ κυμαίνει ἄ-
νω καὶ κάτω· καὶ ὁ ἀὴρ καὶ τὸ πνεῦμα τὸ περὶ αὐτὸ ταὐτὸν ποιεῖ·
συνέπεται γὰρ αὐτῷ· καὶ ὅταν εἰς τὸ ἐπ' ἐκεῖνα τῆς γῆς ὁρμήσῃ·
καὶ ὅταν εἰς τὸ ἐπὶ τάδε· καὶ ὥσπερ τῶν ἀναπνεόντων ἀεὶ ἐκπνεῖ
τε καὶ ἀναπνεῖ ῥέον τὸ πνεῦμα, οὕτω καὶ ἐκεῖ ξυναιωρούμενον
τῷ ὑγρῷ τὸ πνεῦμα, δεινούς τινας ἀνέμους καὶ ἀμηχάνους
ὁρμήσαν παρέχεται καὶ εἰσιὸν καὶ ἐξιόν· ὅταν τε οὖν ὑποχωρήσῃ τὸ ὕδωρ
εἰς τὸν τόπον τὸν δὴ κάτω καλούμενον, τοῖς κατ' ἐκεῖνα τὰ ῥεύματα,
διὰ τῆς γῆς εἰσρεῖ τε καὶ πληροῖ αὐτά, ὥσπερ οἱ ἐπαντλοῦντες·
ὅταν τε αὖ ἐκεῖθεν μὲν ἀπολίπῃ, δεῦρο δὲ ὁρμήσῃ, τὰ ἐνθάδε

πληροῖ αὖθις· τὰ δὲ πληρωθέντα ῥεῖ διὰ τῶν ὀχετῶν καὶ διὰ τῆς
γῆς· καὶ εἰς τοὺς τόπους ἕκαστα ἀφικνούμενα εἰς οὓς ἑκάστοις
ὁδοποιεῖται· θαλάττας τε καὶ λίμνας καὶ ποταμοὺς καὶ κρήνας
ποιεῖ· ἐντεῦθεν δὲ πάλιν δυόμενα κατὰ τῆς γῆς, τὰ μὲν μακρο-
τέρους τόπους περιελθόντα καὶ πλείους· τὰ δὲ ἐλάττους καὶ
βραχυτέρους· πάλιν εἰς τὸν τάρταρον ἐμβάλλει· τὰ μὲν πολὺ κατω-
τέρω, ἢ ἐπηντλεῖτο· τὰ δὲ ὀλίγον· πάντα δὲ ὑποκάτω εἰσρεῖ τῆς
ἐκροῆς· καὶ ἔνια μὲν καταντικρὺ ἢ εἰσρεῖ ἐξέπεσεν· ἔνια δὲ κατὰ
τὸ αὐτὸ μέρος· ἔστι δὲ ἃ παντάπασι κύκλῳ περιελθόντα ἢ ἅπαξ
ἢ καὶ πλεονάκις, περιελιχθέντα περὶ τὴν γῆν ὥσπερ οἱ ὄφεις,
εἰς τὸ δυνατὸν κάτω καθέντα πάλιν ἐμβάλλει· δυνατὸν δέ ἐστιν ἑ-
κατέρωσε μέχρι τοῦ μέσου καθιέναι, πέρα δ' οὔ· ἄναντες γὰρ
πρὸς ἀμφοτέροις τοῖς ῥεύμασι, τὸ ἑκατέρωθεν γίγνεται μέρος· προσγράφ. ἀμφοτέροις
τὰ μὲν οὖν δὴ ἄλλα, πολλά τε καὶ μεγάλα καὶ παντοδαπὰ ῥεύματά
ἐστι· τυγχάνει δ' ἄρα ὄντα ἐν τούτοις τοῖς πολλοῖς, τέτταρ' ἄττα ῥεύ- ὄντα
ματα· ὧν τὸ μὲν μέγιστον καὶ ἐξωτάτω ῥέον περὶ κύκλῳ, ὁ καλού-
μενος ὠκεανός ἐστι· τούτου δὲ καταντικρὺ καὶ ἐναντίως ῥέων
ἀχέρων· ὃς δι' ἐρήμων τε τόπων ῥεῖ ἄλλων, καὶ δὴ ὑπὸ γῆν ῥέων,
εἰς τὴν λίμνην ἀφικνεῖται τὴν ἀχερουσιάδα· οὗ αἱ τῶν τετελευτη-
κότων ψυχαὶ τῶν πολλῶν ἀφικνοῦνται· καί τινας εἱμαρμένους
χρόνους μείνασαι, αἱ μὲν μακροτέρους, αἱ δὲ βραχυτέρους, πά-
λιν ἐκπέμπονται εἰς τὰς τῶν ζῴων γενέσεις· τρίτος δὲ ποταμὸς
τούτων κατὰ μέσον ἐκβάλλει, καὶ ἐγγὺς τῆς ἐκβολῆς, ἐκπίπτει εἰς
τόπον μέγαν πυρὶ πολλῷ καόμενον· καὶ λίμνην ποιεῖ μείζω
τῆς παρ' ἡμῖν θαλάττης, ζέουσαν ὕδατος καὶ πηλοῦ· ἐντεῦθεν
δὲ χωρεῖ κύκλῳ θολερὸς καὶ πηλώδης· περιελιττόμενος δὲ
τῇ γῇ ἄλλοσέ τε ἀφικνεῖται καὶ παρ' ἔσχατα τῆς ἀχερουσιάδος
λίμνης, οὐ συμμιγνύμενος τῷ ὕδατι· περιελιχθεὶς δὲ πολ-
λάκις ὑπὸ γῆς, ἐμβάλλει κατωτέρω τοῦ ταρτάρου· οὗτος δ'
ἐστὶν ὃν ἐπονομάζουσι πυριφλεγέθοντα· οὗ καὶ οἱ ῥύακες, ἀπο-
σπάσματα ἀναφυσῶσιν, ὅπῃ ἂν τύχωσι τῆς γῆς· τούτου δὲ
αὖ καταντικρὺ, ὁ τέταρτος ἐκπίπτει, εἰς τόπον πρῶτον δεινόν τε
καὶ ἄγριον, ὡς λέγεται· χρῶμα δ' ἔχοντα ὅλον οἷον ὁ κυανός·
ὃν δὴ ἐπονομάζουσι στύγιον· καὶ τὴν λίμνην ποιεῖ ὁ ποταμὸς

ἐμβάλλων στύγα· ὁ δ' ἐμπεσὼν ἐνταῦθα καὶ δεινὰς δυνάμεις λαβὼν ἐν
τῷ ὕδατι, δὺς κατὰ τῆς γῆς περιελιττόμενος, χωρεῖ ἐναντίος
τῷ πυριφλεγέθοντι καὶ ἀπαντᾷ ἐν τῇ ἀχερουσιάδι λίμνῃ ἐξ ἐναν-
τίας· καὶ οὐδὲ τὸ τούτου ὕδωρ οὐδενὶ μίγνυται· ἀλλὰ καὶ οὗτος κύ-
κλῳ περιελθὼν, ἐμβάλλει εἰς τὸν τάρταρον ἐναντίος τῷ πυριφλεγέ-
θοντι· ὄνομα δὲ τούτῳ ἐστὶν ὡς οἱ ποιηταὶ λέγουσι, κωκυτός· τού-
των δὲ οὕτως πεφυκότων, ἐπειδὰν ἀφίκωνται οἱ τετελευτηκότες
εἰς τὸν τόπον οἷ ὁ δαίμων ἕκαστον κομίζει, πρῶτον μὲν διεδικάσαν-
το οἵ τε καλῶς καὶ ὁσίως βιώσαντες, καὶ οἱ μή· καὶ οἳ μὲν ἂν δόξω-
σι μέσως βεβιωκέναι, πορευθέντες ἐπὶ τὸν ἀχέροντα, ἀναβάν-
τες ἃ δὴ αὐτοῖς ὀχήματά ἐστιν, ἐπὶ τούτων ἀφικνοῦνται εἰς τὴν
λίμνην· καὶ ἐκεῖ οἰκοῦσί τε καὶ καθαιρόμενοι τῶν τε ἀδικημά-
των διδόντες δίκας, ἀπολύονται εἴ τίς τι ἠδίκηκεν· τῶν τε εὐερ-
γεσιῶν τιμὰς φέρονται κατὰ τὴν ἀξίαν ἕκαστος· οἳ δ' ἂν δόξωσιν
ἀνιάτως ἔχειν διὰ τὰ μεγέθη τῶν ἁμαρτημάτων, ἢ ἱεροσυλίας πολ-
λὰς καὶ μεγάλας, ἢ φόνους ἀδίκους καὶ παρανόμους πολλοὺς
ἐξειργασμένοι, ἢ ἄλλα ὅσα τοιαῦτα τυγχάνει ὄντα· τούτους δὲ
ἡ προσήκουσα μοῖρα ῥίπτει εἰς τὸν τάρταρον ὅθεν οὔποτε ἐκβαί-
νουσιν· οἳ δ' ἂν ἰάσιμα μὲν μεγάλα δὲ δόξωσιν ἡμαρτηκέναι ἁ-
μαρτήματα, οἷον πρὸς πατέρα ἢ μητέρα ὑπ' ὀργῆς, βίαιόν τι
πράξαντες, καὶ μεταμέλον αὐτοῖς τὸν ἄλλον βίον βιῶσιν, ἢ ἀνδρο-
φόνοι τοιούτῳ τινὶ ἄλλῳ τρόπῳ γένωνται, τούτους δὲ ἐμπε-
σεῖν μὲν εἰς τὸν τάρταρον ἀνάγκη· ἐμπεσόντας δὲ αὐτούς, καὶ
ἐνιαυτὸν ἐκεῖ γενομένους, ἐκβάλλει τὸ κῦμα· τοὺς μὲν ἀνδρο-
φόνους, κατὰ τὸν κωκυτόν· τοὺς δὲ πατραλοίας καὶ μητραλοί-
ας, κατὰ τὸν πυριφλεγέθοντα· ἐπειδὰν δὲ φερόμενοι γένων-
ται κατὰ τὴν λίμνην τὴν ἀχερουσιάδα, ἐνταῦθα βοῶσί τε
καὶ καλοῦσιν· οἱ μὲν οὓς ἀπέκτειναν· οἱ δὲ οὓς ὕβρισαν· καλέσαν-
τες δ' ἱκετεύουσι καὶ δέονται ἐᾶσαι σφᾶς ἐκβῆναι εἰς τὴν λίμνην
καὶ δέξασθαι· καὶ ἐὰν μὲν πείσωσιν, ἐκβαίνουσί τε καὶ λή-
γουσι τῶν κακῶν· εἰ δὲ μή, φέρονται αὖθις εἰς τὸν τάρταρον· καὶ
ἐκεῖθεν πάλιν εἰς τοὺς ποταμούς· καὶ ταῦτα πάσχοντες οὐ πρό-
τερον παύονται, πρὶν ἂν πείσωσιν οὓς ἠδίκησαν· αὕτη γὰρ
ἡ δίκη ὑπὸ τῶν δικαστῶν αὐτοῖς ἐτάχθη· οἳ δὲ δὴ ἂν δόξωσι

διαφερόντως πρὸς τὸ ὁσίως βιῶναι, οὗτοί εἰσιν οἱ τῶνδε μὲν τῶν
τόπων τῶν ἐν τῇ γῇ ἐλευθερούμενοί τε καὶ ἀπαλλαττόμενοι ὥσ-
περ δεσμωτηρίων, ἄνω δὲ εἰς τὴν καθαρὰν οἴκησιν ἀφικνούμενοι
καὶ ἐπὶ γῆς οἰκιζόμενοι· τούτων δὲ αὐτῶν οἱ φιλοσοφίᾳ ἱκανῶς
καθηράμενοι ἄνευ τε σωμάτων ζῶσι τὸ παράπαν εἰς τὸν ἔπει-
τα χρόνον καὶ εἰς οἰκήσεις ἔτι τούτων καλλίους ἀφικνοῦνται ἃς
οὔτε ῥᾴδιον δηλῶσαι, οὔτε ὁ χρόνος ἱκανὸς ἐν τῷ παρόντι· ἀλ-
λὰ τούτων δὴ ἕνεκα χρὴ ὧν διεληλύθαμεν, ὦ Σιμμία, πᾶν ποιεῖν
ὥστε ἀρετῆς καὶ φρονήσεως ἐν τῷ βίῳ μετασχεῖν· καλὸν γὰρ τὸ ἆ-
θλον καὶ ἡ ἐλπὶς μεγάλη. Τὸ μὲν οὖν ταῦτα διισχυρίσασθαι
οὕτως ἔχειν ὡς ἐγὼ διελήλυθα, οὐ πρέπει νοῦν ἔχοντι ἀνδρί·
ὅτι μέντοι ἢ ταῦτ᾽ ἐστὶν ἢ τοιαῦτ᾽ ἄττα περὶ τὰς ψυχὰς ἡμῶν καὶ τὰς
οἰκήσεις, ἐπείπερ ἀθάνατόν γε ἡ ψυχὴ φαίνεται οὖσα, τοῦτο καὶ
πρέπειν μοι δοκεῖ καὶ ἄξιον κινδυνεῦσαι οἰομένῳ οὕτως ἔχειν·
καλὸς γὰρ ὁ κίνδυνος· καὶ χρὴ τὰ τοιαῦτα ὥσπερ ἐπᾴδειν ἑαυ-
τῷ· διὸ δὴ ἔγωγε καὶ πάλαι μηκύνω τὸν μῦθον. ἀλλὰ τούτων δὴ
ἕνεκα θαρρεῖν χρὴ περὶ τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ ἄνδρα ὅστις ἐν τῷ βίῳ
τὰς μὲν ἄλλας ἡδονὰς τὰς περὶ τὸ σῶμα καὶ τοὺς κόσμους εἴα-
σε χαίρειν ὡς ἀλλοτρίους τε ὄντας καὶ πλέον θάτερον ἡγη-
σάμενος ἀπεργάζεσθαι, τὰς δὲ περὶ τὸ μανθάνειν ἐσπούδα-
σέ τε καὶ κοσμήσας τὴν ψυχὴν οὐκ ἀλλοτρίῳ ἀλλὰ τῷ αὐτῆς
κόσμῳ, σωφροσύνῃ τε καὶ δικαιοσύνῃ καὶ ἀνδρείᾳ καὶ ἐλευ-
θερίᾳ καὶ ἀληθείᾳ, οὕτω περιμένει τὴν εἰς ἅιδου πορείαν,
ὡς πορευσόμενος ὅταν ἡ εἱμαρμένη καλῇ. ὑμεῖς μὲν οὖν ἔφη
ὦ Σιμμία τε καὶ Κέβης καὶ οἱ ἄλλοι, εἰς αὖθις ἔν τινι χρόνῳ ἕκα-
στοι πορεύσεσθε· ἐμὲ δὲ νῦν ἤδη καλεῖ, φαίη ἂν ἀνὴρ τραγικός,
ἡ εἱμαρμένη· καὶ σχεδόν τί μοι ὥρα τραπέσθαι πρὸς τὸ λουτρόν·
δοκεῖ γὰρ δὴ βέλτιον εἶναι λουσάμενον πιεῖν τὸ φάρμακον καὶ
μὴ πράγματα ταῖς γυναιξὶ παρέχειν νεκρὸν λούειν. Ταῦ-
τα δὴ εἰπόντος αὐτοῦ ὁ Κρίτων, εἶεν, ἔφη, ὦ Σώκρατες· τί δαὶ τού-
τοις ἢ ἐμοὶ ἐπιστέλλεις ἢ περὶ τῶν παίδων ἢ περὶ ἄλλου του, ὅ,
τι ἄν σοι ποιοῦντες ἡμεῖς ἐν χάριτι μάλιστα ποιοῖμεν; Ἅπερ ἀεὶ
λέγω, ἔφη, ὦ Κρίτων, οὐδὲν καινότερον· ὅτι ὑμῶν αὐτῶν ἐπιμε-
λούμενοι ὑμεῖς καὶ ἐμοὶ καὶ τοῖς ἐμοῖς καὶ ὑμῖν αὐτοῖς ἐν

χάριτι ποιήσετε ἄττ' ἂν ποιῆτε· κἂν μὴ νῦν ὁμολογήσητε· ἐὰν δὲ
ὑμῶν μὲν αὐτῶν ἀμελῆτε· καὶ μὴ θέλητε ὥσπερ κατ' ἴχνη κατὰ τὰ
νῦν τε εἰρημένα καὶ τὰ ἐν τῷ ἔμπροσθεν χρόνῳ ζῆν, οὐδὲ ἐὰν
πολλὰ ὁμολογήσητε ἐν τῷ παρόντι καὶ σφόδρα, οὐδὲν πλέον
ποιήσετε: ταῦτα μὲν τοίνυν προθυμηθησόμεθα ἔφη οὕτω ποι
εῖν· θάπτωμεν δέ σε τίνα τρόπον: ὅπως ἄν ἔφη βούλησθε· ἐάνπερ
γε λάβητέ με· καὶ μὴ ἐκφύγω ὑμᾶς· γελάσας δὲ ἅμα ἡσυχῇ,
καὶ πρὸς ἡμᾶς ἀποβλέψας, εἶπεν· οὐ πείθω ὦ ἄνδρες κρίτωνα ὡς
ἐγώ εἰμι οὗτος σωκράτης, ὁ νυνὶ διαλεγόμενος, καὶ διατάττων
ἕκαστον τῶν λεγομένων· ἀλλ' οἴεταί με ἐκεῖνον εἶναι· ὃν ὄψεται ὀλί
γον ὕστερον νεκρόν· καὶ ἐρωτᾷ δὴ πῶς με θάπτῃ· ὅτι δὲ ἐγὼ
πάλαι πολὺν λόγον πεποίημαι, ὡς ἐπειδὰν πίω τὸ φάρμακον, οὐ
κέτι ὑμῖν παραμενῶ, ἀλλ' οἰχήσομαι ἀπιὼν εἰς μακάρων δή τινας
εὐδαιμονίας, ταῦτά μοι δοκῶ αὐτῷ ἄλλως λέγειν· παραμυθού
μενος, ἅμα μὲν ὑμᾶς· ἅμα δὲ ἐμαυτόν· ἐγγυήσασθε οὖν με πρὸς
κρίτωνα ἔφη, τὴν ἐναντίαν ἐγγύην· ἢ ἣν οὗτος πρὸς τοὺς δικα
ἠγγυήσατο στὰς ἠγγυᾶτο· οὗτος μὲν γὰρ ἦ μὴν παραμενεῖν· ὑμεῖς δὲ ἦ μὴν
μὴ παραμενεῖν ἐγγυήσασθε, ἐπειδὰν ἀποθάνω ἀλλὰ οἰχήσεσθαι
ἀπιόντα· ἵνα κρίτων ῥᾷον φέρῃ· καὶ μὴ ὁρῶν μου τὸ σῶμα ἢ
καόμενον ἢ κατορυττόμενον ἀγανακτῇ ὑπὲρ ἐμοῦ ὡς δεινὰ
πάσχοντος· μηδὲ λέγῃ ἐν τῇ ταφῇ, ὡς ἢ προτίθεται σωκράτη·
ἢ ἐκφέρει ἢ κατορύττει· εὖ γὰρ ἴσθι ἦ δ' ὅς ὦ ἄριστε κρίτων τὸ μὴ
καλῶς λέγειν, οὐ μόνον εἰς αὐτὸ τοῦτο πλημμελές· ἀλλὰ καὶ κα
κόν τι ἐμποιεῖ ταῖς ψυχαῖς· ἀλλὰ θαρρεῖν τε χρὴ καὶ φάναι τοὐμὸν
σῶμα θάπτειν· καὶ θάπτειν οὕτως, ὅπως ἄν σοι φίλον ᾖ, καὶ μά
λιστα ἡγῇ νόμιμον εἶναι: ταῦτ' εἰπὼν ἐκεῖνος μὲν ἀνίστατο
εἰς οἴκημά τι ὡς λουσόμενος· καὶ ὁ κρίτων εἵπετο αὐτῷ· ἡμᾶς
δ' ἐκέλευε περιμένειν· περιεμένομεν οὖν πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς
διαλεγόμενοι περὶ τῶν εἰρημένων καὶ ἀνασκοποῦντες· τοτὲ
δ' αὖ περὶ τῆς ξυμφορᾶς διεξιόντες ὅση ἡμῖν γεγονυῖα εἴη ἀ
τεχνῶς ἡγούμενοι ὥσπερ πατρὸς στερηθέντες διάξειν ὀρφα
νοὶ τὸν ἔπειτα βίον· ἐπειδὴ δὲ ἐλούσατο καὶ ἠνέχθη παρ' αὐτὸν
τὰ παιδία· δύο γὰρ αὐτῷ υἱεῖς σμικροὶ ἦσαν, εἷς δὲ μέγας· καὶ
αἱ οἰκεῖαι γυναῖκες ἀφίκοντο ἐκεῖναι ἐναντίον τοῦ κρίτωνος

διαλεχθείς, ἐκείνας ἐπιστείλας ἅττα ἐβούλετο, τὰς μὲν γυναῖκας καὶ
τὰ παιδία ἀπιέναι ἐκέλευσεν· αὐτὸς δὲ ἧκε παρ' ἡμᾶς. καὶ ἦν ἤδη
ἐγγὺς ἡλίου δυσμῶν· χρόνον γὰρ πολὺν διέτριψεν ἔνδον. ἐλθὼν
δ' ἐκαθέζετο λελουμένος· καὶ οὐ πολλὰ ἄττα μετὰ ταῦτα διελέχθη.
καὶ ἧκεν ὁ τῶν ἕνδεκα ὑπηρέτης· καὶ στὰς παρ' αὐτόν, ὦ σώκρα-
τες ἔφη, οὐ καταγνώσομαί σου ὅπερ ἄλλων καταγιγνώσκω, ὅτι μοι
χαλεπαίνουσι καὶ καταρῶνται, ἐπειδὰν αὐτοῖς παραγγέλλω πί-
νειν τὸ φάρμακον, ἀναγκαζόντων τῶν ἀρχόντων· σὲ δὲ ἐγὼ καὶ
ἄλλως ἔγνωκα ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, γενναιότατον καὶ πραότατον
καὶ ἄριστον ἄνδρα ὄντα, τῶν πώποτε δεῦρο ἀφικομένων· καὶ δὴ
καὶ νῦν, εὖ οἶδ' ὅτι, οὐκ ἐμοὶ χαλεπαίνεις· γιγνώσκεις γὰρ τοὺς αἰτί-
ους· ἀλλ' ἐκείνοις. νῦν· οἶσθα γὰρ ἃ ἦλθον ἀγγέλλων· χαῖρέ τε
καὶ πειρῶ ὡς ῥᾷστα φέρειν τὰ ἀναγκαῖα· καὶ ἅμα δακρύσας, μετα-
στρεφόμενος ἀπῄει. καὶ ὁ σωκράτης, ἀναβλέψας πρὸς αὐτόν,
καὶ σὺ ἔφη χαῖρε· καὶ ἡμεῖς ταῦτα ποιήσομεν· καὶ ἅμα [illegible] πρὸς ἡμᾶς,
ὡς ἀστεῖος ἔφη ὁ ἄνθρωπος· καὶ παρὰ πάντα μοι τὸν χρόνον προ-
σῄει καὶ διελέγετο ἐνίοτε καὶ ἦν ἀνδρῶν λῷστος· καὶ νῦν ὡς γεν-
ναίως με ἀποδακρύει. ἀλλ' ἄγε δὴ ὦ κρίτων πειθώμεθα αὐτῷ· καὶ
ἐνεγκάτω τις τὸ φάρμακον εἰ τέτριπται· εἰ δὲ μή, τριψάτω ὁ ἄνθρωπος.
καὶ ὁ κρίτων, ἀλλ' οἶμαι ἔφη ἔγωγε ὦ σώκρατες ἔτι ἥλιον εἶναι ἐπὶ
τοῖς ὄρεσι, καὶ οὔπω δέδυκεν. καὶ ἅμα ἐγὼ οἶδα καὶ ἄλλους πά-
νυ ὀψὲ πίνοντας ἐπειδὰν παραγγελθῇ αὐτοῖς· δειπνήσαντάς
τε καὶ πιόντας εὖ μάλα, καὶ ξυγγενομένους γ' ἐνίους ὧν ἂν τύχω-
σιν ἐπιθυμοῦντες. ἀλλὰ μηδὲν ἐπείγου· ἔτι γὰρ ἐγχωρεῖ. καὶ ὁ σω-
κράτης· εἰκότως γε ἔφη ὦ κρίτων ἐκεῖνοί τε ταῦτα ποιοῦσιν οὓς
σὺ λέγεις· οἴονται γὰρ κερδανεῖν ταῦτα ποιήσαντες· καὶ ἔγωγε
ταῦτα εἰκότως οὐ ποιήσω· οὐδὲν γὰρ οἶμαι κερδανεῖν ὀλίγον ὕ-
στερον πιών, ἄλλο γε ἢ γέλωτα ὀφλήσειν παρ' ἐμαυτῷ, γλιχόμε-
νος τοῦ ζῆν καὶ φειδόμενος, οὐδενὸς ἔτι ἐνόντος· ἀλλ' ἴθι ἔφη πεί-
θου καὶ μὴ ἄλλως ποίει. καὶ ὁ κρίτων ἀκούσας, ἔνευσε τῷ παιδὶ
πλησίον ἑστῶτι· καὶ ὁ παῖς ἐξελθὼν καὶ συχνὸν χρόνον διατρίψας,
ἧκεν ἄγων τὸν μέλλοντα διδόναι τὸ φάρμακον, ἐν κύλικι φέροντα
τετριμμένον· ἰδὼν δὲ ὁ σωκράτης τὸν ἄνθρωπον, εἶεν ἔφη ὦ
βέλτιστε· σὺ γὰρ τούτων ἐπιστήμων, τί χρὴ ποιεῖν; οὐδὲν ἄλλο ἔφη.

ἢ πιόντα περιιέναι, ἕως ἄν σου βάρος ἐν τοῖς σκέλεσι γένηται. ἔπειτα
κατακεῖσθαι καὶ οὕτως αὐτὸ ποιήσει. καὶ ἅμα ὤρεξε τὴν κύλικα τῷ
σωκράτει. καὶ ὃς λαβὼν καὶ μάλα ἵλεως ὦ ἐχέκρατες, οὐδὲν τρέσας
οὐδὲ διαφθείρας οὔτε τοῦ χρώματος οὔτε τοῦ προσώπου. ἀλλ' ὥσπερ
εἰώθει ταυρηδὸν ὑποβλέψας πρὸς τὸν ἄνθρωπον, τί λέγεις ἔφη περὶ
τοῦδε τοῦ πώματος πρὸς τὸ ἀποσπεῖσαί τινι; ἔξεστιν ἢ οὔ: τοσοῦτον
ἔφη ὦ σώκρατες τρίβομεν, ὅσον οἰόμεθα μέτριον εἶναι πιεῖν: μαν
θάνω ἦ δ' ὅς. ἀλλ' εὔχεσθαί γέ που τοῖς θεοῖς ἔξεστί τε καὶ χρὴ τὴν με
τοίκησιν τὴν ἐνθένδε ἐκεῖσε εὐτυχῆ γενέσθαι· ἃ δὴ καὶ ἐγὼ εὔχομαί
τε καὶ γένοιτο ταύτῃ. καὶ ἅμ' εἰπὼν ταῦτα ἐπισχόμενος καὶ μάλα
εὐχερῶς καὶ εὐκόλως ἐξέπιεν. καὶ ἡμῶν οἱ πολλοὶ τέως μὲν ἐπι
εικῶς οἷοί τε ἦσαν κατέχειν τὸ μὴ δακρύειν. ὡς δὲ εἴδομεν πίνον
τά τε καὶ πεπωκότα, οὐκέτι ἀλλ' ἐμοῦ γε βίᾳ καὶ αὐτοῦ ἀστακτὶ ἐχώ
ρει τὰ δάκρυα. ὥστε ἐγκαλυψάμενος, ἀπέκλαον ἐμαυτόν· οὐ γὰρ δὴ
ἐκεῖνόν γε. ἀλλὰ τὴν ἐμαυτοῦ τύχην, οἵου ἀνδρὸς ἑταίρου ἐστερημέ
νος εἴην. ὁ δὲ κρίτων ἔτι πρότερος ἐμοῦ ἐπειδὴ οὐχ οἷός τ' ἦν κα
τέχειν τὰ δάκρυα, ἐξανέστη. ἀπολλόδωρος δὲ καὶ ἐν τῷ ἔμπρο
σθεν χρόνῳ οὐδὲν ἐπαύετο δακρύων. καὶ δὴ καὶ τότε ἀναβρυχησά
μενος κλάων καὶ ἀγανακτῶν, οὐδένα ὅντινα οὐ κατέκλασε τῶν
παρόντων πλήν γε αὐτοῦ σωκράτους. ἐκεῖνος δὲ οἷα ἔφη ποιεῖ
τε ὦ θαυμάσιοι. ἐγὼ μέντοι οὐχ ἥκιστα τούτου ἕνεκα τὰς γυναῖ
κας ἀπέπεμψα, ἵνα μὴ τοιαῦτα πλημμελοῖεν. καὶ γὰρ ἀκήκοα
ὅτι ἐν εὐφημίᾳ χρὴ τελευτᾶν. ἀλλ' ἡσυχίαν τε ἄγετε καὶ καρτερεῖ
τε. καὶ ἡμεῖς ἀκούσαντες ᾐσχύνθημέν τε καὶ ἐπέσχομεν τοῦ δα
κρύειν. ὁ δὲ περιελθὼν ἐπειδή οἱ βαρύνεσθαι ἔφη τὰ σκέλη, κατε
κλίθη ὕπτιος· οὕτω γὰρ ἐκέλευεν ὁ ἄνθρωπος. καὶ ἅμα ἐφαπτό
μενος αὐτοῦ οὗτος ὁ δοὺς τὸ φάρμακον διαλιπὼν χρόνον, ἐπε
σκόπει τοὺς πόδας καὶ τὰ σκέλη. κἄπειτα σφόδρα πιέσας αὐ
τοῦ τὸν πόδα, ἤρετο εἰ αἰσθάνοιτο. ὁ δ' οὐκ ἔφη. καὶ μετὰ τοῦτο αὖ
θις τὰς κνήμας. καὶ ἐπανιὼν οὕτως ἡμῖν ἐπεδείκνυτο ὅτι ψύ
χοιτό τε καὶ πήγνυτο. καὶ αὐτὸς ἥπτετο καὶ εἶπεν· ὅτι ἐπειδὰν
πρὸς τῇ καρδίᾳ γένηται αὐτῷ, τότε οἰχήσεται. ἤδη οὖν σχεδόν
τι αὐτοῦ ἦν τὰ περὶ τὸ ἦτρον ψυχόμενα. καὶ ἐκκαλυψάμενος, ἐνεκε
κάλυπτο γάρ. εἶπεν ὃ δὴ τελευταῖον ἐφθέγξατο. ὦ κρίτων ἔφη τῷ

[Margin notes: [illegible] — [illegible] — καὶ ἐπανιὼν ἡμῖν αὐτοῖς ἐπεδείκνυτο]

ἀσκληπιῶι ὀφείλομεν ἀλεκτρυόνα· ἀλλὰ ἀπόδοτε καὶ μὴ ἀμελήσητε· ἀλλὰ ταῦτα ἔφη ἔσται ὁ κρίτων· ἀλλ' ὅρα εἴ τι ἄλλο λέγεις· ταῦτα ἐρομένου αὐτοῦ, οὐδὲν ἔτι ἀπεκρίνατο· ἀλλ' ὀλίγον χρόνον διαλιπὼν, ἐκινήθη τε· καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐξεκάλυψεν αὐτόν· καὶ ὃς τὰ ὄμματα ἔστησεν· ἰδὼν δὲ ὁ κρίτων, ξυνέλαβε τὸ στόμα καὶ τοὺς ὀφθαλμούς· ἥδε ἡ τελευτὴ ὦ ἐχέκρατες, τοῦ ἑταίρου ἡμῖν ἐγένετο ἀνδρὸς ὡς ἡμεῖς φαῖμεν ἂν τῶν τότε ὧν ἐπειράθημεν ἀρίστου· καὶ ἄλλως φρονιμωτάτου καὶ δικαιοτάτου :~ φαίδων ἢ περὶ ψυχῆς

※ Κρατύλος ※ ἢ ※ περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος· λογικός·

διο. κρα. ση

Βούλει οὖν καὶ σωκράτει τῶιδε ἀνακοινωσώμεθα τὸν λόγον; εἴ σοι δοκεῖ: κρατύλος φησὶν ὅδε ὦ σώκρατες, ὀνόματος ὀρθότητα εἶναι ἑκάστωι τῶν ὄντων, φύσει πεφυκυῖαν· καὶ οὐ τοῦτο εἶναι ὄνομα ὃ ἄν τινες ξυνθέμενοι καλεῖν καλῶσι, τῆς αὑτῶν φωνῆς μόριον ἐπιφθεγγόμενοι· ἀλλὰ ὀρθότητά τινα τῶν ὀνομάτων πεφυκέναι καὶ ἕλλησι καὶ βαρβάροις, τὴν αὐτὴν ἅπασιν· ἐρωτῶ οὖν αὐτὸν ἐγὼ εἰ αὐτῶι πότερον κρατύλος τῆι ἀληθείαι ὄνομα ἐστὶν ἢ οὔ· ὁ δὲ ὁμολογεῖ αὐτῶι γε ὄντι ὄνομα ᾖ· τί δαὶ σωκράτει ἔφην ἐγώ· σωκράτης ἦ δ' ὅς: οὐκοῦν καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις πᾶσιν ὅπερ καλοῦμεν ὄνομα ἕκαστον, τοῦτό ἐστιν ἑκάστωι ὄνομα· ὁ δὲ, οὔκουν σοί γε ἦ δ' ὅς ὄνομα ἑρμογένης· οὐδὲ ἂν πάντες καλῶσιν ἄνθρωποι· καὶ ἐμοῦ ἐρωτῶντος καὶ προθυμουμένου εἰδέναι ὅτι ποτὲ λέγει· οὔτε ἀποσαφεῖ οὐδὲν, εἰρωνεύεταί τε πρός με, προσποιούμενός τι αὐτὸς ἐν ἑαυτῶι διανοεῖσθαι ὡς εἰδὼς περὶ αὐτοῦ· ὃ εἰ βούλοιτο σαφῶς εἰπεῖν, ποιήσειεν ἂν καὶ ἐμὲ ὁμολογεῖν καὶ λέγειν ἅπερ αὐτὸς λέγει· εἰ οὖν πηι ἔχεις συμβαλεῖν τὴν κρατύλου μαντείαν, ἡδέως ἂν ἀκούσαιμι· μᾶλλον δὲ αὐτῶι σοι ὅπηι δοκεῖ ἔχειν περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος, ἔτι ἂν ἥδιον πυθοίμην εἴ σοι βουλομένωι ἐστίν: ὦ παῖ ἱππονίκου ἑρμόγενες· παλαιὰ παροιμία ὅτι χαλεπὰ τὰ καλά ἐστιν, ὅπηι ἔχει μαθεῖν· καὶ δὴ καὶ τὸ περὶ τῶν ὀνομάτων, οὐ σμικρὸν τυγχάνει ὂν μάθημα· εἰ μὲν οὖν ἐγὼ ἤδη ἀκη

κόη παρὰ προδίκου τὴν πεντηκοντάδραχμον ἐπίδειξιν ἣν ἀκού
σαντι ὑπάρχει περὶ τούτου πεπαιδεῦσθαι ὥς φησιν ἐκεῖνος· οὐδὲν
ἂν ἐκώλυσέ σε αὐτίκα μάλα εἰδέναι τὴν ἀλήθειαν περὶ ὀνομάτων
ὀρθότητος· νῦν δὲ οὐκ ἀκήκοα, ἀλλὰ τὴν δραχμιαίαν· οὔκουν οἶδα
πῆ ποτε τὸ ἀληθὲς ἔχει περὶ τῶν τοιούτων· συζητεῖν μέντοι ἕτοι
μός εἰμι καὶ σοὶ καὶ κρατύλω κοινῆ· ὅτι δὲ οὔ φησί σοι ἑρμογένη
ὄνομα εἶναι τῆ ἀληθεία, ὑποπτεύω αὐτὸν σκώπτειν· οἴεται
γὰρ ἴσως σε χρημάτων ἐφιέμενον κτήσεως, ἀποτυγχάνειν ἑ
κάστοτε· ἀλλ' ὃ νῦν δὴ ἔλεγον, εἰδέναι μὲν τὰ τοιαῦτα χαλεπόν· εἰς δὲ
κοινὸν δὲ καταθέντας, χρὴ σκοπεῖν εἴτε ὡς σὺ λέγεις ἔχει, εἴτε
ὡς κρατύλος: καὶ μὴν ἔγωγε ὦ σώκρατες· πολλάκις δὴ καὶ
τούτω διαλεχθεὶς καὶ ἄλλοις πολλοῖς, οὐ δύναμαι πεισθῆναι,
ὡς ἄλλη τις ὀρθότης ὀνόματος· ἢ ξυνθήκη καὶ ὁμολογία· ἐμοὶ
γὰρ δοκεῖ, ὅ, τι ἄν τίς τω θῆται ὄνομα, τοῦτο εἶναι τὸ ὀρθόν· καὶ ἂν
αὖθις γε ἕτερον μεταθῆται· ἐκεῖνο δὲ μηκέτι καλῆ, οὐδὲν ἧττον τὸ
ὕστερον ὀρθῶς ἔχειν τοῦ προτέρου, ὥσπερ τοῖς οἰκέταις ἡμεῖς
μετατιθέμεθα· οὐδὲν ἧττον τοῦτ' εἶναι ὀρθὸν τὸ μετατεθὲν τοῦ
προτέρου κειμένου· οὐ γὰρ φύσει ἑκάστω πεφυκέναι ὄνομα οὐ
δὲν οὐδενί· ἀλλὰ νόμω καὶ ἔθει τῶν ἐθισάντων τε καὶ καλούντων·
εἰ δέ πη ἄλλη ἔχει, ἕτοιμος ἔγωγε καὶ μανθάνειν καὶ ἀκούειν
οὐ μόνον παρὰ κρατύλου ἀλλὰ καὶ παρ' ἄλλου ὁτουοῦν: ἴσως μέν
τι λέγεις ὦ ἑρμόγενες· σκεψώμεθα δέ· ὃ ἂν θῆ καλεῖν τις ἕ
καστον, τοῦθ' ἑκάστω ὄνομα; ἔμοιγε δοκεῖ: καὶ ἐὰν ἰδιώτης
καλῆ· καὶ ἐὰν πόλις; φημί: τί οὖν· ἐὰν ἐγὼ καλῶ ὁτιοῦν τῶν ὄν
των, οἷον ὃ νῦν καλοῦμεν ἄνθρωπον, ἐὰν ἐγὼ τοῦτο ἵππον προ
σαγορεύω· ὃ δὲ νῦν ἵππον ἄνθρωπον, ἔσται δημοσία μὲν ὄνο
μα ἄνθρωπος τῶ αὐτῶ· ἰδία δὲ ἵππος· καὶ ἰδία μὲν αὖ
ἄνθρωπος· δημοσία δὲ ἵππος; οὕτω λέγεις; ἔμοιγε δοκεῖ:
φέρε δή μοι τόδε εἰπέ· καλεῖς τι ἀληθῆ λέγειν καὶ ψευδῆ; ἔγωγε:
οὐκοῦν εἴη ἂν λόγος ἀληθής· ὁ δὲ ψευδής; πάνυ γε: ἆρ' οὖν
οὗτος ὃς ἂν τὰ ὄντα λέγη ὡς ἔστιν, ἀληθής· ὃς δ' ἂν ὡς οὐκ ἔστι,
ψευδής; ναί: ἔστιν ἄρα τοῦτο λόγω λέγειν τὰ ὄντα τε καὶ μή;
πάνυ γε: ὁ λόγος δ' ἐστὶν ὁ ἀληθής, πότερον ὅλος μὲν ἀληθής·
τὰ μόρια δ' αὐτοῦ οὐκ ἀληθῆ; οὐκ ἀλλὰ καὶ τὰ μόρια: πότερον δὲ

τὰ μὲν μεγάλα μόρια ἀληθῆ· τὰ δὲ σμικρὰ οὔ; ἢ πάντα: πάντα οἶμαι
ἔγωγε: ἔστιν οὖν ὅ τι λέγεις λόγου σμικρότερον μόριον ἄλλο ἢ ὄνο
μα: οὔκ, ἀλλὰ τοῦτο σμικρότατον: καὶ τὸ ὄνομα ἄρα τὸ τοῦ ἀληθοῦς
λόγου λέγεται; ναί: ἀληθές γε ὡς φῄς; ναί: τὸ δὲ τοῦ ψεύδους μό
ριον οὐ ψεῦδος; φημί: ἔστιν ἄρα ὄνομα ψεῦδος καὶ ἀληθὲς λέγειν
εἴπερ καὶ λόγον: πῶς γὰρ οὔ: ὃ ἂν ἄρα ἕκαστος φῇ τῳ ὄνομα
εἶναι, τοῦτό ἐστιν ἑκάστῳ ὄνομα: ναί: ἦ καὶ ὁπόσα ἂν φῇ τις ἑκά
στῳ ὀνόματα εἶναι, τοσαῦτα ἔσται· καὶ τότε ὁπόταν φῇ; οὐ γὰρ ἔχω
ἔγωγε ὦ σώκρατες, ὀνόματος ἄλλην ὀρθότητα ἢ ταύτην, ἐμοὶ
μὲν ἕτερον εἶναι καλεῖν ἑκάστῳ ὄνομα ὃ ἐγὼ ἐθέμην, σοὶ δὲ ἕτε
ρον, ὃ ἂν σύ. οὕτω δὲ καὶ ταῖς πόλεσιν ὁρῶ ἰδίᾳ ἑκάσταις ἐπὶ τοῖς
αὐτοῖς κείμενα ὀνόματα καὶ ἕλλησι παρὰ τοὺς ἄλλους
ἕλληνας· καὶ ἕλλησι παρὰ βαρβάρους: φέρε δὴ ἴδωμεν ὦ ἑρμόγενες.
πότερον καὶ τὰ ὄντα οὕτως ἔχειν σοι φαίνεται, ἰδίᾳ αὐτῶν ἡ οὐσία
εἶναι ἑκάστῳ, ὥσπερ πρωταγόρας ἔλεγε· λέγων πάντων χρη
μάτων μέτρον εἶναι ἄνθρωπον· ὡς ἄρα οἷα μὲν ἂν ἐμοὶ φαίνηται
τὰ πράγματα, τοιαῦτα μὲν ἔστιν ἐμοί, οἷα δ᾽ ἂν σοί, τοιαῦτα δὲ σοί,
ἢ ἔχειν δοκεῖ σοι αὐτὰ αὑτῶν τινα βεβαιότητα τῆς οὐσίας:
ἤδη ποτὲ ἔγωγε ὦ σώκρατες ἀπορῶν καὶ ἐνταῦθα ἐξηνέχθην
εἰς ἅπερ πρωταγόρας λέγει· οὐ πάνυ τι μέντοι μοι δοκεῖ οὕτως
ἔχειν: τί δαί; ἐς τόδε ἤδη ἐξηνέχθης ὥστε μὴ πάνυ σοι δοκεῖν εἶ
ναί τινα ἄνθρωπον πονηρόν; οὐ μὰ τὸν δία ἀλλὰ πολλάκις
δὴ ταυτὸ πέπονθα, ὥστε μοι δοκεῖν πάνυ πονηροὺς εἶναί τινας
ἀνθρώπους καὶ μάλα συχνούς: τί δαί· πάνυ χρηστοὶ οὔπω σοι
ἔδοξαν εἶναι ἄνθρωποι; καὶ μάλα ὀλίγοι: ἔδοξαν δ᾽ οὖν; ἔμοιγε:
πῶς οὖν τοῦτο τίθεσαι; ἆρ᾽ ὧδε· τοὺς μὲν πάνυ χρηστοὺς, πάνυ
φρονίμους· τοὺς δὲ πάνυ πονηροὺς, πάνυ ἄφρονας; ἔμοιγε
δοκεῖ οὕτως: οἷόν τε οὖν ἐστιν, εἰ πρωταγόρας ἀληθῆ ἔλεγε·
καὶ ἔστιν αὕτη ἡ ἀλήθεια, τὸ οἷα ἂν δοκῇ ἑκάστῳ τοιαῦτα καὶ
εἶναι, τοὺς μὲν ἡμῶν φρονίμους εἶναι, τοὺς δὲ ἄφρονας; οὐ
δῆτα: καὶ ταῦτά γε ὡς ἐγᾦμαι σοὶ πάνυ δοκεῖ, φρονήσεως
οὔσης καὶ ἀφροσύνης, μὴ πάνυ δυνατὸν εἶναι πρωταγόραν
ἀληθῆ λέγειν· οὐδὲν γὰρ ἄν που τῇ ἀληθείᾳ ὁ ἕτερος τοῦ ἑτέ
ρου φρονιμώτερος εἴη· εἴπερ ἃ ἂν ἑκάστῳ δοκῇ, ἑκάστῳ ἀλη

αὐτά· ἔστι ταῦτα· ἀμφοῖν οὐδὲ κατ' εὐθύδημόν γε οἶμαι σοὶ δοκεῖ
πᾶσι πάντα ὁμοίως εἶναι ἅμα καὶ ἀεί· οὐδὲ γὰρ ἂν οὕτως εἶεν οἱ μὲν
χρηστοὶ οἱ δὲ πονηροί, εἰ ὁμοίως ἅπασι καὶ ἀεὶ ἀρετή τε καὶ κακία
εἴη· ἀληθῆ λέγεις· οὐκοῦν εἰ μήτε πᾶσι πάντα ἐστὶν ὁμοίως
ἅμα καὶ ἀεί, μήτε ἑκάστῳ ἰδίᾳ ἕκαστον τῶν ὄντων ἐστίν, δῆλον δὴ ὅ
τι αὐτὰ αὑτῶν οὐσίαν ἔχοντά τινα βέβαιόν ἐστι τὰ πράγματα, οὐ
πρὸς ἡμᾶς οὐδὲ ὑφ' ἡμῶν ἑλκόμενα ἄνω καὶ κάτω τῷ ἡμετέ
ρῳ φαντάσματι· ἀλλὰ καθ' αὑτὰ πρὸς τὴν αὑτῶν οὐσίαν ἔχοντα
ᾗπερ πέφυκεν· δοκεῖ μοι ὦ σώκρατες οὕτως ἔχειν· πότερον
οὖν αὐτὰ μὲν ἂν εἴη οὕτω πεφυκότα, αἱ δὲ πράξεις αὐτῶν οὐ κατὰ
τὸν αὐτὸν τρόπον; ἢ οὐ καὶ αὗται ἕν τι εἶδος τῶν ὄντων εἰσὶν αἱ πρά
ξεις· πάνυ γε καὶ αὗται· κατὰ τὴν αὑτῶν ἄρα φύσιν καὶ αἱ πρά
ξεις πράττονται, οὐ κατὰ τὴν ἡμετέραν δόξαν· οἷον ἐάν τι ἐπιχει
ρήσωμεν ἡμεῖς τῶν ὄντων τέμνειν, πότερον ἡμῖν τμητέον ἐστὶν ἕ
καστον ὡς ἂν ἡμεῖς βουλώμεθα καὶ ᾧ ἂν βουληθῶμεν, ἢ ἐὰν μὲν
φύσ. κατὰ τὴν φύσιν βουληθῶμεν ἕκαστον τέμνειν τε καὶ τέ
μνεσθαι καὶ ᾧ πέφυκε, τεμοῦμέν τε καὶ πλέον τι ἡμῖν ἔσται καὶ ὀρ
θῶς πράξομεν τοῦτο· ἐὰν δὲ παρὰ φύσιν, ἐξαμαρτησόμεθά τε
καὶ οὐδὲν πράξομεν· ἔμοιγε δοκεῖ οὕτω· οὐκοῦν καὶ ἐὰν κάειν
τι ἐπιχειρήσωμεν, οὐ κατὰ πᾶσαν δόξαν δεῖ κάειν, ἀλλὰ κατὰ τὴν
ὀρθήν· αὕτη δ' ἐστὶν ᾗ πέφυκεν ἕκαστον κάεσθαί τε καὶ κάειν
καὶ ᾧ πέφυκε· ἔστι ταῦτα· οὐκοῦν καὶ τἆλλα οὕτω· πάνυ γε·
ἆρ' οὖν οὐ καὶ τὸ λέγειν μία τις τῶν πράξεών ἐστιν· ναί· πότερον
οὖν ᾗ ἄν τῳ δοκῇ λεκτέον εἶναι, ταύτῃ λέγων ὀρθῶς λέξει, ἢ ἐὰν
μὲν ᾗ πέφυκε τὰ πράγματα λέγειν τε καὶ λέγεσθαι καὶ ᾧ,
ταύτῃ καὶ τούτῳ λέγῃ, πλέον τέ τι ποιήσει καὶ ἐρεῖ, ἂν δὲ μή, ἐξα
μαρτήσεταί τε καὶ οὐδὲν ποιήσει· οὕτω μοι δοκεῖ ὡς λέγεις·
οὐκοῦν τοῦ λέγειν μόριον τὸ ὀνομάζειν· ὀνομάζοντες γάρ που
λέγουσι τοὺς λόγους· πάνυ γε· οὐκοῦν καὶ τὸ ὀνομάζειν
πρᾶξίς ἐστιν, εἴπερ καὶ τὸ λέγειν πρᾶξίς τις ἦν περὶ τὰ πρά
γματα· ναί· αἱ δὲ πράξεις ἐφάνησαν ἡμῖν οὐ πρὸς ἡμᾶς οὖ
σαι, ἀλλ' αὑτῶν τινα ἰδίαν φύσιν ἔχουσαι· ἔστι ταῦτα· οὐκοῦν καὶ
ὀνομάζειν τε ὀνομαστέον ᾗ πέφυκε τὰ πράγματα ὀνομάζεσθαι καὶ ᾧ,
ἀλλ' οὐχ ᾗ ἂν ἡμεῖς βουληθῶμεν, εἴπερ τι τοῖς ἔμπροσθεν μέλλει

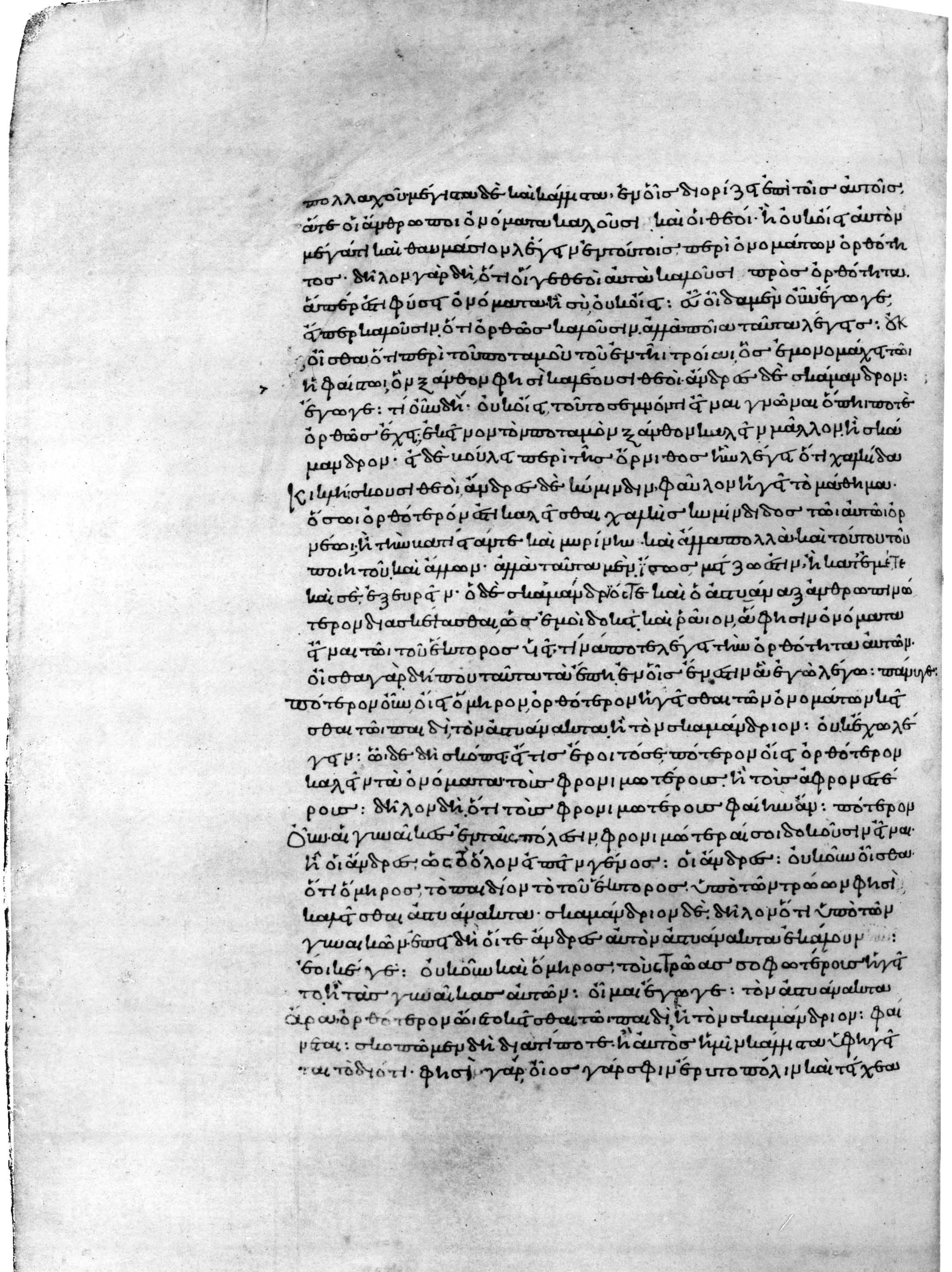
λε ὁμολογούμενον εἶναι· καὶ οὕτω μὲν ἂν πλέον τι ποιοῖ μὲν καὶ
ὀνομάζοι μὲν, ἄλλως δὲ οὔ: φαίνεταί μοι: φέρε δὴ ὃ ἔδει τέμνειν, ἔ-
δει τῳ φαμὲν τέμνειν: ναί: καὶ ὃ ἔδει κερκίζειν ἔδει τῳ κερκίζειν.
καὶ ὃ ἔδει τρυπᾶν, ἔδει τῳ τρυπᾶν: πάνυ γε: καὶ ὃ ἔδει δὴ ὀνομά-
ζειν, ἔδει τῳ ὀνομάζειν: ἔστι ταῦτα: τί δ' ἦν ἐκεῖνο ᾧ ἔδει τρυπᾶν:
τρύπανον: τί δαὶ ᾧ κερκίζειν: κερκίς: τί δαὶ ᾧ ὀνομάζειν: ὄνο-
μα: εὖ λέγεις: ὄργανον ἄρα τί ἐστι καὶ τὸ ὄνομα: πάνυ γε: εἰ οὖν
ἐγὼ ἐροίμην τί ἦν ὄργανον ἡ κερκίς: οὐχ ᾧ κερκίζομεν: ναί:
κερκίζοντες δὲ τί δρῶμεν· οὐ τὴν κρόκην καὶ τοὺς στήμονας συγ-
κεχυμένους διακρίνομεν: ναί: οὐκοῦν καὶ περὶ τρυπάνου ἕξεις
οὕτως εἰπεῖν καὶ περὶ τῶν ἄλλων: πάνυ γε: ἔχεις δὴ καὶ περὶ ὀνόμα-
τος οὕτως εἰπεῖν· ὀργάνῳ ὄντι τῷ ὀνόματι ὀνομάζοντες, τί ποιοῦ-
μεν: οὐκ ἔχω λέγειν: ἆρ' οὐ διδάσκομέν τι ἀλλήλους καὶ τὰ πρά-
γματα διακρίνομεν ᾗ ἔχει: πάνυ γε: ὄνομα ἄρα διδασκαλικόν τι
ἐστὶν ὄργανον καὶ διακριτικὸν τῆς οὐσίας ὥσπερ κερκὶς ὑφάσματος:
ναί: ὑφαντικὸν δέ γε ἡ κερκίς: πῶς δ' οὔ: ὑφαντικὸς μὲν ἄρα κερ-
κίδι καλῶς χρήσεται· καλῶς δ' ἐστὶν ὑφαντικῶς· διδασκαλικὸς δὲ
ὀνόματι καλῶς δ' ἐστὶ διδασκαλικῶς: ναί: τοῦ τίνος οὖν ἔργῳ ὁ ὑ-
φάντης καλῶς χρήσεται ὅταν τῇ κερκίδι χρῆται: τοῦ τοῦ τέκτονος:
πᾶς δὲ τέκτων ἢ ὁ τὴν τέχνην ἔχων: ὁ τὴν τέχνην: τοῦ τίνος
δὲ ἔργῳ ὁ τρυπητὴς καλῶς χρήσεται ὅταν τῷ τρυπάνῳ χρῆται:
τοῦ τοῦ χαλκέως: ἆρ' οὖν πᾶς χαλκεὺς ἢ ὁ τὴν τέχνην ἔχων: εἶεν· ὁ τὴν τέχνην ἔχων:
τοῦ δὲ τίνος ἔργῳ ὁ διδασκαλικὸς χρήσεται ὅταν τῷ ὀνόματι χρῆ-
ται: οὐδὲ τοῦτ' ἔχω: οὐδὲ τοῦτό γ' ἔχεις εἰπεῖν τίς παραδίδωσιν ἡμῖν
τὰ ὀνόματα οἷς χρώμεθα: οὐ δῆτα: ἆρ' οὐχὶ ὁ νόμος δοκεῖ σοι εἶ-
ναι ὁ παραδιδοὺς αὐτά: ἔοικεν: νομοθέτου ἄρα ἔργῳ χρήσεται ὁ
διδασκαλικὸς ὅταν ὀνόματι χρῆται: δοκεῖ μοι: νομοθέτης δέ σοι δο-
κεῖ πᾶς εἶναι ἀνὴρ ἢ ὁ τὴν τέχνην ἔχων: ὁ τὴν τέχνην: οὐκ ἄρα
παντὸς ἀνδρός, ὦ Ἑρμόγενες, ὄνομα θέσθαι ἐστίν, ἀλλά τινος ὀνο-
ματουργοῦ· οὗτος δ' ἐστίν, ὡς ἔοικεν, ὁ νομοθέτης, ὃς δὴ τῶν δημιουρ-
γῶν σπανιώτατος ἐν ἀνθρώποις γίγνεται: ἔοικεν: ἴθι δὴ ἐπι-
σκέψαι ποῖ βλέπων ὁ νομοθέτης τὰ ὀνόματα τίθεται· ἐκ τῶν ἔμπρο-
σθεν δὲ ἀνασκέψαι. ποῖ βλέπων ὁ τέκτων τὴν κερκίδα ποιεῖ· ἆρ' οὐ
πρὸς τοιοῦτόν τι ὃ ἐπεφύκει κερκίζειν: πάνυ γε: τί δαί· ἂν καταγῇ

ὁ τὴν τέχνην ἔχων:

οὐκοῦν ἐκεῖνο δικαιότατ' ἂν αὐτὸ ὃ ἔστι κερκὶς καλέσαιμεν: ἔμοιγε δοκεῖ:

αὐτῷ ἡ κερκὶς ποιοῦντι· πότερον πάλιν ποιήσει ἄλλην πρὸς τὴν κατεα-
γυῖαν βλέπων· ἢ πρὸς ἐκεῖνο τὸ εἶδος· πρὸς ὅπερ καὶ ἣν κατέαξεν ἐποί-
ει: πρὸς ἐκεῖνο ἔμοιγε δοκεῖ: οὐκοῦν ἐπειδὰν δέῃ λεπτῷ ἱματίῳ ἢ
παχεῖ ἢ λινῷ ἢ ἐρεῷ ἢ ὁποιῳοῦν τινι κερκίδα ποιεῖν, πάσας μὲν δεῖ
τὸ τῆς κερκίδος ἔχειν εἶδος· οἵα δ' ἑκάστῳ καλλίστη πέφυκε, ταύτην
ἀποδιδόναι τὴν φύσιν εἰς τὸ ἔργον ἕκαστον: ναί: καὶ περὶ τῶν ἄλλων δὴ
ὀργάνων ὁ αὐτὸς τρόπος· τὸ φύσει ἑκάστῳ πεφυκὸς ὄργανον ἐξευ-
ρόντα δεῖ ἀποδοῦναι εἰς ἐκεῖνο ἐξ οὗ ἂν ποιῇ τὸ ἔργον· οὐχ οἷον ἂν αὐ-
τὸς βουληθῇ· ἀλλ' οἷον ἐπεφύκει· τὸ φύσει γὰρ ἑκάστῳ ὡς ἔοικε τρύπα-
νον πεφυκὸς, εἰς σίδηρον δεῖ ἐπίστασθαι τιθέναι: πάνυ γε: καὶ
τὴν φύσει κερκίδα ἑκάστῳ πεφυκυῖαν, εἰς ξύλον: ἔστι ταῦτα: φύσει
γὰρ ἦν ἑκάστῳ εἴδει ὑφάσματος ὡς ἔοικεν ἑκάστη κερκίς· καὶ τἆλλα
οὕτως: ναί: ἆρ' οὖν ὦ βέλτιστε, καὶ τὸ ἑκάστῳ φύσει πεφυκὸς ὄνομα,
τὸν νομοθέτην ἐκεῖνον εἰς τοὺς φθόγγους καὶ τὰς συλλαβὰς δεῖ ἐπί-
στασθαι τιθέναι· καὶ βλέποντα πρὸς αὐτὸ ἐκεῖνο ὃ ἔστιν ὄνομα, πάν-
τα τὰ ὀνόματα ποιεῖν τε καὶ τίθεσθαι, εἰ μέλλει κύριος εἶναι ὀνομά-
των θέτης· εἰ δὲ μὴ εἰς τὰς αὐτὰς συλλαβὰς ἕκαστος ὁ νομοθέτης
τίθησιν, οὐδὲν δεῖ τοῦτο ἀγνοεῖν· οὐδὲ γὰρ εἰς τὸν αὐτὸν σίδηρον ἅπας
χαλκεὺς τίθησι, τοῦ αὐτοῦ ἕνεκα ποιῶν τὸ αὐτὸ ὄργανον· ἀλλ' ὅμως
ἕως ἂν τὴν αὐτὴν ἰδέαν ἀποδιδῷ, ἐάντε ἐν ἄλλῳ σιδήρῳ, ὅμως ὀρθῶς
ἔχει τὸ ὄργανον, ἐάντε ἐνθάδε, ἐάντε ἐν βαρβάροις τις ποιῇ· ἦ γάρ:
πάνυ γε: οὐκοῦν οὕτως ἀξιώσεις καὶ τὸν νομοθέτην τόν τε ἐνθάδε
καὶ τὸν ἐν τοῖς βαρβάροις· ἕως ἂν τὸ τοῦ ὀνόματος εἶδος ἀποδι-
δῷ τὸ προσῆκον ἑκάστῳ ἐν ὁποιαισοῦν συλλαβαῖς, οὐδὲν χείρω
νομοθέτην εἶναι τὸν ἐνθάδε ἢ τὸν ὁπουοῦν ἄλλοθι: πάνυ γε: τίς
οὖν ὁ γνωσόμενος εἰ τὸ προσῆκον εἶδος κερκίδος ἐν ὁποιῳοῦν
ξύλῳ κεῖται· ὁ ποιήσας ὁ τέκτων, ἢ ὁ χρησόμενος ὁ ὑφάντης: εἰ-
κὸς μὲν μᾶλλον ὦ σώκρατες, τὸν χρησόμενον: τίς οὖν ὁ τῷ τοῦ λυ-
ροποιοῦ ἔργῳ χρησόμενος· ἆρ' οὐχ οὗτος, ὃς ἐπίσταιτο ἂν
ἐργαζομένῳ κάλλιστα ἐπιστατεῖν καὶ εἰργασμένον γνοίη εἴτ' εὖ
εἴργασται εἴτε μή: πάνυ γε: τίς: ὁ κιθαριστής: τίς δαὶ ὁ τῷ
τοῦ ναυπηγοῦ: κυβερνήτης: τίς δαὶ τῷ τοῦ νομοθέτου ἔργῳ
ἐπιστατήσειέν τ' ἂν κάλλιστα καὶ εἰργασμένον κρίνειε καὶ ἐνθάδε
καὶ ἐν τοῖς βαρβάροις· ἆρ' οὐχ ὅσπερ χρήσεται: ναί: ἆρ' οὖν οὐχ

ἐρωτᾶν ἐπιστάμενος, οὗτός ἐστιν; πάνυ γε: ὁ δὲ αὐτὸς καὶ ἀποκρί-
νεσθαι; ναί: τὸν δὲ ἐρωτᾶν καὶ ἀποκρίνεσθαι ἐπιστάμενον ἄλλο τι σὺ
καλεῖς ἢ διαλεκτικόν; οὐκ, ἀλλὰ τοῦτο: τέκτονος μὲν ἄρα ἔργον ἐστὶν
ποιῆσαι πηδάλιον ἐπιστατοῦντος κυβερνήτου, εἰ μέλλει καλὸν εἶναι
τὸ πηδάλιον: φαίνεται: νομοθέτου δέ γε ὡς ἔοικεν ὄνομα, ἐπιστάτην
ἔχοντος διαλεκτικὸν ἄνδρα, εἰ μέλλει καλῶς ὀνόματα θήσεσθαι:
ἔστι ταῦτα: κινδυνεύει ἄρα ὦ Ἑρμόγενες εἶναι οὐ φαῦλον ὡς σὺ οἴει,
ἡ τοῦ ὀνόματος θέσις· οὐδὲ φαύλων ἀνδρῶν οὐδὲ τῶν ἐπιτυχόν-
των· καὶ Κρατύλος ἀληθῆ λέγει λέγων φύσει τὰ ὀνόματα εἶναι τοῖς
πράγμασι· καὶ οὐ πάντα δημιουργὸν ὀνομάτων εἶναι· ἀλλὰ μόνον
ἐκεῖνον τὸν ἀποβλέποντα εἰς τὸ τῇ φύσει ὄνομα ὂν ἑκάστῳ καὶ δυ-
νάμενον αὐτοῦ τὸ εἶδος τιθέναι, εἴς τε τὰ γράμματα καὶ τὰς συλλαβάς:
οὐκ ἔχω ὦ Σώκρατες ὅπως χρὴ πρὸς ἃ λέγεις ἐναντιοῦσθαι·
ἴσως μέντοι οὐ ῥᾴδιόν ἐστιν οὕτως ἐξαίφνης πεισθῆναι, ἀλλὰ δοκῶ μοι ὧδε ἂν μᾶλλον πιθέσθαι σοι εἴ μοι
δείξειας ἥντινα φὴς εἶναι τὴν φύσει ὀρθότητα ὀνόματος: ἐγὼ
μὲν ὦ μακάριε Ἑρμόγενες, οὐδεμίαν λέγω· ἀλλ᾽ ἐπελάθου γε ὧν ὀ-
λίγον πρότερον ἔλεγον, ὅτι οὐκ εἰδείην ἀλλὰ σκεψοίμην μετὰ σοῦ.
νῦν δὲ σκοπουμένοις ἡμῖν ἐμοί τε καὶ σοί, τοσοῦτον μὲν ἤδη φαίνε-
ται παρὰ τὰ πρότερα, φύσει τέ τινα ὀρθότητα ἔχον εἶναι τὸ ὄνομα·
καὶ οὐ παντὸς ἀνδρὸς ἐπίστασθαι καλῶς αὐτὸ πράγματι ὁτῳοῦν
θέσθαι· ἢ οὔ: πάνυ γε: οὐκοῦν τὸ μετὰ τοῦτο χρὴ ζητεῖν, εἴπερ ἐπι-
θυμεῖς εἰδέναι, ἥτις ποτ᾽ αὖ ἐστιν αὐτοῦ ἡ ὀρθότης: ἀλλὰ μὴν ἐπιθυ-
μῶ γε εἰδέναι: σκόπει τοίνυν: πῶς οὖν χρὴ σκοπεῖν: ὀρθοτά-
τη μὲν τῆς σκέψεως ὦ ἑταῖρε, μετὰ τῶν ἐπισταμένων, χρήματα ἐ-
κείνοις τελοῦντα καὶ χάριτας κατατιθέμενον· εἰσὶ δὲ οὗτοι οἱ σο-
φισταί· οἷσπερ καὶ ὁ ἀδελφός σου Καλλίας πολλὰ τελέσας χρήμα-
τα, σοφὸς δοκεῖ εἶναι· ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἐγκρατὴς εἶ τῶν πατρῴ-
ων, λιπαρεῖν χρὴ τὸν ἀδελφὸν καὶ δεῖσθαι αὐτοῦ διδάξαι σε τὴν
ὀρθότητα περὶ τῶν τοιούτων ἣν ἔμαθε παρὰ Πρωταγόρου:
ἄτοπος μεντἂν εἴη μου ὦ Σώκρατες ἡ δέησις, εἰ τὴν μὲν ἀλήθειαν
τὴν Πρωταγόρου ὅλως οὐκ ἀποδέχομαι· τὰ δὲ τῇ τοιαύτῃ ἀ-
ληθείᾳ ῥηθέντα ἀγαπῴην ὥς του ἄξια: ἀλλ᾽ εἰ μὴ αὖ σε ταῦτα
ἀρέσκει, παρ᾽ Ὁμήρου χρὴ μανθάνειν καὶ παρὰ τῶν ἄλλων ποιη-
τῶν: καὶ τί λέγει ὦ Σώκρατες Ὅμηρος περὶ ὀνομάτων καὶ ποῦ:

πολλαχοῦ· μέγιστα δὲ καὶ κάλλιστα, ἐν οἷς διορίζει ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς
ἅτε οἱ ἄνθρωποι ὀνόματα καλοῦσι καὶ οἱ θεοί· ἢ οὐκ οἴει αὐτὸν
μέγα τι καὶ θαυμάσιον λέγειν ἐν τούτοις περὶ ὀνομάτων ὀρθότη-
τος· δῆλον γὰρ δή, ὅτι οἵ γε θεοὶ αὐτὰ καλοῦσι πρὸς ὀρθότητα
ἅπερ ἐστὶ φύσει ὀνόματα· ἢ σὺ οὐκ οἴει: εὖ οἶδα μὲν οὖν ἔγωγε,
εἴπερ καλοῦσιν, ὅτι ὀρθῶς καλοῦσιν. ἀλλὰ ποῖα ταῦτα λέγεις: οὐκ
οἶσθα ὅτι περὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ ἐν τῇ τροίᾳ, ὃς ἐμονομάχει τῷ
ἡφαίστῳ, ὃν ξάνθον φησὶ καλέουσι θεοί, ἄνδρες δὲ σκάμανδρον:
ἔγωγε: τί οὖν δή; οὐκ οἴει τοῦτο σεμνόν τι εἶναι γνῶναι ὅτι ποτὲ
ὀρθῶς ἔχει ἐκεῖνον τὸν ποταμὸν ξάνθον καλεῖν μᾶλλον ἢ σκά-
μανδρον: εἰ δὲ βούλει περὶ τῆς ὄρνιθος ἣν λέγει ὅτι χαλκίδα
κικλήσκουσι θεοί, ἄνδρες δὲ κύμινδιν, φαῦλον ἡγεῖ τὸ μάθημα·
ὅσῳ ὀρθότερόν ἐστι καλεῖσθαι χαλκὶς κυμίνδιδος τῷ αὐτῷ ὀρ-
νέῳ, ἢ τὴν βατίειάν τε καὶ μυρίνην καὶ ἄλλα πολλὰ καὶ τούτου τοῦ
ποιητοῦ καὶ ἄλλων· ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἴσως ὑψηλότερα ἢ κατ' ἐμὲ
καὶ σὲ ἐξευρεῖν· ὁ δὲ σκαμάνδριός τε καὶ ὁ ἀστυάναξ ἀνθρωπινώ-
τερον διασκέψασθαι ὥς γ' ἐμοὶ δοκεῖ καὶ ῥᾷον, ἅ φησιν ὀνόματα
εἶναι τῷ τοῦ ἕκτορος ὑεῖ, τίνα ποτὲ λέγει τὴν ὀρθότητα αὐτῶν·
οἶσθα γὰρ δήπου ταῦτα τὰ ἔπη ἐν οἷς ἔνεστιν ἃ ἐγὼ λέγω: πάνυ γε:
πότερον οὖν οἴει ὅμηρον ὀρθότερον ἡγεῖσθαι τῶν ὀνομάτων κεῖ-
σθαι τῷ παιδί, τὸ ἀστυάνακτα ἢ τὸ σκαμάνδριον: οὐκ ἔχω λέ-
γειν: ὧδε δὴ σκόπει· εἴ τις ἔροιτό σε, πότερον οἴει ὀρθότερον
καλεῖν τὰ ὀνόματα τοὺς φρονιμωτέρους ἢ τοὺς ἀφρονεστέ-
ρους: δῆλον δὴ ὅτι τοὺς φρονιμωτέρους φαίην ἄν: πότερον
οὖν αἱ γυναῖκες ἐν ταῖς πόλεσι φρονιμώτεραί σοι δοκοῦσιν εἶναι
ἢ οἱ ἄνδρες, ὡς τὸ ὅλον εἰπεῖν γένος: οἱ ἄνδρες: οὐκοῦν οἶσθα
ὅτι ὅμηρος τὸ παιδίον τὸ τοῦ ἕκτορος ὑπὸ τῶν τρώων φησὶ
καλεῖσθαι ἀστυάνακτα, σκαμάνδριον δὲ δῆλον ὅτι ὑπὸ τῶν
γυναικῶν, ἐπεὶ δὴ οἵ γε ἄνδρες αὐτὸν ἀστυάνακτα ἐκάλουν:
ἔοικέ γε: οὐκοῦν καὶ ὅμηρος τοὺς τρῶας σοφωτέρους ἡγεῖ-
το ἢ τὰς γυναῖκας αὐτῶν: οἶμαι ἔγωγε: τὸν ἀστυάνακτα
ἄρα ὀρθότερον ᾤετο κεῖσθαι τῷ παιδὶ ἢ τὸν σκαμάνδριον: φαί-
νεται: σκοπῶμεν δὴ διὰ τί ποτε. ἢ αὐτὸς ἡμῖν κάλλιστα ὑφηγεῖ-
ται τὸ διότι· φησὶ γάρ· οἶος γάρ σφιν ἔρυτο πόλιν καὶ τείχεα

61 v.

μακρόν. διὰ ταῦτα δὴ ὡς ἔοικεν ὀρθῶς ἔχει καλεῖν τὸν τοῦ σωτῆρος
υἱὸν Ἀστυάνακτα τούτου ὃ ἔσωζεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ὥς φησιν Ὅμηρος:
φαίνεταί μοι: τί δή ποτε; οὐ γάρ πω οὐδ' αὐτὸς ἔγωγε μανθάνω ὦ
Ἑρμόγενες. οὐδὲ μανθάνεις: μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε: ἀλλ' ἄρα ὦ 'γαθὲ
καὶ τῷ Ἕκτορι αὐτὸς ἔθετο τὸ ὄνομα Ὅμηρος: τί δή: ὅτι μοι δοκεῖ
καὶ τοῦτο παραπλήσιον εἶναι τῷ Ἀστυάνακτι. καὶ ἔοικεν Ἑλληνι-
κοῖς ταῦτα τὰ ὀνόματα. ὁ γὰρ ἄναξ καὶ ὁ ἕκτωρ, σχεδόν τι ταὐτὸν
σημαίνει. βασιλικὰ ἀμφότερα εἶναι τὰ ὀνόματα. οὗ γὰρ ἄν τις
ἄναξ ᾖ, καὶ ἕκτωρ δήπου ἐστὶ τούτου. δῆλον γὰρ ὅτι κρατεῖ τε αὐ-
τοῦ καὶ κέκτηται καὶ ἔχει αὐτό. ἢ οὐδέν σοι δοκῶ λέγειν. ἀλλὰ μαν-
θάνω καὶ ἐμαυτὸν οἰόμενός τινος ὥσπερ ἴχνους ἐφάπτεσθαι,
τῆς Ὁμήρου δόξης περὶ ὀνομάτων ὀρθότητος: μὰ Δί' οὐ
σύ γε ὡς ἐμοὶ δοκεῖς. ἀλλ' ἴσως του ἐφάπτει. δίκαιον γὰρ ἔοικεν
ὡς ἐμοὶ φαίνεται, τὸν λέοντος ἔκγονον λέοντα καλεῖν. καὶ τὸν ἵπ-
που ἔκγονον ἵππον. οὔ τι λέγω ἐὰν ὥσπερ τέρας γένηται ἐξ ἵπ-
που ἄλλο τι ἢ ἵππος. ἀλλ' οὗ ἂν ᾖ τοῦ γένους ἔκγονον τὴν φύσιν, τοῦ-
το λέγω. ἐὰν ἵππος ἔκγονον φύσει ἵππου, παρὰ φύσιν τέκῃ μόσχον,
οὐ πῶλον κλητέον ἀλλὰ μόσχον. οὐδ' ἂν ἐξ ἀνθρώπου οἶμαι μὴ τὸ
ἀνθρώπου ἔκγονον γένηται. ἀλλ' ὅταν τὸ ἔκγονον ἄνθρωπος
κλητέος. καὶ τὰ δένδρα ὡσαύτως. καὶ τἆλλα ἅπαντα. ἢ οὐ ξυν-
δοκεῖ: ξυνδοκεῖ. καλῶς λέγεις. φύλαττε γάρ με μή πῃ παρα-
κρούσωμαί σε. κατὰ γὰρ τὸν αὐτὸν λόγον, κἂν ἐκ βασιλέως γίγνη-
ταί τι ἔκγονον, βασιλεὺς κλητέος. εἰ δὲ ἐν ἑτέραις συλλαβαῖς ἢ
ἐν ἑτέραις τὸ αὐτὸ σημαίνει, οὐδὲν πρᾶγμα. οὐδ' εἰ προσκεῖταί τι
γράμμα οὐδ' ἀφῄρηται, οὐδὲν οὐδὲ τοῦτο, ἕως ἂν ἐγκρατὴς ᾖ ἡ
οὐσία τοῦ πράγματος, δηλουμένη ἐν τῷ ὀνόματι: πῶς τοῦτο
λέγεις: οὐδὲν ποικίλον. ἀλλ' ὥσπερ τῶν στοιχείων οἶσθα ὅτι ὀνό-
ματα λέγομεν, ἀλλ' οὐκ αὐτὰ τὰ στοιχεῖα πλὴν τεττάρων τοῦ ε καὶ τοῦ
υ καὶ τοῦ ο καὶ τοῦ ω. τοῖς δ' ἄλλοις φωνήεσί τε καὶ ἀφώνοις: οἶ-
σθα ὅτι περιτιθέντες ἄλλα γράμματα λέγομεν ὀνόματα ποι-
οῦντες. ἀλλ' ἕως ἂν αὐτοῦ δηλουμένην τὴν δύναμιν ἐντιθῶμεν,
ὀρθῶς ἔχει ἐκεῖνο τὸ ὄνομα καλεῖν ὃ αὐτὸ ἡμῖν δηλώσει. οἷον
τὸ Β, ὁρᾷς ὅτι τοῦ η καὶ τοῦ τ καὶ τοῦ α προστεθέντων, οὐδὲν ἐλύ-
πησεν, ὥστε μὴ οὐχὶ τὴν ἐκείνου τοῦ στοιχείου φύσιν δηλῶσαι

ὅλῳ τῷ ὀνόματι· οὗ ἐβούλετο ὁ νομοθέτης· οὕτως ᾔδει καλῶς
θέσθαι τοῖς γράμμασι τὰ ὀνόματα: ἀληθῆ μοι δοκεῖς λέγειν:
Οὐκοῦν καὶ περὶ βασιλέως ὁ αὐτὸς λόγος· ἔσται γάρ ποτε ἐκ βασι-
λέως βασιλεύς· καὶ ἐξ ἀγαθοῦ ἀγαθός· καὶ ἐκ καλοῦ καλός· καὶ
τἆλλα πάντα οὕτως ἐξ ἑκάστου γένους ἕτερον τοιοῦτον ἔκγονον
ἐὰν μὴ τέρας γίγνηται· κλητέον δὴ ταὐτὰ ὀνόματα· ποικίλλειν
δὲ ἔξεστι ταῖς συλλαβαῖς· ὥστε δόξαι ἂν τοῖς ἰδιωτικῶς ἔχουσι·
ἕτερα εἶναι ἀλλήλων τὰ αὐτὰ ὄντα· ὥσπερ ἡμῖν τὰ τῶν ἰατρῶν φάρ-
μακα χρώμασι καὶ ὀσμαῖς πεποικιλμένα ἄλλα φαίνεται τὰ αὐτὰ
ὄντα· τῷ δέ γε ἰατρῷ ἅτε τὴν δύναμιν τῶν φαρμάκων σκοπου-
μένῳ τὰ αὐτὰ φαίνεται· καὶ οὐκ ἐκπλήττεται ὑπὸ τῶν προσόν-
των· οὕτω δὲ ἴσως καὶ ὁ ἐπιστάμενος περὶ ὀνομάτων τὴν δύνα-
μιν αὐτῶν σκοπεῖ· καὶ οὐκ ἐκπλήττεται εἴ τι προσκεῖται γράμμα ἢ
μετακεῖται ἢ ἀφῄρηται· ἢ καὶ ἐν ἄλλοις παντάπασιν γράμμασιν
ἐστὶν ἡ τοῦ ὀνόματος δύναμις· ὥσπερ ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν Ἀστυά-
ναξ τε καὶ Ἕκτωρ· οὐδὲν τῶν αὐτῶν γραμμάτων ἔχει πλὴν τοῦ τ·
ἀλλ' ὅμως ταὐτὸν σημαίνει· καὶ Ἀρχέπολίς γε· τῶν μὲν γραμμά-
των τί ἐπικοινωνεῖ· δηλοῖ δὲ ὅμως τὸ αὐτό· καὶ ἄλλα πολλά ἐστιν
ἃ οὐδὲν ἀλλ' ἢ βασιλέα σημαίνει· καὶ ἄλλα γε αὖ στρατηγόν· οἷον Ἆ-
γις· καὶ Πολέμαρχος· καὶ Εὐπόλεμος· καὶ ἰατρικά γε ἕτερα Ἰα-
τροκλῆς καὶ Ἀκεσίμβροτος· καὶ ἕτερα ἂν ἴσως συχνὰ εὕροιμεν·
ταῖς μὲν συλλαβαῖς καὶ τοῖς γράμμασι διαφωνοῦντα· τῇ δὲ
δυνάμει ταὐτὸν φθεγγόμενα· φαίνεται οὕτως ἢ οὔ: Πάνυ μὲν οὖν:
Τοῖς μὲν δὴ κατὰ φύσιν γιγνομένοις τὰ αὐτὰ ἀποδοτέον ὀνόμα-
τα: Πάνυ γε: Τί δαὶ τοῖς παρὰ φύσιν οἳ ἂν ἐν τέρατος εἴδει γένων-
ται· οἷον ὅταν ἐξ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ καὶ θεοσεβοῦς ἀσεβὴς γέ-
νηται· ἆρ' οὐχ ὥσπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν κἂν ἵππος βοὸς ἔκγο-
νον τέκῃ· οὐ τοῦ τεκόντος δήπου ἔδει τὴν ἐπωνυμίαν ἔχειν·
ἀλλὰ τοῦ γένους οὗ εἴη: Πάνυ γε: Καὶ τῷ ἐκ τοῦ εὐσεβοῦς ἄ-
ρα γενομένῳ ἀσεβεῖ τὸ τοῦ γένους ὄνομα ἀποδοτέον: Ἔστι ταῦ-
τα: Οὐ Θεόφιλον ὡς ἔοικεν· οὐδὲ Μνησίθεον· οὐδὲ ὧν τοιούτων
οὐδέν· ἀλλ' ὅτι τἀναντία τούτοις σημαίνει, ἐάνπερ τῆς ὀρθότη-
τος τυγχάνῃ τὰ ὀνόματα: Παντός γε μᾶλλον, ὦ Σώκρατες:
Ὥσπερ γε καὶ ὁ Ὀρέστης ὦ Ἑρμόγενες κινδυνεύει ὀρθῶς ἔχειν·

εἴτε τις, τύχη ἔθετο αὐτῷ τὸ ὄνομα· εἴτε καὶ ποιητής τις· τὸ θηριῶδες
τῆς φύσεως καὶ τὸ ἄγριον αὐτοῦ καὶ τὸ ὀρεινὸν ἐνδεικνύμενος τῷ
ὀνόματι: φαίνεται οὕτως ὦ σώκρατες: ἔοικεν δέ γε καὶ τῷ πατρὶ
αὐτοῦ κατὰ φύσιν τὸ ὄνομα εἶναι: φαίνεται: κινδυνεύει γάρ τοιοῦτός
τις εἶναι ὁ ἀγαμέμνων, οἷος ἂν δόξαιεν αὐτῷ διαπονεῖσθαι, καὶ
καρτερεῖν· τέλος ἐπιτιθεὶς τοῖς δόξασι δι' ἀρετήν· σημεῖον δὲ
αὐτοῦ, ἡ ἐν τροίαι μονὴ τοῦ πλήθους τε καὶ καρτερίας· ὅτι οὖν ἀ-
γαστὸς κατὰ τὴν ἐπιμονὴν οὗτος ὁ ἀνήρ, ἐνσημαίνει τὸ ὄνομα
ὁ ἀγαμέμνων· ἴσως δὲ καὶ ὁ ἀτρεὺς ὀρθῶς ἔχει· ὅ τε γὰρ τοῦ
χρυσίππου αὐτῷ φόνος, καὶ ἃ πρὸς θυέστην ὡς ὠμὰ διεπράτ-
τετο, πάντα ταῦτα, ζημιώδη καὶ ἀτηρὰ πρὸς ἀρετήν· ἡ οὖν τοῦ ὀ-
νόματος ἐπωνυμία, σμικρὸν παρακλίνει· καὶ ἐπικεκάλυπται, ὥστε
μὴ πᾶσι δηλοῦν τὴν φύσιν τοῦ ἀνδρός· τοῖς δ' ἐπαΐουσι περὶ ὀνο-
μάτων ἱκανῶς δηλοῖ, ὃ βούλεται ὁ ἀτρεύς· καὶ γὰρ κατὰ τὸ ἀτει-
ρὲς καὶ κατὰ τὸ ἄτρεστον καὶ κατὰ τὸ ἀτηρόν· πανταχῇ ὀρθῶς
αὐτῷ τὸ ὄνομα κεῖται· δοκεῖ δέ μοι καὶ τῷ πέλοπι τὸ ὄνομα ἐμ-
μέτρως κεῖσθαι· σημαίνει γὰρ τοῦτο τοὔνομα, τὸν τὰ ἐγγὺς ὁρῶν-
τα, ἄξιον εἶναι ταύτης τῆς ἐπωνυμίας: πῶς δή: οἷόν που
καὶ κατ' ἐκείνου λέγεται τοῦ ἀνδρὸς ἐν τῷ τοῦ μυρτίλου φόνῳ·
οὐδὲν οἵῳ τε γενέσθαι προνοηθῆναι· οὐδὲ προϊδεῖν τῶν πόρ-
ρω τῶν εἰς τὸ πᾶν γένος ὅσης αὐτὸ δυστυχίας ἐνεπίμπλη, τὸ ἐγ-
γὺς μόνον ὁρῶν, καὶ τὸ παραχρῆμα· τοῦτο δ' ἐστὶ πέλας· ἡνίκα προ-
εθυμεῖτο λαβεῖν παντὶ τρόπῳ, τὸν τῆς ἱπποδαμείας γάμον· τῷ
δὲ ταντάλῳ, καὶ πᾶς ἂν ἡγήσαιτο τοὔνομα ὀρθῶς, καὶ κατὰ φύ-
σιν τεθῆναι, εἰ ἀληθῆ τὰ περὶ αὐτὸν λεγόμενα: τὰ ποῖα, ταῦτα:
ἅ τέ που ἔτι ζῶντι, δυστυχήματα ἐγένετο· πολλὰ καὶ δεινά ὧν καὶ τέ-
λος ἡ πατρὶς αὐτοῦ ὅλη ἀνετράπετο καὶ τεθνεῶτι, ἐν ἅιδου.
ἡ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς τοῦ λίθου ταλαντεία θαυμαστῶς, ὡς σύμ-
φωνος τῷ ὀνόματι καὶ ἀτεχνῶς ἔοικεν ὥσπερ ἂν εἴ τις βουλό-
μενος ταλάντατον ὀνομάσαι ἀποκρυπτόμενος ὀνομάσειε καὶ εἴ-
ποι ἀντ' ἐκείνου τάνταλον· τοιοῦτόν τι καὶ τούτῳ τὸ ὄνομα ἔοικεν
ἐκπορίσαι ἡ τύχη τῆς φήμης· φαίνεται δὲ καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ
λεγομένῳ τῷ διΐ, παγκάλως τὸ ὄνομα κεῖσθαι· ἔστι δὲ οὐ ῥᾴδιον
κατανοῆσαι· ἀτεχνῶς γάρ ἐστιν οἷον λόγος, τὸ τοῦ διὸς ὄνομα·

διειλόμενοι δὲ αὐτὸ διχῇ οἱ μὲν τῷ ἑτέρῳ μέρει, οἱ δὲ τῷ ἑτέρῳ χρώμεθα·
οἱ μὲν γὰρ ζῆνα, οἱ δὲ δία καλοῦσιν· συντιθέμενα δ' εἰς ἓν δηλοῖ τὴν
φύσιν τοῦ θεοῦ· ὃ δὴ προσήκειν φαμὲν ὀνόματι οἵῳ τε εἶναι ἀπερ
γάζεσθαι· οὐ γάρ ἐστιν ἡμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ὅστις ἐστὶν αἴτιος
μᾶλλον τοῦ ζῆν ἢ ὁ ἄρχων τε καὶ βασιλεὺς τῶν πάντων· συμβαίνει
οὖν ὀρθῶς ὀνομάζεσθαι οὗτος ὁ θεὸς εἶναι, δι' ὃν ζῆν ἀεὶ πᾶσι τοῖς
ζῶσιν ὑπάρχει· διείληπται δὲ δίχα, ὥσπερ λέγω, ἓν ὂν τὸ ὄνομα
τῷ διῒ καὶ τῷ ζηνί· τοῦτον δὲ κρόνου υἱὸν εἶναι· ὑβριστικὸν μὲν ἄν τις δό
ξειεν εἶναι ἀκούσασιν ἐξαίφνης· εὔλογον δὲ μεγάλης τινὸς δια
ε νοίας ἔκγονον εἶναι τὸν δία· κόρον γὰρ σημαίνει οὐ παῖδα, ἀλλὰ τὸ
καθαρὸν αὐτοῦ καὶ ἀκήρατον τοῦ νοῦ· ἔστι δὲ οὗτος οὐρανοῦ υἱός,
ὡς λόγος· ἡ δὲ αὖ ἐς τὸ ἄνω ὄψις, καλῶς ἔχει τοῦτο τὸ ὄνομα κα
λεῖσθαι οὐρανία, ὁρῶσα τὰ ἄνω· ὅθεν δὴ καὶ φασὶν ὦ ἑρμόγε
νες τὸν καθαρὸν νοῦν παραγίγνεσθαι οἱ μετεωρολόγοι· καὶ τῷ οὐ
ρανῷ ὀρθῶς τὸ ὄνομα κεῖσθαι· εἰ δ' ἐμεμνήμην τὴν ἡσιόδου γε
νεαλογίαν τίνας ἔτι τοὺς ἀνωτέρω προγόνους λέγει τούτων,
οὐκ ἂν ἐπαυόμην διεξιὼν ὡς ὀρθῶς αὐτοῖς τὰ ὀνόματα κεῖται,
ἕως ἀπεπειράθην τῆς σοφίας ταύτης ὅ τι ποιήσει· εἰ ἄρα ἀ
περεῖ ἢ οὔ· ἣ ἐμοὶ ἐξαίφνης νῦν οὑτωσὶ προσπέπτωκεν ἄρτι οὐκ
οἶδ' ὁπόθεν: καὶ μὲν δὴ ὦ σώκρατες ἀτεχνῶς γέ μοι δοκεῖς
ὥσπερ οἱ ἐνθουσιῶντες ἐξαίφνης χρησμῳδεῖν: καὶ αἰτιῶμαί
γε ὦ ἑρμόγενες μάλιστα αὐτὴν ἀπὸ εὐθύφρονος τοῦ προσπαλ
τίου προσπεπτωκέναι μοι· ἕωθεν γὰρ πολλὰ αὐτῷ συνῆ καὶ πα
ρεῖχον τὰ ὦτα· κινδυνεύει οὖν ἐνθουσιῶν οὐ μόνον τὰ ὦτά μου ἐμ
πλῆσαι τῆς δαιμονίας σοφίας, ἀλλὰ καὶ τῆς ψυχῆς ἐπειλῆφθαι·
δοκεῖ οὖν μοι χρῆναι οὑτωσὶ ἡμᾶς ποιῆσαι· τὸ μὲν τήμερον εἶναι
χρήσασθαι αὐτῇ, καὶ τὰ λοιπὰ περὶ τῶν ὀνομάτων ἐπισκέψασθαι·
αὔριον δέ, ἂν καὶ ὑμῖν συνδοκῇ, ἀποδιοπομπησόμεθά τε αὐτὴν
καὶ καθαρούμεθα ἐξευρόντες ὅστις τὰ τοιαῦτα δεινὸς καθαί
ρειν, εἴτε τῶν ἱερέων τις εἴτε τῶν σοφιστῶν: ἀλλ' ἔγωγε συγχωρῶ·
πάνυ γὰρ ἂν ἡδέως τὰ ἐπίλοιπα περὶ τῶν ὀνομάτων ἀκούσαιμι:
ἀλλὰ χρὴ οὕτω ποιεῖν· πόθεν οὖν βούλει ἀρξάμενοι διασκοποῦν
τες, ἐπειδήπερ εἰς τύπον τινὰ ἐμβεβήκαμεν, εἰδῶμεν εἰ ἄρα
ἡμῖν ἐπιμαρτυρήσει αὐτὰ τὰ ὀνόματα μὴ πάνυ ἀπὸ τοῦ αὐτομά

του ὅπως εἰκάσαι κεῖσθαι· ἀλλ' ἔχει τινὰ ὀρθότητα· τὰ μὲν οὖν τῶν ἡρώων καὶ ἀνθρώπων λεγόμενα ὀνόματα, ἴσως ἂν ἡμᾶς ἐξαπατήσειεν· πολλὰ μὲν γὰρ αὐτῶν κεῖται κατὰ προγόνων ἐπωνυμίας· οὐδὲν προσῆκον ἐνίοις, ὥσπερ κατ' ἀρχὰς ἐλέγομεν· πολλὰ δὲ ὥσπερ εὐχόμενοι τίθενται· οἷον εὐτυχίδην καὶ σωσίαν καὶ θεόφιλον καὶ ἄλλα πολλά· τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα δοκεῖ μοι χρῆναι ἐᾶν· εἰκὸς δὲ μάλιστα ἡμᾶς εὑρεῖν τὰ ὀρθῶς κείμενα, περὶ τὰ ἀεὶ ὄντα καὶ πεφυκότα· ἐσπουδάσθαι γὰρ ἐνταῦθα μάλιστα πρέπει τὴν θέσιν τῶν ὀνομάτων· ἴσως δὲ ἔνια αὐτῶν καὶ ὑπὸ θειοτέρας δυνάμεως, ἢ τῆς τῶν ἀνθρώπων ἐτέθη: δοκεῖς μοι καλῶς λέγειν ὦ σώκρατες: ἆρ' οὖν οὐ δίκαιον ἀπὸ τῶν θεῶν ἄρχεσθαι σκοπουμένους πῇ ποτε αὐτὸ τοῦτο τὸ ὄνομα οἱ θεοὶ ὀρθῶς ἐκλήθησαν: εἰκός γε: τοιόνδε τοίνυν ἔγωγε ὑποπτεύω· φαίνονταί μοι οἱ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων τῶν περὶ τὴν ἑλλάδα τούτους μόνους τοὺς θεοὺς ἡγεῖσθαι, οὕσπερ νῦν πολλοὶ τῶν βαρβάρων· ἥλιον καὶ σελήνην καὶ γῆν καὶ ἄστρα καὶ οὐρανόν· ἅτε οὖν αὐτὰ ὁρῶντες πάντα ἀεὶ ἰόντα δρόμῳ καὶ θέοντα, ἀπὸ ταύτης τῆς φύσεως τῆς τοῦ θεῖν, θεοὺς αὐτοὺς ἐπονομάσαι· ὕστερον δὲ κατανοοῦντες τοὺς ἄλλους πάντας ἤδη τούτῳ τῷ ὀνόματι προσαγορεύειν· ἔοικέ τι ὃ λέγω τῇ ἀληθείᾳ ἢ οὐδέν: πάνυ μὲν οὖν ἔοικε: τί οὖν ἂν μετὰ τοῦτο σκοποῖμεν; δῆλον δὴ ὅτι δαίμονάς τε καὶ ἥρωας καὶ ἀνθρώπους: δαίμονας: καὶ ὡς ἀληθῶς ὦ ἑρμόγενες, τί ἄν ποτε νοοῖ τὸ ὄνομα οἱ δαίμονες· σκέψαι ἄν τί σοι δόξω εἰπεῖν: λέγε μόνον: οἶσθα οὖν τίνας φησὶν ἡσίοδος εἶναι τοὺς δαίμονας; οὐκ ἐννοῶ: οὐδὲ ὅτι χρυσοῦν γένος τὸ πρῶτόν φησι γενέσθαι τῶν ἀνθρώπων: οἶδα τοῦτό γε: λέγει τοίνυν περὶ αὐτοῦ· αὐτὰρ ἐπεὶ δὴ τοῦτο γένος κατὰ μοῖρ' ἐκάλυψεν, οἱ μὲν δαίμονες ἁγνοὶ ὑποχθόνιοι καλέονται ἐσθλοὶ ἀλεξίκακοι φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων: τί οὖν δή: ὅτι οἶμαι ἔγωγε λέγειν αὐτὸν τὸ χρυσοῦν γένος, οὐκ ἐκ χρυσοῦ πεφυκός· ἀλλ' ἀγαθόν τε καὶ καλόν· τεκμήριον δέ μοί ἐστιν, ὅτι καὶ ἡμᾶς φησὶ σιδηροῦν εἶναι γένος: ἀληθῆ λέγεις: οὐκοῦν καὶ τῶν νῦν οἴει ἂν φάναι αὐτὸν εἴ τις ἀγαθός ἐστιν, ἐκείνου τοῦ χρυσοῦ γένους εἶναι: εἰκός γε: οἱ δ' ἀγαθοὶ ἄλλο τι ἢ φρόνιμοι: φρόνιμοι:

τοῦτο τοίνυν πάντων μάλιστα λέγει ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, τοὺς δαίμονας
ὅτι φρόνιμοι καὶ δαήμονες ἦσαν, δαίμονας αὐτοὺς ὠνόμασεν·
καὶ ἔν γε τῇ ἀρχαίᾳ τῇ ἡμετέρᾳ φωνῇ, αὐτὸ συμβαίνει τὸ ὄνο
μα· λέγει οὖν καλῶς καὶ οὗτος καὶ ἄλλοι ποιηταὶ πολλοὶ ὅσοι
λέγουσιν· ὡς ἐπειδάν τις ἀγαθὸς ὢν τελευτήσῃ, μεγάλην
μοῖραν καὶ τιμὴν ἔχει· καὶ γίγνεται δαίμων κατὰ τὴν τῆς φρο
νήσεως ἐπωνυμίαν· ταύτῃ οὖν τίθεμαι καὶ ἐγὼ τὸν δαήμο
να πάντ' ἄνδρα ὃς ἂν ἀγαθὸς ᾖ, δαιμόνιον εἶναι καὶ ζῶντα καὶ
τελευτήσαντα καὶ ὀρθῶς δαίμονα καλεῖσθαι: καὶ ἐγώ μοι δο
κῶ ὦ σώκρατες τούτου πάνυ σοι σύμψηφος εἶναι: ὁ δὲ δὴ ἥρως
τί ἂν εἴη· τοῦτο δὲ οὐ πάνυ χαλεπὸν ἐννοῆσαι· σμικρὸν γὰρ πα
ρῆκται αὐτῶν τὸ ὄνομα, δηλοῦν τὴν ἐκ τοῦ ἔρωτος γένεσιν:
πῶς λέγεις: οὐκ οἶσθα ὅτι ἡμίθεοι οἱ ἥρωες; τί οὖν: πάν
τες δήπου γεγόνασιν ἐρασθέντος ἢ θεοῦ θνητῆς· ἢ θνητοῦ θε
ᾶς· ἐὰν οὖν σκοπῇς καὶ τοῦτο κατὰ τὴν ἀττικὴν τὴν παλαι
ὰν φωνήν, μᾶλλον εἴσῃ· δηλώσει γάρ σοι, ὅτι παρὰ τὸ τοῦ ἔρωτος
ὄνομα, ὅθεν γεγόνασιν οἱ ἥρωες· σμικρὸν παρηγμένον ἐστὶν
ὀνόματος χάριν· καὶ ἤτοι τοῦτο λέγει τοὺς ἥρωας· ἢ ὅτι σο
φοὶ ἦσαν καὶ ῥήτορες καὶ δεινοὶ καὶ διαλεκτικοί, ἐρωτᾶν ἱκα
νοὶ ὄντες· τὸ γὰρ εἴρειν λέγειν ἐστίν· ὅπερ οὖν ἄρτι λέγομεν, ἐν
τῇ ἀττικῇ φωνῇ λεγόμενοι οἱ ἥρωες· ῥήτορές τινες καὶ ἐρωτη
τικοὶ συμβαίνουσιν· ὥστε ῥητόρων καὶ σοφιστῶν γένος γίγνε
ται τὸ ἡρωϊκὸν φῦλον· ἀλλ' οὐ τοῦτο χαλεπόν ἐστιν ἐννοῆσαι·
ἀλλὰ μᾶλλον τὸ τῶν ἀνθρώπων, διὰ τί ποτε ἄνθρωποι καλοῦν
ται· ἢ σὺ ἔχεις εἰπεῖν; πόθεν ὠγαθὲ ἔχω· οὐδ' εἴ τι οἷός τ' ἂν
εἴην εὑρεῖν, οὐ συντείνω διὰ τὸ ἡγεῖσθαι σὲ μᾶλλον εὑρήσειν,
ἢ ἐμαυτόν: τῇ τοῦ εὐθύφρονος ἐπιπνοίᾳ πιστεύεις, ὡς
ἔοικας: δῆλα δή: ὀρθῶς γε σὺ πιστεύων· ὡς καὶ νῦν γέ μοι φαί
νομαι κομψῶς ἐννενοηκέναι· καὶ κινδυνεύσω, ἐὰν μὴ εὐλαβῶ
μαι, ἔτι τήμερον σοφώτερος τοῦ δέοντος γενέσθαι· σκόπει δὴ
ὃ λέγω· πρῶτον μὲν γὰρ τὸ τοιόνδε δεῖ ἐννοῆσαι περὶ ὀνομά
των· ὅτι πολλάκις ἐπεμβάλλομεν γράμματα· τὰ δ' ἐξαιροῦ
μεν, παρ' ὃ βουλόμεθα ὀνομάζοντες· καὶ τὰς ὀξύτητας μετα
βάλλομεν· οἷον διὶ φίλος· τοῦτο ἵνα ἀντὶ ῥήματος ὄνομα ἡμῖν

γένηται τό τε ἕτερον αὐτόθεν ἰῶτα ἐξείλομεν καὶ ἀντὶ ὀξείας
τῆς μέσης συλλαβῆς βαρεῖαν ἐφθεγξάμεθα· ἄλλων δὲ τοὐναν-
τίον ἐμβάλλομεν γράμματα, τὰ δὲ βαρύτερα ὀξύτερα φθεγγόμεθα: ἀληθῆ
λέγεις: τούτων τοίνυν ἓν καὶ τὸ τῶν ἀνθρώπων ὄνομα πέπονθεν,
ὡς ἐμοὶ δοκεῖ· ἐκ γὰρ ῥήματος ὄνομα γέγονεν ἑνὸς γράμματος
τοῦ ἄλφα ἐξαιρεθέντος καὶ βαρυτέρας τῆς τελευτῆς γενομέ-
νης: πῶς λέγεις: ὧδε· σημαίνει τοῦτο τὸ ὄνομα ὁ ἄνθρωπος·
ὅτι τὰ μὲν ἄλλα θηρία ὧν ὁρᾷ οὐδὲν ἐπισκοπεῖ οὐδὲ ἀναλογί-
ζεται οὐδὲ ἀναθρεῖ· ὁ δὲ ἄνθρωπος ἅμα ἑώρακε, τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ
ὄπωπε, καὶ ἀναθρεῖ καὶ λογίζεται τοῦτο ὃ ὄπωπεν· ἐντεῦθεν δὲ
δὴ μόνον τῶν θηρίων ὀρθῶς ὁ ἄνθρωπος ἄνθρωπος ὠνομά-
σθη, ἀναθρῶν ἃ ὄπωπε· τί οὖν τὸ μετὰ τοῦτο ἔρωμαί σε, ὃ ἡδέ-
ως ἂν πυθοίμην: πάνυ γε: ἅπερ τοίνυν μοι δοκεῖ τούτοις ἑ-
ξῆς εἶναί τι χρῆμα· ψυχὴν γάρ που καὶ σῶμα καλοῦμεν τοῦ ἀν-
θρώπου; πῶς γὰρ οὔ: πειρώμεθα δὴ καὶ ταῦτα διελεῖν ὥσπερ
τὰ ἔμπροσθεν: ψυχὴν λέγεις ἐπισκέψασθαι ὡς εἰκότως τούτου
τοῦ ὀνόματος τυγχάνει, ἔπειτα αὖ τὸ σῶμα; ναί: ὡς μὲν τοίνυν ἐκ
τοῦ παραχρῆμα λέγειν οἶμαί τι τοιοῦτον νοεῖν τοὺς τὴν ψυχὴν ὀ-
νομάσαντας· ὡς τοῦτο ἄρα, ὅταν παρῇ τῷ σώματι, αἴτιόν ἐστι τοῦ
ζῆν αὐτῷ, τὴν τοῦ ἀναπνεῖν δύναμιν παρέχον καὶ ἀναψῦχον· ἅμα
δὲ ἐκλείποντος τοῦ ἀναψύχοντος τὸ σῶμα ἀπόλλυταί τε καὶ τε-
λευτᾷ· ὅθεν δή μοι δοκοῦσιν αὐτὸ ψυχὴν καλέσαι· εἰ δὲ βούλει, ἔχε
ἠρέμα· δοκῶ γάρ μοί τι καθορᾶν πιθανώτερον τούτου τοῖς ἀμ-
φὶ Εὐθύφρονα· τούτου μὲν γὰρ ὡς ἐμοὶ δοκεῖ καταφρονήσειεν ἄν,
καὶ ἡγήσαιντο φορτικὸν εἶναι· τόδε δὲ σκόπει, ἐὰν ἄρα καὶ σοὶ ἀ-
ρέσῃ: λέγε μόνον: τὴν φύσιν παντὸς τοῦ σώματος, ὥστε καὶ ζῆν
καὶ περιιέναι, τί σοι δοκεῖ ἔχειν τε καὶ ὀχεῖν ἄλλο ἢ ψυχή: οὐδὲν ἄλλο:
τί δαὶ καὶ τὴν τῶν ἄλλων ἁπάντων φύσιν οὐ πιστεύεις Ἀναξαγόρᾳ,
νοῦν καὶ ψυχὴν εἶναι τὴν διακοσμοῦσαν καὶ ἔχουσαν; ἔγωγε:
καλῶς ἄρα ἂν τὸ ὄνομα τοῦτο ἔχοι τῇ δυνάμει ταύτῃ ἣ φύσιν
ὀχεῖ καὶ ἔχει, φυσέχην ἐπονομάζειν· ἔξεστι δὲ καὶ ψυχὴν κομψευ-
ομένους λέγειν: πάνυ μὲν οὖν: καὶ δοκεῖ γέ μοι τοῦτο ἐκείνου τε-
χνικώτερον εἶναι: καὶ γὰρ ἔστιν· γελοῖον μέντοι φαίνεται ὡς ἀ-
ληθῶς ὀνομαζόμενον ὡς ἐτέθη: ἀλλὰ δὴ τὸ μετὰ τοῦτο πῶς

φαμὲν ἔχειν: τὸ σῶμα λέγεις; ναί: πολλαχῆ μοι δοκεῖ τοῦτό γε
ἂν μὲν καὶ σμικρόν τις παρακλίνη, καὶ πάνυ· καὶ γὰρ σῆμά τινές
φασιν αὐτὸ εἶναι τῆς ψυχῆς· ὡς τεθαμμένης ἐν τῶ νῦν παρόντι·
καὶ διότι αὖ τούτω σημαίνει ἃ ἂν σημαίνη ἡ ψυχή, καὶ ταύτη σῆ
μα ὀρθῶς καλεῖσθαι: δοκοῦσι μέντοι μοι μάλιστα θέσθαι οἱ ἀμφὶ
ὀρφέα τοῦτο τὸ ὄνομα, ὡς δίκην διδούσης τῆς ψυχῆς ὧν δὴ ἕ
νεκα δίδωσιν· τοῦτον δὲ περίβολον ἔχειν, ἵνα σώζηται δεσμωτη
ρίου εἰκόνα· εἶναι οὖν τῆς ψυχῆς τοῦτο ὥσπερ αὐτὸ ὀνομάζεται
ἕως ἂν ἐκτίση τὰ ὀφειλόμενα τὸ σῶμα, καὶ οὐδὲν δεῖν παράγειν
οὐδὲν γράμμα: ταῦτα μέν μοι δοκεῖ ἱκανῶς ὦ σώκρατες εἰρῆ
σθαι: περὶ δὲ τῶν θεῶν τῶν ὀνομάτων, οἷον καὶ περὶ τοῦ διὸς
νῦν δὴ ἔλεγες, ἔχοιμεν ἄν που κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπισκέψα
σθαι κατὰ τίνα ποτὲ ὀρθότητα αὐτῶν τὰ ὀνόματα κεῖται;
ση(μείωσαι) ναί: μὰ δία ἡμεῖς γε ὦ ἑρμόγενες· εἴπερ γε νοῦν ἔχοιμεν· ἕνα
μὲν τὸν κάλλιστον τρόπον, ὅτι περὶ θεῶν οὐδὲν ἴσμεν· οὔτε περὶ αὐ
τῶν· οὔτε περὶ τῶν ὀνομάτων, ἅττα ποτὲ ἑαυτοὺς καλοῦσιν· δῆ
λον γὰρ ὅτι ἐκεῖνοί γε τἀληθῆ καλοῦσι· δεύτερος δ' αὖ τρόπος
ὀρθότητος, ὥσπερ ἐν ταῖς εὐχαῖς νόμος ἐστὶν ἡμῖν εὔχεσθαι
οἵτινές τε καὶ ὁπόθεν χαίρουσιν ὀνομαζόμενοι, ταῦτα καὶ ἡμᾶς
αὐτοὺς καλεῖν ὡς ἄλλο μηδὲν εἰδότας· καλῶς γὰρ δὴ ἔμοιγε δο
κεῖ, νενομίσθαι· εἰ οὖν βούλει, σκοπῶμεν ὥσπερ προειπόντες
Η τοῖς θεοῖς· ὅτι περὶ αὐτῶν, οὐδὲν ἡμεῖς σκεψόμεθα· οὐ γὰρ ἀ
ξιοῦμεν, οἷοί τ' ἂν εἶναι σκοπεῖν· ἀλλὰ περὶ τῶν ἀνθρώπων ἥν
ποτέ τινα δόξαν ἔχοντες, ἐτίθεντο αὐτοῖς τὰ ὀνόματα· τοῦτο
γὰρ ἀνεμέσητον: ἀλλά μοι δοκεῖς ὦ σώκρατες μετρίως λέγειν.
καὶ οὕτω ποιῶμεν: ἄλλο τι οὖν ἀφ' ἑστίας ἀρχώμεθα κατὰ τὸν
νόμον: δίκαιον γοῦν: τί οὖν, ἄν τις φαίη διανοούμενον τὸν ὀ
νομάσαντα ἑστίαν, ὀνομάσαι: οὐ μὰ τὸν δία οὐδὲ τοῦτο οἶμαι ῥᾴ
διον εἶναι: κινδυνεύουσι γοῦν ὠγαθὲ ἑρμόγενες, οἱ πρῶτοι
τὰ ὀνόματα τιθέμενοι, οὐ φαῦλοι εἶναι· ἀλλὰ μετεωρολόγοι καὶ
ἀδολέσχαι τινές: τί δή: καταφαίνεταί μοι ἡ θέσις τῶν ὀνομά
των τοιούτων τινῶν ἀνθρώπων εἶναι· καὶ ἐάν τις τὰ ξενικὰ
ὀνόματα ἀνασκοπῆ, οὐχ ἧττον ἀνευρίσκεται ὃ ἕκαστον βούλε
ται· οἷον καὶ ἐν τούτω, ὃ ἡμεῖς οὐσίαν καλοῦμεν, εἰσὶν οἳ ἐσσίαν κα

[illegible]

μοῦσιν· οἱ δ' αὖ ὠσίαν· πρῶτον μὲν οὖν καὶ κατὰ τὸ ἕτερον ὄνομα τούτων
ἡ τῶν πραγμάτων οὐσία ἑστία καλεῖσθαι ἔχει λόγον· καὶ ὅτι γε
αὖ ἡμεῖς τὸ τῆς οὐσίας μετέχον ἐστίαν φαμέν· καὶ κατὰ τοῦτο ὀρθῶς
ἂν καλοῖτο ἑστία· ἐοίκαμεν γὰρ καὶ ἡμεῖς τὸ παλαιὸν ἐσσίαν καλεῖν
τὴν οὐσίαν· ἔτι δὲ καὶ κατὰ τὰς θυσίας ἄν τις ἐννοήσας ἡγήσαι-
το οὕτω νομίζειν ταῦτα τοὺς τιθεμένους· τὸ γὰρ πρὸ πάντων θεῶν
τῇ ἑστίᾳ πρώτῃ προθύειν εἰκὸς ἐκείνους οἵτινες τὴν τῶν πάντων
οὐσίαν ἐσσίαν ἐπωνόμασαν· ὅσοι δ' αὖ ὠσίαν, σχεδὸν τι αὖ οὗτοι
καθ' ἡράκλειτον ἂν ἡγοῖντο τὰ ὄντα ἰέναι τε πάντα καὶ μένειν οὐδέν·
τὸ οὖν αἴτιον καὶ τὸ ἀρχηγὸν αὐτῶν εἶναι τὸ ὠθοῦν· ὅθεν δὴ καλῶς
ἔχειν αὐτὸ ὠσίαν ὠνομάσθαι· καὶ ταῦτα μὲν δὴ ταύτῃ ὡς παρὰ μη-
δὲν εἰδότων εἰρήσθω· μετὰ δ' ἑστίαν, δίκαιον ῥέαν καὶ κρόνον ἐπι-
σκέψασθαι· καίτοι τό γε τοῦ κρόνου ὄνομα ἤδη διεληλύθαμεν· ἴσως
μέντοι οὐδὲν λέγω: τί δή, ὦ σώκρατες: ὠγαθέ, ἐννενόηκα
τι σμῆνος σοφίας: ποῖον δὴ τοῦτο: γελοῖον μὲν πάνυ εἰπεῖν·
οἶμαι μέντοι τινὰ πιθανότητα ἔχον: τίνα ταύτην: τὸν ἡράκλειτον
μοι δοκῶ καθορᾶν παλαί' ἄττα σοφὰ λέγοντα ἀτεχνῶς
τὰ ἐπὶ κρόνου καὶ ῥέας, ἃ καὶ ὅμηρος ἔλεγεν: πῶς τοῦτο λέ-
γεις: λέγει που ἡράκλειτος ὅτι πάντα χωρεῖ καὶ οὐδὲν μένει
καὶ ποταμοῦ ῥοῇ ἀπεικάζων τὰ ὄντα λέγει ὡς δὶς ἐς τὸν αὐτὸν
ποταμὸν οὐκ ἂν ἐμβαίης: ἔστι ταῦτα: τί οὖν δοκεῖ σοι ἀλλοιότε- ε
ρον ἡρακλείτου νοεῖν ὁ θέμενος τοῖς τῶν ἄλλων θεῶν προγόνοις
ῥέαν τε καὶ κρόνον· ἆρα οἴει ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου αὐτὸν ἀμφοτέροις
ῥευμάτων ὀνόματα θέσθαι, ὥσπερ αὖ ὅμηρος, ὠκεανόν τε θεῶν γέ-
νεσίν φησι καὶ μητέρα τηθύν· οἶμαι δὲ καὶ ἡσίοδος· λέγει δέ που
καὶ ὀρφεὺς ὅτι ὠκεανὸς πρῶτος καλλίρροος ἦρξε γάμοιο· ὅς ῥα
κασιγνήτην ὁμομήτορα τηθὺν ὄπυιεν· ταῦτ' οὖν σκόπει ὅτι καὶ
ἀλλήλοις συμφωνεῖ καὶ πρὸς τὰ τοῦ ἡρακλείτου πάντα τείνει: φαίνῃ
τί μοι λέγειν ὦ σώκρατες: τὸ μέντοι τῆς τηθύος οὐκ ἐννοῶ τὸ ὄνομα
τί βούλεται: ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε ὀλίγου αὐτὸ λέγει ὅτι πηγῆς ὄνο-
μα ἐπικεκρυμμένον ἐστίν· τὸ γὰρ διαττώμενον καὶ τὸ ἠθούμενον πη-
γῆς ἀπείκασμά ἐστιν· ἐκ δὲ τούτων ἀμφοτέρων τῶν ὀνομάτων ἡ τη-
θὺς τὸ ὄνομα σύγκειται: τοῦτο μὲν ὦ σώκρατες κομψόν: τί δ' οὐ μέλ-
λει· ἀλλὰ τί τὸ μετὰ τοῦτο· τὸν μὲν δία εἴπομεν; ναί: τοὺς ἀδελφοὺς

δὴ αὐτοῦ λέγωμεν· τὸν ποσειδῶ καὶ τὸν πλούτωνα καὶ τὸ ἕτερον ὀ-
νομα, ὃ ὀνομάζουσιν αὐτόν: πάνυ γε: τὸ μὲν τοίνυν τοῦ ποσειδῶ-
νος ἔμοιγε φαίνεται ὀνομάσθαι· ὑπὸ τοῦ πρώτου ὀνομάσαντος· ὅτι αὐτὸν
βαδίζοντα, ἐπέσχεν ἡ τῆς θαλάττης φύσις καὶ οὐκέτι εἴασε προ-
ελθεῖν. ἀλλ' ὥσπερ δεσμὸς τῶν ποδῶν αὐτῷ ἐγένετο· τὸν οὖν ἄρχον-
τα τῆς δυνάμεως ταύτης θεὸν, ὠνόμασε ποσειδῶνα, ὡς ποσίδε-
σμον ὄντα· τὸ δὲ ε ἔγκειται ἴσως εὐπρεπείας ἕνεκα· τάχα δὲ
οὐκ ἂν τοῦτο λέγοι· ἀλλ' ἀντὶ τοῦ σίγμα δύο λάβδα τὸ πρῶτον ἐλέ-
γετο, ὡς πολλὰ εἰδότος τοῦ θεοῦ· ἴσως δὲ ἀπὸ τοῦ σείειν ὁ σείων
ὠνόμασται· πρόσκειται δὲ τὸ πι καὶ τὸ δέλτα· τὸ δὲ πλούτωνος,
τοῦτο μὲν κατὰ τὴν τοῦ πλούτου δόσιν, ὅτι ἐκ τῆς γῆς κάτωθεν ἀ-
νίεται ὁ πλοῦτος, ἐπωνομάσθη· ὁ δὲ ἅιδης, οἱ πολλοὶ μέν μοι δο-
κοῦσιν ὑπολαμβάνειν τὸ ἀειδὲς προσειρῆσθαι τῷ ὀνόματι τούτῳ·
καὶ φοβούμενοι τὸ ὄνομα, πλούτωνα καλοῦσιν αὐτόν: σοὶ δὲ πῶς
φαίνεται, ὦ σώκρατες: πολλαχῆ ἔμοιγε δοκοῦσιν ἄνθρωποι διη-
μαρτηκέναι περὶ τούτου τοῦ θεοῦ τῆς δυνάμεως· καὶ φοβεῖσθαι
αὐτὸν οὐκ ἄξιον· ὅτι τε γὰρ ἐπειδὰν ἅπαξ τις ἡμῶν ἀποθάνῃ, ἀεὶ
ἐκεῖ ἐστι, φοβοῦνται· καὶ ὅτι ἡ ψυχὴ γυμνὴ τοῦ σώματος παρ' ἐ-
κεῖνον ἀπέρχεται· καὶ τοῦτο πεφόβηνται· τὰ δ' ἐμοὶ δοκεῖ πάντα
ἐς ταὐτόν τι συντείνειν· καὶ ἡ ἀρχὴ τοῦ θεοῦ, καὶ τὸ ὄνομα: πῶς δή:
ἐγώ σοι ἐρῶ, ἅ γέ μοι φαίνεται· εἰπὲ γάρ μοι· δεσμὸς ζώῳ ὁτῳοῦν
ὥστε μένειν ὁπουοῦν, πότερος ἰσχυρότερός ἐστιν· ἀνάγκη ἢ ἐπι-
θυμία: πολὺ διαφέρει ὦ σώκρατες ἡ ἐπιθυμία: οἴει οὖν τὸν ἅι-
δην, οὐκ ἂν πολλοὺς ἐκφεύγειν, εἰ μὴ τῷ ἰσχυροτάτῳ δεσμῷ ἐ-
δει, τοὺς ἐκεῖσε ἰόντας: δῆλα δή: ἐπιθυμίᾳ ἄρα τινὶ αὐτοὺς
ὡς ἔοικε, δεῖ, εἴπερ τῷ μεγίστῳ δεσμῷ δεῖ· καὶ οὐκ ἀνάγκη: φαί-
νεται: οὐκοῦν ἐπιθυμίαι αὖ πολλαί εἰσιν: ναί: τῇ μεγίστῃ ἄρα
ἐπιθυμιῶν τῶν ἐπιθυμιῶν δεῖ αὐτούς· εἴπερ μέλλει τῷ μεγίστῳ
δεσμῷ κατέχειν: ναί: ἔστιν οὖν τις μείζων ἐπιθυμία, ἢ ὅταν
τις, τῷ συνὼν, οἴηται διὰ ἐκεῖνον ἔσεσθαι ἀμείνων ἀνήρ: μὰ δί.
οὐδ' ὁπωστιοῦν, ὦ σώκρατες: διὰ ταῦτα ἄρα φῶμεν ὦ ἑρμό-
γενες, οὐδένα δεῦρο ἐθελῆσαι ἀπελθεῖν τῶν ἐκεῖθεν· οὐδὲ αὐ-
τὰς τὰς σειρῆνας· ἀλλὰ κατακεκηλῆσθαι, ἐκείνας τε καὶ τοὺς
ἄλλους πάντας· οὕτω καλούς τινας ὡς ἔοικεν ἐπίσταται λόγους

λέγεται ὁ ἅιδης. καὶ ἔτι μοι δοκεῖ ἐπὶ τοῦ λόγου τούτου ὁ θεὸς οὗτος τέλεος
σοφιστής τε καὶ μέγας εὐεργέτης τῶν παρ' αὐτῶι· ὅς γε καὶ τοῖς ἐνθά-
δε τοσαῦτα ἀγαθὰ ἀνίησιν· οὕτω πολλὰ αὐτῶι τὰ περιόντα ἐκεῖ
ἐστιν. καὶ τὸν πλούτωνα ἀπὸ τούτου ἔσχε τὸ ὄνομα. καὶ τὸ αὖ μὴ ἐ-
θέλειν συνεῖναι τοῖς ἀνθρώποις ἔχουσι τὰ σώματα, ἀλλὰ τότε
συγγίγνεσθαι, ἐπειδὰν ἡ ψυχὴ καθαρὰ ἦι πάντων τῶν περὶ τὸ σῶ-
μα κακῶν καὶ ἐπιθυμιῶν, οὐ φιλόσοφόν σοι δοκεῖ εἶναι καὶ εὖ ἐντε-
θυμημένον, ὅτι οὕτω μὲν ἂν κατέχοι αὐτούς, δήσας τῆι περὶ ἀρετὴν
ἐπιθυμίαι· ἔχοντας δὲ τὴν τοῦ σώματος πτοίησιν καὶ μανίαν, οὐ-
δ' ἂν ὁ κρόνος δύναιτο ὁ πατὴρ συγκατέχειν αὐτῶι ἐν τοῖς δεσμοῖς
δήσας τοῖς αὐτοῦ λεγομένοις: κινδυνεύεις τι λέγειν ὦ σώκρατες:
καὶ τό γε ὄνομα ὁ ἅιδης ὦ ἑρμόγενες· πολλοῦ δεῖ ἀπὸ τοῦ ἀειδοῦς
ἐπωνομάσθαι· ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἀπὸ τοῦ πάντα τὰ καλὰ εἰδέναι
ἀπὸ τούτου ὑπὸ τοῦ νομοθέτου ἅιδης ἐκλήθη: εἶεν· τί δαὶ δη-
μητρα τε καὶ ἥραν καὶ ἀπόλλω καὶ ἀθηνᾶν καὶ ἥφαιστον καὶ ἄρη
καὶ τοὺς ἄλλους θεούς, πῶς λέγομεν: δημήτηρ μὲν φαίνεται κατὰ
τὴν δόσιν τῆς ἐδωδῆς, διδοῦσα ὡς μήτηρ δημήτηρ κεκλῆσθαι· ἥρα δὲ ἐ-
ρατή τις, ὥσπερ οὖν καὶ λέγεται ὁ ζεὺς αὐτῆς ἐρασθεὶς ἔχειν· ἴ-
σως δὲ μετεωρολογῶν ὁ νομοθέτης τὸν ἀέρα ἥραν ὠνόμασεν
ἐπικρυπτόμενος, θεὶς τὴν ἀρχὴν ἐπὶ τελευτήν· γνοίης δ' ἄν, εἰ
πολλάκις λέγοις τὸ τῆς ἥρας ὄνομα: φερρέφαττα δέ·
πολλοὶ μὲν καὶ τοῦτο φοβοῦνται τὸ ὄνομα καὶ τὸν ἀπόλλω ὑπὸ ἀ-
πειρίας ὡς ἔοικεν ὀνομάτων ὀρθότητος. καὶ γὰρ μεταβάλλοντες
σκοποῦνται τὴν φερσεφόνην, καὶ δεινὸν αὐτοῖς φαίνεται· τὸ δὲ
μηνύει σοφὴν εἶναι τὴν θεόν· ἅτε γὰρ φερομένων τῶν πραγμάτων,
τὸ ἐφαπτόμενον καὶ ἐπαφῶν καὶ δυνάμενον ἐπακολουθεῖν, σοφία
ἂν εἴη: φερέπαφα οὖν διὰ τὴν σοφίαν καὶ τὴν ἐπαφὴν τοῦ φερο-
μένου ἡ θεὸς ἂν ὀρθῶς καλοῖτο, ἤ τι τοιοῦτον· διόπερ καὶ σύνεστιν
αὐτῆι ὁ ἅιδης, σοφὸς ὤν, διὰ τὸ τοιαύτη εἶναι· νῦν δὲ αὐτῆς ἐκκλί-
νουσι τὸ ὄνομα, εὐστομίαν περὶ πλείονος ποιούμενοι τῆς ἀληθεί-
ας, ὥστε φερρέφατταν αὐτὴν καλεῖν: ταὐτὸν δὲ καὶ περὶ τὸν ἀ-
πόλλω, ὅπερ λέγω, πολλοὶ πεφόβηνται περὶ τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ,
ὥς τι δεινὸν μηνύοντος· ἢ οὐκ ᾔσθησαι: πάνυ μὲν οὖν· καὶ ἀληθῆ
λέγεις: τὸ δέ γ' ἐστὶν ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, κάλλιστα κείμενον, πρὸς τὴν δύνα-

ν τοῦ θεοῦ· πῶς δή; ἐγὼ πειράσομαι φράσαι, ὅ γέ μοι φαίνεται·
οὐ γὰρ ἔστιν ὅτι ἂν μᾶλλον ὄνομα ἥρμοσεν ἓν ὂν ταῖς τέτταρσι δυνάμεσι ταῖς
τοῦ θεοῦ, ὥστε πασῶν ἐφάπτεσθαι καὶ δηλοῦν τρόπον τινὰ μουσικήν
τε καὶ μαντικὴν καὶ ἰατρικὴν καὶ τοξικήν· λέγε δή· ἄτοπον
γάρ τί μοι λέγεις τὸ ὄνομα εἶναι· εὐάρμοστον μὲν οὖν, ἅτε μουσικοῦ
ὄντος τοῦ θεοῦ· πρῶτον μὲν γὰρ ἡ κάθαρσις καὶ οἱ καθαρμοὶ καὶ
κατὰ τὴν ἰατρικὴν καὶ κατὰ τὴν μαντικὴν καὶ αἱ τοῖς ἰατρικοῖς
φαρμάκοις καὶ αἱ τοῖς μαντικοῖς περιθειώσεις τε καὶ τὰ λουτρὰ
τὰ ἐν τοῖς τοιούτοις καὶ αἱ περιρράνσεις, πάντα ἕν τι ταῦτα δύ
ναιτ' ἂν καθαρὸν παρέχειν τὸν ἄνθρωπον καὶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ
κατὰ τὴν ψυχήν· ἢ οὔ; πάνυ μὲν οὖν· οὐκοῦν ὁ καθαίρων θεὸς
καὶ ὁ ἀπολούων τε καὶ ἀπολύων τῶν τοιούτων κακῶν οὗτος ἂν
εἴη; πάνυ μὲν οὖν· κατὰ μὲν τοίνυν τὰς ἀπολύσεις τε καὶ ἀπο
λούσεις, ὡς ἰατρὸς ὢν τῶν τοιούτων, ἀπολούων ἂν ὀρθῶς κα
λοῖτο· κατὰ δὲ τὴν μαντικὴν καὶ τὸ ἀληθές τε καὶ τὸ ἁπλοῦν, ταὐτὸν
γάρ ἐστιν, ὥσπερ οὖν οἱ θετταλοὶ καλοῦσιν αὐτόν, ὀρθότατ' ἂν καλοῖτο·
ἄπλουν γάρ φασι πάντες θετταλοὶ τοῦτον τὸν θεόν· διὰ δὲ τὸ ἀεὶ βο
λῶν ἐγκρατὴς εἶναι τοξικῆς ἀειβάλλων ἐστί· κατὰ δὲ τὴν μουσι
κὴν δεῖ ὑπολαβεῖν ὥσπερ τὸν ἀκόλουθον καὶ τὴν ἄκοιτιν ὅτι
τὸ ἄλφα σημαίνει πολλαχοῦ τὸ ὁμοῦ· καὶ ἐνταῦθα τὴν ὁμοῦ πό
λησιν καὶ περὶ τὸν οὐρανόν, οὓς δὴ πόλους καλοῦσι, καὶ τὴν περὶ
τὴν ᾠδὴν ἁρμονίαν, ἣ δὴ συμφωνία καλεῖται, ὅτι ταῦτα πάν
τα, ὥς φασιν οἱ κομψοὶ περὶ μουσικὴν καὶ ἀστρονομίαν, ἁρμονίαι
τινὶ πολεῖ ἅμα πάντα· ἐπιστατεῖ δὲ οὗτος ὁ θεὸς τῇ ἁρμονίᾳ, ὁ
μοπολῶν αὐτὰ πάντα καὶ κατὰ θεοὺς καὶ κατ' ἀνθρώπους· ὥσπερ
οὖν τὸν ὁμοκέλευθον καὶ ὁμόκοιτιν ἀκόλουθον καὶ ἄκοιτιν ἐκαλέ
σαμεν, μεταβαλόντες ἀντὶ τοῦ ὁ ἄλφα, οὕτω καὶ ἀπόλλωνα ἐκαλέσα
μεν, ὃς ἦν ὁμοπολῶν, ἕτερον λάβδα ἐμβαλόντες, ὅτι ὁμώνυμον ἐ
γίγνετο τῷ χαλεπῷ ὀνόματι· ὅπερ καὶ νῦν ὑποπτεύοντές τινες
διὰ τὸ μὴ ὀρθῶς σκοπεῖσθαι τὴν δύναμιν τοῦ ὀνόματος, φοβοῦνται
αὐτὸ ὡς σημαῖνον φθοράν τινα· τὸ δὲ πολύ, ὥσπερ ἄρτι ἐλέγετο, πα
σῶν ἐφαπτόμενον κεῖται τῶν τοῦ θεοῦ δυνάμεων, ἁπλοῦ, ἀεὶ βάλλον
ὁμοπολοῦ(ντος) τος, ἀπολούοντος· τὰς δὲ μούσας τε καὶ ὅλως τὴν μουσικὴν ἀπὸ
τοῦ μῶσθαι ὡς ἔοικε καὶ τῆς ζητήσεώς τε καὶ φιλοσοφίας τὸ ὄνο

μαι τοῦτο ἐπωνόμασεν· λητὼ δὲ ἀπὸ τῆς πρᾳότητος τῆς θεοῦ καὶ κατὰ τὸ
ἐθελήμονα εἶναι ὧν ἄν τις δέηται· ἴσως δὲ ὡς οἱ ξένοι καλοῦσι· πολ
λοὶ γὰρ ληθὼ καλοῦσιν· ἔοικεν οὖν πρὸς τὸ μὴ τραχὺ τοῦ ἤθους ἀλλ᾽ ἥμε
ρόν τε καὶ λεῖον ληθὼ κεκλῆσθαι ὑπὸ τῶν τοῦτο καλούντων· ἄρτεμις δὲ:
τὸ ἀρτεμὲς φαίνεται καὶ τὸ κόσμιον διὰ τὴν τῆς παρθενίας ἐπιθυμίαν·
ἴσως δὲ ἀρετῆς ἵστορα τὴν θεὸν ἐκάλεσεν ὁ καλέσας· τάχα δ᾽ ἂν καὶ
ὡς τὸν ἄροτον μισησάσης τὸν ἀνδρὸς ἐν γυναικί· ἢ διὰ τούτων τι
ἢ διὰ πάντα ταῦτα τὸ ὄνομα τοῦτο ὁ τιθέμενος ἔθετο τῇ θεῷ:
τί δαὶ ὁ διόνυσός τε καὶ ἡ ἀφροδίτη: μεγάλα ὦ παῖ ἱππονίκου ἐρω
τᾷς· ἀλλὰ ἔστι γὰρ καὶ σπουδαίως εἰρημένος ὁ τρόπος τῶν ὀνο
μάτων τούτοις τοῖς θεοῖς· καὶ παιδικῶς· τὸν μὲν οὖν σπουδαῖον
ἄλλους τινὰς ἐρώτα· τὸν δὲ παιδικὸν οὐδὲν κωλύει διελθεῖν·
φιλοπαίσμονες γὰρ καὶ οἱ θεοί· ὅ τε γὰρ διόνυσος ἂν ὁ δι
δοὺς τὸν οἶνον· διδοίνυσος ἐν παιδιᾷ καλούμενος· οἶνος δ᾽ ὅ
τι οἴεσθαι νοῦν ἔχειν ποιεῖ τῶν πινόντων τοὺς πολλοὺς οὐκ ἔχον
τας, οἰόνους δικαιότατ᾽ ἂν καλούμενος· περὶ δὲ ἀφροδίτης·
οὐκ ἄξιον ἡσιόδῳ ἀντιλέγειν, ἀλλὰ συγχωρεῖν ὅτι διὰ τὴν τοῦ ἀφροῦ
γένεσιν ἀφροδίτη ἐκλήθη: ἀλλὰ μὴν οὐδ᾽ ἀθηνᾶς ἀθηναῖος
γε ὢν ὦ σώκρατες ἐπιλήσῃ· οὐδ᾽ ἡφαίστου τε καὶ ἄρεως: οὐδὲ εἰ
κός γε: οὐ γάρ: οὐκοῦν τὸ μὲν ἕτερον ὄνομα αὐτῆς οὐ χαλεπὸν εἰ
πεῖν δι᾽ ὃ κεῖται: τὸ ποῖον: παλλάδα που αὐτὴν καλοῦμεν: πῶς
γὰρ οὔ: τοῦτο μὲν τοίνυν ἀπὸ τῆς ἐν τοῖς ὅπλοις ὀρχήσεως
ἡγούμενοι τεθῆναι ὀρθῶς ἂν ὡς ἐγᾦμαι ἡγοίμεθα· τὸ γάρ που
ἢ αὐτὸν ἢ ἄλλο μετεωρίζειν ἢ ἀπὸ τῆς γῆς ἢ ἐν ταῖς χερσὶν
πάλλειν τε καὶ πάλλεσθαι καὶ ὀρχεῖν καὶ ὀρχεῖσθαι καλοῦμεν: πά
νυ μὲν οὖν: παλλάδα μὲν τοίνυν ταύτῃ: καὶ ὀρθῶς γε· ἀλλὰ δὴ
τὸ ἕτερον πῶς λέγεις: τὸ τῆς ἀθηνᾶς: ναί: τοῦτο ἐμβριθέ
στερον ὦ φίλε· ἐοίκασι δὴ καὶ οἱ παλαιοὶ τὴν ἀθηνᾶν νομίζειν
ὥσπερ οἱ νῦν περὶ ὅμηρον δεινοί· καὶ γὰρ τούτων οἱ πολλοὶ ἐξη
γούμενοι τὸν ποιητήν, φασὶ τὴν ἀθηνᾶν αὐτὸν νοῦν τε καὶ διά
νοιαν πεποιηκέναι· καὶ ὁ τὰ ὀνόματα ποιῶν, ἔοικε τοιοῦτόν τι
περὶ αὐτῆς διανοεῖσθαι· ἔτι δὲ μειζόνως λέγων θεοῦ νόησιν
ὥσπερ λέγει ὅτι ἡ θεονόη ἐστὶν αὕτη· τῷ ἄλφα ξενικῶς ἀντὶ
τοῦ ἦτα χρησάμενος· καὶ τὸ ἰῶτα καὶ τὸ σίγμα ἀφελών· ἴσως

δὲ οὐδὲ ταύτῃ, ἀλλὰ τὰ θεῖα νοούσης αὐτῆς διαφερόντως τῶν ἄλλων,
θεονόην ἐκάλεσεν· οὐδὲν δὲ ἀπέχει καὶ τὴν ἐν τῷ ἤθει νόησιν ὡς
οὖσαν τὴν θεὸν ταύτην, ἠθονόην μὲν καλεῖσθαι προσειπεῖν·
παραγαγόντες δὲ ἢ αὐτὸς ἢ τινὲς ὕστερον ἐπὶ τὸ κάλλιον ὡς ᾤοντο,
ἀθηνάαν ἐκάλεσαν: τί δαὶ δὴ τὸν ἥφαιστον· πῆ λέγεις: ἢ τὸν
γενναῖον, τὸν φάεος ἵστορα ἐρωτᾷς: ἔοικα: οὐκοῦν οὗτος
μὲν παντὶ δῆλος φαῖστος ὤν, τὸ ἦτα προσελκυσάμενος: κινδυ-
νεύει, ἐὰν μή πή σοι ὡς ἔοικεν ἔτι ἄλλη δόξῃ: ἀλλ' ἵνα μὴ δόξῃ, τὸν
ἄρη ἐρώτα: ἐρωτῶ: οὐκοῦν εἰ μὲν βούλει, κατὰ τὸ ἄρρεν τε καὶ
κατὰ τὸ ἀνδρεῖον ἄρης ἂν εἴη· εἰ δ' αὖ κατὰ τὸ σκληρόν τε καὶ ἀμετά-
στροφον, ὃ δὴ ἄρρατον καλεῖται, καὶ ταύτῃ ἂν πανταχῆ πολεμι-
κῷ θεῷ πρέποι ἄρη καλεῖσθαι: πάνυ μὲν οὖν: ἐκ μὲν οὖν τῶν
θεῶν πρὸς θεῶν ἀπαλλαγῶμεν· ὡς ἐγὼ δέδοικα περὶ αὐτῶν δια-
λέγεσθαι· περὶ δὲ ἄλλων ὧν τινων βούλει προκάλεσαί με, ὄφρα ἴδηαι
οἷοι εὐθύφρονος ἵπποι: ἀλλὰ ποιήσω ταῦτα, ἔτι γε ἓν ἐρόμε-
νος περὶ ἑρμοῦ, ἐπειδή με καὶ οὔ φησι κρατύλος ἑρμογένη εἶ-
ναι· πειρώμεθα οὖν τὸν ἑρμῆν σκέψασθαι τί καὶ νοεῖ τὸ ὄνομα, ἵ-
να καὶ εἰδῶμεν εἴ τι ὅδε λέγει: ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε ἔοικε περὶ λό-
γον τι εἶναι ὁ ἑρμῆς· καὶ τὸ ἑρμηνέα εἶναι καὶ τὸ ἄγγελον καὶ τὸ
κλοπικόν τε καὶ τὸ ἀπατηλὸν ἐν λόγοις καὶ τὸ ἀγοραστικόν,
περὶ λόγου δύναμίν ἐστι, πᾶσα αὕτη ἡ πραγματεία· ὅπερ οὖν
καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγομεν, τὸ εἴρειν λόγου χρεία ἐστί· τὸ
δὲ, οἷον καὶ ὅμηρος πολλαχοῦ λέγει, ἐμήσατό φησιν· τοῦτο δὲ
μηχανήσασθαί ἐστιν· ἐκ τούτων οὖν τοῖν δυοῖν τούτων, τὸν τὸ λέγειν
τε καὶ τὸν λόγον μησάμενον· τὸ δὲ λέγειν δή ἐστιν εἴρειν· τοῦτον
τὸν θεὸν, ὡσπερεὶ ἐπιτάττει ἡμῖν ὁ νομοθέτης· ὦ ἄνθρωποι, ὃς
τὸ εἴρειν ἐμήσατο, δικαίως ἂν καλοῖτο ὑπὸ ὑμῶν εἰρέμης·
νῦν δὲ ἡμεῖς ὡς οἰόμεθα καλλωπίζοντες τὸ ὄνομα, ἑρμῆν κα-
λοῦμεν· καὶ ἥ γε ἶρις ἀπὸ τοῦ εἴρειν ἔοικε κεκλημένη, ὅτι ἄγ-
γελος ἦν: νὴ τὸν δία, εὖ ἄρα μοι δοκεῖ κρατύλος λέγειν τὸ ἐμὲ
μὴ εἶναι ἑρμογένη· οὔκουν εὐμήχανός γε εἰμὶ λόγου: καὶ
τό γε τὸν πᾶνα τοῦ ἑρμοῦ εἶναι ὑὸν διφυῆ, ἔχει τὸ εἰκός ὦ ἑταῖ-
ρε: πῶς δή: οἶσθα ὅτι ὁ λόγος τὸ πᾶν σημαίνει καὶ κυκλεῖ καὶ
πολεῖ ἀεί· καὶ ἔστι διπλοῦς, ἀληθής τε καὶ ψευδής: πάνυ γε: οὐ

καὶ οὐ τὸ μὲν ἀληθὲς αὐτοῦ λεῖον καὶ θεῖον καὶ ἄνω οἰκοῦν ἐν τοῖς θεοῖς·
τὸ δὲ ψεῦδος κάτω ἐν τοῖς πολλοῖς τῶν ἀνθρώπων καὶ τραχὺ καὶ τρα
γικόν· ἐνταῦθα γὰρ πλεῖστοι οἱ μῦθοί τε καὶ τὰ ψεύδη ἐστί· περὶ τὸν τρα
γικὸν βίον: πάνυ γε: ὀρθῶς ἄρα ὁ πὰν μηνύων καὶ ἀεὶ πολῶν, αἰ
πόλος εἴη διφυὴς ἑρμοῦ υἱὸς ὤν· τὰ μὲν ἄνωθεν λεῖος· τὰ δὲ κά
τωθεν τραχὺς καὶ τραγοειδής· καὶ ἔστιν ἤτοι λόγος, ἢ λόγου ἀδελ
φὸς ὁ πάν, εἴπερ ἑρμοῦ υἱός ἐστιν· ἀδελφῷ δὲ ἐοικέναι ἀδελφόν·
οὐδὲν θαυμαστόν· ἀλλ' ὅπερ ἐγὼ ἔλεγον ὦ μακάριε, ἀπαλλαγῶμεν
ἐκ τῶν θεῶν: τῶν γε τοιούτων ὦ σώκρατες εἰ βούλει· περὶ τῶν
τοιῶνδε· τί σε κωλύει διελθεῖν· οἷον ἡλίου τε καὶ σελήνης· καὶ ἄ
στρων· καὶ γῆς· καὶ αἰθέρος· καὶ ἀέρος· καὶ πυρός· καὶ ὕδατος· καὶ
ὡρῶν· καὶ ἐνιαυτοῦ: συχνὰ μέν μοι προστάττεις· ὅμως δέ, εἴπερ
σοι κεχαρισμένον ἔσται, ἐθέλω: καὶ μὴν χαριῇ: τί δὴ οὖν πρῶτον
βούλει· ἢ ὥσπερ εἶπες, τὸν ἥλιον διέλθωμεν: πάνυ γε: ἔοικε
τοίνυν κατάδηλον γενέσθαι ἂν μᾶλλον, εἰ τῷ δωρικῷ τις ὀνό
ματι χρῷτο· ἅλιον γὰρ καλοῦσιν οἱ δωριεῖς· ἅλιος οὖν εἴη μὲν κατὰ
τὸ ἁλίζειν εἰς ταὐτὸ τοὺς ἀνθρώπους, ἐπειδὰν ἀνατέλλῃ· εἴη δ' ἂν
καὶ τῷ περὶ τὴν γῆν ἀεὶ εἱλεῖν ἰών· ἔοικε δ' ἂν καὶ ὅτι ποικίλλει
ἰὼν τὰ γιγνόμενα ἐκ τῆς γῆς· τὸ δὲ ποικίλλειν καὶ αἰολεῖν ταὐ
τόν: τί δαὶ ἡ σελήνη· τοῦτο δὲ τὸ ὄνομα φαίνεται τὸν ἀναξαγόραν
πιέζειν: τί δή: ἔοικε δηλοῦντι παλαιότερον, ὃ ἐκεῖνος νεωστὶ ἔ
λεγεν ὅτι ἡ σελήνη ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἔχει τὸ φῶς: πῶς δή: τὸ μέν
που σέλας καὶ τὸ φῶς ταὐτόν: ναί: νέον δέ που καὶ ἕνον ἀεί ἐστι περὶ
τὴν σελήνην τοῦτο τὸ φῶς· εἴπερ ἀληθῆ οἱ ἀναξαγόρειοι λέγου
σιν· κύκλῳ γάρ που ἀεὶ αὐτὴν περιιὸν νέον ἀεὶ ἐπιλάμπει· ἕνον δὲ
ὑπάρχει τὸ τοῦ προτέρου μηνός: πάνυ γε: σελαναίαν δέ γε κα
λοῦσιν αὐτὴν πολλοί: πάνυ γε: ὅτι δὲ σέλας νέον τε καὶ ἕνον ἔχει
ἀεί, σελαενονεοάεια μὲν δικαιότατ' ἂν τῶν ὀνομάτων καλοῖτο· συγ
κεκροτημένον δὲ σελαναία κέκληται: διθυραμβῶδές γε τοῦτο
τοὔνομα ὦ σώκρατες· ἀλλὰ τὸν μῆνα καὶ τὰ ἄστρα πῶς λέγεις:
Ὁ μὲν μεὶς ἀπὸ τοῦ μειοῦσθαι, εἴη ἂν μείης ὀρθῶς κεκλημένος·
τὰ δ' ἄστρα ἔοικε τῆς ἀστραπῆς ἐπωνυμίαν ἔχειν· ἡ δὲ ἀστραπή,
ὅτι τὰ ὦπα ἀναστρέφει, ἀναστρωπὴ ἂν εἴη· νῦν δὲ ἀστραπὴ καλλω
πισθεῖσα κέκληται: τί δαὶ τὸ πῦρ, καὶ τὸ ὕδωρ: τὸ πῦρ ἀπορῶ· καὶ

κινδυνεύει ἤτοι ἡ τοῦ Εὐθύφρονος μοῦσα ἐπιλελοιπέναι με, ἢ τοῦ-
τό τι πάγχαλεπόν ἐστι μάλα· σκέψαι οὖν ἣν εἰσάγω μηχανὴν ἐπὶ πάντα
τὰ τοιαῦτα ἃ ἂν ἀπορῶ: τίνα δή: ἐγώ σοι ἐρῶ· ἀπόκριναι γάρ
μοι· ἔχοις ἂν εἰπεῖν πῦρ κατὰ τίνα τρόπον καλεῖται; μὰ Δί', οὐκ ἔ-
γωγε: σκέψαι δή, ὃ ἐγὼ ὑποπτεύω περὶ αὐτοῦ· ἐννοῶ γὰρ ὅτι
πολλὰ οἱ Ἕλληνες ὀνόματα ἄλλως τε καὶ οἱ ὑπὸ τοῖς βαρβάροις
οἰκοῦντες, παρὰ τῶν βαρβάρων εἰλήφασιν: τί οὖν δή: εἴ τις ζητοῖ
ταῦτα κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν φωνὴν ὡς εἰκότως κεῖται, ἀλλὰ μὴ
κατ' ἐκείνην ἐξ ἧς τὸ ὄνομα τυγχάνει ὄν, οἶσθα ὅτι ἀποροῖ ἄν;
εἰκότως γε: ὅρα τοίνυν καὶ τοῦτο τὸ ὄνομα τὸ πῦρ μή τι βαρβαρι-
κὸν ᾖ. τοῦτο γὰρ οὔτε ῥᾴδιον προσάψαι ἐστὶν Ἑλληνικῇ φωνῇ, φα-
νεροί τ' εἰσὶν οὕτως αὐτὸ καλοῦντες Φρύγες σμικρόν τι παρακλίνον-
τες· καὶ τό γε ὕδωρ καὶ τὰς κύνας καὶ ἄλλα πολλά: ἔστι ταῦτα: οὐ
τοίνυν δεῖ ταῦτα προσβιάζεσθαι, ἐπεὶ ἔχοι γ' ἄν τις εἰπεῖν περὶ αὐ-
τῶν. τὸ μὲν οὖν πῦρ καὶ τὸ ὕδωρ ταύτῃ ἀπωθοῦμαι· ὁ δὲ ἀήρ, ἆρα, ὦ
Ἑρμόγενες, ὅτι αἴρει τὰ ἀπὸ τῆς γῆς ἀὴρ κέκληται; ἢ ὅτι ἀεὶ
ῥεῖ; ἢ ὅτι πνεῦμα ἐξ αὐτοῦ γίγνεται ῥέοντος; ὁ γὰρ ποιητής που
τὰ πνεύματα ἀήτας καλοῦσιν· ἴσως οὖν λέγει ὥσπερ ἂν εἰ εἴποι πνευ-
ματόρρουν ἀητόρρουν· ὅθεν δὴ βούλεται αὐτὸν οὕτως εἰπεῖν,
ὅτι ἐστὶν ἀήρ. τὸν δὲ αἰθέρα τῇδέ πῃ ὑπολαμβάνω, ὅτι ἀεὶ θεῖ
περὶ τὸν ἀέρα ῥέων, ἀειθεὴρ δικαίως ἂν καλοῖτο. γῆ δὲ μᾶλλον
σημαίνει ὃ βούλεται, ἐάν τις γαῖαν ὀνομάσῃ· γαῖα γὰρ γεννήτει-
ρα ἂν εἴη ὀρθῶς κεκλημένη, ὥς φησιν Ὅμηρος· τὸ γὰρ γεγάα-
σιν γεγεννῆσθαι λέγει. εἶεν. τί οὖν ἡμῖν ἦν τὸ μετὰ τοῦτο:
ὧραι ὦ Σώκρατες καὶ ἐνιαυτὸς καὶ ἔτος: αἱ μὲν δὴ ὧραι Ἀττι-
κιστὶ ὡς τὸ παλαιὸν ῥητέον ὁρίαι, εἴπερ βούλει τὸ εἰκὸς εἰδέναι. ὧραι γὰρ
εἰσὶ διὰ τὸ ὁρίζειν χειμῶνάς τε καὶ θέρη καὶ πνεύματα καὶ τοὺς
καρποὺς τοὺς ἐκ τῆς γῆς· ὁρίζουσαι δὲ δικαίως ἂν ὁρίαι κα-
λοῖντο. ἐνιαυτὸς δὲ καὶ ἔτος, κινδυνεύει ἕν τι εἶναι. τὸ γὰρ
τὰ φυόμενα καὶ τὰ γιγνόμενα ἐν μέρει ἕκαστον προάγον εἰς
φῶς, καὶ αὐτὸ ἐν αὑτῷ ἐξετάζον, τοῦτο ὥσπερ ἐν τοῖς πρόσθεν τὸ
τοῦ Διὸς ὄνομα δίχα διῃρημένον, οἱ μὲν Ζῆνα, οἱ δὲ Δία ἐκά-
λουν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα, οἱ μὲν ἐνιαυτόν, ὅτι ἐν ἑαυτῷ· οἱ δὲ ἔτος,
ὅτι ἐτάζει· ὁ δὲ ὅλος λόγος ἐστί, τὸ ἐν ἑαυτῷ ἐτάζον, τοῦτο προσα-

γορεύεσθαι ἐν ὀνόματι· ὥστε δύο ὀνόματα γενόμενα ἐνιαυτὸς καὶ ἔ-
τος, ἐν ὄντος λόγου: ἀλλὰ δῆτα ὦ σώκρατες πολὺ ἐπιδίδως:
πόρρω γὰρ ἤδη οἶμαι φαίνομαι σοφίας ἐλαύνειν: πάνυ μὲν οὖν: τάχα δέ γε μᾶλ-
λον φήσεις: ἀλλὰ μετὰ τοῦτο τὸ εἶδος ἔγωγε ἡδέως ἂν θεασαίμην
λ ταῦτα τὰ καλὰ ὀνόματα τίνι ποτὲ ὀρθότητι κεῖται τὰ περὶ τὴν ἀρε-
τήν. οἷον φρόνησις καὶ σύνεσις καὶ δικαιοσύνη καὶ τἆλλα πάντα τὰ τοιαῦ-
τα πάντα: ἐγείρεις μὲν ὦ ἑταῖρε οὐ φαῦλον γένος ὀνομάτων. ὅμως
δέ· ἐπειδήπερ τὴν λεοντῆν ἐνδέδυκα, οὐκ ἀποδειλιατέον ἀλλ' ἐπισκε-
πτέον ὡς ἔοικε φρόνησιν καὶ σύνεσιν καὶ γνώμην καὶ ἐπιστήμην καὶ
τἆλλα δὴ ἃ φῂς πάντα ταῦτα τὰ καλὰ ὀνόματα: πάνυ μὲν οὖν:
οὐδὲ ἡμᾶς προαποστῆναι: καὶ μὴν νὴ τὸν κύνα δοκῶ γέ μοι οὐ κα-
κῶς μαντεύεσθαι ὃ καὶ νῦν δὴ ἐνενόησα· ὅτι οἱ πάνυ παλαιοὶ ἄνθρω-
ποι οἱ τιθέμενοι τὰ ὀνόματα παντὸς μᾶλλον ὥσπερ καὶ τῶν νῦν οἱ
πολλοὶ τῶν σοφῶν ὑπὸ τοῦ πυκνὰ περιστρέφεσθαι ζητοῦντες ὅ-
πῃ ἔχει τὰ ὄντα, εἰλιγγιῶσιν κἄπειτα αὐτοῖς φαίνεται περιφέρε-
σθαι τὰ πράγματα καὶ πάντως φέρεσθαι· αἰτιῶνται δὴ οὐ τὸ ἔν-
δον τὸ παρὰ σφίσι πάθος αἴτιον εἶναι ταύτης τῆς δόξης· ἀλλ'
αὐτὰ τὰ πράγματα οὕτω πεφυκέναι· οὐδὲν αὐτῶν μόνιμον εἶναι
οὐδὲ βέβαιον· ἀλλὰ ῥεῖν καὶ φέρεσθαι· καὶ μεστὰ εἶναι πάσης φο-
ρᾶς καὶ γενέσεως ἀεί. λέγω δὲ ἐννοήσας πρὸς πάντα τὰ νῦν δὴ·
ὀνόματα: πῶς δὴ τοῦτο ὦ σώκρατες: οὐ κατενόησας ἴσως
τὰ ἄρτι λεγόμενα ὅτι παντάπασιν ὡς φερομένοις τε καὶ ῥέουσι
καὶ γιγνομένοις τοῖς πράγμασι τὰ ὀνόματα ἐπίκειται: οὐ πά-
νυ ἐνεθυμήθην: καὶ μὴν πρῶτον μὲν τοῦτο ὃ πρῶτον εἴπομεν.
παντάπασιν ὡς ἐπὶ τοιούτων ἐστίν: τὸ ποῖον: ἡ φρόνησις·
φορᾶς γάρ ἐστι καὶ ῥοῦ νόησις· εἴη δ' ἂν καὶ ὄνησιν ὑπολαβεῖν
φορᾶς· ἀλλ' οὖν περί γε τὸ φέρεσθαί ἐστιν· εἰ δὲ βούλει ἡ γνώμη παν-
τάπασι δηλοῖ γονῆς σκέψιν καὶ νώμησιν· τὸ γὰρ νωμᾶν καὶ τὸ
σκοπεῖν ταὐτόν· εἰ δὲ βούλει αὐτὸ ἡ νόησις τοῦ νέου ἐστὶν ἕσις·
τὸ δὲ νέα εἶναι τὰ ὄντα σημαίνει γιγνόμενα ἀεὶ εἶναι· τούτου
οὖν ἐφίεσθαι τὴν ψυχὴν μηνύει τὸ ὄνομα ὁ θέμενος τὴν νεόε-
σιν· οὐ γὰρ νόησις τὸ ἀρχαῖον ἐκαλεῖτο· ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ἦτα εἶ ἔδει ει
λέγειν δύο νεόεσιν· σωφροσύνη δὲ σωτηρία οὗ νῦν δὴ ἐσκέμ-
μεθα φρονήσεως· καὶ μὴν ἥ γε ἐπιστήμη μηνύει ὡς φερομέ-

νοις τοῖς πράγμασιν, ἑπομένης τῆς ψυχῆς τῆς ἀξίας λόγου καὶ οὔτε
ἀπολειπομένης οὔτε προθεούσης· διὸ δὴ ἐμβάλλοντας δεῖ τὸ εἶ ἐπι-
στήμην αὐτὴν ὀνομάζειν. σύνεσις δ' αὖ οὕτω μὲν δόξειεν ἂν ὥσπερ συλ-
λογισμὸς εἶναι· ὅταν δὲ συνιέναι λέγῃ, ταὐτὸν παντάπασι τῷ ἐπίστα-
σθαι συμβαίνει λεγόμενον· συμπορεύεσθαι γὰρ λέγει τὴν ψυχὴν τοῖς
πράγμασι τὸ συνιέναι. ἀλλὰ μὴν ἥ γε σοφία φορᾶς ἐφάπτεσθαι σημαί-
νει. σκοτωδέστερον δὲ τοῦτο καὶ ξενικώτερον· ἀλλ' ἐκ τῶν ποιητῶν
ἀναμιμνῄσκεσθαι ὅτι πολλαχοῦ λέγουσιν περὶ ὅτου ἂν τύχωσι τῶν
ἀρχομένων ταχὺ προϊέναι, ἐσύθη φασίν. Λακώνων δὲ ἀνδρὶ τῶν εὐ-
δοκίμων καὶ ὄνομα ἦν Σοῦς· τὴν γὰρ ταχεῖαν ὁρμὴν οἱ Λακεδαιμό-
νιοι τοῦτο καλοῦσιν. ταύτης οὖν τῆς φορᾶς ἐπαφὴν σημαίνει ἡ σο-
φία, ὡς φερομένων τῶν ὄντων. καὶ μὴν τό γε ἀγαθόν, τοῦτο τῆς φύ-
σεως πάσης τῷ ἀγαστῷ βούλεται τὸ ὄνομα ἐπικεῖσθαι. ἐπεὶ δὴ γὰρ
πορεύεται τὰ ὄντα· ἔνι μὲν ἄρ' αὐτοῖς τάχος, ἔνι δὲ βραδυτής· ἔστιν
οὖν οὐ πᾶν τὸ ταχὺ ἀλλά τι αὐτοῦ ἀγαστόν. τοῦτο οὖν τῷ ἀγαστῷ αὕτη
ἡ ἐπωνυμία ἐστί, τἀγαθόν. δικαιοσύνη δέ, ὅτι μὲν ἐπὶ τῇ τοῦ δικαίου
συνέσει τοῦτο κεῖται τὸ ὄνομα, ῥᾴδιον συμβαλεῖν· αὐτὸ δὲ τὸ δίκαιον χα-
λεπόν. καὶ γὰρ δὴ καὶ ἔοικε μέχρι μέν του ὁμολογεῖσθαι παρὰ πολλῶν·
ἔπειτα δὲ ἀμφισβητεῖσθαι. ὅσοι γὰρ ἡγοῦνται τὸ πᾶν εἶναι ἐν πορείᾳ,
τὸ μὲν πολὺ αὐτοῦ ὑπολαμβάνουσι τοιοῦτόν τι εἶναι, οἷον οὐδὲν ἄλλο
ἢ χωρεῖν· διὰ δὲ τούτου παντὸς εἶναί τι διεξιόν, δι' οὗ πάντα τὰ γιγνό-
μενα γίγνεσθαι· εἶναι δὲ τάχιστον τοῦτο καὶ λεπτότατον· οὐ γὰρ ἂν δύ-
νασθαι ἄλλως διὰ τοῦ ὄντος ἰέναι παντός, εἰ μὴ λεπτότατόν τε ἦν ὥστε
αὐτὸ μηδὲν στέγειν, καὶ τάχιστον ὥστε χρῆσθαι ὥσπερ ἑστῶσι τοῖς ἄλλοις·
ἐπεὶ δ' οὖν ἐπιτροπεύει τὰ ἄλλα πάντα διαϊόν, τοῦτο τὸ ὄνομα ἐκλήθη
ὀρθῶς δίκαιον, εὐστομίας ἕνεκα τὴν τοῦ κάππα δύναμιν προσλαβόν·
μέχρι μὲν οὖν ἐνταῦθα, ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν, παρὰ πολλῶν ὁμολογεῖται τοῦ-
το εἶναι τὸ δίκαιον· ἐγὼ δέ, ὦ Ἑρμόγενες, ἅτε λιπαρὴς ὢν περὶ αὐτοῦ,
ταῦτα μὲν πάντα διαπέπυσμαι ἐν ἀπορρήτοις· ὅτι τοῦτ' ἐστὶ τὸ δίκαι-
ον καὶ τὸ αἴτιον· δι' ὃ γὰρ γίγνεται, τοῦτ' ἔστι τὸ αἴτιον· καὶ Δία καλεῖν ἔ-
φη τις τοῦτο ὀρθῶς ἔχειν διὰ ταῦτα· ἐπειδὰν δ' ἠρέμα αὐτοὺς ἐπανε-
ρωτῶ ἀκούσας ταῦτα μηδὲν ἧττον· τί οὖν ποτ' ἔστιν, ὦ ἄριστε, δίκαι-
ον, εἰ τοῦτο οὕτως ἔχει· δοκῶ τε ἤδη μακρότερα τοῦ προσήκοντος
ἐρωτᾶν καὶ ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα ἅλλεσθαι. ἱκανῶς γάρ με φασὶ πεπύ-

σθαι· ἀλλ' ἱκανῶς εἶναι· καὶ ἐπιχειροῦσι βουλόμενοι ἀποπιμπλάναι με, ἄλ-
λος ἄλλα ἤδη λέγει, καὶ οὐκέτι συμφωνοῦσιν. ὁ μὲν γάρ τις φησὶ τοῦτο
εἶναι δίκαιον, τὸν ἥλιον· τοῦτον γὰρ μόνον διαϊόντα καὶ κάοντα ἐπιτρο-
πεύειν τὰ ὄντα. ἐπειδὰν οὖν τῳ λέγω αὐτὸ ἄσμενος ὡς καλόν τι ἀ-
κηκοώς, καταγελᾷ μου οὗτος ἀκούσας, καὶ ἐρωτᾷ εἰ οὐδὲν δίκαιον
οἶμαι εἶναι ἐν τοῖς ἀνθρώποις, ἐπειδὰν ὁ ἥλιος δύῃ. λιπαροῦντος
οὖν ἐμοῦ, ὅ τι αὖ ἐκεῖνος λέγει αὐτό, τὸ πῦρ φησίν· τοῦτο δὲ οὐ ῥᾴδιόν ἐστιν
εἰδέναι, ὁ δὲ οὐκ αὐτὸ τὸ πῦρ φησίν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ θερμὸν τὸ ἐν τῷ πυρὶ ἐ-
νόν. ὁ δὲ τούτων μὲν πάντων καταγελᾶν φησιν. εἶναι δὲ τὸ δίκαιον ὃ λέγει
Ἀναξαγόρας, νοῦν εἶναι τοῦτο· αὐτοκράτορα γὰρ αὐτὸν ὄντα καὶ οὐδενὶ
μεμιγμένον, πάντα φησὶν αὐτὸν κοσμεῖν τὰ πράγματα διὰ πάντων ἰόν-
τα. ἐνταῦθα δὴ ἐγώ, ὦ φίλε, πολὺ ἐν πλείονι εἰμὶ ἀπορίᾳ ἢ πρὶν ἐ-
πιχειρῆσαι μανθάνειν περὶ τοῦ δικαίου ὅ τι ποτ' ἔστιν. ἀλλ' οὖν οὗπερ ἕ-
νεκα ἐσκοποῦμεν, τό γε ὄνομα τοῦτο φαίνεται αὐτῷ διὰ ταῦτα κεῖσθαι:
φαίνῃ μοι, ὦ Σώκρατες, ταῦτα μὲν ἀκηκοέναι του, καὶ οὐκ αὐτοσχεδιά-
ζειν: τί δαὶ τἆλλα; οὐ πάνυ: ἄκουε δή· ἴσως γὰρ ἄν σε καὶ τὰ ἐπίλοιπα
ἐξαπατήσαιμι, ὡς οὐκ ἀκηκοὼς λέγω. μετὰ γὰρ δικαιοσύνην τί
ἡμῖν λείπεται; ἀνδρείαν οἶμαι οὔπω διήλθομεν. ἀδικία μὲν γὰρ δῆλον ὅ-
τι ἐστίν, ὄντως ἐμπόδισμα τοῦ διαϊόντος. ἀνδρεία δὲ σημαίνει ὡς ἐν
μάχῃ ἐπονομαζομένη τῆς ἀνδρείας. μάχην δ' εἶναι ἐν τῷ ὄντι, εἴ-
περ ῥεῖ, οὐκ ἄλλο τι ἢ τὴν ἐναντίαν ῥοήν. ἐὰν οὖν τις ἐξέλῃ τὸ δέλτα
τοῦ ὀνόματος τῆς ἀνδρείας, αὐτὸ μηνύει τὸ ἔργον τὸ ὄνομα ἡ ἀνδρεία. ἀνρί·
δῆλον οὖν ὅτι οὐ πᾶσα ῥοὴ ἡ ἐναντία ῥοὴ ἀνδρεία ἐστίν, ἀλλὰ ἡ παρὰ
τὸ δίκαιον ῥέουσα· οὐ γὰρ ἂν ἐπῃνεῖτο ἡ ἀνδρεία. καὶ τὸ ἄρρεν, καὶ ὁ
ἀνὴρ ἐπὶ παραπλησίῳ τινὶ τούτῳ ἐστὶ τῇ ἄνω ῥοῇ. γυνὴ δὲ γονή
μοι φαίνεται βούλεσθαι εἶναι. τὸ δὲ θῆλυ, ἀπὸ τῆς θηλῆς τι φαίνεται
ἐπωνομάσθαι. ἡ δὲ θηλὴ ἆρ' οὐχ, ὦ Ἑρμόγενες, ὅτι τεθηλέναι ποιεῖ,
ὥσπερ τὰ ἀρδόμενα; ἔοικέ γε, ὦ Σώκρατες. καὶ μὴν αὐτό γε τὸ
θάλλειν, τὴν αὔξην μοι δοκεῖ ἀπεικάζειν τὴν τῶν νέων, ὅτι ταχεῖα
καὶ ἐξαιφνιδία γίγνεται. οἷόνπερ οὖν μεμίμηται τῷ ὀνόματι, συ-
ναρμόσας ἀπὸ τοῦ θεῖν καὶ ἅλλεσθαι τὸ ὄνομα. ἀλλ' οὐ γὰρ ἐπισκο-
πεῖς με, ὥσπερ ἐκτὸς δρόμου φερόμενον ἐπειδὰν λείου ἐπιλάβω-
μαι: λοιπὰ δὲ ἡμῖν ἔτι συχνὰ ἐστὶ τῶν δοκούντων σπουδαίων εἶναι; ἀ-
ληθῆ λέγεις. ὧν γ' ἐστὶν ἓν καὶ τέχνη, ἰδεῖν ὅ τί ποτε βούλεται εἶναι:

πάνυ μὲν οὖν: οὐκοῦν τοῦτό γε ἕξιν νοῦ σημαίνει· τὸ μὲν ταῦ ἀφελόντι.
ἐμβαλόντι δὲ οὖ μεταξὺ τοῦ χῖ καὶ τοῦ νῦ καὶ τοῦ ἦτα: καὶ μάλα γε γλί-
σχρως ὦ σώκρατες: ὦ μακάριε. οὐκ οἶσθ' ὅτι τὰ πρῶτα ὀνόματα
τεθέντα κατακέχωσται ἤδη ὑπὸ τῶν βουλομένων τραγῳδεῖν αὐ-
τὰ, περιτιθέντων γράμματα, καὶ ἐξαιρούντων εὐστομίας ἕνεκα, καὶ
πανταχῇ στρεφόντων, καὶ ὑπὸ καλλωπισμοῦ, καὶ ὑπὸ χρόνου;
ἐπεὶ ἐν τῷ κατόπτρῳ οὐ δοκεῖ ἄτοπον εἶναι τὸ ἐμβεβλῆσθαι τὸ ῥῶ;
ἀλλὰ τοιαῦτα οἶμαι ποιοῦσιν, οἱ τῆς μὲν ἀληθείας οὐδὲν φροντί-
ζοντες· τὸ δὲ στόμα πλάττοντες· ὥστ' ἐπεμβάλλοντες πολλὰ ἐ-
πὶ τὰ πρῶτα ὀνόματα, τελευτῶντες ποιοῦσιν μηδ' ἂν ἕνα ἀνθρώ-
πων συνεῖναι, ὅτι ποτὲ βούλεται τὸ ὄνομα· ὥσπερ καὶ τὴν σφίγγα
ἀντὶ σφιγγὸς σφίγγα καλοῦσιν, καὶ ἄλλα πολλά: ταῦτα μὲν ἔστιν.
οὕτως ὦ σώκρατες· εἰ δ' αὖ τις ἐάσῃ, καὶ ἐντιθέναι καὶ ἐξαιρεῖν
ἃ ἂν βούληταί τις εἰς τὰ ὀνόματα, πολλὴ εὐπορία ἔσται· καὶ πᾶν
ἂν παντί τις ὄνομα πράγματι προσαρμόσειεν: ἀληθῆ λέγεις:
ἀληθῆ μέντοι: ἀλλὰ τὸ μέτριον οἶμαι δεῖ φυλάττειν καὶ τὸ εἰκὸς σὲ
τὸν σοφὸν ἐπιστάτην: βουλοίμην ἄν: καὶ ἐγώ σοι ξυμβούλομαι
ὦ ἑρμόγενες· ἀλλὰ μὴ λίαν ὦ δαιμόνιε ἀκριβολογοῦ· μή με ἀ-
πογυιώσῃς μένεος· ἔρχομαι γὰρ ἐπὶ τὴν κορυφὴν ὧν εἴρηκα.
ἐπειδὰν μετὰ τέχνην μηχανὴν ἐπισκεψώμεθα· μηχανὴ γάρ μοι δο-
κεῖ τοῦ ἄνειν ἐπὶ πολὺ σημεῖον εἶναι· τὸ γὰρ μῆκος, πρὸς τὸ πολὺ
σημαίνει· ἐξ ἀμφοῖν οὖν, τούτοιν σύγκειται· μήκους τε, καὶ τοῦ ἄ-
νειν τὸ ὄνομα, ἡ μηχανή· ἀλλ' ὅπερ δὴ νῦν ἔλεγον, ἐπὶ τὴν κορυφὴν
δεῖ τῶν εἰρημένων ἐλθεῖν· ἀρετὴ γὰρ καὶ κακία, ὅτι βούλεται, τὰ
ὀνόματα ζητητέα· τὸ μὲν οὖν ἕτερον, οὔπω καθορῶ· τὸ δ' ἕτερον δο-
κεῖ μοι κατάδηλον εἶναι· ξυμφωνεῖ γὰρ τοῖς ἔμπροσθεν πᾶσιν·
ἅτε γὰρ ἰόντων τῶν πραγμάτων, πᾶν τὸ κακῶς ἰὸν, κακία ἂν εἴη·
τοῦτο δὲ ὅταν ἐν ψυχῇ ᾖ τὸ κακῶς ἰέναι ἐπὶ τὰ πράγματα, μά-
λιστα τὴν τοῦ ὅλου ἐπωνυμίαν ἔχει τῆς κακίας· τὸ δὲ κακῶς
ἰέναι ὅτι ποτ' ἐστὶν δοκεῖ μοι δηλοῦν καὶ ἐν τῇ δειλίᾳ, ὃ οὔπω διήλθο-
μεν ἀλλ' ὑπερέβημεν· δέον αὐτὸ μετὰ τὴν ἀνδρείαν σκέψασθαι· δο-
κοῦμεν δέ μοι, καὶ ἄλλα πολλὰ ὑπερβεβηκέναι· ἡ δ' οὖν δειλία,
τῆς ψυχῆς σημαίνει, δεσμὸν εἶναι ἰσχυρόν· τὸ γὰρ λίαν, ἰσχύος τις
ἐστίν· δεσμὸς οὖν ὁ λίαν καὶ ὁ μέγιστος τῆς ψυχῆς, ἡ δειλία ἂν εἴη.

ὥσπερ γε καὶ ἡ ἀπορία κακόν· καὶ τὸ πᾶν ὡς ἔοικεν ὅτι ἂν ἐμποδὼν ᾖ
τῷ ἰέναι καὶ πορεύεσθαι· τοῦτ' οὖν φαίνεται τὸ κακῶς εἶναι δηλοῦν
τὸ ἴσχομαι· ὥστε καὶ ἐμποδίζομενος πορεύεσθαι. ὃ δὴ τυχὸν ὁ
τὰν ἔχῃ κακίαν μετὰ γίγνεται· εἰ δ' ἔστι τοιοῦτον ἡ κακία, εἴη τοὔ-
ναντίον τούτου ἡ ἀρετὴ ἂν εἴη· σημαῖνον πρῶτον μὲν εὐ-
πορίαν, ἔπειτα δὲ λελυμένην τὴν ῥοὴν τῆς ἀγαθῆς ψυχῆς
εἶναι ἀεί· ὥστε τὸ ἀνίσχετον, καὶ τὸ ἀκώλυτον ἀεὶ ῥέον, ἐπωνυμί-
αν εἴληφεν, ὡς ἔοικε· τοῦτο τοὔνομα ὀρθῶς μὲν ἔχει ἀειρείτην
καλεῖν· ἴσως δὲ αἱρετὴν λέγει, ὡς οὔσης ταύτης τῆς ἕξεως
αἱρετωτάτης. συγκεκρότηται δὲ καὶ καλεῖται ἀρετή. καὶ ἴσως
με αὖ φήσεις πλάττειν· ἐγὼ δέ φημι εἴπερ ὀ ἔμπροσθεν εἶπον,
ὀρθῶς ἔχει ἡ κακία· καὶ τοῦτο τὸ ὄνομα τὴν ἀρετὴν ὀρθῶς
ἔχειν: τὸ δὲ δὴ κακὸν δι' οὗ πολλὰ τῶν ἔμπροσθεν εἴρηκας, τί
ἂν νοοῖ τοὔνομα: ἄτοπόν τι νὴ Δία ἔμοιγε δοκεῖ, καὶ χαλεπὸν συμ-
βαλεῖν· ἐπάγομαι οὖν καὶ τούτῳ ἐκείνην τὴν μηχανήν: ποίαν ταύ-
την: τὴν τοῦ βαρβαρικόν τι, καὶ τοῦτο φάναι εἶναι: καὶ ἔοικάς γε
ὀρθῶς λέγοντι: ἀλλ' εἰ δοκεῖ, ταῦτα μὲν ἐῶμεν· τὸ δὲ καλὸν καὶ τὸ
αἰσχρὸν πειρώμεθα ἰδεῖν πῇ εὐλόγως ἔχει· τὸ μὲν τοίνυν αἰ-
σχρὸν καὶ δὴ καταφανές μοι φαίνεται ὃ νοεῖ· καὶ τοῦτο γὰρ τοῖς ἔμ-
προσθεν ὁμολογεῖται· τὸ γὰρ ἐμποδίζον καὶ ἴσχον τῆς ῥοῆς
τὰ ὄντα, λοιδορεῖν μοι φαίνεται διὰ παντός, ὁ τὰ ὀνόματα τιθείς·
καὶ νῦν τῷ ἀεὶ ἴσχοντι τὸν ῥοῦν τοῦτο τὸ ὄνομα ἔθετο, ἀεισχόρρουν·
νῦν δὲ συγκροτήσαντες αἰσχρὸν καλοῦσιν: τί δαί, τὸ καλόν; τοῦτο
χαλεπώτερον κατανοῆσαι· καίτοι λέγει γε αὐτό, ἁρμονίᾳ μόνον
καὶ μήκει τοῦ ο ὑπαρῆκται: πῶς δή: τῆς διανοίας τις ἔοι-
κεν ἐπωνυμία εἶναι, τοῦτο τὸ ὄνομα: πῶς λέγεις: φέρε, τί οἴει
σὺ εἶναι τὸ αἴτιον κληθῆναι ἑκάστοις τῶν ὄντων· ἆρ' οὐκ ἐκεῖνο
τὸ τὰ ὀνόματα θέμενον;: πάντως που: οὐκοῦν διάνοια ἂν
εἴη τοῦτο ἤτοι θεῶν ἢ ἀνθρώπων ἢ ἀμφότερα: ναί: οὐκοῦν
τὸ καλέσαν τὰ πράγματα καὶ τὸ καλοῦν ταὐτόν ἐστι τοῦτο, διάνοια:
φαίνεται: οὐκοῦν καὶ ὅσα μὲν ἂν νοῦς τε καὶ διάνοια ἐργάσηται,
ταῦτά ἐστι τὰ ἐπαινετά· ἃ δὲ μή, ψεκτά: πάνυ γε: τὸ οὖν ἰατρι-
κὸν ἰατρικὰ ἐργάζεται· καὶ τὸ τεκτονικὸν τεκτονικά; ἢ πῶς
λέγεις: οὕτως ἔγωγε: καὶ τὸ καλὸν ἄρα καλά; δεῖ γέ τοι: ἐστὶ

λέγει τοῦτο ὅπερ φαμὲν δίκαιον: φαίνεται: ὀρθῶς ἄρα φρονήσεως αὕτη ἡ ἐπωνυμία ἐστὶ τὸ καλὸν τῆς τὰ τοιαῦτα ἀπεργαζομένης· ἃ δὴ καλὰ φάσκοντες εἶναι ἀσπαζόμεθα: φαίνεται: τί οὖν ἔτι ἡμῖν λοιπὸν τῶν τοιούτων: ταῦτα τὰ περὶ τὸ ἀγαθόν τε καὶ καλὸν συμφέροντά τε καὶ λυσιτελοῦντα καὶ ὠφέλιμα καὶ κερδαλέα καὶ τἀναντία τούτων: οὐκοῦν τὸ μὲν συμφέρον ἤδη που κἂν σὺ εὕροις ἐκ τῶν προτέρων ἐπισκοπῶν· τῆς γὰρ ἐπιστήμης ἀδελφὸν φαίνεται· οὐδὲν γὰρ ἄλλο δηλοῖ ἢ τὴν ἅμα φορὰν τῆς ψυχῆς μετὰ τῶν πραγμάτων, καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ τοιούτου πραττόμενα συμφέροντά τε καὶ σύμφορα κεκλῆσθαι ἀπὸ τοῦ συμπεριφέρεσθαι: τὸ δέ γε κερδαλέον ἀπὸ τοῦ κέρδους· κέρδος δὲ νῦ ἀντὶ τοῦ δέλτα ἀποδιδόντι εἰς τὸ ὄνομα, δηλοῖ ὃ βούλεται· τὸ γὰρ ἀγαθὸν κατ᾽ ἄλλον τρόπον ὀνομάζει· ὅτι γὰρ κεράννυται εἰς πάντα διεξιόν, ταύτην αὐτοῦ τὴν δύναμιν ἐπονομάζων ἔθετο τοῦτο τὸ ὄνομα· δέλτα δ᾽ ἐνθεὶς ἀντὶ τοῦ νῦ κέρδος ἐφθέγξατο: λυσιτελοῦν δὲ δὴ τί: ἔοικεν ὦ Ἑρμόγενες· οὐχ ᾗπερ οἱ κάπηλοι αὐτῷ χρῶνται, ἐὰν τὸ ἀνάλωμα ἀπολύῃ, οὐ ταύτῃ λέγειν μοι δοκεῖ τὸ λυσιτελοῦν· ἀλλ᾽ ὅτι τάχιστον ὂν τοῦ ὄντος, ἵστασθαι οὐκ ἐᾷ τὰ πράγματα· οὐδὲ τέλος λαβοῦσαν τὴν φορὰν τοῦ φέρεσθαι στῆναί τε καὶ παύσασθαι· ἀλλ᾽ ἀεὶ λύει αὐτῆς, ἄν τι ἐπιχειρῇ τέλος ἐγγίγνεσθαι· καὶ παρέχει ἄπαυστον καὶ ἀθάνατον αὐτήν· ταύτῃ μοι δοκεῖ ἐπιφημίσαι τὸ ἀγαθὸν λυσιτελοῦν· τὸ γὰρ τῆς φορᾶς λύον τὸ τέλος, λυσιτελοῦν καλέσαι: ὠφέλιμον δὲ ξενικὸν τοὔνομα, ᾧ καὶ Ὅμηρος πολλαχοῦ κέχρηται τῷ ὀφέλλειν· ἔστι δὲ τοῦτο τοῦ αὔξειν καὶ ποιεῖν ἐπωνυμία: ταῦτα δὲ δὴ τὰ τούτων ἐναντία πῶς ἔχει ἡμῖν: ὅσα μὲν ἀπόφησιν αὐτῶν ὥς γέ μοι δοκεῖ, οὐδὲν δεῖ ταῦτα διεξιέναι: ποῖα ταῦτα: ἀσύμφορον καὶ ἀνωφελὲς καὶ ἀλυσιτελὲς καὶ ἀκερδές: ἀληθῆ λέγεις: ἀλλὰ βλαβερόν γε καὶ ζημιῶδες: ναί: καὶ τὸ μέν γε βλαβερὸν τὸ βλάπτον τὸν ῥοῦν εἶναι λέγει· τὸ δὲ βλάπτον αὖ σημαίνει βουλόμενον ἅπτειν· τὸ δὲ ἅπτειν καὶ δεῖν ταὐτόν ἐστι· τοῦτο δὲ πανταχοῦ ψέγει· τὸ βουλόμενον οὖν ἅπτειν ῥοῦν, ὀρθότατα μὲν ἂν εἴη βουλαπτεροῦν· καλλωπισθὲν δὲ καλεῖσθαί μοι φαίνεται βλαβερόν: ποικίλα γέ σοι ὦ Σώκρατες ἐκβαίνει τὰ ὀνόματα· καὶ γὰρ νῦν μοι ἔδοξας ὥσπερ τοῦ τῆς Ἀθηνάας νόμου προαυλι

ὀνομάσαι καλλῆσαι, τοῦτο τὸ ὄνομα ἀντὶ τοῦ βουλαπτέρου· οὐκέ-
γονε, ὦ Ἑρμόγενες, αἴτιος. ἀλλ' οἱ θέμενοι τὸ ὄνομα. ἀληθῆ λέγεις.
ἀλλὰ δὴ τὸ ζημιῶδες, τί ἂν εἴη; τί δ' ἄν ποτ' εἴη τὸ ζημιῶδες. θέασαι, ὦ Ἑρ-
μόγενες· ὡς ἐγὼ ἀληθῆ λέγω, λέγων ὅτι προστιθέντες γράμματα
καὶ ἐξαιροῦντες, σφόδρα ἀλλοιοῦσι τὰς τῶν ὀνομάτων διανοίας. οὕ-
τως. ὥστε σμικρὰ πάνυ παραστρέφοντες, ἐνίοτε τἀναντία ποιεῖν
σημαίνειν. οἷον καὶ ἐπὶ τοῦ δέοντι. ἐνενόησα γὰρ αὐτὸ καὶ ἀνεμνή-
σθην ἄρτι ἀπὸ τοῦδε, ὃ ἔμελλόν σοι ἐρεῖν. ὅτι ἡ μὲν νέα φωνὴ ἡμῖν ἡ
καλὴ αὑτηί, καὶ τοὐναντίον περιέτρεψε μηνύειν τὸ δέον. καὶ τὸ ζημιῶ-
δες ἀφανίζουσα ὅτι νοεῖ. ἡ δὲ παλαιὰ ἀμφότερον δηλοῖ, ὃ βούλεται
τοὔνομα: πῶς λέγεις: ἐγώ σοι ἐρῶ. οἶσθα ὅτι οἱ παλαιοὶ οἱ ἡμέ-
τεροι· τῷ ἰῶτα καὶ τῷ δέλτα εὖ μάλα ἐχρῶντο καὶ οὐχ ἥκιστα αἱ γυναῖ-
κες, αἵπερ μάλιστα τὴν ἀρχαίαν φωνὴν σῴζουσι. νῦν δὲ ἀντὶ μὲν τοῦ
ἰῶτα, ἢ εἶ ἢ ἦτα μεταστρέφουσιν. ἀντὶ δὲ τοῦ δέλτα, ζῆτα. ὡς δὴ με-
γαλοπρεπέστερα ὄντα: πῶς δή: οἷον οἱ μὲν ἀρχαιότατοι ἱμέραν
τὴν ἡμέραν ἐκάλουν. οἱ δὲ ἑμέραν. οἱ δὲ νῦν ἡμέραν: ἔστι ταῦτα:
οἶσθα οὖν, ὅτι μόνον τοῦτο δηλοῖ τὸ ἀρχαῖον ὄνομα, τὴν διάνοιαν τοῦ
θεμένου· ὅτι γὰρ ἀσμένοις τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἱμείρουσιν ἐκ τοῦ
σκότους τὸ φῶς ἐγίγνετο, ταύτῃ ὠνόμασαν ἱμέραν: φαίνεται: νῦν
δὲ γε τετραγῳδημένον, οὐδ' ἂν κατανοήσαις, ὅτι βούλεται ἡ ἡμέρα·
καίτοι τινὲς οἴονται, ὡς δὴ ἡ ἡμέρα ἥμερα ποιεῖ, διὰ ταῦτα ὠνομά-
σθαι αὐτὴν οὕτως: δοκεῖ μοι: καὶ τό γε ζυγόν, οἶσθα, ὅτι δυογὸν οἱ
παλαιοὶ ἐκάλουν; πάνυ γε: καὶ τὸ μὲν γε ζυγόν, οὐδὲν δηλοῖ. τὸ δὲ
τοῖν δυοῖν ἕνεκα τῆς δέσεως ἐπὶ τὴν ἀγωγὴν ἐπωνόμασται δυογὸν
δικαίως. νῦν δὲ ζυγόν. καὶ ἄλλα πάμπολλα, οὕτως ἔχει: φαίνεται:
κατὰ ταῦτα τοίνυν πρῶτον μὲν τὸ δέον, οὕτω λεγόμενον. τοὐναντίον
σημαίνει, πᾶσι τοῖς περὶ τὸ ἀγαθὸν ὀνόμασιν· ἀγαθοῦ γὰρ ἰδέα
οὖσα τὸ δέον, φαίνεται δεσμὸς εἶναι καὶ κώλυμα φορᾶς. ὥσπερ ἀ-
δελφὸν τοῦ βλαβεροῦ: καὶ μάλα ὦ Σώκρατες. οὕτω φαίνεται: ἀλλ' οὐκ
ἐὰν τῷ ἀρχαίῳ ὀνόματι χρῇ. ὃ πολὺ μᾶλλον εἰκός ἐστιν ὀρθῶς κεῖ-
σθαι, ἢ τὸ νῦν. ἀλλ' ὁμολογήσει τοῖς πρόσθεν ἀγαθοῖς. ἐὰν ἀντὶ τοῦ
εἶ τὸ ἰῶτα ἀποδιδῷς ὥσπερ τὸ παλαιόν. διϊὸν γὰρ αὖ σημαίνει,
ἀλλ' οὐ δέον τἀγαθὸν ὅπερ δὴ ἐπαινεῖ. καὶ οὕτως οὐκ ἐναντιοῦται αὐ-
τὸς αὑτῷ ὁ τῶν ὀνομάτων θέμενος. ἀλλὰ δέον καὶ ὠφέλιμον καὶ

λυσιτελοῦν καὶ κερδαλέον καὶ ἀγαθὸν καὶ συμφέρον καὶ εὔπορον. τὸ αὐτὸ φαίνεται ἕτερον ὀνόμασι σημαῖνον τὸ διακοσμοῦν καὶ ὁμοῦ πανταχοῦ ἐγκεκωμιασμένον· τὸ δὲ ἴσχον καὶ δοῦν ψεγόμενον. καὶ δὴ καὶ τὸ ζημιῶδες, ἐὰν κατὰ τὴν ἀρχαίαν φωνὴν ἀποδῷς, ἀντὶ τοῦ ζῆτα δέλτα, φαίνεταί σοι κεῖσθαι τὸ ὄνομα ἐπὶ τῷ δοῦντι τὸ ἰὸν ἐπονομασθὲν δημιῶδες: τί δαὶ δὴ ἡδονὴ καὶ λύπη καὶ ἐπιθυμία καὶ τὰ τοιαῦτα ὦ Σώκρατες: οὐ πάνυ χαλεπά μοι φαίνεται ὦ Ἑρμόγενες. ἥ τε γὰρ ἡδονὴ ἡ πρὸς τὴν ὄνησιν ἔοικε τείνουσα πρᾶξις τοῦτο ἔχει τὸ ὄνομα· τὸ δὲ δέλτα ἔγκειται ὥστε ἡδονὴ ἀντὶ ἡονῆς καλεῖται. ἥ τε λύπη ἀπὸ τῆς διαλύσεως τοῦ σώματος ἔοικεν ἐπονομασθῆναι ἣν ἐν τούτῳ τῷ πάθει ἴσχει τὸ σῶμα. καὶ ἥ γε ἀνία τὸ ἐμποδίζον τοῦ ἰέναι. ἡ δὲ ἀλγηδὼν ξενικόν τι φαίνεταί μοι ἀπὸ τοῦ ἀλγεινοῦ ὠνομασμένον. ὀδύνη δὲ ἀπὸ τῆς ἐνδύσεως τῆς λύπης κεκλημένη ἔοικεν: ἀχθηδὼν γε μὴν καὶ παντὶ δῆλον ἀπεικασμένον τὸ ὄνομα τῷ τῆς φορᾶς βάρει. χαρὰ δὲ τῇ διαχύσει καὶ εὐπορίᾳ τῆς ῥοῆς τῆς ψυχῆς ἔοικε κεκλημένη. τέρψις δὲ ἀπὸ τοῦ τερπνοῦ. τὸ δὲ τερπνὸν ἀπὸ τῆς διὰ τῆς ψυχῆς ἕρψεως πνοῇ ἀπεικασθὲν κέκληται. ἐν δίκῃ μὲν ἂν ἕρπνουν καλούμενον· ὑπὸ χρόνου δὲ τερπνὸν παρηγμένον. εὐφροσύνη δὲ οὐδὲν προσδεῖται τοῦ διότι ῥηθῆναι· παντὶ γὰρ δῆλον ὅτι ἀπὸ τοῦ εὖ τοῖς πράγμασι τὴν ψυχὴν συμφέρεσθαι τοῦτο ἔλαβε τὸ ὄνομα, εὐφεροσύνην τό γε δίκαιον· ὅμως δὲ αὐτὸ καλοῦμεν εὐφροσύνην.

Οὐδ' ἐπιθυμία χαλεπόν· τῇ γὰρ ἐπὶ τὸν θυμὸν ἰούσῃ δυνάμει δῆλον ὅτι τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα· θυμὸς δὲ ἀπὸ τῆς θύσεως καὶ ζέσεως τῆς ψυχῆς ἔχοι ἂν τοῦτο τὸ ὄνομα. ἀλλὰ μὴν ἵμερός γε τῷ μάλιστα ἕλκοντι τὴν ψυχὴν ῥῷ ἐπωνομάσθη· ὅτι γὰρ ἱέμενος ῥεῖ καὶ ἐφιέμενος τῶν πραγμάτων καὶ οὕτω δὴ ἐπισπᾷ σφόδρα τὴν ψυχὴν διὰ τὴν ἕσιν τῆς ῥοῆς. ἀπὸ ταύτης οὖν πάσης τῆς δυνάμεως ἵμερος ἐκλήθη. καὶ μὴν πόθος αὖ καλούμενος σημαίνει οὐ τοῦ παρόντος εἶναι ἱμέρου καὶ ῥεύματος· ἀλλὰ τοῦ ἄλλοθί που ὄντος καὶ ἀπόντος. ὅθεν πόθος ἐπωνόμασται. ὃς τότε ὅταν παρῇ οὗ τις ἐφίετο ἵμερος ἐκαλεῖτο· ἀπογενομένου δὲ ὁ αὐτὸς οὗτος πόθος ἐκλήθη. ἔρως δὲ ὅτι εἰσρεῖ ἔξωθεν καὶ οὐκ οἰκεία ἐστὶν ἡ ῥοὴ αὕτη τῷ ἔχοντι ἀλλ' ἐπείσακτος διὰ τῶν ὀμμάτων, διὰ ταῦτα ἀπὸ τοῦ ἐσρεῖν ἔρος τό γε παλαιὸν ἐκαλεῖτο· τῷ γὰρ οὖ ἀντὶ τοῦ ὦ ἐχρώμεθα· νῦν δ' ἔρως κέκλη-

ται διὰ τὴν τοῦ ω ἀντὶ τοῦ ο μεταλλαγήν· ἀλλὰ τί ἔτι οὐ λέγεις; ὅ τι σκοπῶ
μεν: δόξα δὴ καὶ τὰ τοιαῦτα πῆ σοι φαίνεται: δόξα δὴ ἤτοι τῆ διώξει ἐ
πωνόμασται· ἣν ἡ ψυχὴ διώκουσα τὸ εἰδέναι ὅπη ἔχει τὰ πράγματα
πορεύεται, ἢ τῆ ἀπὸ τοῦ τόξου βολῆ· ἔοικε δὲ τούτω μᾶλλον· ἡ γοῦν οἴη
σις τούτω ξυμφωνεῖ. οἶσιν· ἴσως γὰρ τῆς ψυχῆς ἐπὶ τὸ πρᾶγμα οἷ
όν ἐστιν ἕκαστον τῶν ὄντων δηλούση προσέοικεν· ὥσπερ γε καὶ ἡ βου
λὴ πρὸς τὴν βολὴν καὶ τὸ βούλεσθαι τὸ ἐφίεσθαι σημαίνει καὶ βουλεύεσθαι·
πάντα ταῦτα δόξη ἑπόμεν' ἄττα φαίνεται τῆς βολῆς ἀπεικάσματα.
ὥσπερ αὖ καὶ τοὐναντίον ἡ ἀβουλία ἀτυχία δοκεῖ εἶναι· ὡς οὐ βαλόν
τος οὐδὲ τυχόντος· οὗ τ' ἔβαλλε καὶ ὃ ἐβούλετο· καὶ περὶ οὗ ἐβουλεύε
το καὶ οὗ ἐφίετο: ταῦτα ἤδη μοι δοκεῖς ὦ σώκρατες πυκνότερα ἐπάγειν·
τέλος γὰρ ἤδη θέω· ἀνάγκην δ' οὖν ἔτι βούλομαι διαπερᾶναι. ὅτι τού
τοις ἑξῆς ἐστι καὶ τὸ ἑκούσιον: τὸ μὲν οὖν ἑκούσιον. τὸ εἶκον καὶ μὴ ἀν
τιτυποῦν· ἀλλ' ὥσπερ λέγω εἶκον τῶ ἰόντι, δεδηλωμένον ἂν εἴη τούτω τῶ
ὀνόματι τῶ κατὰ τὴν βούλησιν γιγνομένω· τὸ δὲ ἀναγκαῖον καὶ ἀν
τίτυπον παρὰ τὴν βούλησιν ὄν. τὸ περὶ τὴν ἁμαρτίαν ἂν εἴη καὶ ἀ
μαθίαν· ἀπείκασται δὲ τῆ κατὰ τὰ ἄγκη πορεία· ὅτι δύσπορα καὶ
τραχέα καὶ λάσια ὄντα, ἴσχει τοῦ ἰέναι· ἐντεῦθεν οὖν ἴσως ἐκλήθη
ἀναγκαῖον, τῆ διὰ τοῦ ἄγκους ἀπεικασθὲν πορεία· ἕως δὲ πά
ρεστιν ἡ ῥώμη, μὴ ἀνιῶμεν αὐτήν, ἀλλὰ καὶ σὺ μὴ ἀνίει, ἀλλ' ἐρώτα: ἐρω
τῶ δή, τὰ μέγιστα καὶ τὰ κάλλιστα· τήν τε ἀλήθειαν καὶ τὸ ψεῦδος· καὶ τὸ ὂν
καὶ αὐτὸ τοῦτο· περὶ οὗ νῦν ὁ λόγος ἡμῖν ἐστιν, ὄνομα· δι' ὅτι τὸ ὄνομα ἔ
χει· μαίεσθαι οὖν καλεῖς τι; ἔγωγε. τό γε ζητεῖν: ἔοικε τοίνυν ἐκ λόγου
ὀνόματι συγκεκροτημένω λέγοντος· ὅτι τοῦτ' ἔστιν ὄν, οὗ τυγχάνει
ζήτημα, τὸ ὄνομα· μᾶλλον δὲ ἂν αὐτὸ γνοίης ἐν ᾧ λέγομεν τὸ ὀνο
μαστόν· ἐνταῦθα γὰρ σαφῶς λέγει τοῦτο εἶναι ὂν οὗ μάσμα ἐστίν· ἡ δ' ἀ
λήθεια, καὶ τοῦτο τοῖς ἄλλοις ἔοικε συγκεκροτῆσθαι· ἡ γὰρ θεία
τοῦ ὄντος φορά, ἔοικε προσειρῆσθαι τούτω τῶ ῥήματι τῆ ἀληθεία
ὡς θεία οὖσα ἄλη· τὸ ψεῦδος τοὐναντίον τῆ φορᾶ· πάλιν γὰρ
αὖ λοιδορούμενον ἥκει τὸ ἰσχόμενον καὶ τὸ ἀναγκαζόμενον ἡσυχά
ζειν· ἀπείκασται δὲ τοῖς καθεύδουσι· τὸ ψῖ δὲ προσγενόμενον,
ἐπικρύπτει τὴν βούλησιν τοῦ ὀνόματος· τὸ δὲ ὂν καὶ ἡ οὐσία ὁμο
λογεῖ τῶ ἀληθεῖ τὸ ἰῶτα ἀπολαβόν· ἰὸν γὰρ σημαίνει· καὶ τὸ οὐκ ὂν
αὖ, ὥς τινες καὶ ὀνομάζουσιν αὐτὸ οὐκ ἰόν: ταῦτα μέν μοι δοκεῖς
ἐπὶ ὀνόματι κ

[illegible]

ὦ σώκρατες· ἀνδρείως πάνυ διακεκροτηκέναι· εἰ δέ τις ἔροιτο τοῦτο
τό τ' ἰὸν καὶ τὸ ῥέον καὶ τὸ δοῦν· τίνα ἔχει ὀρθότητα ταῦτα τὰ ὀνόματα,
τί ἂν αὐτῷ ἀποκριναίμεθα λέγεις; τί γάρ; πάνυ μὲν οὖν· ἓν μέντοι
νῦν ἄρτι που ἐπορισάμεθα ὥστε δοκεῖν τι λέγειν ἀποκρινόμενοι:
τὸ ποῖον τοῦτο: φάναι ὃ ἐὰν μὴ γιγνώσκωμεν, βαρβαρικόν τι τοῦτ' εἶναι·
ἔστι μὲν οὖν ἴσως ἄν τι τῇ ἀληθείᾳ καὶ τοιοῦτον αὐτῶν· εἴη δὲ κἂν
ὑπὸ παλαιότητος τὰ πρῶτα τῶν ὀνομάτων ἀνεύρετα εἶναι· διὰ
γὰρ τὸ πανταχῆ στρέφεσθαι τὰ ὀνόματα, οὐδὲν θαυμαστὸν ἂν εἴη
εἰ παλαιὰ φωνὴ πρὸς τὴν νυνὶ, βαρβαρικῆς μηδὲν διαφέρει: καὶ οὐ
δέν γε ἀπὸ τρόπου φέρεις: λέγω γὰρ οὖν εἰκότα. οὐ μέντοι μοι δοκεῖ
προφάσεις ἀγὼν δέχεσθαι· ἀλλὰ προθυμητέον ταῦτα διασκέψασθαι·
ἐνθυμηθῶμεν δέ, εἴ τις ἀεὶ δι' ὧν ἂν λέγηται τὸ ὄνομα ἐκεῖνα ἀνερήσε-
ται τὰ ῥήματα· καὶ αὖθις αὖ δι' ὧν ἂν τὰ ῥήματα λεχθῇ, ἐκεῖνα πεύ-
σεται, καὶ τοῦτο μὴ παύσεται ποιῶν, ἆρ' οὐκ ἀνάγκη τελευτῶντα ἀπει-
πεῖν τὸν ἀποκρινόμενον; ἔμοιγε δοκεῖ: πότε οὖν ἀπειπὼν ὁ ἀπα-
γορεύων δικαίως παύοιτο ἄν· ἆρ' οὐκ ἐπειδὰν ἐπ' ἐκείνοις γένηται
τοῖς ὀνόμασιν, ἃ ὥσπερ στοιχεῖα τῶν ἄλλων ἐστὶ καὶ λόγων καὶ ὀνο-
μάτων; ταῦτα γάρ που οὐκέτι δίκαιον φανῆναι ἐξ ἄλλων ὀνομάτων
συγκείμενα, ἂν οὕτως ἔχῃ· οἷον νῦν δὴ τὸ ἀγαθὸν ἔφαμεν ἐκ τοῦ
ἀγαστοῦ καὶ ἐκ τοῦ θοοῦ συγκεῖσθαι· τὸ δὲ θοὸν ἴσως φαῖμεν ἂν ἐξ
ἑτέρων· ἐκεῖνα δὲ ἐξ ἄλλων· ἀλλ' ἐάν ποτέ γε λάβωμεν ὃ οὐκέτι ἔκ
τινων ἑτέρων σύγκειται ὀνομάτων, δικαίως ἂν φαῖμεν ἐπὶ στοιχεί-
ῳ τε ἤδη εἶναι, καὶ οὐκέτι τοῦτο ἡμᾶς δεῖν εἰς ἄλλα ὀνόματα ἀναφέ-
ρειν: ἔμοιγε δοκεῖς, ὀρθῶς λέγειν: ἆρ' οὖν καὶ νῦν ἃ ἐρωτᾷς τὰ
ὀνόματα στοιχεῖα ὄντα τυγχάνει· καὶ δεῖ αὐτῶν ἄλλῳ τινὶ τρόπῳ ἤδη
τὴν ὀρθότητα ἐπισκέψασθαι ἥτις ἐστίν: εἰκός γε: εἰκὸς δῆτα,
ὦ ἑρμόγενες· πάντα γοῦν φαίνεται τὰ ἔμπροσθεν εἰς ταῦτα ἀνε-
ληλυθέναι· εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, ὥς μοι δοκεῖ ἔχειν, δεῦρο αὖ συνε-
πίσκεψαι μετ' ἐμοῦ, μή τι παραληρήσω λέγων· οἵαν δεῖ τὴν τῶν πρώ-
των ὀνομάτων ὀρθότητα εἶναι: λέγε μόνον· ὡς ὅσον γε δυνάμε-
ως παρ' ἐμοὶ, συνεπισκέψομαι: ὅτι μὲν τοίνυν μία γέ τις ἡ ὀρ-
θότης παντὸς ὀνόματος, καὶ πρώτου καὶ ὑστάτου· καὶ οὐδὲν δια-
φέρει τῷ ὄνομα εἶναι οὐδὲν αὐτῶν, οἶμαι καὶ σοὶ ξυνδοκεῖ: πά-
νυ γε: ἀλλὰ μὴν ὧν γε νῦν δὴ διεληλύθαμεν τῶν ὀνομάτων ἡ ὀρθότης.

τοιαύτη τις ἐβούλετο εἶναι, οἵα δηλοῦν οἷον ἕκαστόν ἐστι τῶν ὄντων· πῶς
γὰρ οὔ: τοῦτο μὲν ἄρα οὐδὲν ἧττον καὶ τὰ πρῶτα δεῖ ἔχειν, καὶ τὰ ὕστερα,
εἴπερ ὀνόματα ἔσται: πάνυ γε: ἀλλὰ τὰ μὲν ὕστερα ὡς ἔοικε διὰ τῶν προ-
τέρων, οἷά τε ἦν τοῦτο ἀπεργάζεσθαι: φαίνεται: εἶεν· τὰ δὲ δὴ πρῶ-
τα, οἷς οὔπω ἕτερα ὑπόκειται, τίνι τρόπῳ κατὰ τὸ δυνατὸν ὅτι μάλιστα
φανερὰ ἡμῖν ποιήσει τὰ ὄντα, εἴπερ μέλλει ὀνόματα εἶναι· ἀπόκρι-
ναι δέ μοι τόδε· εἰ φωνὴν μὴ εἴχομεν, μηδὲ γλῶτταν· ἐβουλόμεθα
δὲ δηλοῦν ἀλλήλοις τὰ πράγματα, ἆρ' οὐκ ἄν, ὥσπερ νῦν οἱ ἐνεοί, ἐπε-
χειροῦμεν ἂν σημαίνειν ταῖς χερσὶ καὶ κεφαλῇ, καὶ τῷ ἄλλῳ σώματι;
πῶς γὰρ ἂν ἄλλως, ὦ σώκρατες: εἰ μέν γ' οἶμαι τὸ ἄνω καὶ τὸ κοῦφον
ἐβουλόμεθα δηλοῦν, ἤιρομεν ἂν πρὸς τὸν οὐρανὸν τὴν χεῖρα, μιμού-
μενοι αὐτὴν τὴν φύσιν τοῦ πράγματος· εἰ δὲ τὰ κάτω καὶ τὰ βαρέα, πρὸς
τὴν γῆν· καὶ εἰ ἵππον θέοντα, ἤ τι ἄλλο τῶν ζῴων ἐβουλόμεθα δηλοῦν,
οἶσθα ὅτι ὡς ὁμοιότατ' ἂν τὰ ἡμέτερα αὐτῶν σώματα καὶ σχήματα ἐ-
ποιοῦμεν ἐκείνοις: ἀνάγκη μοι δοκεῖ, ὡς λέγεις ἔχειν: οὕτω γὰρ ἄν
οἶμαι δήλωμα σώματος ἐγίγνετο· μιμησαμένου ὡς ἔοικε τοῦ σώ-
ματος ἐκεῖνο ὃ ἐβούλετο δηλῶσαι: ναί: ἐπειδὴ δὲ φωνῇ τε καὶ γλώττῃ,
καὶ στόματι βουλόμεθα δηλοῦν, ἆρ' οὐ τότε ἑκάστου δήλωμα ἡμῖν ἔσται τὸ
ἀπὸ τούτων γιγνόμενον, ὅταν μίμημα γένηται διὰ τούτων περὶ ὁτιοῦν;
ἀνάγκη μοι δοκεῖ: ὄνομ' ἄρ' ἐστὶν ὡς ἔοικε μίμημα φωνῇ ἐκείνου ὃ μιμεῖ-
ται, καὶ ὀνομάζει ὁ μιμούμενος τῇ φωνῇ, ὃ ἂν μιμῆται: δοκεῖ μοι: μὰ
Δί' οὐκ ἐμοί πω δοκεῖ, καλῶς λέγεσθαι ὦ ἑταῖρε: τί δή: τοὺς τὰ πρό-
βατα μιμουμένους τούτους· καὶ τοὺς ἀλεκτρυόνας· καὶ τὰ ἄλλα ζῷα ἀνα-
γκαζοίμεθ' ἂν ὁμολογεῖν ὀνομάζειν ταῦτα, ἅπερ μιμοῦνται: ἀληθῆ
λέγεις: καλῶς οὖν ἔχειν δοκεῖ σοι; οὐκ ἔμοιγε: ἀλλὰ τίς ἄν, ὦ σώκρα-
τες, μίμησις εἴη τὸ ὄνομα: πρῶτον μέν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, οὐκ ἐὰν καθά-
περ τῇ μουσικῇ μιμούμεθα τὰ πράγματα, οὕτω μιμώμεθα· καίτοι
φωνῇ γε καὶ τότε μιμούμεθα· ἔπειτα οὐκ ἐὰν ἅπερ ἡ μουσικὴ μιμεῖ-
ται, καὶ ἡμεῖς μιμώμεθα, οὔ μοι δοκοῦμεν ὀνομάσειν: λέγω δέ τι
τοιόνδε: ἔστι τοῖς πράγμασι φωνὴ καὶ σχῆμα ἑκάστῳ καὶ χρῶμά γε πολ-
λοῖς; πάνυ γε: ἔοικε τοίνυν οὐκ ἐάν τις ταῦτα μιμῆται, οὐδὲ περὶ
ταύτας τὰς μιμήσεις ἡ τέχνη ἡ ὀνομαστικὴ εἶναι· αὗται μὲν γάρ εἰσιν·
ἡ μὲν μουσική, ἡ δὲ γραφική· ἦ γάρ; ναί: τί δαὶ δὴ τόδε· οὐ καὶ οὐ-
σία δοκεῖ σοι εἶναι ἑκάστῳ, ὥσπερ καὶ χρῶμα, καὶ ἃ νυνδὴ ἐλέγομεν

πρῶτον αὐτῶι τῶι χρώματι καὶ τῆι φωνῆι, οὐκ ἔστιν οὐσία τις ἑκατέρωι
αὐτῶν καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσιν ὅσα ἠξίωται ταύτης τῆς προσρήσεως τοῦ
εἶναι: ἔμοιγε δοκεῖ: τί οὖν; εἴ τις αὐτὸ τοῦτο μιμεῖσθαι δύναιτο ἑκά-
στου τὴν οὐσίαν γράμμασί τε καὶ συλλαβαῖς· ἆρ' οὐκ ἂν δηλοῖ ἕκαστον
ὃ ἔστιν ἢ οὔ: πάνυ μὲν οὖν: καὶ τί ἂν φαίης τὸν τοῦτο δυνάμενον ὥσ-
περ τοὺς προτέρους, τὸν μὲν μουσικὸν ἔφησθα, τὸν δὲ γραφικόν· τοῦ-
τον δὲ τίνα: τοῦτό ἔμοιγε δοκεῖ ὦ Σώκρατες· ὅπερ πάλαι ζητοῦμεν
οὗτος ἂν εἶναι ὁ ὀνομαστικός: εἰ ἄρα τοῦτο ἀληθές, ἤδη ἔοικεν ἐπι-
σκεπτέον περὶ ἐκείνων τῶν ὀνομάτων ὧν σὺ ἤρου περὶ ῥοῆς τε καὶ
τοῦ ἰέναι καὶ σχέσεως· εἰ τοῖς γράμμασι καὶ ταῖς συλλαβαῖς τοῦ ὄν-
τος ἐπιλαμβάνεται αὐτῶν ὥστε ἀπομιμεῖσθαι τὴν οὐσίαν εἴτε καὶ οὔ:
πάνυ μὲν οὖν: φέρε δή, ἴδωμεν πότερον ἄρα ταῦτα μόνα ἐστὶ τῶν
πρώτων ὀνομάτων ἢ καὶ ἄλλα πολλά: οἶμαι ἔγωγε καὶ ἄλλα: εἰκὸς
γάρ· ἀλλὰ τίς ἂν εἴη ὁ τρόπος τῆς διαιρέσεως, ὅθεν ἄρχεται μιμεῖ-
σθαι ὁ μιμούμενος· ἆρα οὐκ ἐπείπερ συλλαβαῖς τε καὶ γράμμασιν ἡ
μίμησις τυγχάνει οὖσα τῆς οὐσίας, ὀρθότατόν ἐστι διελέσθαι τὰ
στοιχεῖα πρῶτον ὥσπερ οἱ ἐπιχειροῦντες τοῖς ῥυθμοῖς τῶν στοιχεί-
ων πρῶτον τὰς δυνάμεις διείλοντο, ἔπειτα τῶν συλλαβῶν, καὶ οὕ-
τως ἤδη ἔρχονται ἐπὶ τοὺς ῥυθμοὺς σκεψόμενοι, πρότερον δ' οὔ; ναί:
ἆρ' οὖν καὶ ἡμᾶς οὕτω δεῖ πρῶτον μὲν τὰ φωνήεντα διελέσθαι, ἔπειτα
τῶν ἑτέρων κατὰ εἴδη τά τε ἄφωνα καὶ ἄφθογγα· οὑτωσὶ γάρ που
λέγουσιν οἱ δεινοὶ περὶ τούτων. καὶ τὰ αὖ φωνήεντα μὲν οὔ, οὐ μέν-
τοι γε ἄφθογγα· καὶ αὐτῶν τῶν φωνηέντων ὅσα διάφορα εἴδη ἔχει ἀλλή-
λων· καὶ ἐπειδὰν ταῦτα διελώμεθα τὰ ὄντα εὖ πάντα, αὖθις
ἃ δεῖ ὀνόματα ἐπιθεῖναι, εἰ ἔστιν εἰς ἃ ἀναφέρεται πάντα ὥσπερ τὰ
στοιχεῖα, ἐξ ὧν ἔστιν ἰδεῖν αὐτά τε, καὶ εἰ ἐν αὐτοῖς ἔνεστιν εἴδη κατὰ
τὸν αὐτὸν τρόπον ὥσπερ ἐν τοῖς στοιχείοις· ταῦτα πάντα καλῶς
διαθεασαμένους, ἐπίστασθαι ἐπιφέρειν ἕκαστον κατὰ τὴν ὁμοιό-
τητα, ἐάντε ἓν ἑνὶ δέηι ἐπιφέρειν, ἐάντε συγκεραννύντα πολλὰ
ἑνί, ὥσπερ οἱ ζωγράφοι βουλόμενοι ἀφομοιοῦν ἐνίοτε μὲν ὄστρεον
μόνον ἐπήνεγκαν, ἐνίοτε δὲ ὁτιοῦν ἄλλο τῶν φαρμάκων, ἔστι δὲ
ὅτε πολλὰ συγκεράσαντες· οἷον ὅταν ἀνδρείκελον σκευάζωσιν ἢ
ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ὡς ἂν οἶμαι δοκῆι ἑκάστη ἡ εἰκὼν δεῖσθαι ἑκάσ-
του φαρμάκου· οὕτω δὴ καὶ ἡμεῖς τὰ στοιχεῖα ἐπὶ τὰ πράγματα

ποίσομεν· καὶ ἓν ἐφ' ἑνὸς οὗ ἂν δοκῇ δεῖν, καὶ σύμπολλα ποιοῦντες ὃ δὴ
συλλαβὰς καλοῦσιν· καὶ συλλαβὰς αὖ συντιθέντες, ἐξ ὧν τά τε ὀνόμα-
τα καὶ τὰ ῥήματα συντίθενται· καὶ πάλιν ἐκ τῶν ὀνομάτων καὶ ῥημά-
των μέγα ἤδη τι καὶ καλὸν καὶ ὅλον συστήσομεν· ὥσπερ ἐκεῖ τὸ ζῷον
τῇ γραφικῇ, ἐνταῦθα τὸν λόγον τῇ ὀνομαστικῇ ἢ ῥητορικῇ ἢ ἥτις
ἐστὶν ἡ τέχνη· μᾶλλον δὲ οὐχ ἡμεῖς· ἀλλὰ λέγων ἐξηνέχθην. συνέθε-
σαν μὲν γὰρ οὕτως ᾗπερ σύγκειται οἱ παλαιοί· ἡμᾶς δὲ δεῖ, εἴπερ τεχνι-
κῶς ἐπισκοπεῖσθαι ἐπιστησόμεθα αὐτὰ πάντα οὕτω διελομένους εἴ-
τε κατὰ τρόπον τά τε πρῶτα ὀνόματα κεῖται καὶ τὰ ὕστερα· εἴτε μὴ οὕτω
θεᾶσθαι· ἄλλως δὲ συνείρειν μὴ φαῦλον ᾖ καὶ οὐ καθ' ὁδόν, ὦ φίλε Ἑρμό-
γενες: ἴσως νὴ Δί', ὦ Σώκρατες: τί οὖν σὺ πιστεύεις σαυτῷ οἷός τ' ἂν
εἶναι ταῦτα οὕτω διελέσθαι; ἐγὼ μὲν γὰρ οὔ: πολλοῦ ἄρα δέω ἔγωγε:
ἐάσομεν οὖν, ἢ βούλει οὕτως ὅπως ἂν δυνώμεθα καὶ ἂν σμικρόν τι αὐ-
τῶν οἷοί τ' ὦμεν κατιδεῖν, ἐπιχειρῶμεν, προειπόντες ὥσπερ ὀλίγον
πρότερον τοῖς θεοῖς, ὅτι οὐδὲν εἰδότες τῆς ἀληθείας τὰ τῶν ἀνθρώ-
πων δόγματα περὶ αὐτῶν εἰκάζομεν, οὕτω δὲ καὶ νῦν αὖ εἰπόντες ἴ-
ωμεν αὐτοῖς, ὅτι εἰ μέν τι χρῆν αὐτὰ διελέσθαι εἴτε ἄλλον
ὁντινοῦν εἴτε ἡμᾶς, οὕτως ἔδει αὐτὰ διαιρεῖσθαι· νῦν δὲ τὸ λεγόμε-
νον κατὰ δύναμιν δεήσει ἡμᾶς περὶ αὐτῶν πραγματεύεσθαι· δοκεῖ
ταῦτα, ἢ πῶς λέγεις: πάνυ μὲν οὖν σφόδρα ἔμοιγε δοκεῖ: γελοῖα
μὲν οἶμαι φανεῖσθαι ὦ Ἑρμόγενες, γράμμασι καὶ συλλαβαῖς τὰ πρά-
γματα μεμιμημένα κατάδηλα γιγνόμενα· ὅμως δὲ ἀνάγκη· οὐ
γὰρ ἔχομεν τούτου βέλτιον ὅτι ἐπανενέγκωμεν περὶ ἀληθείας
τῶν πρώτων ὀνομάτων· εἰ μὴ ἄρα δεῖ, ὥσπερ οἱ τραγῳδοποιοὶ ἐπει-
δάν τι ἀπορῶσιν ἐπὶ τὰς μηχανὰς καταφεύγουσι θεοὺς αἴροντες,
καὶ ἡμᾶς οὕτως εἰπόντας ἀπαλλαγῆναι, ὅτι τὰ πρῶτα ὀνόματα
οἱ θεοὶ ἔθεσαν καὶ διὰ ταῦτα ὀρθῶς ἔχει· ἆρα καὶ ἡμῖν κράτιστος οὗ-
τος τῶν λόγων· ἢ ἐκεῖνος ὅτι παρὰ βαρβάρων τινῶν αὐτὰ παρει-
λήφαμεν· εἰσὶ δὲ ἡμῶν ἀρχαιότεροι βάρβαροι· ἢ ὅτι ὑπὸ παλαιό-
τητος ἀδύνατον αὐτὰ ἐπισκέψασθαι, ὥσπερ καὶ τὰ βαρβαρικά· αὗται
γὰρ ἂν πᾶσαι ἐκδύσεις εἶεν καὶ μάλα κομψαὶ τῷ μὴ ἐθέλοντι λόγον δι-
δόναι περὶ τῶν πρώτων ὀνομάτων ὡς ὀρθῶς κεῖται· καίτοι ὅτῳ
τις τρόπῳ τῶν πρώτων ὀνομάτων τὴν ὀρθότητα μὴ οἶδεν, ἀδύ-
νατόν που τῶν γε ὑστέρων εἰδέναι, ἃ ἐξ ἐκείνων ἀνάγκη δηλοῦσθαι

ἔγνω· περὶ μὴ δὲν οἶδεν· ἀλλὰ δῆλον ὅτι τὸν φάσκοντα περὶ αὐτῶν τεχνι
κὸν εἶναι, περὶ τῶν πρώτων ὀνομάτων μάλιστά τε καὶ καθαρώτατα δεῖ ἔ
χειν ἀποδεῖξαι· ἢ εὖ εἰδέναι, ὅτι τά γε ὕστερα ἤδη φλυαρήσει· ἢ σοὶ ἄλλως
δοκεῖ: οὐδ' ὁπωστιοῦν ὦ σώκρατες ἄλλως: ἃ μὲν τοίνυν ἐγὼ ᾔσθημαι
περὶ τῶν πρώτων ὀνομάτων. πάνυ μοι δοκεῖ, ὑβριστικὰ εἶναι καὶ γελοῖα·
τούτων οὖν σοι μεταδώσω, ἂν βούλῃ· σὺ δ' ἄν τι ἔχῃς βέλτιόν ποθεν
λαβεῖν, πειρᾶσθαι καὶ ἐμοὶ μεταδιδόναι: ποιήσω ταῦτα· ἀλλὰ θαρρῶν
λέγε: πρῶτον μὲν τοίνυν, τὸ ῥῶ ἔμοιγε φαίνεται, ὥσπερ ὄργανον εἶ
ναι πάσης τῆς κινήσεως· ἣν οὐδ' εἴπομεν διότι ἔχει τοῦτο τοὔνομα·
ἀλλὰ γὰρ δῆλον ὅτι ἴεσις βούλεται εἶναι· οὐ γὰρ ἦτα ἐχρώμεθα ἀλλ'
εἶ τὸ παλαιόν· ἡ δὲ ἀρχὴ ἀπὸ τοῦ κίειν· ξενικὸν δὲ τοὔνομα· τοῦτο
δ' ἐστὶν ἰέναι· εἰ οὖν τις τὸ παλαιὸν αὐτῆς εὕροι ὄνομα εἰς τὴν ἡμετέραν
φωνὴν συμβαῖνον, ἴεσις ἂν ὀρθῶς καλοῖτο· νῦν δὲ ἀπό τε τοῦ ξε
νικοῦ τοῦ κίειν καὶ ἀπὸ τῆς τοῦ ἦτα μεταβολῆς καὶ τῆς τοῦ νῦ ἐν
θέσεως, κίνησις κέκληται· ἔδει δὲ κιείνησιν καλεῖσθαι ἢ εἶσιν· ἡ
δὲ στάσις, ἀπόφασις τοῦ ἰέναι βούλεται εἶναι, διὰ δὲ τὸν καλλωπισμὸν
στάσις ὠνόμασται· τὸ δ' οὖν ῥῶ τὸ στοιχεῖον, ὥσπερ λέγω, καλὸν ἔδο
ξεν ὄργανον εἶναι τῆς κινήσεως τῷ τὰ ὀνόματα τιθεμένῳ πρὸς
τὸ ἀφομοιοῦν τῇ φορᾷ· πολλαχοῦ γοῦν χρῆται αὐτῷ εἰς αὐτήν·
πρῶτον μὲν ἐν αὐτῷ τῷ ῥεῖν καὶ ῥοῇ, διὰ τούτου τοῦ γράμματος
τὴν φορὰν μιμεῖται· εἶτα ἐν τῷ τρόμῳ· εἶτα ἐν τῷ τραχεῖ· ἔτι δὲ
ἐν τοῖς τοιοῖσδε ῥήμασιν· οἷον κρούειν· θραύειν· ἐρείκειν· θρύ
πτειν· κερματίζειν· ῥυμβεῖν· πάντα ταῦτα τὸ πολὺ ἀπεικάζει
διὰ τοῦ ῥῶ· ἑώρα γὰρ οἶμαι τὴν γλῶτταν ἐν τούτῳ ἥκιστα μένουσαν·
μάλιστα δὲ σειομένην· διὸ φαίνεταί μοι τούτῳ πρὸς ταῦτα κατα
κεχρῆσθαι· τῷ δὲ αὖ ἰῶτα πρὸς τὰ λεπτὰ πάντα ἃ δὴ μάλιστα
διὰ πάντων ἴοι ἄν· διὰ ταῦτα τὸ ἰέναι καὶ τὸ ἵεσθαι διὰ τοῦ ἰῶτα
ἀπομιμεῖται· ὥσπερ γε διὰ τοῦ φεῖ καὶ τοῦ ψεῖ καὶ τοῦ σίγμα καὶ
τοῦ ζῆτα ὅτι πνευματώδη τὰ γράμματα, πάντα τὰ τοιαῦτα με
μίμηται αὐτοῖς ὀνομάζων· οἷον τὸ ψυχρὸν καὶ τὸ ζέον καὶ τὸ σεί
εσθαι καὶ ὅλως σεισμόν· καὶ ὅταν που τὸ φυσῶδες μιμῆται, πανταχοῦ
ἐνταῦθα ὡς τὸ πολὺ τὰ τοιαῦτα γράμματα ἐπιφέρειν φαίνε
ται ὁ τὰ ὀνόματα τιθέμενος· τῆς δ' αὖ τοῦ δέλτα συμπιέσεως
καὶ τοῦ ταῦ καὶ ἀπερείσεως τῆς γλώττης, τὴν δύναμιν χρήσι

μον φαίνεται ἡγήσασθαι πρὸς τὴν μίμησιν τοῦ δεσμοῦ καὶ τῆς στάσεως·
ὅτι δὲ ὀλισθάνει μάλιστα ἐν τῷ λάβδα ἡ γλῶττα κατιδών, ἀφομοιῶν
ὠνόμασε τά τε λεῖα καὶ αὐτὸ τὸ ὀλισθάνειν καὶ τὸ λιπαρὸν καὶ τὸ κολ-
λῶδες καὶ τἆλλα πάντα τὰ τοιαῦτα· ᾗ δὲ ὀλισθανούσης τῆς γλώτ-
της ἀντιλαμβάνεται ἡ τοῦ γάμμα δύναμις, τὸ γλίσχρον ἀπεμιμήσα-
το καὶ γλυκὺ καὶ γλοιῶδες· τοῦ δ' αὖ νῦ, τὸ εἴσω αἰσθόμενος τῆς φω-
νῆς, τὸ ἔνδον καὶ τὰ ἐντὸς ὠνόμασεν, ὡς ἀφομοιῶν τοῖς γράμμασι
τὰ ἔργα· τὸ δ' αὖ ἄλφα τῷ μεγάλῳ ἀπέδωκε· καὶ τῷ μήκει τὸ ἦτα, ὅτι
μεγάλα τὰ γράμματα· εἰς δὲ τὸ γογγύλον τοῦ οὖ δεόμενος σημείου
τοῦτο πλεῖστον αὐτῷ εἰς τὸ ὄνομα ἐνεκέρασεν· καὶ τἆλλα οὕτω φαίνε-
ται προσεικάζειν καὶ κατὰ γράμματα καὶ κατὰ συλλαβὰς ἑκάστῳ
τῶν ὄντων· σημεῖόν τε καὶ ὄνομα ποιῶν ὁ νομοθέτης· ἐκ δὲ τούτων,
τὰ λοιπὰ ἤδη αὐτοῖς τούτοις συντιθέναι ἀπομιμούμενος· αὕτη
μοι φαίνεται ὦ Ἑρμόγενες βούλεσθαι εἶναι ἡ τῶν ὀνομάτων ὀρθό-
της· εἰ μή τι ἄλλο Κρατύλος ὅδε λέγει: καὶ μὴν ὦ Σώκρατες, πολλά
γέ μοι πολλάκις πράγματα παρέχει Κρατύλος, ὥσπερ κατ' ἀρχὰς ἔλε-
γον· φάσκων μὲν εἶναι ὀρθότητα ὀνομάτων· ἥτις δ' ἐστὶν, οὐδὲν
σαφὲς λέγων· ὥστε με μὴ δύνασθαι εἰδέναι, πότερον ἑκὼν ἢ ἄ-
κων οὕτως ἀσαφῶς ἑκάστοτε περὶ αὐτῶν λέγει· νῦν οὖν μοι ὦ Κρα-
τύλε, ἐναντίον Σωκράτους εἰπέ· πότερον ἀρέσκει σοι ᾗ λέγει Σωκρά-
της περὶ ὀνομάτων, ἢ ἔχεις πῃ ἄλλῃ κάλλιον λέγειν· καὶ εἰ ἔχεις,
λέγε· ἵνα ἤτοι μάθῃς παρὰ Σωκράτους, ἢ διδάξῃς, ἡμᾶς ἀμφο-
τέρους: τί δαί ὦ Ἑρμόγενες· δοκεῖ σοι ῥᾴδιον εἶναι, οὕτω ταχὺ μαν-
θάνειν, καὶ διδάξαι ὁτιοῦν πρᾶγμα· ἢ ὅτι τοσοῦτον ὃ δὴ δοκεῖ ἐν τοῖς
μεγίστοις μέγιστον εἶναι; μὰ Δί' οὐκ ἔμοιγε· ἀλλὰ τὸ τοῦ Ἡσιόδου,
καλῶς μοι φαίνεται ἔχειν· τὸ εἰ καί τις σμικρὸν ἐπὶ σμικρῷ καταθείη·
προὔργου εἶναι· εἰ οὖν καὶ σμικρόν τι οἷός τ' εἶ πλέον ποιῆσαι, μὴ ἀ-
πόκαμνε· ἀλλ' εὐεργέτει καὶ Σωκράτη τόνδε. δίκαιος δ' εἶ, καὶ ἐμέ:
Καὶ μὲν δὴ ἔγωγε καὶ αὐτὸς ὦ Κρατύλε, οὐδὲν ἂν ἰσχυρισαίμην,
ὧν εἴρηκα· ᾗ δέ μοι ἐφαίνετο, μεθ' Ἑρμογένους ἐπεσκεψάμην· ὥστε
τούτου γε ἕνεκα θαρρῶν λέγε, εἴ τι ἔχεις βέλτιον, ὡς ἐμοῦ ἐν-
δεξομένου· εἰ μέντοι ἔχεις τι σὺ κάλλιον τούτων λέγειν, οὐκ ἂν θαυ-
μάζοιμι· δοκεῖς γάρ μοι αὐτός τε ἐσκέφθαι τὰ τοιαῦτα καὶ παρ' ἄλλων
μεμαθηκέναι· ἐὰν οὖν λέγῃς τι κάλλιον, ἕνα τῶν μαθητῶν περὶ

ὀρθότητος ὀνομάτων καὶ ἐμὲ γράφου: ἀλλὰ μὲν δή, ὦ σώκρατες, ὥσ
περ σὺ λέγεις, μεμέληκέ τέ μοι περὶ αὐτῶν· καὶ ἴσως ἄν σε ποιησαί
μην μαθητήν· φοβοῦμαι μέντοι μὴ τούτου πᾶν τοὐναντίον ᾖ, ὅτι μοί
πως ἐπέρχεται λέγειν πρὸς σὲ τὸ τοῦ ἀχιλλέως, ὃ ἐκεῖνος ἐν λι
ταῖς πρὸς τὸν αἴαντα λέγει. φησὶ δέ· αἶαν διογενὲς τελαμώνιε κοί
ρανε λαῶν· πάντα τί μοι κατὰ θυμὸν ἐείσω μυθήσασθαι· καὶ ἐμοὶ σὺ
ὦ σώκρατες ἐπιεικῶς φαίνῃ κατὰ νοῦν χρησμῳδεῖν, εἴτε παρ᾽ εὐ
θύφρονος ἐπίπνους γενόμενος, εἴτε καὶ ἄλλη τις μοῦσα πάλαι σε
ἐνοῦσα ἐλελήθει: ὠγαθὲ κρατύλε θαυμάζω καὶ αὐτὸς πάλαι
τὴν ἐμαυτοῦ σοφίαν καὶ ἀπιστῶ. δοκεῖ οὖν μοι χρῆναι ἐπανασκέψασθαι
τί καὶ λέγω· τὸ γὰρ ἐξαπατᾶσθαι αὐτὸν ὑφ᾽ αὑτοῦ, πάντων χαλεπώ
τατον· ὅταν γὰρ μηδὲ σμικρὸν ἀποστατῇ, ἀλλ᾽ ἀεὶ παρῇ ὁ ἐξαπατή
σων, πῶς οὐ δεινόν; δεῖ δή, ὡς ἔοικε, θαμὰ μεταστρέφεσθαι ἐπὶ τὰ
προειρημένα· καὶ πειρᾶσθαι τὸ ἐκείνου τοῦ ποιητοῦ, βλέπειν ἅμα
πρόσσω καὶ ὀπίσσω· καὶ δὴ καὶ νυνὶ ἡμεῖς ἴδωμεν τί ἡμῖν εἴρηται·
ὀνόματος φαμὲν ὀρθότης ἐστὶν αὕτη ἥτις ἐνδείξεται οἷόν ἐστι τὸ
πρᾶγμα· καὶ τοῦτο φῶμεν ἱκανῶς εἰρῆσθαι: ἐμοὶ μὲν δοκεῖ πά
νυ σφόδρα, ὦ σώκρατες: διδασκαλίας ἄρα ἕνεκα τὰ ὀνόματα
λέγεται; πάνυ γε: οὐκοῦν φῶμεν καὶ ταύτην τέχνην εἶναι καὶ δημι
ουργοὺς αὐτῆς; πάνυ γε: τίνας: οὕσπερ σὺ κατ᾽ ἀρχὰς ἔλεγες:
τοὺς νομοθέτας: πότερον οὖν καὶ ταύτην φῶμεν τὴν τέχνην ἐν
τοῖς ἀνθρώποις ἐγγίγνεσθαι, ὥσπερ καὶ τὰς ἄλλας, ἢ μή· βούλο
μαι δὲ λέγειν τὸ τοιόνδε· ζωγράφοι εἰσί που οἱ μὲν χείρους· οἱ δὲ
ἀμείνους; πάνυ γε: οὐκοῦν οἱ μὲν ἀμείνους, τὰ αὑτῶν ἔργα καλλί
ω παρέχονται, τὰ ζῷα· οἱ δὲ φαυλότερα· καὶ οἰκοδόμοι ὡσαύτως·
οἱ μὲν καλλίους τὰς οἰκίας ἐργάζονται, οἱ δὲ αἰσχίους; ναί: ἆρ᾽ οὖν
καὶ νομοθέται οἱ μὲν καλλίω τὰ ἔργα αὑτῶν παρέχονται, οἱ δὲ αἰσχίω:
οὔ μοι δοκεῖ τοῦτο ἔτι: οὐκ ἄρα δοκοῦσί σοι νόμοι οἱ μὲν βελτίους, οἱ δὲ
φαυλότεροι εἶναι; οὐ δῆτα: οὐδὲ δὴ ὄνομα, ὡς ἔοικε, δοκεῖ σοι κεῖ
σθαι τὸ μὲν χεῖρον, τὸ δὲ ἄμεινον; οὐ δῆτα: πάντα ἄρα τὰ ὀνόματα
ὀρθῶς κεῖται; ὅσα γε ὀνόματά ἐστιν: τί οὖν, ὃ καὶ ἄρτι ἐλέγετο ἑρμο
γένει τῷδε, πότερον μηδὲ ὄνομα τοῦτο κεῖσθαι φῶμεν, εἰ μή τι αὐ
τῷ τῆς ἑρμοῦ γενέσεως προσήκει· ἢ κεῖσθαι μέν, οὐ μέντοι ὀρθῶς γε:
οὐδὲ κεῖσθαι ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ σώκρατες· ἀλλὰ δοκεῖν κεῖσθαι, εἶναι

δέ· ἕτερου τοῦτο τοὔνομα, οὗπερ καὶ ἡ φύσις ἡ τὸ ὄνομα δηλοῦσα· πό-
τερον οὐδὲ ψεύδεται, ὅταν τις φῇ Ἑρμογένη αὐτὸν εἶναι· μὴ γὰρ οὐδὲ
τοῦτο αὖ ᾖ, τὸ τοῦτον φάναι Ἑρμογένη εἶναι, εἰ μὴ ἔστιν· πῶς λέγεις·
ἆρα ὅτι ψευδῆ λέγειν τὸ παράπαν οὐκ ἔστιν, ἆρα τοῦτό σοι δύναται ὁ λό-
γος; συχνοὶ γάρ τινες οἱ λέγοντες, ὦ φίλε Κρατύλε, καὶ νῦν καὶ πάλαι·
πῶς γὰρ ἄν, ὦ Σώκρατες, λέγων γέ τις τοῦτο ὃ λέγει, μὴ τὸ ὂν λέγοι· ἢ οὐ
τοῦτό ἐστιν τὸ ψευδῆ λέγειν, τὸ μὴ τὰ ὄντα λέγειν· κομψότερος μὲν ὁ
λόγος ἢ κατ' ἐμὲ καὶ κατὰ τὴν ἐμὴν ἡλικίαν, ὦ ἑταῖρε· ὅμως μέν-
τοι εἰπέ μοι τοσόνδε· πότερον λέγειν μὲν οὐ δοκεῖ σοι εἶναι ψευδῆ, φά-
ναι δέ· οὔ μοι δοκεῖ οὐδὲ φάναι· οὐδὲ εἰπεῖν οὐδὲ προσειπεῖν· οἷον
εἴ τις ἀπαντήσας σοι ἐπὶ ξενίας, λαβόμενος τῆς χειρὸς εἴποι·
χαῖρε ὦ ξένε Ἀθηναῖε, υἱὲ Σμικρίωνος, Ἑρμόγενες· οὗτος λέ-
ξειεν ἂν ταῦτα, ἢ φαίη ἂν ταῦτα, ἢ εἴποι ἂν ταῦτα, ἢ προσείποι ἂν οὕ-
τω, σὲ μὲν οὔ, Ἑρμογένη δὲ τόνδε; ἢ οὐδένα· ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ὦ Σώ-
κρατες, ἄλλως ἂν οὗτος ταῦτα φθέγξασθαι· ἀλλ' ἀγαπητὸν καὶ τοῦτο·
πότερον γὰρ ἀληθῆ ἂν φθέγξαιτο ταῦτα ὁ φθεγξάμενος, ἢ ψευδῆ·
ἢ τὸ μέν τι αὐτῶν ἀληθές, τὸ δὲ ψεῦδος· καὶ γὰρ ἂν καὶ τοῦτο ἐξαρκοῖ·
ψοφεῖν ἔγωγ' ἂν φαίην τὸν τοιοῦτον μάτην αὐτὸν ἑαυτὸν κινοῦντα
ὥσπερ ἂν εἴ τις χαλκίον κινήσειε κρούσας· φέρε δή, ἐάν πῃ διαλλα-
χθῶμεν, ὦ Κρατύλε· ἆρ' οὐκ ἄλλο μὲν ἂν φαίης τὸ ὄνομα εἶναι, ἄλλο δὲ
ἐκεῖνο οὗ τὸ ὄνομά ἐστιν· ἔγωγε· οὐκοῦν καὶ τὸ ὄνομα ὁμολογεῖς
μίμημά τι εἶναι τοῦ πράγματος· πάντων μάλιστα· οὐκοῦν καὶ τὰ ζω-
γραφήματα τρόπον τινὰ ἄλλον λέγεις μιμήματα εἶναι πραγμά-
των τινῶν· ναί· φέρε δή· ἴσως γὰρ ἐγὼ οὐ μανθάνω ἅττα ποτ' ἔστιν
ἃ λέγεις, σὺ δὲ τάχ' ἂν ὀρθῶς λέγοις· ἔστι διανεῖμαι καὶ προσενεγ-
κεῖν ταῦτα ἀμφότερα τὰ μιμήματα, τά τε ζωγραφήματα κἀκεῖνα τὰ
ὀνόματα τοῖς πράγμασιν, ὧν μιμήματά ἐστιν, ἢ οὔ· ἔστιν· πρῶτον
μὲν δὴ σκόπει τόδε· ἆρ' ἄν τις τὴν μὲν τοῦ ἀνδρὸς εἰκόνα τῷ ἀνδρὶ
ἀποδοίη, τὴν δὲ τῆς γυναικὸς τῇ γυναικί, καὶ τἆλλα οὕτως;
πάνυ μὲν οὖν· οὐκοῦν καὶ τοὐναντίον τὴν μὲν τοῦ ἀνδρὸς τῇ γυναι-
κί, τὴν δὲ τῆς γυναικὸς τῷ ἀνδρί; ἔστι καὶ ταῦτα· ἆρ' οὖν αὗται αἱ δια-
νομαὶ ἀμφότεραι ὀρθαί, ἢ ἡ ἑτέρα· ἡ ἑτέρα· ἡ ἂν ἑκάστῳ, οἶμαι, τὸ
προσῆκόν τε καὶ τὸ ὅμοιον ἀποδιδῷ· ἔμοιγε δοκεῖ· ἵνα τοίνυν
μὴ μαχώμεθα ἐν τοῖς λόγοις ἐγώ τε καὶ σὺ φίλοι ὄντες, ἀπόδεξαι

μου, ὃ λέγω· τὴν τοιαύτην γὰρ ὦ ἑταῖρε καλῶ ἔγωγε διανομὴν· ἐν ἀμ-
φοτέροις μὲν τοῖς μιμήμασι, τοῖς τε ζῴοις καὶ τοῖς ὀνόμασιν ὀρ-
θήν· ἐπὶ δὲ τοῖς ὀνόμασι, πρὸς τῷ ὀρθὴν, καὶ ἀληθῆ· τὴν δ' ἑτέραν τὴν
τοῦ ἀνομοίου δόσιν τε καὶ ἐπιφορὰν, οὐκ ὀρθὴν καὶ ψευδῆ, ὅταν ἐπ' ὀνό-
μασιν ᾖ. ἀλλ' ὅπως μὴ ὦ σώκρατες, ἐν μὲν τοῖς ζωγραφήμασιν
ᾖ τοῦτο τὸ μὴ ὀρθῶς διανέμειν· ἐπὶ δὲ τοῖς ὀνόμασιν οὔ, ἀλλ' ἀναγκαῖον
ᾖ ἀεὶ ὀρθῶς. πῶς λέγεις· τί τοῦτο ἐκείνου διαφέρει; ἆρ' οὐκ ἔστι
προσελθόντα ἀνδρί τῳ εἰπεῖν ὅτι τουτί ἐστι σὸν γράμμα, καὶ δεῖξαι αὐ-
τῷ, ἂν μὲν τύχῃ, ἐκείνου εἰκόνα, ἂν δὲ τύχῃ γυναικός; τὸ δὲ δεῖξαι
λέγω, εἰς τὴν τῶν ὀφθαλμῶν αἴσθησιν καταστῆσαι. πάνυ γε. τί δαί;
πάλιν αὐτῷ τούτῳ προσελθόντα εἰπεῖν ὅτι τουτί ἐστι σὸν ὄνομα; ἔστι
που καὶ τὸ ὄνομα μίμημα, ὥσπερ τὸ ζωγράφημα. τοῦτο δὴ λέγω·
ἆρ' οὐκ ἂν εἴη καὶ αὐτῷ εἰπεῖν ὅτι τουτί ἐστι σὸν ὄνομα, καὶ μετὰ τοῦτο εἰς
τὴν τῆς ἀκοῆς αὖ αἴσθησιν καταστῆσαι, ἂν μὲν τύχῃ, τὸ ἐκείνου μίμη-
μα, εἰπόντα ὅτι ἀνήρ· ἂν δὲ τύχῃ, τὸ τοῦ θήλεος, τοῦ ἀνθρωπίνου γέ-
νους, εἰπόντα ὅτι γυνή; οὐ δοκεῖ σοι τοῦτο οἷόν τ' εἶναι, καὶ γίγνεσθαι
ἐνίοτε; ἐθέλω σοι ὦ σώκρατες συγχωρῆσαι, καὶ ἔστω οὕτως. καλῶς
γε σὺ ποιῶν ὦ φίλε, εἰ ἔστι τοῦτο οὕτως· οὐδὲν γὰρ δεῖ νῦν πάνυ διαμά-
χεσθαι περὶ αὐτοῦ. εἰ δ' οὖν ἐστι τοιαύτη τις διανομὴ καὶ ἐνταῦθα, τὸ
μὲν ἕτερον τούτων ἀληθεύειν βουλόμεθα καλεῖν, τὸ δ' ἕτερον ψεύδεσθαι.
εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, καὶ ἔστι μὴ ὀρθῶς διανέμειν τὰ ὀνόματα, μηδὲ
ἀποδιδόναι τὰ προσήκοντα ἑκάστῳ, ἀλλ' ἐνίοτε τὰ μὴ προσήκοντα,
εἴη ἂν καὶ ῥήματα ταὐτὸν τοῦτο ποιεῖν. εἰ δὲ ῥήματα καὶ ὀνόματα ἔστιν
οὕτω τιθέναι, ἀνάγκη καὶ λόγους· λόγοι γάρ που ὡς ἐγᾦμαι ἡ τού-
των ξύνθεσίς ἐστιν· ἢ πῶς λέγεις ὦ κρατύλε; οὕτω· καλῶς γάρ μοι
δοκεῖς λέγειν. οὐκοῦν εἰ γράμμασιν αὖ τὰ πρῶτα ὀνόματα ἀπει-
κάζομεν, ἔστιν ὥσπερ ἐν τοῖς ζωγραφήμασι καὶ πάντα τὰ προσή-
κοντα χρώματά τε καὶ σχήματα ἀποδοῦναι, καὶ μὴ πάντα αὖ, ἀλλ' ἔνια
ἐλλείπειν, ἔνια δὲ καὶ προστιθέναι, καὶ πλείω καὶ μείζω· ἢ οὐκ ἔστιν;
ἔστιν. οὐκοῦν ὁ μὲν ἀποδιδοὺς πάντα καλὰ τὰ γράμματά τε καὶ τὰς
εἰκόνας ἀποδίδωσιν· ὁ δὲ ἢ προστιθεὶς ἢ ἀφαιρῶν, γράμματα μὲν
καὶ εἰκόνας ἐργάζεται καὶ οὗτος, ἀλλὰ πονηράς. ναί. τί δὲ ὁ διὰ
τῶν συλλαβῶν τε καὶ γραμμάτων τὴν οὐσίαν τῶν πραγμάτων ἀπομιμού-
μενος; ἆρ' οὐ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, ἂν μὲν πάντα ἀποδῷ τὰ

προσήκοντα καλὴ ἡ εἰκὼν ἔσται· τοῦτο δ' ἐστὶν ὄνομα· ἐὰν δὲ σμικρὰ ἐλλεί
πῃ ἢ προστιθῇ ἐνίοτε· εἰκὼν μὲν γενήσεται καλὴ δὲ οὔ· ὥστε τὰ μὲν καλῶς
εἰργασμένα ἔσται τῶν ὀνομάτων, τὰ δὲ κακῶς; ἴσως: ἴσως ἄρα
ἔσται ὁ μὲν ἀγαθὸς δημιουργὸς ὀνομάτων, ὁ δὲ κακός: ναί: οὐκοῦν τού
τῳ ὀνομαθέτης ἦν ὄνομα; ναί: ἴσως ἄρα νὴ δί' ἔσται, ὥσπερ ἐν ταῖς
ἄλλαις τέχναις, καὶ νομοθέτης, ὁ μὲν ἀγαθός, ὁ δὲ κακός, ἐάνπερ τὰ
ἔμπροσθεν ἐκεῖνα ὁμολογηθῇ ἡμῖν: ἔστι ταῦτα· ἀλλ' ὁρᾷς ὦ σώκρα
τες, ὅταν ταῦτα τὰ γράμματα τό τε ἄλφα καὶ τὸ βῆτα καὶ ἕκαστον τῶν στοι
χείων τοῖς ὀνόμασιν ἀποδιδῶμεν τῇ γραμματικῇ τέχνῃ, ἐάν τι ἀφέ
λωμεν ἢ προσθῶμεν ἢ μεταθῶμέν τι, γέγραπται μὲν ἡμῖν τὸ ὄνομα, οὐ
μέντοι ὀρθῶς· ἀλλὰ τὸ παράπαν οὐδὲ γέγραπται· ἀλλ' εὐθὺς ἕτερόν ἐστιν
ἐάν τι τούτων πάθῃ: μὴ γὰρ οὐ καλῶς σκοπῶμεν, οὕτω σκοποῦντες
ὦ κρατύλε: πῶς δή: ἴσως ὅσα ἔκ τινος ἀριθμοῦ ἀναγκαῖον εἶναι
ἢ μὴ εἶναι πάσχοι ἂν τοῦτο ὃ σὺ λέγεις, ὥσπερ καὶ αὐτὰ τὰ δέκα ἢ ὅστις
βούλει ἄλλος ἀριθμός· ἐὰν ἀφέλῃς τι ἢ προσθῇς, ἕτερος εὐθὺς γέ
γονε· τοῦ δὲ ποιοῦ τινος καὶ συμπάσης εἰκόνος μὴ οὐχ αὕτη ἡ ὀρ
θότης· ἀλλὰ τὸ ἐναντίον· οὐδὲ τὸ παράπαν δέῃ πάντα ἀποδοῦναι οἷόν
ἐστιν ᾧ εἰκάζει, εἰ μέλλει εἰκὼν εἶναι· σκόπει δὲ εἴ τι λέγω· ἆρ' ἂν δύο πρά
γματα εἴη τοιάδε, οἷον κρατύλος καὶ κρατύλου εἰκών· εἴ τις θεῶν
μὴ μόνον τὸ σὸν χρῶμα καὶ σχῆμα ἀπεικάσειεν ὥσπερ οἱ ζωγράφοι·
ἀλλὰ καὶ τὰ ἐντὸς πάντα τοιαῦτα ποιήσειεν οἷάπερ τὰ σὰ καὶ μαλακό
τητας καὶ θερμότητας τὰς αὐτὰς ἀποδοίη καὶ κίνησιν καὶ ψυχὴν
καὶ φρόνησιν οἵαπερ ἡ παρὰ σοὶ ἐνθείη αὐτοῖς· καὶ ἑνὶ λόγῳ, πάντα
ἅπερ σὺ ἔχεις τοιαῦτα ἕτερα καταστήσειε πλησίον σου· πότερον
κρατύλος ἂν καὶ εἰκὼν κρατύλου τότ' εἴη τὸ τοιοῦτον, ἢ δύο κρατύλοι:
δύο ἔμοιγε δοκοῦσιν ὦ σώκρατες κρατύλοι: ὁρᾷς οὖν ὦ φίλε ὅτι
ἄλλην χρὴ εἰκόνος ὀρθότητα ζητεῖν καὶ ὧν νυνδὴ ἐλέγομεν καὶ οὐκ ἀνα
γκάζειν, ἐάν τι ἀπῇ ἢ προσῇ μηκέτι αὐτὴν εἰκόνα εἶναι; ἢ οὐκ αἰ
σθάνῃ ὅσου ἐνδέουσιν αἱ εἰκόνες τὰ αὐτὰ ἔχειν ἐκείνοις ὧν εἰκόνες
εἰσίν: ἔγωγε: γελοῖα γοῦν ὦ κρατύλε ὑπὸ τῶν ὀνομάτων πάθοι ἂν
ἐκεῖνα ὧν ὀνόματά ἐστι τὰ ὀνόματα, εἰ πάντα πανταχῇ αὐτοῖς ὁ
μοιωθείη· διττὰ γὰρ ἄν που πάντα γένοιτο καὶ οὐκ ἂν ἔχοι αὐτῶν εἰ
πεῖν οὐδεὶς ὁπότερόν ἐστι, τὸ μὲν αὐτό, τὸ δὲ ὄνομα: ἀληθῆ λέγεις:
θαρρῶν τοίνυν ὦ γενναῖε ἔα καὶ ὄνομα τὸ μὲν ἐγκεῖσθαι, τὸ δὲ μή·

καὶ μὴ ἀναγκάζε πάντ' ἔχειν τὰ γράμματα, ἵνα ᾖ κομιδῇ τοιοῦτον οἷόν
περ οὗ ὄνομά ἐστιν· ἀλλ' ἔα καὶ τὸ μὴ προσῆκον γράμμα ἐπιφέρειν·
εἰ δὲ γράμμα, καὶ ὄνομα ἐν λόγῳ· εἰ δὲ ὄνομα, καὶ λόγον ἐν λόγῳ
μὴ προσήκοντα τοῖς πράγμασιν ἐπιφέρεσθαι, καὶ μηδὲν ἧττον ὀνο
μάζεσθαι τὸ πρᾶγμα καὶ λέγεσθαι, ἕως ἂν ὁ τύπος ἐνῇ τοῦ πρά
γματος περὶ οὗ ἂν ὁ λόγος ᾖ, ὥσπερ ἐν τοῖς τῶν στοιχείων ὀνόμα
σιν, εἰ μέμνησαι ἃ νῦν δὴ ἐγὼ καὶ ἑρμογένης ἐλέγομεν: ἀλλὰ μέ
μνημαι: καλῶς τοίνυν· ὅταν γὰρ τοῦτο ἐνῇ, κἂν μὴ πάντα τὰ προ
σήκοντα ἔχῃ, λέξεταί γε τὸ πρᾶγμα, καλῶς ὅταν πάντα· κακῶς
δὲ ὅταν ὀλίγα· λέγεσθαι δ' οὖν ὦ μακάριε ἐῶμεν, ἵνα μὴ ὄφλωμεν
ὥσπερ οἱ ἐν αἰγίνῃ νύκτωρ περιιόντες ὀψὲ ὁδοῦ· καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τὰ
πράγματα δόξωμεν αὖ τῇ ἀληθείᾳ οὕτω πως ἐληλυθέναι ὀ
ψιαίτερον τοῦ δέοντος· ἢ ζήτει τινὰ ἄλλην ὀνόματος ὀρθότητα,
καὶ μὴ ὁμολόγει δήλωμα συλλαβαῖς καὶ γράμμασι πράγματος ὄ
νομα εἶναι· εἰ γὰρ ταῦτα ἀμφότερα ἐρεῖς, οὐχ οἷός τ' ἔσῃ συμφωνεῖν
σαυτῷ: ἀλλά μοι δοκεῖς γε ὦ σώκρατες μετρίως λέγειν, καὶ οὕτω τί
θεμαι: ἐπειδὴ τοίνυν ταῦτα ἡμῖν συνδοκεῖ, μετὰ ταῦτα τάδε σκοπῶ
μεν· εἰ μέλλει φαμὲν καλῶς κεῖσθαι τὸ ὄνομα, τὰ προσήκοντα δεῖ αὐ
τὸ γράμματα ἔχειν: ναί: προσήκει δὲ τὰ ὅμοια τοῖς πράγμασιν;
πάνυ γε: τὰ μὲν ἄρα καλῶς κείμενα οὕτω κεῖται· εἰ δέ τι μὴ καλῶς
ἐτέθη, τὸ μὲν ἂν πολὺ ἴσως ἐκ προσηκόντων εἴη γραμμάτων καὶ ὁ
μοίων, εἴπερ ἔσται εἰκών· ἔχοι δ' ἄν τι καὶ οὐ προσῆκον, δι' ὃ οὐκ ἂν κα
λὸν εἴη οὐδὲ καλῶς εἰργασμένον τὸ ὄνομα· οὕτω φαμὲν ἢ ἄλλως:
οὐδὲν δεῖ οἶμαι διαμάχεσθαι ὦ σώκρατες· ἐπεὶ οὐκ ἀρέσκει γέ με
τὸ φάναι ὄνομα μὲν εἶναι, μὴ μέντοι καλῶς γε κεῖσθαι: πότερον τοῦ
το οὐκ ἀρέσκει σε τὸ εἶναι τὸ ὄνομα δήλωμα τοῦ πράγματος; ἔ
μοιγε: ἀλλὰ τὸ εἶναι τῶν ὀνομάτων τὰ μὲν ἐκ προτέρων συγκείμε
να, τὰ δὲ πρῶτα, οὐ καλῶς σοι δοκεῖ λέγεσθαι: ἔμοιγε: ἀλλὰ τὰ πρῶ
τα εἰ μέλλει δηλώματα γίγνεσθαι, ἔχεις τινὰ καλλίω τρό
πον τοῦ δηλώματα αὐτὰ γενέσθαι ἄλλον ἢ αὐτὰ ποιῆσαι ὅτι μάλιστα
τοιαῦτα οἷα ἂν δέῃ δηλοῦν αὐτά· ἢ ὅδε μᾶλλόν σε ἀρέ
σκει ὁ τρόπος ὃν ἑρμογένης λέγει καὶ ἄλλοι πολλοί, τὸ ξυνθήματα
εἶναι τὰ ὀνόματα καὶ δηλοῦν τοῖς ξυνθεμένοις· προειδόσι δὲ
τὰ πράγματα, καὶ εἶναι ταύτην ὀρθότητα ὀνόματος ξυνθήκην·

διαφέρει μηδὲ οὐδέν, ἐάν τέ τις ξυνθῆται ὥσπερ νῦν ξύγκειται, ἐάν τε καὶ
τοὐναντίον. ἐπὶ μὲν ᾧ νῦν σμικρὸν μέγα καλεῖν. ἐπὶ δὲ ᾧ μέγα, σμι-
κρόν. πότερός σε ὁ τρόπος ἀρέσκει: ὅλῳ καὶ παντὶ διαφέρει ὦ σώ-
κρατες. τὸ ὁμοιώματι δηλοῦν ὅτι ἄν τις δηλοῖ. ἀλλὰ μὴ τῷ ἐπιτυχόν-
τι: καλῶς λέγεις: οὐκοῦν εἴπερ ἔσται τὸ ὄνομα ὅμοιον τῷ πράγμα-
τι. ἀναγκαῖον πεφυκέναι τὰ στοιχεῖα, ὅμοια τοῖς πράγμασιν ἐξ ὧν
τὰ πρῶτα ὀνόματά τις ξυνθήσει. ὧδε δὲ λέγω· ἆρ' ἄν ποτέ τις ξυ-
νέθηκεν ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν ζωγράφημα ὅμοιον τῶν ὄντων τῳ, εἰ μὴ
φύσει ὑπῆρχε φαρμακεῖα ὅμοια ὄντα ἐξ ὧν ξυντίθεται τὰ ζωγρα-
φούμενα ἐκείνοις ἃ μιμεῖται ἡ γραφική; ἢ ἀδύνατον: ἀδύνατον:
Οὐκοῦν ὡσαύτως καὶ ὀνόματα. οὐκ ἄν ποτε ὅμοια γένοιτο οὐδενί,
εἰ μὴ ὑπάρξει ἐκεῖνα πρῶτον, ὁμοιότητά τινα ἔχοντα ἐξ ὧν ξυντί-
θεται τὰ ὀνόματα ἐκείνοις, ὧν ἐστι τὰ ὀνόματα μιμήματα. ἔστι δὲ:
ἐξ ὧν συνθετέον στοιχεῖα: ναί: ἤδη τοίνυν καὶ σὺ κοινώνει τοῦ λόγου·
οὗπερ ἄρτι Ἑρμογένης. φέρε, καλῶς σοι δοκοῦμεν λέγειν, ὅτι τὸ ῥῶ
τῇ φορᾷ καὶ κινήσει καὶ σκληρότητι προσέοικεν, ἢ οὐ καλῶς: καλῶς
ἔμοιγε: τὸ δὲ λάβδα, τῷ λείῳ καὶ μαλακῷ καὶ οἷς νῦν δὴ ἐλέγομεν;
ναί: οἶσθα οὖν, ὅτι ἐπὶ τῷ αὐτῷ, ἡμεῖς μὲν φαμὲν σκληρότης. ἐρετρι-
εῖς δὲ σκληροτήρ: πάνυ γε: πότερον οὖν, τό τε ῥῶ καὶ τὸ σίγμα
ἔοικεν ἀμφότερα τῷ αὐτῷ, καὶ δηλοῖ ἐκείνοις τε τὸ αὐτὸ τελευτῶν-
τος τοῦ ῥῶ, καὶ ἡμῖν τοῦ σίγμα, ἢ τοῖς ἑτέροις ἡμῶν οὐ δηλοῖ: δηλοῖ
μὲν οὖν ἀμφοτέροις: πότερον ᾗ ὅμοια τυγχάνει ὄντα τὸ ῥῶ τε καὶ
τὸ σίγμα, ἢ ᾗ μή: ᾗ ὅμοια ἐστὶ πανταχῇ: πρός γε τὸ ἴσως φορὰν δη-
λοῦν: ἦ καὶ τὸ λάβδα ἐγκείμενον; οὐ τὸ ἐναντίον δηλοῖ σκληρότητος:
ἴσως γὰρ οὐκ ὀρθῶς ἔγκειται ὦ σώκρατες. ὥσπερ καὶ ἃ νῦν δὴ σὺ
πρὸς Ἑρμογένη ἔλεγες ἐξαιρῶν τε καὶ ἐντιθεὶς γράμματα οὗ δέ-
οι· καὶ ὀρθῶς ἐδόκεις ἔμοιγε. καὶ νῦν ἴσως ἀντὶ τοῦ λάβδα ῥῶ δεῖ
λέγειν: εὖ λέγεις: τί οὖν; νῦν ὡς λέγομεν, οὐδὲν μανθάνομεν
ἀλλήλων, ἐπειδάν τις φῇ σκληρόν· οὐδὲ οἶσθα σὺ νῦν ὅτι ἐγὼ λέ-
γω; ἔγωγε. διά γε τὸ ἔθος ὦ φίλτατε: ἔθος δὲ λέγων, οἴει τι διά-
φορον λέγειν ξυνθήκης, ἢ ἄλλο τι λέγεις τὸ ἔθος, ἢ ὅτι ἐγὼ ὅταν
τοῦτο φθέγγωμαι, διανοοῦμαι ἐκεῖνο· σὺ δὲ γιγνώσκεις ὅτι ἐκεῖ-
νο διανοοῦμαι. οὐ τοῦτο λέγεις;: ναί: οὐκοῦν εἰ γιγνώσκεις ἐμοῦ
φθεγγομένου δήλωμά σοι γίγνεται παρ' ἐμοῦ; ναί: ἀπὸ τοῦ ἀνο-

μοίου γε ἢ ὃ διανοούμενος φθέγγομαι, εἴπερ τὸ λάβδα ἀνόμοιόν ἐστι τῆι
ἣν φὴις σὺ σκληρότητι· εἰ δὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, τί ἄλλο ἢ αὐτὸς σαυτῶι
συνέθου καὶ σοι γίγνεται ἡ ὀρθότης τοῦ ὀνόματος συνθήκη· ἐπει-
δή γε δηλοῖ καὶ τὰ ὅμοια καὶ τὰ ἀνόμοια γράμματα, ἔθους τε καὶ συν-
θήκης τυχόντα· εἰ δ' ὅτι μάλιστα μή ἐστι τὸ ἔθος συνθήκη, οὐ καλῶς
ἂν ἔτι ἔχοι λέγειν τὴν ὁμοιότητα δήλωμα εἶναι, ἀλλὰ τὸ ἔθος· ἐκεῖ-
νο γάρ, ὡς ἔοικε, καὶ ὁμοίωι καὶ ἀνομοίωι δηλοῖ. ἐπειδὴ δὲ ταῦτα συγ-
χωροῦμεν, ὦ Κρατύλε, τὴν γὰρ σιγήν σου συγχώρησιν θήσω, ἀναγκαῖ-
όν που καὶ συνθήκην τι καὶ ἔθος συμβάλλεσθαι πρὸς δήλωσιν ὧν
διανοούμενοι λέγομεν· ἐπεί, ὦ βέλτιστε, εἰ θέλεις ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν ἐλ-
θεῖν, πόθεν οἴει ἕξειν ὀνόματα ὅμοια ἑνὶ ἑκάστωι τῶν ἀριθμῶν ἐπενεγ-
κεῖν, ἐὰν μὴ ἐᾶις τι τὴν σὴν ὁμολογίαν καὶ συνθήκην κῦρος ἔχειν
τῶν ὀνομάτων ὀρθότητος πέρι· ἐμοὶ μὲν οὖν καὶ αὐτῶι ἀρέσκει μὲν
κατὰ τὸ δυνατὸν ὅμοια εἶναι τὰ ὀνόματα τοῖς πράγμασιν· ἀλλὰ μὴ
ὡς ἀληθῶς, τὸ τοῦ Ἑρμογένους, γλίσχρα ἦι ἡ ὁλκὴ αὕτη τῆς ὁμοι-
ότητος· ἀναγκαῖον δὲ ἦι καὶ τῶι φορτικῶι τούτωι προσχρῆσθαι, τῆι
συνθήκηι, εἰς ὀνομάτων ὀρθότητα· ἐπεὶ ἴσως κατά γε τὸ δυνατὸν
κάλλιστ' ἂν λέγοιτο ὅταν ἢ πᾶσιν ἢ ὡς πλείστοις ὁμοίοις λέγηται, τοῦ-
το δ' ἐστὶ προσήκουσιν, αἴσχιστα δὲ τοὐναντίον. τόδε δέ μοι ἔτι εἰπὲ μετὰ
ταῦτα· τίνα ἡμῖν δύναμιν ἔχει τὰ ὀνόματα καὶ τί φῶμεν αὐτὰ καλὸν
ἀπεργάζεσθαι: διδάσκειν ἔμοιγε δοκεῖ, ὦ Σώκρατες, καὶ τοῦτο
πάνυ ἁπλοῦν εἶναι, ὃς ἂν τὰ ὀνόματα ἐπίστηται, ἐπίστασθαι καὶ τὰ
πράγματα: ἴσως γάρ, ὦ Κρατύλε, τὸ τοιόνδε λέγεις, ὡς ἐπειδάν
τις εἰδῆι τὸ ὄνομα οἷόν ἐστιν· ἔστι δὲ οἷόν περ τὸ πρᾶγμα, εἴσεται δὴ καὶ
τὸ πρᾶγμα, ἐπείπερ ὅμοιον τυγχάνει ὂν τῶι ὀνόματι· τέχνη δὲ μία
ἄρ' ἐστὶν αὐτὴ πάντων τῶν ἀλλήλοις ὁμοίων. κατὰ τοῦτο δή μοι δοκεῖς
λέγειν ὡς ὃς ἂν τὰ ὀνόματα εἰδῆι, εἴσεται καὶ τὰ πράγματα: ἀλη-
θέστατα λέγεις: ἔχε δὴ ἴδωμεν τίς ποτ' ἂν εἴη ὁ τρόπος οὗτος τῆς
διδασκαλίας τῶν ὄντων ὃν σὺ λέγεις νῦν· καὶ πότερον ἔστι μὲν καὶ ἄλ-
λος, οὗτος μέντοι βελτίων, ἢ οὐδ' ἔστιν ἄλλος ἢ οὗτος: πότερος οἴει:
οὕτως ἔγωγε· οὐ πάνυ τι οἶμαι ἄλλον· τοῦτον δὲ καὶ μόνον καὶ βέλτιστον:
πότερον δὲ καὶ εὕρεσιν τῶν ὄντων τὴν αὐτὴν ταύτην εἶναι, τὸν τὰ ὀνόμα-
τα εὑρόντα καὶ ἐκεῖνα ηὑρηκέναι ὧν ἐστι τὰ ὀνόματα, ἢ ζητεῖν μὲν καὶ
εὑρίσκειν ἕτερον δεῖ τρόπον, μανθάνειν δὲ τοῦτον: πάντων μάλιστα καὶ

ζητεῖν καὶ εὑρίσκειν τὸν αὐτὸν τρόπον τοῦτον κατὰ ταῦτα· φέρε δή, ἐννο
ήσωμεν ὦ Κρατύλε, εἴ τις ζητῶν τὰ πράγματα ἀκολουθοῖ τοῖς ὀνόμασι
σκοπῶν οἷον ἕκαστον βούλεται εἶναι· ἆρ' ἐννοεῖς, ὅτι οὐ σμικρὸς κίνδυ
νός ἐστιν ἐξαπατηθῆναι; πῶς: δῆλον ὅτι ὁ θέμενος πρῶτος τὰ ὀ
νόματα, οἷα ἡγεῖτο εἶναι τὰ πράγματα, τοιαῦτα ἐτίθετο καὶ τὰ ὀνόματα
ὥς φαμεν. ἦ γάρ; ναί: εἰ οὖν ἐκεῖνος μὴ ὀρθῶς ἡγεῖτο, ἔθετο δὲ οἷα ἡ
γεῖτο, τί οἴει ἡμᾶς τοὺς ἀκολουθοῦντας αὐτῷ πείσεσθαι; ἄλλο τι ἢ ἐ
ξαπατηθήσεσθαι: ἀλλὰ μὴ οὐχ οὕτως ἔχῃ ὦ Σώκρατες· ἀλλ' ἀναγκαῖον
ᾖ εἰδότα τίθεσθαι, τὸν τιθέμενον τὰ ὀνόματα· εἰ δὲ μή, ὅπερ πάλαι ἐγὼ
ἔλεγον, οὐδ' ἂν ὀνόματα εἴη· μέγιστον δέ σοι ἔστω τεκμήριον, ὅτι οὐκ ἔ
σφαλται τῆς ἀληθείας ὁ τιθέμενος· οὐ γὰρ ἄν ποτε, οὕτω σύμφωνα ἦν
αὐτῷ ἅπαντα· ἢ οὐκ ἐνενόεις αὐτὸς λέγων, ὡς πάντα κατὰ ταὐτὸν καὶ ἐπὶ
ταὐτὸν ἐγίγνετο τὰ ὀνόματα: ἀλλὰ τοῦτο μέν, ὦ 'γαθὲ Κρατύλε, οὐδέν ἐστιν
ἀπολόγημα· εἰ γὰρ τὸ πρῶτον σφαλεὶς ὁ τιθέμενος· τἆλλα ἤδη πρὸς
τοῦτ' ἐβιάζετο καὶ αὑτῷ συμφωνεῖν ἠνάγκαζεν, οὐδὲν ἄτοπον· ὥσπερ
τῶν διαγραμμάτων ἐνίοτε τοῦ πρώτου σμικροῦ καὶ ἀδήλου ψεύδους
γενομένου, τὰ λοιπὰ πάμπολλα ἤδη ὄντα ἑπόμενα ὁμολογεῖν ἀλλήλοις
δεῖ δὴ περὶ τῆς ἀρχῆς παντὸς πράγματος παντὶ ἀνδρὶ τὸν πολὺν λό
γον εἶναι καὶ τὴν πολλὴν σκέψιν, εἴτε ὀρθῶς εἴτε μὴ ὑπόκειται· ἐκεί
νης δὲ ἐξετασθείσης ἱκανῶς τὰ λοιπὰ φαίνεσθαι ἐκείνῃ ἑπόμενα·
οὐ μέντοι ἀλλὰ θαυμάζοιμ' ἂν, εἰ καὶ τὰ ὀνόματα συμφωνεῖ αὐτὰ αὑτοῖς·
πάλιν γὰρ ἐπισκεψώμεθα ἃ τὸ πρότερον διεληλύθαμεν· ὡς τοῦ παντὸς ἰόν
τος τε καὶ φερομένου καὶ ῥέοντος, φαμὲν σημαίνειν ἡμῖν τὴν οὐσίαν τὰ
ὀνόματα· ἄλλο τι ἢ οὕτως σοι δοκεῖ δηλοῦν: πάνυ σφόδρα καὶ ὀρθῶς γε
σημαίνειν: σκοπῶμεν δὴ ἐξ αὐτῶν ἀναλαβόντες· πρῶτον μὲν τοῦτο
τὸ ὄνομα, τὴν ἐπιστήμην, ὡς ἀμφίβολόν ἐστι καὶ μᾶλλον ἔοικε σημαίνοντι
ὅτι ἵστησιν ἡμῶν ἐπὶ τοῖς πράγμασι τὴν ψυχήν, ἢ ὅτι συμπεριφέρεται
καὶ ὀρθότερόν ἐστιν, ὥσπερ νῦν αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν λέγειν μᾶλλον ἢ ἐμβάλ
χ λοντας τὸ εἶ ἐπιστήμην· ἀλλὰ τὴν ἐμβολὴν ποιήσασθαι ἀντὶ τῆς εἶ ἐν
τῷ ἰῶτα· ἔπειτα τὸ βέβαιον, ὅτι βάσεως τινὸς καὶ στάσεως
μίμημα, ἀλλ' οὐ φορᾶς· ἔπειτα ἡ ἱστορία αὐτό που σημαίνει ὅτι ἵστησι τὸν
ῥοῦν· καὶ τὸ πιστόν, τὸ ἱστὰν παντάπασι σημαίνει· ἔπειτα δὲ ἡ μνήμη παντί
που μηνύει ὅτι μονή ἐστιν ἐν τῇ ψυχῇ, ἀλλ' οὐ φορά· εἰ δὲ βούλει ἡ ἁμαρτία
καὶ ἡ συμφορά, εἰ κατὰ τὸ ὄνομά τις ἀκολουθήσει, φανεῖται ταὐτὸν τῇ

ξυνοῦσα ταύτῃ καὶ ἑπομένη καὶ τοῖς ἄλλοις πᾶσι τοῖς περὶ τὰ κακὰ οὖσιν
ὀνόμασιν· ἔτι τοίνυν καὶ ἀμαθία καὶ ἡ ἀκολασία παραπλήσιαι τούτοις
φαίνεται· ἡ μὲν γὰρ τοῦ ἅμα θεῷ ἰόντος πορεία φαίνεται ἡ ἀμαθία·
ἡ δ' ἀκολασία παντάπασιν ἀκολουθία τοῖς πράγμασι φαίνεται· καὶ
οὕτως ἃ νομίζομεν ἐπὶ τοῖς καλλίστοις ὀνόματα εἶναι, ὁμοιότατ'
ἂν φαίνοιτο τοῖς ἐπὶ τοῖς κακίστοις· οἶμαι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ἄν τις
εὕροι εἰ πραγματεύοιτο· ἐξ ὧν οἰηθείη ἂν αὖ πάλιν τὸν τὰ ὀνόματα
τιθέμενον, οὐχ ἰόντα οὐδὲ φερόμενα ἀλλὰ μένοντα τὰ πράγματα ση-
μαίνειν: ἀλλ' ὦ σώκρατες ὁρᾷς ὅτι τὰ πολλὰ ἐκείνως ἐσήμαινεν:
τί οὖν τοῦτο ὦ κρατύλε; ὥσπερ τὰς ψήφους διαριθμησόμεθα τὰ ὀνόματα
καὶ ἐν τούτῳ ἔσται ἡ ὀρθότης; ὁπότερα ἂν πλείω φαίνηται τὰ ὀνόμα-
τα σημαίνοντα, ταῦτα δὴ ἔσται τὰ ἀληθῆ; οὔκουν εἰκός γε. οὐδ' ὁπωστι-
οῦν ὦ φίλε: καὶ ταῦτα μέν γε αὐτοῦ ἐάσωμεν· ἐπανέλθωμεν δὲ πάλιν
ὅθεν δεῦρο μετέβημεν· ἄρτι γὰρ ἐν τοῖς πρόσθεν εἰ μέμνησαι τὸν τιθέ-
μενον τὰ ὀνόματα ἀναγκαῖον ἔφησθα εἶναι εἰδότα τιθέναι οἷς ἐ-
τίθει· πότερον οὖν ἔτι σοι δοκεῖ οὕτως ἢ οὔ: ἔτι: ἦ καὶ τὸν τὰ πρῶτα
τιθέμενον εἰδότα φῂς τίθεσθαι; εἰδότα: ποίοις οὖν ὀνόμασιν
ἢ μεμαθηκὼς ἢ ηὑρηκὼς ἦν τὰ πράγματα· εἴπερ τὰ πρῶτα μήπω ἔκ-
ειτο· μαθεῖν δὲ αὖ φαμὲν τὰ πράγματα καὶ εὑρεῖν ἀδύνατον
εἶναι ἄλλως ἢ τὰ ὀνόματα μαθόντας ἢ αὐτοὺς ἐξευρόντας οἷά ἐστι:
δοκεῖς τί μοι λέγειν ὦ σώκρατες: τίνα οὖν τρόπον φῶμεν αὐτοὺς
εἰδότας θέσθαι ἢ νομοθέτας εἶναι πρὶν καὶ ὁτιοῦν ὄνομα κεῖσθαί τε
καὶ εἰδέναι αὐτούς, εἴπερ μὴ ἔστι τὰ πράγματα μαθεῖν ἀλλ' ἢ ἐκ τῶν
ὀνομάτων: οἶμαι μὲν ἐγὼ τὸν ἀληθέστατον λόγον περὶ τούτων εἶναι
ὦ σώκρατες· μείζω τινὰ δύναμιν εἶναι ἢ ἀνθρωπείαν τὴν θεμένην
τὰ πρῶτα ὀνόματα τοῖς πράγμασιν· ὥστε ἀναγκαῖον εἶναι αὐτὰ
ὀρθῶς ἔχειν: εἶτα οἴει ἐναντία ἂν ἐτίθει αὐτὸς αὑτῷ ὁ θεὶς ὢν
δαίμων τις ἢ θεός; ἢ οὐδέν σοι ἐδοκοῦμεν ἄρτι λέγειν: ἀλλὰ μὴ οὐκ
ᾖ τούτων τὰ ἕτερα ὀνόματα: πότερα ὦ ἄριστε τὰ ἐπὶ τὴν στάσιν
ἄγοντα ἢ τὰ ἐπὶ τὴν φοράν: οὐ γάρ που κατὰ τὸ ἄρτι λεχθὲν πλή-
θει κριθήσεται: οὔτοι δὴ δίκαιόν γε ὦ σώκρατες: ὀνομάτων οὖν
στασιασάντων καὶ τῶν μὲν φασκόντων ἑαυτὰ εἶναι τὰ ὅμοια τῇ ἀλη-
θείᾳ· τῶν δ' ἑαυτά· τίνι ἔτι διακρινοῦμεν ἢ ἐπὶ τί ἐλθόντες· οὐ γὰρ
που ἐπὶ ὀνόματά γε ἕτερα ἄλλα τούτων· οὐ γὰρ ἔστιν· ἀλλὰ δῆλον ὅτι

ἀλλ' ἄττα ζητητέα πλὴν ὀνομάτων ἃ ἡμῖν ἐμφανιεῖ, ἄνευ ὀνομάτων
ὁπότερα τούτων ἐστὶ τἀληθῆ· δείξαντα δῆλον ὅτι τὴν ἀλήθειαν τῶν
ὄντων: δοκεῖ μοι οὕτω: ἔστιν ἄρα ὡς ἔοικεν ὦ κρατύλε δυνατὸν
μαθεῖν ἄνευ ὀνομάτων τὰ ὄντα, εἴπερ ταῦτα οὕτως ἔχει: φαίνεται:
διὰ τίνος ἄλλου οὖν ἔτι προσδοκᾷς ἂν ταῦτα μαθεῖν: ἆρα δι' ἄλλου
του, ἢ οὗπερ εἰκός τε καὶ δικαιότατον δι' ἀλλήλων γε, εἴ πῃ ξυγγενῆ
ἐστι. καὶ αὐτὰ δι' αὑτῶν; τὸ γάρ που ἕτερον ἐκείνων, καὶ ἄλλο ὄν· ἕτερον
ἄρτι καὶ ἀλλοῖον σημαίνοι, ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνα: ἀληθῆ μοι φαίνει λέγειν:
ἔχε δὴ πρὸς διός· τὰ δὲ ὀνόματα, ὃ πολλάκις μέντοι ὡμολογή-
σαμεν τὰ καλῶς κείμενα, ἐοικότα εἶναι ἐκείνοις ὧν ὀνόματα κεῖ-
ται, καὶ εἶναι εἰκόνας τῶν πραγμάτων; ναί: εἰ οὖν ἔστι μέν, ὅτι μάλι-
στα δι' ὀνομάτων τὰ πράγματα μανθάνειν· ἔστι δὲ καὶ δι' αὑτῶν, ποτέ-
ρα ἂν εἴη καλλίων καὶ σαφεστέρα ἡ μάθησις· ἐκ τῆς εἰκόνος μαν-
θάνειν, αὐτήν τε αὑτὴν εἰ καλῶς εἴκασται καὶ τὴν ἀλήθειαν ἧς ἦν εἰ-
κών, ἢ ἐκ τῆς ἀληθείας, αὐτήν τε αὑτὴν καὶ τὴν εἰκόνα αὐτῆς, εἰ πρε-
πόντως εἴργασται: ἐκ τῆς ἀληθείας μοι δοκεῖ, ἀνάγκη εἶναι: ὅντινα
μὲν τοίνυν τρόπον δεῖ μανθάνειν ἢ εὑρίσκειν τὰ ὄντα, μεῖζον ἴσως
ἐστὶν ἐγνωκέναι, ἢ κατ' ἐμὲ καὶ σέ· ἀγαπητὸν δὲ καὶ τοῦτο ὁμολογή-
σασθαι, ὅτι οὐκ ἐξ ὀνομάτων, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον αὐτὰ ἐξ αὑτῶν, καὶ μα-
θητέον καὶ ζητητέον, ἢ ἐκ τῶν ὀνομάτων: φαίνεται ὦ σώκρατες:
ἔτι τοίνυν τόδε σκεψώμεθα, ὅπως μὴ ἡμᾶς τὰ πολλὰ ταῦτα ὀνόμα-
τα εἰς ταὐτὸν τείνοντα ἐξαπατᾷ· καὶ τῷ ὄντι μὲν οἱ θέμενοι αὐτὰ
διανοηθέντες τε ἔθεντο, ὡς ἰόντων ἁπάντων ἀεὶ καὶ ῥεόντων· φαίνον-
ται γὰρ ἔμοιγε καὶ αὐτοὶ οὕτω διανοηθῆναι· τὸ δ' εἰ ἔτυχεν οὐχ οὕτως
ἔχει· ἀλλ' οὗτοι αὐτοὶ ὥσπερ εἴς τινα δίνην ἐμπεσόντες κυκῶνται καὶ
ἡμᾶς ἐφελκόμενοι προσεμβάλλουσιν· σκέψαι γάρ, ὦ θαυμάσιε κρα-
τύλε· ὃ ἔγωγε πολλάκις ὀνειρώττω· πότερον φῶμέν τι εἶναι αὐτὸ
καλὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ ἓν ἕκαστον τῶν ὄντων οὕτως, ἢ μή: ἔμοιγε δοκεῖ,
ὦ σώκρατες: αὐτὸ τοίνυν ἐκεῖνο σκεψώμεθα, μὴ εἰ πρόσωπόν τι
ἐστὶ καλόν, ἤ τι τῶν τοιούτων· καὶ δοκεῖ ταῦτα πάντα ῥεῖν· ἀλλ' αὐτό φῶ-
μεν τὸ καλόν, οὐ τοιοῦτον ἀεὶ ἐστιν, οἷόν ἐστιν; ἀνάγκη: ἆρ' οὖν οἷόν τε
προσειπεῖν αὐτὸ ὀρθῶς, εἰ ἀεὶ ὑπεξέρχεται, πρῶτον μέν, ὅτι ἐκεῖνό
ἐστιν· ἔπειτα ὅτι τοιοῦτον, ἢ ἀνάγκη ἅμα ἡμῶν λεγόντων ἄλλο αὐτὸ εὐ-
θὺς γίγνεσθαι, καὶ ὑπεξιέναι καὶ μηκέτι οὕτως ἔχειν: ἀνάγκη:

πῶς οὖν ἂν εἴη τὶ ἐκεῖνο ὃ μηδέποτε ὡσαύτως ἔχει· εἰ γάρ ποτε ὡσαύτως
ἴσχει, ἐν ἐκείνῳ γε τῷ χρόνῳ δῆλον ὅτι οὐδὲν μεταβαίνει· εἰ
δὲ ἀεὶ ὡσαύτως ἔχει καὶ τὸ αὐτό ἐστι, πῶς ἂν τοῦτό γε μεταβάλλοι ἢ κι
νοῖτο, μηδὲν ἐξιστάμενον τῆς αὑτοῦ ἰδέας: οὐδαμῶς: ἀλλὰ μὴν οὐ
δ' ἂν γνωσθείη γε ὑπὸ οὐδενός· ἅμα γὰρ ἂν ἐπιόντος τοῦ γνωσομέ
νου, ἄλλο καὶ ἀλλοῖον γίγνοιτο· ὥστε οὐκ ἂν γνωσθείη ἔτι, ὁποῖόν γέ τί ἐστιν
ἢ πῶς ἔχον· γνῶσις δὲ δήπου οὐδεμία γιγνώσκει, ὃ γιγνώσκει μη
δαμῶς ἔχον: ἔστιν ὡς λέγεις: ἀλλ' οὐδὲ γνῶσιν εἶναι φάναι εἰκὸς ὦ
κρατύλε· εἰ μεταπίπτει πάντα χρήματα, καὶ μηδὲν μένει· εἰ μὲν γὰρ αὐτὸ
τοῦτο ἡ γνῶσις· τοῦ γνῶσις εἶναι μὴ μεταπίπτοι, μένοι τε ἂν ἀεὶ ἡ
γνῶσις· καὶ εἴη γνῶσις· εἰ δὲ καὶ αὐτὸ τὸ εἶδος μεταπίπτει τῆς γνώ
σεως· ἅμα τ' ἂν μεταπίπτοι εἰς ἄλλο εἶδος γνώσεως· καὶ οὐκ ἂν εἴη
γνῶσις· εἰ δὲ ἀεὶ μεταπίπτει, ἀεὶ οὐκ ἂν εἴη γνῶσις· καὶ ἐκ τούτου τοῦ
λόγου, οὔτε τὸ γνωσόμενον, οὔτε τὸ γνωσθησόμενον ἂν εἴη· εἰ δὲ ἔστι μὲν
ἀεὶ τὸ γιγνῶσκον, ἔστι δὲ τὸ γιγνωσκόμενον· ἔστι δὲ τὸ καλόν· ἔστι δὲ τὸ
ἀγαθόν· ἔστι δὲ ἓν ἕκαστον τῶν ὄντων, οὔ μοι φαίνεται ταῦτα ὅμοια ὄντα
ἃ νῦν ἡμεῖς λέγομεν, ῥοῇ οὐδὲν οὐδὲ φορᾷ· ταῦτ' οὖν πότερόν ποτε
οὕτως ἔχει, ἢ ἐκείνως ὡς οἱ περὶ ἡράκλειτόν τε λέγουσι, καὶ ἄλλοι πολ
λοί, μὴ οὐ ῥᾴδιον ᾖ ἐπισκέψασθαι· οὐδὲ πάνυ νοῦν ἔχοντος ἀνθρώπου,
ἐπιτρέψαντα ὀνόμασιν αὑτὸν καὶ τὴν αὑτοῦ ψυχὴν θεραπεύειν· πιστεύοντα
ἐκείνοις, καὶ τοῖς θεμένοις αὐτά, διισχυρίζεσθαι, ὥς τι εἰ
δότα, καὶ αὑτοῦ τε καὶ τῶν ὄντων καταγιγνώσκειν, ὡς οὐδὲν ὑγιὲς
οὐδενός· ἀλλὰ πάντα ὥσπερ κεράμια ῥεῖ· καὶ ἀτεχνῶς ὥσπερ οἱ κα
τάρρῳ νοσοῦντες ἄνθρωποι, οὕτως οἴεσθαι καὶ τὰ πράγματα δια
κεῖσθαι, ὑπὸ ῥεύματός τε καὶ κατάρρου πάντα τὰ χρήματα ἔχεσθαι·
ἴσως μὲν οὖν δή ὦ κρατύλε οὕτως ἔχει, ἴσως δὲ καὶ οὔ· σκοπεῖν οὖν
χρὴ ἀνδρείως τε καὶ εὖ, καὶ μὴ ῥᾳδίως ἀποδέχεσθαι· ἔτι γὰρ νέος εἶ καὶ
ἡλικίαν ἔχεις· σκεψάμενον δέ, ἐὰν εὕρῃς, μεταδιδόναι καὶ ἐμοί:
ἀλλὰ ποιήσω ταῦτα. εὖ μέντοι ἴσθι ὦ σώκρατες· ὅτι οὐδὲ νῦν ἀσκέ
πτως ἔχω· ἀλλά μοι σκοπουμένῳ καὶ πράγματα ἔχοντι, πολὺ μᾶλ
λον ἐκείνως φαίνεται ἔχειν, ὡς ἡράκλειτος λέγει: εἰσαῦθις τοίνυν με
ὦ ἑταῖρε διδάξεις, ἐπειδὰν ἥκῃς· νῦν δ', ὥσπερ παρεσκευάσω, πορεύ
ου εἰς ἀγρόν· προπέμψει δέ σε καὶ ἑρμογένης ὅδε: ταῦτ' ἔσται ὦ σώ
κρατες· ἀλλὰ καὶ σὺ πειρῶ ἐννοεῖν ταῦτα ἤδη: κρατύλ(ος) ἢ περὶ ὀνομάτ(ων)

ΘΕΑΙΤΗΤΟΣ Η ΠΕΡΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

ἄρτι ὦ τερψίων, ἢ πάλαι ἐξ ἀγροῦ· ἐπιεικῶς πάλαι· καὶ σέ γε ἐζήτουν
κατ' ἀγορὰν καὶ ἐθαύμαζον, ὅτι οὐχ οἷός τ' ἦ εὑρεῖν· οὐ γὰρ ἦ κατὰ πόλιν·
ποῦ μήν· εἰς λιμένα καταβαίνων, θεαιτήτῳ ἐνέτυχον φερομένῳ ἐκ
κορίνθου, ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἀθήναζε· ζῶντι ἢ τετελευτηκότι·
ζῶντι καὶ μάλα μόλις· χαλεπῶς μὲν γὰρ ἔχει καὶ ὑπὸ τραυμάτων τινῶν·
μᾶλλον μὴν αὐτὸν αἱρεῖ τὸ γεγονὸς νόσημα ἐν τῷ στρατεύματι· μῶν ἡ
δυσεντερία· ναί· οἷον ἄνδρα λέγεις ἐν κινδύνῳ εἶναι· καλόν τε καὶ
ἀγαθὸν ὦ τερψίων· ἐπεί τοι καὶ νῦν ἤκουόν τινων μάλα ἐγκωμιαζόντων
αὐτὸν περὶ τὴν μάχην· καὶ οὐδέν γ' ἄτοπον· ἀλλὰ πολὺ θαυμαστότερον,
εἰ μὴ τοιοῦτος ἦν· ἀτὰρ πῶς οὐκ αὐτοῦ μεγαροῖ κατέλυεν· ἠπείγετο
οἴκαδε· ἐπεὶ ἔγωγ' ἐδεόμην καὶ συνεβούλευον· ἀλλ' οὐκ ἤθελεν· καὶ δῆτα
προπέμψας αὐτὸν, ἀπιὼν πάλιν ἀνεμνήσθην καὶ ἐθαύμασα σωκρά-
τους ὡς μαντικῶς ἄλλα τε δὴ εἶπε, καὶ περὶ τούτου· δοκεῖ γάρ μοι ὀλί-
γον πρὸ τοῦ θανάτου ἐντυχεῖν αὐτῷ μειρακίῳ ὄντι· καὶ συγγενόμενός
τε, καὶ διαλεχθεὶς, πάνυ ἀγασθῆναι αὐτοῦ τὴν φύσιν· καί μοι ἐλθόντι
ἀθήναζε, τούς τε λόγους οὓς διελέχθη αὐτῷ διηγήσατο, καὶ μάλα
ἀξίους ἀκοῆς· εἶπέ τε ὅτι πᾶσα ἀνάγκη εἴη τοῦτον ἐλλόγιμον γενέ-
σθαι, εἴπερ εἰς ἡλικίαν ἔλθοι· καὶ ἀληθῆ γε ὡς ἔοικεν εἶπεν· ἀτὰρ
τίνες ἦσαν οἱ λόγοι· ἔχοις ἂν διηγήσασθαι· οὐ μὰ τὸν δία, οὔκουν
οὕτω γε ἀπὸ στόματος· ἀλλ' ἐγραψάμην τότ' εὐθὺς οἴκαδ' ἐλθὼν ὑπο-
μνήματα· ὕστερον δὲ, κατὰ σχολὴν ἀναμιμνησκόμενος ἔγραφον·
καὶ ὁσάκις ἀθήναζε ἀφικοίμην, ἐπανηρώτων τὸν σωκράτη ὃ μὴ
ἐμεμνήμην· καὶ δεῦρο ἐλθὼν ἐπηνωρθούμην· ὥστε μοι σχεδόν τι πᾶς
ὁ λόγος γέγραπται· ἀληθῆ· ἤκουσά σου καὶ πρότερον· καὶ μέντοι ἀεὶ
μέλλων κελεύσειν ἐπιδεῖξαι διατέτριφα δεῦρο· ἀλλὰ τί κωλύει νῦν ἡμᾶς
διελθεῖν· πάντως ἔγωγε, καὶ ἀναπαύσασθαι δέομαι ὡς ἐξ ἀγροῦ
ἥκων· ἀλλὰ μὲν δὴ καὶ αὐτὸς μέχρι ἐρινοῦ θεαίτητον προύπεμπον·
ὥστε οὐκ ἂν ἀηδῶς ἀναπαυοίμην· ἀλλ' ἴωμεν καὶ ἡμῖν ἅμα ἀναπαυ-
ομένοις, ὁ παῖς ἀναγνώσεται· ὀρθῶς λέγεις· τὸ μὲν δὴ βιβλίον,
ὦ τερψίων, τουτί· ἐγραψάμην δὲ δὴ οὑτωσὶ τὸν λόγον· οὐκ ἐμοὶ σωκρά-
τη διηγούμενον, ὡς διηγεῖτο· ἀλλὰ διαλεγόμενον οἷς ἔφη διαλεχθῆ-
ναι· ἔφη δὲ τῷ τε γεωμέτρῃ θεοδώρῳ, καὶ τῷ θεαιτήτῳ· ἵνα οὖν
ἐν τῇ γραφῇ μὴ παρέχοιεν πράγματα αἱ μεταξὺ τῶν λόγων διηγή-
σεις περὶ αὑτοῦ τε ὁπότε λέγοι ὁ σωκράτης, οἷον καὶ ἐγὼ ἔφην, ἢ

καὶ ἐγὼ ἔφην ἢ αὖ περὶ τοῦ ἀποκρινομένου ὅτι συνέφη ἢ οὐχ ὡμο-
λόγει· τούτων ἕνεκα ὡς αὐτὸν αὐτοῖς διαλεγόμενον ἔγραψα, ἐξε-
λὼν τὰ τοιαῦτα. Καὶ οὐδέν γε ἀπὸ τρόπου ὦ Εὐκλείδη. ἀλλὰ παῖ
λαβὲ τὸ βιβλίον καὶ λέγε. εἰ μὲν τῶν ἐν Κυρήνῃ μᾶλλον ἐκηδόμην, ὦ Θεό-
δωρε, τὰ ἐκεῖ ἄν σε καὶ περὶ ἐκείνων ἀνηρώτων, εἴ τινες αὐτόθι
περὶ γεωμετρίαν ἤ τινα ἄλλην φιλοσοφίαν εἰσὶ τῶν νέων ἐπιμέ-
λειαν ποιούμενοι· νῦν δὲ ἧττον γὰρ ἐκείνους ἢ τούσδε φιλῶ καὶ
μᾶλλον ἐπιθυμῶ εἰδέναι τίνες ἡμῖν τῶν νέων ἐπίδοξοι γενέσθαι
ἐπιεικεῖς· ταῦτα δὴ αὐτός τε σκοπῶ καθ᾽ ὅσον δύναμαι, καὶ τοὺς
ἄλλους ἐρωτῶ οἷς ἂν ὁρῶ τοὺς νέους ἐθέλοντας συγγίγνεσθαι.
σοὶ δὴ οὐκ ὀλίγιστοι πλησιάζουσι, καὶ δικαίως· ἄξιος γὰρ τά τε ἄλ-
λα καὶ γεωμετρίας ἕνεκα. εἰ δὴ οὖν τινι ἐνέτυχες ἀξίῳ λόγου,
ἡδέως ἂν πυθοίμην. Καὶ μὴν ὦ Σώκρατες ἐμοί τε εἰπεῖν καὶ σοὶ
ἀκοῦσαι πάνυ ἄξιον οἵῳ ὑμῖν τῶν πολιτῶν μειρακίῳ ἐντετύχηκα.
καὶ εἰ μὲν ἦν καλός, ἐφοβούμην ἂν σφόδρα λέγειν, μὴ καί τῳ δόξω
ἐν ἐπιθυμίᾳ αὐτοῦ εἶναι. νῦν δὲ καὶ μή μοι ἄχθου, οὐκ ἔστι καλός.
προσέοικε δὲ σοὶ τήν τε σιμότητα καὶ τὸ ἔξω τῶν ὀμμάτων· ἧττον
δὲ ἢ σὺ ταῦτ᾽ ἔχει. ἀδεῶς δὴ λέγω. εὖ γὰρ ἴσθι ὅτι ὧν δὴ πώποτε
ἐνέτυχον καὶ πάνυ πολλοῖς πεπλησίακα, οὐδένα πω ᾐσθόμην
οὕτω θαυμαστῶς εὖ πεφυκότα. τὸ γὰρ εὐμαθῆ ὄντα ὡς ἄλλῳ χα-
λεπὸν πρᾶον αὖ εἶναι διαφερόντως, καὶ ἐπὶ τούτοις ἀνδρεῖον
παρ᾽ ὁντινοῦν, ἐγὼ μὲν οὔτ᾽ ἂν ᾠόμην γενέσθαι, οὔτε ὁρῶ γιγνο-
μένους. ἀλλ᾽ οἵ τε ὀξεῖς ὥσπερ οὗτος καὶ ἀγχίνοι καὶ μνήμονες
ὡς τὰ πολλὰ καὶ πρὸς τὰς ὀργὰς ὀξύρροποί εἰσι, καὶ ᾄττοντες
φέρονται ὥσπερ τὰ ἀνερμάτιστα πλοῖα, καὶ μανικώτεροι ἢ ἀνδρει-
ότεροι φύονται· οἵ τε αὖ ἐμβριθέστεροι νωθροί πως ἀπαντῶσι
πρὸς τὰς μαθήσεις, καὶ λήθης γέμοντες. ὁ δὲ οὕτω λείως τε καὶ
ἀπταίστως καὶ ἀνυσίμως ἔρχεται ἐπὶ τὰς μαθήσεις τε καὶ ζητήσεις
μετὰ πολλῆς πρᾳότητος, οἷον ἐλαίου ῥεῦμα ἀψοφητὶ ῥέοντος·
ὥστε θαυμάσαι τὸ τηλικοῦτον ὄντα οὕτως ταῦτα διαπράττεσθαι.
Εὖ ἀγγέλλεις. τίνος δὲ καὶ ἔστι τῶν πολιτῶν; ἀκήκοα μὲν τοὔνομα,
μνημονεύω δὲ οὔ. ἀλλὰ γάρ ἐστι τῶνδε τῶν προσιόντων ὁ ἐν τῷ μέσῳ·
ἄρτι γὰρ ἐν τῷ ἔξω δρόμῳ ἠλείφοντο ἑταῖροί τέ τινες οὗτοι αὐτοῦ
καὶ αὐτός· νῦν δέ μοι δοκοῦσιν ἅμα ἀλειψάμενοι δεῦρο ἰέναι. ἀλλὰ σκόπει εἰ

γιγνώσκω αὐτόν: γιγνώσκω· ὁ τοῦ σουνιέως εὐφρονίου ἐστίν· καὶ
πάνυ γε ὦ φίλε ἀνδρός· οἷον καὶ σὺ τοῦτον διηγῇ· καὶ ἄλλως εὐδο
κίμου· καὶ μέντοι καὶ οὐσίαν μάλα πολλὴν κατέλιπε· τὸ δ' ὄνομα
οὐκ οἶδα τοῦ μειρακίου: θεαίτητος ὦ σώκρατες τό γε ὄνομα·
τὴν μέντοι οὐσίαν δοκοῦσί μοι ἐπίτροποί τινες διεφθαρκέναι· ἀλλ' ὅ
μως καὶ πρὸς τὴν τῶν χρημάτων ἐλευθεριότητα θαυμαστὸς ὦ σώ
κρατες: γεννικὸν λέγεις τὸν ἄνδρα· καί μοι κέλευε αὐτὸν ἐνθάδε παρα
καθίζεσθαι: ἔσται ταῦτα· θεαίτητε δεῦρο παρὰ σωκράτη: πάνυ μὲν
οὖν ὦ θεαίτητε ἵνα κἀγὼ ἐμαυτὸν ἀνασκέψωμαι ποῖόν τι ἔχω τὸ πρό
σωπον· φησὶν γὰρ θεόδωρος ἔχειν με σοὶ ὅμοιον· ἀτὰρ εἰ νῷν ἐχόν
τοιν ἑκατέρου λύραν ἔφη αὐτὰς ἡρμόσθαι ὁμοίως, πότερον εὐθὺ
ἂν ἐπιστεύομεν ἢ ἐπεσκεψάμεθ' ἂν εἰ μουσικὸς ὢν λέγει: ἐπεσκεψάμεθ' ἄν:
οὐκοῦν τοιοῦτον μὲν εὑρόντες ἐπειθόμεθ' ἄν· ἄμουσον δὲ ἠπιστοῦμεν:
ἀληθῆ: νῦν δέ γ' οἶμαι εἴ τι μέλει ἡμῖν τῆς τῶν προσώπων ὁμοιότητος·
σκεπτέον εἰ γραφικὸς ὢν λέγει ἢ οὔ: δοκεῖ μοι: ἦ οὖν ζωγραφικὸς
θεόδωρος: οὐχ ὅσον γ' ἐμὲ εἰδέναι: ἆρ' οὐδὲ γεωμετρικός: πάντως
δήπου ὦ σώκρατες: ἦ καὶ ἀστρονομικὸς καὶ λογιστικός τε καὶ μουσι
κὸς καὶ ὅσα παιδείας ἔχεται: ἔμοιγε δοκεῖ: εἰ μὲν ἄρα ἡμᾶς τοῦ σώ
ματός τι ὁμοίους φησὶν εἶναι ἐπαινῶν πῃ ἢ ψέγων οὐ πάνυ αὐτῷ
ἄξιον τὸν νοῦν προσέχειν: ἴσως οὔ: τί δ' εἰ ποτέρου τὴν ψυχὴν
ἐπαινοῖ πρὸς ἀρετήν τε καὶ σοφίαν· ἆρ' οὐκ ἄξιον τῷ μὲν ἀκούσαντι
προθυμεῖσθαι ἀνασκέψασθαι τὸν ἐπαινεθέντα· τῷ δὲ προθύμως
ἑαυτὸν ἐπιδεικνύναι: πάνυ μὲν οὖν ὦ σώκρατες: ὥρα τοίνυν ὦ
φίλε θεαίτητε σοὶ μὲν ἐπιδεικνύναι ἐμοὶ δὲ σκοπεῖσθαι· ὡς εὖ ἴσθι
ὅτι θεόδωρος πολλοὺς δὴ πρὸς ἐμὲ ἐπαινέσας ξένους τε καὶ ἀστοὺς
οὐδένα πω ἐπῄνεσεν ὡς σὲ νῦν δή: εὖ ἂν ἔχοι ὦ σώκρατες· ἀλλ' ὅρα
μὴ παίζων ἔλεγεν: οὐχ οὗτος ὁ τρόπος θεοδώρου· ἀλλὰ μὴ ἀνα
δύου τὰ ὡμολογημένα σκηπτόμενος παίζοντα λέγειν τόνδε ἵνα μὴ
καὶ ἀναγκασθῇ μαρτυρεῖν· πάντως γὰρ οὐδεὶς ἐπισκήψει αὐτῷ·
ἀλλὰ θαρρῶν ἔμμενε τῇ ὁμολογίᾳ: ἀλλὰ χρὴ ταῦτα ποιεῖν εἰ σοὶ
δοκεῖ: λέγε δή μοι· μανθάνεις που παρὰ θεοδώρου γεωμετρίας
ἄττα: ἔγωγε: καὶ τῶν περὶ ἀστρονομίαν τε καὶ ἁρμονίας καὶ λο
γισμούς: προθυμοῦμαί γε δή: καὶ γὰρ ἐγὼ ὦ παῖ παρά γε τούτου
καὶ παρ' ἄλλων ὅσοι ἂν οἴωμαί τι τούτων ἐπαΐειν· ἀλλ' ὅμως τὰ μὲν ἄλλα

ἔχω περὶ αὐτὰ μετρίως· μικρὸν δέ τι ἀπορῶ, ὃ μετὰ σοῦ τε καὶ τῶνδε σκεπτέον·
καί μοι λέγε· ἆρ' οὐ τὸ μανθάνειν ἐστὶ, τὸ σοφώτερον γίγνεσθαι περὶ ὃ μαν-
θάνει τις: πῶς γὰρ οὔ: σοφίᾳ δέ γ' οἶμαι σοφοὶ οἱ σοφοί· ναί: τοῦτο
δὲ μῶν διαφέρει τι ἐπιστήμης: τὸ ποῖον: ἡ σοφία. ἢ οὐχ ἅπερ ἐπι-
στήμονες, ταῦτα καὶ σοφοί; τί μήν: ταὐτὸν ἄρα ἐπιστήμη καὶ σοφία:
ναί: τοῦτ' αὐτὸ τοίνυν ἐστὶν ὃ ἀπορῶ καὶ οὐ δύναμαι λαβεῖν ἱκανῶς
παρ' ἐμαυτῷ, ἐπιστήμη ὅτι ποτὲ τυγχάνει ὄν· ἆρ' οὖν δὴ ἔχομεν λέγειν
αὐτό; τί φατέ· τίς ἂν ἡμῶν πρῶτος εἴποι· ὁ δὲ ἁμαρτών, καὶ ὃς ἂν
ἀεὶ ἁμαρτάνῃ, καθεδεῖται ὥσπερ φασὶν οἱ παῖδες οἱ σφαιρίζοντες
ὄνος· ὃς δ' ἂν περιγένηται ἀναμάρτητος, βασιλεύσει ἡμῶν καὶ
ἐπιτάξει ὅτι ἂν βούληται ἀποκρίνεσθαι· τί σιγᾶτε· οὔ τί που ὦ θεό-
δωρε, ἐγὼ ὑπὸ φιλολογίας ἀγροικίζομαι· προθυμούμενος ἡμᾶς
ποιῆσαι διαλέγεσθαι καὶ φίλους τε καὶ προσηγόρους ἀλλήλοις γί-
γνεσθαι: ἥκιστα μὲν ὦ σώκρατες τὸ τοιοῦτον ἂν εἴη ἄγροικον· ἀλλὰ
τῶν μειρακίων τι κέλευέ σοι ἀποκρίνεσθαι· ἐγὼ μὲν γὰρ ἀήθης τῆς
τοιαύτης διαλέκτου καὶ οὐδ' αὖ συνεθίζεσθαι ἡλικίαν ἔχω· τοῖσδε
δέ, πρέποι τε ἂν τοῦτο καὶ πολὺ πλέον ἐπιδιδοῖεν· τῷ γὰρ ὄντι ἡ νε-
ότης εἰς πᾶν ἐπίδοσιν ἔχει· ἀλλ' ὥσπερ ἤρξω, μὴ ἀφίεσο τοῦ θεαιτήτου·
ἀλλ' ἐρώτα: ἀκούεις δή, ὦ θεαίτητε ἃ λέγει θεόδωρος, ᾧ ἀπιστεῖν
ὡς ἐγὼ οἶμαι, οὔτε σὺ ἐθελήσεις, οὔτε θέμις περὶ τὰ τοιαῦτα ἀνδρὶ
σοφῷ ἐπιτάττοντι νεώτερον ἀπειθεῖν· ἀλλ' εὖ καὶ γενναίως εἰπέ·
τί σοι δοκεῖ εἶναι ἐπιστήμη: ἀλλὰ χρή ὦ σώκρατες· ἐπειδήπερ ὑμεῖς
κελεύετε· πάντως γάρ, ἄν τι καὶ ἁμάρτω, ἐπανορθώσετε: πάνυ μὲν
οὖν, ἄν περ γε οἷοί τε ὦμεν: δοκεῖ τοίνυν μοι καὶ ἃ παρὰ θεοδώρου
ἄν τις μάθοι, ἐπιστῆμαι εἶναι, γεωμετρία τε καὶ ἃς νῦν δὴ σὺ διῆλθες· καὶ
αὖ σκυτοτομική τε καὶ αἱ τῶν ἄλλων δημιουργῶν τέχναι πᾶσαί τε καὶ
ἑκάστη τούτων οὐκ ἄλλο τι ἢ ἐπιστήμη εἶναι: γενναίως γε καὶ φιλοδώ-
ρως ὦ φίλε ἓν αἰτηθεὶς, πολλὰ δίδως καὶ ποικίλα ἀντὶ ἁπλοῦ:
πῶς· τί τοῦτο λέγεις ὦ σώκρατες: ἴσως μὲν οὐδέν· ὃ μέντοι οἶμαι
φράσω· ὅταν λέγῃς σκυτικήν, μή τι ἄλλο φράζεις ἢ ἐπιστήμην ὑπο-
δημάτων ἐργασίας: οὐδέν: τί δ' ὅταν τεκτονικήν· μή τι ἄλλο ἢ ἐπι-
στήμην τῆς τῶν ξυλίνων σκευῶν ἐργασίας: οὐδὲ τοῦτο: οὐκοῦν
ἐν ἀμφοῖν οὗ ἑκατέρα ἐπιστήμη, τοῦτο ὁρίζεις: ναί: τὸ δ' ἐπερωτη-
θὲν ὦ θεαίτητε, οὐ τοῦτο ἦν τίνων ἡ ἐπιστήμη, οὐδὲ ὁπόσαι τινές·

οὐ γὰρ ἀριθμῆσαι αὐτὰς βουλόμενοι ἠρόμεθα· ἀλλὰ γνῶναι ἐπιστή-
μην αὐτὸ ὅτι ποτ' ἐστίν· ἢ οὐδὲν λέγω: πάνυ μὲν οὖν ὀρθῶς: σκέψαι
δὴ καὶ τόδε· εἴ τις ἡμᾶς τῶν φαύλων τι καὶ προχείρων ἔροιτο· οἷον
περὶ πηλοῦ ὅτι ποτ' ἐστίν· εἰ ἀποκριναίμεθα αὐτῶι πηλὸς ὁ τῶν
χυτρέων καὶ πηλὸς ὁ τῶν ἰπνοπλαθῶν· καὶ πηλὸς ὁ τῶν πλιν-
θουργῶν· οὐκ ἂν γελοῖοι εἶμεν; ἴσως: πρῶτον μέν γέ που οἰό-
μενοι συνιέναι ἐκ τῆς ἡμετέρας ἀποκρίσεως τὸν ἐρωτῶντα ὅταν
εἴπωμεν πηλὸς· εἴτε ὁ τῶν κοροπλαθῶν προσθέντες εἴτε ἄλλων
ὡντινωνοῦν δημιουργῶν· ἢ οἴει τίς τι συνίησί τινος ὄνομα ὃ μὴ
οἶδε τί ἐστιν: οὐδαμῶς: οὐδ' ἄρα ἐπιστήμην ὑποδημάτων συνίησιν
ὁ ἐπιστήμην μὴ εἰδώς: οὐ γάρ: σκυτικὴν ἄρα οὐ συνίησιν ὃς ἂν ἐ-
πιστήμην ἀγνοῆι· οὐδέ τινα ἄλλην τέχνην: ἔστιν οὕτω: γελοία ἄρα
ἡ ἀπόκρισις τῶι ἐρωτηθέντι ἐπιστήμη τί ἐστιν· ὅταν ἀποκρίνηται τέ-
χνης τινὸς ὄνομα· τινὸς γὰρ ἐπιστήμην ἀποκρίνεται· οὐ τοῦτ' ἐρω-
τηθείς: ἔοικεν: ἔπειτά γέ που ἐξὸν φαύλως καὶ βραχέως ἀποκρί-
νασθαι περιέρχεται ἀπέραντον ὁδόν· οἷον καὶ ἐν τῆι τοῦ πηλοῦ ἐρω-
τήσει φαῦλόν που καὶ ἁπλοῦν εἰπεῖν ὅτι γῆ ὑγρῶι φυραθεῖσα πηλὸς
ἂν εἴη· τὸ δ' ὅτου ἐᾶν χαίρειν: ῥάιδιον ὦ σώκρατες· νῦν γε οὕτω
φαίνεται· ἀτὰρ κινδυνεύεις ἐρωτᾶν οἷον καὶ αὐτοῖς ἡμῖν ἔναγχος εἰ-
σῆλθε διαλεγομένοις ἐμοί τε καὶ τῶι σῶι ὁμωνύμωι τούτωι σωκράτει:
τὸ ποῖον δή ὦ θεαίτητε: περὶ δυνάμεών τι ἡμῖν θεόδωρος ὅδε ἔ-
γραφε· τῆς τε τρίποδος πέρι καὶ πεντέποδος· ἀποφαίνων ὅτι μήκει
οὐ σύμμετροι τῆι ποδιαίαι· καὶ οὕτω κατὰ μίαν ἑκάστην προαιρούμε-
νος μέχρι τῆς ἑπτακαιδεκάποδος· ἐν δὲ ταύτηι πως ἐνέσχετο· ἡμῖν
οὖν εἰσῆλθέ τι τοιοῦτον· ἐπειδὴ ἄπειροι τὸ πλῆθος αἱ δυνάμεις ἐ-
φαίνοντο· πειραθῆναι συλλαβεῖν εἰς ἕν ὅτωι πάσας ταύτας προσα-
γορεύσομεν τὰς δυνάμεις: ἦ καὶ εὕρετέ τι τοιοῦτον; ἔμοιγε δοκοῦμεν·
σκόπει δὲ καὶ σύ: λέγε: τὸν ἀριθμὸν πάντα δίχα διελάβομεν· τὸν
μὲν δυνάμενον ἴσον ἰσάκις γίγνεσθαι τῶι τετραγώνωι τὸ σχῆμα
ἀπεικάσαντες· τετράγωνόν τε καὶ ἰσόπλευρον προσείπομεν: καὶ
εὖ γε: τὸν τοίνυν μεταξὺ τούτου ὧν καὶ τὰ τρία καὶ τὰ πέντε καὶ πᾶς
ὃς ἀδύνατος ἴσος ἰσάκις γενέσθαι ἀλλ' ἢ πλείων ἐλαττονάκις
ἢ ἐλάττων πλεονάκις γίγνεται· μείζων δὲ καὶ ἐλάττων ἀεὶ πλευρὰ
αὐτὸν περιλαμβάνει· τῶι προμήκει αὖ σχήματι ἀπεικάσαντες προ-

μήκη ἀριθμὸν ἐκαλέσαμεν· κάλλιστα· ἀλλὰ τί τὸ μετὰ τοῦτο· ὅσαι μὲν γραμ-
μαὶ τὸν ἰσόπλευρον καὶ ἐπίπεδον ἀριθμὸν τετραγωνίζουσι, μῆκος
ὡρισάμεθα· ὅσαι δὲ τὸν ἑτερομήκη, δυνάμεις· ὡς μήκει μὲν οὐ ξυμ-
μέτρους ἐκείναις· τοῖς δ' ἐπιπέδοις ἃ δύνανται· καὶ περὶ τὰ στε-
ρεὰ ἄλλο τοιοῦτον· ἄριστά γ' ἀνθρώπων ὦ παῖδες· ὥστε μοι δοκεῖ ὁ
θεόδωρος οὐκ ἔνοχος τοῖς ψευδομαρτυρίοις ἔσεσθαι· καὶ μὴν
ὦ σώκρατες, ὅ γε ἐρωτᾷς περὶ ἐπιστήμης, οὐκ ἂν δυναίμην ἀπο-
κρίνασθαι ὥσπερ περὶ τοῦ μήκους καὶ τῆς δυνάμεως· καίτοι σύ γε
μοι δοκεῖς τοιοῦτόν τι ζητεῖν· ὥστε πάλιν αὖ φαίνεται ψευδὴς ὁ θεό-
δωρος· τί δαί; εἴ σε πρὸς δρόμον ἐπαινῶν μηδενὶ οὕτω δρομικῷ
ἔφη τῶν νέων ἐντετυχηκέναι· εἶτα διαθέων τοῦ ἀκμάζοντος καὶ
ταχίστου ἡττήθης, ἧττόν τι ἂν οἴει ἀληθῆ τόνδε ἐπαινέσαι; οὐκ ἔγωγε·
ἀλλὰ τὴν ἐπιστήμην ὥσπερ νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον, σμικρόν τι οἴει εἶναι
ἐξευρεῖν, καὶ οὐ τῶν πάντη ἄκρων; νὴ τὸν δία ἔγωγε, καὶ μάλα γε
τῶν ἀκροτάτων· θάρρει τοίνυν περὶ σαυτῷ, καί τι οἴου θεόδωρον
λέγειν· προθυμήθητι δὲ παντὶ τρόπῳ, τῶν τε ἄλλων πέρι καὶ ἐ-
πιστήμης λαβεῖν λόγον, τί ποτε τυγχάνει ὄν· προθυμίας μὲν ἕνε-
κεν ὦ σώκρατες φανεῖται· ἴθι δή, καλῶς γὰρ ἄρτι ὑφηγήσω· πειρῶ
μιμούμενος τὴν περὶ τῶν δυνάμεων ἀπόκρισιν, ὥσπερ ταύτας
πολλὰς οὔσας, ἑνὶ εἴδει περιέλαβες, οὕτω καὶ τὰς πολλὰς ἐπιστή-
μας ἑνὶ λόγῳ προσειπεῖν· ἀλλ' εὖ ἴσθι ὦ σώκρατες· πολλάκις δὴ
αὐτὸ ἐπεχείρησα σκέψασθαι, ἀκούων τὰς παρὰ σοῦ ἀποφερομένας
ἐρωτήσεις· ἀλλὰ γὰρ οὔτ' αὐτὸς δύναμαι πεῖσαι ἐμαυτὸν ὡς ἱκα-
νῶς τι λέγω, οὔτ' ἄλλου ἀκοῦσαι λέγοντος· οὕτως ὡς σὺ διακελεύει·
οὐ μὲν δὴ αὖ οὐδ' ἀπαλλαγῆναι τοῦ μέλειν· ὠδίνεις γὰρ ὦ φίλε
θεαίτητε, διὰ τὸ μὴ κενὸς, ἀλλ' ἐγκύμων εἶναι· οὐκ οἶδα ὦ σώ-
κρατες· ὃ μέντοι πέπονθα λέγω· εἶτα ὦ καταγέλαστε, οὐκ ἀκήκο-
ας, ὡς ἐγώ εἰμι υἱὸς μαίας μάλα γενναίας τε καὶ βλοσυρᾶς φαι-
ναρέτης; ἤδη τοῦτό γε ἤκουσα· ἆρα καὶ ὅτι ἐπιτηδεύω τὴν αὐ-
τὴν τέχνην ἀκήκοας; οὐδαμῶς· ἀλλ' εὖ ἴσθ' ὅτι· μὴ μέντοι μου κα-
τείπῃς πρὸς τοὺς ἄλλους· λέληθα γὰρ ὦ ἑταῖρε ταύτην ἔχων τὴν
τέχνην· οἱ δέ, ἅτε οὐκ εἰδότες, τοῦτο μὲν οὐ λέγουσι περὶ ἐμοῦ· ὅ-
τι δὲ ἀτοπώτατός εἰμι καὶ ποιῶ τοὺς ἀνθρώπους ἀπορεῖν· ἢ καὶ
τοῦτο ἀκήκοας; ἔγωγε· εἴπω οὖν σοι τὸ αἴτιον; πάνυ μὲν οὖν·

ἐννόησον δὴ τὸ περὶ τὰς μαίας ἅπαν ὡς ἔχει, καὶ ῥᾷον μαθήσει ὃ
βούλομαι. οἶσθα γάρ που ὡς οὐδεμία αὐτῶν ἔτι αὐτὴ κυϊσκομένη τε
καὶ τίκτουσα ἄλλας μαιεύεται, ἀλλ' αἱ ἤδη ἀδύνατοι τίκτειν. Πάνυ μὲν
οὖν. Αἰτίαν δέ γε τούτου φασὶν εἶναι τὴν Ἄρτεμιν, ὅτι ἄλοχος οὖσα
τὴν λοχείαν εἴληχε. στερίφαις μὲν οὖν ἄρα οὐκ ἔδωκε μαιεύεσθαι,
ὅτι ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἀσθενεστέρα ἢ λαβεῖν τέχνην ὧν ἂν ᾖ ἄπει-
ρος· ταῖς δὲ δι' ἡλικίαν ἀτόκοις προσέταξε, τιμῶσα τὴν αὑτῆς
ὁμοιότητα. Εἰκός. Οὐκοῦν καὶ τόδε εἰκός τε καὶ ἀναγκαῖον, τὰς κυού-
σας καὶ μὴ γιγνώσκεσθαι μᾶλλον ὑπὸ τῶν μαιῶν ἢ τῶν ἄλλων; Πάνυ γε.
Καὶ μὴν καὶ διδοῦσαί γε αἱ μαῖαι φαρμάκια καὶ ἐπᾴδουσαι δύνανται
ἐγείρειν τε τὰς ὠδῖνας, καὶ μαλθακωτέρας ἂν βούλωνται ποιεῖν,
καὶ τίκτειν τε δὴ τὰς δυστοκούσας, καὶ ἐὰν νέον ὂν δόξῃ ἀμβλίσκειν,
ἀμβλίσκουσιν; Ἔστι ταῦτα. Ἆρ' οὖν ἔτι καὶ τόδε αὐτῶν ᾔσθησαι, ὅτι καὶ
προμνήστριαί εἰσι δειναὶ ὡς πάσσοφοι οὖσαι περὶ τοῦ γνῶναι,
ποίαν χρὴ ποίῳ ἀνδρὶ συνοῦσαν ὡς ἀρίστους παῖδας τίκτειν; Οὐ
πάνυ τοῦτο οἶδα. Ἀλλ' ἴσθ' ὅτι ἐπὶ τούτῳ μεῖζον φρονοῦσιν ἢ ἐπὶ τῇ
ὀμφαλητομίᾳ. ἐννόει γάρ· τῆς αὐτῆς ἢ ἄλλης οἴει τέχνης εἶναι, θε-
ραπείαν τε καὶ ξυγκομιδὴν τῶν ἐκ γῆς καρπῶν, καὶ αὖ τὸ γιγνώσκειν
εἰς ποίαν γῆν ποῖον φυτόν τε καὶ σπέρμα καταβλητέον; Οὐκ ἀλλὰ τῆς
αὐτῆς. Εἰς γυναῖκα δὲ ὦ φίλε, ἄλλην μὲν οἴει τοῦ τοιούτου, ἄλλην δὲ
ξυγκομιδῆς; Οὔκουν εἰκός γε. Οὐ γάρ· ἀλλὰ διὰ τὴν ἄδικόν τε καὶ ἄτε
καὶ ἄτεχνον ξυναγωγὴν ἀνδρὸς καὶ γυναικός, ᾗ δὴ προαγωγία
ὄνομα, φεύγουσι καὶ τὴν προμνηστικήν, ἅτε σεμναὶ οὖσαι αἱ μαῖαι·
φοβούμεναι μὴ εἰς ἐκείνην τὴν αἰτίαν διὰ ταύτην ἐμπέσωσιν· ἐπεὶ
ταῖς γε ὄντως μαίαις μόναις που προσήκει καὶ προμνήσασθαι
ὀρθῶς. Φαίνεται. Τὸ μὲν τοίνυν τῶν μαιῶν τοσοῦτον. ἔλαττον δὲ
τοῦ ἐμοῦ δράματος. οὐ γὰρ πρόσεστι γυναιξὶν, ἐνίοτε μὲν εἴδωλα τί-
κτειν. ἔστι δ' ὅτε ἀληθινά. τοῦτο δὲ μὴ ῥᾴδιον εἶναι διαγνῶναι. εἰ γὰρ
προσῆν, μέγιστόν τε καὶ κάλλιστον ἔργον ἦν ἂν ταῖς μαίαις, τὸ κρίνειν
τὸ ἀληθές τε καὶ μή· ἢ οὐκ οἴει; Ἔγωγε. Τῇ δέ γ' ἐμῇ τέχνῃ τῆς μαι-
εύσεως, τὰ μὲν ἄλλα ὑπάρχει, ὅσα ἐκείναις. διαφέρει δὲ, τῷ τε ἄν-
δρας, ἀλλὰ μὴ γυναῖκας μαιεύεσθαι· καὶ τῷ τὰς ψυχὰς αὐτῶν τικτού-
σας, ἐπισκοπεῖν ἀλλὰ μὴ τὰ σώματα. μέγιστον δὲ τοῦτ' ἔνι τῇ ἡμετέ-
ρᾳ τέχνῃ, βασανίζειν δυνατὸν εἶναι παντὶ τρόπῳ, πότερον εἴδω-

λον καὶ ψεῦδος ἀποτίκτει τοῦ νέου ἡ διάνοια, ἢ γόνιμόν τε καὶ ἀλη-
θές· ἐπεὶ τόδε γε καὶ ἐμοὶ ὑπάρχει ὅπερ ταῖς μαίαις· ἄγονός εἰμι
σοφίας· καὶ ὅπερ ἤδη πολλοί μοι ὠνείδισαν, ὡς τοὺς μὲν ἄλλους ἐρω-
τῶ· αὐτὸς δὲ οὐδὲν ἀποκρίνομαι περὶ οὐδενὸς διὰ τὸ μηδὲν ἔχειν
σοφὸν, ἀληθὲς ὀνειδίζουσι· τὸ δὲ αἴτιον τούτου τόδε· μαιεύεσθαί με
ὁ θεὸς ἀναγκάζει· γεννᾶν δὲ ἀπεκώλυσεν· εἰμὶ δὴ οὖν αὐτὸς μὲν οὐ
πάνυ τις σοφός· οὐδέ τί μοι ἔστιν εὕρημα τοιοῦτο γεγονὸς, τῆς ἐ-
μῆς ψυχῆς ἔκγονον· οἱ δὲ ἐμοὶ συγγιγνόμενοι, τὸ μὲν πρῶτον φαίνον-
ται ἔνιοι μὲν καὶ πάνυ ἀμαθεῖς· πάντες δὲ, προϊούσης τῆς
συνουσίας, οἷσπερ ἂν ὁ θεὸς παρείκῃ, θαυμαστὸν ὅσον ἐπιδιδόν-
τες, ὡς αὐτοῖς τε καὶ τοῖς ἄλλοις δοκοῦσι· καὶ τοῦτο ἐναργὲς ὅτι πα-
ρ' ἐμοῦ οὐδὲν πώποτε μαθόντες· ἀλλ' αὐτοὶ παρ' αὐτῶν πολλὰ καὶ κα-
λὰ εὑρόντες τε καὶ κατέχοντες· τῆς μέντοι μαιείας, ὁ θεός τε καὶ ἐγὼ
αἴτιος· ὧδε δὲ δῆλον· πολλοὶ ἤδη τοῦτο ἀγνοήσαντες καὶ ἑαυ-
τοὺς αἰτιασάμενοι, ἐμοῦ δὲ καταφρονήσαντες· ἢ αὐτοὶ ἢ ὑπ' ἄλλων
πεισθέντες, ἀπῆλθον πρῳαίτερον τοῦ δέοντος· ἀπελθόντες δὲ
τά τε λοιπὰ ἐξήμβλωσαν διὰ πονηρὰν συνουσίαν· καὶ τὰ ὑπ' ἐμοῦ
μαιευθέντα κακῶς τρέφοντες ἀπώλεσαν, ψευδῆ καὶ εἴδωλα περὶ
πλείονος ποιησάμενοι τοῦ ἀληθοῦς· τελευτῶντες δὲ αὐτοῖς τε
καὶ τοῖς ἄλλοις ἔδοξαν ἀμαθεῖς εἶναι· ὧν εἷς γέγονεν ἀριστείδης
ὁ λυσιμάχου καὶ ἄλλοι πάνυ πολλοί· οἷς ὅταν πάλιν ἔλθωσι δεόμε-
νοι τῆς ἐμῆς συνουσίας καὶ θαυμαστὰ δρῶντες, ἐνίοις μὲν τὸ
γιγνόμενόν μοι δαιμόνιον ἀποκωλύει συνεῖναι· ἐνίοις δὲ ἐᾷ·
καὶ πάλιν αὐτοὶ ἐπιδιδόασι· πάσχουσι δὲ δὴ οἱ ἐμοὶ συγγιγνόμενοι
καὶ τοῦτο ταὐτὸν ταῖς τικτούσαις· ὠδίνουσι γὰρ καὶ ἀπορίας ἐμ-
πίμπλανται νύκτας τε καὶ ἡμέρας πολὺ μᾶλλον ἢ ἐκεῖναι· ταύτην δὲ
τὴν ὠδῖνα ἐγείρειν τε καὶ ἀποπαύειν ἡ ἐμὴ τέχνη δύναται· καὶ οὗ-
τοι μὲν δὴ οὕτως· ἐνίοτε δὲ ὦ θεαίτητε, οἵ ἄν μοι μὴ δόξωσί πως
ἐγκύμονες εἶναι, γνοὺς ὅτι οὐδὲν ἐμοῦ δέονται, πάνυ εὐμενῶς
προμνῶμαι· καὶ σὺν θεῷ εἰπεῖν, πάνυ ἱκανῶς τοπάζω οἷς ἂν συγγε-
νόμενοι ὄναιντο· ὧν πολλοὺς μὲν δὴ ἐξέδωκα προδίκῳ· πολλοὺς
δὲ ἄλλοις σοφοῖς τε καὶ θεσπεσίοις ἀνδράσι· ταῦτα δή σοι ὦ ἄριστε,
ἕνεκα τοῦδε ἐμήκυνα· ὑποπτεύω σε ὥσπερ καὶ αὐτὸς οἴει, ὠδίνειν
τι κυοῦντα ἔνδον· προσφέρου οὖν πρός με ὡς πρὸς μαίας υἱόν·

καὶ αὐτὸν μαιευτικόν. καὶ ἃ ἂν ἐρωτῶ, προθυμοῦ ὅπως οἷός τ' εἶ, οὕτως
ἀποκρίνασθαι· καὶ ἐὰν ἄρα σκοπούμενός τι ὧν ἂν λέγῃς, ἡγήσωμαι
εἴδωλον καὶ μὴ ἀληθές, εἶτα ὑπεξαιρῶμαι καὶ ἀποβάλλω, μὴ ἀγρίαι-
νε ὥσπερ αἱ πρωτοτόκοι περὶ τὰ παιδία. πολλοὶ γάρ, ὦ θαυμά-
σιε, πρός με οὕτω διετέθησαν, ὥστε ἀτεχνῶς δάκνειν ἕτοιμοι εἶναι,
ἐπειδάν τινα λῆρον αὐτῶν ἀφαιρῶμαι, καὶ οὐκ οἴονταί με εὐνοίᾳ τοῦτο
ποιεῖν, πόρρω ὄντες τοῦ εἰδέναι ὅτι οὐδεὶς θεὸς δύσνους ἀνθρώ-
ποις, οὐδ' ἐγὼ δυσνοίᾳ τοιοῦτον οὐδὲν δρῶ, ἀλλά μοι ψεῦδός τε συγ-
χωρῆσαι καὶ ἀληθὲς ἀφανίσαι οὐδαμῶς θέμις. πάλιν δὴ οὖν ἐξ ἀρ-
χῆς, ὦ Θεαίτητε, ὅτι ποτ' ἐστὶν ἐπιστήμη, πειρῶ λέγειν· ὡς δ' οὐχ οἷός τ' εἶ,
μηδέποτ' εἴπῃς. ἐὰν γὰρ θεὸς ἐθέλῃ καὶ ἀνδρίζῃ, οἷός τ' ἔσει:
ἀλλὰ μέντοι, ὦ Σώκρατες, σοῦ γε οὕτω παρακελευομένου αἰσχρὸν μὴ
οὐ παντὶ τρόπῳ προθυμεῖσθαι ὅτι τις ἔχει λέγειν. δοκεῖ οὖν μοι ὁ
ἐπιστάμενός τι αἰσθάνεσθαι τοῦτο ὃ ἐπίσταται. καὶ ὥς γε νυνὶ φαίνεται,
οὐκ ἄλλο τί ἐστιν ἐπιστήμη ἢ αἴσθησις: εὖ γε καὶ γενναίως, ὦ παῖ· χρὴ
γὰρ οὕτως ἀποφαινόμενον λέγειν. ἀλλὰ φέρε δὴ αὐτὸ κοινῇ σκεψώ-
μεθα, γόνιμον ἢ ἀνεμιαῖον τυγχάνει ὄν. αἴσθησις, φῄς, ἐπιστήμη;
ναί: κινδυνεύεις μέντοι λόγον οὐ φαῦλον εἰρηκέναι περὶ ἐπιστήμης·
ἀλλ' ὃν ἔλεγε καὶ Πρωταγόρας. τρόπον δέ τινα ἄλλον εἴρηκε τὰ αὐ-
τὰ ταῦτα. φησὶ γάρ που πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπον εἶναι,
τῶν μὲν ὄντων ὡς ἔστι, τῶν δὲ μὴ ὄντων ὡς οὐκ ἔστιν. ἀνέγνωκας
γάρ που; ἀνέγνωκα καὶ πολλάκις: οὐκοῦν οὕτω πως λέγει, ὡς
οἷα μὲν ἕκαστα ἐμοὶ φαίνεται, τοιαῦτα μὲν ἔστιν ἐμοί, οἷα δὲ σοί, τοιαῦ-
τα δὲ αὖ σοί. ἄνθρωπος δὲ σύ τε κἀγώ: λέγει γὰρ οὖν οὕτω: εἰκὸς
μέντοι σοφὸν ἄνδρα μὴ ληρεῖν· ἐπακολουθήσωμεν οὖν αὐτῷ. ἆρ' οὐκ
ἐνίοτε πνέοντος ἀνέμου τοῦ αὐτοῦ ὁ μὲν ἡμῶν ῥιγοῖ, ὁ δ' οὔ; καὶ ὁ μὲν
ἠρέμα, ὁ δὲ σφόδρα; καὶ μάλα: πότερον οὖν τότε αὐτὸ ἐφ' ἑαυτοῦ τὸ
πνεῦμα ψυχρὸν ἢ οὐ ψυχρὸν φήσομεν; ἢ πεισόμεθα τῷ Πρωταγόρᾳ,
ὅτι τῷ μὲν ῥιγοῦντι ψυχρόν, τῷ δὲ μὴ οὔ; ἔοικεν: οὐκοῦν καὶ φαίνεται
οὕτω ἑκατέρῳ; ναί: τὸ δέ γε φαίνεται αἰσθάνεσθαί ἐστιν; ἔστι γάρ: φαν-
τασία ἄρα καὶ αἴσθησις ταὐτὸν ἔν τε θερμοῖς καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις·
οἷα γὰρ αἰσθάνεται ἕκαστος, τοιαῦτα ἑκάστῳ καὶ κινδυνεύει εἶναι: ἔ-
οικεν: αἴσθησις ἄρα τοῦ ὄντος ἀεί ἐστι καὶ ἀψευδὲς ὡς ἐπιστήμη
οὖσα: φαίνεται: ἆρ' οὖν πρὸς Χαρίτων πάσσοφός τις ἦν ὁ Πρωτα-

ἀπὸ τοῦ ἔοικε φησὶν ὁ Θεαί-
τητος ἀνάπτει τὸ πρωταγόρ(ειον)
εἰς τὸ τοῦτον δόγμα· εἰς
ἐκεῖνο τῇ ἐξ ἀρχῆς αὐτοῦ
κρίσει

πρὸς τὴν κατασκευὴν τοῦ πρωταγο-
ρείου δόγματος:

[illegible]

[illegible]

γόρας· καὶ τοῦτο ἡμῖν μὲν ἠνίξατο τῷ πολλῷ συρφετῷ, τοῖς δὲ μαθηταῖς ἐν ἀπορρήτῳ τὴν ἀλήθειαν ἔλεγεν; Πῶς δή, ὦ Σώκρατες, τοῦτο λέγεις; Ἐγὼ ἐρῶ καὶ μάλ' οὐ φαῦλον λόγον· ὡς ἄρα ἓν μὲν αὐτὸ καθ' αὑτὸ οὐδέν ἐστιν, οὐδ' ἄν τι προσείποις ὀρθῶς οὐδ' ὁποιονοῦν τι, ἀλλ' ἐὰν ὡς μέγα προσαγορεύῃς, καὶ σμικρὸν φανεῖται, καὶ ἐὰν βαρύ, κοῦφον, ξύμπαντά τε οὕτως, ὡς μηδενὸς ὄντος ἑνὸς μήτε τινὸς μήτε ὁποιουοῦν· ἐκ δὲ δὴ φορᾶς τε καὶ κινήσεως καὶ κράσεως πρὸς ἄλληλα γίγνεται πάντα ἃ δή φαμεν εἶναι, οὐκ ὀρθῶς προσαγορεύοντες· ἔστι μὲν γὰρ οὐδέποτ' οὐδέν, ἀεὶ δὲ γίγνεται. καὶ περὶ τούτου πάντες ἑξῆς οἱ σοφοὶ πλὴν Παρμενίδου ξυμφερέσθων, Πρωταγόρας τε καὶ Ἡράκλειτος καὶ Ἐμπεδοκλῆς, καὶ τῶν ποιητῶν οἱ ἄκροι τῆς ποιήσεως ἑκατέρας, κωμῳδίας μὲν Ἐπίχαρμος, τραγῳδίας δὲ Ὅμηρος· εἰπὼν Ὠκεανόν τε θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύν, πάντα εἴρηκεν ἔκγονα ῥοῆς τε καὶ κινήσεως· ἢ οὐ δοκεῖ τοῦτο λέγειν; Ἔμοιγε.

Τίς οὖν ἂν ἔτι πρός γε τοσοῦτον στρατόπεδον καὶ στρατηγὸν Ὅμηρον δύναιτο ἀμφισβητήσας μὴ καταγέλαστος γενέσθαι; Οὐ ῥᾴδιον, ὦ Σώκρατες. Οὐ γάρ, ὦ Θεαίτητε. ἐπεὶ καὶ τάδε τῷ λόγῳ σημεῖα ἱκανά, ὅτι τὸ μὲν εἶναι δοκοῦν καὶ τὸ γίγνεσθαι κίνησις παρέχει, τὸ δὲ μὴ εἶναι καὶ ἀπόλλυσθαι ἡσυχία· τὸ γὰρ θερμόν τε καὶ πῦρ, ὃ δὴ καὶ τἆλλα γεννᾷ καὶ ἐπιτροπεύει, αὐτὸ γεννᾶται ἐκ φορᾶς καὶ τρίψεως· τούτω δὲ κινήσεις. ἢ οὐχ αὗται γενέσεις πυρός; Αὗται μὲν οὖν. Καὶ μὴν τό γε τῶν ζῴων γένος ἐκ τῶν αὐτῶν τούτων φύεται. Πῶς δ' οὔ; Τί δαί; ἡ τῶν σωμάτων ἕξις οὐχ ὑπὸ ἡσυχίας μὲν καὶ ἀργίας διόλλυται, ὑπὸ γυμνασίων δὲ καὶ κινήσεων ἐπὶ τὸ πολὺ σῴζεται; Ναί. Ἡ δ' ἐν τῇ ψυχῇ ἕξις οὐχ ὑπὸ μαθήσεως μὲν καὶ μελέτης κινήσεων ὄντων κτᾶταί τε μαθήματα καὶ σῴζεται καὶ γίγνεται βελτίων, ὑπὸ δ' ἡσυχίας, ἀμελετησίας τε καὶ ἀμαθίας οὔσης, οὔτε τι μανθάνει ἅ τε ἂν μάθῃ ἐπιλανθάνεται; Καὶ μάλα. Τὸ μὲν ἄρα ἀγαθὸν κίνησις κατά τε ψυχὴν καὶ κατὰ σῶμα, τὸ δὲ τοὐναντίον; Ἔοικεν. Ἔτι οὖν σοι λέγω νηνεμίας τε καὶ γαλήνας καὶ ὅσα τοιαῦτα, ὅτι αἱ μὲν ἡσυχίαι σήπουσι καὶ ἀπολλύασι, τὰ δ' ἕτερα σῴζει· καὶ ἐπὶ τούτοις τὸν κολοφῶνα ἀναγκάζω προσβιάζων, τὴν χρυσῆν σειρὰν ὡς οὐδὲν ἄλλο ἢ τὸν

[illegible]

ἥλιον Ὅμηρος λέγει· καὶ δηλοῖ ὅτι ἕως μὲν ἂν ἡ περιφορὰ ᾖ κινουμένη καὶ ὁ ἥλιος, πάντα ἔστι καὶ σῴζεται τὰ ἐν θεοῖς τε καὶ ἀνθρώποις· εἰ δὲ σταίη τοῦτο ὥσπερ δεθέν, πάντα χρήματ' ἂν διαφθαρείη καὶ γένοιτ' ἂν τὸ λεγόμενον ἄνω κάτω πάντα: ἀλλ' ἔμοιγε δοκεῖ ὦ Σώκρατες, ταῦτα δηλοῦν ἅπερ λέγεις: ὑπόλαβε τοίνυν ὦ ἄριστε οὑτωσί· κατὰ τὰ ὄμματα πρῶτον, ὃ δὴ καλεῖς χρῶμα λευκόν, μὴ εἶναι αὐτὸ ἕτερόν τι ἔξω τῶν σῶν ὀμμάτων, μηδ' ἐν τοῖς ὄμμασι· μηδέ τιν' αὐτῷ χώραν ἀποτάξῃς· ἤδη γὰρ ἂν εἴη τε ἂν που ἐν τάξει καὶ μένοι, καὶ οὐκ ἂν ἐν γενέσει γίγνοιτο: ἀλλὰ πῶς: ἑπώμεθα τῷ ἄρτι λόγῳ, μηδὲν αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἓν ὂν τιθέντες· καὶ ἡμῖν οὕτω μέλαν τε καὶ λευκὸν καὶ ὁτιοῦν ἄλλο χρῶμα ἐκ τῆς προσβολῆς τῶν ὀμμάτων πρὸς τὴν προσήκουσαν φορὰν φανεῖται γεγενημένον· καὶ ὃ δὴ ἕκαστον εἶναί φαμεν χρῶμα, οὔτε τὸ προσβάλλον οὔτε τὸ προσβαλλόμενον ἔσται, ἀλλὰ μεταξύ τι ἑκάστῳ ἴδιον γεγονός· ἢ σὺ διισχυρίσαιο ἂν ὡς οἷόν σοι φαίνεται ἕκαστον χρῶμα, τοιοῦτον καὶ κυνὶ καὶ ὁτῳοῦν ζῴῳ: μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε: τί δ' ἄλλῳ ἀνθρώπῳ ἆρ' ὅμοιον καὶ σοὶ φαίνεται ὁτιοῦν; ἔχεις τοῦτο ἰσχυρῶς, ἢ πολὺ μᾶλλον ὅτι οὐδὲ σοὶ αὐτῷ ταὐτὸν διὰ τὸ μηδέποτε ὁμοίως αὐτὸν σεαυτῷ ἔχειν: τοῦτο μᾶλλόν μοι δοκεῖ ἢ ἐκεῖνο: οὐκοῦν εἰ μὲν ᾧ παραμετρούμεθα ἢ οὗ ἐφαπτόμεθα, μέγα ἢ λευκὸν ἢ θερμὸν ἦν, οὐκ ἄν ποτε ἄλλῳ προσπεσὸν ἄλλο ἂν ἐγεγόνει, αὐτό γε μηδὲν μεταβάλλον· εἰ δὲ αὖ τὸ παραμετρούμενον ἢ ἐφαπτόμενον ἕκαστον ἦν τούτων, οὐκ ἂν αὖ ἄλλου προσελθόντος ἤ τι παθόντος αὐτὸ μηδὲν παθὸν ἄλλο ἂν ἐγένετο· ἐπεὶ νῦν γε ὦ φίλε θαυμαστά τε καὶ γελοῖα εὐχερῶς πως ἀναγκαζόμεθα λέγειν, ὡς φαίη ἂν Πρωταγόρας τε καὶ πᾶς ὁ τὰ αὐτὰ ἐκείνῳ ἐπιχειρῶν λέγειν: πῶς δὴ καὶ ποῖα λέγεις: σμικρὸν λαβὲ παράδειγμα, καὶ πάντα εἴσει ἃ βούλομαι. ἀστραγάλους γάρ που ἕξ, ἂν μὲν τέτταρας αὐτοῖς προσενέγκῃς, πλείους φαμὲν εἶναι τῶν τεττάρων καὶ ἡμιολίους· ἐὰν δὲ δώδεκα, ἐλάττους καὶ ἡμίσεις· καὶ οὐδὲ ἀνεκτὸν ἄλλως λέγειν· ἢ σὺ ἀνέξει: οὐκ ἔγωγε: τί οὖν; ἄν σε Πρωταγόρας ἔρηται ἤ τις ἄλλος· ὦ Θεαίτητε, ἔσθ' ὅπως τι μεῖζον ἢ πλέον γίγνεται ἄλλως ἢ αὐξηθέν, τί ἀποκρινεῖ: ἐὰν μὲν ὦ Σώκρατες τὸ δοκοῦν πρὸς τὴν νῦν ἐρώτησιν ἀποκρίνωμαι, ὅτι οὐκ ἔστιν· ἐὰν δὲ πρὸς τὴν προτέραν φυλάττων μὴ ἐναντία εἴπω, ὅτι ἔστιν: εὖ γε νὴ τὴν Ἥραν ὦ φίλε καὶ θε-

σω· ἀτὰρ ἐὰν σὺ ἀποκρίνῃ ὅτι ἔστιν, εὐριπίδειόν τι ξυμβήσεται· ἡ
μὲν γὰρ γλῶττα ἀνέλεγκτος ἡμῖν ἔσται· ἡ δὲ φρὴν οὐκ ἀνέλεγκτος:
ἀληθῆ: οὐκοῦν εἰ μὲν δεινοὶ καὶ σοφοὶ ἐγώ τε καὶ σὺ ἦμεν, πάντα τὰ
τῶν φρενῶν ἐξητακότες, ἤδη ἂν τὸ λοιπὸν ἐκ περιουσίας ἀλλήλων
ἀποπειρώμενοι ξυνελθόντες σοφιστικῶς εἰς μάχην τοιαύτην ἀλλή-
λων τοὺς λόγοις τοῖς λόγοις ἐκρούομεν· νῦν δὲ ἅτε ἰδιῶται πρῶ-
τον βουλησόμεθα θεάσασθαι αὐτὰ πρὸς αὑτά, τί ποτ' ἔστιν ἃ διανο-
ούμεθα· πότερον ἡμῖν ἀλλήλοις ξυμφωνεῖ, ἢ οὐδ' ὁπωστιοῦν: πάνυ
μὲν οὖν ἔγωγε τοῦτ' ἂν βουλοίμην: καὶ μὴν ἐγώ· ὅτε δ' οὕτως ἔχει, ἄλλο τι
ἢ ἠρέμα ὡς πάνυ πολλὴν σχολὴν ἄγοντες, πάλιν ἐπανασκεψόμεθα
οὐ δυσκολαίνοντες, ἀλλὰ τῷ ὄντι ἡμᾶς αὐτοὺς ἐξετάζοντες ἅττα
ποτ' ἔστι ταῦτα τὰ φάσματα ἐν ἡμῖν· ὧν πρῶτον ἐπισκοποῦντες φή-
σομεν ὡς ἐγᾦμαι, μηδέποτε μηδὲν ἂν μεῖζον μηδὲ ἔλαττον γενέ-
σθαι μήτε ὄγκῳ μήτε ἀριθμῷ, ἕως ἴσον εἴη αὐτὸ ἑαυτῷ· οὐχ οὕ-
τως; ναί: δεύτερον δέ γε, ᾧ μήτε προστιθοῖτο μήτε ἀφαιροῖτο, τοῦτο
μήτε αὐξάνεσθαί ποτε, μήτε φθίνειν, ἀεὶ δὲ ἴσον εἶναι: κομιδῇ μὲν οὖν:
ἆρ' οὖν οὐ καὶ τρίτον, ὃ μὴ πρότερον ἦν, ὕστερον ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἄνευ
τοῦ γενέσθαι καὶ γίγνεσθαι ἀδύνατον· δοκεῖ γε· δοκεῖ: ταῦτα δή, οἶμαι,
ὁμολογήματα τρία μάχεται αὐτὰ αὑτοῖς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ψυχῇ, ὅταν τὰ
περὶ τῶν ἀστραγάλων λέγωμεν, ἢ ὅταν φῶμεν ἐμὲ τηλικόνδε ὄντα,
μήτε αὐξηθέντα μήτε τοὐναντίον παθόντα, ἐν ἐνιαυτῷ σοῦ τοῦ νέου,
νῦν μὲν μείζω εἶναι, ὕστερον δὲ ἐλάττω, μηδὲν τοῦ ἐμοῦ ὄγκου ἀφαιρε-
θέντος, ἀλλὰ σοῦ αὐξηθέντος· εἰμὶ γὰρ δὴ ὕστερον ὃ πρότερον οὐκ ἦ,
οὐ γενόμενος· ἄνευ γὰρ τοῦ γίγνεσθαι γενέσθαι ἀδύνατον· μηδὲν
δὲ ἀπολλὺς τοῦ ὄγκου, οὐκ ἄν ποτε ἐγιγνόμην ἐλάττων· καὶ ἄλλα
δὴ μυρία ἐπὶ μυρίοις οὕτως ἔχει, εἴπερ καὶ ταῦτα παραδεξόμεθα·
ἕπῃ γάρ που ὦ θεαίτητε· δοκεῖς γοῦν μοι οὐκ ἄπειρος τῶν τοιού-
των εἶναι: καὶ νὴ τοὺς θεούς γε ὦ σώκρατες, ὑπερφυῶς ὡς θαυ-
μάζω τί ποτ' ἔστι ταῦτα· καὶ ἐνίοτε ὡς ἀληθῶς βλέπων εἰς αὐτὰ σκο-
τοδινιῶ: θεόδωρος γὰρ ὦ φίλε φαίνεται οὐ κακῶς τοπάζειν περὶ
τῆς φύσεώς σου· μάλα γὰρ φιλοσόφου τοῦτο τὸ πάθος, τὸ θαυμά-
ζειν· οὐ γὰρ ἄλλη ἀρχὴ φιλοσοφίας ἢ αὕτη· καὶ ἔοικεν ὁ τὴν ἶριν
θαύμαντος ἔκγονον φήσας, οὐ κακῶς γενεαλογεῖν· ἀλλὰ πότερον
μανθάνεις ἤδη δι' ὃ ταῦτα τοιαῦτ' ἐστὶν ἐξ ὧν τὸν πρωταγόραν φαμὲν

φάσμα λέγει τὰ ἐν τῇ ψυχῇ ἀπατηλὰ εἰ μή τις ὀρθῶς αὐτὰ μεταλάβοι:

ὁ πρὸ ἐκ. τὸ ἀλλὰ παρέλκει νῦν λέγει

λέγω μὴ οὕτως: οὐ τῶν μοι δοκῶ: χάριν οὖν μοι εἴσῃ ἐάν σοι ἀνδρός, μᾶλ
λον δὲ ἀνδρῶν ὀνομαστῶν τῆς διανοίας τὴν ἀλήθειαν ἀποκεκρυμ
μένην συνεξερευνήσωμαι αὐτῶν: πῶς γὰρ οὐκ εἴσομαι, καὶ πάνυ γε
πολλήν: ἄθρει δὴ περισκοπῶν μή τις τῶν ἀμυήτων ἐπακούῃ. εἰσὶν
δὲ οὗτοι οἱ οὐδὲν ἄλλο οἰόμενοι εἶναι ἢ οὗ ἂν δύνωνται ἀπρὶξ τοῖν χε
ροῖν λαβέσθαι. πράξεις δὲ καὶ γενέσεις καὶ πᾶν τὸ ἀόρατον οὐκ ἀπο
δεχόμενοι ὡς ἐν οὐσίας μέρει: καὶ μὲν δή, ὦ Σώκρατες, σκληρούς γε
λέγεις, καὶ ἀντιτύπους ἀνθρώπους: εἰσὶν γάρ, ὦ παῖ, μάλ' εὖ ἄμουσοι.
ἄλλοι δὲ πολὺ κομψότεροι. ὧν μέλλω σοι τὰ μυστήρια λέγειν. ἀρχὴ δὲ
ἐξ ἧς καὶ ἃ νῦν δὴ ἐλέγομεν πάντα ἤρτηται, ἥδε αὐτῶν ὡς τὸ πᾶν
κίνησις ἦν, καὶ ἄλλο παρὰ τοῦτο οὐδέν. τῆς δὲ κινήσεως δύο εἴδη.
πλήθει μὲν ἄπειρον ἑκάτερον. δύναμιν δὲ τὸ μὲν ποιεῖν ἔχον, τὸ δὲ
πάσχειν. ἐκ δὲ τῆς τούτων ὁμιλίας τε καὶ τρίψεως πρὸς ἄλληλα γίγνε
ται ἔκγονα πλήθει μὲν ἄπειρα. δίδυμα δέ. τὸ μὲν αἰσθητόν, τὸ δὲ αἴ
σθησις, ἀεὶ συνεκπίπτουσα καὶ γεννωμένη μετὰ τοῦ αἰσθητοῦ.
αἱ μὲν οὖν αἰσθήσεις τὰ τοιάδε ἡμῖν ἔχουσιν ὀνόματα. ὄψεις τε καὶ ἀ
κοαὶ καὶ ὀσφρήσεις. καὶ ψύξεις τε. καὶ καύσεις. καὶ ἡδοναί γε δὴ καὶ λῦ
παι καὶ ἐπιθυμίαι. καὶ φόβοι κεκλημέναι. καὶ ἄλλαι ἀπέραντοι μὲν αἱ ἀ
νώνυμοι. παμπληθεῖς δὲ αἱ ὠνομασμέναι. τὸ δ' αὖ αἰσθητὸν γένος
τούτων ἑκάσταις ὁμόγονον. ὄψεσι μὲν χρώματα παντοδαπαῖς. παν
τοδαπά. ἀκοαῖς δέ, ὡσαύτως φωναί. καὶ ταῖς ἄλλαις αἰσθήσεσι
τὰ ἄλλα αἰσθητὰ συγγενῆ γιγνόμενα. τί δὴ οὖν ἡμῖν βούλεται οὗτος
ὁ μῦθος ὦ Θεαίτητε. πρὸς τὰ πρότερα. ἆρα ἐννοεῖς: οὐ πάνυ ὦ Σώ
κρατες: ἀλλ' ἄθρει, ἐάν πως ἀποτελεσθῇ. βούλεται γὰρ δὴ λέγειν ὡς
ταῦτα πάντα μὲν ὥσπερ λέγομεν κινεῖται. τάχος δὲ καὶ βραδυτὴς ἔνι τῇ
κινήσει αὐτῶν. ὅσον μὲν οὖν βραδὺ ἐν τῷ αὐτῷ καὶ πρὸς τὰ πλησιάζοντα
τὴν κίνησιν ἴσχει, καὶ οὕτω δὴ γεννᾷ. τὰ δὲ γεννώμενα οὕτω δὴ θάτ
τω ἐστίν. φέρεται γάρ, καὶ ἐν φορᾷ αὐτῶν ἡ κίνησις πέφυκεν. ἐπειδὰν
οὖν ὄμμα καὶ ἄλλο τι τῶν τούτῳ συμμέτρων πλησιάσαν γεννήσῃ τὴν λευ
κότητά τε καὶ αἴσθησιν αὐτῇ σύμφυτον ※ ἃ οὐκ ἄν ποτε ἐγένετο ἑκατέ
ρου ἐκείνων πρὸς ἄλλο ἐλθόντος, τότε δὴ μεταξὺ φερομένων τῆς μὲν
ὄψεως πρὸς τῶν ὀφθαλμῶν. τῆς δὲ λευκότητος, πρὸς τοῦ συναπο
τίκτοντος τὸ χρῶμα. ὁ μὲν ὀφθαλμὸς ἄρα, ὄψεως ἔμπλεως ἐγέ
νετο, καὶ ὁρᾷ δὴ τότε. καὶ ἐγένετο, οὔ τι ὄψις ἀλλ' ὀφθαλμὸς ὁρῶν. τὸ

προ τῆς κατασκευῆς τοῦ περὶ τῶν Πρωταγορείων δογμάτων

πρὸς τὰ πρότερα λέγει. πρὸς τὸ πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπος καὶ τὰ τοιαῦτα.

οἷον εἰς τὸ ἀπτὸν καὶ τὸ γευστόν. παρέλειπε ... ὄψιν καὶ ἀκοὴν ταχέως κινούμενα ... ἐχέτω δὲ ἄχρονον αἰσθανόμεθα ... τὸ ἐναργὲς αὐτὰ εἶναι παρέλειπεν ... δὲ ὅταν λέγηται τὰ δὲ γεννώμενα οὕτω δὴ θάττω ἐστί. ... οὕτω δὴ λέγει τὰ βραδέα ἅπερ ... καὶ ἀπτὰ ...

※ καὶ γὰρ φησιν ἡ αὐτὴ αἴσθησις ... οὐδὲ τὸ αὐτὸ αἰσθητὸν πάσης ... ἀλλὰ μία ὄψις τοῦ λευκοῦ αἰσθητοῦ ἑνός. καὶ τὸ λευκὸν οὐ δύναται ἢ τοῦ μέλανος αἴσθησιν λαβέσθαι, ἀλλ' ἢ τοῦ λευκοῦ. καὶ ἐν ... ἑκάτερον δὲ λέγει ... τοῦ μέλανος ὄψεως ἐπὶ τὸ λευκὸν αἰσθητόν. ἐφεξῆς δὲ ὄψιν μὲν λέγει τὴν ὀπτικὴν δύναμιν. λευκότητα δὲ τὴν λευκαντικὴν δύναμιν.

δὲ ξυγγεννήσαντο χρῶμα λευκότητος περιεπλήσθη καὶ ἐγένετο οὐ
λευκότης αὖ ἀλλὰ λευκὸν εἴτε ξύλον εἴτε λίθος εἴτε ὁτουοῦν ξυνέ-
βη χρῶμα χρωσθῆναι τῷ τοιούτῳ χρώματι. καὶ τἆλλα δὴ οὕτω·
σκληρὸν καὶ θερμὸν καὶ πάντα τὸν αὐτὸν τρόπον ὑποληπτέον αὐτὸ
μὲν καθ' αὑτὸ μηδὲν εἶναι, ὃ δὴ καὶ τότε ἐλέγομεν· ἐν δὲ τῇ πρὸς ἄλλη-
λα ὁμιλίᾳ πάντα γίγνεσθαι καὶ παντοῖα ἀπὸ τῆς κινήσεως· ἐπεὶ
καὶ τὸ ποιοῦν εἶναί τι καὶ τὸ πάσχον αὐτῶν ἐπὶ ἑνὸς νοῆσαι ὥς φα-
σιν οὐκ εἶναι παγίως· οὔτε γὰρ ποιοῦν ἐστί τι πρὶν ἂν τῷ πάσχοντι
ξυνέλθῃ, οὔτε πάσχον πρὶν ἂν τῷ ποιοῦντι· τό τε τινὶ ξυνελθὸν καὶ
ποιοῦν ἄλλῳ αὖ προσπεσὸν πάσχον ἀνεφάνη· ὥστε ἐξ ἁπάντων
τούτων ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἐλέγομεν, οὐδὲν εἶναι ἓν αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἀλλὰ
τινὶ ἀεὶ γίγνεσθαι· τὸ δ' εἶναι πανταχόθεν ἐξαιρετέον· οὐχ ὅτι ἡμεῖς
πολλὰ καὶ ἄρτι ἠναγκάσμεθα ὑπὸ συνηθείας καὶ ἀνεπιστημοσύνης
χρῆσθαι αὐτῷ· τὸ δ' οὐ δεῖ ὡς ὁ τῶν σοφῶν λόγος, οὔτε τι ξυγχωρεῖν οὔ-
τε του οὔτ' ἐμοῦ, οὔτε τόδε, οὔτ' ἐκεῖνο οὔτε ἄλλο οὐδὲν ὄνομα ὅτι ἂν ἱστῇ,
ἀλλὰ κατὰ φύσιν φθέγγεσθαι γιγνόμενα καὶ ποιούμενα καὶ ἀπολ-
λύμενα καὶ ἀλλοιούμενα· ὡς ἐάν τί τις στήσῃ τῷ λόγῳ, εὐέλεγκτος
ὁ τοῦτο ποιῶν. δεῖ δὲ καὶ κατὰ μέρος οὕτω λέγειν καὶ περὶ πολλῶν ἀ-
θροισθέντων· ᾧ δὴ ἀθροίσματι ἄνθρωπόν τε τίθενται καὶ λίθον καὶ
ἕκαστον ζῷόν τε καὶ εἶδος. ταῦτα δὴ ὦ θεαίτητε ἆρ' ἡδέα δοκεῖ σοι
εἶναι, καὶ γεύοιο ἂν αὐτῶν ὡς ἀρεσκόντων: οὐκ οἶδα ἔγωγε ὦ σώ-
κρατες· καὶ γὰρ οὐδὲ περὶ σοῦ δύναμαι κατανοῆσαι πότερα δοκοῦν-
τα ἃ λέγεις αὐτὸς ἢ ἐμοῦ ἀποπειρᾷ: οὐ μνημονεύεις ὦ φίλε·
ὅτι ἐγὼ μὲν οὔτ' οἶδα, οὔτε ποιοῦμαι τῶν τοιούτων οὐδὲν ἐμόν, ἀλλ' εἰμὶ
αὐτῶν ἄγονος· σὲ δὲ μαιεύομαι καὶ τούτου ἕνεκα ἐπᾴδω τε καὶ
παρατίθημι ἑκάστων τῶν σοφῶν ἀπογεύσασθαι, ἕως ἂν εἰς φῶς
τὸ σὸν δόγμα ξυνεξαγάγω· ἐξαχθέντος δὲ τότ' ἤδη σκέψομαι·
εἴτε ἀνεμιαῖον εἴτε γόνιμον ἀναφανήσεται· ἀλλὰ θαρρῶν καὶ καρ-
τερῶν, εὖ καὶ ἀνδρείως ἀποκρίνου ἃ ἂν φαίνηταί σοι περὶ ὧν ἂν
ἐρωτῶ: ἐρώτα δή: λέγε τοίνυν πάλιν εἴ σοι ἀρέσκει τὸ μή τι εἶναι
ἀλλὰ γίγνεσθαι ἀεὶ ἀγαθὸν καὶ καλὸν καὶ πάντα ἃ ἄρτι διῇμεν:
ἀλλ' ἔμοιγε ἐπειδὴ σοῦ ἀκούω οὕτω διεξιόντος, θαυμασίως φαί-
νεται ὡς ἔχειν λόγον καὶ ὑποληπτέον ᾗπερ διελήλυθας· μὴ τοί-
νυν ἀπολίπωμεν ὅσον ἐλλεῖπον αὐτοῦ. λείπεται δὲ ἐνυπνίων

τε πέρι καὶ νόσων τῶν τε ἄλλων καὶ μανίας· ὅσα τε παρακούειν ἢ πα-
ρορᾶν ἤ τι ἄλλο παραισθάνεσθαι λέγεται. οἶσθα γάρ που ὅτι ἐν πᾶσι τού-
τοις ὁμολογουμένως ἐλέγχεσθαι δοκεῖ ὃν ἄρτι διῇμεν λόγον·
ὡς παντὸς μᾶλλον ἡμῖν ψευδεῖς αἰσθήσεις ἐν αὐτοῖς γιγνομένας·
καὶ πολλοῦ δεῖ τὰ φαινόμενα ἑκάστῳ ταῦτα καὶ εἶναι· ἀλλὰ πᾶν τοὐ-
ναντίον οὐδὲν ὧν φαίνεται εἶναι: ἀληθέστατα λέγεις ὦ σώκρατες:
τίς δὴ οὖν ὦ παῖ λείπεται λόγος, τῷ τὴν αἴσθησιν ἐπιστήμην τιθε-
μένῳ· καὶ τὰ φαινόμενα ἑκάστῳ, ταῦτα καὶ εἶναι τούτῳ ᾧ φαίνεται:
ἐγὼ μὲν ὦ σώκρατες ὀκνῶ εἰπεῖν, ὅτι οὐκ ἔχω τί λέγω, διότι μοι νῦν
δὴ ἐπέπληξας εἰπόντι αὐτό· ἐπεὶ ὡς ἀληθῶς γε οὐκ ἂν δυναί-
μην ἀμφισβητῆσαι ὡς οἱ μαινόμενοι ἢ οἱ ὀνειρώττοντες, οὐ ψευδῆ
δοξάζουσιν· ὅταν οἱ μὲν θεοὶ αὐτῶν οἴωνται εἶναι, οἱ δὲ πτηνοί τε
καὶ ὡς πετόμενοι ἐν τῷ ὕπνῳ διανοῶνται: ἆρ' οὖν οὐδὲ τὸ τοιόνδε
ἀμφισβήτημα ἐννοεῖς περὶ αὐτῶν, μάλιστα δὲ περὶ τοῦ ὄναρ τε καὶ
ὕπαρ: τὸ ποῖον: ὃ πολλάκις σε οἶμαι ἀκηκοέναι ἐρωτώντων· τί
ἄν τις ἔχοι τεκμήριον ἀποδεῖξαι, εἴ τις ἔροιτο νῦν οὕτως ἐν τῷ
παρόντι πότερον καθεύδομεν, καὶ πάντα ἃ διανοούμεθα ὀνει-
ρώττομεν, ἢ ἐγρηγόραμέν τε, καὶ ὕπαρ ἀλλήλοις διαλεγόμεθα:
καὶ μὴν ὦ σώκρατες ἄπορόν γε, ὅτῳ χρὴ ἐπιδεῖξαι τεκ-
μηρίῳ· πάντα γὰρ ὥσπερ ἀντίστροφα τὰ αὐτὰ παρακολουθεῖ· ἅ
τε γὰρ νυνὶ διειλέγμεθα, οὐδὲν κωλύει καὶ ἐν τῷ ὕπνῳ δοκεῖν ἀλ-
λήλοις διαλέγεσθαι· καὶ ὅταν δὴ ὄναρ ὀνείρατα δοκῶμεν διηγεῖ-
σθαι, ἄτοπος ἡ ὁμοιότης τούτων ἐκείνοις: ὁρᾷς οὖν ὅτι τό
γε ἀμφισβητῆσαι οὐ χαλεπόν, ὅτε καὶ πότερόν ἐστιν ὕπαρ ἢ ὄναρ
ἀμφισβητεῖται· καὶ δὴ ἴσου ὄντος τοῦ χρόνου ὃν καθεύδομεν ᾧ
ἐγρηγόραμεν, ἐν ἑκατέρῳ διαμάχεται ἡμῶν ἡ ψυχὴ τὰ ἀεὶ παρόν-
τα δόγματα παντὸς μᾶλλον εἶναι ἀληθῆ· ὥστε ἴσον μὲν χρόνον τάδε
φαμὲν ὄντα εἶναι· ἴσον δὲ ἐκεῖνα· καὶ ὁμοίως ἐφ' ἑκατέροις
διισχυριζόμεθα: παντάπασι μὲν οὖν: οὐκοῦν καὶ περὶ νόσων τε
καὶ μανιῶν ὁ αὐτὸς λόγος, πλὴν τοῦ χρόνου, ὅτι οὐχὶ ἴσος: ὀρ-
θῶς: τί οὖν πλήθει χρόνου καὶ ὀλιγότητι τὸ ἀληθὲς ὁρισθήσε-
ται; γελοῖον μεντἂν εἴη πολλαχῇ: ἀλλά τι ἄλλο ἔχεις σαφὲς ἐν-
δείξασθαι ὁποῖα τούτων τῶν δοξασμάτων ἀληθῆ: οὔ μοι δοκῶ:
ἐμοῦ τοίνυν ἄκουε, οἷα περὶ αὐτῶν ἂν λέγοιεν οἱ τὰ ἀεὶ δοκοῦντα

ἐντεῦθεν ἄρχεται λύειν …

ἡ συνηγορία ἐν τοῖς τοῦ Πρωταγόρου δόγμασι λαμβάνεται· ἀξιώματα ς'

οἱ ἵππος καὶ ἄνθρωπος τὰ ἄλλα τὸ αἰσθητικὸν ἄλλο λέγω φησὶν οὕτως

καὶ τὸν Πρωταγόραν

α'
ὁριζόμενοι τὸ ἀεὶ δοκοῦν τῷ δοκοῦντι εἶναι ἀληθές. λέγουσι δὲ ὡς ἐγῷμαι οὕ
τως· ὦ Θεαίτητε· ὃ ἂν ἕτερον ᾖ παντάπασι, μή πῃ
τινὰ δύναμιν τὴν αὐτὴν ἕξει τῷ ἑτέρῳ· καὶ μὴ ὑπολάβωμεν τῇ
μὲν ταὐτὸν εἶναι ὃ ἐρωτῶμεν, τῇ δὲ ἕτερον, ἀλλ' ὅλως ἕτερον· ἀδύ
νατον τοίνυν ταὐτόν τι ἔχειν ἢ ἐν δυνάμει ἢ ἐν ἄλλῳ ὁτῳοῦν,
ὅταν ᾖ κομιδῇ ἕτερον· ἆρ' οὖν οὐ καὶ ἀνόμοιον ἀναγκαῖον τὸ τοιοῦτον ὁ
μολογεῖν; ἔμοιγε δοκεῖ· εἰ ἄρα τι συμβαίνει ὅμοιόν τῳ γίγνεσθαι
ἢ ἀνόμοιον, εἴτε ἑαυτῷ εἴτε ἄλλῳ, ὁμοιούμενον μὲν ταὐτὸν φήσο
β' γ'
μεν γίγνεσθαι, ἀνομοιούμενον δὲ ἕτερον· ἀνάγκη· οὐκοῦν πρό
σθεν ἐλέγομεν ὡς πολλὰ μὲν εἴη τὰ ποιοῦντα καὶ ἄπειρα, ὡσαύ
τως δέ γε τὰ πάσχοντα· ναί· καὶ μὴν ὅτι γε ἄλλο ἄλλῳ συμμιγνύ
μενον καὶ ἄλλῳ οὐ ταὐτὰ ἀλλ' ἕτερα γεννήσει· πάνυ μὲν οὖν· λέ
γωμεν δὴ ἐμέ τε καὶ σὲ καὶ τἆλλα ἤδη κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον· Σωκρά
τη ὑγιαίνοντα καὶ Σωκράτη αὖ ἀσθενοῦντα· πότερον ὅμοιον τοῦ
τ' ἐκείνῳ ἢ ἀνόμοιον φήσομεν; ἆρα τὸν ἀσθενοῦντα Σωκράτη ὅ
λον τοῦτο λέγεις ὅλῳ ἐκείνῳ τῷ ὑγιαίνοντι Σωκράτει; κάλ
λιστα ὑπέλαβες· αὐτὸ τοῦτο λέγω· ἀνόμοιον δήπου· καὶ ἕτερον ἄ
ρα οὕτως ὥσπερ ἀνόμοιον; ἀνάγκη· καὶ καθεύδοντα δὴ καὶ πάντα
ἃ νυνδὴ διήλθομεν ὡσαύτως φήσεις; ἔγωγε· ἕκαστον δὴ τῶν πε
φυκότων τι ποιεῖν ἄλλο τι, ὅταν μὲν λάβῃ ὑγιαίνοντα Σωκράτη, ὡς
ἑτέρῳ μοι χρήσεται, ὅταν δὲ ἀσθενοῦντα, ὡς ἑτέρῳ; τί δ' οὐ μέλ
λει; καὶ ἕτερα δὴ ἐφ' ἑκατέρου γεννήσομεν ἐγώ τε ὁ πάσχων καὶ
ἐκεῖνο τὸ ποιοῦν; τί μήν; ὅταν δὴ οἶνον πίνω ὑγιαίνων, ἡδύς μοι
φαίνεται καὶ γλυκύς; ναί· ἐγέννησε γὰρ δὴ ἐκ τῶν προωμολογη
μένων τό τε ποιοῦν καὶ τὸ πάσχον γλυκύτητά τε καὶ αἴσθησιν, ἅμα φε
ρόμενα ἀμφότερα· καὶ ἡ μὲν αἴσθησις πρὸς τοῦ πάσχοντος οὖσα
αἰσθανομένην τὴν γλῶτταν ἀπηργάσατο· ἡ δὲ γλυκύτης πρὸς
τοῦ οἴνου περὶ αὐτὸν φερομένη γλυκὺν τὸν οἶνον τῇ ὑγιαινούσῃ
γλώττῃ ἐποίησε καὶ εἶναι καὶ φαίνεσθαι· πάνυ μὲν οὖν τὰ πρό
τερα ἡμῖν οὕτως ὡμολόγητο· ὅταν δὲ ἀσθενοῦντα, ἄλλο τι πρῶ
τον μὲν τῇ ἀληθείᾳ οὐ τὸν αὐτὸν ἔλαβεν; ἀνομοίῳ γὰρ δὴ προσῆλθε·
ναί· ἕτερα δὴ αὖ ἐγεννησάτην ὅ τε τοιοῦτος Σωκράτης καὶ ἡ τοῦ
οἴνου πόσις· περὶ μὲν τὴν γλῶτταν αἴσθησιν πικρότητος, περὶ
δὲ τὸν οἶνον γιγνομένην καὶ φερομένην πικρότητα· καὶ τὸν μὲν

οὐ πικρότητα ἀλλὰ πικρόν· ἐμὲ δέ, οὐκ αἴσθησιν ἀλλ' αἰσθανόμενον:
κομιδῇ μὲν οὖν: οὐκοῦν ἐγώ τε οὐδενὸς ἄλλου ποτὲ γενήσομαι οὕτως
αἰσθανόμενος· τοῦ γὰρ ἄλλου ἄλλη αἴσθησις· καὶ ἀλλοῖον καὶ ἄλλον ποιεῖ
τὸν αἰσθανόμενον· οὔτ' ἐκεῖνο τὸ ποιοῦν ἐμὲ μήποτ' ἄλλῳ συνελθὸν
ταὐτὸν γεννῆσαν τοιοῦτον γένηται· ἀπὸ γὰρ ἄλλου, ἄλλο γεννῆσαν ἀλ-
λοῖον γενήσεται: ἔστι ταῦτα: οὐδὲ μὴν ἔγωγε ἐμαυτῷ τοιοῦτος,
ἐκεῖνό τε ἑαυτῷ τοιοῦτον γενήσεται: οὐ γὰρ οὖν: ἀνάγκη δέ γε ἐμέ
τινὸς γίγνεσθαι ὅταν αἰσθανόμενος γίγνωμαι· αἰσθανόμενον
γάρ, μηδενὸς δὲ αἰσθανόμενον, ἀδύνατον γίγνεσθαι· ἐκεῖνό τε
τινὶ γίγνεσθαι ὅταν γλυκὺ ἢ πικρὸν ἤ τι τοιοῦτον γίγνηται· γλυκὺ
γάρ, μηδενὶ δὲ γλυκύ, ἀδύνατον γενέσθαι: παντάπασι μὲν οὖν:
λείπεται δή, οἶμαι, ἡμῖν ἀλλήλοις, εἴτ' ἐσμέν, εἶναι, εἴτε γιγνόμεθα, γί-
γνεσθαι· ἐπείπερ ἡμῶν ἡ ἀνάγκη τὴν οὐσίαν συνδεῖ μέν, συνδεῖ δὲ
οὐδενὶ τῶν ἄλλων, οὐδ' αὖ ἡμῖν αὐτοῖς. ἀλλήλοις δὴ λείπεται συνδεδέ-
σθαι. ὥστε εἴτε τις εἶναί τι ὀνομάζει, τινὶ εἶναι ἢ τινὸς ἢ πρός τι ῥη-
τέον αὐτῷ, εἴτε γίγνεσθαι· αὐτὸ δὲ ἐφ' αὑτοῦ τι ἢ ὂν ἢ γιγνόμενον οὔτε αὐτῷ λεκτέον, οὔτ' ἄλλου λέγοντος
ἀποδεκτέον, ὡς ὁ λόγος ὃν διεληλύθαμεν σημαίνει: παντάπασι μὲν οὖν
σι μὲν οὖν ὦ Σώκρατες: οὐκοῦν ὅτε δὴ τὸ ἐμὲ ποιοῦν ἐμοί ἐστι καὶ οὐκ
ἄλλῳ, ἐγὼ καὶ αἰσθάνομαι αὐτοῦ, ἄλλος δ' οὔ: πῶς γὰρ οὔ: ἀληθὴς ἄ-
ρα ἐμοὶ ἡ ἐμὴ αἴσθησις· τῆς γὰρ ἐμῆς οὐσίας ἀεί ἐστι· καὶ ἐγὼ κρι-
τὴς κατὰ τὸν Πρωταγόραν τῶν τε ὄντων ἐμοί, ὡς ἔστι, καὶ τῶν μὴ ὄντων,
ὡς οὐκ ἔστιν: ἔοικεν: πῶς ἂν οὖν ἀψευδὴς ὢν καὶ μὴ πταίων τῇ δια-
νοίᾳ περὶ τὰ ὄντα ἢ γιγνόμενα, οὐκ ἐπιστήμων ἂν εἴην ὧνπερ αἰ-
σθητής: οὐδαμῶς ὅπως οὔ: παγκάλως ἄρα σοι εἴρηται ὅτι ἐπι-
στήμη οὐκ ἄλλο τί ἐστιν ἢ αἴσθησις· καὶ εἰς ταὐτὸν συμπέπτωκε, κατὰ
μὲν Ὅμηρον καὶ Ἡράκλειτον καὶ πᾶν τὸ τοιοῦτον φῦλον, οἷον ῥεύματα
κινεῖσθαι τὰ πάντα· κατὰ δὲ Πρωταγόραν τὸν σοφώτατον, πάντων
χρημάτων ἄνθρωπον μέτρον εἶναι· κατὰ δὲ Θεαίτητον, τούτων οὕτως
ἐχόντων, αἴσθησιν ἐπιστήμην γίγνεσθαι. ἦ γάρ, ὦ Θεαίτητε, φῶμεν
τοῦτο σὸν μὲν εἶναι οἷον νεογενὲς παιδίον, ἐμὸν δὲ μαίευμα· ἢ πῶς
λέγεις: οὕτως ἀνάγκη ὦ Σώκρατες: τοῦτο μὲν δή, ὡς ἔοικε, μόλις
ποτὲ ἐγεννήσαμεν, ὅτι δή ποτε τυγχάνει ὄν. μετὰ δὲ τὸν τόκον, τὰ ἀμφι-
δρόμια αὐτοῦ ὡς ἀληθῶς ἐν κύκλῳ περιθρεκτέον τῷ λόγῳ, σκο-
πουμένους μὴ λάθῃ ἡμᾶς οὐκ ἄξιον ὂν τροφῆς τὸ γιγνόμενον.

καὶ τὸ αἴσθησιν φησὶ τοιοῦτον καὶ κοινὸν δὲ ἢ ἄρνησις:

※ ὅταν αἰσθανόμενον γίγνωμαι· αἰσθανόμενον γὰρ μηδενὸς δὲ αἰσθανόμενον ἀδύνατον γίνεσθαι

ὥστε φησὶν οὐδὲν ἄτοπον συμβαίνει, ἀλλ' ἀεὶ ἐνστάσεις οἷον ἐρωτήσεις καὶ τὰ τοιαῦτα

ἐπεὶ τῆς ἐκείνου θέσεως ὁ τοῦ Θεαιτήτου λόγος

ἀνεμιαῖόν τε καὶ ψεῦδος; ἢ σὺ οἴει πάντως δεῖν τό γε σὸν τρέφειν
καὶ μὴ ἀποτιθέναι; ἢ καὶ ἀνέξῃ ἐλεγχόμενον ὁρῶν, καὶ οὐ σφόδρα
χαλεπανεῖς ἐάν τις σοῦ ὡς πρωτοτόκου αὐτὸ ὑφαιρῇ: ἀνέξεται ὦ
Σώκρατες Θεαίτητος· οὐδαμῶς γὰρ δύσκολος. ἀλλὰ πρὸς θεῶν
εἰπέ· ἦ αὖ οὐχ οὕτως ἔχει: φιλολόγος γ' εἶ ἀτεχνῶς καὶ χρηστὸς
ὦ Θεόδωρε, ὅτι με οἴει λόγων τινὰ εἶναι θύλακον καὶ ῥᾳδίως ἐξελόν
τα ἐρεῖν ὡς οὐκ αὖ ἔχει οὕτω ταῦτα· τὸ δὲ γιγνόμενον οὐκ ἐννο
εῖς· ὅτι οὐδεὶς τῶν λόγων ἐξέρχεται παρ' ἐμοῦ ἀλλ' ἀεὶ παρὰ τοῦ ἐμοὶ
προσδιαλεγομένου· ἐγὼ δὲ οὐδὲν ἐπίσταμαι πλέον πλὴν βραχέος·
ὅσον λόγον παρ' ἑτέρου σοφοῦ λαβεῖν καὶ ἀποδέξασθαι μετρίως. καὶ
νῦν τοῦτο παρὰ τοῦδε πειράσομαι, οὔτι αὐτὸς εἰπεῖν: σὺ κάλλιον
ὦ Σώκρατες λέγεις· καὶ ποίει οὕτως: οἶσθ' οὖν ὦ Θεόδωρε ὃ θαυ
μάζω τοῦ ἑταίρου σου Πρωταγόρου; τὸ ποῖον: τὰ μὲν ἄλλα μοι πάνυ
ἡδέως εἴρηκεν, ὡς τὸ δοκοῦν ἑκάστῳ τοῦτο καὶ ἔστιν· τὴν δ' ἀρχὴν τοῦ
λόγου τεθαύμακα, ὅτι οὐκ εἶπεν ἀρχόμενος τῆς Ἀληθείας ὅτι
πάντων χρημάτων μέτρον ἐστὶν ὗς ἢ κυνοκέφαλος ἤ τι ἄλλο ἀτοπώ
τερον τῶν ἐχόντων αἴσθησιν, ἵνα μεγαλοπρεπῶς καὶ πάνυ καταφρο
νητικῶς ἤρξατο ἡμῖν λέγειν, ἐνδεικνύμενος ὅτι ἡμεῖς μὲν αὐτὸν
ὥσπερ θεὸν ἐθαυμάζομεν ἐπὶ σοφίᾳ, ὁ δ' ἄρα ἐτύγχανεν ὢν εἰς φρό
νησιν οὐδὲν βελτίων βατράχου γυρίνου, μὴ ὅτι ἄλλου του ἀνθρώπων.
ἢ πῶς λέγωμεν ὦ Θεόδωρε; εἰ γὰρ δὴ ἑκάστῳ ἀληθὲς ἔσται ὃ ἂν
δι' αἰσθήσεως δοξάζῃ, καὶ μήτε τὸ ἄλλου πάθος ἄλλος βέλτιον δι
ακρινεῖ, μήτε τὴν δόξαν κυριώτερος ἔσται ἐπισκέψασθαι ἕτερος τὴν
ἑτέρου, ὀρθὴ ἢ ψευδής, ἀλλ' ὃ πολλάκις εἴρηται, αὐτὸς τὰ αὑτοῦ
ἕκαστος μόνος δοξάσει, ταῦτα δὲ πάντα ὀρθὰ καὶ ἀληθῆ, τί δή ποτε
ὦ ἑταῖρε, Πρωταγόρας μὲν σοφός, ὥστε καὶ ἄλλων διδάσκαλος
ἀξιοῦσθαι δικαίως μετὰ μεγάλων μισθῶν, ἡμεῖς δὲ ἀμαθέστεροί
τε καὶ φοιτητέον ἡμῖν ἦν παρ' ἐκεῖνον, μέτρῳ ὄντι αὐτῷ ἑκάστῳ τῆς
αὑτοῦ σοφίας; ταῦτα πῶς μὴ φῶμεν δημουμένον λέγειν τὸν Πρω
ταγόραν; τὸ δὲ δὴ ἐμόν τε καὶ τῆς ἐμῆς τέχνης τῆς μαιευτικῆς
σιγῶ, ὅσον γέλωτα ὀφλισκάνομεν· οἶμαι δὲ καὶ ξύμπασα ἡ τοῦ
διαλέγεσθαι πραγματεία. τὸ γὰρ ἐπισκοπεῖν καὶ ἐλέγχειν τὰς ἀλ
λήλων φαντασίας τε καὶ δόξας, ὀρθὰς ἑκάστου οὔσας, οὐ μακρὰ
μὲν καὶ διωλύγιος φλυαρία, εἰ ἀληθὴς ἡ Ἀλήθεια Πρωταγόρου,

ἀλλ' ἄρα μὴ παίζουσα ἐκ τοῦ ἀδύτου τῆς βίβλου ἐφθέγξατο: ὦ σώκρατες·
φίλος ἀνήρ, ὥσπερ σὺ νῦν δὴ εἶπες· οὐκ ἂν οὖν δεξαίμην δι' ἐμοῦ ὁμολο-
γοῦντος ἐλέγχεσθαι πρωταγόραν· οὐδ' αὖ σοὶ παρὰ δόξαν ἀντιτεί-
νειν· τὸν οὖν θεαίτητον πάλιν λαβέ· πάντως καὶ νῦν δὴ μάλ' ἐμμελῶς
σοι ἐφαίνετο ὑπακούειν: ἆρα κἂν εἰς λακεδαίμονα ἐλθὼν ὦ θεό-
δωρε, πρὸς τὰς παλαίστρας, ἀξιοῖς ἂν ἄλλους θεώμενος γυμνοὺς
ἐνίους φαύλους, αὐτὸς μὴ ἀντεπιδεικνύναι τὸ εἶδος, παραποδυό-
μενος: ἀλλὰ τί μὴν δοκεῖς, εἴπερ μέλλοιέν μοι ἐπιτρέψειν καὶ πεί-
σεσθαι, ὥσπερ νῦν οἶμαι ὑμᾶς πείσειν ἐμὲ μὲν ἐᾶν θεᾶσθαι καὶ μὴ ἕλκειν
πρὸς τὸ γυμνάσιον σκληρὸν ἤδη ὄντα· τῷ δὲ δὴ νεωτέρῳ τε καὶ ὑ-
γροτέρῳ ὄντι προσπαλαίειν: ἀλλ' εἰ οὕτως ὦ θεόδωρε, σοὶ φίλον, οὐ
δ' ἐμοὶ ἐχθρόν φασὶν οἱ παροιμιαζόμενοι· πάλιν δὴ οὖν ἐπὶ τὸν σοφὸν
θεαίτητον ἰτέον· λέγε δὴ ὦ θεαίτητε πρῶτον μὲν ἃ νῦν δὴ διήλθομεν·
ἆρα οὐ σὺ θαυμάζεις, εἰ ἐξαίφνης οὕτως ἀναφανήσει μηδὲν χείρων
εἰς σοφίαν ὁτουοῦν ἀνθρώπων ἢ καὶ θεῶν; ἢ ἧττόν τι οἴει τὸ πρωτα-
γόρειον μέτρον εἰς θεοὺς ἢ εἰς ἀνθρώπους λέγεσθαι: μὰ δί' οὐκ ἔ-
γωγε· καὶ ὅπερ γε ἐρωτᾷς, πάνυ θαυμάζω· ἡνίκα γὰρ διῇμεν,
ὃν τρόπον λέγοιεν τὸ δοκοῦν ἑκάστῳ τοῦτο καὶ εἶναι τῷ δοκοῦντι,
πάνυ μοι εὖ ἐφαίνετο λέγεσθαι· νῦν δὲ τοὐναντίον τάχα μεταπέπτω-
κεν: νέος γὰρ εἶ ὦ φίλε παῖ· τῆς οὖν δημηγορίας ὀξέως ὑπα-
κούεις καὶ πείθει· πρὸς γὰρ ταῦτα ἐρεῖ πρωταγόρας ἤ τις ἄλλος
ὑπὲρ αὐτοῦ, ὦ γενναῖοι παῖδές τε καὶ γέροντες, δημηγορεῖτε ξυγ-
καθεζόμενοι· θεούς τε εἰς τὸ μέσον ἄγοντες, οὓς ἐγὼ ἔκ τε τοῦ λέγειν
καὶ τοῦ γράφειν περὶ αὐτῶν, ὡς εἰσὶν ἢ ὡς οὐκ εἰσίν, ἐξαιρῶ· καὶ ἃ
οἱ πολλοὶ ἂν ἀποδέχοιντο ἀκούοντες, λέγετε ταῦτα, ὡς δεινὸν εἰ μη-
δὲν διοίσει εἰς σοφίαν ἕκαστος τῶν ἀνθρώπων βοσκήματος ὁτου-
οῦν· ἀπόδειξιν δὲ καὶ ἀνάγκην οὐδ' ἡντινοῦν λέγετε· ἀλλὰ τῷ εἰκό-
τι χρῆσθε· ᾧ εἰ ἐθέλοι θεόδωρος ἢ ἄλλος τις τῶν γεωμετρῶν χρώ-
μενος γεωμετρεῖν, ἄξιος οὐδ' ἑνὸς μόνου ἂν εἴη· σκοπεῖτε οὖν σύ
τε καὶ θεόδωρος, εἰ ἀποδέξεσθε πιθανολογίαις τε καὶ εἰκόσι περὶ
τηλικούτων λεγομένους λόγους: ἀλλ' οὐ δίκαιον ὦ σώκρατες· οὔτε σὺ οὔ-
τ' ἂν ἡμεῖς φαῖμεν: ἄλλῃ δὴ σκεπτέον ὡς ἔοικεν, ὡς ὅ τε σὸς καὶ ὁ
θεοδώρου λόγος: πάνυ μὲν οὖν ἄλλῃ: τῇδε δὴ σκοπῶμεν, εἰ ἄρα
ἐστὶν ἐπιστήμη τε καὶ αἴσθησις ταὐτὸν πρότερον· εἰς γὰρ τοῦτό που ὁ πᾶς
ἢ ἕτερον

τὸν δοκοῦντα ἐλέγχον ἄρτι ἔλεγεν ὁ σωκράτης πρωταγόρου· ὅτε τοῦ κυνοκεφάλου ἐμέμνητο· δημηγορίαν νῦν καλεῖ διὰ τῆς εἰρωνείας τὸν λόγον τὸν μυθήσαμενον παλαιῶς ἐρηθέντα νεον...

καὶ εἴ τις τῶν πολλῶν κρίσιν λάβοι ἐπὶ γεωμετρίας κυρίαν, γελοῖοι ἂν ὦμεν ἀσύμμετρα λέγοντες ἀλλήλοις μεγέθη· καὶ τοῖς πεπερασμένοις εὐθεῖαν διαιρετὴν εἰς ἄπειρον· καὶ τὰ τοιαῦτα ἐκ λόγου ... ὄντα συνηθείᾳ ... τὸ οὐδὲν μόνον· ὅταν ἐκεῖ ... σημεῖον τὸ ἐλάχιστον ... ζητεῖν

πρόσκειται νῦν τῷ κρατεῖ ἐλέγξαι τὸ ἐξ ἀφέσεως [illegible]

ὁ λόγος ἡμῖν ἐστί· καὶ τούτου χάριν τἆλλα καὶ ἀπὸ ταύτης
κινήσαμεν. οὐ γάρ; πάντως μὲν οὖν· ἦ οὖν ὁμολογήσομεν ἃ τῷ ὁρᾶν
αἰσθανόμεθα ἢ τῷ ἀκούειν, πάντα ταῦτα ἅμα καὶ ἐπίστασθαι; οἷον τῶν
βαρβάρων πρὶν μαθεῖν τὴν φωνὴν, πότερον οὐ φήσομεν ἀκούειν ὅταν
φθέγγωνται· ἢ ἀκούειν τε καὶ ἐπίστασθαι ἃ λέγουσιν· καὶ αὖ γράμματα
μὴ ἐπιστάμενοι βλέποντες εἰς αὐτὰ, πότερον οὐχ ὁρᾶν ἢ ἐπίστασθαι,
εἴπερ ὁρῶμεν διισχυριούμεθα: αὐτό γε ὦ σώκρατες, τοῦτο αὐτῶν
ὅπερ ὁρῶμέν τε καὶ ἀκούομεν, ἐπίστασθαι φήσομεν· τῶν μὲν γὰρ τὸ
σχῆμα καὶ τὸ χρῶμα ὁρᾶν τε καὶ ἐπίστασθαι· τῶν δὲ τὴν ὀξύτητα
καὶ βαρύτητα ἀκούειν τε ἅμα καὶ εἰδέναι· ἃ δὲ οἵ τε γραμματισταὶ
περὶ αὐτῶν καὶ οἱ ἑρμηνῆς διδάσκουσιν, οὔτε αἰσθάνεσθαι τῷ ὁ-
ρᾶν ἢ ἀκούειν οὔτε ἐπίστασθαι: ἄριστά γ' ὦ θεαίτητε· καὶ οὐκ ἄξιόν
σοι πρὸς ταῦτα ἀμφισβητῆσαι· ἵνα καὶ αὐξάνῃ· ἀλλ' ὅρα δὴ καὶ
τόδε ἄλλο προσιὸν καὶ σκόπει πῇ αὐτὸ διωσόμεθα: τὸ ποῖον δή:
τὸ τοιόνδε· εἴ τις ἔροιτο ἆρα δυνατὸν ὅτου τις ἐπιστήμων γένοιτό
ποτε· ἔτι ἔχοντα μνήμην αὐτοῦ τούτου καὶ σῳζόμενον, τότε ὅτε μέ-
μνηται μὴ ἐπίστασθαι αὐτὸ τοῦτο ὃ μέμνηται; μακρολογῶ δὲ ὡς
ἔοικε βουλόμενος ἐρέσθαι εἰ μαθών τίς τι μεμνημένος μὴ οἶδε:
καὶ πῶς ὦ σώκρατες· τέρας γὰρ ἂν εἴη ὃ λέγεις: μὴ οὖν ἐγὼ λη-
ρῶ; σκόπει δέ· ἆρα τὸ ὁρᾶν οὐκ αἰσθάνεσθαι λέγεις καὶ τὴν ὄψιν
αἴσθησιν; ἔγωγε: οὐκοῦν ὁ ἰδών τι ἐπιστήμων ἐκείνου γέγο-
νεν ὃ εἶδε κατὰ τὸν ἄρτι λόγον: ναί: τί δέ; μνήμην οὐ λέγεις
μέντοι τι: ναί: πότερον οὐδενὸς ἢ τινός: τινὸς δήπου: οὐκοῦν
ὧν ἔμαθε καὶ ὧν ᾔσθετο, τοιουτωνί τινων; τί μήν: ὃ δὴ εἶδέ τις
μέμνηταί που ἐνίοτε; μέμνηται: ἦ καὶ μύσας; ἢ τοῦτο δράσας
ἐπελάθετο; ἀλλὰ δεινὸν ὦ σώκρατες τοῦτό γε φάναι: δεῖ γε μέν-
τοι εἰ σώσοιμεν τὸν πρόσθε λόγον· εἰ δὲ μὴ οἴχεται: καὶ ἐγὼ νὴ
τὸν δία ὑποπτεύω· οὐ μὴν ἱκανῶς γε συννοῶ· ἀλλ' εἰπὲ πῇ:
τῇδε· ὁ μὲν ὁρῶν, ἐπιστήμων φαμὲν τούτου γέγονεν οὗπερ ὁρῶν·
ὄψις γὰρ καὶ αἴσθησις καὶ ἐπιστήμη ταὐτὸν ὡμολόγηται: πάνυ
γε: ὁ δέ γε ὁρῶν καὶ ἐπιστήμων γεγονὼς οὗ ἑώρα, ἐὰν μύσῃ
μέμνηται μὲν, οὐχ ὁρᾷ δὲ αὐτό· ἦ γάρ; ναί: τὸ δέ γε οὐχ ὁρᾷ οὐκ
ἐπίσταται: ἀληθῆ: συμβαίνει ἄρα οὗ τις ἐπιστήμων ἐγένετο ἔτι
μεμνημένον αὐτὸν μὴ ἐπίστασθαι ἐπειδὴ οὐχ ὁρᾷ· ὃ τέρας ἔφαμεν

ἰστέον ὅτι ἠδύνατο λέγειν εἰ οὐκ ἐπίσταται ὁρῶν ὁ ἀγράμματος, ἄλλο ἐπιστήμη καὶ ἄλλο ὅρασις ἐστί· καὶ τοιαύτη εἰσόδῳ

ἰστέον τοῦτο πειραστικῶς διαλήμματον ἐξήτασε

τὸ κατ' αἴσθησιν τιθέμενον εἶναι ἐπιστήμην

εἰ μὴ ἐστίν· εἴπερ καὶ τὸ ὁρᾷ ἐπίσταται:

ἂν ἔφαμεν ἂν εἰ γίγνοιτο: ἀληθέστατα λέγεις· τῶν ἀδυνάτων δή τι ξυμβαί
νειν φαίνεται ἐάν τις ἐπιστήμην καὶ αἴσθησιν ταὐτὸν φῆι εἶναι: ἔοικεν:
ἄλλο ἄρα ἑκάτερον φατέον: κινδυνεύει: τί οὖν δῆτ' ἂν εἴη ἐπιστήμη πά
λιν ἐξ ἀρχῆς ὡς ἔοικε λεκτέον· καίτοι τί ποτε μέλλομεν ὦ θεαίτητε
δρᾶν: τίνος πέρι: φαινόμεθά μοι ἀλεκτρυόνος ἀγεννοῦς δίκην,
πρὶν νενικηκέναι ἀποπηδήσαντες ἀπὸ τοῦ λόγου ἄιδειν: πῶς δή:
ἀντιλογικῶς ἐοίκαμεν πρὸς τὰς τῶν ὀνομάτων ὁμολογίας ἀνομολο
γησάμενοι· καὶ τοιούτωι τινὶ περιγενόμενοι τοῦ λόγου ἀγαπᾶν· καὶ
οὐ φάσκοντες ἀγωνισταὶ, ἀλλὰ φιλόσοφοι εἶναι λανθάνομεν ταὐτὰ
ἐκείνοις τοῖς δεινοῖς ἀνδράσι ποιοῦντες: οὔπω μανθάνω ὅπως
λέγεις: ἀλλ' ἐγὼ πειράσομαι δηλῶσαι περὶ αὐτῶν ὅ γε δὴ νοῶ· ἠρό
μεθα γὰρ δὴ εἰ μαθὼν καὶ μεμνημένος τίς τι μὴ ἐπίσταται· καὶ τὸν
ἰδόντα καὶ μύσαντα μεμνημένον ὁρῶντα δὲ οὔ, ἀποδείξαντες οὐκ
εἰδότα, ἀπεδείξαμεν καὶ ἅμα μεμνημένον· τοῦτο δ' εἶναι ἀδύνα
τον· καὶ οὕτω δὴ μῦθος ἀπώλετο ὁ πρωταγόρειος: καὶ ὁ σὸς ἅμα.
ὁ τῆς ἐπιστήμης καὶ αἰσθήσεως ὅτι ταὐτόν ἐστιν: φαίνεται: οὔ τι
ἄν, οἶμαι ὦ φίλε, εἴπερ γε ὁ πατὴρ τοῦ ἑτέρου μύθου ἔζη, ἀλλὰ πολλὰ
ἂν ἤμυνε· νῦν δὲ ὀρφανὸν αὐτὸν ἡμεῖς προπηλακίζομεν· καὶ γὰρ
οὐδ' οἱ ἐπίτροποι οὓς πρωταγόρας κατέλιπεν βοηθεῖν ἐθέλου
σιν· ὧν θεόδωρος εἷς ὅδε· ἀλλὰ δὴ αὐτοὶ κινδυνεύσομεν τοῦ δικαί
ου ἕνεκ' αὐτῶι βοηθεῖν: οὐ γὰρ ἐγὼ ὦ σώκρατες· ἀλλὰ μᾶλλον καλλίας
ὁ ἱππονίκου τῶν ἐκείνου ἐπίτροπος· ἡμεῖς δέ πως θᾶττον ἐκ τῶν
ψιλῶν λόγων πρὸς τὴν γεωμετρίαν ἀπενεύσαμεν· χάριν γε μέντοι
ἕξομεν, ἐὰν αὐτῶι βοηθῆις: καλῶς λέγεις, ὦ θεόδωρε· σκέψαι
οὖν τήν γ' ἐμὴν βοήθειαν· τῶν γὰρ ἄρτι δεινότερα ἄν τις ὁμολογή
σειε· μὴ προσέχων τοῖς ῥήμασι τὸν νοῦν· ἧι τὸ πολὺ εἰθίσμεθα
φάναι τε καὶ ἀπαρνεῖσθαι· σοὶ λέγω ὅπηι ἢ θεαιτήτωι: εἰς τὸ κοι
νὸν μὲν οὖν· ἀποκρινέσθω δὲ ὁ νεώτερος· σφαλεὶς γὰρ ἧττον ἀσχη
μονήσει: λέγω δὴ τὸ δεινότατον ἐρώτημα· ἔστι δὲ οἶμαι τοιόνδε τι·
ἆρα οἷόν τε τὸν αὐτὸν εἰδότα τι, τοῦτο ὃ οἶδε, μὴ εἰδέναι; τί δὴ οὖν
ἀποκρινούμεθα ὦ θεαίτητε: ἀδύνατόν που οἶμαι ἔγωγε: οὐκ
εἰ τὸ ὁρᾶν γε ἐπίστασθαι θήσεις: τί γὰρ χρήσει ἀφύκτωι ἐρωτή
ματι· τὸ λεγόμενον ἐν φρέατι συσχόμενος· ὅταν ἐρωτᾶι ἀνέκ
πληκτος ἀνὴρ καταλαβὼν τῆι χειρὶ σοῦ τὸν ἕτερον ὀφθαλμὸν εἰ ὁ

πάλιν ἐν τούτοις προκειμένου τοῦ σωκράτει ἀνακαλέσασθαι τὸν [illegible] ἀπειρίαν αὐτοῦ [illegible]

πάλιν ἐπιχειρεῖ ἐλέγχειν ἐν τοῦτ[illegible] τὰ τοῦ πρωταγόρου [illegible]

ἐ συσχόμενος

ρᾷς τὸ ἱμάτιον τῷ κατειλημμένῳ· οὐ φήσω, οἶμαι, τούτῳ γε, τῷ μέν-
τοι ἑτέρῳ· οὐκοῦν ὁρᾷς τε καὶ οὐχ ὁρᾷς ἅμα ταὐτόν· οὕτω γέ πως·
οὐδὲν ἐγώ, φήσει, τοῦτο οὔτε τάττω οὔτ' ἠρόμην τὸ ὅπως· ἀλλ' εἰ ὃ ἐπί-
στασαι τοῦτο καὶ οὐκ ἐπίστασαι· νῦν δὲ ὃ οὐχ ὁρᾷς ὁρῶν φαίνῃ· ὡμο-
λογηκὼς δὲ τυγχάνεις τὸ ὁρᾶν ἐπίστασθαι καὶ τὸ μὴ ὁρᾶν μὴ ἐπί-
στασθαι· ἐξ οὖν τούτων λογίζου τί σοι συμβαίνει· ἀλλὰ λογίζομαι ὅ-
τι τἀναντία οἷς ὑπεθέμην· ἴσως δέ γ', ὦ θαυμάσιε, πλείω ἂν τοι-
αῦτ' ἔπαθες εἴ τίς σε προσηρώτα εἰ ἐπίστασθαι ἔστι μὲν ὀξύ, ἔστι δὲ ἀμ-
βλὺ καὶ ἐγγύθεν μὲν ἐπίστασθαι, πόρρωθεν δὲ μή· καὶ σφόδρα καὶ
ἠρέμα τὸ αὐτὸ καὶ ἄλλα μυρία ἃ ἐλλοχῶν ἂν πελταστικὸς ἀνὴρ μι-
σθοφόρος ἐν λόγοις ἐρόμενος ἡνίκ' ἐπιστήμην καὶ αἴσθησιν ταὐ-
τὸν ἔθου ἐμβαλὼν ἂν εἰς τὸ ἀκούειν καὶ ὀσφραίνεσθαι καὶ τὰς τοιαύ-
τας αἰσθήσεις ἤλεγχεν ἂν ἐπέχων καὶ οὐκ ἀνιείς, πρὶν θαυμά-
σας τὴν πολυάρατον σοφίαν συνεποδίσθης ὑπ' αὐτοῦ· οὗ δή σε
χειρωσάμενός τε καὶ συνδήσας ἤδη ἂν τότε ἐλύτρου χρημάτων ὅ-
σων σοί τε κἀκείνῳ ἐδόκει· τίν' οὖν δὴ ὁ Πρωταγόρας φαίη ἂν
ἴσως λόγον ἐπίκουρον τοῖς αὑτοῦ ἐρεῖ· ἄλλο τι πειρώμεθα λέγειν·
ἀπὸ κοινοῦ τὸ ἐρεῖν — πάνυ μὲν οὖν· ταῦτα δὴ πάντα ὅσα ἡμεῖς ἀμύνοντες αὐτῷ
λέγομεν, καὶ ὁμόσε οἶμαι χωρήσεται, καταφρονῶν ἡμῶν καὶ λέγων· οὗ-
τος δὴ ὁ Σωκράτης ὁ χρηστός, ἐπειδὴ αὐτῷ παιδίον τι ἐρωτηθὲν ἔδει-
σεν εἰ οἷόν τε τὸν αὐτὸν τὸ αὐτὸ μεμνῆσθαι ἅμα καὶ μὴ εἰδέναι· καὶ
δεῖσαν ἀπέφησεν διὰ τὸ μὴ δύνασθαι προορᾶν, γέλωτα δὴ τὸν ἐμὲ
ἐν τοῖς λόγοις ἀπέδειξε· τὸ δέ, ὦ ῥᾳθυμότατε Σώκρατες, τῇ-
δε ἔχει· ὅταν τι τῶν ἐμῶν δι' ἐρωτήσεως σκοπῇς, ἐὰν μὲν ὁ ἐρωτηθεὶς
οἷάπερ ἂν ἐγὼ ἀποκριναίμην ἀποκρινάμενος σφάλληται, ἐγὼ ἐ-
λέγχομαι· εἰ δὲ ἀλλοῖα, αὐτὸς ὁ ἐρωτηθείς· αὐτίκα γὰρ δοκεῖς τινά
σοι συγχωρήσεσθαι μνήμην παρεῖναί τῳ ὧν ἔπαθε τοιοῦτόν τι οὖ-
σαν πάθος οἷον ὅτε ἔπασχε μὴ πάσχοντι; πολλοῦ γε δεῖ· ἢ αὖ ἀπο-
κνήσειν ὁμολογεῖν οἷόν τ' εἶναι εἰδέναι καὶ μὴ εἰδέναι τὸν αὐτὸν
τὸ αὐτό· ἢ ἐάνπερ τοῦτο δείσῃ, δώσειν ποτὲ τὸν αὐτὸν εἶναι τὸν ἀνομοι-
ούμενον τῷ πρὶν ἀνομοιοῦσθαι ὄντι· μᾶλλον δὲ τὸν εἶναί τινα, ἀλλ'
οὐχὶ τούς, καὶ τούτους γιγνομένους ἀπείρους, ἐάνπερ ἀνομοί-
ωσις γίγνηται, εἰ δὴ ὀνομάτων γε δεήσει θηρεύσεις διευλαβεῖσθαι
ἀλλήλων· ἀλλ', ὦ μακάριε, φήσει, γενναιοτέρως ἐπ' αὐτὸ ἐλθὼν ὃ

λέγων, ἢ δύνασαι ἐξελέγξαι ὡς οὐχὶ ἴδιαι αἰσθήσεις ἑκάστῳ ἡμῶν γίγνονται· ἢ ὡς ἰδίων γιγνομένων οὐδέν τι ἂν μᾶλλον τὸ φαινόμενον μόνῳ ἐκείνῳ γίγνοιτο, ἢ εἰ εἶναι δεῖ ὀνομάζειν, εἴη ᾧπερ φαίνεται· ὗς δὲ δὴ καὶ κυνοκεφάλους λέγων οὐ μόνον αὐτὸς ὑηνεῖς, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀκούοντας τοῦτο δρᾶν εἰς τὰ συγγράμματά μου ἀναπείθεις· οὐ καλῶς ποιῶν. ἐγὼ γάρ φημι μὲν τὴν ἀλήθειαν ἔχειν ὡς γέγραφα· μέτρον γὰρ ἕκαστον ἡμῶν εἶναι, τῶν τε ὄντων καὶ μή· μυρίον μέντοι διαφέρειν ἕτερον ἑτέρου αὐτῷ τούτῳ, ὅτι τῷ μὲν ἄλλα ἔστι τε καὶ φαίνεται, τῷ δὲ ἄλλα· καὶ σοφίαν καὶ σοφὸν ἄνδρα πολλοῦ δέω τὸ μὴ φάναι εἶναι, ἀλλ' αὐτὸν τοῦτον καὶ λέγω σοφόν, ὃς ἄν τινι ἡμῶν ᾧ φαίνεται καὶ ἔστι κακά, μεταβάλλων ποιήσῃ ἀγαθὰ φαίνεσθαί τε καὶ εἶναι. τὸν δὲ λόγον αὖ μὴ τῷ ῥήματί μου δίωκε· ἀλλ' ὧδε ἔτι σαφέστερον μάθε, τί λέγω· οἷον γὰρ ἐν τοῖς πρόσθεν ἐλέγετο ἀναμνήσθητι, ὅτι τῷ μὲν ἀσθενοῦντι πικρὰ φαίνεται ἃ ἐσθίει καὶ ἔστι· τῷ δὲ ὑγιαίνοντι τἀναντία ἔστι καὶ φαίνεται. σοφώτερον μὲν οὖν τούτων οὐδέτερον δεῖ ποιῆσαι· οὐδὲ γὰρ δυνατόν· οὐδὲ κατηγορητέον ὡς ὁ μὲν κάμνων ἀμαθὴς ὅτι τοιαῦτα δοξάζει, ὁ δὲ ὑγιαίνων σοφός, ὅτι ἀλλοῖα· μεταβλητέον δ' ἐπὶ θάτερα· ἀμείνων γὰρ ἡ ἑτέρα ἕξις· οὕτω δὲ καὶ ἐν τῇ παιδείᾳ ἀπὸ ἑτέρας ἕξεως ἐπὶ τὴν ἀμείνω μεταβλητέον· ἀλλ' ὁ μὲν ἰατρὸς φαρμάκοις μεταβάλλει, ὁ δὲ σοφιστὴς λόγοις· ἐπεὶ οὔ τί γε ψευδῆ δοξάζοντά τίς τινα ὕστερον ἀληθῆ ἐποίησε δοξάζειν· οὔτε γὰρ τὰ μὴ ὄντα δυνατὸν δοξάσαι, οὔτε ἄλλα παρ' ἃ ἂν πάσχῃ· ταῦτα δὲ ἀεὶ ἀληθῆ· ἀλλ' οἶμαι πονηρᾶς ψυχῆς ἕξει δοξάζοντας συγγενῆ ἑαυτῆς χρηστὴ ἐποίησε δοξάσαι ἕτερα τοιαῦτα, ἃ δή τινες τὰ φαντάσματα ὑπὸ ἀπειρίας ἀληθῆ καλοῦσιν· ἐγὼ δὲ βελτίω μὲν τὰ ἕτερα τῶν ἑτέρων, ἀληθέστερα δὲ οὐδέν· καὶ τοὺς σοφοὺς ὦ φίλε Σώκρατες, πολλοῦ δέω βατράχους λέγειν, ἀλλὰ κατὰ μὲν σώματα ἰατρούς λέγω, κατὰ δὲ φυτὰ γεωργούς· φημὶ γὰρ καὶ τούτους τοῖς φυτοῖς ἀντὶ πονηρῶν αἰσθήσεων, ὅταν τι αὐτῶν ἀσθενῇ, χρηστὰς καὶ ὑγιεινὰς αἰσθήσεις τε καὶ ἀληθεῖς ἐμποιεῖν· τοὺς δέ γε σοφούς τε καὶ ἀγαθοὺς ῥήτορας ταῖς πόλεσι τὰ χρηστὰ ἀντὶ τῶν πονηρῶν δίκαια δοκεῖν εἶναι ποιεῖν· ἐπεὶ οἷά γ' ἂν ἑκάστῃ πόλει δίκαια καὶ καλὰ δοκῇ, ταῦτα καὶ εἶναι αὐτῇ, ἕως ἂν αὐτὰ νομίζῃ· ἀλλ' ὁ σοφὸς ἀντὶ πονηρῶν ὄντων αὐτοῖς ἑκάστων, χρηστὰ ἐποίησεν εἶναι καὶ δοκεῖν·

κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ ὁ σοφιστὴς τοὺς παιδευομένους οὕτω
δυνάμενος παιδαγωγεῖν σοφός τε καὶ ἄξιος πολλῶν χρημάτων τοῖς
παιδευθεῖσιν· καὶ οὕτω σοφώτεροί τέ εἰσιν ἕτεροι ἑτέρων καὶ οὐδεὶς
ψευδῆ δοξάζει· καὶ σοὶ ἐάν τε βούλῃ ἐάν τε μή, ἀνεκτέον ὄντι μέτρωι·
σώζεται γὰρ ἐν τούτοις ὁ λόγος οὗτος· ὧι σὺ εἰ μὲν ἔχεις ἐξ ἀρχῆς
ἀμφισβητεῖν, ἀμφισβήτει λόγωι ἀντιδιεξελθών· εἰ δὲ δι' ἐρωτήσεων
βούλει, δι' ἐρωτήσεων· οὐδὲ γὰρ τοῦτο φευκτέον, ἀλλὰ πάντων μά-
λιστα διωκτέον, τῶι νοῦν ἔχοντι· ποίει μέντοι οὑτωσί· μὴ ἀδίκει ἐν τῶι
ἐρωτᾶν· καὶ γὰρ πολλὴ ἀλογία ἀρετῆς φάσκοντα ἐπιμελεῖσθαι, μηδὲν
ἀλλ' ἢ ἀδικοῦντα ἐν λόγοις διατελεῖν· ἀδικεῖν δ' ἐστὶν ἐν τῶι τοιούτωι, ὅ-
ταν τις μὴ χωρὶς μὲν ὡς ἀγωνιζόμενος τὰς διατριβὰς ποιῆται,
χωρὶς δὲ διαλεγόμενος· καὶ ἐν μὲν τῶι παίζῃ τε καὶ σφάλλῃ καθ' ὅ-
σον ἂν δύνηται· ἐν δὲ τῶι διαλέγεσθαι σπουδάζῃ τε καὶ ἐπανορθοῖ τὸν
προσδιαλεγόμενον· ἐκεῖνα μόνα αὐτῶι ἐνδεικνύμενος τὰ σφάλματα,
ἃ αὐτὸς ὑφ' ἑαυτοῦ καὶ τῶν προτέρων συνουσιῶν παρεκέκρουστο·
ἂν μὲν γὰρ οὕτω ποιῇς, ἑαυτοὺς αἰτιάσονται οἱ προσδιατρίβοντές σοι
τῆς αὑτῶν ταραχῆς καὶ ἀπορίας, ἀλλ' οὐ σέ· καὶ σὲ μὲν διώξονται
φιλήσουσι· καὶ φεύξονται ἀφ' ἑαυτῶν εἰς φιλοσοφίαν· ἵν' ἄλλοι γενό-
μενοι ἀπαλλαγῶσι τῶν οἳ πρότερον ἦσαν· ἐὰν δὲ τἀναντία τούτων
δρᾷς, ὥσπερ οἱ πολλοί, τἀναντία ξυμβήσεταί σοι· καὶ τοὺς ξυνόν-
τας ἀντὶ φιλοσόφων μισοῦντας τοῦτο τὸ πρᾶγμα ἀποφανεῖς, ἐπει-
δὰν πρεσβύτεροι γένωνται· ἐὰν οὖν ἐμοὶ πείθῃ, ὃ καὶ πρότερον ἐρρέθη,
οὐ δυσμενῶς οὐδὲ μαχητικῶς ἀλλ' ἵλεωι τῇ διανοίαι ξυγκαθεὶς
ὡς ἀληθῶς σκέψῃ, τί ποτε λέγομεν, κινεῖσθαί τε ἀποφαινόμενοι
τὰ πάντα· τό τε δοκοῦν ἑκάστωι τοῦτο καὶ εἶναι, ἰδιώτῃ τε καὶ πόλει·
καὶ ἐκ τούτων ἐπισκέψῃ εἴτε ταὐτὸν εἴτε καὶ ἄλλο ἐπιστήμη καὶ αἴσθησις·
ἀλλ' οὐχ ὥσπερ ἄρτι ἐκ συνηθείας ῥημάτων τε καὶ ὀνομάτων, ἃ οἱ πολ-
λοὶ ὅπῃ ἂν τύχωσιν ἕλκοντες ἀπορίας ἀλλήλοις παντοδαπὰς πα-
ρέχουσι. ταῦτα ὦ Θεόδωρε τῶι ἑταίρωι σου εἰς βοήθειαν προ-
σηρξάμην κατ' ἐμὴν δύναμιν σμικρὰ ἀπὸ σμικρῶν· εἰ δ' αὐτὸς ἔζη,
μεγαλειότερον ἂν τοῖς αὑτοῦ ἐβοήθησεν: παίζεις ὦ Σώκρα-
τες· πάνυ γὰρ νεανικῶς τῶι ἀνδρὶ βεβοήθηκας: εὖ λέγεις ὦ
ἑταῖρε· καί μοι εἰπέ· ἐνενόησάς που λέγοντος ἄρτι τοῦ Πρωταγό-
ρου, καὶ ὀνειδίζοντος ἡμῖν πρὸς παιδίον τοὺς λόγους ποιοῦ-

σώζεται ὁ λόγος ὁ λέγων μέτρον πάντων χρημάτων ἄνθρωπον· ἐν τούτοις δὲ τοῖς ἀπαθοῦσι καὶ οἷς τοῖς ἀληθῆ μὲν δοξάζουσιν ἑκατέροις· διαφέρουσι δὲ τῶι κρείττονι καὶ χείρονι μόνον

αὑτοὺς δὲ μισήσουσι

οἱ μὴ νέοι φιλόσοφοι κοινοί

τὸν Θεόδωρον νῦν παρακαλεῖ πρὸς τὴν ἀντίλεξιν· ἵνα δι' αὐτοῦ οἱ ἀληθεῖς ἔλεγχοι καὶ Πρωταγόρου γένωνται· καὶ ἤτοι διὰ τὸ ἀξιόπιστον τοῦ πρεσβύτου καὶ προσώπου τοῦτο ποιεῖ, ἢ ἐκβάλλων τὸ τοὺς νέους εἰ καὶ οἴημα

μενοι ὅτι τῷ τοῦ παιδὸς φόβῳ ἀγωνιζόμεθα εἰς τὰ ἑαυτοῦ, καὶ χαριεν-
τισμόν τινα ἀποκαλῶν, ἀποσεμνύνων δὲ τὸ πάντων μέτρον σπουδά-
σαι ἡμᾶς διεκελεύσατο περὶ τὸν αὐτοῦ λόγον: πῶς γὰρ οὐκ ἐνενόησα,
ὦ σώκρατες: τί οὖν; κελεύεις πείθεσθαι αὐτῷ; σφόδρα γε: ὁρᾷς
οὖν ὅτι τάδε πάντα πλὴν σοῦ παιδία ἐστίν. εἰ οὖν πεισόμεθα τῷ ἀνδρί,
ἐμὲ καὶ σὲ δεῖ ἐρωτῶντάς τε καὶ ἀποκρινομένους ἀλλήλοις σπουδά-
σαι αὐτοῦ περὶ τὸν λόγον· ἵνα μή τοι τοῦτό γε ἔχῃ ἐγκαλεῖν ὡς παίζον-
τες πρὸς μειράκια διεσκεψάμεθ' αὖ τοῦτον τὸν λόγον: τί δ'; οὐ πολλῶν
τοι θεαίτητος μεγάλους πώγωνας ἐχόντων ἄμεινον ἂν ἐπακολου-
θήσειε λόγῳ διερευνωμένῳ; ἀλλ' οὔ τι σοῦ γε ὦ θεόδωρε ἄμεινον.
μὴ οὖν οἴου ἐμὲ μὲν τῷ σῷ ἑταίρῳ τετελευτηκότι δεῖν παντὶ τρόπῳ
ἐπαμύνειν, σὲ δὲ μηδενί. ἀλλ' ἴθι ὦ ἄριστε ὀλίγον ἕπου μέχρι τού-
του αὐτοῦ ἕως ἂν εἰδῶμεν εἴτε ἄρα σὲ δεῖ διαγραμμάτων πέρι μέ-
τρον εἶναι, εἴτε πάντες ὁμοίως σοὶ ἱκανοὶ ἑαυτοῖς εἴς τε ἀστρονομί-
αν καὶ τἆλλα ὧν δὴ σὺ πέρι αἰτίαν ἔχεις διαφέρειν: οὐ ῥᾴδιον ὦ
σώκρατες σοὶ παρακαθήμενον μὴ διδόναι λόγον· ἀλλ' ἐγὼ ἄρτι πα-
ρελήρησα φάσκων σε ἐπιτρέψειν μοι μὴ ἀποδύεσθαι καὶ οὐχὶ ἀναγ-
κάσειν καθάπερ λακεδαιμόνιοι· σὺ δέ μοι δοκεῖς πρὸς τὸν σκίρω-
να μᾶλλον τείνειν. λακεδαιμόνιοι μὲν γὰρ ἀπιέναι ἢ ἀποδύεσθαι
κελεύουσι· σὺ δὲ κατ' ἀνταῖόν τί μοι μᾶλλον δοκεῖς τὸ δρᾶμα δρᾶν· τὸν γὰρ
προσελθόντα οὐκ ἀνίης, πρὶν ἀναγκάσῃς ἀποδύσας ἐν τοῖς
λόγοις προσπαλαῖσαι: ἄριστά γε ὦ θεόδωρε τὴν νόσον μου ἀπ-
ῄκασας· ἰσχυρικώτερος μέντοι ἐγὼ ἐκείνων. μυρίοι γὰρ ἤδη
μοι ἡρακλέες τε καὶ θησέες ἐντυγχάνοντες καρτεροὶ πρὸς τὸ λέ-
γειν μάλ' εὖ συγκεκόφασιν· ἀλλ' ἐγὼ οὐδέν τι μᾶλλον ἀφίσταμαι. οὕτω
τις ἔρως δεινὸς ἐνδέδυκε τῆς περὶ ταῦτα γυμνασίας. μὴ
οὖν μηδὲ σὺ φθονήσῃς προσανατριψάμενος σαυτόν τε ἅμα
καὶ ἐμὲ ὀνῆσαι: οὐδὲν ἔτι ἀντιλέγω· ἀλλ' ἄγε ὅπῃ ἐθέλεις· πάντως
τὴν περὶ ταῦτα εἱμαρμένην ἣν ἂν σὺ ἐπικλώσῃς δεῖ ἀνατλῆναι ἐλεγ-
χόμενον. οὐ μέντοι περαιτέρω γε ὧν προτίθεσαι οἷός τ' ἔσομαι πα-
ρασχεῖν ἐμαυτόν σοι: ἀλλ' ἀρκεῖ καὶ μέχρι τούτων. καί μοι πάνυ τήρει
τὸ τοιόνδε, μή που παιδικόν τι λάθωμεν εἶδος τῶν λόγων ποι-
ούμενοι, καί τις πάλιν ἡμῖν αὐτὸ ὀνειδίσῃ: ἀλλὰ δὴ πειράσομαι
καθ' ὅσον ἂν δύνωμαι: τοῦδε τοίνυν πρῶτον πάλιν ἀντιλαβώμεθα

χαρι[illegible]
τοῦ τῆς [illegible]

οἱ θρασύμαχοι· οἱ καλλικλέεις· οἱ διονυσόδωροι· οἱ εὐθύδημοι· καὶ οἱ τοιοῦτοι·

οἱ τὸν ἔλεγχον μόνον· πλέον δὲ ἄλλο οὐδέν· οἱ τὰ περὶ ἐπιστήμην

ὅπερ τὸ πρότερον καὶ ἴδωμεν ὀρθῶς ἢ οὐκ ὀρθῶς ἐδυσχεραίνο-
μεν ἐπιτιμῶντες τῷ λόγῳ ὅτι αὐτάρκη ἕκαστον εἰς φρόνησιν ἐποί-
ει· καὶ ἡμῖν συνεχώρησεν ὁ πρωταγόρας περί τε τοῦ ἀμείνονος
καὶ χείρονος διαφέρειν τινάς, οὓς δὴ καὶ εἶναι σοφούς· οὐχί; ναί:
εἰ μὲν τοίνυν αὐτὸς παρὼν ὡμολόγει, ἀλλὰ μὴ ἡμεῖς βοηθοῦντες ὑπὲρ
αὐτοῦ συνεχωρήσαμεν, οὐδὲν ἂν πάλιν ἔδει ἐπαναλαβόντας βε-
βαιοῦσθαι· νῦν δὲ τάχ' ἄν τις ἡμᾶς ἀκύρους τιθείη τῆς ὑπὲρ ἐ-
κείνου ὁμολογίας· διὸ καλλιόνως ἔχει σαφέστερον περὶ τούτου
αὐτοῦ διομολογήσασθαι· οὐ γάρ τι σμικρὸν παραλλάττει οὕτως ἔ-
χον ἢ ἄλλως: λέγεις ἀληθῆ: μὴ τοίνυν δι' ἄλλων, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐκείνου
λόγου ὡς διὰ βραχυτάτων λάβωμεν τὴν ὁμολογίαν: πῶς: οὑ-
τωσί· τὸ δοκοῦν ἑκάστῳ, τοῦτο καὶ εἶναί φησί που ᾧ δοκεῖ; φησὶ
γὰρ οὖν: οὐκοῦν ὦ πρωταγόρα καὶ ἡμεῖς ἀνθρώπου, μᾶλλον δὲ πάν-
των ἀνθρώπων δόξας λέγομεν, καὶ φαμὲν οὐδένα ὅντινα οὐ τὰ μὲν
αὑτὸν ἡγεῖσθαι τῶν ἄλλων σοφώτερον, τὰ δὲ ἄλλους ἑαυτοῦ· καὶ ἔν
γε τοῖς μεγίστοις κινδύνοις, ὅταν ἐν στρατείαις ἢ νόσοις ἢ ἐν θα-
λάττῃ χειμάζωνται, ὥσπερ πρὸς θεοὺς ἔχειν τοὺς ἐν ἑκάστοις
ἄρχοντας, σωτῆρας σφῶν προσδοκῶντας, οὐκ ἄλλῳ τῳ διαφέ-
ροντας ἢ τῷ εἰδέναι· καὶ πάντα που μεστὰ τἀνθρώπινα ζητούντων
διδασκάλους τε καὶ ἄρχοντας ἑαυτῶν τε καὶ τῶν ἄλλων ζῴων τῶν τε
ἐργασιῶν, οἰομένων τε αὖ ἱκανῶν μὲν διδάσκειν, ἱκανῶν δὲ ἄρχειν
εἶναι· καὶ ἐν τούτοις ἅπασι τί ἄλλο φήσομεν ἢ αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώ-
πους ἡγεῖσθαι σοφίαν καὶ ἀμαθίαν εἶναι παρὰ σφίσιν; οὐδὲν ἄλλο:
οὐκοῦν τὴν μὲν σοφίαν, ἀληθῆ διάνοιαν ἡγοῦνται, τὴν δὲ ἀμαθίαν
ψευδῆ δόξαν; τί μήν: τί οὖν ὦ πρωταγόρα χρησόμεθα τῷ λό-
γῳ; πότερον ἀληθῆ φῶμεν ἀεὶ τοὺς ἀνθρώπους δοξάζειν, ἢ πο-
τὲ μὲν ἀληθῆ, ποτὲ δὲ ψευδῆ; ἐξ ἀμφοτέρων γάρ που συμβαίνει μὴ ἀεὶ
ἀληθῆ ἀλλ' ἀμφότερα αὐτοὺς δοξάζειν· σκόπει γὰρ ὦ θεόδω-
ρε, εἰ ἐθέλοι ἄν τις τῶν ἀμφὶ πρωταγόραν ἢ σὺ αὐτὸς διαμάχε-
σθαι ὡς οὐδεὶς ἡγεῖται ἕτερος ἕτερον ἀμαθῆ τε εἶναι καὶ ψευδῆ
δοξάζειν: ἀλλ' ἄπιστον ὦ σώκρατες: καὶ μὴν εἰς τοῦτό γε ἀνάγκης
ὁ λόγος ἥκει, ὁ πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπον λέγων:
πῶς δή: ὅταν σὺ κρίνας τι παρὰ σαυτῷ, πρός με ἀποφαίνῃ περί
τινος δόξαν, σοὶ μὲν δὴ τοῦτο κατὰ τὸν ἐκείνου λόγον, ἀληθὲς

ἀντὶ τοῦ ἐκθειάζειν τοὺς ἐν ἑκάστοις ἐπιστήμονας· οἷον κατὰ τὸ ὁμηρικὸν· θεοῖς ἐναλίγκια μήδεα ἔχοντα· καὶ ἶσος ἐνυαλίῳ· καὶ τὰ τοιαῦτα

οἷον ποιμένας ἡνιόχους κυνηγούς:-

τῷ κατασκευασθέντι τῷ ἐκ τῆς κοινῆς ἐννοίας τῶν πολλῶν

οἷον περὶ προνοίας περὶ τοῦ ἐφ' ἡμῖν καὶ τῶν τοιούτων

ἔστω· ἡμῖν δὲ δὴ τοῖς ἄλλοις περὶ τῆς σῆς κρίσεως· πότερον οὐκ ἔστι κρι-
ταῖς γενέσθαι, ἢ ἀεί σε κρίνομεν ἀληθῆ δοξάζειν· ἢ μυρίοι ἑκάστοτέ
σοι μάχονται ἀντιδοξάζοντες· ἡγούμενοι ψευδῆ κρίνειν τε καὶ οἴεσθαι:
νὴ τὸν δία ὦ σώκρατες· μάλα μυρίοι δῆτα φησὶν ὅμηρος, οἵ γέ μοι τὰ
ἐξ ἀνθρώπων πράγματα παρέχουσι: τί οὖν; βούλει λέγωμεν ὡς
σὺ τότε, σαυτῷ μὲν ἀληθῆ δοξάζεις· τοῖς δὲ μυρίοις ψευδῆ: ἔοικεν
ἔκ γε τοῦ λόγου ἀνάγκη εἶναι: τί δὲ αὐτῷ πρωταγόρᾳ· ἆρ' οὐχὶ ἀνάγ-
κη, εἰ μὲν μηδὲ αὐτὸς ᾤετο μέτρον εἶναι ἄνθρωπον μηδὲ οἱ πολλοὶ ὥσ-
περ οὐδὲ οἴονται, μηδενὶ δὴ εἶναι ταύτην τὴν ἀλήθειαν ἣν ἐκεῖνος ἔ-
γραψεν· εἰ δὲ αὐτὸς μὲν ᾤετο τὸ δὲ πλῆθος μὴ συνοίεται· οἶσθ' ὅτι πρῶ-
τον μὲν ὅσῳ πλείους οἷς μὴ δοκεῖ· τοσούτῳ μᾶλλον οὐκ ἔστιν ἢ ἔστιν: ἀ- ἢ οἷς δοκεῖ,
νάγκη εἴπερ γε καθ' ἑκάστην δόξαν ἔσται καὶ οὐκ ἔσται: ἔπειτά γε τοῦτ'
ἔχει κομψότατον· ἐκεῖνος μὲν περὶ τῆς αὐτοῦ οἰήσεως τὴν τῶν ἀντι- οὐ γὰρ ἡ ποιότης ἐν τοῖς τοιούτοις ποσοῖς
δοξαζόντων οἴησιν ᾗ ἐκεῖνον ἡγοῦνται ψεύδεσθαι, συγχωρεῖ που ἀ-
ληθῆ εἶναι ὁμολογῶν τὰ ὄντα δοξάζειν ἅπαντας: πάνυ μὲν οὖν:
οὐκοῦν τὴν αὐτοῦ ἂν ψευδῆ συγχωροῖ, εἰ τὴν τῶν ἡγουμένων αὐτὸν ψεύ-
δεσθαι ὁμολογεῖ ἀληθῆ εἶναι: ἀνάγκη: οἱ δέ γ' ἄλλοι οὐ συγχωροῦσιν ἑ-
αυτοῖς ψεύδεσθαι: οὐ γὰρ οὖν: ὁ δέ γ' αὖ ὁμολογεῖ καὶ ταύτην ἀληθῆ
τὴν δόξαν ἐξ ὧν γέγραφεν: ἐξ ἁπάντων ἄρα ἀπὸ πρωταγόρου
ἀρξαμένων ἀμφισβητήσεται· μᾶλλον δὲ ὑπό γε ἐκείνου ὁμολογήσε-
ται, ὅταν τῷ τἀναντία λέγοντι συγχωρῇ ἀληθῆ αὐτὸν δοξάζειν· τότε ὅταν φῇς [illegible]
καὶ ὁ πρωταγόρας αὐτὸς συγχωρήσεται μήτε κύνα μήτε τὸν ἐπιτυ-
χόντα ἄνθρωπον μέτρον εἶναι· μηδὲ περὶ ἑνὸς οὗ ἂν μὴ μάθῃ· οὐχ
οὕτως; οὕτως: οὐκοῦν ἐπειδὴ ἀμφισβητεῖται ὑπὸ πάντων, οὐδενὶ ἂν
εἴη ἡ πρωταγόρου ἀλήθεια ἀληθής· οὔτε τινὶ ἄλλῳ οὔτ' αὐτῷ ἐκείνῳ:
ἄγαν ὦ σώκρατες τὸν ἑταῖρόν μου καταθέομεν: ἀλλά τοι ὦ φίλε ἄδη-
λον, εἰ καὶ παραθέομεν τὸ ὀρθόν. εἰκός γε ἄρα ἐκεῖνον πρεσβύτερον
ὄντα, σοφώτερον ἡμῶν εἶναι· καὶ εἰ αὐτίκα ἐντεῦθεν ἀνακύψειε μέχρι
τοῦ αὐχένος, πολλὰ ἂν ἐμέ τε ἐλέγξας ληροῦντα ὡς τὸ εἰκὸς καὶ σὲ
ὁμολογοῦντα, καταδὺς ἂν οἴχοιτο ἀποτρέχων· ἀλλ' ἡμῖν ἀνάγκη οἶμαι
χρῆσθαι ἡμῖν αὐτοῖς, ὁποῖοί τινές ἐσμεν· καὶ τὰ δοκοῦντα ἀεὶ ταῦτα ἕπου θεῷ· ἕπου λόγῳ
λέγειν· καὶ δῆτα καὶ νῦν ἄλλο τι φῶμεν ὁμολογεῖν ἂν τοῦτό γε ὁντινοῦν
τὸ εἶναι σοφώτερον ἕτερον ἑτέρου, εἶναι δὲ καὶ ἀμαθέστερον: ἐμοὶ γοῦν
δοκεῖ: ἦ καὶ ταύτῃ ἂν μάλιστα ἵστασθαι τὸν λόγον ᾗ ἡμεῖς ὑπεγρά-

ταμβοηθοῦντες πρωταγόρᾳ· ὡς τὰ μὲν πολλὰ ᾗ δοκεῖ, ταύτῃ καὶ ἔστιν ἑ-
κάστῳ θερμὰ ξηρὰ γλυκέα· πάντα ὅσα τοῦ τύπου τούτου· εἰ δέ που ἔν τισι
συγχωρήσεται διαφέρειν ἄλλον ἄλλου περὶ τὰ ὑγιεινὰ καὶ νοσώδη ἐθε-
λῆσαι ἂν φάναι μὴ πᾶν γύναιον καὶ παιδίον· καὶ θηρίον δὲ ἱκανὸν εἶναι
ἰᾶσθαι αὑτὸ γιγνῶσκον ἑαυτῷ τὸ ὑγιεινόν· ἀλλ' ἐνταῦθα δὴ ἄλλον ἄλ-
λου διαφέρειν εἴπερ που; ἔμοιγε δοκεῖ οὕτως: οὐκοῦν καὶ περὶ πολι-
τικῶν καλὰ μὲν καὶ αἰσχρὰ καὶ δίκαια καὶ ἄδικα καὶ ὅσια καὶ μή· οἷα ἂν
ἑκάστη πόλις οἰηθεῖσα θῆται νόμιμα αὑτῇ· ταῦτα καὶ εἶναι τῇ ἀληθεί-
ᾳ ἑκάστῃ καὶ ἐν τούτοις μὲν οὐδὲν σοφώτερον οὔτε ἰδιώτην ἰδιώτου
οὔτε πόλιν πόλεως εἶναι· ἐν δὲ τῷ συμφέροντα ἑαυτῇ ἢ μὴ συμφέρον-
τα τίθεσθαι· ἐνταῦθ' εἴπερ που αὖ ὁμολογήσει σύμβουλόν τε συμβού-
λου διαφέρειν καὶ πόλεως δόξαν ἑτέραν ἑτέρας πρὸς ἀλήθειαν· καὶ
οὐκ ἂν πάνυ τολμήσειε φῆσαι, ἃ ἂν θῆται πόλις συμφέροντα οἰηθεῖ-
σα αὑτῇ παντὸς μᾶλλον ταῦτα καὶ συνοίσειν· ἀλλ' ἐκεῖ οὗ λέγω ἐν τοῖς
δικαίοις καὶ ὁσίοις καὶ ἀνοσίοις, ἐθέλουσιν ἰσχυρίζεσθαι ὡς οὐκ
ἔστι φύσει αὐτῶν οὐδὲν οὐσίαν ἑαυτοῦ ἔχον· ἀλλὰ τὸ κοινῇ δόξαν τοῦτο
γίγνεται ἀληθὲς τότε ὅταν δόξῃ καὶ ὅσον ἂν δοκῇ χρόνον· καὶ ὅσοι
γε δὴ μὴ παντάπασι τὸν πρωταγόρου λόγον λέγουσιν· ὧδέ πως τὴν
σοφίαν ἄγουσι· λόγος δὲ ἡμᾶς ὦ θεόδωρε ἐκ λόγου μείζων ἐξ ἐ-
λάττονος καταλαμβάνει: οὐκοῦν σχολὴν ἄγομεν ὦ σώκρατες: φαι-
νόμεθα· καὶ πολλάκις μέν γε δὴ ὦ δαιμόνιε καὶ ἄλλοτε κατενόησα·
ἀτὰρ καὶ νῦν ὡς εἰκότως οἱ ἐν ταῖς φιλοσοφίαις πολὺν χρόνον δια-
τρίψαντες εἰς τὰ δικαστήρια ἰόντες γελοῖοι φαίνονται ῥήτορες: πῶς
δὴ οὖν λέγεις: κινδυνεύουσιν οἱ ἐν δικαστηρίοις καὶ τοῖς τοιού-
τοις ἐκ νέων κυλινδούμενοι πρὸς τοὺς ἐν φιλοσοφίᾳ καὶ τῇ τοιᾷδε
διατριβῇ τεθραμμένους ὡς οἰκέται πρὸς ἐλευθέρους τεθράφθαι:
πῇ δή: ᾗ τοῖς μὲν τοῦτο ὃ σὺ εἶπες ἀεὶ πάρεστι σχολή· καὶ τοὺς λό-
γους ἐν εἰρήνῃ ἐπὶ σχολῆς ποιοῦνται· ὥσπερ ἡμεῖς νυνὶ τρίτον ἤ-
δη λόγον ἐκ λόγου μεταλαμβάνομεν· οὕτω κἀκεῖνοι ἐὰν αὐτοὺς ὁ ἐπελ-
θὼν τοῦ προκειμένου μᾶλλον καθάπερ ἡμᾶς ἀρέσῃ· καὶ διὰ μακρῶν
ἢ βραχέων μέλει οὐδὲν λέγειν ἂν μόνον τύχωσι τοῦ ὄντος· οἱ δὲ ἐν ἀ-
σχολίᾳ τε ἀεὶ λέγουσι· κατεπείγει γὰρ ὕδωρ ῥέον· καὶ οὐκ ἐγχωρεῖ
περὶ οὗ ἂν ἐπιθυμήσωσι τοὺς λόγους ποιεῖσθαι· ἀλλ' ἀνάγκην ἔχων
ὁ ἀντίδικος ἐφέστηκε· καὶ ὑπογραφὴν παραναγιγνωσκομένην

[Marginal notes:]
... ἢ πρόσεστιν
ἢ θέσει
τὸ τ' ἐν ὠφελείᾳ φησὶ φύσει· ὁ δὲ νόμος θέσει
ἀντὶ τοῦ μηδέποτε τὸν ἀγαθὸν ἢ κακόν
ἐντεῦθεν μέχρι τέλους ... ποστ... χρη
οἱ ἐργαστηρίοις ἐμπορείαις

ἀντωμοσία. ἐπὶ δίκης λέγεται τὸ ὀμνύναι ἑκατέρους τὸν μὲν ἐγκαλοῦντα ἦ μὴν ἐπὶ πράγμασιν ἀμαρτύροις καὶ ἀνεγγράφοις εἰς ὅρκον περιϊστάμενον ... ἀδικηθῆναι· ἢ ἀπομένου τινὶ κάμνειν. ὁ ἀντίδικος ἀντωμόσαι· τοῦτο λαμβάνειν οἱ δικασταί ...

ὧν ἐκτὸς οὐ ῥητέον· ἣν ἀντωμοσίαν καλοῦσιν· οἱ δὲ λόγοι ἀεὶ περὶ ὁμο-
δούλου πρὸς δεσπότην καθήμενον ἐν χειρὶ τὴν δίκην ἔχοντα· καὶ οἱ
ἀγῶνες οὐδέποτε τὴν ἄλλως· ἀλλ' ἀεὶ τὴν περὶ αὐτοῦ· πολλάκις δὲ
καὶ περὶ ψυχῆς ὁ δρόμος· ὥστ' ἐξ ἁπάντων τούτων ἔντονοι καὶ δριμεῖς
γίγνονται ἐπιστάμενοι τὸν δεσπότην λόγῳ τε θωπεῦσαι καὶ ἔργῳ χαρί-
σασθαι· σμικροὶ δὲ καὶ οὐκ ὀρθοὶ τὰς ψυχάς· τὴν γὰρ αὔξην καὶ τὸ
εὐθύ τε καὶ τὸ ἐλεύθερον, ἡ ἐκ νέων δουλεία ἀφῄρηται· ἀναγκάζουσα
πράττειν σκολιά· μεγάλους κινδύνους καὶ φόβους ἔτι ἁπαλαῖς ψυχαῖς
ἐπιβάλλουσα· οὓς οὐ δυνάμενοι μετὰ τοῦ δικαίου καὶ ἀληθοῦς ὑποφέ-
ροντες εὐθὺς ἐπὶ τὸ ψεῦδός τε καὶ τὸ ἀλλήλους ἀνταδικεῖν τρεπόμενοι πολ-
λὰ κάμπτονται καὶ συγκλῶνται· ὥσθ' ὑγιὲς οὐδὲν ἔχοντες τῆς διανοίας,
εἰς ἄνδρας ἐκ μειρακίων τελευτῶσι· δεινοί τε καὶ σοφοὶ γεγονότες ὡς
οἴονται· καὶ οὗτοι μὲν δὴ τοιοῦτοι ὦ θεόδωρε· τοὺς δὲ τοῦ ἡμετέρου χοροῦ,
πότερον βούλει διελθόντες ἢ ἐάσαντες, πάλιν ἐπὶ τὸν λόγον τρεπώμε-
θα· ἵνα μὴ καὶ ὃ νῦν δὴ ἐλέγομεν λίαν πολὺ τῇ ἐλευθερίᾳ καὶ μεταλήψει
τῶν λόγων καταχρώμεθα: μηδαμῶς ὦ σώκρατες· ἀλλὰ διελθόντες·
πάνυ γὰρ εὖ τοῦτο εἴρηκας ὅτι οὐχ ἡμεῖς οἱ ἐν τῷ τοιῷδε χορεύοντες τῶν
λόγων ὑπηρέται· ἀλλ' οἱ λόγοι οἱ ἡμέτεροι ὥσπερ οἰκέται· καὶ ἕκαστος αὐ-
τῶν περιμένει ἀποτελεσθῆναι ὅταν ἡμῖν δοκῇ· οὔτε γὰρ δικαστής, οὐ-
τε θεατὴς ὥσπερ ποιηταῖς ἐπιτιμήσων τε καὶ ἄρξων ἐπιστατεῖ παρ'
ἡμῖν: λέγωμεν δὴ ὡς ἔοικεν ἐπεί σοί γε δοκεῖ περὶ τῶν κορυφαίων·
τί γὰρ ἄν τις τούς γε φαύλως διατρίβοντας ἐν φιλοσοφίᾳ λέγοι· οὗ-
τοι δέ που ἐκ νέων πρῶτον μὲν εἰς ἀγορὰν οὐκ ἴσασι τὴν ὁδόν· οὐ-
δὲ ὅπου δικαστήριον ἢ βουλευτήριον ἤ τι κοινὸν ἄλλο τῆς πόλεως
συνέδριον· νόμους δὲ καὶ ψηφίσματα λεγόμενα ἢ γεγραμμέ-
να οὔτε ὁρῶσιν οὔτε ἀκούουσι· σπουδαὶ δὲ ἑταιριῶν ἐπ' ἀρχὰς καὶ
σύνοδοι καὶ δεῖπνα καὶ σὺν αὐλητρίσι κῶμοι, οὐδὲ ὄναρ πράττειν προ-
σίσταται αὐτοῖς· εὖ δὲ ἢ κακῶς τις γέγονεν ἐν πόλει, ἤ τί τῳ κακόν ἐστιν
ἐκ προγόνων γεγονὸς ἢ πρὸς ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν, μᾶλλον αὐτὸν
λέληθεν, ἢ οἱ τῆς θαλάττης λεγόμενοι χόες· καὶ ταῦτα πάντ' οὐ-
δ' ὅτι οὐκ οἶδεν οἶδεν· οὐδὲ γὰρ αὐτῶν ἀπέχεται τοῦ εὐδοκιμεῖν
χάριν· ἀλλὰ τῷ ὄντι τὸ σῶμα μόνον ἐν τῇ πόλει κεῖται αὐτοῦ καὶ ἐ-
πιδημεῖ· ἡ δὲ διάνοια ταῦτα πάντα ἡγησαμένη σμικρὰ καὶ οὐ-
δὲν ἀτιμάσασα πανταχῇ φέρεται κατὰ πίνδαρον· τά τε γᾶς

δικάσαντι ... τὸ ἐγκαλεῖν καὶ ἀντιγράφεσθαι ἔλεγον ἀθήνησι· καὶ τὸ ἀντομνύναι τὸν ἐγκαλοῦντα καὶ τὸν φεύγοντα

οἱ τοὺς πολιτικούς

ἀττικὸν τὸ σχῆμα· ἡ μὲν γὰρ δὲ τῆς ἐπιφορικῆς φράσεως προτασσομένη ὀρθὴ πτῶσις ἀντὶ γενικῆς ἢ δοτικῆς ἢ αἰτιατικῆς· γενικῆς μέν, οἷον ἀλκιβιάδης ἐξελθόντος πυλῶν, λακεδαιμόνιοι ἐτύχησαν· ἔδει γὰρ εἰπεῖν ἀλκιβιάδου ἐξελθόντος· δοτικῆς δέ, οἷον ἐξερχόμενος ἔδοξέ μοι· ἀντὶ τοῦ ἐξερχομένῳ· ἐξερχόμενος εἶπον· ἀντὶ δὲ αἰτιατικῆς, ὡς ἐνταῦθα· ἔδει γὰρ εἰπεῖν σπουδὰς δὲ ἑταιριῶν καὶ κώμους, οὐδὲ ὄναρ πράττειν προσίσταται αὐτοῖς· ταῦτα παρίσταται

ὑπένερθε καὶ τὰ ἐπίπεδα γεωμετροῦσα· οὐρανοῦ τε ὕπερ ἀστρονο-
μοῦσα· καὶ πᾶσαν πάντῃ φύσιν ἐρευνωμένη τῶν ὄντων ἑκάστου ὅλου
εἰς τῶν ἐγγὺς οὐδὲν αὑτὴν συγκαθιεῖσα: πῶς τοῦτο λέγεις ὦ σώ-
κρατες: ὥσπερ καὶ θαλῆν ἀστρονομοῦντα ὦ θεόδωρε καὶ ἄνω βλέ-
ποντα πεσόντα εἰς φρέαρ θρᾷττά τις ἐμμελὴς καὶ χαρίεσσα θερα-
παινὶς ἀποσκῶψαι λέγεται ὅτι τὰ μὲν ἐν οὐρανῷ προθυμοῖτο
εἰδέναι· τὰ δ' ἔμπροσθεν αὐτοῦ καὶ παρὰ πόδας λανθάνοι αὐτόν·
ταὐτὸν δὲ ἀρκεῖ σκῶμμα ἐπὶ πάντας ὅσοι ἐν φιλοσοφίᾳ διάγουσι·
τῷ γὰρ ὄντι τὸν τοιοῦτον ὁ μὲν πλησίον καὶ ὁ γείτων λέληθεν οὐ μό-
νον ὅτι πράττει, ἀλλ' ὀλίγου καὶ εἰ ἄνθρωπός ἐστιν ἤ τι ἄλλο θρέμ-
μα· τί δέ ποτ' ἐστὶν ἄνθρωπος καὶ τί τῇ τοιαύτῃ φύσει προσήκει
διάφορον τῶν ἄλλων ποιεῖν ἢ πάσχειν, ζητεῖ τε καὶ πράγματ' ἔχει
διερευνώμενος· μανθάνεις γάρ που ὦ θεόδωρε ἢ οὔ: ἔγωγε καὶ
ἀληθῆ λέγεις: τοιγάρτοι ὦ φίλε ἰδίᾳ τε συγγιγνόμενος ὁ τοι-
οῦτος ἑκάστῳ καὶ δημοσίᾳ ὅπερ ἀρχόμενος ἔλεγον, ὅταν ἐν δι-
καστηρίῳ ἤ που ἄλλοθι ἀναγκασθῇ περὶ τῶν παρὰ πόδας καὶ τῶν
ἐν ὀφθαλμοῖς διαλέγεσθαι, γέλωτα παρέχει οὐ μόνον θρᾴτταις,
ἀλλὰ καὶ τῷ ἄλλῳ ὄχλῳ, εἰς φρέατά τε καὶ πᾶσαν ἀπορίαν ἐμπί-
πτων ὑπὸ ἀπειρίας· καὶ ἡ ἀσχημοσύνη δεινή, δόξαν ἀβελτερίας
παρεχομένη· ἔν τε γὰρ ταῖς λοιδορίαις ἴδιον ἔχει οὐδὲν οὐδένα
ἐκ τοῦ μὴ μεμελετηκέναι· ἀπορῶν οὖν γελοῖος φαίνεται· ἔν τε τοῖς ἐ-
παίνοις καὶ ταῖς τῶν ἄλλων μεγαλαυχίαις, οὐ προσποιήτως ἀλλὰ
τῷ ὄντι γελῶν ἔνδηλος γιγνόμενος· ληρώδης δοκεῖ εἶναι· τύ-
ραννόν τε γὰρ ἢ βασιλέα ἐγκωμιαζόμενον, ἕνα τῶν νομέων οἷον
συβώτην ἢ ποιμένα ἤ τινα βουκόλον ἡγεῖται ἀκούειν εὐδαιμο-
νιζόμενον πολὺ βδάλλοντα· δυσκολώτερον δὲ ἐκείνων ζῷον καὶ
ἐπιβουλότερον ποιμαίνειν τε καὶ βδάλλειν νομίζει αὐτούς· ἄγροι-
κον δὲ καὶ ἀπαίδευτον ὑπὸ ἀσχολίας οὐδὲν ἧττον τῶν νομέων τὸν
τοιοῦτον ἀναγκαῖον γίγνεσθαι, σηκὸν ἐν ὄρει τὸ τεῖχος περιβεβλη-
μένον· γῆς δὲ ὅταν μύρια πλέθρα ἢ ἔτι πλείω ἀκούσῃ ὥς τις
ἄρα κεκτημένος θαυμαστὰ πλήθει κέκτηται, πάνσμικρα δοκεῖ
ἀκούειν εἰς ἅπασαν εἰωθὼς τὴν γῆν βλέπειν· τὰ δὲ δὴ γένη
ὑμνούντων, ὡς γενναῖός τις ἑπτὰ πάππους πλουσίους ἔχων
ἀποφῆναι, παντάπασιν ἀμβλὺ καὶ ἐπὶ σμικρὸν ὁρώντων ἡγεῖται

Γενικ(ὸν) τὸ φ(ιλόσοφον)

ὅτι ἐν τούτοις τοῖς τῆς ἀληθ(οῦς) μαθήμασι τῆς ἀναγκαῖον ἐστὶ τὸν ἀ(λη)θινὸν φιλόσοφον· ἔτι δὲ [illegible] φυσικὸν ἢ μᾶλλον καὶ μέρη τοῦ φιλοσόφου βούλεται τὰ ἄλλα ἐπιστήμονα

ἐπὶ τῶν [illegible] εἰκαζόντων

× λοιδορεῖν ἅτ' οὐκ εἰδὼς κακὸν οὐδὲν οὐδενός

ἀντὶ τοῦ ἀμέλγοντα

τὸν ἔπαινον ὑπὸ ἀπαιδευσίας οὐ δυναμένων εἰς τὸ πᾶν ἀεὶ βλέπειν οὐ
δὲ λογίζεσθαι ὅτι πάππων καὶ προγόνων μυριάδες ἑκάστῳ γεγόνα
σιν ἀναρίθμητοι· ἐν αἷς πλούσιοι καὶ πτωχοὶ καὶ βασιλεῖς καὶ δοῦ
λοι βάρβαροί τε καὶ ἕλληνες πολλάκις μυρίοι γεγόνασιν ὁτῳοῦν·
ἀλλ' ἐπὶ πέντε καὶ εἴκοσι καταλόγῳ προγόνων σεμνυνομένων καὶ ἀνα
φερόντων εἰς ἡρακλέα τὸν ἀμφιτρύωνος, ἄτοπα αὐτῷ καταφαί
νεται τῆς σμικρολογίας· ὅτι δὲ ὁ ἀπ' ἀμφιτρύωνος εἰς τὸ ἄνω πεν
τε καὶ εἰκοστός, τοιοῦτος ἦν οἵα συνέβαινεν αὐτῷ τύχη, καὶ ὁ πεν
τηκοστὸς ἀπ' αὐτοῦ, γελᾷ οὐ δυναμένων λογίζεσθαί τε καὶ χαυνό
τητα ἀνοήτου ψυχῆς ἀπαλλάττειν· ἐν ἅπασι δὴ τούτοις ὁ τοιοῦτος
ὑπὸ τῶν πολλῶν καταγελᾶται· τὰ μὲν ὑπερηφάνως ἔχων ὡς
δοκεῖ· τὰ δ' ἐν ποσὶν ἀγνοῶν τε καὶ ἐν ἑκάστοις ἀπορῶν: παντάπα
σι τὰ γιγνόμενα λέγεις ὦ σώκρατες: ὅταν δέ γέ τινα αὐτὸς ὦ φίλε
ἑλκύσῃ ἄνω, καὶ ἐθελήσῃ τις αὐτῷ ἐκβῆναι ἐκ τοῦ τί ἐγὼ σὲ ἀδικῶ ἢ σὺ
ἐμέ· εἰς σκέψιν αὐτῆς δικαιοσύνης τε καὶ ἀδικίας· τί τε ἑκάτερον
αὐτοῖν, καὶ τί τῶν πάντων ἢ ἀλλήλων διαφέρετον, ἢ ἐκ τοῦ εἰ βασιλεὺς
εὐδαίμων κεκτημένος τ' αὖ χρυσίον, βασιλείας πέρι καὶ ἀνθρωπί
νης ὅλως εὐδαιμονίας καὶ ἀθλιότητος ἐπὶ σκέψιν, ποίω τέ τινε
ἐστὸν καὶ τίνα τρόπον ἀνθρώπου φύσει προσήκει τὸ μὲν κτήσασθαι
αὐτοῖν· τὸ δὲ ἀποφυγεῖν, περὶ τούτων ἁπάντων· ὅταν αὖ δέῃ λόγον
διδόναι τὸν σμικρὸν ἐκεῖνον τὴν ψυχὴν καὶ δριμὺν καὶ δικανικόν,
πάλιν αὖ τὰ ἀντίστροφα ἀποδίδωσιν· ἰλιγγιῶν τε ἀπὸ ὑψηλοῦ κρε
μασθεὶς καὶ βλέπων μετέωρος ἄνωθεν ὑπὸ ἀηθείας· ἀδημονῶν
τε καὶ ἀπορῶν καὶ βαρβαρίζων, γέλωτα θρᾴτταις μὲν οὐ παρέ
χει· οὐδ' ἄλλῳ ἀπαιδεύτῳ οὐδενί· οὐ γὰρ αἰσθάνονται· τοῖς δ' ἐναντί
ως ἢ ὡς ἀνδραπόδοις τραφεῖσιν ἅπασιν· οὗτος δὴ ἑκατέρου
τρόπος ὦ θεόδωρε· ὁ μὲν τῷ ὄντι ἐν ἐλευθερίᾳ τε καὶ σχολῇ τε
θραμμένου, ὃν δὴ φιλόσοφον καλεῖς· ᾧ ἀνεμέσητον εὐήθει δοκεῖν
καὶ οὐδενὶ εἶναι ὅταν εἰς δουλικὰ ἐμπέσῃ διακονήματα· οἷον στρω
ματόδεσμον μὴ ἐπισταμένου συσκευάσασθαι· μηδὲ ὄψον ἡδῦναι· ἢ
θῶπας λόγους· ὁ δ' αὖ, τὰ μὲν τοιαῦτα πάντα δυναμένου τορῶς τε
καὶ ὀξέως διακονεῖν· ἀναβάλλεσθαι δὲ οὐκ ἐπισταμένου ἐπιδέ
ξια ἐλευθέρως· οὐδέ γ' ἁρμονίαν λόγων λαβόντος ὀρθῶς ὑμνῆ
σαι θεῶν τε καὶ ἀνδρῶν εὐδαιμόνων βίον ἀληθῆ: εἰ πάντας ὦ σώ

ἀντὶ τοῦ προοιμιάζεσθαι

τοιῶς ἐν
τρεχώσεσ
νετῶσ

τῶν κιθ ἀπὸ λέγεται
εἰς τὸ ἐν ἀναβολαῖς
τὸ σχῆμα φορ
βαρέσαλ
λοιδέτο
ἀναβάλ
λεσθαι ἐπὶ τῶν
κιθαρῳδῶν λέγουσι
τῶ ἀκοῦσαι τὸ ἄρχεσθαι
κιθαρίζειν· καὶ οἱ μὲν
καὶ τότε προ...
τῆ κιθάρα ἀναβο
λὴ καλεῖται
ἀριστοφά
νης εἰρή
νῃ ...
... ἀναβολὴ
... καὶ τὰ
...
...

κρατες πείθοις ἃ λέγεις ὥσπερ ἐμέ, πλείων ἂν εἰρήνη καὶ κακὰ ἐλάττω κατ' ἀνθρώπους εἴη: ἀλλ' οὔτ' ἀπολέσθαι τὰ κακὰ δυνατόν, ὦ θεόδωρε· ὑπεναντίον γάρ τι τῷ ἀγαθῷ ἀεὶ εἶναι ἀνάγκη. οὔτ' ἐν θεοῖς αὐτὰ ἱδρῦσθαι· τὴν δὲ θνητὴν φύσιν καὶ τόνδε τὸν τόπον περιπολεῖ ἐξ ἀνάγκης· διὸ καὶ πειρᾶσθαι χρὴ ἐνθένδε ἐκεῖσε φεύγειν ὅτι τάχιστα· φυγὴ δὲ ὁμοίωσις θεῷ κατὰ τὸ δυνατόν· ὁμοίωσις δὲ δίκαιον καὶ ὅσιον μετὰ φρονήσεως γενέσθαι. ἀλλὰ γάρ, ὦ ἄριστε, οὐ πάνυ ῥᾴδιον πεῖσαι ὡς ἄρα οὐχ ὧνπερ ἕνεκα οἱ πολλοί φασι δεῖν πονηρίαν μὲν φεύγειν, ἀρετὴν δὲ διώκειν, τούτων χάριν τὸ μὲν ἐπιτηδευτέον, τὸ δ' οὔ, ἵνα δὴ μὴ κακὸς καὶ ἵνα ἀγαθὸς δοκῇ εἶναι· ταῦτα μὲν γάρ ἐστιν ὁ λεγόμενος γραῶν ὕθλος ὡς ἐμοὶ φαίνεται· τὸ δὲ ἀληθὲς ὧδε λέγωμεν· θεὸς οὐδαμῇ οὐδαμῶς ἄδικος, ἀλλ' ὡς οἷόν τε δικαιότατος· καὶ οὐκ ἔστιν αὐτῷ ὁμοιότερον οὐδὲν ἢ ὃς ἂν ἡμῶν αὖ γένηται ὅτι δικαιότατος· περὶ τούτου καὶ ἡ ὡς ἀληθῶς δεινότης ἀνδρὸς καὶ οὐδενία τε καὶ ἀνανδρία· ἡ μὲν γὰρ τούτου γνῶσις, σοφία καὶ ἀρετὴ ἀληθινή· ἡ δὲ ἄγνοια, ἀμαθία καὶ κακία ἐναργής· αἱ δ' ἄλλαι δεινότητές τε δοκοῦσαι καὶ σοφίαι, ἐν μὲν πολιτικαῖς δυναστείαις γιγνόμεναι φορτικαί, ἐν δὲ τέχναις βάναυσοι· τῷ οὖν ἀδικοῦντι καὶ ἀνόσια λέγοντι ἢ πράττοντι, μακρῷ ἄριστ' ἔχει τὸ μὴ συγχωρεῖν δεινῷ ὑπὸ πανουργίας εἶναι· ἀγάλλονται γὰρ τῷ ὀνείδει, καὶ οἴονται ἀκούειν ὅτι οὐ λῆροί εἰσι, γῆς ἄλλως ἄχθη· ἀλλ' ἄνδρες οἵους δεῖ ἐν πόλει τοὺς σωθησομένους· λεκτέον οὖν τἀληθές· ὅτι τοσούτῳ μᾶλλόν εἰσιν οἷοι οὐκ οἴονται, ὅτι οὐχὶ οἴονται· ἀγνοοῦσι γὰρ ζημίαν ἀδικίας, ὃ δεῖ ἥκιστα ἀγνοεῖν· οὐ γάρ ἐστιν ἣν δοκοῦσιν, πληγαί τε καὶ θάνατοι, ὧν ἐνίοτε πάσχουσιν οὐδὲν ἀδικοῦντες· ἀλλὰ ἣν ἀδύνατον ἐκφυγεῖν: τίνα δὴ λέγεις: παραδειγμάτων ὦ φίλε ἐν τῷ ὄντι ἑστώτων, τοῦ μὲν θείου εὐδαιμονεστάτου, τοῦ δὲ ἀθέου ἀθλιωτάτου, οὐχ ὁρῶντες ὅτι οὕτως ἔχει, ὑπὸ ἠλιθιότητός τε καὶ τῆς ἐσχάτης ἀνοίας, λανθάνουσι τῷ μὲν ὁμοιούμενοι διὰ τὰς ἀδίκους πράξεις· τῷ δὲ ἀνομοιούμενοι· οὗ δὴ τίνουσι δίκην ζῶντες τὸν εἰκότα βίον ᾧ ὁμοιοῦνται· ἐὰν δ' εἴπωμεν ὅτι ἂν μὴ ἀπαλλαγῶσι τῆς δεινότητος, καὶ τελευτήσαντας αὐτοὺς ἐκεῖνος μὲν ὁ τῶν κακῶν καθαρὸς τόπος οὐ δέξεται· ἐνθάδε δὲ τὴν αὑτοῖς ὁμοιότητα τῆς διαγωγῆς ἀεὶ ἕξουσι κακοὶ κακοῖς

(κ. ἀνάγκη)

ἀλλὰ δεῖ φη(σὶν)
ἐπιτιμᾶν
αὐτοῖς

τὸ ὁμηρικὸν παρῳ-
δεῖ· ἐτώσιον ἄχθος
ἀρούρης.
τὸ ἔμφυ-
τον βάρος
καλ(εῖ)· τὸ δὲ
ἀλλ(ὰ) ... μα(τῶ)
τ(ὸ)· κακόν:

συνόντες· ταῦτα δὴ καὶ παντάπασιν ὡς δεινοὶ καὶ πανοῦργοι ἀνοήτων τινῶν ἀκούσονται: Καὶ μάλα δὴ ὦ Σώκρατες: Οἶδά τοι ὦ ἑταῖρε· ἓν μέντοι τι αὐτοῖς συμβέβηκεν· ὅτι ἂν ἰδίᾳ λόγον δέῃ δοῦναί τε καὶ δέξασθαι περὶ ὧν ψέγουσι, καὶ ἐθελήσωσιν ἀνδρικῶς πολὺν χρόνον ὑπομεῖναι, καὶ μὴ ἀνάνδρως φεύγειν, τότε ἀτόπως ὦ δαιμόνιε τελευτῶντες· οὐκ ἀρέσκουσιν αὐτοὶ αὑτοῖς περὶ ὧν λέγουσιν· καὶ ἡ ῥητορικὴ ἐκείνη πως ἀπομαραίνεται, ὥστε παίδων μηδὲν δοκεῖν διαφέρειν· περὶ μὲν οὖν τούτων ἐπειδὴ καὶ πάρεργα τυγχάνει λεγόμενα, ἀποστῶμεν· εἰ δὲ μή, πλείω ἀεὶ ἐπιρρέοντα καταχώσει ἡμῶν τὸν ἐξ ἀρχῆς λόγον· ἐπὶ δὲ τὰ ἔμπροσθεν ἴωμεν εἰ καὶ σοὶ δοκεῖ: Ἐμοὶ μὲν τὰ τοιαῦτα ὦ Σώκρατες· οὐκ ἀηδέστερα ἀκούειν· ῥᾴω γὰρ τηλικῷδε ὄντι ἐπακολουθεῖν· εἰ μέντοι δοκεῖ, πάλιν ἐπανίωμεν: Οὐκοῦν ἐνταῦθά που ἦμεν τοῦ λόγου· ἐν ᾧ ἔφαμεν τοὺς τὴν φερομένην οὐσίαν λέγοντας, καὶ τὸ ἀεὶ δοκοῦν ἑκάστῳ, τοῦτο καὶ εἶναι τούτῳ ᾧ δοκεῖ, ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ἐθέλειν διισχυρίζεσθαι καὶ οὐχ ἥκιστα περὶ τὰ δίκαια, ὡς παντὸς μᾶλλον ἃ ἂν θῆται πόλις δόξαντα αὑτῇ, ταῦτα καὶ ἔστι δίκαια τῇ θεμένῃ, ἕωσπερ ἂν κέηται· περὶ δὲ τἀγαθοῦ, οὐδένα ἀνδρεῖον ἔθ' οὕτως εἶναι, ὥστε τολμᾶν διαμάχεσθαι· ὅτι καὶ ἃ ἂν ὠφέλιμα οἰηθεῖσα πόλις ἑαυτῇ θῆται· καὶ ἔστι τοσοῦτον χρόνον ὅσον ἂν κέηται ὠφέλιμα· πλὴν εἴ τις τὸ ὄνομα λέγοι· τοῦτο δέ που σκῶμμ' ἂν εἴη πρὸς ὃ λέγομεν· οὐχί; Πάνυ γε· Μὴ γὰρ λεγέτω τὸ ὄνομα, ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα τὸ ὀνομαζόμενον θεωρείτω: Μὴ γάρ· Ἀλλ' ὃ ἂν τοῦτο ὀνομάζῃ, τούτου δήπου στοχάζεται νομοθετουμένη, καὶ πάντας τοὺς νόμους καθ' ὅσον οἴεταί τε καὶ δύναται ὡς ὠφελιμωτάτους ἑαυτῇ τίθεται· ἢ πρὸς ἄλλο τι βλέπουσα νομοθετεῖται: Οὐδαμῶς: Ἦ οὖν καὶ τυγχάνει ἀεί, ἢ πολλὰ καὶ διαμαρτάνει ἑκάστη: Οἶμαι ἔγωγε καὶ ἁμαρτάνειν: Ἔτι τοίνυν ἐνθένδε ἂν μᾶλλον πᾶς τις ὁμολογήσειε ταὐτὰ ταῦτα εἰ περὶ παντός τις τοῦ εἴδους ἐρωτῴη, ἐν ᾧ καὶ τὸ ὠφέλιμον τυγχάνει ὄν· ἔστι δέ που καὶ περὶ τὸν μέλλοντα χρόνον· ὅταν γὰρ νομοθετώμεθα, ὡς ἐσομένους ὠφελίμους τοὺς νόμους τιθέμεθα εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον· τοῦτο δὲ μέλλον ὀρθῶς ἂν λέγοιμεν: Πάνυ γε: Ἴθι δὴ οὑτωσὶ ἐρωτῶμεν Πρωταγόραν ἢ ἄλλον τινὰ τῶν ἐκείνῳ ταὐτὰ λεγόντων· πάντων μέτρον ἄνθρωπός ἐστιν ὡς φατὲ ὦ Πρωταγόρα· λευκῶν· βαρέων· κού

τοὺς σοφούς· οἱ δεινοὶ ... εἰκὸν τ' ἐκφαυλίζουσιν·

... ἐξαράσσει ... θεοὶ φρένας ὤλεσαν αὐτοί:

ἐλεγχόμενη:

ἡ ἀδημονήσει:

φοῦν. οὐδὲν ὅσον οὔτε τοιοῦτον· ἔχων γὰρ αὐτῶν τὸ κριτήριον ἐν
ἑαυτῷ οἷα πάσχει τοιαῦτα οἰόμενος, ἀληθῆ τε οἴεται αὐτῷ καὶ ὄν-
τα. οὐχ οὕτω: οὕτω· ἦ καὶ τῶν μελλόντων ἔσεσθαι φήσομεν ὦ πρω-
ταγόρα ἔχειν τὸ κριτήριον ἐν αὐτῷ, καὶ οἷα ἂν οἰηθῇ ἔσεσθαι, ταῦτα
καὶ γίγνεσθαι ἐκείνῳ τῷ οἰηθέντι· οἷον θερμά· ἆρ' ὅταν τις οἰηθῇ ἰ-
διώτης αὐτὸν πυρετὸν λήψεσθαι, καὶ ἔσεσθαι ταύτην τὴν θερμότητα·
καὶ ἕτερος ἰατρὸς δὲ ἀντοιηθῇ, κατὰ τὴν ποτέρου δόξαν φῶμεν
τὸ μέλλον ἀποβήσεσθαι· ἢ κατὰ τὴν ἀμφοτέρων· καὶ τῷ μὲν ἰατρῷ
οὐ θερμὸς οὐδὲ πυρέττων γενήσεσθαι· ἑαυτῷ δὲ ἀμφότερα: γε-
λοῖον μέντἂν εἴη: ἀλλ' οἶμαι περὶ οἴνου γλυκύτητος καὶ αὐστηρό-
τητος μελλούσης ἔσεσθαι ἡ τοῦ γεωργοῦ δόξα, ἀλλ' οὐχ ἡ τοῦ κι-
θαριστοῦ κυρία: τί μήν: οὐδ' ἂν αὖ περὶ ἀναρμόστου τε καὶ εὐαρμό-
στου ἐσομένου παιδοτρίβης ἂν βέλτιον δοξάσειε μουσικοῦ· ὃ καὶ
ἔπειτα αὐτῷ τῷ παιδοτρίβῃ δόξει εὐάρμοστον εἶναι: οὐδαμῶς:
Οὐκοῦν καὶ τοῦ μέλλοντος ἑστιάσεσθαι μὴ μαγειρικοῦ ὄντος σκευ-
αζομένης θοίνης, ἀκυροτέρα ἡ κρίσις τῆς τοῦ ὀψοποιοῦ περὶ
τῆς ἐσομένης ἡδονῆς· περὶ μὲν γὰρ τοῦ ἤδη ὄντος ἑκάστῳ ἡδέ-
ος ἢ γεγονότος, μηδέπω τῷ λόγῳ διαμαχώμεθα· ἀλλὰ περὶ τοῦ
μέλλοντος ἑκάστῳ καὶ δόξειν καὶ ἔσεσθαι, πότερον αὐτὸς αὑτῷ
ἄριστος κριτής, ἢ σύ ὦ πρωταγόρα τό γε περὶ λόγους πιθανὸν
ἑκάστῳ ἡμῶν ἐσόμενον εἰς δικαστήριον βέλτιον ἂν προδοξάσαις,
ἢ τῶν ἰδιωτῶν ὁστισοῦν: καὶ μάλα ὦ σώκρατες τοῦτό γε σφόδρα
ὑπισχνεῖτο πάντων διαφέρειν αὐτός: νὴ δία ὦ μέλε· ἢ οὐδείς γ'
ἂν αὐτῷ διελέγετο διδοὺς πολὺ ἀργύριον, εἰ μὴ τοὺς συνόντας
ἔπειθεν ὅτι καὶ τὸ μέλλον ἔσεσθαί τε καὶ δόξειν οὔτε μάντις, οὔτε
τις ἄλλος ἄμεινον κρίνειεν ἂν ἢ αὐτὸς αὑτῷ: ἀληθέστατα: οὐ-
κοῦν καὶ αἱ νομοθεσίαι καὶ τὸ ὠφέλιμον περὶ τὸ μέλλον ἐστί, καὶ πᾶς
ἂν ὁμολογοῖ νομοθετουμένην πόλιν, πολλάκις ἀνάγκην εἶναι τοῦ
ὠφελιμωτάτου ἀποτυγχάνειν: μάλα γε: μετρίως ἄρα ἡμῖν πρὸς
τὸν διδάσκαλόν σου εἰρήσεται, ὅτι ἀνάγκη αὐτῷ ὁμολογεῖν σοφώ-
τερόν τε ἄλλον ἄλλου εἶναι· καὶ τὸν μὲν τοιοῦτον μέτρον εἶναι· ἐμοὶ δὲ
τῷ ἀνεπιστήμονι μηδὲ ὁπωστιοῦν ἀνάγκην εἶναι μέτρῳ γίγνεσθαι,
ὡς ἄρτι με ἠνάγκαζεν ὁ ὑπὲρ ἐκείνου λόγος, εἴτ' ἐβουλόμην,
εἴτε μή, τοιοῦτον εἶναι: ἐκείνῃ μοι δοκεῖ ὦ σώκρατες μάλιστα ἁλί-

ἁλίσκεσθαι ὁ λόγος ἁλισκόμενος καὶ ταύτῃ ᾗ τὰς τῶν ἄλλων δόξας κυρίας
ποιεῖ· αὗται δὲ ἐφάνησαν τοὺς ἐκείνου λόγους οὐδαμῇ ἀληθεῖς
ἡγούμεναι· πολλαχῇ ὦ θεόδωρε καὶ ἄλλῃ ἂν τό γε τοιοῦτον ἁλοίη
μὴ πᾶσαν παντὸς ἀληθῆ δόξαν εἶναι· περὶ δὲ τὸ παρὸν ἑκάστῳ πάθος
ἐξ ὧν αἱ αἰσθήσεις καὶ αἱ κατὰ ταύτας δόξαι γίγνονται, χαλεπώτε
ρον ἑλεῖν ὡς οὐκ ἀληθεῖς· ἴσως δὲ οὐδὲν λέγω· ἀνάλωτοι γὰρ εἰ ἔτυχον
εἰσὶν καὶ οἱ φάσκοντες αὐτὰς ἐναργεῖς τε εἶναι καὶ ἐπιστήμας, τά
χα ἂν ὄντα λέγοιεν καὶ θεαίτητος ὅδε οὐκ ἀπὸ σκοποῦ εἴρηκεν αἴ
σθησιν καὶ ἐπιστήμην ταὐτὸν θέμενος· προσιτέον οὖν ἐγγυτέρω
ὡς ὁ ὑπὲρ πρωταγόρου λόγος ἐπέταττε καὶ σκεπτέον τὴν φερομέ
νην ταύτην οὐσίαν διακρούοντα εἴτε ὑγιὲς εἴτε σαθρὸν φθέγγεται· μά
χη δ' οὖν περὶ αὐτῆς οὐ φαύλη οὐδ' ὀλίγοις γέγονεν· πολλοῦ καὶ δεῖ
φαύλη εἶναι· ἀλλὰ περὶ μὲν τὴν ἰωνίαν καὶ ἐπιδίδωσι πάμπολυ· οἱ γὰρ
τοῦ ἡρακλείτου ἑταῖροι χορηγοῦσι τούτου τοῦ λόγου μάλα ἐρρωμένως·
τῷ τοι ὦ φίλε θεόδωρε μᾶλλον σκεπτέον καὶ ἐξ ἀρχῆς ὥσπερ αὐτοὶ
ὑποτείνονται· παντάπασι μὲν οὖν· καὶ γὰρ ὦ σώκρατες περὶ τού
των τῶν ἡρακλειτείων ἢ ὥσπερ σὺ λέγεις ὁμηρείων καὶ ἔτι παλαιοτέρων,
αὐτοῖς μὲν τοῖς περὶ τὴν ἔφεσον ὅσοι προσποιοῦνται ἔμπειροι οὐδὲν
μᾶλλον οἷόν τε διαλεχθῆναι ἢ τοῖς οἰστρῶσιν· ἀτεχνῶς γὰρ κατὰ τὰ
συγγράμματα φέρονται· τὸ δ' ἐπιμεῖναι ἐπὶ λόγῳ καὶ ἐρωτήματι καὶ
ἡσυχίως ἐν μέρει ἀποκρίνασθαι καὶ ἐρέσθαι ἧττον αὐτοῖς ἔνι ἢ τὸ
μηδέν· μᾶλλον δὲ ὑπερβάλλει τὸ οὐδ' οὐδὲν πρὸς τὸ μηδὲ σμικρὸν ἐνεῖ
ναι τοῖς ἀνδράσιν ἡσυχίας· ἀλλ' ἄν τινά τι ἔρῃ ὥσπερ ἐκ φαρέτρας
ῥηματίσκια αἰνιγματώδη ἀνασπῶντες ἀποτοξεύουσι· κἂν τού
του ζητῇς λόγον λαβεῖν τί εἴρηκεν ἑτέρῳ πεπλήξῃ καινῶς με
τωνομασμένῳ· περανεῖς δὲ οὐδέποτε οὐδὲν πρὸς οὐδένα αὐτῶν·
οὐδέ γε ἐκεῖνοι αὐτοὶ πρὸς ἀλλήλους· ἀλλ' εὖ πάνυ φυλάττουσι τὸ μη
δὲν βέβαιον ἐᾶν εἶναι μήτ' ἐν λόγῳ μήτ' ἐν ταῖς αὑτῶν ψυχαῖς ἡγού
μενοι ὡς ἐμοὶ δοκεῖ αὐτὸ στάσιμον εἶναι· τούτῳ δὲ πάνυ πολεμοῦσιν
καὶ καθ' ὅσον δύνανται πανταχόθεν ἐκβάλλουσιν· ἴσως ὦ θεόδωρε
τοὺς ἄνδρας μαχομένους ἑώρακας· εἰρηνεύουσι δὲ οὐ συγγέγο
νας· οὐ γὰρ σοὶ ἑταῖροί εἰσιν· ἀλλ' οἶμαι τὰ τοιαῦτα τοῖς μαθηταῖς
ἐπὶ σχολῆς φράζουσιν οὓς ἂν βούλωνται ὁμοίους αὐτοῖς ποι
ῆσαι· ποίοις μαθηταῖς ὦ δαιμόνιε· οὐδὲ γίγνεται τῶν τοιούτων

εἰ πάντα ... κινεῖ ... καὶ ἀόριστα καὶ ἄστατα, ὁ πρωταγόρου λόγος ἀνάλωτος ...

ἐντεῦθεν εἰσβάλλει εἰς τοὺς ἡρακλείτου ἐλέγχους

ἀπὸ τῆς τέχνης ... λαμβάνει· δοκιμάσει ... κωδωνοῦντες τὰ κεράμια ... τὰ μὴ τοιοῦτα κρίνομεν

ἀλλ' οὐκ ἐπιστήμονες ἀπὸ ἀστάτων τῶν ἀεὶ κινουμένων

τὰ τοῦ ἡρακλείτου συγγράμματα ... μεγαλόφρονες· τοιοῦτος καὶ ἡράκλειτος γέγονε ... τοιοῦτο ... πυθαγόρ...

τῷ ἱστάσιν ... ἑαυτῶν θέσιν, πάντα κινεῖσθαι λέγουσιν

ὁμηρίους φησὶ τοὺς ἡρακλειτείους, ἀπὸ τῆς ἀεὶ κινήσεως· ἐπεὶ καὶ ὅμηρος ὠκεανόν τε θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα τηθύν

ἕτερος ἑτέρου μαθητής· ἀλλ' αὐτόματοι ἀναφύονται ὁπόθεν ἂν τύχῃ
ἕκαστος αὐτῶν ἐνθουσιάσας· καὶ τὸν ἕτερον ὁ ἕτερος οὐδὲν ἡγεῖται
εἰδέναι· παρὰ μὲν οὖν τούτων ὅπερ ἦα ἐρῶν, οὐκ ἄν ποτε λάβοις
λόγον οὔτε ἑκόντων οὔτε ἀκόντων· αὐτοὺς δὲ δεῖ παραλαβόντας,
ὥσπερ πρόβλημα ἐπισκοπεῖσθαι: καὶ μετρίως γε λέγεις: τό γε δὴ
πρόβλημα, ἄλλο τι παρειλήφαμεν, παρὰ μὲν τῶν ἀρχαίων μετὰ ποιήσε-
ως ἐπικρυπτομένων τοὺς πολλούς· ὡς ἡ γένεσις τῶν ἄλλων πάν-
των ὠκεανός τε καὶ τηθὺς ῥεύματα τυγχάνει· καὶ οὐδὲν ἕστηκε·
παρὰ δὲ τῶν ὑστέρων ἅτε σοφωτέρων ἀναφανδὸν ἀποδεικνυμένων·
ἵνα καὶ οἱ σκυτοτόμοι αὐτῶν τὴν σοφίαν μάθωσιν ἀκούσαντες· καὶ
παύσωνται ἠλιθίως οἰόμενοι τὰ μὲν ἑστάναι, τὰ δὲ κινεῖσθαι τῶν ὄν-
των· μαθόντες δὲ ὅτι πάντα κινεῖται, τιμῶσιν αὐτούς: ὀλίγου δὲ
ἐπελαθόμην ὦ θεόδωρε ὅτι ἄλλοι αὖ τἀναντία τούτοις ἀπεφήναντο·
οἷον ἀκίνητον τελέθει τῷ παντὶ ὄνομ' εἶναι· καὶ ἄλλα ὅσα μέλισσοί τε
καὶ παρμενίδαι ἐναντιούμενοι πᾶσι τούτοις διισχυρίζονται· ὡς
ἕν τε πάντα ἐστί· καὶ ἕστηκεν αὐτὸ ἐν αὑτῷ, οὐκ ἔχον χώραν ἐν ᾗ κινεῖται·
τούτοις οὖν ὦ ἑταῖρε πᾶσι τί χρησόμεθα· κατὰ σμικρὸν γὰρ προϊόν-
τες, λελήθαμεν ἀμφοτέρων εἰς τὸ μέσον πεπτωκότες· καὶ ἂν μή πῃ
ἀμυνόμενοι διαφύγωμεν, δίκην δώσομεν ὥσπερ οἱ ἐν ταῖς παλαί-
στραις διὰ γραμμῆς παίζοντες ὅταν ὑπ' ἀμφοτέρων ληφθέντες ἕλ-
κωνται εἰς τἀναντία· δοκεῖ οὖν μοι τοὺς ἑτέρους πρότερον σκεπτέον
ἐφ' οὕσπερ ὡρμήσαμεν τοὺς ῥέοντας· καὶ ἐὰν μὲν τι φαίνωνται λέ-
γοντες, συνέλξομεν μετ' αὐτῶν ἡμᾶς αὐτούς· τοὺς ἑτέρους ἐκφυγεῖν
πειρώμενοι· ἐὰν δὲ οἱ τοῦ ὅλου στασιῶται ἀληθέστερα λέγειν δο-
κῶσι, φευξόμεθα παρ' αὐτοὺς ἀπ' αὖ τῶν τὰ ἀκίνητα κινούν-
των· ἀμφότεροι δ' ἂν φανῶσι μηδὲν μέτριον λέγοντες, γελοῖοι ἐσόμε-
θα ἡγούμενοι ἡμᾶς μέν τι λέγειν φαύλους ὄντας· παμπαλαίους
δὲ καὶ πασσόφους ἄνδρας ἀποδεδοκιμακότες· ὅρα οὖν ὦ θεόδω-
ρε εἰ λυσιτελεῖ εἰς τοσοῦτον προϊέναι κίνδυνον: οὐδὲν μὲν οὖν ὦ σώ-
κρατες ἀνεκτὸν μὴ οὐ διασκέψασθαι τί λέγουσιν ἑκάτεροι τῶν ἀν-
δρῶν: σκεπτέον ἂν εἴη σοῦ γε οὕτω προθυμουμένου· δοκεῖ οὖν
μοι ἀρχὴ εἶναι τῆς σκέψεως κινήσεως πέρι· ποῖόν τί ποτε ἄρα
λέγοντες φασὶ τὰ πάντα κινεῖσθαι· βούλομαι δὲ λέγειν τὸ τοιόν-
δε· πότερον ἕν τι εἶδος αὐτῆς λέγουσιν, ἢ ὥσπερ ἐμοὶ φαίνεται

γε ὡς μετρίως καὶ δεῖ ἐκθεμένους τὸ πρόβλημα ζητεῖν ἀποδεικτικῶς· ὥσπερ πάντα κινεῖται ἢ οὔ:

ἀπὸ μὲν θεαιτήτου εἰς ἡράκλειτον· εἶτα εἰς παρμενείδην καὶ μέλισσον

πικρὰ λέξις καὶ σκωπτικὴ ἄγαν

γλυκεῖα λέξις καὶ ἐγκωμιαστικὴ τῶν ἀμφὶ παρμενίδην

ἐπιδεύρει τὸν ἡρακλείτου χορόν, ὡς ἀσεβῆ· τὰ ἱερὰ ἀκίνητα

δύο· μὴ μέντοι μόνον ἐμοὶ δοκείτω· ἀλλὰ συμμέτεχε καὶ σύ, ἵνα κοινῇ πά
σχωμεν ἄν τι καὶ δέῃ· καί μοι λέγε· ἆρα κινεῖσθαι καλεῖς, ὅταν τι χώ
ραν ἐκ χώρας μεταβάλλῃ ἢ καὶ ἐν τῷ αὐτῷ στρέφηται; Ἔγωγε: Τοῦτο
μὲν τοίνυν ἓν ἔστω εἶδος· ὅταν δὲ ᾖ μὲν ἐν τῷ αὐτῷ· γηράσκῃ δέ· ἢ μέ
λαν ἐκ λευκοῦ ἢ σκληρὸν ἐκ μαλακοῦ γίγνηται ἤ τινα ἄλλην ἀλλοίωσιν
ἀλλοιῶται· ἆρα οὐκ ἄξιον ἕτερον εἶδος φάναι κινήσεως;: Ἔμοιγε
δοκεῖ· ἀναγκαῖον μὲν οὖν: Δύο δὴ λέγω τούτω εἴδη κινήσεως· ἀλλοί
ωσιν· τὴν δὲ περιφοράν: Ὀρθῶς γε λέγων: Τοῦτο τοίνυν οὕτω διε
λόμενοι διαλεγώμεθα ἤδη τοῖς τὰ πάντα φάσκουσι κινεῖσθαι καὶ ἐ
ρωτῶμεν· πότερον πᾶν φατὲ ἀμφοτέρως κινεῖσθαι φερόμενόν τε
καὶ ἀλλοιούμενον· ἢ τὸ μέν τι ἀμφοτέρως· τὸ δ' ἑτέρως: Ἀλλὰ μὰ Δί'
ἔγωγε οὐκ ἔχω εἰπεῖν· οἶμαι δ' ἂν φάναι ἀμφοτέρως: Εἰ δέ γε μή,
ὦ ἑταῖρε, κινούμενά τε αὐτοῖς καὶ ἑστῶτα φανεῖται· καὶ οὐδὲν μᾶλ
λον ὀρθῶς ἕξει εἰπεῖν ὅτι κινεῖται τὰ πάντα ἢ ὅτι ἕστηκεν: Ἀλη
θέστατα λέγεις: Οὐκοῦν ἐπειδὴ κινεῖσθαι αὐτὰ δεῖ· τὸ δὲ μὴ κινεῖσθαι
μὴ ἐνεῖναι, πάντα δὴ πᾶσαν κίνησιν ἀεὶ κινεῖται: Ἀνάγκη:
Σκόπει δή μοι τόδε αὐτῶν· τὴν θερμότητος ἢ λευκότητος ἢ ὁτου
οῦν γένεσιν· οὐχ οὕτω πως ἐλέγομεν φάναι αὐτούς· φέρεσθαι ἕκα
στον τούτων ἅμα αἰσθήσει μεταξὺ τοῦ ποιοῦντός τε καὶ πάσχοντος·
καὶ τὸ μὲν πάσχον αἰσθητικὸν ἀλλ' οὐκ αἴσθησιν ἔτι γίγνεσθαι· τὸ δὲ ποι
οῦν ποιόν τι ἀλλ' οὐ ποιότητα; ἴσως οὖν ἡ ποιότης ἅμα ἀλλόκο
τόν τε φαίνεται ὄνομα καὶ οὐ μανθάνεις ἁθρόον λεγόμενον· κατὰ
μέρη οὖν ἄκουε· τὸ γὰρ ποιοῦν οὔτε θερμότης οὔτε λευκότης·
θερμὸν δὲ καὶ λευκὸν γίγνεται καὶ τἆλλα οὕτω· μέμνησαι γάρ που
ἐν τοῖς πρόσθεν ὅτι οὕτως ἐλέγομεν· ἓν μηδὲν αὐτὸ καθ' αὑτὸ εἶναι·
μηδ' αὖ τὸ ποιοῦν ἢ πάσχον· ἀλλ' ἐξ ἀμφοτέρων πρὸς ἄλληλα συγ
γιγνομένων τὰς αἰσθήσεις καὶ τὰ αἰσθητὰ ἀποτίκτοντα· τὰ
μὲν ποιὰ ἄττα γίγνεσθαι· τὰ δὲ αἰσθανόμενα: Μέμνημαι· πῶς δ' οὔ:
Τὰ μὲν τοίνυν ἄλλα χαίρειν ἐάσωμεν· εἴτε ἄλλως εἴτε οὕτως λέγου
σιν· οὗ δ' ἕνεκα λέγομεν, τοῦτο μόνον φυλάττωμεν ἐρωτῶντες·
κινεῖται καὶ ῥεῖ, ὥς φατε, τὰ πάντα· ἦ γάρ: Ναί: Οὐκοῦν ἀμφο
τέρας ἃς διειλόμεθα κινήσεις· φερόμενά τε καὶ ἀλλοιούμενα;
Πῶς δ' οὔ· εἴπερ γε δὴ τελέως κινήσεται: Εἰ μὲν τοίνυν ἐφέρετο
μόνον, ἠλλοιοῦτο δὲ μή, εἴχομεν ἄν που εἰπεῖν οἷα ἄττα ῥεῖ τὰ φε

ἡ ὁ στρόβιλος

ἐπεὶ δὴ τρίτον ἐκ [illegible] λεγόμενον δὲ ἀμφοτέρως [illegible] ὅπερ [illegible] ἐλέγχει

τὸ κινούμενα [illegible] καὶ ἑστῶτα [illegible]

ἀντὶ τοῦ τὰ πάντα [illegible] κινοῦντι [illegible]

[illegible] ποιότης [illegible] πουτί

[illegible]

ρόμενα ἢ πῶς λέγομεν: οὕτω: ἐπειδὴ δὲ οὐδὲ τοῦτο μένει τὸ λευ
κὸν ῥεῖν τὸ ῥέον ἀλλὰ μεταβάλλει· ὥστε καὶ αὐτοῦ τούτου εἶναι ῥοὴν
τῆς λευκότητος καὶ μεταβολὴν εἰς ἄλλην χρόαν· ἵνα μὴ ἁλῷ ταύ
τῃ μένον· ἆρά ποτε οἷόν τέ τι προσειπεῖν χρῶμα ὥστε καὶ ὀρθῶς
προσαγορεύειν: καὶ τίς μηχανὴ ὦ σώκρατες· ἢ ἄλλο γέ τι τῶν τοι
ούτων εἴπερ ἀεὶ λέγοντος ὑπεξέρχεται ἅτε δὴ ῥέον: τί δὲ περὶ
αἰσθήσεως ἐροῦμεν ὁποιασοῦν· οἷον τῆς τοῦ ὁρᾶν ἢ ἀκούειν· μένειν
ποτὲ ἐν αὐτῷ τῷ ὁρᾶν ἢ ἀκούειν: οὔκουν δεῖ γε εἴπερ πάντα κινεῖ
ται: οὔτε ἄρα ὁρᾶν προσρητέον τι μᾶλλον ἢ μὴ ὁρᾶν· οὐδέ τιν' ἄλλην
αἴσθησιν μᾶλλον ἢ μή· πάντων γε πάντως κινουμένων: οὐ γὰρ οὖν:
καὶ μὴν αἴσθησίς γε ἐπιστήμη ὡς ἔφαμεν ἐγώ τε καὶ θεαίτητος:
ἦν ταῦτα: οὐδὲν ἄρα ἐπιστήμην μᾶλλον ἢ μὴ ἐπιστήμην ἀπεκρι
νάμεθα ἐρωτώμενοι ὅτι ἐστὶν ἐπιστήμη: ἐοίκατε: καλὸν ἂν ἡμῖν
συμβαίνοι τὸ ἐπανόρθωμα τῆς ἀποκρίσεως προθυμηθεῖσιν
ἀποδεῖξαι ὅτι πάντα κινεῖται· ἵνα δὴ ἐκείνη ἡ ἀπόκρισις ὀρθὴ φα
νῇ· τὸ δ' ὡς ἔοικεν ἐφάνη εἰ πάντα κινεῖται· πᾶσα ἀπόκρισις περὶ
ὅτου ἄν τις ἀποκρίνηται ὁμοίως ὀρθὴ εἶναι· οὕτω τ' ἔχειν φάναι καὶ
μὴ οὕτω· εἰ δὲ βούλει γίγνεσθαι· ἵνα μὴ στήσωμεν αὐτοὺς τῷ λόγῳ:
ὀρθῶς λέγεις: πλήν γε ὦ θεόδωρε ὅτι οὕτω τε εἶπον καὶ οὐχ
οὕτω: δεῖ δὲ οὐδὲ τοῦτο οὕτω λέγειν· οὐδὲ γὰρ ἂν ἔτι κινοῖτο οὕτω·
οὐδ' αὖ μὴ οὕτω· οὐδὲ γὰρ τοῦτο κίνησις· ἀλλά τιν' ἄλλην φωνὴν θετέ
ον τοῖς τὸν λόγον τοῦτον λέγουσιν· ὡς νῦν γε πρὸς τὴν αὐτῶν ὑπο
θέσιν οὐκ ἔχουσι ῥήματα· εἰ μὴ ἄρα τὸ οὐδ' ὅπως· μάλιστα δ' οὕτως
ἂν αὐτοῖς ἁρμόττοι ἄπειρον λεγόμενον: οἰκειοτάτη γοῦν διάλε
κτος αὕτη αὐτοῖς: οὐκοῦν ὦ θεόδωρε τοῦ τε σοῦ ἑταίρου ἀπηλ
λάγμεθα· καὶ οὔπω συγχωροῦμεν αὐτῷ πάντ' ἄνδρα πάντων χρη
μάτων μέτρον εἶναι ἂν μὴ φρόνιμός τις ᾖ· ἐπιστήμην τε αἴσθησιν
οὐ συγχωρησόμεθα κατά γε τὴν τοῦ πάντα κινεῖσθαι μέθοδον
εἰ μή πως ἄλλως θεαίτητος ὅδε λέγει: ἄριστ' εἴρηκας ὦ
σώκρατες· τούτων γὰρ περανθέντων καὶ ἐμὲ δεῖ ἀπηλλάχθαι σοι
ἀποκρινόμενον κατὰ τὰς συνθήκας· ἐπειδὴ τὸ περὶ τοῦ πρωτα
γόρου λόγου τέλος σχοίη: μὴ πρίν γ' ἂν ὦ θεόδωρε σώκρα
της τε καὶ σὺ τοὺς φάσκοντας αὖ τὸ πᾶν ἑστάναι διέλθητε ὥσ
περ ἄρτι προὔθεσθε: νέος ὢν ὦ θεαίτητε τοὺς πρεσβυτέ

ἀντὶ τοῦ συνηρ... ἀναφασιν

τοὺς περὶ μέλισσον

ρους ἀδικεῖν διδάσκεις, ὁμολογίας παραβαίνοντας· ἀλλ' ὅσα παραι
καινομίας; ἀλλὰ παρασκευάζου ὅπως τῶν ἐπιλοίπων σωκράτει δώ
σεις λόγον: ἐάνπερ γε βούληται. ἥδιστα μέντ' ἂν ἤκουσα περὶ ὧν λέγω:
ἱππέας εἰς πεδίον προκαλῇ σωκράτη εἰς λόγους προκαλούμενος·
ἐρώτα οὖν καὶ ἀκούσῃ: ἀλλά μοι δοκῶ ὦ θεόδωρε περί γε ὧν κελεύει
θεαίτητος οὐ πείσεσθαι αὐτῷ: τί δὴ οὖν οὐ πείσεσθαι: μέλισσον μὲν
καὶ τοὺς ἄλλους· οἱ ἓν ἑστὸς λέγουσι τὸ πᾶν, αἰσχυνόμενος μὴ φορτι
κῶς σκοπῶμεν, ἧττον αἰσχύνομαι ἢ ἕνα ὄντα παρμενίδην· παρμε
νίδης δέ μοι φαίνεται. τὸ τοῦ ὁμήρου· αἰδοῖός τέ μοι εἶναι ἅμα δεινός τε·
συμπροσέμιξα γὰρ δὴ τῷ ἀνδρὶ πάνυ νέος πάνυ πρεσβύτῃ· καὶ
μοι ἐφάνη βάθος τι ἔχειν παντάπασι γενναῖον· φοβοῦμαι οὖν μὴ οὔτε
τὰ λεγόμενα ξυνιῶμεν, τί τε διανοούμενος εἶπε, πολὺ πλέον λειπώ
μεθα· καὶ τὸ μέγιστον, οὗ ἕνεκα ὁ λόγος ὥρμηται ἐπιστήμης πέρι
τί ποτ' ἐστὶν, ἄσκεπτον γένηται ὑπὸ τῶν ἐπεισκωμαζόντων λόγων, εἴ τις
αὐτοῖς πείσεται· ἄλλως τε καὶ ὃν νῦν ἐγείρομεν πλήθει ἀμήχανον,
εἴτε τις ἐν παρέργῳ σκέψεται, ἀνάξι' ἂν πάθοι· εἴτε ἱκανῶς μη
κυνόμενος, τὸ τῆς ἐπιστήμης ἀφανιεῖ· δεῖ δὲ οὐδέτερα· ἀλλὰ θε
αίτητον ὧν κυεῖ περὶ ἐπιστήμης, πειρᾶσθαι ἡμᾶς τῇ μαιευτικῇ
τέχνῃ ἀπολῦσαι: ἀλλὰ χρὴ εἰ δοκεῖ οὕτω ποιεῖν: ἔτι τοίνυν ὦ θε
αίτητε· τοσόνδε περὶ τῶν εἰρημένων ἐπίσκεψαι. αἴσθησιν γὰρ δὴ
ἐπιστήμην ἀπεκρίνω· ἦ γάρ;: ναί: εἰ οὖν τίς σε ὧδ' ἐρωτῴη· τῷ τὰ λευ
κὰ καὶ μέλανα ὁρᾷ ἄνθρωπος· καὶ τῷ τὰ ὀξέα καὶ βαρέα ἀκού
ει· εἴποις ἂν οἶμαι ὄμμασί τε καὶ ὠσίν: ἔγωγε: τὸ δὲ εὐχερὲς τῶν
ὀνομάτων τε καὶ ῥημάτων καὶ μὴ δι' ἀκριβείας ἐξεταζόμενον, τὰ μὲν
πολλὰ οὐκ ἀγεννές· ἀλλὰ μᾶλλον τὸ τούτου ἐναντίον, ἀνελεύθερον·
ἔστι δὲ ὅτε ἀναγκαῖον· οἷον καὶ νῦν ἀνάγκη ἐπιλαβέσθαι τῆς ἀποκρίσε
ως ἣν ἀποκρίνει, ᾗ οὐκ ὀρθή· σκόπει γάρ· ἀπόκρισις ποτέρα ὀρ
θοτέρα· ᾧ ὁρῶμεν τοῦτο εἶναι ὀφθαλμοὺς, ἢ δι' οὗ ὁρῶμεν· καὶ ᾧ ἀ
κούομεν ὦτα, ἢ δι' οὗ ἀκούομεν: δι' ὧν ἕκαστα αἰσθανόμεθα, ἔμοιγε
δοκεῖ ὦ σώκρατες μᾶλλον ἢ οἷς: δεινὸν γάρ που ὦ παῖ, εἰ πολλαί
τινες ἐν ἡμῖν ὥσπερ ἐν δουρείοις ἵπποις αἰσθήσεις ἐγκάθην
ται· ἀλλὰ μὴ εἰς μίαν τινὰ ἰδέαν, εἴτε ψυχὴν εἴτε ὅτι δεῖ καλεῖν, πάν
τα ταῦτα ξυντείνει· ᾗ διὰ τούτων οἷον ὀργάνων αἰσθανόμεθα ὅσα
αἰσθητά: ἀλλά μοι δοκεῖ οὕτω μᾶλλον ἢ ἐκείνως: τοῦδέ τοι ἕνεκα

ἀντὶ τοῦ πολλὰ ἀνηρόντες ἐν καὶ περὶ φιλήσειν

φαίνεται καὶ ἀριστοτέλης ἐμὴν τὴν παρμενείδου· καὶ νῦν φοβεῖσθαι ἔξεστιν καὶ τὸ μὴ ἐπιχειρεῖν βασανίζειν τὰ τοῦ παρμενείδου

ἐρωτήματι καὶ αὐτουτίνι

οὐχ ὡς οἱ δούρειοι ἵπποι πολυαίσθητοι, οἷς οὐδὲ μία αἴσθησις· ἀλλ' ἔλαβε τοῦτο ἀπὸ τοῦ δουρείου ἵππου, ὃν ἡ τροία εἵλκυσεν, οἳ ἐλλήνες τοῖς κοίλοις αὐτοῦ ἐγκεκρυμμένων ἑαυτῶν τῶν ἀρίστων· διὸ καὶ πάνυ εὐσήμως τὸ ἐγκάθηνται· οὐδὲ τὸ μηχάνημα, ἀλλὰ τῶν ἐγκεκρυμμένων αἱ αἰσθήσεις

αὐτά σοι διακριβοῦμαι· εἴ τινι ἡμῶν αὐτῶν τῷ αὐτῷ διὰ μὲν ὀφθαλμῶν
ἐφικνούμεθα λευκῶν τε καὶ μελάνων· διὰ δὲ τῶν ἄλλων, ἑτέρων αὖ τι-
νῶν· καὶ ἕξεις ἐρωτώμενος πάντα τὰ τοιαῦτα εἰς τὸ σῶμα ἀναφέ-
ρειν· ἴσως δὲ βέλτιον σὲ λέγειν αὐτὰ ἀποκρινόμενον μᾶλλον ἢ ἐμὲ
ὑπὲρ σοῦ πολυπραγμονεῖν· καί μοι λέγε· θερμὰ καὶ σκληρὰ καὶ κοῦ-
φα καὶ γλυκέα δι' ὧν αἰσθάνῃ, ἆρα οὐ τοῦ σώματος ἕκαστα τίθης·
ἢ ἄλλου τινός: οὐδενὸς ἄλλου: ἦ καὶ ἐθελήσεις ὁμολογεῖν ἃ δι' ἑτέ-
ρας δυνάμεως αἰσθάνῃ, ἀδύνατον εἶναι δι' ἄλλης ταῦτ' αἰσθέσθαι·
οἷον ἃ δι' ἀκοῆς, δι' ὄψεως· ἢ ἃ δι' ὄψεως, δι' ἀκοῆς: πῶς γὰρ οὐκ
ἐθελήσω: εἴ τι ἄρα περὶ ἀμφοτέρων διανοῇ, οὐκ ἂν διά γε τοῦ ἑτέ-
ρου ὀργάνου· οὐδ' αὖ διὰ τοῦ ἑτέρου περὶ ἀμφοτέρων αἰσθάνοιο ἄν:
οὐ γὰρ οὖν: περὶ δὴ φωνῆς καὶ περὶ χρόας πρῶτον μὲν αὐτὸ τοῦτο
περὶ ἀμφοτέρων ἦ διανοῇ ὅτι ἀμφοτέρω ἐστόν: ἔγωγε: οὐκοῦν καὶ
ὅτι ἑκάτερον ἑκατέρου μὲν ἕτερον· ἑαυτῷ δὲ ταὐτόν: τί μήν: καὶ
ὅτι ἀμφοτέρω δύο, ἑκάτερον δὲ ἕν: καὶ τοῦτο: οὐκοῦν καὶ εἴτε ἀνο-
μοίω εἴτε ὁμοίω ἀλλήλοιν, δυνατὸς εἶ ἐπισκέψασθαι: ἴσως: ταῦ-
τα δὴ πάντα διὰ τίνος περὶ αὐτοῖν διανοῇ· οὔτε γὰρ δι' ἀκοῆς
οὔτε δι' ὄψεως, οἷόν τε τὸ κοινὸν λαμβάνειν περὶ αὐτῶν· ἔτι δὲ
καὶ τόδε τεκμήριον περὶ οὗ λέγομεν· εἰ γὰρ δυνατὸν εἴη ἀμφοτέ-
ρω σκέψασθαι, ἆρ' ἐστὸν ἁλμυρὼ ἢ οὔ· οἶσθ' ὅτι ἕξεις εἰπεῖν ᾧ ἐπι-
σκέψῃ· καὶ τοῦτο οὔτε ὄψις οὔτε ἀκοὴ φαίνεται: ἀλλά τι ἄλλο:
τί δ' οὐ μέλλει ἥ γε διὰ τῆς γλώττης δύναμις: καλῶς λέγεις· ἡ
δὲ δὴ διὰ τίνος δύναμις, τό τ' ἐπὶ πᾶσι κοινὸν καὶ τὸ ἐπὶ τούτοις
δηλοῖ σοι· ᾧ τὸ ἔστιν ἐπονομάζεις καὶ τὸ οὐκ ἔστι καὶ ἃ νῦν δὴ ἠρωτῶ-
μεν περὶ αὐτῶν· τούτοις πᾶσι ποῖα ἀποδώσεις ὄργανα, δι' ὧν
αἰσθάνεται ἡμῶν τὸ αἰσθανόμενον ἕκαστα: οὐσίαν λέγεις καὶ τὸ
μὴ εἶναι, καὶ ὁμοιότητα καὶ ἀνομοιότητα, καὶ τὸ ταὐτόν τε καὶ τὸ ἕ-
τερον· ἔτι δὲ ἕν τε καὶ τὸν ἄλλον ἀριθμὸν περὶ αὐτῶν· δῆλον δὲ ὅτι
καὶ ἄρτιόν τε καὶ περιττὸν ἐρωτᾷς· καὶ τἆλλα ὅσα τούτοις ἕπε-
ται· διὰ τίνος ποτὲ τῶν τοῦ σώματος τῇ ψυχῇ αἰσθανόμεθα:
ὑπέρευ ὦ Θεαίτητε ἀκολουθεῖς· καὶ ἔστιν ἃ ἐρωτῶ αὐτὰ ταῦτα:
ἀλλὰ μὰ Δία ὦ Σώκρατες ἔγωγε οὐκ ἂν ἔχοιμι εἰπεῖν· πλήν γ' ὅτι
μοι δοκεῖ τὴν ἀρχὴν οὐδ' εἶναι τοιοῦτον οὐδὲν τούτοις ὄργανον ἴδιον
ὥσπερ ἐκείνοις· ἀλλ' αὐτὴ δι' αὑτῆς ἡ ψυχὴ τὰ κοινά μοι φαίνεται

φωνῆς καὶ χρόαν

περὶ πάντων ἐπισκοπεῖν: καλὸς γὰρ εἶ ὦ θεαίτητε καὶ οὐχ ὡς ἔλεγε
θεόδωρος, αἰσχρός· ὁ γὰρ καλῶς λέγων καλός τε καὶ ἀγαθός· πρὸς
δὲ τῷ καλῷ, εὖ ἐποίησάς με μάλα συχνοῦ λόγου ἀπαλλάξας· εἰ φαί-
νεταί σοι τὰ μὲν αὐτὴ δι' αὑτῆς ἡ ψυχὴ ἐπισκοπεῖν· τὰ δὲ διὰ τῶν τοῦ σώ-
ματος δυνάμεων· τοῦτο γὰρ ἦν ὃ καὶ αὐτῷ μοι ἐδόκει· ἐβουλόμην
δὲ καὶ σοὶ δόξαι: ἀλλὰ μὴν φαίνεταί γε: ποτέρων οὖν τίθης τὴν
οὐσίαν· τοῦτο γὰρ μάλιστα ἐπὶ πάντων παρέπεται: ἐγὼ μὲν ὧν αὐτὴ
ἡ ψυχὴ καθ' αὑτὴν ἐπορέγεται: ἦ καὶ τὸ ὅμοιον καὶ τὸ ἀνόμοιον καὶ τὸ
ταὐτὸν καὶ ἕτερον: ναί: τί δαὶ καλὸν καὶ αἰσχρὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ κακόν:
καὶ τούτων μοι δοκεῖ ἐν τοῖς μάλιστα πρὸς ἄλληλα σκοπεῖσθαι τὴν
οὐσίαν ἀναλογιζομένη ἐν ἑαυτῇ τὰ γεγονότα καὶ τὰ παρόντα πρὸς
τὰ μέλλοντα: ἔχε δή: ἄλλο τι τοῦ μὲν σκληροῦ τὴν σκληρότητα διὰ
τῆς ἐπαφῆς αἰσθήσεται· καὶ τοῦ μαλακοῦ τὴν μαλακότητα ὡσαύ-
τως: ναί: τὴν δέ γε οὐσίαν καὶ ὅτι ἐστὸν καὶ τὴν ἐναντιότητα
πρὸς ἀλλήλω καὶ τὴν οὐσίαν αὖ τῆς ἐναντιότητος, αὐτὴ ἡ ψυχὴ ἐ-
πανιοῦσα καὶ συμβάλλουσα πρὸς ἄλληλα, κρίνειν πειρᾶται ἡμῖν:
πάνυ μὲν οὖν: οὐκοῦν τὰ μὲν εὐθὺς γενομένοις πάρεστι φύσει
αἰσθάνεσθαι ἀνθρώποις τε καὶ θηρίοις· ὅσα διὰ τοῦ σώματος πα-
θήματα ἐπὶ τὴν ψυχὴν τείνει· τὰ δὲ περὶ τούτων ἀναλογίσματα
πρός τε οὐσίαν καὶ ὠφέλειαν μόγις καὶ ἐν χρόνῳ διὰ πολλῶν πρα-
γμάτων καὶ παιδείας παραγίγνεται, οἷς ἂν καὶ παραγίγνηται:
παντάπασι μὲν οὖν: οἷόν τε οὖν ἀληθείας τυχεῖν ᾧ μηδὲ οὐσίας:
ἀδύνατον: οὗ δὲ ἀληθείας τις ἀτυχήσει, ποτὲ τούτου ἐπι-
στήμων ἔσται: καὶ πῶς ἂν ὦ σώκρατες: ἐν μὲν ἄρα τοῖς παθήμα-
σιν οὐκ ἔνι ἐπιστήμη· ἐν δὲ τῷ περὶ ἐκείνων συλλογισμῷ· οὐσί-
ας γὰρ καὶ ἀληθείας, ἐνταῦθα μὲν ὡς ἔοικε δυνατὸν ἅψασθαι· ἐκεῖ
δέ, ἀδύνατον. φαίνεται: ἦ οὖν ταὐτὸν ἐκεῖνό τε καὶ τοῦτο καλεῖς
τοσαύτας διαφορὰς ἔχοντε: οὔκουν δὴ δίκαιόν γε: τί οὖν δὴ
ἐκείνῳ ἀποδίδως ὄνομα τῷ ὁρᾶν ἀκούειν ὀσφραίνεσθαι
ψύχεσθαι θερμαίνεσθαι· αἰσθάνεσθαι: ἔγωγε: τί γὰρ ἄλλο: ξύμ-
παν ἄρ' αὐτὸ καλεῖς αἴσθησιν: ἀνάγκη: ᾧ γε φαμὲν οὐ μέτεστιν ἀλη-
θείας ἅψασθαι· οὐδὲ γὰρ οὐσίας: οὐ γὰρ οὖν: οὐδ' ἄρ' ἐπιστήμης:
οὐ γάρ: οὐκ ἄρ' ἂν εἴη ποτὲ ὦ θεαίτητε αἴσθησίς τε καὶ ἐπιστήμη
ταὐτόν: οὐ φαίνεται ὦ σώκρατες· καὶ μάλιστά γε νῦν καταφανέ-

καταφανέστατον γέγονεν ἄλλο ὂν αἰσθήσεως ἐπιστήμη· ἀλλ' οὔ τι μὲν δὴ τούτου
γε ἕνεκα ἠρχόμεθα διαλεγόμενοι, ἵνα εὕρωμεν τί ποτ' ἔστιν οὐκ ἐπι-
στήμη, ἀλλὰ τί ἐστιν. ὅμως δὲ τοσοῦτόν γε προβεβήκαμεν, ὥστε μὴ
ζητεῖν αὐτὴν ἐν αἰσθήσει τὸ παράπαν, ἀλλ' ἐν ἐκείνῳ τῷ ὀνόματι,
ὅτι ποτ' ἔχει ἡ ψυχή, ὅταν αὐτὴ καθ' αὑτὴν πραγματεύηται περὶ
τὰ ὄντα· ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε καλεῖται, ὦ Σώκρατες, ὡς ἐγᾦμαι, δο-
ξάζειν· ὀρθῶς γὰρ οἴει, ὦ φίλε. καὶ ὅρα δὴ νῦν πάλιν ἐξ ἀρχῆς
πάντα τὰ πρόσθεν ἐξαλείψας, εἴ τι μᾶλλον καθορᾷς, ἐπειδὴ ἐνταῦ-
θα προελήλυθας. καὶ λέγε αὖθις τί ποτ' ἐστὶν ἐπιστήμη· δόξαν
μὲν πᾶσαν εἰπεῖν, ὦ Σώκρατες, ἀδύνατον· ἐπειδὴ καὶ ψευδής ἐστι
δόξα· κινδυνεύει δὲ ἡ ἀληθὴς δόξα ἐπιστήμη εἶναι· καί μοι τοῦ-
το ἀποκεκρίσθω· ἐὰν γὰρ μὴ φανῇ προϊοῦσιν ὥσπερ τὸ νῦν, ἄλ-
λο τι πειρασόμεθα λέγειν· οὕτω μέντοι χρή, ὦ Θεαίτητε, λέγειν
προθύμως μᾶλλον ἢ ὡς τὸ πρῶτον ὤκνεις ἀποκρίνεσθαι· ἐὰν γὰρ
οὕτω δρῶμεν, δυοῖν θάτερα· ἢ εὑρήσομεν ἐφ' ὃ ἐρχόμεθα, ἢ ἧττον
οἰησόμεθα εἰδέναι ὃ μηδαμῇ ἴσμεν· καίτοι οὐκ ἂν εἴη μεμπτὸς
μισθὸς ὁ τοιοῦτος· καὶ δὴ καὶ νῦν τί φῄς· δυοῖν ὄντοιν ἰδέαιν
δόξης, τοῦ μὲν ἀληθινοῦ, ψευδοῦς δὲ τοῦ ἑτέρου, τὴν ἀληθῆ
δόξαν ἐπιστήμην ὁρίζει· ἔγωγε· τοῦτο γὰρ αὖ νῦν μοι φαίνεται·
ἆρ' οὖν ἔτ' ἄξιον περὶ δόξης ἀναλαβεῖν πάλιν· τὸ ποῖον δὴ λέγεις·
θράττει μέ πως νῦν τε καὶ ἄλλοτε δὴ πολλάκις· ὥστ' ἐν ἀπορίᾳ
πολλῇ πρὸς ἐμαυτὸν καὶ πρὸς ἄλλον γεγονέναι, οὐκ ἔχοντα εἰ-
πεῖν τί ποτ' ἐστὶ τοῦτο τὸ πάθος παρ' ἡμῖν καὶ τίνα τρόπον ἐγγι-
γνόμενον· τὸ ποῖον δή· τὸ δοξάζειν τινὰ ψευδῆ. σκοπῶ δὴ καὶ
νῦν ἔτι διστάζων, πότερον ἐάσωμεν αὐτό, ἢ ἐπισκεψώμεθα ἄλλον
τρόπον ἢ ὀλίγον πρότερον· τί μήν, ὦ Σώκρατες, εἴπερ γε καὶ
ὁπῃτιοῦν φαίνεται δεῖν· ἄρτι γὰρ οὐ κακῶς γε σὺ καὶ Θεόδωρος
ἐλέγετε σχολῆς πέρι, ὡς οὐδὲν ἐν τοῖς τοιοῖσδε κατεπείγει·
ὀρθῶς ὑπέμνησας· ἴσως γὰρ οὐκ ἀπὸ καιροῦ πάλιν ὥσπερ
ἴχνος μετελθεῖν· κρεῖττον γάρ που σμικρὸν εὖ ἢ πολὺ μὴ ἱκανῶς
περᾶναι· τί μήν· πῶς οὖν; τί δὴ καὶ λέγομεν; ψευδῆ φαμὲν ἑ-
κάστοτε εἶναι δόξαν, καί τινα ἡμῶν δοξάζειν ψευδῆ, τὸν δ' αὖ ἀλη-
θῆ, ὡς φύσει οὕτως ἐχόντων· φαμὲν γὰρ δή· οὐκοῦν τόδε
γ' ἔσθ' ἡμῖν περὶ πάντα καὶ καθ' ἕκαστον, ἤτοι εἰδέναι ἢ μὴ εἰδέναι·

πρῶτον ἐπιχείρημα κατασκευάζον ὅτι οὐκ [illegible] ψευδὴς δόξα α

τρία ἐπιχειρήματα κατὰ τῆς ψευδοδοξίας
ἐκτίθεται· εἶτα προβὰς [illegible] καὶ ἐκ κρί-
σεως λέγει [illegible] τὸ μὲν πρῶτον καὶ τὸ τρίτον [illegible]
[illegible] λύσεως· τὸ δὲ δεύτερον ἀποδέχεται· δι-
ὸ [illegible] ἔλαβεν, τὸ μηδαμῶς ὄν

μανθάνειν γὰρ καὶ ἐπιλανθάνεσθαι μεταξὺ τούτων ὡς ὄντα, χαίρειν λέγω ἐν τῷ παρόντι· νῦν γὰρ ἡμῖν πρὸς λόγον ἐστὶν οὐδέν: ἀλλὰ μὴν ὦ σώκρατες ἄλλο γ᾽ οὐδὲν λείπεται περὶ ἕκαστον πλὴν τὸ εἰδέναι καὶ μὴ εἰδέναι: οὐκοῦν ἤδη ἀνάγκη τὸν δοξάζοντα δοξάζειν ἢ ὧν τι οἶδεν, ἢ μὴ οἶδεν: ἀνάγκη: καὶ μὴν εἰδότα γε μὴ εἰδέναι τὸ αὐτὸ ἢ μὴ εἰδότα εἰδέναι ἀδύνατον: πῶς δ᾽ οὔ: ἆρ᾽ οὖν ὁ τὰ ψευδῆ δοξάζων ἃ οἶδε, ταῦτα οἴεται οὐ ταῦτα εἶναι ἀλλὰ ἕτερα ἄττα ὧν οἶδε· καὶ ἀμφότερα εἰδὼς, ἀγνοεῖ ἀμφότερα: ἀλλ᾽ ἀδύνατον ὦ σώκρατες: ἀλλ᾽ ἆρα ἃ μὴ οἶδεν ἡγεῖται αὐτὰ εἶναι ἕτερα ἄττα ὧν μὴ οἶδε· καὶ τοῦτ᾽ ἔστι τῷ μήτε θεαίτητον μήτε σωκράτη εἰδότι, εἰς τὴν διάνοιαν λαβεῖν ὡς ὁ σωκράτης θεαίτητος· ἢ ὁ θεαίτητος σωκράτης: καὶ πῶς ἄν: ἀλλ᾽ οὐ μὴν ἅ γέ τις οἶδεν, οἴεταί που ἃ μὴ οἶδεν αὐτὰ εἶναι· οὐδ᾽ αὖ ἃ μὴ οἶδεν ἃ οἶδε· τέρας γὰρ ἔσται· πῶς οὖν ἂν ἔτι ψευδῆ δοξάσειεν· ἐκτὸς γὰρ τούτων, ἀδύνατόν που δοξάζειν ἐπείπερ πάντ᾽ ἢ ἴσμεν, ἢ οὐκ ἴσμεν· ἐν δὲ τούτοις, οὐδαμοῦ φαίνεται δυνατὸν ψευδῆ δοξάσαι: ἀληθέστατα: ἆρ᾽ οὖν οὐ ταύτῃ σκεπτέον ὃ ζητοῦμεν κατὰ τὸ εἰδέναι καὶ μὴ εἰδέναι ἰόντας· ἀλλὰ κατὰ τὸ εἶναι καὶ μή: πῶς λέγεις: μὴ ἁπλοῦν ᾖ, ὅτι ὁ τὰ μὴ ὄντα περὶ ὁτουοῦν δοξάζων, οὐκ ἔσθ᾽ ὡς οὐ ψευδῆ δοξάσει, κἂν ὁπωσοῦν ἄλλως τὰ τῆς διανοίας ἔχῃ: εἰκός γ᾽ αὖ ὦ σώκρατες: πῶς οὖν· τί ἐροῦμεν ὦ θεαίτητε, ἐάν τις ἡμᾶς ἀνακρίνῃ, δυνατὸν δὲ ὁτῳοῦν ὃ λέγεται, καί τις ἀνθρώπων τὸ μὴ ὂν δοξάσει, εἴτε περὶ τῶν ὄντων του, εἴτε αὐτὸ καθ᾽ αὑτό· καὶ ἡμεῖς δὴ ὡς ἔοικε πρὸς ταῦτα φήσομεν· ὅταν γε μὴ ἀληθῆ οἴηται οἰόμενος. ἢ πῶς ἐροῦμεν: οὕτως. ἦ οὖν καὶ ἄλλοθί που τὸ τοιοῦτόν ἐστιν: τὸ ποῖον: εἴ τις ὁρᾷ μέν τι, ὁρᾷ δὲ οὐδέν: καὶ πῶς: ἀλλὰ μὴν εἰ ἕν γέ τι ὁρᾷ, τῶν ὄντων τι ὁρᾷ. ἢ σὺ οἴει ποτὲ τὸ ἓν ἐν τοῖς μὴ οὖσιν εἶναι: οὐκ ἔγωγε: ὁ ἄρα ἕν γέ τι ὁρῶν, ὄν τι ὁρᾷ: φαίνεται: καὶ ὁ ἄρα τι ἀκούων, ἕν γέ τι ἀκούει καὶ ὂν ἀκούει: ναί: καὶ ὁ ἁπτόμενος δή του ἑνός γέ του ἅπτεται καὶ ὄντος, εἴπερ ἑνός: καὶ τοῦτο: ὁ δὲ δὴ δοξάζων, οὐχ ἕν τι δοξάζει: ἀνάγκη: ὁ δ᾽ ἕν τι δοξάζων, οὐκ ὄν τι: συγχωρῶ: ὁ ἄρα μὴ ὂν δοξάζων, οὐδὲν δοξάζει: οὐ φαίνεται: ἀλλὰ μὴν ὅ γε μηδὲν δοξάζων τὸ παράπαν οὐδὲ δοξάζει: δῆλον ὡς ἔοικεν: οὐκ ἄρα οἷόν τε τὸ μὴ ὂν δοξάζειν, οὔτε περὶ τῶν ὄντων, οὔτε αὐτὸ καθ᾽ αὑτό:

πρῶτον ἐπιχείρημα [illegible] ψευδοδοξ[illegible]

οὐ φαίνεται: ἀλλ' ὅτι ἄρ' ἐστὶ τὸ ψευδῆ δοξάζειν τοῦ τὰ μὴ ὄντα δοξάζειν: ἄλλο ἔοικεν: οὐ γὰρ οὕτως οὔτε ὡς ὀλίγον πρότερον ἐσκοποῦμεν ψευδής ἐστι δόξα ἐν ἡμῖν: οὐ γὰρ οὖν δή: ἀλλ' ἆρα ὧδε γιγνόμενον τοῦτο προσαγορεύομεν: πῶς: ἀλλοδοξίαν τινὰ οὖσαν ψευδῆ φαμὲν εἶναι δόξαν ὅταν τίς τῶν ὄντων ἄλλο αὖ τῶν ὄντων ἀνταλλαξάμενος τῇ διανοίᾳ φῇ εἶναι· οὕτω γὰρ ὂν μὲν ἀεὶ δοξάζει ἕτερον δὲ ἀνθ' ἑτέρου· καὶ ἁμαρτάνων οὗ ἐσκόπει, δικαίως ἂν καλοῖτο ψευδῆ δοξάζων: ὀρθότατά μοι νῦν δοκεῖς εἰρηκέναι·

τὸ μὲν ἕτερον [illegible]

ὅταν γάρ τις ἀντὶ καλοῦ αἰσχρὸν· ἢ ἀντὶ αἰσχροῦ καλὸν δοξάζῃ, τότε ὡς ἀληθῶς δοξάζει ψευδῆ: δῆλος εἶ ὦ θεαίτητε καταφρονῶν μου καὶ οὐ δεδιώς: τί μάλιστα: οὐκ ἂν οἶμαί σοι δοκῶ τοῦ ἀληθῶς ψευδοῦς ἀντιλαμβάνεσθαι ἐρόμενος, εἰ οἷόν τε ταχὺ βραδέως· ἢ κοῦφον βαρέως· ἢ ἄλλο τι ἐναντίον μὴ κατὰ τὴν αὑτοῦ φύσιν ἀλλὰ κατὰ τὴν τοῦ ἐναντίου γίγνεσθαι ἑαυτῷ ἐναντίως· τοῦτο μὲν οὖν ἵνα μὴ μάτην θαρρήσῃς ἀφίημι· ἀρέσκει δὲ ὡς φῄς τὸ τὰ ψευδῆ δοξάζειν ἀλλοδοξεῖν εἶναι: ἔμοιγε:

ἐπεὶ λέγει [illegible] τὰ ἁμαρτήματα μεγάλα

ἔστιν ἄρα κατὰ τὴν σὴν δόξαν ἕτερόν τι ὡς ἕτερον καὶ μὴ ὡς ἐκεῖνο τῇ διανοίᾳ τίθεσθαι: ἔστι μέντοι: ὅταν οὖν τοῦθ' ἡ διάνοιά του δρᾷ οὐ καὶ ἀνάγκη αὐτὴν ἤτοι ἀμφότερα ἢ τὸ ἕτερον διανοεῖσθαι: ἀνάγκη μὲν οὖν: ἤτοι ἅμα γε ἢ ἐν μέρει: κάλλιστα: τὸ δὲ διανοεῖσθαι ἆρ' ὅπερ ἐγὼ καλεῖς: τί καλῶν: λόγον ὃν αὐτὴ πρὸς αὑτὴν ἡ ψυχὴ διεξέρχεται περὶ ὧν ἂν σκοπῇ· ὥς γε μὴ εἰδώς σοι ἀποφαίνομαι. τοῦτο γάρ μοι ἰνδάλλεται διανοουμένη, οὐκ ἄλλο τι ἢ διαλέγεσθαι αὐτὴ ἑαυτὴν ἐρωτῶσα καὶ ἀποκρινομένη καὶ φάσκουσα καὶ οὐ φάσκουσα· ὅταν δὲ ὁρίσασα εἴτε βραδύτερον εἴτε καὶ ὀξύτερον ἐπάξασα τὸ αὐτὸ ἤδη φῇ καὶ μὴ διστάζῃ, δόξαν ταύτην τίθεμεν αὐτῆς· ὥστ' ἔγωγε τὸ δοξάζειν, λέγειν καλῶ· καὶ τὴν δόξαν λόγον εἰρημένον· οὐ μέντοι πρὸς ἄλλον, οὐδὲ φωνῇ, ἀλλὰ σιγῇ πρὸς αὑτόν· σὺ δὲ τί: κἀγώ: ὅταν ἄρα τις τὸ ἕτερον ἕτερον δοξάζῃ, καὶ φησὶν ὡς ἔοικε τὸ ἕτερον ἕτερον εἶναι πρὸς ἑαυτόν: τί μήν: ἀναμιμνῄσκου δὴ εἴ ποτ' εἶπες πρὸς σεαυτὸν ὅτι παντὸς μᾶλλον τό τοι καλὸν αἰσχρόν ἐστιν, ἢ τὸ ἄδικον δίκαιον, ἢ καὶ τὸ πάντων κεφάλαιον σκόπει, εἴ ποτ' ἐπεχείρησας σεαυτὸν πείθειν ὡς παντὸς μᾶλλον τὸ ἕτερον ἕτερόν ἐστιν, ἢ πᾶν τοὐναντίον, οὐδ' ἐν ὕπνῳ ποτὲ

ποτε ἐτόλμησας εἰπεῖν πρὸς σεαυτὸν ὅτι παντὸς μᾶλλον ἄρα τὸ
περιττὸν ἄρτιόν ἐστιν ἢ ἄλλο τι οὕτως: ἀληθῆ λέγεις: ἀλλ' ὅρα δὲ
τινα οἴει ὑγιαίνοντα ἢ μαινόμενον τολμῆσαι σπουδῇ πρὸς
ἑαυτὸν εἰπεῖν ἀναπείθοντα αὑτὸν ὡς ἀνάγκη τὸν βοῦν ἵππον εἶ-
ναι ἢ τὰ δύο ἕν: μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε: οὐκοῦν εἰ τὸ λέγειν πρὸς ἑαυ-
τὸν δοξάζειν ἐστίν, οὐδεὶς ἀμφότερά γε λέγων καὶ δοξάζων καὶ ἐ-
φαπτόμενος ἀμφοῖν τῇ ψυχῇ, εἴποι ἂν καὶ δοξάσειεν ὡς τὸ ἕτερον
ἕτερόν ἐστιν· ἐατέον δὲ καὶ σοὶ τὸ ῥῆμα ἐπὶ τῶν ἐν μέρει· ἐπειδὴ τὸ
ῥῆμα ἕτερον τῷ ἑτέρῳ κατὰ ῥῆμα ταὐτόν ἐστι, περὶ τοῦ ἑτέρου λέ-
γω γὰρ αὐτὸ τῇδε· μηδένα δοξάζειν ὡς τὸ αἰσχρὸν καλὸν ἢ ἄλλο τι
τῶν τοιούτων: ἀλλ' ὦ Σώκρατες ἐῶ τε καί μοι δοκεῖ ὡς λέγεις:
ἄμφω μὲν ἄρα δοξάζοντα ἀδύνατον τό γε ἕτερον ἕτερον δοξάζειν:
ἔοικεν: ἀλλὰ μὴν τὸ ἕτερόν γε μόνον δοξάζων, τὸ δὲ ἕτερον μηδα-
μῆ, οὐδέποτε δοξάσει τὸ ἕτερον ἕτερον εἶναι: ἀληθῆ λέγεις:
ἀναγκάζοιτο γὰρ ἂν ἐφάπτεσθαι καὶ οὗ μὴ δοξάζει: οὔτ' ἄρ' ἀμφό-
τερα οὔτε τὸ ἕτερον δοξάζοντι ἐγχωρεῖ ἀλλοδοξεῖν· ὥστ' εἴ τις ὁρι-
εῖται δόξαν εἶναι ψευδῆ τὸ ἑτεροδοξεῖν, οὐδὲν ἂν λέγοι· οὔτε
γὰρ ταύτῃ, οὔτε κατὰ τὰ πρότερα φαίνεται ψευδὴς ἐν ἡμῖν
οὖσα δόξα: οὐκ ἔοικεν: ἀλλὰ μέντοι ὦ Θεαίτητε εἰ τοῦτο μὴ
φανήσεται ὄν, πολλὰ ἀναγκασθησόμεθα ὁμολογεῖν καὶ ἄτο-
πα: τὰ ποῖα δή: οὐκ ἐρῶ σοι πρὶν ἂν πανταχῇ πειραθῶ σκο-
πῶν. αἰσχυνοίμην γὰρ ἂν ὑπὲρ ἡμῶν ἐν ᾧ ἀποροῦμεν ἀναγ-
καζομένων ὁμολογεῖν οἷα λέγω· ἀλλ' ἐὰν εὕρωμεν καὶ ἐλεύ-
θεροι γενώμεθα, τότε ἤδη περὶ τῶν ἄλλων ἐροῦμεν ὡς πα-
σχόντων αὐτά, ἐκτὸς τοῦ γελοίου ἑστῶτες· ἐὰν δὲ πάντῃ ἀ-
πορήσωμεν, ταπεινωθέντες οἶμαι τῷ λόγῳ, παρέξομεν ὡς
ναυτιῶντες πατεῖν τε καὶ χρῆσθαι ὅτι ἂν βούληται· ᾗ οὖν ἔτι πό-
ρον τινὰ εὑρίσκω τοῦ ζητήματος ἡμῖν, ἄκουε: λέγε μόνον:
Οὐ φήσω ἡμᾶς ὀρθῶς ὁμολογῆσαι ἡνίκα ὡμολογήσαμεν
ἅ τις οἶδεν, ἀδύνατον δοξάσαι ἃ μὴ οἶδεν εἶναι αὐτὰ καὶ ψευ-
σθῆναι· ἀλλά πῃ δυνατόν: ἆρα λέγεις ὃ καὶ ἐγὼ τότε ὑπώ-
πτευσα, ἡνίκ' αὐτὸ ἔφαμεν τοιοῦτον εἶναι, ὅτι ἐνίοτ' ἐγὼ γι-
γνώσκων Σωκράτη, πόρρωθεν δὲ ὁρῶν ἄλλον ὃν οὐ γιγνώ-
σκω, ᾠήθην εἶναι Σωκράτη ὃν οἶδα· γίγνεται γὰρ δὴ ἐν

ὡς οἱ πυθαγόρειοι:~

ἀντὶ τοῦ ψυχὴν τῇ γενέσει κλύδωνα

ἐκπεσούμεθα φησὶν εἰς τὸ πυθαγόρειον ἀδόκιμα:~

ἐὰν φησὶν ἐπιλυσώμεθα τὰ τρία ἐπιχειρήματα τὰ τὴν ψευδοδοξίαν ἀναιροῦντα. ἐλεύθεροι τῶν ἐνισταμένων κατὰ ψευδοδοξίας γενόμεθα

γελοίου· τὸ αἰσχρῶς ἡμᾶς ἀσθενεῖ· αἰσχρὸν δέ, τὸ τὰ ψευδῆ ὁμολογεῖν· ἀσθένεια δέ, τὸ μὴ δύνασθαι τὰ σοφίσματα λύειν:~

ἡ συμπλοκὴ τῆς αἰσθήσεως καὶ τῆς δόξης ἔλυσεν τὸ ἄπορον:~

τοῦ ὁμολογεῖν εἶναι ψευδοδοξίαν

[cross-shaped marginal scholion, partly legible:] πῶς ἢ τί φησιν ἐμπρόσθεν ἡμῖν συγχωρήσει τις ἀδύνατα οἷα τις δοξάσαι αὐτά ... οὐκ οἶδα· ἴσως δὲ ἀντιτενεῖ· καὶ τοῦτο προσέθηκεν ... ἐν τῷ περὶ τὸ αἰσθάνεσθαι ... ψευδῆ δοξάζειν ... οὐ χρὴ ... περὶ τῶν ἔξω τῆς αἰσθήσεως ... εἰ δυνατὸν συστῆναι ψευδοδοξίαν· οἷς ἐπὶ τῶν παρατεταμένως τοῖς καλουμένων ψευδαρίων· οὐ γὰρ διὰ μίξιν αἰσθήσεως ψευδογραφεῖ

τῶι τοιούτωι οἷον λέγεις: οὐκοῦν ἀπεστάτει μὲν αὐτοῦ ὅτι αἰσθόμενον,
ἐποίει ἃ ἐπίσταται μὴ εἰδέναι: πάνυ μὲν οὖν: καὶ γὰρ οὕτω
τιθῶμεν· ἀλλ' ὧδε· ἴσως πῆι ἡμῖν συγχωρήσεται· ἴσως δὲ ἀντιτε-
νεῖ. ἀλλὰ γὰρ ἐν τοιούτωι ἐχόμεθα ἐν ὧι ἀνάγκη πάντα μεταστρέφον-
τα λόγον βασανίζειν. σκόπει οὖν εἴ τι λέγω. ἆρα οἷόν τε μὴ εἰδότα
τι πρότερον ὕστερον μαθεῖν: ἔστι μέντοι: οὐκοῦν καὶ αὖθις ἕ-
τερον καὶ ἕτερον: τί δ' οὔ: θὲς δή μοι λόγου ἕνεκα ἐν ταῖς
ψυχαῖς ἡμῶν ἐνὸν κήρινον ἐκμαγεῖον, τῶι μὲν μεῖζον, τῶι δὲ ἔλατ-
τον· καὶ τῶι μὲν καθαρωτέρου κηροῦ, τῶι δὲ κοπρωδεστέρου καὶ
σκληροτέρου, ἐνίοις δὲ ὑγροτέρου· ἔστι δ' οἷς μετρίως ἔχοντος:
τίθημι: δῶρον τοίνυν αὐτὸ φῶμεν εἶναι τῆς τῶν μουσῶν μη-
τρὸς μνημοσύνης. καὶ εἰς τοῦτο ὅτι ἂν βουληθῶμεν μνημονεῦσαι
ὧν ἂν ἴδωμεν ἢ ἀκούσωμεν ἢ αὐτοὶ ἐννοήσωμεν, ὑπέχοντας
αὐτὸ ταῖς αἰσθήσεσι καὶ ἐννοίαις, ἀποτυποῦσθαι, ὥσπερ δα-
κτυλίων σημεῖα ἐνσημαινομένους· καὶ ὃ μὲν ἂν ἐκμαγῆι, μνη-
μονεύειν τε καὶ ἐπίστασθαι, ἕως ἂν ἐνῆι τὸ εἴδωλον αὐτοῦ· ὅταν
ἐξαλειφθῆι ἢ μὴ οἷόν τε γένηται ἐκμαγῆναι, ἐπιλελῆσθαί τε
καὶ μὴ ἐπίστασθαι: ἔστω οὕτω: ὁ τοίνυν ἐπιστάμενος μὲν αὐτά,
σκοπῶν δέ τι ὧν ὁρᾶι ἢ ἀκούει, ἄθρει εἰ ἄρα τοιῶιδε τρόπωι
ψευδῆ ἂν δοξάσαι: ποίωι δή τινι: ἃ οἶδεν, οἰηθεὶς εἶναι τοτὲ
μὲν ἃ οἶδε· τοτὲ δὲ ἃ μή· ταῦτα γὰρ ἐν τοῖς πρόσθεν οὐ καλῶς
ὡμολογήσαμεν, ὁμολογοῦντες ἀδύνατα: νῦν δὲ πῶς λέγεις:
δεῖ ὧδε λέγεσθαι περὶ αὐτῶν ἐξ ἀρχῆς διοριζομένους· ὅτι ὃ
μέν τις οἶδε, σχὼν αὐτοῦ μνημεῖον ἐν τῆι ψυχῆι, αἰσθάνεται δὲ
αὐτὸ μή, τοῦτο οἰηθῆναι ἕτερόν τι ὧν οἶδεν, ἔχοντα καὶ ἐκείνου τύ-
πον, μὴ αἰσθανόμενον δὲ ἐκεῖνο, ἀδύνατον· καὶ ὅ γε οἶδεν αὖ οἰηθῆ-
ναι εἶναι ὃ μὴ οἶδε, μηδ' ἔχει αὐτοῦ σφραγῖδα· καὶ ὃ μὴ οἶδεν
ὃ μὴ οἶδεν αὖ· καὶ ὃ μὴ οἶδεν ὃ οἶδεν· καὶ ὃ αἰσθάνεταί γε ἕτερόν
τι ὧν αἰσθάνεται οἰηθῆναι εἶναι· καὶ ὃ αἰσθάνεται ὧν τι μὴ αἰ-
σθάνεται· καὶ ὃ μὴ αἰσθάνεται ὧν μὴ αἰσθάνεται· καὶ ἔτι γε αὖ ὧν οἶδε
καὶ αἰσθάνεται· καὶ ὧν ἔχει τὸ σημεῖον κατὰ τὴν αἴσθησιν, οἰη-
θῆναι αὖ ἕτερόν τι ὧν οἶδε καὶ αἰσθάνεται καὶ ἔχει αὖ καὶ ἐκείνου
τὸ σημεῖον κατὰ τὴν αἴσθησιν, ἀδυνατώτερον ἔτι ἐκείνων εἰ
οἷόν τε καὶ ὃ οἶδεν καὶ ὃ αἰσθάνεται ἔχων κατὰ ταῦτα ὃ αἰσθάνεται·

[margin:] καὶ ὃ μὴ αἰσθάνεται ὧν αἰσθάνεται.

ἐν ἄλλ(ωι) κεῖται·
τὸ μνημεῖον ὀρθῶς
ὃ οἶδεν οἰηθῆναι ἀ-
δύνατον· καὶ ὃ οἶδεν
καὶ αἰσθάνεται ἔχων

καὶ ὃ ἂν μὴ οἶδεν μηδὲ αἰσθάνεται ὃ μὴ οἶδε μηδὲ αἰσθάνεται· καὶ ὃ μὴ
οἶδεν μηδὲ αἰσθάνεται· πάντα ταῦτα ὑπερβάλλει ἀδυναμίᾳ τοῦ ἐν
αὐτοῖς ψευδῆ τινα δοξάσαι· λείπεται δὴ ἐν τοῖς τοιοῖσδε, εἴπερ που
ἄλλοθι τὸ τοιοῦτον γενέσθαι: ἐν τίσι δή; ἐὰν ἄρα τι ἐξ αὐτῶν τι μᾶλλον
μάθω· νῦν μὲν γὰρ οὐχ ἕπομαι: ἐν οἷς οἶδεν οἰηθῆναι αὐτὰ ἕτερ' ἄτ-
τα εἶναι ὧν οἶδε καὶ αἰσθάνεται· ἢ ὧν μὴ οἶδεν αἰσθάνεται δέ· ἢ ὧν οἶδε
καὶ αἰσθάνεται ὧν οἶδεν αὖ καὶ αἰσθάνεται: νῦν πολὺ πλέον ἀπελείφθην
ἢ τότε: ὧδε δὴ ἀνάπαλιν μάνθανε· ἐγὼ εἰδὼς θεόδωρον καὶ ἐν ἐ-
μαυτῷ μεμνημένος οἷός ἐστι, καὶ θεαίτητον κατὰ ταὐτά, ἄλλο τι ἐνίο-
τε μὲν ὁρῶ αὐτούς· ἐνίοτε δὲ οὔ· καὶ ἅπτομαί ποτ' αὐτῶν· τοτὲ δ' οὔ·
καὶ ἀκούω ἤ τινα ἄλλην αἴσθησιν αἰσθάνομαι· τοτὲ δ' αἴσθησιν μὲν
οὐδεμίαν ἔχω περὶ ὑμῶν· μέμνημαι δὲ ὑμᾶς οὐδὲν ἧττον καὶ ἐπί-
σταμαι αὐτὸς ἐν ἐμαυτῷ: πάνυ μὲν οὖν: τοῦτο τοίνυν πρῶτον μάθε
ὧν βούλομαι δηλῶσαι ὡς ἔστι μὲν ἃ οἶδε, μὴ αἰσθάνεσθαι πολλάκις
δὲ αἰσθάνεσθαι μόνον: ἔστι καὶ τοῦτο: ἰδὲ δὴ ἐάν τι μᾶλλον νῦν ἐπίσπῃ·
σωκράτης ἐπιγιγνώσκει θεόδωρον καὶ θεαίτητον· ὁρᾷ δὲ μη-
δέτερον, μηδὲ ἄλλη αἴσθησις αὐτῷ πάρεστι περὶ αὐτῶν· οὐκ ἄν ποτε
ἐν ἑαυτῷ δοξάσειεν ὡς ὁ θεαίτητός ἐστι θεόδωρος: λέγω τι,
ἢ οὐδέν: ναί, ἀληθῆ γε: τοῦτο μὲν τοίνυν ἐκείνων πρῶτον ἦν ὧν
ἔλεγον: ἦν γάρ: δεύτερον τοίνυν ὅτι τὸν μὲν γιγνώσκων ὑμῶν,
τὸν δὲ μὴ γιγνώσκων, αἰσθανόμενος δὲ μηδέτερον, οὐκ ἄν πο-
τε αὖ οἰηθείην ὃν οἶδα εἶναι ὃν μὴ οἶδα: ὀρθῶς: τρίτον δὲ
μηδέτερον γιγνώσκων μηδὲ αἰσθανόμενος, οὐκ ἂν οἰηθείην
ὃν μὴ οἶδα ἕτερόν τιν' εἶναι ὧν μὴ οἶδα· καὶ τἆλλα τὰ πρότε-
ρα πάνθ' ἑξῆς νόμιζε πάλιν ἀκηκοέναι· ἐν οἷς οὐδέποτ' ἐγὼ
περὶ σοῦ καὶ θεοδώρου τὰ ψευδῆ δοξάσω· οὔτε γιγνώσκων, οὔ-
τε ἀγνοῶν ἄμφω· οὔτε τὸν μέν, τὸν δ' οὐ γιγνώσκων· καὶ περὶ
αἰσθήσεων κατὰ ταὐτά, εἰ ἄρα ἕπῃ: ἕπομαι: λείπεται τοίνυν
τὰ ψευδῆ δοξάσαι ἐν τῷδε, ὅταν γιγνώσκων σὲ καὶ θεόδωρον,
καὶ ἔχων ἐν ἐκείνῳ τῷ κηρίνῳ ὥσπερ δακτυλίων σφῷν ἀμφοῖν
τὰ σημεῖα, διὰ μακροῦ καὶ μὴ ἱκανῶς ὁρῶν ἄμφω, προθυμηθῶ τὸ
οἰκεῖον ἑκατέρου σημεῖον ἀποδοὺς τῇ οἰκείᾳ ὄψει ἐμβιβάσας,
προσαρμόσαι εἰς τὸ ἑαυτῆς ἴχνος, ἵνα γένηται ἀναγνώρισις·
εἶτα τούτων ἀποτυχὼν καὶ ὥσπερ οἱ ἔμπαλιν ὑποδούμενοι.

[illegible]
ὃ μὴ οἶδεν· καὶ ὃ μὴ οἶδεν μηδὲ αἰσθάνεται, ὃ μὴ αἰσθάνεται·

[illegible] ἐν ἄλλῳ γρ.
τοῦτο τοίνυν πρῶτον μάθε ὧν βούλομαι δηλῶσαι· ὡς ἔστι μὲν ἃ οἶδεν μὴ αἰσθάνεσθαι· ἔστιν δὲ αἰσθάνεσθαι· ἀληθῆ· οὐκοῦν καὶ ἃ μὴ οἶδε πολλάκις μὲν ἔστι μηδὲ αἰσθάνεσθαι· πολλάκις δὲ αἰσθάνεσθαι μόνον;

[illegible]

παραλλάξας, προσαρμόττειν τὴν ἑκατέρου ὄψιν πρὸς τὸ ἀλλότριον σημεῖ-
ον· ἢ καὶ οἷα τὰ ἐν τοῖς κατόπτροις τῆς ὄψεως πάθη, δεξιὰ εἰς
ἀριστερὰ μεταρρεούσης, ταὐτὸν παθὼν διαμαρτάνω, τότε δὴ συμβαί-
νει ἡ ἑτεροδοξία καὶ τὸ ψευδῆ δοξάζειν: ἔοικε γάρ, ὦ σώκρατες·
θαυμασίως ὡς λέγεις τὸ τῆς δόξης πάθος: ἔτι τοίνυν καὶ ὅταν
ἀμφοτέρους γιγνώσκων, τὸν μὲν πρὸς τῷ γιγνώσκειν αἰσθάνω-
μαι· τὸν δὲ μή· τὴν δὲ γνῶσιν τοῦ ἑτέρου μὴ κατὰ τὴν αἴσθησιν ἔχω.
ὃ ἐν τοῖς πρόσθεν οὕτως ἔλεγον· καί μου τότε οὐκ ἐμάνθανες:
οὐ γὰρ οὖν: τοῦτο μὴν ἔλεγον, ὅτι γιγνώσκων τὸν ἕτερον καὶ αἰσθα-
νόμενος· καὶ τὴν γνῶσιν κατὰ τὴν αἴσθησιν αὐτοῦ ἔχων, οὐδέπο-
τε οἰήσεται εἶναι αὐτὸν ἕτερόν τινα, ὃν γιγνώσκει τε καὶ αἰσθάνε-
ται· καὶ τὴν γνῶσιν αὖ καὶ ἐκείνου ἔχει κατὰ τὴν αἴσθησιν· ἦν γὰρ
τοῦτο; ναί: παρελείπετο δέ γέ που τὸ νῦν λεγόμενον, ἐν ᾧ δὴ
φαμὲν τὴν ψευδῆ δόξαν γίγνεσθαι, τὸ ἀμφοτέρους γιγνώσκοντα καὶ ἀμ-
φοτέρους ὁρῶντα· ἤ τινα ἄλλην αἴσθησιν ἔχοντα ἀμφοῖν, τὼ σημεῖα
μὴ κατὰ τὴν αὑτοῦ αἴσθησιν ἑκάτερον ἔχειν, ἀλλ' οἷον τοξότην φαῦ-
λον ἱέντα παραλλάξαι τοῦ σκοποῦ καὶ ἁμαρτεῖν, ὃ δὴ καὶ ψεῦδος
ἄρα ὠνόμασται: εἰκότως γε: καὶ ὅταν τοίνυν τῷ μὲν παρῇ αἴ-
σθησις τῶν σημείων, τῷ δὲ μή· τὸ δὲ τῆς ἀπούσης αἰσθήσεως
τῇ παρούσῃ προσαρμόσῃ, πάντῃ ταύτῃ ψεύδεται ἡ διάνοια·
μηδ' ἐπήσθετο καὶ ἑνὶ λόγῳ, περὶ ὧν μὲν μὴ οἶδέ τις μηδ' ἐπ... ἐπήσθετο πώποτε,
οὐκ ἔστιν ὡς ἔοικεν, οὔτε ψεύδεσθαι οὔτε ψευδὴς δόξα· εἴ τι νῦν ἡ-
μεῖς ὑγιὲς λέγομεν· περὶ δὲ ὧν ἴσμεν τε καὶ αἰσθανόμεθα,
ἐν αὐτοῖς τούτοις στρέφεται καὶ ἑλίττεται ἡ δόξα ψευδὴς καὶ ἀ-
ληθὴς γιγνομένη· καταντικρὺ μὲν καὶ κατὰ τὸ εὐθὺ τὰ οἰκεῖα
συνάγουσα ἀποτυπώματα καὶ τύπους, ἀληθής· εἰς πλάγια δὲ
καὶ σκολιά, ψευδής: οὐκοῦν καλῶς ὦ σώκρατες λέγεται: ἔτι τοί-
νυν καὶ τάδε ἀκούσας, μᾶλλον αὐτὸ ἐρεῖς· τὸ μὲν γὰρ τἀληθὲς δο-
ξάζειν καλόν· τὸ δὲ ψεύδεσθαι αἰσχρόν: πῶς δ' οὔ: ταῦτα τοί-
νυν φασὶν ἐνθένδε γίγνεσθαι· ὅταν μὲν ὁ κηρός του ἐν τῇ ψυχῇ
βαθύς τε καὶ πολὺς καὶ λεῖος καὶ μετρίως ὠργασμένος ᾖ, τὰ
ἰόντα διὰ τῶν αἰσθήσεων ἐνσημαινόμενα εἰς τοῦτο τὸ τῆς ψυ-
χῆς κέαρ ὃ ἔφη ὅμηρος αἰνιττόμενος τὴν τοῦ κηροῦ ὁμοιό-
τητα, τότε μὲν καὶ τούτοις καθαρὰ τὰ σημεῖα ἐγγιγνόμενα

καὶ ἐν καιρῷ τοῦ χρόνου ἔχοντα, πολυχρόνιά τε γίγνεται καὶ εἰσὶν οἱ
τοιοῦτοι πρῶτον μὲν εὐμαθεῖς· ἔπειτα μνήμονες· εἶτα οὐ παραλ-
λάττουσι τῶν αἰσθήσεων τὰ σημεῖα, ἀλλὰ δοξάζουσιν ἀληθῆ· σα-
φῆ γὰρ καὶ ἐν εὐρυχωρίαις ὄντα, ταχὺ διανέμουσιν ἐπὶ τὰ αὑτῶν ἕ-
καστα ἐκμαγεῖα, ἃ δὴ ὄντα καλεῖται· καὶ σοφοὶ δὴ οὗτοι καλοῦνται·
ἢ οὐ δοκεῖ σοι: ὑπερφυῶς μὲν οὖν: ὅταν τοίνυν λάσιόν του
τὸ κέαρ ᾖ, ὃ δὴ ἐπῄνεσεν ὁ πάντα σοφὸς ποιητής· ἢ ὅταν κοπρῶ-
δες καὶ μὴ καθαροῦ τοῦ κηροῦ· ἢ ὑγρὸν σφόδρα ἢ σκληρόν· ὧν μὲν
ὑγρόν, εὐμαθεῖς μέν· ἐπιλήσμονες δὲ γίγνονται· ὧν δὲ σκληρόν,
τἀναντία· οἱ δὲ δὴ λάσιον καὶ τραχὺ λιθῶδές τι ἢ γῆς ἢ κόπρου
συμμιγείσης ἔμπλεων ἔχοντες, ἀσαφῆ τὰ ἐκμαγεῖα ἴσχουσιν·
ἀσαφῆ δὲ καὶ οἱ τὰ σκληρά· βάθος γὰρ οὐκ ἔνι· ἀσαφῆ δὲ καὶ οἱ τὰ
ὑγρά· ὑπὸ γὰρ τοῦ συγχεῖσθαι ταχὺ γίγνεται ἀμυδρά· ἐὰν δὲ
πρὸς πᾶσι τούτοις ἐπ' ἀλλήλων συμπεπτωκότα ᾖ ὑπὸ στενοχωρίας
ἐάν του σμικρὸν ᾖ τὸ ψυχάριον, ἔτι ἀσαφέστερα ἐκείνων· πάντες
οὖν οὗτοι γίγνονται οἷοι δοξάζειν ψευδῆ· ὅταν γάρ τι ὁρῶσιν ἢ
ἀκούωσιν ἢ ἐπινοῶσιν ἕκαστα ἀπονέμειν ταχὺ ἑκάστοις οὐ δυ-
νάμενοι βραδεῖς τέ εἰσι καὶ ἀλλοτριονομοῦντες· παρορῶσί τε καὶ
παρακούουσι καὶ παρανοοῦσι πλεῖστα· καὶ καλοῦνται αὖ οὗτοι ἐ-
ψευσμένοι τε δὴ τῶν ὄντων καὶ ἀμαθεῖς: ὀρθότατα ἀνθρώπων
λέγεις ὦ σώκρατες: φῶμεν ἄρα ἐν ἡμῖν ψευδεῖς δόξας εἶναι:
σφόδρα γε: καὶ ἀληθεῖς δή: καὶ ἀληθεῖς: ἤδη οὖν οἰόμεθα
ἱκανῶς ὡμολογῆσθαι ὅτι παντὸς μᾶλλον ἐστὸν ἀμφοτέρα τούτω
τὼ δόξα: ὑπερφυῶς μὲν οὖν: δεινόν τε ὦ θεαίτητε ὡς ἀλη-
θῶς κινδυνεύει καὶ ἀηδὲς εἶναι ἀνὴρ ἀδολέσχης: τί δαὶ πρὸς τί
τοῦτ' εἶπες: τὴν ἐμαυτοῦ δυσμαθίαν δυσχεράνας καὶ ὡς ἀληθῶς
ἀδολεσχίαν· τί γὰρ ἄν τις ἄλλο θεῖτο ὄνομα, ὅταν ἄνω κάτω τοὺς
λόγους ἕλκῃ τις ὑπὸ νωθείας, οὐ δυνάμενος πεισθῆναι καὶ
ᾖ δυσαπάλλακτος ἀφ' ἑκάστου λόγου: σὺ δὲ δὴ τί δυσχεραίνεις:
οὐ δυσχεραίνω μόνον, ἀλλὰ καὶ δέδοικα ὅτι ἀποκρινοῦμαι ἄν τις
ἔρηταί με ὦ σώκρατες· εὕρηκας δὴ ψευδῆ δόξαν, ὅτι οὔτε ἐν ταῖς
αἰσθήσεσίν ἐστι πρὸς ἀλλήλας, οὔτε ἐν ταῖς διανοίαις· ἀλλ' ἐν τῇ
συνάψει αἰσθήσεως πρὸς διάνοιαν· φήσω δὲ ἐγώ, οἶμαι καλλω-
πιζόμενος ὥς τι εὑρηκότων ἡμῶν καλόν: ἔμοιγε δοκεῖ ὦ σώ-

λάσιον κέαρ [illegible]

τὸ λάσιον οἱ φιλόσοφοι πρὸ[illegible] ἐπὶ τὸ τραχὺ [illegible]

τὸ νοητὸν παρα-
λείπεται τὴν ἰδέ-
αν·

κρατ. οὐκ αἰσχρὸν εἶναι τὸν μὴ ἀποδεδεγμένον: οὐκοῦν φησὶ λέ-
γεις ὅτι πάντα ἄνθρωπον ὃν διανοούμεθα μόνον, ὁρῶμεν δ' οὔ, ἵπ-
πον οὐκ ἄν ποτε οἰηθείημεν εἶναι, ὃν αὖ οὔτε ὁρῶμεν οὔτε ἁπτόμε-
θα· διανοούμεθα δὲ μόνον καὶ ἄλλ' οὐδὲν αἰσθανόμεθα περὶ αὐτοῦ;
ταῦτα οἶμαι φήσω λέγειν: καὶ ὀρθῶς γε: τί οὖν φησι, τὰ ἕν-
δεκα ἃ μηδὲν ἄλλο ἢ διανοεῖταί τις, ἄλλο τι ἐκ τούτου τοῦ λόγου
οὐκ ἄν ποτε οἰηθείη δώδεκα εἶναι, ἃ μόνον αὖ διανοεῖται; ἴθι οὖν
δὴ σὺ ἀποκρίνου: ἀλλ' ἀποκρινοῦμαι ὅτι ὁρῶν μὲν ἄν τις ἢ ἐφα-
πτόμενος οἰηθείη τὰ ἕνδεκα δώδεκα εἶναι, ἃ μέντοι ἐν τῇ
διανοίᾳ ἔχει, οὐκ ἄν ποτε περὶ αὐτῶν ταῦτα δοξάσειεν οὕτω:
τί οὖν; οἴει τινὰ πώποτε αὐτὸν ἐν αὑτῷ πέντε καὶ ἑπτά, λέγω δὲ μὴ
ἀνθρώπους ἑπτὰ καὶ πέντε προθέμενον σκοπεῖν, μηδ' ἄλλο τοι-
οῦτον, ἀλλ' αὐτὰ πέντε καὶ ἑπτά, ἅ φαμεν ἐκεῖ μνημεῖα ἐν τῷ ἐκμα-
γείῳ εἶναι· καὶ ψευδῆ ἐν αὐτοῖς οὐκ εἶναι δοξάσαι, ταῦτα αὐ-
τὰ εἴ τις ἀνθρώπων ἤδη πώποτε ἐσκέψατο λέγων πρὸς αὑ-
τὸν καὶ ἐρωτῶν πόσα ποτ' ἐστί· καὶ ὁ μέν τις εἶπεν οἰηθεὶς ἕνδε-
κα αὐτὰ εἶναι, ὁ δὲ δώδεκα, ἢ πάντες λέγουσί τε καὶ οἴονται δώ-
δεκα αὐτὰ εἶναι: οὐ μὰ τὸν δία ἀλλὰ πολλοὶ δὴ καὶ ἕνδεκα:
ἐὰν δέ γε ἐν μείζονι ἀριθμῷ τις σκοπῆται, μᾶλλον σφάλλεται. οἶ-
μαι γάρ σε περὶ παντὸς μᾶλλον ἀριθμοῦ λέγειν: ὀρθῶς γὰρ
οἴει. καὶ ἐνθυμοῦ μή τι ποτε γίγνεται ἄλλο ἢ αὐτὰ τὰ δώδεκα
τὰ ἐν τῷ ἐκμαγείῳ ἕνδεκα οἰηθῆναι: ἔοικέ γε: οὐκοῦν εἰς
τοὺς πρώτους πάλιν ἀνήκει λόγους· ὁ γὰρ τοῦτο παθών, ὃ
οἶδεν, ἕτερον αὐτὸ οἴεται εἶναι ὧν αὖ οἶδεν. ὃ ἔφαμεν ἀδύνατον·
καὶ τούτῳ αὐτῷ ἠναγκάζομεν μὴ εἶναι ψευδῆ δόξαν· ἵνα μὴ
τὰ αὐτὰ ὁ αὐτὸς ἀναγκάζοιτο εἰδώς, μὴ εἰδέναι ἅμα: ἀληθέ-
στατα: οὐκοῦν ἄλλ' ὁτιοῦν δεῖ ἀποφαίνειν τὸ τὰ ψευδῆ δοξάζειν,
ἢ διανοίας πρὸς αἴσθησιν παραλλαγήν· εἰ γὰρ τοῦτ' ἦν, οὐκ
ἄν ποτε ἐν αὐτοῖς τοῖς διανοήμασιν ἐψευδόμεθα· νῦν δὲ
ἤτοι οὐκ ἔστι ψευδὴς δόξα, ἢ ἅ τις οἶδεν οἷόν τε μὴ εἰδέναι·
καὶ τούτων πότερα αἱρῇ: ἄπορον αἵρεσιν προτίθης ὦ σώ-
κρατες: ἀλλὰ μέντοι ἀμφότερά γε κινδυνεύει ὁ λόγος οὐκ ἐᾶν·
ὅμως δὲ πάντα γὰρ τολμητέον, τί εἰ ἐπιχειρήσαιμεν
ἀναισχυντεῖν: πῶς: ἐθελήσαντες εἰπεῖν ποῖόν τί ποτ' ἐστὶ

τὸ τὴν ἀντίφασιν
συντρέχειν:

τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτεῖ-
σθαι·

τὸ ἐπίστασθαι. καὶ τί τοῦτο ἀναίσχυντον; δοκεῖς οὐκ ἐρρωμένως ὅτι
πᾶς ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς ὁ λόγος ζήτησις γέγονεν ἐπιστήμης ὡς
οὐκ εἰδόσι τί ποτ' ἐστίν; ἐννοοῦμεν οὖν· ἔπειτα οὐκ ἀναιδὲς δοκεῖ μὴ
εἰδότας ἐπιστήμην ἀποφαίνεσθαι τὸ ἐπίστασθαι οἷόν ἐστιν; ἀλλὰ
γὰρ ὦ θεαίτητε πάλαι ἐσμὲν ἀνάπλεῳ τοῦ μὴ καθαρῶς διαλέγε-
σθαι. μυριάκις γὰρ εἰρήκαμεν τὸ γιγνώσκομεν καὶ οὐ γιγνώ-
σκομεν, καὶ ἐπιστάμεθα καὶ οὐκ ἐπιστάμεθα, ὥς τι συνιέντες ἀλ-
λήλων, ἐν ᾧ ἔτι ἐπιστήμην ἀγνοοῦμεν· εἰ δὲ βούλει καὶ νῦν ἐν
τῷ παρόντι κεχρήμεθ' αὖ τῷ ἀγνοεῖν τε καὶ συνιέναι, ὡς προ-
σῆκον αὐτοῖς χρῆσθαι εἴπερ στερόμεθα ἐπιστήμης. ἀλλὰ τίνα
τρόπον διαλέξει ὦ σώκρατες τούτων ἀπεχόμενος; οὐδένα
ὤν γε ὃς εἰμί. εἰ μέντοι ἦν ἀντιλογικός, οἷος ἀνὴρ εἰ καὶ νῦν παρ-
ῆν, τούτων τε ἂν ἔφη ἀπέχεσθαι καὶ ἡμῖν σφόδρ' ἂν ἃ ἐγὼ λέ-
γω ἐπέπληττεν. ἐπειδὴ οὖν ἐσμεν φαῦλοι, βούλει τολμήσω εἰ-
πεῖν οἷόν ἐστι τὸ ἐπίστασθαι; φαίνεται γάρ μοι προὔργου τι ἂν γε-
νέσθαι. τόλμα τοίνυν νὴ δία. τούτων δὲ μὴ ἀπεχομένῳ σοι, τοὺς ἀντιλογικούς
ἔσται πολλὴ συγγνώμη. ἀκήκοας οὖν ὃ νῦν λέγουσιν τὸ ἐπίστα-
σθαι; ἴσως· οὐ μέντοι ἔν γε τῷ παρόντι μνημονεύω. ἐπιστήμης
που ἕξιν φασὶν αὐτὸ εἶναι. ἀληθῆ. ἡμεῖς τοίνυν σμικρὸν μετα-
θώμεθα, καὶ εἴπωμεν ἐπιστήμης κτῆσιν. τί οὖν δὴ φήσεις τοῦτο
ἐκείνου διαφέρειν; ἴσως μὲν οὐδέν. ὃ δ' οὖν δοκεῖ ἀκούσας συν-
δοκίμαζε. ἐάνπερ γε οἷός τ' ὦ. οὔ τοίνυν μοι ταὐτὸν φαίνεται
τῷ κεκτῆσθαι τὸ ἔχειν. οἷον εἰ ἱμάτιον πριάμενός τις καὶ ἐγκρα-
τὴς ὢν μὴ φοροῖ, ἔχειν μὲν οὐκ ἂν αὐτὸν αὐτό, κεκτῆσθαί γε δὴ
φαῖμεν. ὀρθῶς γε. ὅρα δὴ καὶ ἐπιστήμην εἰ δυνατὸν οὕτω κε-
κτημένον μὴ ἔχειν, ἀλλ' ὥσπερ εἴ τις ὄρνιθας ἀγρίας, περιστε-
ρὰς ἤ τι ἄλλο θηρεύσας, οἴκοι κατασκευασάμενος περιστερε-
ῶνα τρέφοι. τρόπον μὲν γὰρ ἄν πού τινα φαῖμεν αὐτὸν αὐτὰς
ἀεὶ ἔχειν, ὅτι δὴ κέκτηται. ἦ γάρ; ναί. τρόπον δέ γ' ἄλλον οὐδέ-
ν' ἂν ἔχειν, ἀλλὰ δύναμιν μὲν αὐτῷ περὶ αὐτὰς παραγεγονέναι,
ἐπειδὴ ἐν οἰκείῳ περιβόλῳ ὑποχειρίους ἐποιήσατο, λαβεῖν
καὶ σχεῖν ἐπειδὰν βούληται, θηρευσαμένῳ ἣν ἂν ἀεὶ ἐθέλῃ, καὶ πά-
λιν ἀφιέναι. καὶ τοῦτο ἐξεῖναι ποιεῖν ὁπόσακις ἂν δοκῇ αὐτῷ.
ἔστι ταῦτα. πάλιν δή, ὥσπερ ἐν τοῖς πρόσθεν κήρινόν τι ἐν ταῖς

τυχαῖς κατασκευάζομεν οὐκ οἶδ' ὅτι πλάσμα, νῦν αὖ ἐν ἑκάστῃ ψυ
χῇ ποιήσωμεν περιστερεῶνά τινα παντοδαπῶν ὀρνίθων· τὰς
μὲν κατ' ἀγέλας οὔσας χωρὶς τῶν ἄλλων· τὰς δὲ κατ' ὀλίγας
ἐνίας δὲ μόνας διὰ πασῶν ὅπῃ ἂν τύχωσι πετομένας: πεποι
ήσθω δή· ἀλλὰ τί τοὐντεῦθεν: παιδίων μὲν ὄντων φάναι χρὴ εἶ
ναι τοῦτο τὸ ἀγγεῖον κενόν· ἀντὶ δὲ τῶν ὀρνίθων ἐπιστήμας νοῆσαι·
ἣν δ' ἂν ἐπιστήμην κτησάμενος καθείρξῃ εἰς τὸν περίβολον, φάναι
αὐτὸν μεμαθηκέναι ἢ ἀρηκέναι τὸ πρᾶγμα, οὗ ἦν αὕτη ἡ ἐπιστή
μη· καὶ τὸ ἐπίστασθαι τοῦτ' εἶναι: ἔστω: τὸ τοίνυν πάλιν ἣν ἂν βούλη
ται τῶν ἐπιστημῶν θηρεύειν καὶ λαβόντα ἴσχειν καὶ αὖθις ἀφιέναι,
σκόπει τίνων δεῖται ὀνομάτων εἴτε τῶν αὐτῶν ὧν τὸ πρῶτον ὅτε
ἐκτᾶτο, εἴτε ἑτέρων· μαθήσῃ δ' ἐνθένδε σαφέστερον τί λέγω: ἀ
ριθμητικὴν μὲν γὰρ λέγεις τέχνην: ναί: ταύτην δὴ ὑπόλαβε θή
ραν ἐπιστημῶν ἀρτίου τε καὶ περιττοῦ παντός: ὑπολαμβάνω:
ταύτῃ δὴ οἶμαι τῇ τέχνῃ αὐτός τε ὑποχειρίους τὰς ἐπιστήμας
τῶν ἀριθμῶν ἔχει καὶ ἄλλῳ παραδίδωσιν ὁ παραδιδούς: ναί: καὶ
καλοῦμέν γε παραδιδόντα μὲν διδάσκειν· παραλαμβάνοντα δὲ μαν
θάνειν· ἔχοντα δὲ δὴ τῷ κεκτῆσθαι ἐν τῷ περιστερεῶνι ἐκείνῳ ἐπί
στασθαι: πάνυ μὲν οὖν: τῷ δὲ δὴ ἐντεῦθεν ἤδη πρόσσχες τὸν νοῦν·
ἀριθμητικὸς γὰρ ὢν τελέως ἄλλο τι πάντας ἀριθμοὺς ἐπίσταται·
πάντων γὰρ ἀριθμῶν εἰσὶν αὐτῷ ἐν τῇ ψυχῇ ἐπιστῆμαι: τί μήν:
ἦ οὖν ὁ τοιοῦτος ἀριθμοῖ ἄν ποτέ τι, ἢ αὐτὸς πρὸς αὑτὸν αὐτὰ ἢ
ἄλλο τι τῶν ἔξω ὅσα ἔχει ἀριθμόν: πῶς γὰρ οὔ: τὸ δὲ ἀριθμεῖν
γε οὐκ ἄλλο τι θήσομεν τοῦ σκοπεῖσθαι πόσος τις ἀριθμὸς τυγχά
νει ὤν: οὕτω: ὃ ἄρα ἐπίσταται σκοπούμενος, φαίνεται ὡς
οὐκ εἰδὼς ὃν ὡμολογήκαμεν ἅπαντα ἀριθμὸν εἰδέναι· ἀκούεις
γάρ που τὰς τοιαύτας ἀμφισβητήσεις: ἔγωγε: οὐκοῦν ἡμεῖς
ἀπεικάζοντες τῇ τῶν περιστερῶν κτήσει τε καὶ θήρᾳ, ἐροῦμεν
ὅτι διττὴ ἦν ἡ θήρα· ἡ μὲν πρὶν ἐκτῆσθαι τοῦ κεκτῆσθαι ἕνεκα·
ἡ δὲ κεκτημένῳ τοῦ λαβεῖν καὶ ἔχειν ἐν ταῖς χερσὶν ἃ πάλαι ἐκέ
κτητο· οὕτω δὲ καὶ ὧν πάλαι ἐπιστῆμαι ἦσαν αὐτῷ μαθόντι, ἐπί
στατο αὐτά, πάλιν ἔστι καταμανθάνειν ταὐτὰ ταῦτα· ἀναλαμβάνον
τα τὴν ἐπιστήμην ἑκάστου καὶ ἴσχοντα, ἣν ἐκέκτητο μὲν πάλαι.
πρόχειρον δ' οὐκ εἶχε τῇ διανοίᾳ: ἀληθῆ: τοῦτο δὴ ἄρτι ἠ

ῥᾷον τῶν ὅπως χρὴ τοῖς ὀνόμασι χρώμενον λέγειν περὶ αὐτῶν ὅταν
ἀριθμήσων ἴῃ ὁ ἀριθμητικὸς ἤ τι ἀναγνωσόμενος ὁ γραμματικός·
ὡς ἐπιστάμενος ἄρα ἐν τῷ τοιούτῳ πάλιν ἔρχεται μαθησόμενος
παρ' ἑαυτοῦ ἃ ἐπίσταται: ἀλλ' ἄτοπον ὦ σώκρατες: ἀλλ' ἃ οὐκ ἐ-
πίσταται φῶμεν αὐτὸν ἀναγνώσεσθαι καὶ ἀριθμήσειν, δεδωκότες
αὐτῷ πάντα μὲν γράμματα πάντα δὲ ἀριθμὸν ἐπίστασθαι: ἀλλὰ καὶ
τοῦτ' ἄλογον: βούλει οὖν λέγωμεν ὅτι τῶν μὲν ὀνομάτων οὐδὲν
ἡμῖν μέλει, ὅπῃ τις χαίρει ἕλκων τὸ ἐπίστασθαι καὶ μανθάνειν· ἐπει-
δὴ δὲ ὡρισάμεθα ἕτερον μέν τι τὸ κεκτῆσθαι τὴν ἐπιστήμην· ἕτερον
δὲ τὸ ἔχειν, ὃ μέν τις ἔκτηται μὴ κεκτῆσθαι, ἀδύνατόν φαμεν εἶναι·
ὥστε οὐδέποτε συμβαίνει ὅ τις οἶδε μὴ εἰδέναι· ψευδῆ μέντοι δό-
ξαν οἷόν τ' εἶναι περὶ αὐτοῦ λαβεῖν· μὴ γὰρ ἔχειν τὴν ἐπιστήμην
τούτου οἷόν τε· ἀλλ' ἑτέραν ἀντ' ἐκείνης· ὅταν θηρεύων τινὰ ἀπ' αὐ-
τοῦ ἐπιστήμην διαπετομένων ἀνθ' ἑτέρας ἑτέραν ἁμαρτὼν λάβῃ,
ὅτε ἄρα τὰ ἕνδεκα δώδεκα ᾠήθη εἶναι, τὴν τῶν ἕνδεκα ἐπιστή-
μην ἀντὶ τῆς τῶν δώδεκα λαβὼν, τὴν ἐν ἑαυτῷ οἷον φάτταν ἀντὶ
περιστερᾶς: ἔχει γὰρ οὖν λόγον: ὅταν δέ γε ἣν ἐπιχειρεῖ λα-
βεῖν λάβῃ, ἀψευδεῖν τε καὶ τὰ ὄντα δοξάζειν τότε· καὶ οὕτω δὴ εἶναι
ἀληθῆ τε καὶ ψευδῆ δόξαν· καὶ ὧν ἐν τοῖς πρόσθεν ἐδυσχεραίνο-
μεν οὐδὲν ἐμποδὼν γίγνεσθαι· ἴσως οὖν μοι συμφήσεις· ἢ πῶς
ποιήσεις: οὕτως: καὶ γὰρ τοῦ μὲν ἃ ἐπίστανται μὴ ἐπίστασθαι,
ἀπηλλάγμεθα· ἃ γὰρ κεκτήμεθα μὴ κεκτῆσθαι, οὐδαμοῦ ἔτι συμ-
βαίνει· οὔτε ψευσθεῖσί τινος, οὔτε μή· δεινότερον μέντοι πάθος
ἄλλο παραφαίνεσθαί μοι δοκεῖ: τὸ ποῖον: εἰ ἡ τῶν ἐπιστημῶν
μεταλλαγὴ ψευδὴς γενήσεταί ποτε δόξα: πῶς δή: πρῶτον μὲν
τοῦ ἐπιστήμην τό τινος ἔχοντα ἐπιστήμην, τοῦτο αὐτὸ ἀγνοεῖν μὴ ἀγνωμοσύ-
νῃ· ἀλλὰ τῇ ἑαυτοῦ ἐπιστήμῃ· ἔπειτα ἕτερον αὖ τοῦτο δοξάζειν·
τὸ δ' ἕτερον τοῦτο, πῶς οὐ πολλὴ ἀλογία ἐπιστήμης παραγενο-
μένης· γνῶναι μὲν τὴν ψυχὴν μηδέν, ἀγνοῆσαι δὲ πάντα· ἐκ γὰρ
τούτου τοῦ λόγου κωλύει οὐδὲν καὶ ἄγνοιαν παραγενομένην,
γνῶναί τι ποιῆσαι καὶ τυφλότητα ἰδεῖν· εἴπερ καὶ ἐπιστήμη ἀ-
γνοῆσαί ποτέ τινα ποιήσει: ἴσως γὰρ ὦ σώκρατες, οὐ καλῶς
τὰς ὄρνιθας ἐτίθεμεν ἐπιστήμας μόνον τιθέντες· ἔδει δὲ καὶ ἀ-
νεπιστημοσύνας τιθέναι ὁμοῦ συνδιαπετομένας ἐν τῇ ψυχῇ·

καὶ τὸν θηράσοντα τοτὲ μὲν ἐπιστήμην λαμβανόμενον· τοτὲ δ' ἀνεπιστημο-
σύνην τοῦ αὐτοῦ πέρι· ψευδῆ μὲν δοξάζειν τῇ ἀνεπιστημοσύνῃ·
ἀληθῆ δὲ τῇ ἐπιστήμῃ: οὐ ῥᾴδιόν γε ὦ θεαίτητε μὴ ἐπαινεῖν σε·
ὃ μέντοι εἶπες πάλιν ἐπισκέψαι· ἔστω μὲν γὰρ ὡς λέγεις· ὁ δὲ δὴ
τὴν ἀνεπιστημοσύνην λαβὼν ψευδῆ μὲν φῄς δοξάσει. ἦ γάρ; ναί:
οὐ δήπου καὶ ἡγήσεταί γε ψευδῆ δοξάζειν: πῶς γάρ: ἀλλ' ἀλη-
θῆ γε καὶ ὡς εἰδὼς διακείσεται περὶ ὧν ἔψευσται: τί μήν: ἐπι-
στήμην ἄρα οἰήσεται τεθηρακὼς ἔχειν, ἀλλ' οὐκ ἀνεπιστημοσύνην:
δῆλον: οὐκοῦν μακρὰν περιελθόντες, πάλιν ἐπὶ τὴν πρώ-
την πάρεσμεν ἀπορίαν· ὁ γὰρ ἐλεγκτικὸς ἐκεῖνος γελάσας
φήσει, πότερον ὦ βέλτιστοι ἀμφοτέρας τις εἰδὼς ἐπιστήμην
τε καὶ ἀνεπιστημοσύνην, ἣν οἶδεν ἑτέραν αὐτὴν οἴεταί τινα ἄλλην
ὧν οἶδεν· ἢ οὐδετέραν αὐτοῖν εἰδὼς ἣν μὴ οἶδε δοξάζει ἑτέραν
ὧν οὐκ οἶδεν· ἢ τὴν μὲν εἰδὼς, τὴν δ' οὔ· ἣν οἶδεν ἣν μὴ οἶδεν·
ἢ ἣν μὴ οἶδεν ἣν οἶδεν ἡγεῖται· ἢ πάλιν αὖ μοι ἐρεῖτε ὅτι τῶν ἐπι-
στημῶν καὶ ἀνεπιστημοσυνῶν εἰσὶν αὖ ἐπιστῆμαι· ἃς ὁ κεκτημέ-
νος ἐν ἑτέροις τισὶ γελοίοις περιστεροῖς ἢ κηρίνοις πλά-
σμασι καθείρξας· ἕωσπερ ἂν κέκτηται ἐπίσταται· καὶ ἐὰν μὴ
προχείρους ἔχῃ ἐν τῇ ψυχῇ· καὶ οὕτω δὴ ἀναγκασθήσεσθε εἰς
ταὐτὸν περιτρέχειν μυριάκις· οὐδὲν πλέον ποιοῦντες· τί πρὸς
ταῦτα ὦ θεαίτητε ἀποκρινούμεθα: ἀλλὰ μὰ δί' ὦ σώκρατες
ἔγωγε οὐκ ἔχω τί χρὴ λέγειν: ἆρ' οὖν ἡμῖν ὦ παῖ καλῶς ὁ λόγος
ἐπιπλήττει καὶ ἐνδείκνυται ὅτι οὐκ ὀρθῶς ψευδῆ δόξαν προτέραν ζη-
τοῦμεν ἐπιστήμης ἐκείνην ἀφέντες· τὸ δ' ἐστὶν ἀδύνατον γνῶναι,
πρὶν ἄν τις ἐπιστήμην ἱκανῶς λάβῃ τί ποτ' ἐστίν: ἀνάγκη ὦ σώ-
κρατες ἐν τῷ παρόντι ὡς λέγεις οἴεσθαι: τί οὖν τις ἐρεῖ πάλιν
ἐξ ἀρχῆς ἐπιστήμην; οὐ γάρ που ἀποκνήσομέν γέ πω: ἥκιστα ἐάνπερ
μὴ σύ γε ἀπαγορεύῃς: λέγε δὴ τί ἂν αὐτὸ μάλιστα εἰπόντες ἥ-
κιστ' ἂν αὐτοὶ ἡμῖν αὐτοῖς ἐναντιωθεῖμεν: ὅπερ ἐπεχειροῦμεν
ὦ σώκρατες ἐν τῷ πρόσθεν· οὐ γὰρ ἔχω ἔγωγε ἄλλο οὐδέν: τὸ
ποῖον: τὴν ἀληθῆ δόξαν ἐπιστήμην εἶναι· ἀναμάρτητόν γέ πού
ἐστι τὸ δοξάζειν ἀληθῆ· καὶ τὰ ὑπ' αὐτοῦ γιγνόμενα πάντα κα-
λὰ καὶ ἀγαθὰ γίγνεται: ὁ τὸν ποταμὸν καθηγούμενος ὦ θε-
αίτητε ἔφη ἄρα δείξειν αὐτό· καὶ τοῦτο ἐὰν ἰόντες ἐρευνῶμεν:

τάχ' ἂν ἐμποδὼν γενόμενον αὐτὸ φήνειε τὸ ζητούμενον· μένον
δὲ δῆλον οὐδέν: ὀρθῶς λέγεις· ἀλλ' ἴωμεν καὶ σκοπῶμεν:
οὐκοῦν τοῦτό γε βραχείας σκέψεως· τέχνη γάρ σοι ὅλη σημαίνει
μὴ εἶναι ἐπιστήμην αὐτό: πῶς δὴ καὶ τίς αὕτη: τῶν μεγίστων εἰς
σοφίαν οὓς δὴ καλοῦσι ῥήτοράς τε καὶ δικανικούς· οὗτοι γάρ
που τῇ ἑαυτῶν τέχνῃ πείθουσιν οὐ διδάσκοντες, ἀλλὰ δοξάζειν
ποιοῦντες ἃ ἂν βούλωνται· ἢ σὺ οἴει δεινούς τινας οὕτω διδα
σκάλους εἶναι, ὥστε οἷς μὴ παρεγένοντό τινες ἀποστερουμένοις
χρήματα ἤ τι ἄλλο βιαζομένοις, τούτοις δύνασθαι πρὸς ὕδωρ
σμικρὸν διδάξαι ἱκανῶς τῶν γενομένων τὴν ἀλήθειαν: οὐδα
μῶς ἔγωγε οἶμαι: ἀλλὰ πεῖσαι μέν. τὸ πεῖσαι δ' οὐχὶ δοξάσαι λέ
γεις ποιῆσαι: τί μήν: οὐκοῦν ὅταν δικαίως πεισθῶσι δικασταὶ
περὶ ὧν ἰδόντι μόνον ἔστιν εἰδέναι, ἄλλως δὲ μή, ταῦτα τότε ἐξ ἀκο
ῆς κρίνοντες ἀληθῆ δόξαν λαβόντες ἄνευ ἐπιστήμης ἔκριναν ὀρ
θὰ πεισθέντες εἴπερ εὖ ἐδίκασαν: παντάπασι μὲν οὖν: οὐκ ἄν,
ὦ φίλε, εἴ γε ταὐτὸν ἦν δόξα τε ἀληθὴς καὶ δικαστήρια καὶ ἐπιστήμη,
ὀρθά ποτ' ἂν δικαστὴς ἄκρος ἐδόξαζεν ἄνευ ἐπιστήμης· νῦν δὲ
ἔοικεν ἄλλο τι ἑκάτερον εἶναι: ὅ γε ἐγώ, ὦ Σώκρατες, εἰπόντος
του ἀκούσας ἐπελελήσμην, νῦν δ' ἐννοῶ· ἔφη δὲ τὴν μὲν μετὰ
λόγου ἀληθῆ δόξαν ἐπιστήμην εἶναι· τὴν δὲ ἄλογον ἐκτὸς ἐπιστή
μης· καὶ ὧν μὲν μή ἐστι λόγος, οὐκ ἐπιστητὰ εἶναι· οὑτωσὶ καὶ ὀ
νομάζων, ἃ δ' ἔχει ἐπιστητά: ἦ καλῶς λέγεις· τὰ δὲ δὴ ἐπιστητὰ
ταῦτα καὶ μή, πῇ διῄρει, λέγε, εἰ ἄρα κατὰ ταὐτὰ σύ τε κἀγὼ ἀ
κηκόαμεν· ἀλλ' οὐκ οἶδα εἰ ἐξευρήσω· λέγοντος μεντἂν ἑτέρου
ὡς ἐγῷμαι ἀκολουθήσαιμι: ἄκουε δὴ ὄναρ ἀντὶ ὀνείρατος·
ἐγὼ γὰρ αὖ ἐδόκουν ἀκούειν τινῶν ὅτι τὰ μὲν πρῶτα οἱονπερεὶ στοι
χεῖα ἐξ ὧν ἡμεῖς τε συγκείμεθα καὶ τἆλλα λόγον οὐκ ἔχοι· αὐτὸ
γὰρ καθ' αὑτὸ ἕκαστον ὀνομάσαι μόνον εἴη· προσειπεῖν δὲ οὐδὲν
ἄλλο δυνατόν· οὔθ' ὡς ἔστιν, οὔθ' ὡς οὐκ ἔστιν· ἤδη γὰρ ἂν οὐσίαν
ἢ μὴ οὐσίαν αὐτῷ προστίθεσθαι· δεῖν δὲ οὐδὲν προσφέρειν, εἴπερ
αὐτὸ ἐκεῖνο μόνον τις ἐρεῖ· ἐπεὶ οὐδὲ τὸ αὐτὸ οὐδὲ τὸ ἐκεῖνο
οὐδὲ τὸ ἕκαστον· οὐδὲ τὸ μόνον· οὐδὲ τοῦτο προσοιστέον, οὐδ' ἄλ
λα πολλὰ τοιαῦτα· ταῦτα μὲν γὰρ περιτρέχοντα πᾶσι προσφέ
ρεσθαι, ἕτερα ὄντα ἐκείνων οἷς προστίθεται· δεῖν δέ, εἴπερ ἦν

δυνατὸν αὐτὸ λέγεσθαι καὶ εἶχεν οἰκεῖον αὐτοῦ λόγον ἄνευ τῶν ἄλλων
ἁπάντων λέγεσθαι· νῦν δὲ ἀδύνατον εἶναι ὁτιοῦν τῶν πρώτων
ῥηθῆναι λόγῳ· οὐ γὰρ εἶναι αὐτῷ ἀλλ' ἢ ὀνομάζεσθαι μόνον· ὄνο
μα γὰρ μόνον ἔχειν· τὰ δὲ ἐκ τούτων ἤδη συγκείμενα ὥσπερ αὐτὰ
πέπλεκται, οὕτω καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν συμπλακέντα λόγον
γεγονέναι· ὀνομάτων γὰρ συμπλοκὴν εἶναι λόγου οὐσίαν· οὕ
τω δὴ τὰ μὲν στοιχεῖα ἄλογα καὶ ἄγνωστα εἶναι, αἰσθητὰ δέ· τὰς δὲ
συλλαβὰς γνωστάς τε καὶ ῥητὰς καὶ ἀληθεῖ δόξῃ δοξαστάς· ὅταν
μὲν οὖν ἄνευ λόγου τὴν ἀληθῆ δόξαν τινός τις λάβῃ, ἀληθεύειν μὲν
αὐτοῦ τὴν ψυχὴν περὶ αὐτό, γιγνώσκειν δ' οὔ· τὸν γὰρ μὴ δυνάμε
νον δοῦναί τε καὶ δέξασθαι λόγον, ἀνεπιστήμονα εἶναι περὶ τού
του· προσλαβόντα δὲ λόγον, δυνατόν τε ταῦτα πάντα γεγονέ
ναι καὶ τελείως πρὸς ἐπιστήμην ἔχειν· οὕτως σὺ τὸ ἐνύπνιον,
ἢ ἄλλως ἀκήκοας: οὕτω μὲν οὖν παντάπασιν: ἀρέσκει οὖν σε
καὶ τίθεσαι ταύτῃ, δόξαν ἀληθῆ μετὰ λόγου ἐπιστήμην εἶναι;
κομιδῇ μὲν οὖν: ἆρ' ὦ θεαίτητε νῦν οὕτω τῇδε τῇ ἡμέρᾳ εἰλή
φαμεν ὃ πάλαι καὶ πολλοὶ τῶν σοφῶν ζητοῦντες πρὶν εὑρεῖν κα
τεγήρασαν: ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ ὦ σώκρατες καλῶς λέγεσθαι τὸ
νῦν ῥηθέν· καὶ εἰκός γε αὐτὸ τοῦτο οὕτως ἔχειν· τίς γὰρ ἂν καὶ
ἔτι ἐπιστήμη εἴη χωρὶς τοῦ λόγου τε καὶ ὀρθῆς δόξης· ἓν μέν
τοι τί με τῶν ῥηθέντων ἀπαρέσκει: τὸ ποῖον δή: ὃ καὶ δοκεῖ λέ
γεσθαι κομψότατα· ὡς τὰ μὲν στοιχεῖα ἄγνωστα, τὸ δὲ τῶν συλ
λαβῶν γένος γνωστόν: οὐκοῦν ὀρθῶς: ἰστέον δή· ὥσπερ γὰρ
ὁμήρους ἔχομεν τοῦ λόγου τὰ παραδείγματα, οἷς χρώμενος
εἶπε πάντα ταῦτα: ποῖα δή: τὰ τῶν γραμμάτων στοιχεῖά τε
καὶ συλλαβάς· ἢ οἴει ἄλλοσέ ποι βλέποντα ταῦτα εἰπεῖν τὸν εἰ
πόντα ἃ λέγομεν: οὔκ, ἀλλ' εἰς ταῦτα: βασανίζωμεν δὴ αὐτὰ ἀ
ναλαμβάνοντες· μᾶλλον δὲ ἡμᾶς αὐτούς, οὕτως ἢ οὐχ οὕτως
γράμματα ἐμάθομεν· φέρε πρῶτον ἆρ' αἱ μὲν συλλαβαὶ λόγον
ἔχουσι, τὰ δὲ στοιχεῖα ἄλογα: ἴσως: πάνυ μὲν οὖν καὶ ἐμοὶ
φαίνεται· σωκράτους γοῦν εἴ τις ἔροιτο τὴν πρώτην συλλαβὴν
οὑτωσί· ὦ θεαίτητε λέγε τί ἐστι σω· τί ἀποκρινῇ: ὅτι σῖγμα
καὶ ὦ: οὐκοῦν τοῦτον ἔχεις λόγον τῆς συλλαβῆς: ἔγωγε:
ἴθι δή, οὕτως εἰπὲ καὶ τὸν τοῦ σῖγμα λόγον· καὶ πῶς τοῦ στοι

χει οὕτως ἔχειν στοιχεῖα· καὶ γὰρ δὴ ὦ σώκρατες τό τε σῖγμα τῶν
ἀφώνων ἐστὶ ψόφος τις μόνον· οἷον συριττούσης τῆς γλώττης·
τοῦ δ' αὖ βῆτα οὔτε φωνὴ οὔτε ψόφος· οὐδὲ τῶν πλείστων στοιχεί-
ων· ὥστε πάνυ εὖ ἔχει τὸ λέγεσθαι αὐτὰ ἄλογα· ὧν γε τὰ ἐναργέ-
στατα αὐτὰ τὰ ἑπτὰ φωνὴν μόνον ἔχει· λόγον δὲ οὐδ' ὁντινοῦν:
Τοῦτο μὲν ἄρα ὦ ἑταῖρε κατωρθώκαμεν περὶ ἐπιστήμης: φαινόμε-
θα: τί δέ· τὸ μὴ γνωστὸν εἶναι τὸ στοιχεῖον· ἀλλὰ τὴν συλλαβὴν ἆρ' ὀρ-
θῶς ἀποδεδείγμεθα: εἰκός γε: φέρε δὴ τὴν συλλαβὴν πότε-
ρον λέγομεν τὰ ἀμφότερα στοιχεῖα· καὶ ἐὰν πλείω ᾖ ἢ δύο τὰ
πάντα· ἢ μίαν τινὰ ἰδέαν γεγονυῖαν συντεθέντων αὐτῶν: τὰ ἅ-
παντα ἔμοιγε δοκοῦμεν: ὅρα δὴ ἐπὶ δυοῖν σῖγμα καὶ ὦ· ἀμφότε-
ρα ἐστὶν ἡ πρώτη συλλαβὴ τοῦ ἐμοῦ ὀνόματος· ἄλλο τι ὁ γιγνώσκων
αὐτὴν τὰ ἀμφότερα γιγνώσκει: τί μήν: τὸ σῖγμα καὶ τὸ ὦ ἄρα
γιγνώσκει: ναί: τί δ' ἑκάτερον ἆρ' ἀγνοεῖ· καὶ οὐδέτερον εἰδὼς
ἀμφότερα γιγνώσκει: ἀλλὰ δεινὸν καὶ ἄλογον ὦ σώκρατες:
ἀλλὰ μέντοι εἴ γε ἀνάγκη ἑκάτερον γιγνώσκειν εἴπερ ἀμφότερα
τις γνώσεται, προγιγνώσκειν τὰ στοιχεῖα ἅπασα ἀνάγκη τῷ
μέλλοντί ποτε γνώσεσθαι συλλαβήν, καὶ οὕτως ἡμῖν ὁ καλὸς λό-
γος ἀποδεδρακὼς οἰχήσεται· καὶ μάλα γε ἐξαίφνης· οὐ γὰρ
καλῶς αὐτὸν φυλάττομεν· χρῆν γὰρ ἴσως τὴν συλλαβὴν τίθε-
σθαι μὴ τὰ στοιχεῖα, ἀλλ' ἐξ ἐκείνων ἕν τι γεγονὸς εἶδος· ἰδέαν
μίαν αὐτὸ αὑτοῦ ἔχον· ἕτερον δὲ τῶν στοιχείων: πάνυ μὲν οὖν:
Καὶ τάχ' ἂν μᾶλλον οὕτως ἢ κείνως ἔχοι· σκεπτέον· καὶ οὐ προ-
δοτέον οὕτως ἀνάνδρως μέγαν τε καὶ σεμνὸν λόγον: οὐ γὰρ οὖν:
ἐχέτω δὴ ὡς νῦν φαμεν, μία ἰδέα ἐξ ἑκάστων τῶν συναρμοττόν-
των στοιχείων γιγνομένη ἡ συλλαβή· ὁμοίως ἔν τε γράμμασι καὶ
ἐν τοῖς ἄλλοις ἅπασι: πάνυ μὲν οὖν: οὐκοῦν μέρη αὐτῆς οὐ δεῖ
εἶναι: τί δή: ὅτι οὗ ἂν ᾖ μέρη, τὸ ὅλον ἀνάγκη τὰ πάντα μέρη εἶ-
ναι· ἢ καὶ τὸ ὅλον ἐκ τῶν μερῶν λέγεις γεγονὸς, ἕν τι εἶδος
ἕτερον τῶν πάντων μερῶν: ἔγωγε: τὸ δὲ δὴ πᾶν καὶ τὸ ὅλον, πό-
τερον ταὐτὸν καλεῖς, ἢ ἕτερον ἑκάτερον: ἔχω μὲν οὐδὲν σαφές·
ὅτι δὲ κελεύεις προθύμως ἀποκρίνασθαι, παρακινδυνεύων λέ-
γω, ὅτι ἕτερον: ἡ μὲν προθυμία ὦ θεαίτητε ὀρθή· εἰ δὲ καὶ ἡ ἀπό-
κρισις, σκεπτέον: δεῖ γε δή: οὐκοῦν διαφέροι ἂν τὸ ὅλον τοῦ

ἄλλο τὸ πᾶν τὸ ὅλον λέγει παρὰ τὰ μέρη
ζή(τει)

πάντως ὡς ὁμολογοῦσι: ναί: τί δὲ δὴ τὸ πάντα καὶ τὸ πᾶν ἔσθ' ὅτι δια
φέρει; οἷον ἐπειδὰν λέγωμεν ἕν· δύο· τρία· τέτταρα· πέντε· ἕξ· καὶ
ἐὰν δὶς τρία ἢ τρὶς δύο ἢ τέτταρά τε καὶ δύο ἢ τρία καὶ δύο καὶ ἕν.
πότερον ἐν πᾶσι τούτοις τὸ αὐτὸ ἢ ἕτερον λέγομεν: τὸ αὐτό:
ἆρ' ἄλλο τι ἢ ἕξ: οὐδέν: οὐκοῦν ἐφ' ἑκάστης λέξεως πάντα τὰ
ἓξ εἰρήκαμεν: ναί: πάλιν δ' οὐδὲν λέγομεν τὰ πάντα λέγοντες:
ἀνάγκη: ἢ ἄλλο τι ἢ τὰ ἕξ: οὐδέν: ταὐτὸν ἄρα ἔν γε τοῖς ὅσα ἐξ
ἀριθμοῦ ἐστι τό τε πᾶν προσαγορεύομεν καὶ τὰ ἅπαντα: φαίνεται:
ὧδε δὴ περὶ αὐτῶν λέγωμεν. ὁ τοῦ πλέθρου ἀριθμὸς καὶ τὸ πλέ
θρον ταὐτὸν ἢ γάρ: ναί: καὶ ὁ τοῦ σταδίου δὴ ὡσαύτως: ναί: καὶ
μὴν καὶ ὁ τοῦ στρατοπέδου γε καὶ τὸ στρατόπεδον καὶ πάντα τὰ
τοιαῦτα ὁμοίως· ὁ γὰρ ἀριθμὸς πᾶς τὸ ὂν πᾶν ἕκαστον αὐτῶν
ἐστιν: ναί: ὁ δὲ ἑκάστων ἀριθμὸς μῶν ἄλλο τι ἢ μέρη ἐστίν: οὐδέν:
ὅσα ἄρα ἔχει μέρη ἐκ μερῶν ἂν εἴη: φαίνεται: τὰ δέ γε πάντα
μέρη τὸ πᾶν εἶναι ὁμολογεῖται εἴπερ καὶ ὁ πᾶς ἀριθμὸς τὸ πᾶν
ἔσται: οὕτως: τὸ ὅλον ἄρα οὐκ ἔστιν ἐκ μερῶν· πᾶν γὰρ ἂν εἴη τὰ
πάντα ὂν μέρη: οὐκ ἔοικε: μέρος δ' ἔσθ' ὅτου ἄλλου ἐστὶν ὅπερ
ἐστὶν ἢ τοῦ ὅλου: τοῦ παντός γε: ἀνδρικῶς γε ὦ θεαίτητε μά
χῃ. τὸ πᾶν δὲ οὐχ ὅταν μηδὲν ἀπῇ αὐτὸ τοῦτο πᾶν ἐστιν: ἀνάγκη:
ὅλον δὲ οὐ ταὐτὸν τοῦτο ἔσται· οὗ ἂν μηδαμῇ μηδὲν ἀποστατῇ· οὗ δ' ἂν
ἀποστατῇ, οὔτε ὅλον οὔτε πᾶν ἅμα γενόμενον ἐκ τοῦ αὐτοῦ τὸ
αὐτό: δοκεῖ μοι νῦν οὐδὲν διαφέρειν πᾶν τε καὶ ὅλον: οὐκοῦν ἐ
λέγομεν ὅτι οὗ ἂν μέρη ᾖ, τὸ ὅλον τε καὶ πᾶν τὰ πάντα μέρη ἔσται:
πάνυ γε: πάλιν δὴ ὅπερ ἄρτι ἐπεχείρουν, οὐκ εἴπερ ἡ συλλαβὴ
μὴ τὰ στοιχεῖά ἐστιν, ἀνάγκη αὐτὴν μὴ ὡς μέρη ἔχειν ἑαυτῆς τὰ
στοιχεῖα, ἢ ταὐτὸν οὖσαν αὐτοῖς ὁμοίως ἐκείνοις γνωστὴν εἶ
ναι: οὕτως: οὐκοῦν τοῦτο ἵνα μὴ γένηται ἕτερον αὐτῶν αὐτὴν
ἐθέμεθα: ναί: τί δ' εἰ μὴ τὰ στοιχεῖα συλλαβῆς μέρη ἐστὶν ἄλλ' ἄττα
ἔχεις εἰπεῖν, ἃ μέρη μέν ἐστι συλλαβῆς οὐ μέντοι στοιχεῖά γ' ἐκείνης: οὐ
δαμῶς: εἰ γὰρ ὦ σώκρατες μόρια ταύτης συγχωροίην, γελοῖ
όν που τὰ στοιχεῖα ἀφέντα ἐπ' ἄλλα ἰέναι: παντάπασι δὴ ὦ θε
αίτητε κατὰ τὸν νῦν λόγον μία τις ἰδέα ἀμέριστος συλλαβὴ ἂν
εἴη: ἔοικε: μέμνησαι οὖν ὦ φίλε ὅτι ὀλίγον ἐν τῷ πρόσθεν
ἀπεδεχόμεθα ἡγούμενοι εὖ λέγεσθαι ὅτι τῶν πρώτων οὐκ εἴη

λόγος ἐξ ὧν τἆλλα σύγκειται, διότι αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἕκαστον εἴη ἀσύνθε-
τον· καὶ οὐδὲ τὸ εἶναι περὶ αὐτοῦ ὀρθῶς ἔχοι προσφέροντα εἰπεῖν,
οὐδὲ τοῦτο, ὡς ἕτερα καὶ ἀλλότρια λεγόμενα, καὶ αὕτη δὴ ἡ αἰτία ἄ-
λογόν τε καὶ ἄγνωστον αὐτὸ ποιοῖ; μέμνημαι: ἦ οὖν ἄλλη τις ἢ αὕτη
ἡ αἰτία τοῦ μονοειδές τε καὶ ἀμέριστον αὐτὸ εἶναι; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐχ ὁρῶ
ἄλλην: οὐ γὰρ οὖν δὴ φαίνεται: οὐκοῦν εἰς ταὐτὸν ἐμπέπτωκεν ἡ
συλλαβὴ εἶδος ἐκείνῳ, εἴπερ μέρη τε μὴ ἔχει καὶ μία ἐστὶν ἰδέα:
παντάπασι μὲν οὖν: εἰ μὲν ἄρα πολλὰ στοιχεῖα ἡ συλλαβή ἐστι καὶ
ὅλον τι, μέρη δ' αὐτῆς ταῦτα, ὁμοίως αἵ τε συλλαβαὶ γνωσταὶ καὶ ῥη-
ταὶ καὶ τὰ στοιχεῖα, ἐπείπερ τὰ πάντα μέρη τῷ ὅλῳ ταὐτὸν ἐφά-
νη: καὶ μάλα: εἰ δέ γε ἕν τε καὶ ἀμερές, ὁμοίως μὲν συλλαβὴ ὡσ-
αύτως δὲ στοιχεῖον, ἄλογόν τε καὶ ἄγνωστον· ἡ γὰρ αὐτὴ αἰτία ποιή-
σει αὐτὰ τοιαῦτα: οὐκ ἔχω ἄλλως εἰπεῖν: τοῦτο μὲν ἄρα μὴ ἀ-
ποδεχώμεθα, ὃς ἂν λέγῃ συλλαβὴν μὲν γνωστὸν καὶ ῥητὸν,
στοιχεῖον δὲ τοὐναντίον: μὴ γάρ, εἴπερ τῷ λόγῳ πειθόμεθα:
τί δ' αὖ τοὐναντίον λέγοντος; ἆρ' οὐ μᾶλλον ἂν ἀποδέξαιο ἐξ ὧν αὐ-
τὸς σύνοισθα αὑτῷ ἐν τῇ τῶν γραμμάτων μαθήσει: τὸ ποῖον:
ὡς οὐδὲν ἄλλο μανθάνων διετέλεσας ἢ τὰ στοιχεῖα ἔν τε τῇ ὄψει δια-
γιγνώσκειν πειρώμενος καὶ ἐν τῇ ἀκοῇ αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἕκαστον,
ἵνα μὴ ἡ θέσις σε ταράττοι λεγομένων τε καὶ γραφομένων: ἀλη-
θέστατα λέγεις: ἐν δὲ κιθαριστοῦ τελέως μεμαθηκέναι, μῶν ἄλ-
λο τι ἦν, ἢ τὸ τῷ φθόγγῳ ἑκάστῳ δύνασθαι ἐπακολουθεῖν ποίας
χορδῆς εἴη· ἃ δὴ στοιχεῖα πᾶς ἂν ὁμολογήσειε μουσικῆς λέ-
γεσθαι: οὐδὲν ἄλλο: ὧν μὲν ἄρ' αὐτοὶ ἔμπειροί ἐσμεν στοιχείων καὶ
συλλαβῶν, εἰ δεῖ ἀπὸ τούτων τεκμαίρεσθαι καὶ εἰς τὰ ἄλλα, πολὺ
τὸ τῶν στοιχείων γένος ἐναργεστέραν τε τὴν γνῶσιν ἔχειν φή-
σομεν καὶ κυριωτέραν τῆς συλλαβῆς πρὸς τὸ λαβεῖν τελέως
ἕκαστον μάθημα· καὶ ἐάν τις φῇ συλλαβὴν μὲν γνωστόν, ἄγνω-
στον δὲ πεφυκέναι στοιχεῖον, ἑκόντα ἢ ἄκοντα παίζειν ἡγησό-
μεθ' αὐτόν: κομιδῇ μὲν οὖν: ἀλλὰ δὴ τούτου μὲν ἔτι κἂν ἄλλαι φα-
νεῖεν ἀποδείξεις, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ· τὸ δὲ προκείμενον μὴ ἐπιλα-
θώμεθα δι' αὐτὰ ἰδεῖν, ὅτι δή ποτε καὶ λέγεται τὸ μετὰ δόξης ἀ-
ληθοῦς λόγον προσγενόμενον τὴν τελεωτάτην ἐπιστήμην
γεγονέναι: οὐκοῦν χρὴ ὁρᾶν: φέρε δή, τί ποτε βούλεται τὸν λό-

γὰρ ἡμῖν σημαίνειν· τριῶν γὰρ ἕν τί μοι δοκεῖ λέγειν: τίνων δή: τὸ μὲν
πρῶτον εἴη ἂν τὸ τὴν αὐτοῦ διάνοιαν ἐμφανῆ ποιεῖν διὰ φωνῆς
μετὰ ῥημάτων τε καὶ ὀνομάτων, ὥσπερ εἰς κάτοπτρον ἢ ὕδωρ τὴν
δόξαν ἐκτυπούμενον εἰς τὴν διὰ τοῦ στόματος ῥοήν· ἢ οὐ δοκεῖ
σοι τὸ τοιοῦτον λόγος εἶναι: ἔμοιγε· τὸν γοῦν αὐτὸ δρῶντα λέ-
γειν φαμέν: οὐκοῦν τοῦτό γε πᾶς ποιεῖν δυνατὸς θᾶττον ἢ σχο-
λαίτερον τὸ ἐνδείξασθαι τί δοκεῖ περὶ ἑκάστου αὐτῷ, ὁ μὴ ἐνεὸς
ἢ κωφὸς ἀπ' ἀρχῆς· καὶ οὕτως ὅσοι τι ὀρθὸν δοξάζουσι πάν-
τες αὐτὸ μετὰ λόγου φανοῦνται ἔχοντες· καὶ οὐδαμοῦ ἔτι ὀρθὴ δό-
ξα χωρὶς ἐπιστήμης γενήσεται: ἀληθῆ: μὴ τοίνυν ῥᾳδίως
καταγιγνώσκωμεν τὸ μηδὲν εἰρηκέναι τὸν ἀποφηνάμενον ἐπι-
στήμην ὃ νῦν σκοποῦμεν· ἴσως γὰρ ὁ λέγων οὐ τοῦτο ἔλεγεν, ἀλλὰ
τὸ ἐρωτηθέντα τί ἕκαστον δυνατὸν εἶναι τὴν ἀπόκρισιν διὰ τῶν
στοιχείων ἀποδοῦναι τῷ ἐρομένῳ: οἷον τί λέγεις ὦ σώκρατες:
Οἷον καὶ ἡσίοδος περὶ ἁμάξης λέγει τὸ ἑκατὸν δέ τε δούρατ' ἁ-
μάξης· ἃ ἐγὼ μὲν οὐκ ἂν δυναίμην εἰπεῖν, οἶμαι δὲ οὐδὲ σύ·
ἀλλ' ἀγαπῷμεν ἂν ἐρωτηθέντες ὅτι ἐστὶν ἅμαξα, εἰ ἔχοιμεν εἰπεῖν
τροχοί, ἄξων, ὑπερτηρία, ἄντυγες, ζυγόν: πάνυ μὲν οὖν: ὁ
δέ γε ἴσως οἴοιτ' ἂν ἡμᾶς, ὥσπερ ἂν τὸ σὸν ὄνομα ἐρωτηθέντας
καὶ ἀποκρινομένους κατὰ συλλαβήν, γελοίους εἶναι, ὀρθῶς
μὲν δοξάζοντας καὶ λέγοντας ἃ λέγομεν, οἰομένους δὲ γραμ-
ματικοὺς εἶναι καὶ ἔχειν τε καὶ λέγειν γραμματικῶς τὸν τοῦ θε-
αιτήτου ὀνόματος λόγον· τὸ δ' οὐκ εἶναι ἐπιστημόνως οὐδὲν λέ-
γειν, πρὶν ἂν διὰ τῶν στοιχείων μετὰ τῆς ἀληθοῦς δόξης ἕκα-
στον περαίνῃ τις, ὅπερ καὶ ἐν τοῖς πρόσθεν οὐ ἐρρήθη: ἐρρήθη
γάρ: οὕτω τοίνυν καὶ περὶ ἁμάξης ἡμᾶς μὲν ὀρθὴν ἔχειν δό-
ξαν· τὸν δὲ διὰ τῶν ἑκατὸν ἐκείνων δυνάμενον διελθεῖν αὐτῆς
τὴν οὐσίαν προσλαβόντα τοῦτο, λόγον τε προσειληφέναι τῇ
ἀληθεῖ δόξῃ, καὶ ἀντὶ δοξαστικοῦ τεχνικόν τε καὶ ἐπιστήμονα περὶ
ἁμάξης οὐσίας γεγονέναι διὰ στοιχείων τὸ ὅλον περάναντα:
οὐκοῦν εὖ δοκεῖ σοι ὦ σώκρατες: εἰ σοί, ὦ ἑταῖρε, δοκεῖ καὶ ἀποδέ-
χῃ τὴν διὰ στοιχείου διέξοδον περὶ ἑκάστου λόγον εἶναι· τὴν δὲ
κατὰ συλλαβὰς ἢ καὶ κατὰ μείζω ἔτι ἀλογίαν, τοῦτό μοι λέγε
ἵν' αὐτὸ ἐπισκοπῶμεν: ἀλλὰ πάνυ ἀποδέχομαι: πότερον ἡγού

μενος ἐπιστήμονα εἶναι ὁντινοῦν ὁτουοῦν· ὅταν τὸ αὐτὸ τοτὲ μὲν τοῦ
αὐτοῦ δοκῇ αὐτῷ εἶναι· τοτὲ δὲ ἑτέρου ἢ καὶ ὅταν τοῦ αὐτοῦ τοτὲ μὲν
ἕτερον· τοτὲ δὲ ἕτερον δοξάζῃ: μὰ Δί' οὐκ ἔγωγε: εἶτα ἀμνημονεῖς
ἐν τῇ τῶν γραμμάτων μαθήσει κατ' ἀρχὰς σαυτόν τε καὶ τοὺς ἄλλους
δρῶντας αὐτά· ἆρα λέγεις τῆς αὐτῆς συλλαβῆς τοτὲ μὲν ἕτερον
τοτὲ δὲ ἕτερον ἡγουμένους γράμμα· καὶ τὸ αὐτὸ τοτὲ μὲν εἰς τὴν προ
σήκουσαν· τοτὲ δὲ εἰς ἄλλην τιθέντας συλλαβήν· ταῦτα λέγω:
μὰ Δί' οὐ τοίνυν ἀμνημονῶ, οὐδέ γέ πω ἡγοῦμαι ἐπίστασθαι τοὺς οὕ
τως ἔχοντας: τί οὖν ὅταν ἐν τῷ τοιούτῳ καιρῷ θεαίτητον γρά
φων τις· θῆτα καὶ εἶ, οἴηταί τε δεῖν γράφειν καὶ γράψῃ· καὶ αὖ θεόδω
ρον ἐπιχειρῶν γράφειν ταῦ καὶ εἶ οἴηταί τε δεῖν γράφειν καὶ γρά
ψῃ· ἆρ' ἐπίστασθαι φήσομεν αὐτὸν τὴν πρώτην τῶν ὑμετέρων ὀνο
μάτων συλλαβήν: ἀλλ' ἄρτι ὡμολογήσαμεν τὸν οὕτως ἔχοντα, μή
πω εἰδέναι: κωλύει οὖν τι καὶ περὶ τὴν δευτέραν συλλαβὴν καὶ τρί
την καὶ τετάρτην οὕτως ἔχειν τὸν αὐτόν; οὐδέν γε: ἆρ' οὖν τότε τὴν
διὰ στοιχείου διέξοδον ἔχων γράψει θεαίτητον μετὰ ὀρθῆς δόξης
ὅταν ἑξῆς γράφῃ: δῆλον δή: οὐκοῦν ἔτι ἀνεπιστήμων ὢν ὀρθὰ
δὲ δοξάζων ὥς φαμεν: ναί: λόγον γε ἔχων μετὰ ὀρθῆς δόξης.
τὴν γὰρ διὰ τοῦ στοιχείου ὁδὸν ἔχων ἔγραφεν ἣν δὴ λόγον ὡμολο
γήσαμεν: ἀληθῆ: ἔστιν ἄρα ὦ ἑταῖρε μετὰ λόγου ὀρθὴ δόξα ἣν οὔ
πω δεῖ ἐπιστήμην καλεῖν: κινδυνεύει: ὄναρ δὴ ὡς ἔοικεν ἐπλουτή
σαμεν οἰηθέντες ἔχειν τὸν ἀληθέστατον ἐπιστήμης λόγον· ἢ μήπω
κατηγορῶμεν· ἴσως γὰρ οὐ τοῦτό τις αὐτὸν ὁριεῖται· ἀλλὰ τὸ λοι
πὸν εἶδος τῶν τριῶν ὧν ἕν γέ τι ἔφαμεν λόγον θήσεσθαι τὸν ἐπιστή
μην ὁριζόμενον δόξαν εἶναι ὀρθὴν μετὰ λόγου: ὀρθῶς ὑπέμνη
σας· ἔτι γὰρ ἓν λοιπόν· τὸ μὲν γὰρ ἦν διανοίας ἐν φωνῇ ὥσπερ εἴδω
λον· τὸ δ' ἄρτι λεχθὲν διὰ στοιχείου ὁδὸς ἐπὶ τὸ ὅλον: τὸ δὲ δὴ
τρίτον τί λέγεις: ὅπερ ἂν οἱ πολλοὶ εἴποιεν, τὸ ἔχειν τι σημεῖον
εἰπεῖν ᾧ τῶν ἁπάντων διαφέρει τὸ ἐρωτηθέν: οἷον τίνα μοι τίνος
ἔχεις λόγον εἰπεῖν: οἷον εἰ βούλει ἡλίου πέρι ἱκανὸν οἶμαι
σοι ἀποδέξασθαι ὅτι τὸ λαμπρότατόν ἐστι τῶν κατὰ τὸν οὐρανὸν ἰ
όντων περὶ γῆν· γιγνώσκω δή σε· εἰ δὲ μὴ δοξάζω μόνον: ναί:
λόγος δέ γε ἦν ἡ τῆς σῆς διαφορότητος ἑρμηνεία: οὕτως:
ἡνίκ' οὖν ἐδόξαζον μόνον ἄλλο τι ᾧ τῶν ἄλλων διαφέρεις τούτων

οὐδὲν ὅσ' ἢ κατὰ μὴν τῇ διανοίᾳ: οὐκ ἔγωγε: τῶν κοινῶν ἄρα δι-
ενοούμην ὧν οὐδὲν σὺ μᾶλλον ἤ τις ἄλλος ἔχει: ἀνάγκη: φέρε δὴ
πρὸς Διός· πῶς ποτε ἐν τῷ τοιούτῳ σὲ μᾶλλον ἐδόξαζον ἢ ἄλλον
ὁντινοῦν· θὲς γάρ με διανοούμενον ὡς ἔστιν οὗτος Θεαίτητος
ὃς ἂν ᾖ τε ἄνθρωπος καὶ ἔχῃ ῥῖνα καὶ ὀφθαλμοὺς καὶ στόμα· καὶ
οὕτω δὴ ἓν ἕκαστον τῶν μελῶν· αὕτη οὖν ἡ διάνοια ἔσθ' ὅτι μᾶλλον
ποιήσει με Θεαίτητον ἢ Θεόδωρον διανοεῖσθαι ἢ τῶν λεγομένων
Μυσῶν τὸν ἔσχατον; τί γάρ: ἀλλ' ἐὰν δὴ μὴ μόνον τὸν ἔχοντα ῥῖνα
καὶ ὀφθαλμοὺς διανοηθῶ, ἀλλὰ καὶ τὸν σιμόν τε καὶ ἐξόφθαλμον, μή
τι σὲ αὖ μᾶλλον δοξάσω ἢ ἐμαυτὸν ἢ ὅσοι τοιοῦτοι: οὐδέν: ἀλλ' οὐ
πρότερόν γε οἶμαι Θεαίτητος ἐν ἐμοὶ δοξασθήσεται, πρὶν ἂν ἡ σι-
μότης αὕτη τῶν ἄλλων σιμοτήτων ὧν ἐγὼ ἑώρακα διάφορόν τι
μνημεῖον παρ' ἐμοὶ ἐνσημηναμένη καταθῆται· καὶ τἆλλα οὕτως
ἐξ ὧν εἶ σύ με· καὶ ἐὰν αὔριον ἀπαντήσω, ἀναμνήσει καὶ ποιή-
σει ὀρθὰ δοξάζειν περὶ σοῦ: ἀληθέστατα: περὶ τὴν διαφορό-
τητα ἄρα καὶ ἡ ὀρθὴ δόξα ἂν εἴη ἑκάστου πέρι: φαίνεταί γε:
τὸ οὖν προσλαβεῖν λόγον τῇ ὀρθῇ δόξῃ, τί ἂν ἔτι εἴη· εἰ μὲν γὰρ
προσδοξάσαι λέγει ᾗ διαφέρει τι τῶν ἄλλων, πάνυ γελοία γί-
γνεται ἡ ἐπίταξις: πῶς: ὧν ὀρθὴν δόξαν ἔχομεν ᾗ τῶν ἄλ-
λων διαφέρει, τούτων προσλαβεῖν κελεύει ἡμᾶς ὀρθὴν δόξαν
ᾗ τῶν ἄλλων διαφέρει· καὶ οὕτως ἡ μὲν σκυτάλης ἢ ὑπέρου ἢ
ὅτου δὴ λέγεται περιτροπὴ πρὸς ταύτην τὴν ἐπίταξιν, οὐδὲν ἂν
λέγοι· τυφλοῦ δὲ παρακέλευσις ἂν καλοῖτο δικαιότερον· τὸ
γὰρ ἃ ἔχομεν ταῦτα προσλαβεῖν κελεύειν, ἵνα μάθωμεν ἃ δοξά-
ζομεν, πάνυ γενναίως ἔοικεν ἐσκοτωμένῳ: εἰπὲ δὴ τί νῦν δὴ
ὡς ἐρῶν ἐπύθου: εἰ τὸ λόγον ὦ παῖ προσλαβεῖν γνῶναι κελεύ-
ει· ἀλλὰ μὴ δοξάσαι τὴν διαφορότητα, ἡδὺ χρῆμ' ἂν εἴη τοῦ καλ-
λίστου τῶν περὶ ἐπιστήμης λόγου· τὸ γὰρ γνῶναι ἐπιστήμην που
λαβεῖν ἐστίν· ἦ γάρ: ναί: οὐκοῦν ἐρωτηθεὶς ὡς ἔοικε τί ἐστιν ἐ-
πιστήμη, ἀποκρινεῖται ὅτι δόξα ὀρθὴ μετὰ ἐπιστήμης διαφορό-
τητος· λόγου γὰρ πρόσληψις, τοῦτ' ἂν εἴη κατ' ἐκεῖνον: ἔοι-
κεν: καὶ παντάπασί γε εὔηθες ζητούντων ἡμῶν ἐπιστήμην,
δόξαν φάναι ὀρθὴν εἶναι μετ' ἐπιστήμης εἴτε διαφορότητος
εἴτε ὁτουοῦν: οὔτε ἄρα αἴσθησις ὦ Θεαίτητε, οὔτε δόξα ἀλη-

θης· οὔτε μετ' ἀληθοῦς δόξης λόγος προσγιγνόμενος ἐπιστήμη
ἂν εἴη· οὐκ ἔοικεν· ἦ οὖν ἔτι κυοῦμέν τι καὶ ὠδίνομεν ὦ φίλε περὶ
ἐπιστήμης, ἢ πάντα ἐκτετόκαμεν· καὶ ναὶ μὰ Δί' ἔγωγε πλείω
ἢ ὅσα εἶχον ἐν ἐμαυτῷ διὰ σὲ εἴρηκα· οὐκοῦν ταῦτα μὲν πάντα ἡ μαι-
ευτικὴ ἡμῖν τέχνη ἀνεμιαῖά φησι γεγενῆσθαι καὶ οὐκ ἄξια τροφῆς·
παντάπασι μὲν οὖν· ἐὰν τοίνυν ἄλλων μετὰ ταῦτα ἐγκύμων ἐπιχει-
ρῇς γίγνεσθαι ὦ Θεαίτητε, ἐάν τε γίγνῃ, βελτιόνων ἔσῃ πλή-
ρης διὰ τὴν νῦν ἐξέτασιν· ἐάν τε κενὸς ᾖς, ἧττον ἔσῃ βαρὺς τοῖς
συνοῦσι καὶ ἡμερώτερος, σωφρόνως οὐκ οἰόμενος εἰδέναι ἃ μὴ
οἶσθα· τοσοῦτον γὰρ μόνον ἡ ἐμὴ τέχνη δύναται, πλέον δὲ οὐδέν·
οὐδέ τι οἶδα ὧν οἱ ἄλλοι ὅσοι μεγάλοι καὶ θαυμάσιοι ἄνδρες εἰσί τε
καὶ γεγόνασι· τὴν δὲ μαιείαν ταύτην ἐγώ τε καὶ ἡ μήτηρ ἐκ θεοῦ
ἐλάχομεν· ἡ μὲν τῶν γυναικῶν· ἐγὼ δὲ τῶν νέων τε καὶ γενναίων
καὶ ὅσοι καλοί· νῦν μὲν οὖν ἀπαντητέον μοι εἰς τὴν τοῦ βασιλέως
στοὰν ἐπὶ τὴν Μελήτου γραφὴν ἥν με γέγραπται· ἕωθεν δὲ ὦ Θεό-
δωρε δεῦρο πάλιν ἀπαντῶμεν :~ θεαίτητος ἢ περὶ ἐπιστήμης

σοφιστὴς ἢ περὶ τοῦ ὄντος λογικός

Κατὰ τὴν χθὲς ὁμολογίαν ὦ Σώκρατες ἥκομεν αὐτοί τε κοσμίως·
καὶ τόνδε τινὰ ξένον ἄγομεν· τὸ μὲν γένος ἐξ Ἐλέας· ἑταῖρον δὲ
τῶν ἀμφὶ Παρμενίδην καὶ Ζήνωνα ἑταίρων· μάλα δὲ ἄνδρα φι-
λόσοφον· ἆρ' οὖν ὦ Θεόδωρε οὐ ξένον ἀλλά τινα θεὸν ἄγων
κατὰ τὸν Ὁμήρου λόγον λέληθας· ὅς φησιν ἄλλους τε θεοὺς
τοῖς ἀνθρώποις ὁπόσοι μετέχουσιν αἰδοῦς δικαίας· καὶ δὴ
καὶ τὸν ξένιον οὐχ ἥκιστα θεὸν συνοπαδὸν γιγνόμενον ὕβρεις
τε καὶ εὐνομίας τῶν ἀνθρώπων καθορᾶν· τάχ' οὖν ἂν καὶ σοί τις
οὗτος τῶν κρειττόνων συνέποιτο φαύλους ἡμᾶς ὄντας ἐν τοῖς
λόγοις ἐποψόμενός τε καὶ ἐλέγξων θεὸς ὤν τις ἐλεγκτικός·
οὐχ οὗτος ὁ τρόπος ὦ Σώκρατες τοῦ ξένου· ἀλλὰ μετριώτερος
τῶν περὶ τὰς ἔριδας ἐσπουδακότων· καί μοι δοκεῖ θεὸς μὲν ἀν

[illegible]

Ὅτι σοφιστὴν καλεῖ Πλάτων [illegible]

μὴν οὐδαμῶς εἶναι θεόν. πάντας γὰρ ἐγὼ τοὺς φιλοσόφους
τοιούτους προσαγορεύω: καλῶς γε ὦ φίλε. τοῦτο μέντοι κινδυ
νεύει τὸ γένος οὐ πολύ τι ῥᾷον ὡς ἔπος εἰπεῖν εἶναι διακρίνειν
ἢ τὸ τοῦ θεοῦ. πάνυ γὰρ ἄνδρες οὗτοι παντοῖοι φανταζόμενοι
διὰ τὴν τῶν ἄλλων ἄγνοιαν ἐπιστρωφῶσι πόλεις. οἱ μὴ πλαστῶς
ἀλλ' ὄντως φιλόσοφοι. καθορῶντες ὑψόθεν τὸν τῶν κάτω βίον.
καὶ τοῖς μὲν δοκοῦσιν εἶναι τοῦ μηδενὸς τίμιοι. τοῖς δ' ἄξιοι τοῦ
παντός. καὶ τοτὲ μὲν πολιτικοὶ φαντάζονται. τοτὲ δὲ σοφισταί.
τοτὲ δ' ἔστιν οἷς δόξαν παράσχοιντ' ἂν ὡς παντάπασιν ἔχοντες
μανικῶς. τοῦ μέντοι ξένου ἡμῖν ἡδέως ἂν πυνθανοίμην εἰ
φίλον αὐτῷ, τί ταῦθ' οἱ περὶ τὸν ἐκεῖ τόπον ἡγοῦντο καὶ ὠνόμα
ζον: τὰ ποῖα δή: σοφιστὴν πολιτικὸν φιλόσοφον: τί δὲ μάλιστα
καὶ τὸ ποῖόν τι περὶ αὐτῶν διαπορηθεὶς ἐρέσθαι διενοήθης: τό
δε. πότερον ἓν πάντα ταῦτα ἐνόμιζον ἢ δύο, ἢ καθάπερ τὰ ὀνό
ματα τρία, τρία καὶ γένη διαιρούμενοι, καθ' ἓν ὄνομα γένος ἑ
κάστῳ προσῆπτον: ἀλλ' οὐδεὶς ὡς ἐγᾦμαι φθόνος αὐτῷ διελ
θεῖν αὐτά, ἢ πῶς ὦ ξένε λέγωμεν: οὕτως ὦ θεόδωρε. φθόνος
μὲν γὰρ οὐδείς, οὐδὲ χαλεπὸν εἰπεῖν ὅτι γε τρί' ἡγοῦντο. καθ' ἕκα
στον μὴν διορίσασθαι σαφῶς τί ποτ' ἔστιν, οὐ σμικρὸν οὐδὲ ῥᾴδι
ον ἔργον: καὶ μὴν δὴ κατὰ τύχην γε ὦ σώκρατες λόγων ἐπελά
βου παραπλησίων ὧν καὶ πρὶν ἡμᾶς δεῦρ' ἐλθεῖν διερωτῶντες
αὐτὸν ἐτυγχάνομεν. ὁ δὲ ταὐτὰ ἅπερ πρὸς σὲ νῦν καὶ τότε ἐσκή
πτετο πρὸς ἡμᾶς. ἐπεὶ διακηκοέναι γέ φησιν ἱκανῶς καὶ οὐκ ἀ
μνημονεῖν: μὴ τοίνυν ὦ ξένε ἡμῶν τήν γε πρώτην αἰτησάντων
χάριν ἀπαρνηθῇς γένῃ. τοσόνδε δ' ἡμῖν φράζε. πότερον εἴω
θας ἥδιον αὐτὸς ἐπὶ σαυτοῦ μακρῷ λόγῳ διεξιέναι λέγων
τοῦτο ὃ ἂν ἐνδείξασθαί τῳ βουληθῇς, ἢ δι' ἐρωτήσεων. οἷόν πο
τε καὶ παρμενίδῃ χρωμένῳ καὶ διεξιόντι λόγους παγκάλους,
παρεγενόμην ἐγὼ νέος ὤν, ἐκείνου μάλα δὴ τότε ὄντος πρε
σβύτου: τῷ μὲν ὦ σώκρατες ἀλύπως τε καὶ εὐηνίως προσδια
λεγομένῳ, ῥᾷον οὕτω τὸ πρὸς ἄλλον. εἰ δὲ μή, τὸ καθ' αὑτόν:
ἔξεστι τοίνυν τῶν παρόντων ὃν ἂν βουληθῇς ἐκλέξασθαι. πάν
τες γὰρ ὑπακούσονταί σοι πρᾴως. συμβούλῳ μὴν ἐμοὶ χρώ
μενος, τῶν νέων τινὰ αἱρήσῃ, θεαίτητον τόνδε, ἢ καὶ τῶν ἄλ

μον ἅ τις σοι κατὰ νοῦν: ὦ σώκρατες· αἰδώς τίς μ᾽ ἔχει τὸ μὲν νῦν
πρῶτον συγγενόμενον ὑμῖν μὴ κατὰ σμικρὸν ἔπος πρὸς ἔπος ποι-
εῖσθαι τὴν συνουσίαν· ἀλλ᾽ ἐκτείναντα ἀπομηκύνειν λόγον συχνόν,
κατ᾽ ἐμαυτόν· εἴτε καὶ πρὸς ἕτερον οἷον ἐπίδειξιν ποιούμενον·
τῷ γὰρ ὄντι τὸ νῦν ῥηθὲν οὐχ ὅσον ὧδε ἐρωτηθὲν ἐλπίσειεν ἄν,
αὐτὸ εἶναί τις· ἀλλὰ τυγχάνει λόγου παμμήκους ὄν· τὸ δὲ αὖ
σοὶ μὴ χαρίζεσθαι καὶ τοῖσδε· ἄλλως τε καὶ σοῦ λέξαντος ὡς εἶπες,
ἄξενόν τι καταφαίνεταί μοι καὶ ἄγριον· ἐπεὶ θεαίτητόν γε τὸν προσ-
διαλεγόμενον εἶναι δέχομαι παντάπασιν ἐξ ὧν αὐτός τε πρότερον
διείλεγμαι· καὶ σὺ τὰ νῦν μοι διακελεύῃ· ἆρ᾽ οὖν ὦ ξένε οὕτω
καὶ καθάπερ εἶπε σωκράτης πᾶσι κεχαρισμένος ἔσῃ: κινδυνεύ-
ει πρὸς μὲν ταῦτα οὐδὲν ἔτι λεκτέον εἶναι θεαίτητε· πρὸς δὲ σὲ
ἤδη τὸ μετὰ τοῦτο ὡς ἔοικε γίγνοιτ᾽ ἂν ὁ λόγος· ἂν δ᾽ ἄρα τι τῷ
μήκει πονῶν ἄχθῃ, μὴ ἐμὲ αἰτιᾶσθαι τούτων· ἀλλὰ τούσδε τοὺς
σοὺς ἑταίρους: ἀλλ᾽ οἶμαι μὲν δὴ νῦν οὕτως οὐκ ἀπεροῦμαι· ἂν δ᾽ ἄ-
ρα τι τοιοῦτον γίγνηται, καὶ τόνδε παραληψόμεθα σωκράτη τὸν
σωκράτους μὲν ὁμώνυμον· ἐμὸν δὲ ἡλικιώτην καὶ συγγυμναστήν·
ᾧ συνδιαπονεῖν μετ᾽ ἐμοῦ τὰ πολλὰ οὐκ ἄηθες: εὖ λέγεις· καὶ
ταῦτα μὲν ἰδίᾳ βουλεύσῃ προϊόντος τοῦ λόγου· κοινῇ δὲ μετ᾽ ἐμοῦ
σοι συσκεπτέον ἀρχομένῳ πρῶτον ὡς ἐμοὶ φαίνεται νῦν ἀπὸ τοῦ
σοφιστοῦ ζητοῦντι καὶ ἐμφανίζοντι λόγῳ τί ποτ᾽ ἔστιν· νῦν γὰρ δὴ
σύ τε κἀγὼ τούτου πέρι τοὔνομα μόνον ἔχομεν κοινῇ· τὸ δὲ ἔργον
ἐφ᾽ ᾧ καλοῦμεν ἑκάτερος, τάχ᾽ ἂν ἰδίᾳ παρ᾽ ἡμῖν αὐτοῖς ἔχοι-
μεν· δεῖ δὲ ἀεὶ παντὸς πέρι τὸ πρᾶγμα αὐτὸ μᾶλλον διὰ λόγων
ἢ τοὔνομα μόνον συνωμολογῆσθαι χωρὶς λόγου· τὸ δὲ φῦ-
λον ὃ νῦν ἐπινοοῦμεν ζητεῖν, οὐ πάντων ῥᾷστον συλλαβεῖν τί ποτ᾽
ἔστιν ὁ σοφιστής· ὅσα δ᾽ αὖ τῶν μεγάλων δεῖ διαπονεῖσθαι, κα-
λῶς περὶ τῶν τοιούτων δέδοκται πᾶσι· καὶ πάλαι τὸ πρότερον
ἐν σμικροῖς καὶ ῥᾴοσιν αὐτὰ δεῖν μελετᾶν πρὶν ἐν αὐτοῖς τοῖς
μεγίστοις· νῦν οὖν ὦ θεαίτητε ἔγωγε καὶ νῷν οὕτω συμβου-
λεύω χαλεπὸν καὶ δυσθήρευτον ἡγησαμένοις εἶναι τὸ τοῦ σοφι-
στοῦ γένος· πρότερον ἐν ἄλλῳ ῥᾴονι τὴν μέθοδον αὐτοῦ προ-
μελετᾶν· εἰ μὴ σύ ποθεν εὐπετεστέραν ἔχεις εἰπεῖν ἄλλην ὁδόν:
ἀλλ᾽ οὐκ ἔχω: βούλει δῆτα περί τινος τῶν φαύλων μετιόντες

πειραθῶμεν παράδειγμα αὐτὸ θέσθαι τοῦ μείζονος: ναί: τί δῆτα
προταξαίμεθ' ἂν εὔγνωστον μὲν καὶ σμικρόν· λόγον δὲ μηδενὸς ἐλάτ-
τονα ἔχον τῶν μειζόνων· οἷον ἀσπαλιευτής· ἆρ' οὐ πᾶσί τε γνώριμον
καὶ σπουδῆς οὐ πάνυ τι πολλῆς τινος ἐπάξιον: οὕτως: μέθο-
δον μὴν αὐτὸν ἐλπίζω καὶ λόγον οὐκ ἀνεπιτήδειον ἡμῖν ἔχειν
πρὸς ὃ βουλόμεθα: καλῶς ἂν ἔχοι: φέρε δὴ τῇδε ἀρχώμεθα
αὐτοῦ· καί μοι λέγε πότερον ὡς τεχνίτην αὐτὸν ἤ τινα ἄτεχνον
ἄλλην δὲ δύναμιν ἔχοντα θήσομεν: ἥκιστά γε ἄτεχνον: ἀλλὰ μὴν
α τῶν γε τεχνῶν πασῶν σχεδὸν εἴδη δύο: πῶς: γεωργία μὲν
καὶ ὅση περὶ τὸ θνητὸν πᾶν σῶμα θεραπεία· τό τε αὖ περὶ τὸ σύν-
θετον καὶ πλαστὸν ὃ δὴ σκεῦος ὠνομάκαμεν ἥ τε μιμητικὴ ξύμ-
παντα ταῦτα δικαιότατ' ἂν ἑνὶ προσαγορεύοιτ' ἂν ὀνόματι:
πῶς καὶ τίνι: πᾶν ὅπερ ἂν μὴ πρότερόν τις ὂν ὕστερον εἰς
οὐσίαν ἄγῃ· τὸν μὲν ἄγοντα ποιεῖν· τὸ δὲ ἀγόμενον ποιεῖσθαί
πού φαμεν: ὀρθῶς: τὰ δέ γε νυνδὴ ἃ διήλθομεν ἅπαντα εἶχεν
εἰς τοῦτο τὴν αὑτῶν δύναμιν: εἶχε γὰρ οὖν: ποιητικὴν τοίνυν
αὐτὰ συγκεφαλαιωσάμενοι προσείπωμεν: ἔστω: τὸ δὴ μαθη-
ματικὸν αὖ μετὰ τοῦτο εἶδος ὅλον καὶ τὸ τῆς γνωρίσεως τό τε
χρηματιστικὸν καὶ ἀγωνιστικὸν καὶ θηρευτικόν· ἐπειδὴ δημιουρ-
γεῖ μὲν οὐδὲν τούτων· τὰ δὲ ὄντα καὶ γεγονότα· τὰ μὲν χειροῦ-
ται λόγοις καὶ πράξεσιν· τὰ δὲ τοῖς χειρουμένοις οὐκ ἐπιτρέ-
πει· μάλιστ' ἄν που διὰ ταῦτα ξυνάπαντα τὰ μέρη τέχνη τις κτη-
τικὴ λεχθεῖσα ἂν διαπρέψειεν: ναί· πρέποι γὰρ ἄν: κτητικῆς
δὴ καὶ ποιητικῆς ξυμπασῶν οὐσῶν τῶν τεχνῶν· ἐν ποτέρᾳ
τὴν ἀσπαλιευτικὴν ὦ θεαίτητε τιθῶμεν: ἐν κτητικῇ που δῆ-
λον: κτητικῆς δὲ ἆρ' οὐ δύο εἴδη· τὸ μὲν ἑκόντων πρὸς ἑκόν-
τας μεταβλητικὸν ὂν διά τε δωρεῶν καὶ μισθώσεων καὶ ἀγορά-
σεων· τὸ δὲ λοιπὸν ἢ κατ' ἔργα ἢ κατὰ λόγους χειρούμενον·
ξύμπαν χειρωτικὸν ἂν εἴη: φαίνεται γοῦν ἐκ τῶν εἰρημένων:
τί δέ· τὴν χειρωτικὴν ἆρ' οὐ διχῇ τμητέον: πῇ: τὸ μὲν ἀναφαν-
δὸν ὅλον ἀγωνιστικὸν θέντας· τὸ δὲ κρυφαῖον αὐτῆς πᾶν θηρευ-
τικόν: ναί: τὴν δέ γε μὴν θηρευτικὴν ἄλογόν τι τὸ μὴ οὐ τέμνειν
διχῇ: λέγε ὅπῃ: τὸ μὲν ἀψύχου γένους διελομένους· τὸ δὲ
ἐμψύχου: τί μήν· εἴπερ ἔστον γε ἄμφω: πῶς δὲ οὐκ ἔστον· καὶ

ἡ καθόλου τέχνη·
ποιητικὴ ἡ τὴν τῶν οὐκ ὄντων πρόοδον: — κτητικὴ ἡ τὴν τῶν ὄντων ἐπιστροφήν· τὸ κτητικόν.
χειρωτικὴ — μεταβλητική.
θηρευτικὴ — ἀγωνιστική.
ἀψύχων — ζῳοθηρική
πεζοθηρικὴ — ὑγροθηρική
ἔνυδρον — πτηνόν
ἑρκοθηρικὴ · πληκτική · πυρευτική · ἀγκιστρευτική · τριοδοντική · ἀσπαλιευτική

δεῖ γε ἡμᾶς· τὸ μὲν τῶν ἀψύχων ἀνώνυμον ὂν πλὴν κατ᾽ ἔνια τῆς
κολυμβητικῆς ἄττα καὶ τοιαῦθ᾽ ἕτερα σμικρὰ χαίρειν ἐᾶσαι·
τὸ δὲ τῶν ἐμψύχων ζῴων οὖσαν θήραν προσρητέον ζῳοθη-
ρικήν: ἔστω: ζῳοθηρικῆς δὲ ἆρ᾽ οὐ διπλοῦν εἶδος ἂν λέγοιτο
ἐν δίκῃ· τὸ μὲν πεζοῦ γένους· πολλοῖς εἴδεσι καὶ ὀνόμασι δι-
ῃρημένον πεζοθηρικόν· τὸ δ᾽ ἕτερον νευστικοῦ ζῴου πᾶν ἐνυ-
γροθηρικόν: πάνυ γε: νευστικοῦ μὴν τὸ μὲν πτηνὸν φῦλον ὁρῶ-
μεν τὸ δὲ ἔνυδρον: πῶς δ᾽ οὔ: καὶ τοῦ πτηνοῦ μὴν γένους πᾶσα
ἡμῖν ἡ θήρα λέγεταί πού τις ὀρνιθευτική: λέγεται γὰρ οὖν:
τοῦ δὲ ἐνύδρου σχεδὸν τὸ σύνολον ἁλιευτική: ναί: τί δέ· ταύτην
αὖ τὴν θήραν ἆρ᾽ οὐ κατὰ μέγιστα μέρη δύο διέλοιμεν: κατὰ ποῖα:
καθ᾽ ἃ τὸ μὲν ἕρκεσιν αὐτόθεν ποιεῖται τὴν θήραν τὸ δὲ πληγῇ:
πῶς λέγεις καὶ πῇ διαιρούμενος ἑκάτερον: τὸ μὲν ὅτι πᾶν
ὅσον ἂν ἕνεκα κωλύσεως εἴργῃ τι περιέχον· ἕρκος εἰκὸς
ὀνομάζειν: πάνυ μὲν οὖν: κύρτους δὴ καὶ δίκτυα καὶ βρόχους
καὶ πόρκους καὶ τὰ τοιαῦτα μῶν ἄλλο τι πλὴν ἕρκη χρὴ προσαγο-
ρεύειν: οὐδέν: τοῦτο μὲν ἄρα ἑρκοθηρικὸν τῆς ἄγρας τὸ μέρος
φήσομεν ἤ τι τοιοῦτον: ναί: τὸ δὲ ἀγκίστροις καὶ τριόδουσι πλη-
γῇ γιγνόμενον· ἕτερον μὲν ἐκείνου. πληκτικὴν δέ τινα θήραν
ἡμᾶς προσειπεῖν ἐν ἑνὶ λόγῳ νῦν χρεών ἤ τί τις ἂν ὦ θεαίτητε εἴ-
ποι κάλλιον: ἀμελῶμεν τοῦ ὀνόματος· ἀρκεῖ γὰρ καὶ τοῦτο: τῆς
τοίνυν πληκτικῆς τὸ μὲν νυκτερινὸν οἶμαι πρὸς πυρὸς φῶς
γιγνόμενον ὑπ᾽ αὐτῶν τῶν περὶ τὴν θήραν πυρευτικὴν ῥηθῆναι
συμβέβηκεν: πάνυ γε: τὸ δέ γε μεθημερινὸν ὡς ἐχόντων ἐν
ἄκροις ἄγκιστρα καὶ τῶν τριοδόντων πᾶν ἀγκιστρευτικόν: λέγε-
ται γὰρ οὖν: τοῦ τοίνυν ἀγκιστρευτικοῦ τῆς πληκτικῆς τὸ μὲν ἄνω-
θεν εἰς τὸ κάτω γιγνόμενον διὰ τὸ τοῖς τριόδουσιν οὕτω μάλιστα
χρῆσθαι· τριοδοντία τίς οἶμαι κέκληται: φασὶ γοῦν τινες: τὸ
δέ γε λοιπόν ἐστιν ἓν ἔτι μόνον ὡς εἰπεῖν εἶδος· τὸ τῆς ἐναντίας
ταύτῃ πληγῆς· ἀγκίστρῳ τε γιγνόμενον καὶ τῶν ἰχθύων οὐχ ᾗ τις
ἂν τύχῃ τοῦ σώματος ὥσπερ τοῖς τριόδουσιν ἀλλὰ περὶ τὴν κεφα-
λὴν καὶ τὸ στόμα τοῦ θηρευθέντος ἑκάστοτε καὶ κάτωθεν εἰς τοὐ-
ναντίον ἄνω ῥάβδοις καὶ καλάμοις ἀνασπώμενον· οὗ τί φήσομεν
ὦ θεαίτητε δεῖν τοὔνομα λέγεσθαι: δοκῶ μὲν ὅπερ ἄρτι προὔ-

θέμεθα δεῖν ἐξευρεῖν. τοῦτ' αὐτὸ νῦν ἀποτετελέσθαι: νῦν ἄρα τῆς
ἀσπαλιευτικῆς πέρι σύ τε κἀγὼ συνωμολογήκαμεν οὐ μόνον τοὔ-
νομα· ἀλλὰ καὶ τὸν λόγον περὶ αὐτὸ τοὖργον εἰλήφαμεν ἱκανῶς·
ξυμπάσης γὰρ τέχνης τὸ μὲν ἥμισυ μέρος κτητικὸν ἦν· κτητι-
κοῦ δὲ χειρωτικόν· χειρωτικοῦ δὲ θηρευτικόν· τοῦ δὲ θηρευτικοῦ
ζῳοθηρικόν· ζῳοθηρικοῦ δὲ ἐνυγροθηρικόν· ἐνυγροθηρι-
κοῦ δὲ τὸ κάτωθεν τμῆμα ὅλον ἁλιευτικόν· ἁλιευτικῆς δὲ πλη-
κτικόν· πληκτικῆς δὲ ἀγκιστρευτικόν· τούτου δὲ τὸ περὶ τὴν
κάτωθεν ἄνω πληγὴν ἀνασπωμένην ἀπ' αὐτῆς τῆς πράξεως
ἀφομοιωθὲν τοὔνομα ἡ νῦν ἀσπαλιευτικὴ ζητηθεῖσα ἐπίκλην
γέγονεν: παντάπασι μὲν οὖν τοῦτό γε ἱκανῶς δεδήλωται:
φέρε δὴ κατὰ τοῦτο τὸ παράδειγμα καὶ τὸν σοφιστὴν ἐπιχειρῶ-
μεν εὑρεῖν ὅτι ποτ' ἔστιν: κομιδῇ μὲν οὖν: καὶ μὴν ἐκεῖνό γε ἦν
τὸ ζήτημα πρῶτον πότερον ἰδιώτην ἤ τινα τέχνην ἔχοντα θε-
τέον εἶναι τὸν ἀσπαλιευτήν: ναί: καὶ νῦν δὴ τοῦτον ἰδιώτην θή-
σομεν ὦ θεαίτητε ἢ παντάπασιν ὡς ἀληθῶς σοφιστήν: οὐδα-
μῶς ἰδιώτην· μανθάνω γὰρ ὃ λέγεις ὡς παντὸς δεῖ τοιοῦτος
εἶναι τό γε ὄνομα τοῦτο ἔχων: ἀλλά τινα τέχνην αὐτὸν ἡμῖν ἔχον-
τα ὡς ἔοικε θετέον: τίνα ποτ' οὖν δὴ ταύτην; ἆρ' ὦ πρὸς θεῶν
ἠγνοήκαμεν τἀνδρὸς τὸν ἄνδρα ὄντα ξυγγενῆ: τίνα τίνος:
τὸν ἀσπαλιευτὴν τοῦ σοφιστοῦ: πῇ: θηρευτά τινε καταφαίνεσθον
ἄμφω μοι: τίνος θήρας ἅτερος; τὸν μὲν γὰρ ἕτερον εἴπομεν:
δίχα που νῦν δὴ διείλομεν τὴν ἄγραν πᾶσαν νευστικοῦ μέρους τὸ
δὲ πεζοῦ τέμνοντες: ναί: καὶ τὸ μὲν διήλθομεν ὅσον περὶ τὰ
νευστικὰ τῶν ἐνύδρων· τὸ δὲ πεζὸν εἰάσαμεν ἄσχιστον εἰπόντες
ὅτι πολυειδὲς εἴη: πάνυ γε: μέχρι μὲν τοίνυν ἐνταῦθα ὁ σοφι-
στὴς καὶ ὁ ἀσπαλιευτὴς ἅμα ἀπὸ τῆς κτητικῆς τέχνης πορεύε-
σθον: ἐοίκατον γοῦν: ἐκτρέπεσθον δέ γε ἀπὸ τῆς ζῳοθη-
ρικῆς· ὁ μὲν ἐπὶ θάλατταν που καὶ ποταμοὺς καὶ λίμνας τὰ ἐν τού-
τοις ζῷα θηρευσόμενος: τί μήν: ὁ δέ γε ἐπὶ τὴν γῆν καὶ πο-
ταμοὺς ἑτέρους αὖ τινας πλούτου καὶ νεότητος οἷον λειμῶ-
νας ἀφθόνους τὰ ἐν τούτοις θρέμματα χειρωσόμενος: πῶς
λέγεις: τῆς πεζῆς θήρας γίγνεσθον δύο μεγίστω τινὲ μέρη:
ποῖον ἑκάτερον: τὸ μὲν τῶν ἡμέρων τὸ δὲ τῶν ἀγρίων: εἶτ' ἔστιν

τῆς θηρατικῆς ἡμέρων· ἤπερ γε ἔστιν ἄνθρωπος ἥμερον ζῷον·
θὲς δὲ ὅπῃ χαίρεις· ἢ μηδὲν τιθεὶς ἥμερον· ἢ τιθεὶς μὲν ἥμε-
ρον, τὸν δὲ ἄνθρωπον ἄγριον· ἢ τὸν ἥμερον μὲν λέγεις αὖ τὸν ἄν-
θρωπον· ἀνθρώπων δὲ μηδεμίαν ἡγῇ θήραν· τούτων ὁπότερ' ἂν
ἡγῇ φίλον εἰρῆσθαί σοι, τοῦτο ἡμῖν διόρισον· ἀλλ' ἡμᾶς τε ἥμερον
ὦ ξένε ἡγοῦμαι ζῷον· θήραν τε ἀνθρώπων εἶναι λέγω· διττὴν τοί-
νυν καὶ τὴν ἡμεροθηρικὴν εἴπωμεν: κατὰ τί λέγοντες· τὴν μὲν
ληστικὴν καὶ ἀνδραποδιστικὴν καὶ τυραννικὴν καὶ σύμπασαν τὴν
πολεμικὴν ἓν πάντα βίαιον θήραν ὁρισάμενοι: καλῶς: τὴν δέ γε
δικανικὴν καὶ δημηγορικὴν καὶ προσομιλητικὴν ἓν αὖ τὸ σύνολον
πιθανουργικήν τινα μίαν τέχνην προσειπόντες: ὀρθῶς: τῆς
δὴ πιθανουργικῆς διττὰ λέγωμεν γένη: ποῖα: τὸ μὲν ἕτερον
ἰδίᾳ, τὸ δὲ δημοσίᾳ γιγνόμενον: γίγνεσθον γὰρ οὖν εἶδος ἑ-
κάτερον: οὐκοῦν αὖ τῆς ἰδιοθηρευτικῆς τὸ μὲν μισθαρνευτικόν
ἐστι, τὸ δὲ δωροφορικόν: οὐ μανθάνω: τῇ τῶν ἐρώντων θήρᾳ τὸν
νοῦν ὡς ἔοικας οὔπω προσέσχες: τοῦ πέρι: ὅτι τοῖς θηρευ-
θεῖσιν δῶρα προσεπιδιδόασιν: ἀληθέστατα λέγεις: τοῦτο μὲν
τοίνυν ἐρωτικῆς τέχνης ἔστω εἶδος: πάνυ γε: τοῦ δέ γε μισθαρ-
νευτικοῦ τὸ μὲν προσομιλοῦν διὰ χάριτος καὶ παντάπασι δι' ἡδο-
νῆς τὸ δέλεαρ πεποιημένον καὶ τὸν μισθὸν πραττόμενον τροφὴν
ἑαυτῷ μόνον κολακικὴν ὡς ἐγᾦμαι πάντες φαῖμεν ἂν ἡδυντι-
κήν τινα τέχνην εἶναι: πῶς γὰρ οὔ: τὸ δὲ ἐπαγγελλόμενον μὲν
ὡς ἀρετῆς ἕνεκα τὰς ὁμιλίας ποιούμενον μισθὸν δὲ νόμισμα
πραττόμενον ἆρα οὐ τοῦτο τὸ γένος ἑτέρῳ προσειπεῖν ἄξιον
ὀνόματι: πῶς γὰρ οὔ· τίνι δὴ τούτῳ· πειρῶ λέγειν: δῆλον δή·
τὸν γὰρ σοφιστήν μοι δοκοῦμεν ἀνευρηκέναι: τοῦτ' οὖν ἔγωγε
εἰπὼν τὸ προσῆκον ὄνομ' ἂν ἡγοῦμαι καλεῖν αὐτόν: κατὰ δὴ
τὸν νῦν ὦ θεαίτητε λόγον ὡς ἔοικεν ἡ τέχνης οἰκειωτικῆς·
κτητικῆς· θηρευτικῆς· ζῳοθηρίας· πεζοθηρίας· χερσαί-
ας· ἡμεροθηρικῆς· ἀνθρωποθηρίας· ἰδιοθηρίας· μισθαρνι-
κῆς· νομισματοπωλικῆς· δοξοπαιδευτικῆς νέων πλουσίων
καὶ ἐνδόξων γιγνομένη θήρα προσρητέον ὡς ὁ νῦν λόγος ἡμῖν
συμβαίνει σοφιστική: παντάπασι μὲν οὖν: ἔτι δὲ καὶ τῇδε ἴδωμεν·
οὐ γάρ τι φαύλης μέτοχόν ἐστι τέχνης τὸ νῦν ζητούμενον ἀλλ' εὖ μάλα

ποικίλης. καὶ γὰρ οὖν ἐν τοῖς πρόσθεν εἰρημένοις φάντασμα παρέ
χεται μὴ τοῦτο ὃ νῦν αὐτὸ ἡμεῖς φαμέν, ἀλλ' ἕτερον εἶναί τι γένος: πῆι
δή: τὸ τῆς κτητικῆς τέχνης διπλοῦν ἦν εἶδός που· τὸ μὲν θη
ρευτικὸν μέρος ἔχον, τὸ δὲ ἀλλακτικόν: ἦν γὰρ οὖν: τῆς τοίνυν ἀλλα
κτικῆς δύο εἴδη λέγωμεν· τὸ μὲν δωρητικόν· τὸ δὲ ἕτερον ἀγοραστι
κόν: εἰρήσθω: καὶ μὴν αὖ φήσομεν ἀγοραστικὴν διχῆι τέμνεσθαι:
πῆι: τὴν μὲν τῶν αὐτουργῶν αὐτοπωλικὴν διαιρουμένην· τὴν
δὲ τὰ ἀλλότρια ἔργα μεταβαλλομένην, μεταβλητικήν: πάνυ γε:
τί δέ; τῆς μεταβλητικῆς οὐχ ἡ μὲν κατὰ πόλιν ἀλλαγὴ σχεδὸν αὐτῆς
ἥμισυ μέρος ὂν καπηλικὴ προσαγορεύεται: ναί: τὸ δέ γε ἐξ ἄλ
λης εἰς ἄλλην πόλιν διαλλάττον ὠνῆι καὶ πράσει ἐμπορι
κή: τί δ' οὔ: τῆς δ' ἐμπορικῆς ἆρ' οὐκ ἠισθήμεθα ὅτι τὸ μὲν ὅσοις
τὸ σῶμα τρέφεταί τε καὶ χρῆται· τὸ δὲ ὅσοις ἡ ψυχὴ πωλοῦν διὰ νομί
σματος ἀλλάττεται: πῶς τοῦτο λέγεις: τὸ περὶ τὴν ψυχὴν ἴσως
ἀγνοοῦμεν· ἐπεὶ τό γε ἕτερόν που ξυνίεμεν: ναί: μουσικήν τε τοί
νυν ξυνάπασαν λέγωμεν ἐκ πόλεως ἑκάστοτε εἰς πόλιν· ἐνθένδε μὲν
ὠνηθεῖσαν· ἑτέρωσε δὲ ἀγομένην καὶ πιπρασκομένην καὶ γρα
φικὴν καὶ θαυματοποιικήν· καὶ πολλὰ ἕτερα τῆς ψυχῆς· τὰ μὲν
παραμυθίας· τὰ δὲ καὶ σπουδῆς χάριν ἀχθέντα καὶ πωλούμενα
τὸν ἄγοντα καὶ πωλοῦντα μηδὲν ἧττον τῆς τῶν σιτίων καὶ ποτῶν
πράσεως ἔμπορον ὀρθῶς ἂν λεγόμενον παρασχεῖν: ἀληθέστα
τα λέγεις: οὐκοῦν καὶ τὸν μαθήματα ξυνωνούμενον πόλιν τε
ἐκ πόλεως νομίσματος ἀμείβοντα ταὐτὸν προσερεῖς ὄνομα:
σφόδρα γε: τῆς δὴ ψυχεμπορικῆς ταύτης ἆρ' οὐ τὸ μὲν ἐπιδεικτι
κὴ δικαιότατα λέγοιτ' ἄν· τὸ δὲ γελοῖον μὲν οὐχ ἧττον τοῦ πρόσθεν
ὅμως δὲ μαθημάτων οὖσαν πρᾶσιν αὐτὴν ἀδελφῶι τινι τῆς πρά
ξεως ὀνόματι προσειπεῖν ἀνάγκη: πάνυ μὲν οὖν: ταύτης τοίνυν
τῆς μαθηματοπωλικῆς· τὸ μὲν περὶ τὰ τῶν ἄλλων τεχνῶν μαθή
ματα ἑτέρωι· τὸ δὲ περὶ τὸ τῆς ἀρετῆς ἄλλωι προσρητέον: πῶς
γὰρ οὔ: τεχνοπωλικὸν μὴν τό γε περὶ τἄλλα ἂν ἁρμόττοι· τὸ δὲ περὶ
ταῦτα σὺ προθυμήθητι λέγειν ὄνομα· καὶ τί τις ἂν ἄλλο ὄνομα εἰ
πὼν οὐκ ἂν πλημμελοίη· πλὴν τὸ νῦν ζητούμενον αὐτὸ εἶναι τὸ
σοφιστικὸν γένος: οὐδὲν ἄλλο: ἴθι δὴ νῦν συναγάγωμεν αὐτὸ λέ
γοντες· ὡς τὸ κτητικῆς μεταβλητικὸν ἀγοραστικῆς ἐμπορικὸν

τυχεῖν πορικὴν περὶ λόγους καὶ μαθήματα ἀρετῆς πωλητικὸν δεύτερον ἀνεφάνη σοφιστική: μάλα γε: τρίτον δέ γ' οἶμαί σε κἂν εἴ τις αὐτοῦ καθιδρυμένος ἐν πόλει· τὰ μὲν ὠνούμενος· τὰ δὲ καὶ τεκταινόμενος αὐτὸς μαθήματα περὶ τὰ αὐτὰ ταῦτα καὶ πωλῶν. ἐκ τούτου τὸ ζῆν προυτάξατο καλεῖν οὐδὲν ἄλλο πλὴν ὅπερ νῦν δή: τί δ' οὐ μέλλω: καὶ τὸ κτητικῆς ἄρα μεταβλητικὸν ἀγοραστικὸν καπηλικὸν εἴτε αὐτοπωλικὸν ἀμφοτέρως ὅτι περ ἂν ᾖ περὶ τὰ τοιαῦτα μαθηματοπωλικὸν γένος ἀεὶ σὺ προσερεῖς ὡς φαίνῃ σοφιστικόν: ἀνάγκη· τῷ γὰρ λόγῳ δεῖ συνακολουθεῖν: ἔτι δὴ σκοπῶμεν εἴ τινι τοιῷδε προσέοικεν ἄρα τὸ νῦν μεταδιωκόμενον γένος: ποίῳ δή: τῆς κτητικῆς ἀγωνιστικόν τι μέρος ἡμῖν ἦν: ἦν γὰρ οὖν: οὐκ ἀπὸ τρόπου τοίνυν ἐστὶ διαιρεῖν αὐτὴν δίχα: καθ' ὁποῖα λέγε: τὸ μὲν ἁμιλλητικὸν αὐτῆς τιθέντας· τὸ δὲ μαχητικόν: ἔστι: τῆς τοίνυν μαχητικῆς τῷ μὲν σώματι πρὸς σώματα γιγνομένῳ σχεδὸν ἁρμόττον καὶ πρέπον ὄνομα λέγειν τι τοιοῦτον τιθεμένοις οἷον βιαστικόν: ναί: τῷ δὲ λόγοις πρὸς λόγους τί τις ὦ θεαίτητε ἄλλο θῆται πλὴν ἀμφισβητητικόν: οὐδέν: τὸ δέ γε περὶ τὰς ἀμφισβητήσεις θετέον διττόν: πῆ: καθ' ὅσον μὲν γὰρ γίγνεται μήκεσί τε πρὸς ἐναντία μήκη λόγων καὶ περὶ τὰ δίκαια καὶ ἄδικα δημοσίᾳ δικανικόν: ναί: τὸ δ' ἐν ἰδίοις αὖ καὶ κατακεκερματισμένον ἐρωτήσεσι πρὸς ἀποκρίσεις μῶν εἰθίσμεθα καλεῖν ἄλλο πλὴν ἀντιλογικόν: οὐδέν: τοῦ δὲ ἀντιλογικοῦ τὸ μὲν ὅσον περὶ τὰ ξυμβόλαια ἀμφισβητεῖται μέν εἰκῆ δὲ καὶ ἀτέχνως περὶ αὐτὸ πράττεται ταῦτα θετέον μὲν εἶδος ἐπείπερ αὐτὸ διέγνωκεν ὡς ἕτερον ὂν ὁ λόγος ἀτὰρ ἐπωνυμίας· οὔθ' ὑπὸ τῶν ἔμπροσθεν ἔτυχεν οὔτε νῦν ὑφ' ἡμῶν τυχεῖν ἄξιον: ἀληθῆ: κατὰ σμικρὰ γὰρ λίαν καὶ παντοδαπὰ διῄρηται: τὸ δέ γε ἔντεχνον καὶ περὶ δικαίων αὐτῶν καὶ ἀδίκων καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὅλως ἀμφισβητοῦν ἆρ' οὐκ ἐριστικὸν αὖ λέγειν εἰθίσμεθα: πῶς γὰρ οὔ: τοῦ μὴν ἐριστικοῦ τὸ μὲν χρηματοφθορικόν· τὸ δὲ χρηματιστικὸν ὂν τυγχάνει: παντάπασί γε: τὴν ἐπωνυμίαν τοίνυν ἣν ἑκάτερον δεῖ καλεῖν αὐτῶν πειραθῶμεν εἰπεῖν: οὐκοῦν χρή: δοκῶ μὴν τό γε δι' ἡδονὴν τῆς περὶ ταῦτα διατριβῆς ἀμελὲς τῶν οἰκείων γιγνόμενον· περὶ δὲ τὴν

λέξιν τοῖς πολλοῖς τῶν ἀκουόντων οὐ μετ᾽ ἡδονῆς ἀκουόμενον κα
λεῖσθαι κατὰ γνώμην τὴν ἐμὴν οὐχ ἕτερον ἀδολεσχικοῦ: λέγεται
γὰρ οὖν οὕτω πως: τοῦτο τοίνυν τοὐναντίον ἀπὸ τῶν ἰδιωτι
κῶν ἐρίδων χρηματιζόμενον ἐν τῷ μέρει σὺ πειρῶ νῦν εἰπεῖν:
καὶ τίς ἂν αὖ εἰπὼν ἕτερον οὐκ ἐξαμάρτοι· πλήν γε τὸν θαυμασ
τὸν πάλιν ἥκειν νῦν τέταρτον μεταδιωκόμενον ἡμῖν
σοφιστήν: οὐδέν· ἀλλ᾽ ἢ τὸ χρηματιστικὸν γένος ὡς ἔοικεν ἐρι
στικῆς ὂν τέχνης τῆς ἀντιλογικῆς τῆς ἀμφισβητητικῆς
τῆς μαχητικῆς τῆς ἀγωνιστικῆς τῆς κτητικῆς ἔστιν ὡς
ὁ λόγος αὖ μεμήνυκε νῦν ὁ σοφιστής: κομιδῆ μὲν οὖν: ὁρᾷς
οὖν ὡς ἀληθῆ λέγεται τὸ ποικίλον εἶναι τοῦτο τὸ θηρίον καὶ τὸ
λεγόμενον οὐ τῇ ἑτέρᾳ ληπτόν· οὐκοῦν ἀμφοῖν χρή: χρὴ γὰρ
οὖν καὶ κατὰ δύναμίν γε οὕτω ποιητέον: τοιόνδε τι μεταθέοντας
ἴχνος αὐτοῦ καί μοι λέγε· τῶν οἰκετικῶν ὀνομάτων καλοῦμεν ἄτ
τα που: καὶ πολλὰ· ἀτὰρ ποῖα δὴ τῶν πολλῶν πυνθάνῃ· τὰ
τοιάδε· οἷον διηθεῖν τε λέγομεν καὶ διαττᾶν καὶ βράττειν καὶ δια
κρίνειν: τί μήν: καὶ πρὸς τούτοις ἔτι ξαίνειν· κατάγειν· κερ
κίζειν καὶ μυρία ἐν ταῖς τέχναις ἄλλα τοιαῦτα ἐνόντα ἐπιστά
μεθα ἦ γάρ: τὸ ποῖον αὐτῶν πέρι βουληθεὶς δηλῶσαι παρα
δείγματα προθεὶς ταῦτα κατὰ πάντων ἤρου: διαιρετικά που
τὰ λεχθέντα ἅπαντα εἴρηται ξύμπαντα: ναί: κατὰ τὸν ἐμὸν τοίνυν
λόγον ὡς περὶ ταῦτα μίαν οὖσαν ἐν ἅπασι τέχνην ἑνὸς ὀνό
ματος ἀξιώσομεν αὐτήν: τίνα προσειπόντες: διακριτικήν:
ἔστω: σκόπει δὴ ταύτης αὖ δύο ἄν πῃ δυνώμεθα κατιδεῖν εἴδη:
ταχεῖαν ὡς ἐμοὶ σκέψιν ἐπιτάττεις: καὶ μὴν ἔν γε ταῖς εἰρη
μέναις διακρίσεσιν τὸ μὲν χεῖρον ἀπὸ βελτίονος ἀποχω
ρίζειν ἦν· τὸ δ᾽ ὅμοιον ἀφ᾽ ὁμοίου: σχεδὸν οὕτω νῦν λεχθὲν
φαίνεται: τὴν μὲν τοίνυν ὄνομα οὐκ ἔχω λεγόμενον· τῆς
δὲ καταλειπούσης μὲν τὸ βέλτιον διακρίσεως τὸ δὲ χεῖρον
ἀποβαλλούσης ἔχω: λέγε τί: πᾶσα ἡ τοιαύτη διάκρισις
ὡς ἐγὼ ξυννοῶ λέγεται παρὰ πάντων καθαρμός τις: λέ
γεται γὰρ οὖν: οὐκοῦν τό γε καθαρτικὸν εἶδος αὖ διπλοῦν
ὂν πᾶς ἂν ἴδοι: ναί· κατὰ σχολήν γ᾽ ἴσως· οὐ μὴν ἔγωγε
καθορῶ νῦν: καὶ μὴν τά γε περὶ τὰ σώματα πολλὰ εἴδη καθαρ

σεων ἐνὶ περιλαβεῖν ὀνόματι προσήκει: ποῖα καὶ τίνι: τά τε
τῶν ζῴων ὅσα ἐντὸς σωμάτων ὑπὸ γυμναστικῆς ἰατρικῆς τε ὀρ
θῶς διακρινόμενα καθαίρεται· καὶ περὶ τἀκτὸς εἰπεῖν μὲν
φαῦλα ὅσα βαλανευτικὴ παρέχεται καὶ τῶν ἀψύχων σωμάτων·
ὧν γναφευτικὴ καὶ ξύμπασα κοσμητικὴ τὴν ἐπιμέλειαν παρε
χομένη κατὰ σμικρὰ πολλὰ καὶ γελοῖα δοκοῦντα ὀνόματα
ἔσχεν: μάλα γε: παντάπασι μὲν ὦ θεαίτητε· ἀλλὰ γὰρ τῇ
τῶν λόγων μεθόδῳ σπογγιστικῆς ἢ φαρμακοποσίας οὐδὲν ἧτ
τον οὐδέ τι μᾶλλον τυγχάνει μέλον εἰ τὸ μὲν σμικρὰ τὸ δὲ μεγάλα ἡ
μᾶς ὠφελεῖ καθαῖρον· τοῦ κτήσασθαι γὰρ ἕνεκα νοῦν πασῶν
τεχνῶν τὸ ξυγγενὲς καὶ τὸ μὴ ξυγγενὲς κατανοεῖν πειρωμένη.
τιμᾷ πρὸς τοῦτο ἐξ ἴσου πάσας· καὶ θάτερα τῶν ἑτέρων κατὰ
τὴν ὁμοιότητα οὐδὲν ἡγεῖται γελοιότερα· σεμνότερον δέ τι τὸν διὰ
στρατηγικῆς ἢ φθειριστικῆς δηλοῦντα θηρευτικὴν οὐδὲν νενόμικεν· ἀλλ' ὡς τὸ πολὺ
χαυνότερον· καὶ δὴ καὶ νῦν ὅπερ ἤρου τί προσεροῦμεν ὀνόμα
ξυμπάσας δυνάμεις ὅσαι σῶμα εἴτε ἔμψυχον εἴτε ἄψυχον εἰλή
φασιν καθαίρειν οὐδὲν αὐτῇ διοίσει· ποῖόν τι λεχθὲν εὐπρεπέσ
τατον εἶναι δόξει· μόνον ἐχέτω χωρὶς τῶν τῆς ψυχῆς καθάρσεων
πάντα ξυνδῆσαν ὅσα ἄλλο τι καθαίρει· τὸν γὰρ περὶ τὴν διάνοιαν
καθαρμὸν ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐπικεχείρηκεν ἀφορίσασθαι τὰ νῦν εἴ
γε ὅπερ βούλεται μανθάνομεν: ἀλλὰ μεμάθηκα καὶ συγχωρῶ δύο
μὲν εἴδη καθάρσεως· ἓν δὲ τὸ περὶ τὴν ψυχὴν εἶδος εἶναι τοῦ περὶ
τὸ σῶμα χωρὶς ὄν: πάντων κάλλιστα· καί μοι τὸ μετὰ τοῦτο ἐπάκουε
πειρώμενος αὖ τὸ λεχθὲν διχῇ τέμνειν: καθ' ὁποῖ' ἂν ὑφηγῇ πει
ράσομαί σοι συντέμνειν: πονηρίαν ἕτερον ἀρετῆς ἐν ψυχῇ λέγομέν
τι: πῶς γὰρ οὔ: καὶ μὴν καθαρμός γ' ἦν τὸ λείπειν μὲν θάτερον· ἐκ
βάλλειν δὲ ὅσον ἂν ᾖ πού τι φλαῦρον: ἦν γὰρ οὖν: καὶ ψυχῆς ἄρα
καθ' ὅσον ἂν εὑρίσκωμεν κακίας ἀφαίρεσίν τινα καθαρμὸν αὐτὸν
λέγοντες ἐν μέλει φθεγξόμεθα: καὶ μάλα γε: δύο μὲν εἴδη κακί
ας περὶ ψυχὴν ῥητέον: ποῖα: τὸ μὲν οἷον νόσον ἐν σώματι· τὸ δ' οἷον
αἶσχος ἐγγιγνόμενον: οὐκ ἔμαθον: νόσον ἴσως καὶ στάσιν οὐ
ταὐτὸν νενόμικας: οὐδ' αὖ πρὸς τοῦτο ἔχω τί χρή με ἀποκρίνασ
θαι: πότερον ἄλλο τι στάσιν ἡγούμενος ἢ τὴν τοῦ φύσει ξυγγε
νοῦς ἔκ τινος διαφορᾶς διαφθοράν: οὐδέν: ἀλλ' αἶσχος ἄλλο τι

πλὴν τὸ τῆς ἀμετρίας πανταχοῦ δυσειδὲς ὂν γένος: οὐδαμῶς
ἄλλο: τί δὲ ἐν ψυχῇ δόξας ἐπιθυμίαις καὶ θυμὸν ἡδοναῖς· καὶ λό-
γον λύπαις καὶ πάντα ἀλλήλοις ταῦτα τῶν φλαύρως ἐχόντων
οὐκ ᾐσθήμεθα διαφερόμενα: καὶ σφόδρα γε: ξυγγενῆ γε μὴν
ἐξ ἀνάγκης ξύμπαντα γέγονεν: πῶς γὰρ οὔ: στάσιν ἄρα καὶ
νόσον τῆς ψυχῆς πονηρίαν λέγοντες ὀρθῶς ἐροῦμεν: ὀρθό-
τατα μὲν οὖν: τί δ᾽ ὅσ᾽ ἂν κινήσεως μετασχόντα καὶ σκοπόν τινα
θέμενα τούτου τυγχάνειν καθ᾽ ἑκάστην ὁρμὴν παράφορα αὐτοῦ
γίγνηται καὶ ἀποτυγχάνει· πότερον αὐτὰ φήσομεν ὑπὸ συμμετρί-
ας τῆς πρὸς ἄλληλα· ἢ τοὐναντίον ὑπὸ ἀμετρίας αὐτὰ πάσχειν:
δῆλον ὡς ὑπὸ ἀμετρίας: ἀλλὰ μὴν ψυχήν γε ἴσμεν ἄκουσαν πᾶ-
σαν πᾶν ἀγνοοῦσαν: σφόδρα γε: τό γε μὴν ἀγνοεῖν ἐστιν ἐπ᾽ ἀλη-
θειαν ὁρμωμένης ψυχῆς παραφόρου ξυνέσεως γιγνομένης
οὐδὲν ἄλλο πλὴν παραφροσύνη: πάνυ μὲν οὖν: ψυχὴν ἄρα ἀνό-
ητον αἰσχρὰν καὶ ἄμετρον θετέον: ἔοικεν: ἔστι δὴ δύο ταῦτα
ὡς φαίνεται κακῶν ἐν αὐτῇ γένη· τὸ μὲν πονηρία καλούμενον
ὑπὸ τῶν πολλῶν νόσος αὐτῆς σαφέστατα ὄν: ναί: τὸ δέ γε
ἄγνοιαν μὲν καλοῦσι κακίαν δὲ αὐτὸ ἐν ψυχῇ μόνον γιγνόμενον
οὐκ ἐθέλουσιν ὁμολογεῖν: κομιδῇ συγχωρητέον ὃ νῦν δὴ
λέξαντος ἠμφεγνόησα τὸ δύο εἶναι γένη κακίας ἐν ψυ-
χῇ· καὶ δειλίαν μὲν καὶ ἀκολασίαν καὶ ἀδικίαν ξύμπαντα ἡγη-
τέον νόσον ἐν ἡμῖν· τὸ δὲ τῆς πολλῆς καὶ παντοδαπῆς ἀγνοί-
ας πάθος· αἶσχος θετέον: οὐκοῦν ἐν σώματί γε περὶ δύο πα-
θήματε τούτω δύο τέχνα τινὲ ἐγενέσθην: τίνε τούτω: περὶ
μὲν αἶσχος γυμναστική· περὶ δὲ νόσον ἰατρική: φαίνεσθον:
οὐκοῦν καὶ περὶ μὲν ὕβριν καὶ ἀδικίαν καὶ δειλίαν. ἡ κολαστικὴ
πέφυκε τεχνῶν μάλιστα δὴ πασῶν προσήκουσα δίκη: τὸ
γοῦν εἰκὸς ὡς εἰπεῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπίνην δόξαν: τί δὲ
περὶ ξύμπασαν ἄγνοιαν μῶν ἄλλην τινὰ ἢ διδασκαλικὴν
ὀρθότερον εἴποι τις ἄν: οὐδεμίαν: φέρε δὴ διδασκαλικῆς
δὲ ἆρα ἓν μόνον γένος φατέον εἶναι ἢ πλείω· δύο δέ τινε αὐτῆς
εἶναι μεγίστω σκόπει: σκοπῶ: καί μοι δοκοῦμεν τῇδέ πῃ
τάχιστα ἂν εὑρεῖν: πῇ: τὴν ἄγνοιαν ἰδόντες εἴ πῃ κατὰ μέσον
αὐτῆς τομὴν ἔχει τινά· διπλῆ γὰρ αὕτη γιγνομένη. δῆλον ὡ

τῇ καὶ τὴν διδασκαλικὴν δύο ἀναγκαῖα μόρια ἔχειν ἓν ἐφ' ἑνὶ γένει
τῶν αὐτῆς ἑκατέρῳ: τί οὖν κατάφανές σοί πῃ τὸ νῦν ζητούμενον:
ἀγνοίας γοῦν μέγα τί μοι δοκῶ καὶ χαλεπὸν ἀφωρισμένον ὁρᾶν
εἶδος πᾶσι τοῖς ἄλλοις αὐτῆς ἀντίσταθμον μέρεσιν: ποῖον
δή: τὸ μὴ κατειδότα τι δοκεῖν εἰδέναι δι' οὗ κινδυνεύει πάντα
ὅσα διανοίᾳ σφαλλόμεθα γίγνεσθαι πᾶσιν: ἀληθῆ: καὶ δὴ καὶ
τούτῳ γε οἶμαι μόνῳ τῆς ἀγνοίας ἀμαθίαν τοὔνομα προσρη
θῆναι: πάνυ γε: τί δὲ δὴ τῷ τῆς διδασκαλικῆς ἆρ' ἀμέρει
τῷ τοῦτο ἀπαλλάττοντι λεκτέον: οἶμαι μὲν οὖν ὦ ξένε τὸ μὲν
ἄλλο δημιουργικὰς διδασκαλίας τοῦτο δὲ ἐνθάδε γε παιδείαν
δι' ἡμῶν κεκλῆσθαι: καὶ γὰρ σχεδὸν ὦ θεαίτητε ἐν πᾶσιν ἕλλησιν
ἀλλὰ γὰρ ἡμῖν ἔτι καὶ τοῦτο σκεπτέον ἆρ' ἄτομον ἤδη ἐστὶ πᾶν
ἤ τινα ἔχον διαίρεσιν ἀξίαν ἐπωνυμίας: οὐκοῦν χρὴ σκοπεῖν:
δοκεῖ τοίνυν μοι καὶ τοῦτο ἔτι πῃ σχίζεσθαι: κατὰ τί: τῆς ἐν
τοῖς λόγοις διδασκαλικῆς ἡ μὲν τραχυτέρα τις ἔοικεν ὁ
δὸς εἶναι τὸ δ' ἕτερον αὐτῆς μόριον λειότερον: τὸ ποῖον δὴ τού
των ἑκάτερον λέγομεν· τὸ μὲν ἀρχαιοπρεπές τι πάτριον ὧι
πρὸς τοὺς υἱεῖς μάλιστ' ἐχρῶντό τε καὶ ἔτι πολλοὶ χρῶνται τὰ
νῦν ὅταν αὐτοῖς ἐξαμαρτάνωσί τι· τὰ μὲν χαλεπαίνοντες·
τὰ δὲ μαλθακωτέρως παραμυθούμενοι· τὸ δ' οὖν ξύμπαν
αὐτὸ ὀρθότατα εἴποι τις ἂν νουθετητικήν: ἔστιν οὕτως:
τὸ δέ γε ἐξ ἀσίν τινες αὖ λόγον ἑαυτοῖς δόντες ἡγήσασθαι
πᾶσαν ἀκούσιον ἀμαθίαν εἶναι· καὶ μαθεῖν οὐδέν ποτ' ἂν ἐ
θέλειν τὸν οἰόμενον εἶναι σοφόν· τούτων ὧν οἴοιτο πέρι
δεινὸς εἶναι· μετὰ δὲ πολλοῦ πόνου τὸ νουθετητικὸν εἶδος
τῆς παιδείας σμικρὸν ἀνύτειν: ὀρθῶς γε νομίζοντες: τῷ τοι
ταύτης τῆς δόξης ἐπὶ ἐκβολὴν ἄλλῳ τρόπῳ στέλλονται:
τίνι δή: διερωτῶσιν ὧν ἂν οἴηταί τις τι πέρι λέγειν λέγων
μηδέν· εἶθ' ἅτε πλανωμένων τὰς δόξας ῥᾳδίως ἐξετά
ζουσι καὶ συνάγοντες δὴ τοῖς λόγοις εἰς ταὐτὸν τιθέασι
παρ' ἀλλήλας· τιθέντες δὲ ἐπιδεικνύουσιν αὐτὰς αὑταῖς
ἅμα· περὶ τῶν αὐτῶν πρὸς τὰ αὐτὰ κατὰ ταὐτὰ ἐναντίας·
οἱ δ' ὁρῶντες ἑαυτοῖς μὲν χαλεπαίνουσι· πρὸς δὲ τοὺς ἄλ
λους ἡμεροῦνται· καὶ τούτῳ δὴ τῷ τρόπῳ τῶν περὶ αὑτοὺς

μεγάλων καὶ σκληρῶν δοξῶν ἀπαλλάττονται· πασῶν τε ἀπαλλαγῶν
ἀκούειν τε ἡδίστην καὶ τῷ πάσχοντι βεβαιότατα γιγνομένην·
νομίζοντες γὰρ ὦ παῖ φίλε οἱ καθαίροντες αὐτοὺς ὥσπερ οἱ πε-
ρὶ τὰ σώματα ἰατροὶ νενομίκασι μὴ πρότερον ἂν τῆς προσφε-
ρομένης τροφῆς ἀπολαύειν δύνασθαι σῶμα, πρὶν ἂν τὰ ἐμ-
ποδίζοντα ἐν αὐτῷ τις ἐκβάλῃ· ταὐτὸν καὶ περὶ ψυχῆς διε-
νοήθησαν ἐκεῖνοι μὴ πρότερον αὐτὴν ἕξειν τῶν προσφερο-
μένων μαθημάτων ὄνησιν, πρὶν ἂν ἐλέγχων τις τὸν ἐλεγχό-
μενον εἰς αἰσχύνην καταστήσας· τὰς τοῖς μαθήμασιν ἐμπο-
δίους δόξας ἐξελὼν καθαρὸν ἀποφήνῃ· καὶ ταῦτα ἡγού-
μενον ἅπερ οἶδεν εἰδέναι μόνα πλείω δὲ μή: βελτίστη γοῦν καὶ
σωφρονεστάτη τῶν ἕξεων αὕτη: διὰ ταῦτα δὴ πάντα ἡμῖν ὦ
θεαίτητε καὶ τὸν ἔλεγχον λεκτέον· ὡς ἄρα μεγίστη καὶ κυριωτά-
τη τῶν καθάρσεών ἐστι· καὶ τὸν ἀνέλεγκτον αὖ νομιστέον ἂν καὶ
τυγχάνῃ βασιλεὺς ὁ μέγας ὤν, τὰ μέγιστα ἀκάθαρτον ὄντα, ἀ-
παίδευτόν τε καὶ αἰσχρὸν γεγονέναι ταῦτα, ἃ καθαρώτατον
καὶ κάλλιστον ἔπρεπε τὸν ὄντως ἐσόμενον εὐδαίμονα εἶναι: παν-
τάπασι μὲν οὖν: τί δὲ τοὺς ταύτῃ χρωμένους τῇ τέχνῃ τί-
να φήσομεν· ἐγὼ μὲν γὰρ φοβοῦμαι σοφιστὰς φάναι: τί δή:
μὴ μεῖζον αὐτοῖς προσάπτωμεν γέρας: ἀλλὰ μὴν προσέοι-
κε τοιούτῳ τινὶ τὰ νῦν εἰρημένα· καὶ γὰρ κυνὶ λύκος ἀγριώ-
τερον ἡμερωτάτῳ: τὸν δὲ ἀσφαλῆ δεῖ πάντων μάλιστα περὶ
τὰς ὁμοιότητας ἀεὶ ποιεῖσθαι τὴν φυλακήν· ὀλισθηρότα-
τον γὰρ τὸ γένος· ὅμως δὲ ἔστωσαν· οὐ γὰρ περὶ σμικρῶν ὅρων
τὴν ἀμφισβήτησιν οἴομαι γενήσεσθαι τότε· ὁπόταν ἱκανῶς
φυλάττωσιν: οὔκουν τό γε εἰκός: ἔστω δὴ διακριτικῆς τέχνης
καθαρτική· καθαρτικῆς δὲ τὸ περὶ ψυχὴν μέρος ἀφορίσθω·
τούτου δὲ διδασκαλική· διδασκαλικῆς δὲ παιδευτική· τῆς δὲ
παιδευτικῆς ὁ περὶ τὴν ματαιόδοξον σοφίαν γιγνόμενος
ἔλεγχος ἐν τῷ νῦν λόγῳ παραφανέντι μηδὲν ἄλλ' ἡμῖν εἶναι
λεγέσθω πλὴν ἡ γένει γενναία σοφιστική: λεγέσθω μὲν· ἀπο-
ρῶ δὲ ἔγωγε ἤδη διὰ τὸ πολλὰ πεφάνθαι τί χρή ποτε ὡς ἀ-
ληθῆ λέγοντα καὶ διισχυριζόμενον εἰπεῖν ὄντως εἶναι τὸν
σοφιστήν: εἰκότως γε σὺ ἀπορῶν· ἀλλά τοι κἀκεῖνον ἡγεῖσθαι

χρὴ νῦν ἤδη σφόδρα ἀπορεῖν ὁπῇ ποτε ἔτι διαδύσεται τὸν λόγον·
ὀρθὴ γὰρ ἡ παροιμία τὸ τὰς ἁπάσας μὴ ῥᾴδιον εἶναι διαφεύγειν·
νῦν οὖν καὶ μάλιστα ἐπιθετέον αὐτῷ: καλῶς λέγεις: πρῶτον δὴ στάν-
τες· οἷον ἐξαναπνεύσωμεν· καὶ πρὸς ἡμᾶς αὐτοὺς διαλογισώμεθα
ἅμα ἀναπαυόμενοι· φέρε ὁπόσα ἡμῖν ὁ σοφιστὴς πέφανται· δο-
κῶ μὲν γὰρ, τὸ πρῶτον εὑρέθη νέων καὶ πλουσίων ἔμμισθος θη-
ρευτής: ναί: τὸ δέ γε δεύτερον ἔμπορός τις περὶ τὰ τῆς ψυχῆς
μαθήματα: πάνυ γε: τρίτον δὲ ἆρα οὐ περὶ ταὐτὰ ταῦτα κάπηλος
ἀνεφάνη: ναί: καὶ τέταρτόν γε αὐτοπώλης περὶ τὰ μαθήματα ἡμῖν:
ὀρθῶς ἐμνημόνευσας: πέμπτον δ' ἐγὼ πειράσομαι μνημονεύειν·
τῆς ἀγωνιστικῆς περὶ λόγους ἦν τις ἀθλητὴς τὴν ἐριστι-
κὴν τέχνην ἀφωρισμένος: ἦν γὰρ οὖν: τό γε μὴν ἕκτον ἀμφισβη-
τήσιμον μέν· ὅμως δ' ἔθεμεν αὐτῷ συγχωρήσαντες δοξῶν ἐμποδί-
ων μαθήσιν περὶ ψυχὴν καθαρτὴν αὐτὸν εἶναι: παντάπασι μὲν οὖν:
ἆρ' οὖν ἐννοεῖς ὅταν ἐπιστήμων τις πολλῶν φαίνηται μιᾶς δὲ τέ-
χνης ὀνόματι προσαγορεύηται· τὸ φάντασμα τοῦτο ὡς οὐκ ἔσθ' ὑ-
γιές· ἀλλὰ δῆλον ὡς ὁ πάσχων αὐτὸ πρός τινα τέχνην οὐ δύνα-
ται κατιδεῖν ἐκεῖνο αὐτῆς εἰς ὃ πάντα τὰ μαθήματα ταῦτα βλέπει·
διὸ καὶ πολλοῖς ὀνόμασιν ἀνθ' ἑνὸς τὸν ἔχοντα αὐτὰ προσαγο-
ρεύει: κινδυνεύει τοῦτο ταύτῃ πῃ μάλιστα πεφυκέναι: μὴ τοίνυν
ἡμεῖς γε αὐτὸ ἐν τῇ ζητήσει δι' ἀργίαν πάσχωμεν· ἀλλ' ἀναλάβωμεν
πρῶτον τῶν περὶ τὸν σοφιστὴν εἰρημένων· ἓν γάρ τί μοι μάλιστα κα-
τεφάνη αὐτὸν μηνῦον: τὸ ποῖον: ἀντιλογικὸν αὐτὸν ἔφαμεν εἶναί
που: ναί: τί δ' οὐ καὶ τῶν ἄλλων αὐτὸν τούτου διδάσκαλον γίγνεσθαι:
τί μήν: σκοπῶμεν δὴ περὶ τίνος ἄρα καί φασιν οἱ τοιοῦτοι ποι-
εῖν ἀντιλογικούς· ἡ δὲ σκέψις ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς ἔστω· τῇδέ πη·
φέρε περὶ τῶν θείων ὅσα ἀφανῆ τοῖς πολλοῖς ἆρ' ἱκανοὺς ποι-
οῦσι τοῦτο δρᾶν: λέγεται γοῦν δὴ περὶ αὐτῶν ταῦτα: τί δ' ὅσα φανε-
ρὰ γῆς τε καὶ οὐρανοῦ καὶ τῶν περὶ τὰ τοιαῦτα: τί γάρ: ἀλλὰ μὴν
ἔν γε ταῖς ἰδίαις συνουσίαις ὁπόταν γενέσεώς τε καὶ οὐσίας πέρι
κατὰ πάντων λέγηταί τι ξύνισμεν ὡς αὐτοί τε ἀντειπεῖν δεινοὶ
τούς τε ἄλλους ὅτι ποιοῦσιν ἅπερ αὐτοὶ δυνατούς: παντάπασί γε:
τί δ' αὖ περὶ νόμων καὶ ξυμπάντων τῶν πολιτικῶν· ἆρ' οὐχ ὑπισχνοῦν-
ται ποιεῖν ἀμφισβητητικούς: οὐδεὶς γὰρ ἂν αὐτοῖς ὡς ἔπος

εἰπεῖν διελέγετο μὴ τοῦτο ὑπισχνουμένοις: τά γε μὴν περὶ πασῶν
τε καὶ κατὰ μίαν ἑκάστην τέχνην ἃ δεῖ πρὸς ἕκαστον αὐτὸν τὸν δημιουρ-
γὸν ἀντειπεῖν δεδημοσιωμένα καταβέβληται γεγραμμένα τῷ
βουλομένῳ μαθεῖν: τὰ πρωταγόρειά μοι φαίνει περί τε πάλης
καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν εἰρηκέναι: καὶ πολλῶν γε ὦ μακάριε ἑτέ-
ρων· ἀτὰρ δὴ τὸ τῆς ἀντιλογικῆς τέχνης ἆρ' οὐ κεφαλαίῳ
περὶ πάντων καὶ πρὸς ἀμφισβήτησιν ἱκανή τις δύναμις ἔοικ' εἶ-
ναι: φαίνεται γοῦν σχεδὸν οὐδὲν ὑπολιπεῖν: σὺ δὴ πρὸς θεῶν
ὦ παῖ δυνατὸν ἡγεῖ τοῦτο· τάχα γὰρ ἂν ὑμεῖς μὲν ὀξύτερον οἱ νέ-
οι πρὸς αὐτὸ βλέποιτε· ἡμεῖς δὲ ἀμβλύτερον: τὸ ποῖον καὶ πρὸς
τί μάλιστα λέγεις· οὐ γάρ που κατανοῶ τὸ νῦν ἐρωτώμενον:
εἰ πάντα ἐπίστασθαί τινα ἀνθρώπων ἐστὶ δυνατόν: μακάριον
μὲν τἂν ἡμῶν ὦ ξένε ἦν τὸ γένος: πῶς οὖν ἄν ποτέ τις πρός
γε τὸν ἐπιστάμενον αὐτὸς ἀνεπιστήμων ὢν δύναιτ' ἂν ὑγιές τι λέ-
γων ἀντειπεῖν: οὐδαμῶς: τί ποτ' οὖν ἂν εἴη τὸ τῆς σοφιστι-
κῆς δυνάμεως θαῦμα: τοῦ δὴ πέρι: καθ' ὅντινα τρόπον πο-
τὲ δυνατοὶ τοῖς νέοις δόξαν παρασκευάζειν ὡς εἰσὶ πάντα
πάντων αὐτοὶ σοφώτατοι: δῆλον γὰρ ὡς εἰ μήτε ἀντέλεγον ὀρ-
θῶς μήτε ἐκείνοις ἐφαίνοντο φαινόμενοί τε εἰ μηδὲν αὖ
μᾶλλον ἐδόκουν διὰ τὴν ἀμφισβήτησιν εἶναι φρόνιμοι τὸ σὸν δὴ
τοῦτο σχολῇ ποτ' ἄν τις αὐτοῖς χρήματα διδοὺς ἤθελεν ἂν
τούτων αὐτῶν μαθητὴς γίγνεσθαι: σχολῇ μὲν τἂν: νῦν δέ
γε ἐθέλουσιν: καὶ μάλα: δοκοῦσι γὰρ οἶμαι πρὸς ταῦτα ἐ-
πιστημόνως ἔχειν αὐτοὶ πρὸς ἅπερ ἀντιλέγουσιν: πῶς γὰρ οὔ:
δρῶσι δέ γε τοῦτο πρὸς ἅπαντα φαμέν: ναί: πάντα ἄρα σο-
φοὶ τοῖς μαθηταῖς φαίνονται: τί μήν: οὐκ ὄντες γε· ἀδύνα-
τον γὰρ τοῦτό γε ἐφάνη: πῶς γὰρ οὐκ ἀδύνατον· δοξαστι-
κὴν ἄρα τινὰ περὶ πάντων ἐπιστήμην ὁ σοφιστὴς ἡμῖν ἀλλ' οὐκ
ἀλήθειαν ἔχων ἀναπέφανται: παντάπασι μὲν οὖν: καὶ κιν-
δυνεύει γε τὸ νῦν εἰρημένον ὀρθότατα περὶ αὐτῶν εἰρῆσθαι:
λάβωμεν τοίνυν σαφέστερόν τι παράδειγμα περὶ τούτων: τὸ ποῖ-
ον δή: τόδε καί μοι πειρῶ προσέχων τὸν νοῦν εὖ μάλα ἀπο-
κρίνασθαι: τὸ ποῖον: εἴ τις φαίη μὴ λέγειν μηδ' ἀντιλέγειν
ἀλλὰ ποιεῖν καὶ δρᾶν μιᾷ τέχνῃ ξυνάπαντα ἐπίστασθαι πρα-

γματα: πῶς πάντα λέγεις: τὴν ἀρχὴν τοῦ ῥηθέντος σύ γ' ἡμῖν
ἔοικας ἀγνοεῖν: τὰ γὰρ σύμπαντα ὡς ἔοικας οὐ μανθάνεις:
οὐ γὰρ οὖν: λέγω τοίνυν σὲ καὶ ἐμὲ τῶν πάντων καὶ πρὸς ἡμῖν τὰ
ἄλλα ζῷα καὶ δένδρα: πῶς λέγεις: εἴ τις ἐμὲ καὶ σὲ καὶ τἆλ
λα φυτὰ πάντα ποιήσειν φαίη: τίνα δὴ λέγων τὴν ποίησιν; οὐ
γὰρ δὴ γεωργόν γε ἐρεῖς τινὰ καὶ γὰρ ζῴων αὐτὸν εἶπες ποι
ητήν: φημὶ καὶ πρός γε θαλάττης καὶ οὐρανοῦ καὶ θεῶν καὶ
τῶν ἄλλων συμπάντων· καὶ τοίνυν καὶ ταχὺ ποιήσας αὐτῶν ἕκα
στα πάνυ σμικροῦ νομίσματος ἀποδίδοται: παιδιὰν λέγεις
τινά: τί δέ; τὴν τοῦ λέγοντος ὅτι πάντα οἶδεν καὶ ταῦτα ἕτε
ρον ἂν διδάξειεν ὀλίγου καὶ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ μὴ παιδιὰν
ἂν νομιστέον: πάντως που: παιδιᾶς δὲ ἔχεις ἤ τι τεχνικώ
τερον ἢ καὶ χαριέστερον εἶδος ἢ τὸ μιμητικόν: οὐδαμῶς: πάμ
πολυ γὰρ εἴρηκας εἶδος εἰς ἓν πάντα συλλαβὼν καὶ σχεδὸν
ποικιλώτατον: οὐκοῦν τόν γ' ὑπισχνούμενον δυνατὸν εἶναι
μιᾷ τέχνῃ πάντα ποιεῖν γιγνώσκομέν που τοῦτο ὅτι μιμήματα
καὶ ὁμώνυμα τῶν ὄντων ἀπεργαζόμενος τῇ γραφικῇ τέ
χνῃ· δυνατὸς ἔσται τοὺς ἀνοήτους τῶν νέων παίδων πόρρω
θεν τὰ γεγραμμένα ἐπιδεικνὺς λανθάνειν ὡς ὅτι περ ἂν βου
ληθῇ δρᾶν τοῦτο ἱκανώτατος ὢν ἀποτελεῖν ἔργῳ: πῶς
γὰρ οὔ: τί δὲ δή; περὶ τοὺς λόγους ἆρ' οὐ προσδοκῶμεν εἶναι
τινα ἄλλην τέχνην ᾗ αὖ δυνατὸν αὖ τυγχάνειν τοὺς νέους καὶ
ἔτι πόρρω τῶν πραγμάτων τῆς ἀληθείας ἀφεστῶτας διὰ τῶν
ὤτων τοῖς λόγοις γοητεύειν δεικνύντας εἴδωλα λεγόμενα
περὶ πάντων· ὥστε ποιεῖν ἀληθῆ δοκεῖν λέγεσθαι· καὶ τὸν λέ
γοντα δὴ σοφώτατον πάντων ἅπαντ' εἶναι: τί γὰρ οὐκ ἂν εἴη
ἄλλη τις τοιαύτη τέχνη: τοὺς πολλοὺς οὖν ὦ θεαίτητε τῶν
τότε ἀκουόντων· ἆρ' οὐκ ἀνάγκη χρόνου τε ἐπελθόντος αὐτοῖς
ἱκανοῦ καὶ προϊούσης ἡλικίας τοῖς τε οὖσι προσπίπτοντας
ἐγγύθεν καὶ διὰ παθημάτων ἀναγκαζομένους ἐναργῶς
ἐφάπτεσθαι τῶν ὄντων μεταβάλλειν τὰς τότε γενομένας δό
ξας ὥστε σμικρὰ μὲν φαίνεσθαι τὰ μεγάλα χαλεπὰ δὲ τὰ ῥᾴ
δια· καὶ πάντα πάντῃ ἀνατετράφθαι τὰ ἐν τοῖς λόγοις φαν
τάσματα ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς πράξεσιν ἔργων παραγενομένων:

ὡς γοῦν ἐμοὶ τηλικῷδε ὄντι κρῖναι· οἶμαι δὲ καὶ ἐμὲ τῶν ἔτι πόρρω
θεν ἀφεστηκότων εἶναι: τοιγαροῦν ἡμεῖς σε οἵδε πάντες πειρα
σόμεθα καὶ νῦν πειρώμεθα ὡς ἐγγύτατα ἄνευ τῶν παθημάτων
προσάγειν· περὶ δ' οὖν τοῦ σοφιστοῦ τόδε μοι λέγε· πότερον
ἤδη τοῦτο σαφὲς ὅτι τῶν γοήτων ἐστί τις μιμητὴς ὢν τῶν ὄντων.
ἢ διστάζομεν ἔτι μὴ περὶ ὅσωνπερ ἀντιλέγειν δοκεῖ δυνατὸς εἶναι
περὶ τοσούτων καὶ τὰς ἐπιστήμας ἀληθῶς ἔχων τυγχάνει: καὶ
πῶς ἄν ὦ ξένε: ἀλλὰ σχεδὸν ἤδη σαφὲς ἐκ τῶν εἰρημένων· ὅτι
τῶν τῆς παιδιᾶς μετεχόντων ἐστί τις μέρος: γόητα μὲν δὴ καὶ
μιμητὴν ἄρα θετέον αὐτόν τινα: πῶς γὰρ οὐ θετέον: ἄγε δὴ νῦν ἡ
μέτερον ἔργον ἤδη τὸν θῆρα μηκέτ' ἀνεῖναι· σχεδὸν γὰρ αὐτὸν περι
ειλήφαμεν ἐν ἀμφιβληστρικῷ τινὶ τῶν ἐν τοῖς λόγοις περὶ τὰ
τοιαῦτα ὀργάνων· ὥστε οὐκέτ' ἐκφεύξεται τόδε γε: τὸ ποῖον: τὸ
μὴ οὐ τοῦ γένους εἶναι τοῦ τῶν θαυματοποιῶν τις εἷς: κἀμοὶ
τοῦτό γε οὕτω περὶ αὐτοῦ συνδοκεῖ: δέδοκται τοίνυν ὅτι τάχι
στα διαιρεῖν τὴν εἰδωλοποιικὴν τέχνην καὶ καταβάντας εἰς
αὐτήν· ἐὰν μὲν ἡμᾶς εὐθὺς ὁ σοφιστὴς ὑπομείνῃ συλλαβεῖν
αὐτὸν κατὰ τὰ ἐπεσταλμένα ὑπὸ τοῦ βασιλικοῦ λόγου κἀκείνῳ
παραδόντας ἀποφῆναι τὴν ἄγραν: ἐὰν δ' ἄρα κατὰ μέρη τῆς
μιμητικῆς δύηταί πῃ συνακολουθεῖν αὐτῷ διαιροῦντας ἀεὶ
τὴν ὑποδεχομένην αὐτὸν μοῖραν ἕωσπερ ἂν ληφθῇ· πάντως
οὔτε οὗτος οὔτε ἄλλο γένος οὐδὲν μή ποτε ἐκφυγὸν ἐπεύ
ξηται τὴν τῶν οὕτω δυναμένων μετιέναι καθ' ἕκαστά τε καὶ ἐπὶ
πάντα μέθοδον: λέγεις εὖ καὶ ταῦτα ταύτῃ ποιητέον: κατὰ δὴ
τὸν παρεληλυθότα τρόπον τῆς διαιρέσεως ἔγωγέ μοι καὶ νῦν
φαίνομαι δύο καθορᾶν εἴδη τῆς μιμητικῆς· τὴν δὲ ζητουμέ
νην ἰδέαν ἐν ὁποτέρῳ ποθ' ἡμῖν οὖσα τυγχάνει καταμαθεῖν
οὐδέπω μοι δοκῶ νῦν δυνατὸς εἶναι: σὺ δ' ἀλλ' εἰπὲ πρῶτον καὶ
δίελε ἡμῖν τίνε τὼ δύο λέγεις: μίαν μὲν τὴν εἰκαστικὴν ὁρῶν
ἐν αὐτῇ τέχνην· ἔστι δ' αὕτη μάλιστα ὁπόταν κατὰ τὰς τοῦ παρα
δείγματος συμμετρίας τις ἐν μήκει καὶ πλάτει καὶ βάθει· καὶ
πρὸς τούτοις ἔτι χρώματα ἀποδιδοὺς τὰ προσήκοντα ἑ
κάστοις τὴν τοῦ μιμήματος γένεσιν ἀπεργάζηται: τί δ' οὐ
πάντες οἱ μιμούμενοί τι τοῦτ' ἐπιχειροῦσι δρᾶν: οὔκουν ὅ

σοι γε τῶν μεγάλων πού τι πλάττουσιν ἔργων ἢ γράφουσιν. εἰ
γὰρ ἀποδιδοῖεν τὴν τῶν καλῶν ἀληθινὴν συμμετρίαν. οἶσθ᾽ ὅτι
σμικρότερα μὲν τοῦ δέοντος τὰ ἄνω. μείζω δὲ τὰ κάτω φαίνοι-
τ᾽ ἄν. διὰ τὸ τὰ μὲν πόρρωθεν τὰ δ᾽ ἐγγύθεν ὑφ᾽ ἡμῶν ὁρᾶσθαι:
ἆρ᾽ οὖν οὐ χαίρειν τὸ ἀληθὲς ἐάσαντες οἱ δημιουργοὶ νῦν οὐ τὰς
οὔσας συμμετρίας ἀλλὰ τὰς δοξούσας εἶναι καλὰς τοῖς εἰ-
δώλοις ἐναπεργάζονται: πάνυ μὲν οὖν: τὸ μὲν ἄρα ἕτερον
οὐ δίκαιον εἰκός γε ὂν εἰκόνα καλεῖν: ναί: καὶ τῆς γε μιμητικῆς
τὸ ἐπὶ τούτῳ μέρος κλητέον ὅπερ εἴπομεν ἐν τοῖς πρόσθεν εἰκα-
στικήν: κλητέον: τί δέ; τὸ φαινόμενον μὲν διὰ τὴν οὐκ ἐκ καλοῦ
θέαν ἐοικέναι τῷ καλῷ. δύναμιν δὲ εἴ τις λάβοι τὰ τηλικαῦτα
ἱκανῶς ὁρᾶν μηδ᾽ εἰκὸς ᾧ φησιν ἐοικέναι τί καλοῦμεν. ἆρ᾽ οὐ-
κ ἐπείπερ φαίνεται μέν, ἔοικε δὲ οὔ φάντασμα: τί μήν: οὐκοῦν
πάμπολυ καὶ κατὰ τὴν ζωγραφίαν τοῦτο τὸ μέρος ἐστὶ καὶ κατὰ ξύμ-
πασαν μιμητικήν: πῶς δ᾽ οὔ: τὴν δὴ φάντασμα ἀλλ᾽ οὐκ εἰκόνα
ἀπεργαζομένην τέχνην. ἆρ᾽ οὐ φανταστικὴν ὀρθότατ᾽ ἂν προ-
σαγορεύοιμεν: πολύ γε: τούτω τοίνυν τὼ δύο ἔλεγον εἴδη τῆς
εἰδωλοποιικῆς εἰκαστικὴν καὶ φανταστικήν: ὀρθῶς: ὃ δέ γε καὶ
τότ᾽ ἠμφεγνόουν ἐν ποτέρᾳ τὸν σοφιστὴν θετέον οὐδὲ νῦν πω δύ-
ναμαι θεάσασθαι σαφῶς. ἀλλ᾽ ὄντως θαυμαστὸς ἁνὴρ καὶ κα-
τιδεῖν παγχάλεπος. ἐπεὶ καὶ νῦν μάλα εὖ καὶ κομψῶς εἰς ἄπο-
ρον εἶδος διερευνήσασθαι καταπέφευγεν: ἔοικεν: ἆρ᾽ οὖν
αὐτὸ γιγνώσκων σύμφῃς ἤ σε οἷον ῥύμη τις ὑπὸ τοῦ λόγου
συνειθισμένον νῦν συνεπεσπάσατο πρὸς τὸ ταχὺ ξυμφῆσαι: πῶς
καὶ πρὸς τί τοῦτο εἴρηκας: ὄντως ὦ μακάριε ἐσμὲν ἐν παν-
τάπασι χαλεπῇ σκέψει. τὸ γὰρ φαίνεσθαι τοῦτο καὶ τὸ δοκεῖν εἶ-
ναι δὲ μή. καὶ τὸ λέγειν μὲν ἄττα ἀληθῆ δὲ μή. πάντα ταῦτά ἐστιν
μεστὰ ἀπορίας ἀεὶ ἐν τῷ πρόσθεν χρόνῳ καὶ νῦν. ὅπως γὰρ εἰπόν-
τα χρὴ ψευδῆ λέγειν ἢ δοξάζειν ὄντως εἶναι καὶ τοῦτο φθεγξά-
μενον ἐναντιολογίᾳ μὴ συνέχεσθαι. παντάπασιν ὦ θεαίτητε
χαλεπόν: τί δή: τετόλμηκεν ὁ λόγος οὗτος ὑποθέσθαι τὸ μὴ
ὂν εἶναι. ψεῦδος γὰρ οὐκ ἂν ἄλλως ἐγίγνετο ὄν. παρμενίδης
δὲ ὁ μέγας ὦ παῖ παισὶν ἡμῖν οὖσιν ἀρχόμενός τε καὶ διὰ τέ-
λους τοῦτο ἀπεμαρτύρατο πεζῇ τε ὧδε ἑκάστοτε λέγων καὶ

μετὰ μέτρων· οὐ γὰρ μή ποτε τοῦτο δαμῇ φησὶν εἶναι μὴ ὄντα· ἀλλὰ σὺ
τῆσδ' ἀφ' ὁδοῦ διζήμενος εἶργε νόημα· παρ' ἐκείνου τε οὖν μαρ-
τυρεῖται· καὶ μάλιστά γε δὴ πάντων ὁ λόγος αὐτὸς ἂν δηλώσειεν
μέτρια βασανισθείς· τοῦτο οὖν αὐτὸ πρῶτον θεασώμεθα εἰ μή
τί σοι διαφέρει: τὸ μὲν ἐμὸν ὅπῃ βούλει τίθεσο· τὸν δὲ λόγον
ᾗ βέλτιστα διέξεισι σκοπῶν αὐτός τε ἴθι καὶ ἐμὲ κατὰ ταύτην τὴν ὁ-
δὸν ἄγε· ἀλλὰ χρὴ δρᾶν ταῦτα καί μοι λέγε τὸ μηδαμῶς ὂν τολ-
μῶμέν που φθέγγεσθαι: πῶς γὰρ οὔ: μὴ τοίνυν ἔριδος ἕνεκα
μηδὲ παιδιᾶς ἀλλ' εἰ σπουδῇ δέοι συννοήσαντά τινα ἀποκρίνα-
σθαι τῶν ἀκροατῶν· ποῖ χρὴ τοὔνομ' ἐπιφέρειν· τοῦτο τὸ μὴ ὄν·
τί δοκοῦμεν ἂν εἰς τί καὶ ἐπὶ ποῖον αὐτόν τε καταχρήσασθαι καὶ
τῷ πυνθανομένῳ δεικνύναι: χαλεπὸν ἤρου καὶ σχεδὸν εἰπεῖν
οἵῳ γε ἐμοὶ παντάπασιν ἄπορον: ἀλλ' οὖν τοῦτό γε δῆλον ὅτι
τῶν ὄντων ἐπί τι τὸ μὴ ὂν οὐκ οἰστέον: πῶς γὰρ ἄν: οὐκοῦν ἐπεί-
περ οὐκ ἐπὶ τὸ ὂν οὐδ' ἐπὶ τὸ τὶ φέρων ὀρθῶς ἄν τις φέροι: πῶς
δή: καὶ τοῦτο ἡμῖν που φανερὸν ὡς καὶ τὸ τὶ τοῦτο ῥῆμα ἐπ' ὄντι
λέγομεν ἑκάστοτε· μόνον γὰρ αὐτὸ λέγειν ὥσπερ γυμνὸν καὶ ἀ-
πηρημωμένον ἀπὸ τῶν ὄντων ἁπάντων ἀδύνατον: ἦ γάρ:
ἀδύνατον: ἆρα τῇδε σκοπῶν ξυμφήσεις ὡς ἀνάγκη τόν τι λέγοντα
ἕν γέ τι λέγειν: οὕτως: ἑνὸς γὰρ δὴ τό γε τὶ φήσεις σημεῖον εἶ-
ναι· τὸ δὲ τινὲ δυοῖν· τὸ δὲ τινὲς πολλῶν: πῶς γὰρ οὔ: τὸν δὲ
δὴ μὴ τὶ λέγοντα ἀναγκαιότατον ὡς ἔοικε παντάπασι μηδὲν
λέγειν: ἀναγκαιότατον μὲν οὖν: ἆρ' οὖν οὐδὲ τοῦτο συγχωρητέον
τὸν τὸ τοιοῦτον λέγειν τι· λέγειν μέντοι μηδέν· ἀλλ' οὐδὲ λέγειν φα-
τέον ὅς γ' ἂν ἐπιχειρῇ μὴ ὂν φθέγγεσθαι: τέλος γοῦν ἂν ἀπο-
ρίας ὁ λόγος ἔχοι: μήπω μέγ' εἴπῃς· ἔτι γὰρ ὦ μακάριε
ἔστιν· καὶ ταῦτά γε τῶν ἀποριῶν ἡ μεγίστη καὶ πρώτη· περὶ γὰρ
αὐτὴν αὐτοῦ τὴν ἀρχὴν οὖσα τυγχάνει: πῶς φῄς λέγε καὶ
μηδὲν ἀποκνήσῃς: τῷ μὲν ὄντι που προσγένοιτ' ἄν τι τῶν ὄν-
των ἕτερον: πῶς γὰρ οὔ: μὴ ὄντι δέ τι τῶν ὄντων ἆρά ποτε προσγί-
γνεσθαι φήσομεν δυνατὸν εἶναι: καὶ πῶς: ἀριθμὸν δὴ τὸν
ξύμπαντα τῶν ὄντων τίθεμεν: εἴπερ γε καὶ ἄλλο τι θετέον ὡς ὄν:
μὴ τοίνυν μηδ' ἐπιχειρῶμεν ἀριθμοῦ μήτε πλῆθος μήτε ἓν πρὸς
τὸ μὴ ὂν προσφέρειν· οὔκουν ἂν ὀρθῶς γε ὡς ἔοικεν ἐπιχειροῖμεν

χειροῖμεν ὥς φησιν ὁ λόγος: πῶς οὖν ἄν τις ἢ διὰ τοῦ στόματος φθέγξαιτο ἄν τις ἢ καὶ τῇ διανοίᾳ τὸ παράπαν λάβοι τὰ μὴ ὄντα ἢ τὸ μὴ ὂν χωρὶς ἀριθμοῦ: λέγε πῇ: μὴ ὄντα μὲν ἐπειδὰν λέγωμεν ἆρα οὐ πλῆθος ἐπιχειροῦμεν ἀριθμοῦ προστιθέναι: τί μήν: μὴ ὂν δὲ ἆρα οὐ τὸ ἓν αὖ: σαφέστατά γε: καὶ μὴν οὔτε δίκαιόν γε οὔτε ὀρθὸν φαμὲν ὂν ἐπιχειρεῖν μὴ ὄντι προσαρμόττειν: λέγεις ἀληθέστατα: συννοεῖς οὖν ὡς οὔτε φθέγξασθαι δυνατὸν ὀρθῶς οὔτ' εἰπεῖν οὔτε διανοηθῆναι τὸ μὴ ὂν αὐτὸ καθ' αὑτὸ ἀλλ' ἔστιν ἀδιανόητόν τε καὶ ἄρρητον καὶ ἄφθεγκτον καὶ ἄλογον: παντάπασι μὲν οὖν: ἆρ' οὖν ἐψευσάμην ἄρτι λέγων τὴν μεγίστην ἀπορίαν ἐρεῖν αὐτοῦ πέρι τὸ δὲ ἔτι μείζω τινὰ λέγειν ἄλλην ἔχομεν: τίνα δή: ὦ θαυμάσιε οὐκ ἐννοεῖς αὐτοῖς τοῖς λεχθεῖσιν ὅτι καὶ τὸν ἐλέγχοντα εἰς ἀπορίαν καθίστησι τὸ μὴ ὂν οὕτως ὥστε ὁπόταν αὐτὸ ἐπιχειρῇ τις ἐλέγχειν ἐναντία αὐτὸν αὑτῷ περὶ ἐκεῖνο ἀναγκάζεσθαι λέγειν: πῶς φῄς· εἰπὲ ἔτι σαφέστερον: οὐδὲν δεῖ τὸ σαφέστερον ἐν ἐμοὶ σκοπεῖν. ἐγὼ μὲν γὰρ ὑποθέμενος οὔτε ἑνὸς οὔτε τῶν πολλῶν τὸ μὴ ὂν δεῖν μετέχειν ἄρτι τε καὶ νῦν οὕτως ἓν αὐτὸ εἴρηκα· τὸ μὴ ὂν γὰρ φημί· ξυνίῃς τοι: ναί: καὶ μὴν αὖ καὶ σμικρὸν ἔμπροσθεν ἄφθεγκτόν τε αὐτὸ καὶ ἄρρητον καὶ ἄλογον ἔφην εἶναι· ξυνέπῃ: ξυνέπομαι πῶς: οὐκοῦν τό γε εἶναι προσάπτειν πειρώμενος ἐναντία τοῖς πρόσθεν ἔλεγον: φαίνει: τί δὲ τοῦτο προσάπτων οὐχ ὡς ἑνὶ διελεγόμην: ναί: καὶ μὴν ἄλογόν τε λέγων καὶ ἄρρητον καὶ ἄφθεγκτον ὥς γε πρὸς ἓν τὸν λόγον ἐποιούμην: πῶς δ' οὔ: φαμὲν δέ γε δεῖν εἴπερ ὀρθῶς τις λέξει μήτε ὡς ἓν μήτε ὡς πολλὰ διορίζειν αὐτό· μηδὲ τὸ παράπαν αὐτὸ καλεῖν ἑνὸς γὰρ εἴδει καὶ κατὰ ταύτην ἂν τὴν πρόσρησιν προσαγορεύοιτο: παντάπασί γε: τὸν μὲν τοίνυν ἐμέ γε τί τις ἂν λέγοι· καὶ γὰρ πάλαι καὶ τὰ νῦν ἡττημένον ἂν εὕροι περὶ τὸν τοῦ μὴ ὄντος ἔλεγχον· ὥστε ἐν ἐμοί γε λέγοντι καθάπερ εἶπον μὴ σκοπῶμεν τὴν ὀρθολογίαν περὶ τὸ μὴ ὄν· ἀλλ' εἶα δὴ νῦν ἐν σοὶ σκεψώμεθα: πῶς φῄς: ἴθι ἡμῖν εὖ καὶ γενναίως ἅτε νέος ὢν ὅτι μάλιστα δύνασαι συντείνας πειράθητι μήτε

οὐσίαν μήτε τὸ ἓν μήτε τὸ πλῆθος ἀριθμοῦ προστιθεὶς τῷ μὴ
ὄντι κατὰ τὸ ὀρθὸν φθέγξασθαί τι περὶ αὐτοῦ: πολλή μεντἄν
με καὶ ἄτοπος ἔχοι προθυμία τῆς ἐπιχειρήσεως εἰ σὲ τοι
αῦθ' ὁρῶν πάσχοντα αὐτὸς ἐπιχειροίην: ἀλλ' εἰ δοκεῖ σὲ μὲν
καὶ ἐμὲ χαίρειν ἐῶμεν· ἕως δ' ἄν τινι δυναμένῳ δρᾶν τοῦτο
ἐντυγχάνωμεν μέχρι τούτου λέγωμεν ὡς παντὸς μᾶλλον παν
οῦργος εἰς ἄπορον ὁ σοφιστὴς τόπον καταδέδυκεν: καὶ
μάλα δὴ φαίνεται: τοιγαροῦν εἴ τινα φήσομεν αὐτὸν ἔχειν
φανταστικὴν τέχνην ῥᾳδίως ἐκ ταύτης τῆς χρείας τῶν
λόγων ἀντιλαμβανόμενος ἡμῶν εἰς τοὐναντίον ἀποστρέψει τοὺς
λόγους ὅταν εἰδωλοποιὸν αὐτὸν καλῶμεν ἀνερωτῶν τί ποτε
τὸ παράπαν εἴδωλον λέγομεν· σκοπεῖν οὖν ὦ θεαίτητε χρὴ
τί τις τῷ νεανίᾳ πρὸς τὸ ἐρωτώμενον ἀποκρινεῖται: δῆλον
ὅτι φήσομεν τά τε ἐν τοῖς ὕδασι καὶ κατόπτροις εἴδωλα· ἔτι
καὶ τὰ γεγραμμένα καὶ τὰ τετυπωμένα καὶ τἆλλα ὅσα που τοι
αῦθ' ἕτερα: φανερὸς ὦ θεαίτητε σοφιστὴν οὐχ ἑωρα
κώς: τί δή: δόξει σοι μύειν ἢ παντάπασιν οὐκ ἔχειν ὄμματα:
πῶς: τὴν ἀπόκρισιν ὅταν οὕτως αὐτῷ διδῷς ἐὰν ἐν κατό
πτροις ἢ πλάσμασι λέγῃς τι· καταγελάσεταί σου τῶν λόγων ὅ
ταν ὡς βλέποντι λέγῃς αὐτῷ προσποιούμενος οὔτε κάτο
πτρα οὔτε ὕδατα γιγνώσκειν οὔτε τὸ παράπαν ὄψιν τὸ δ' ἐκ
τῶν λόγων ἐρωτήσει μόνον: ποῖον: τὸ διὰ πάντων τούτων
ἃ πολλὰ εἰπὼν ἠξίωσας ἑνὶ προσειπεῖν ὀνόματι φθεγξάμε
νος εἴδωλον ἐπὶ πᾶσιν ὡς ἓν ὄν· λέγε οὖν καὶ ἀμύνου μηδὲν
ὑποχωρῶν τὸν ἄνδρα: τί δῆτα ὦ ξένε εἴδωλον ἂν φαῖμεν
εἶναι πλήν γε τὸ πρὸς τἀληθινὸν ἀφωμοιωμένον ἕτερον τοιοῦτον:
ἕτερον δὲ λέγεις τοιοῦτον ἀληθινὸν ἢ ἐπὶ τίνι τὸ τοιοῦτον εἶπες:
οὐδαμῶς ἀληθινόν γε ἀλλ' ἐοικὸς μέν: ἆρα τὸ ἀληθινὸν ὄντως
ὂν λέγων: οὕτως: τί δέ τὸ μὴ ἀληθινὸν ἆρ' ἐναντίον ἀληθοῦς:
τί μήν: οὐκ ὄντως οὐκ ὂν ἄρα λέγεις τὸ ἐοικὸς εἴπερ αὐτό γε μὴ
ἀληθινὸν ἐρεῖς: ἀλλ' ἔστι γε μήν πως: οὐκοῦν ἀληθῶς γε φῄς:
οὐ γὰρ οὖν πλήν γ' εἰκὼν ὄντως: οὐκ ὂν ἄρα οὐκ ὄντως ἐστὶν ὄν
τως ἣν λέγομεν εἰκόνα: κινδυνεύει τοιαύτην τινὰ πεπλέ
χθαι συμπλοκὴν τὸ μὴ ὂν τῷ ὄντι: καὶ μάλα ἄτοπον: πῶς

γὰρ οὐκ ἄτοπον· ὅτι καὶ νῦν διὰ τῆς ἐπαλλάξεως ταύτης ὁ πο
λυκέφαλος σοφιστὴς ἠνάγκακεν ἡμᾶς τὸ μὴ ὂν οὐχ ἑκόντας ὁμο
λογεῖν εἶναί πως· ὁρῶ καὶ μάλα· τί δὲ δή; τὴν τέχνην αὐτοῦ
τίνα ἀφορισάμενοι ἡμῖν αὐτοῖς συμφωνεῖν οἷοί τε ἐσόμεθα· πῇ
καὶ τὸ ποῖόν τι φοβούμενος οὕτω λέγεις· ὅταν περὶ τὸ φάντασμα
αὐτὸν ἀπατᾶν φῶμεν καὶ τὴν τέχνην εἶναί τινα ἀπατητικὴν αὐ
τοῦ τότε πότερον ψευδῆ δοξάζειν τὴν ψυχὴν ἡμῶν φήσομεν ὑπὸ
τῆς ἐκείνου τέχνης· ἢ τί ποτ' ἐροῦμεν· τοῦτο· τί γὰρ ἂν ἄλλο εἴ
ποιμεν· ψευδὴς δ' αὖ δόξα ἔσται τἀναντία τοῖς οὖσι δοξάζου
σα ἢ πῶς· τἀναντία· λέγεις ἄρα τὰ μὴ ὄντα δοξάζειν τὴν
ψευδῆ δόξαν· ἀνάγκη· πότερον μὴ εἶναι τὰ μὴ ὄντα δοξάζου
σαν ἢ πῶς εἶναι τὰ μηδαμῶς ὄντα· εἶναί πως τὰ μὴ ὄντα δεῖ γε
εἴπερ ψεύσεταί ποτέ τίς τι καὶ κατὰ βραχύ· τί δ' οὐ καὶ μηδαμῶς
εἶναι τὰ πάντως ὄντα δοξάζεται· ναί· καὶ τοῦτο δὴ ψεῦδος·
καὶ τοῦτο· καὶ λόγος οἶμαι ψευδὴς οὕτω κατὰ ταὐτὰ νο
μισθήσεται τά τε ὄντα λέγων μὴ εἶναι καὶ τὰ μὴ ὄντα εἶναι· πῶς
γὰρ ἂν ἄλλως τοιοῦτος γένοιτο· σχεδὸν οὐδαμῶς· ἀλλὰ ταῦτα
ὁ σοφιστὴς οὐ φήσει· ἢ τίς μηχανὴ συγχωρεῖν τινα τῶν εὐφρο
νων· ὅταν ἄφθεγκτα καὶ ἄρρητα καὶ ἄλογα καὶ ἀδιανόητα
προσδιωμολογημένα ᾖ τὰ πρὸ τούτων ὁμολογηθέντα· μαν
θάνομεν ὦ θεαίτητε ἃ λέγει· πῶς γὰρ οὐ μανθάνομεν· ὅτι
τἀναντία φήσει λέγειν ἡμᾶς τοῖς νῦν δὴ ψευδῆ τολμήσαντας
ὡς ἔστιν ἐν δόξαις καὶ κατὰ λόγους· τῷ γὰρ μὴ ὄντι τὸ
ὂν προσάπτειν ἡμᾶς πολλάκις ἀναγκάζεσθαι διομολογησα
μένους· νῦν δὴ τοῦτο εἶναι πάντων ἀδυνατώτατον· ὀρ
θῶς ἀπεμνημόνευσας· ἀλλ' ὥρα δὴ βουλεύεσθαι τί χρὴ δρᾶν
τοῦ σοφιστοῦ πέρι· τὰς γὰρ ἀντιλήψεις καὶ ἀπορίας ἐὰν αὐ
τὸν διερευνῶμεν ἐν τῇ τῶν ψευδουργῶν καὶ γοήτων τέχνῃ τι
θέντες ὁρᾷς ὡς εὔποροι καὶ πολλαί· καὶ μάλα· μικρὸν
μέρος τοίνυν αὐτῶν διεληλύθαμεν οὐσῶν ὡς ἔπος εἰπεῖν ἀ
περάντων· ἀδύνατον γὰρ ὡς ἔοικεν εἴη τὸν σοφιστὴν ἑλεῖν εἰ
ταῦτα οὕτως ἔχει· τί οὖν ἀποστησόμεθα νῦν μαλθακισθέντες·
οὐκοῦν· ἔγωγέ φημι δεῖν καὶ κατὰ σμικρὸν οἷοί τέ πῃ λαβέ
σθαι τἀνδρὸς ἐσμέν· ἕξεις οὖν συγγνώμην καὶ καθάπερ

μῶν εἴπερ πως ἀγαπητέος σε ἄν πῃ καὶ κατὰ βραχὺ παρασπασόμεθα
οὕτως ἰσχυροῦ λόγου: πῶς γὰρ οὐχ ἕξω: τόδε τοίνυν ἔτι μᾶλ-
λον παραιτοῦμαί σε: τὸ ποῖον: μή με οἷον πατραλοίαν ὑπο-
λάβῃς γίγνεσθαί τινα: τί δή: τὸν τοῦ πατρὸς Παρμενίδου
λόγον ἀναγκαῖον ἡμῖν ἀμυνομένοις ἔσται βασανίζειν καὶ βιάζε-
σθαι· τό τε μὴ ὂν ὡς ἔστι κατά τι καὶ τὸ ὂν αὖ πάλιν ὡς οὐκ ἔστι πῃ:
φαίνεται τὸ τοιοῦτον ἐν τοῖς λόγοις: πῶς γὰρ οὐ φαίνεται· καὶ
τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο τυφλῷ· τούτων γὰρ μήτε ἐλεγχθέντων μή-
τε ὁμολογηθέντων σχολῇ ποτέ τις οἷός τε ἔσται περὶ λόγων ψευ-
δῶν λέγων ἢ δόξης· εἴτε εἰδώλων εἴτε εἰκόνων εἴτε μιμημά-
των εἴτε φαντασμάτων αὐτῶν ἢ καὶ περὶ τεχνῶν τῶν ὅσαι περὶ
ταῦτά εἰσι μὴ καταγέλαστος εἶναι τἀναντία ἀναγκαζόμενος
αὐτῷ λέγειν: ἀληθέστατα: διὰ ταῦτα μέντοι τολμητέον ἐπιτί-
θεσθαι τῷ πατρικῷ λόγῳ νῦν· ἢ τὸ παράπαν ἐατέον εἰ τοῦτό
τις εἴργει δρᾶν ὄκνος: ἀλλ' ἡμᾶς τοῦτό γε μηδὲν μηδαμῇ εἴρξῃ:
τρίτον τοίνυν ἔτι σε σμικρόν τι παραιτήσομαι: λέγε μόνον: εἶπον
μέν που νῦν δὴ λέγων ὡς πρὸς τὸν περὶ ταῦτ' ἔλεγχον ἀεί τε ἀπειρη-
κὼς ἐγὼ τυγχάνω καὶ δὴ καὶ τὰ νῦν: εἶπες: φοβοῦμαι δὴ τὰ
εἰρημένα μή ποτε διὰ ταῦτά σοι μανικὸς εἶναι δόξω παρὰ πό-
δα μεταβαλὼν ἐμαυτὸν ἄνω καὶ κάτω· σὴν γὰρ δὴ χάριν ἐλέγ-
χειν τὸν λόγον ἐπιθησόμεθα ἐάνπερ ἐλέγχωμεν: ὡς τοίνυν
ἔμοιγε μηδαμῇ δόξων μηδὲν πλημμελεῖν ἐὰν ἐπὶ τὸν ἔλεγχον
τοῦτον καὶ τὴν ἀπόδειξιν ἴῃς θαρρῶν ἴθι τούτου γε ἕνεκα:
φέρε δὴ τίνα ἀρχήν τις ἂν ἄρξαιτο παρακινδυνευτικοῦ λόγου·
δοκῶ μὲν γὰρ τήνδ' ὦ παῖ τὴν ὁδὸν ἀναγκαιοτάτην ἡμῖν εἶναι
τρέπεσθαι: ποίαν δή: τὰ δοκοῦντα νῦν ἐναργῶς ἔχειν ἐπι-
σκέψασθαι πρῶτον· μή πη τεταραγμένοι μὲν ὦμεν περὶ ταῦ-
τα· ῥᾳδίως δ' ἀλλήλοις ὁμολογῶμεν ὡς εὐκρινῶς ἔχον-
τες: λέγε σαφέστερον ὃ λέγεις: εὐκόλως μοι δοκεῖ Παρμενί-
δης ἡμῖν διειλέχθαι καὶ πᾶς ὅστις πώποτε ἐπὶ κρίσιν ὥρ-
μησε τοῦ τὰ ὄντα διορίσασθαι πόσα τε καὶ ποῖά ἐστιν: πῆ:
μῦθόν τινα ἕκαστος φαίνεταί μοι διηγεῖσθαι παισὶν ὡς οὖσιν ἡ-
μῖν· ὁ μὲν ὡς τρία τὰ ὄντα· πολεμεῖ δὲ ἀλλήλοις ἐνίοτε αὐτῶν
ἄττα πη· τοτὲ δὲ καὶ φίλα γιγνόμενα· γάμους τε καὶ τόκους

καὶ τροφὰς τῶν γιγνομένων παρέχεται· δύο δὲ ἕτερος εἰπὼν ὑγρὸν
καὶ ξηρὸν ἢ θερμὸν καὶ ψυχρόν· συνοικίζει τε αὐτὰ καὶ ἐκδίδωσι·
τὸ δὲ παρ' ἡμῖν ἐλεατικὸν ἔθνος ἀπὸ ξενοφάνους τε καὶ ἔτι πρό
σθεν ἀρξάμενον· ὡς ἑνὸς ὄντος τῶν πάντων καλουμένων οὕτω
διεξέρχεται τοῖς μύθοις· ἰάδες δὲ καὶ σικελαί τινες ὕστερον
μοῦσαι ξυνενόησαν ὅτι συμπλέκειν ἀσφαλέστατον ἀμφότε
ρα καὶ λέγειν ὡς τὸ ὂν πολλά τε καὶ ἕν ἐστιν· ἔχθραι δὲ καὶ φιλίαι
συνέχεται· διαφερόμενον γὰρ ἀεὶ συμφέρεται φασὶν αἱ συντονώ
τεραι τῶν μουσῶν· αἱ δὲ μαλακώτεραι τὸ μὲν ἀεὶ ταῦτα οὕτως ἔ
χειν ἐχάλασαν· ἐν μέρει δὲ τοτὲ μὲν ἓν εἶναί φασι τὸ πᾶν καὶ φί
λον ὑπ' ἀφροδίτης· τοτὲ δὲ πολλὰ καὶ πολέμιον αὐτὸ αὑτῶι
διὰ νεῖκός τι· ταῦτα δὲ πάντα εἰ μὲν ἀληθῶς τις ἢ μὴ τούτων εἴρη
κεν χαλεπὸν καὶ πλημμελὲς οὕτω μεγάλα κλεινοῖς καὶ παλαιοῖς
ἀνδράσιν ἐπιτιμᾶν· ἐκεῖνο δὲ ἀνεπίφθονον ἀποφήνασθαι: τὸ
ποῖον: ὅτι λίαν τῶν πολλῶν ἡμῶν ὑπεριδόντες ὠλιγώρησαν·
οὐδὲν γὰρ φροντίσαντες εἴτ' ἐπακολουθοῦμεν αὐτοῖς λέγου
σιν εἴτε ἀπολειπόμεθα, περαίνουσι τὸ σφέτερον αὐτῶν ἕκαστοι:
πῶς λέγεις: ὅταν τις αὐτῶν φθέγξηται λέγων ὡς ἔστιν ἢ γέ
γονεν ἢ γίγνεται πολλὰ ἢ ἓν ἢ δύο· καὶ θερμὸν αὖ ψυχρῶι συγ
κεραννύμενον ἄλλοθί πηι διακρίσεις καὶ συγκρίσεις ὑποτιθεὶς
τούτων ὦ θεαίτητε ἑκάστοτε σύ τι πρὸς θεῶν ξυνίηις ὅτι λέ
γουσιν· ἐγὼ μὲν γὰρ ὅτε μὲν ἦν νεώτερος τοῦτο τὸ νῦν ἀπο
ρούμενον ὁπότε τις εἴποι σαφῶς ὤιμην ξυνιέ
ναι· νῦν δὲ ὁρᾶις ἵν' ἐσμὲν αὐτοῦ περὶ τῆς ἀπορίας: ὁρῶ:
τάχα τοίνυν ἴσως οὐχ ἧττον κατὰ τὸ ὂν ταὐτὸ τοῦτο πάθος εἰ
ληφότες ἐν ψυχῆι· περὶ μὲν τοῦτο εὐπορεῖν φαμὲν καὶ μαν
θάνειν ὁπόταν τις αὐτὸ φθέγξηται· περὶ δὲ θάτερον οὔ· πρὸς
ἀμφότερα ὁμοίως ἔχοντες· ἴσως· καὶ περὶ τῶν ἄλλων δὴ τῶν
προειρημένων ἡμῖν ταὐτὸν τοῦτο εἰρήσθω: πάνυ γε: τῶν
μὲν τοίνυν πολλῶν πέρι καὶ μετὰ τοῦτο σκεψόμεθ' ἂν δόξηι·
περὶ δὲ τοῦ μεγίστου τε καὶ ἀρχηγοῦ πρώτου δὴ σκεπτέον:
τίνος δὴ λέγεις; ἢ δῆλον ὅτι τὸ ὂν φῆις· πρῶτον δεῖν διε
ρευνήσασθαι τί ποθ' οἱ λέγοντες αὐτὸ δηλοῦν ἡγοῦνται:
κατὰ πόδα γε ὦ θεαίτητε ὑπέλαβες: λέγω γὰρ δὴ ταύτηι

δεῖν ποιεῖσθαι τὴν μέθοδον ἡμᾶς· οἷον αὐτῶν παρόντων ἀναπυν-
θανομένους ὧδε· φέρε ὁπόσοι θερμὸν καὶ ψυχρὸν ἤ τινε δύο
τοιούτω τὰ πάντ' εἶναί φατε· τί ποτε ἄρα τοῦτ' ἐπ' ἀμφοῖν φθέγγε-
σθε λέγοντες ἄμφω καὶ ἑκάτερον εἶναι; τί τὸ εἶναι τοῦτο ὑπο-
λάβωμεν ὑμῶν; πότερον τρίτον παρὰ τὰ δύο ἐκεῖνα· καὶ τρία
τὸ πᾶν ἀλλὰ μὴ δύο ἔτι καθ' ὑμᾶς τιθῶμεν· οὐ γάρ που τοῖν γε δυ-
οῖν καλοῦντες θάτερον ὂν ἀμφότερα ὁμοίως εἶναι λέγετε·
σχεδὸν γὰρ ἂν ἀμφοτέρως ἓν, ἀλλ' οὐ δύο εἴτην: ἀληθῆ λέγεις:
ἀλλ' ἆρα τὰ ἄμφω βούλεσθε καλεῖν ὄν: ἴσως: ἀλλ' ὦ φίλοι φή-
σομεν κἂν οὕτω τὰ δύο λέγοιτ' ἂν σαφέστατα ἕν: ὀρθότατα
εἴρηκας: ἐπειδὴ τοίνυν ἡμεῖς ἠπορήκαμεν· ὑμεῖς αὐτὰ
ἡμῖν ἐμφανίζετε ἱκανῶς, τί ποτε βούλεσθε σημαίνειν ὁπόταν
ὂν φθέγγησθε· δῆλον γὰρ ὡς ὑμεῖς μὲν ταῦτα πάλαι γιγνώσκε-
τε· ἡμεῖς δὲ πρὸ τοῦ μὲν ᾠόμεθα, νῦν δ' ἠπορήκαμεν· διδάσκετε
οὖν πρῶτον τοῦτ' αὐτὸ ἡμᾶς, ἵνα μὴ δοξάζωμεν μανθάνειν μὲν
τὰ λεγόμενα παρ' ὑμῶν· τὸ δὲ τούτου γίγνηται πᾶν τοὐναντίον·
ταῦτα δὴ λέγοντές τε καὶ ἀξιοῦντες παρά τε τούτων καὶ παρὰ
τῶν ἄλλων ὅσοι πλέον ἑνὸς λέγουσι τὸ πᾶν εἶναι, μῶν ὦ παῖ
τι πλημμελήσομεν: ἥκιστά γε: τί δέ; παρὰ τῶν ἓν τὸ πᾶν λεγόν-
των ἆρ' οὐ πευστέον εἰς δύναμιν τί ποτε λέγουσι τὸ ὄν: πῶς γὰρ
οὔ: τόδε τοίνυν ἀποκρινέσθων· ἕν πού φατε μόνον εἶναι:
φαμὲν γάρ, φήσουσιν· ἦ γάρ: ναί: τί δὲ· ὂν καλεῖτέ τι: ναί: πότε-
ρον ὅπερ ἕν, ἐπὶ τῷ αὐτῷ προσχρώμενοι δυοῖν ὀνόμασιν, ἢ
πῶς· τίς οὖν αὐτοῖς ἡ μετὰ τοῦτο ὦ ξένε ἀπόκρισις: δῆλον
ὦ θεαίτητε ὅτι τῷ ταύτην τὴν ὑπόθεσιν ὑποθεμένῳ πρὸς
τὸ νῦν ἐρωτηθὲν καὶ πρὸς ἄλλο δὲ ὁτιοῦν οὐ πάντων ῥᾷστον
ἀποκρίνασθαι: πῶς: τό τε δύο ὀνόματα ὁμολογεῖν εἶναι
μηδὲν θέμενον πλὴν ἓν καταγέλαστόν που: πῶς δ' οὔ: καὶ τὸ
παράπαν γε ἀποδέχεσθαί του λέγοντος ὡς ἔστιν ὄνομά τι λό-
γον ἔχου κἂν ἔχον: πῇ: τιθείς τε τοὔνομα τοῦ πράγματος
ἕτερον δυοῖν λέγει πού τινε: ναί: καὶ μὴν ἂν ταὐτόν γε αὐτῷ τιθῇ
τοὔνομα, ἢ μηδενὸς ὄνομα ἀναγκασθήσεται λέγειν· εἰ δέ τινος
αὐτὸ φήσει. συμβήσεται τὸ ὄνομα ὀνόματος ὄνομα μόνον ἄλ-
λου δὲ οὐδενὸς ὄν: οὕτως: καὶ τὸ ἕν γε ἑνὸς ἓν ὂν μόνον καὶ

τοῦ ὀνόματος αὐτὸ ἓν ὄν: ἀνάγκη: τί δὲ τὸ ὅλον ἕτερον τοῦ ὄν-
τος ἑνὸς ἢ ταὐτὸν φήσουσι τούτῳ: πῶς γὰρ οὐ φήσουσί τε καὶ
φασίν: εἰ τοίνυν ὅλον ἐστίν ὥσπερ καὶ παρμενίδης λέγει πάντο-
θεν εὐκύκλου σφαίρας ἐναλίγκιον ὄγκῳ μεσσόθεν ἰσοπαλὲς πάν-
τη· τὸ γὰρ οὔτε μεῖζον οὔτε βαιότερον πελέναι χρεὸν ἐστι τῇ ἢ τῇ·
τοιοῦτόν γε ὂν τὸ ὄν· μέσον τε καὶ ἔσχατα ἔχει· ταῦτα δὲ ἔχον·
πᾶσα ἀνάγκη μέρη ἔχειν ἢ πῶς: οὕτως: ἀλλὰ μὴν τό γε μεμερι-
σμένον πάθος μὲν τοῦ ἑνὸς ἔχειν ἐπὶ τοῖς μέρεσι πᾶσιν· οὐδὲν
ἀποκωλύει· καὶ ταύτῃ δὴ πᾶν τε ὂν καὶ ὅλον ἓν εἶναι· τί δ' οὔ:
τὸ δὲ πεπονθὸς ταῦτα ἆρ' οὐκ ἀδύνατον αὐτό γε τὸ ἓν αὐτὸ εἶναι:
πῶς: ἀμερὲς δήπου δεῖ παντελῶς τό γε ἀληθῶς ἓν κατὰ τὸν
ὀρθὸν λόγον εἰρῆσθαι: δεῖ γὰρ οὖν: τὸ δέ γε τοιοῦτον ἐκ πολλῶν
μερῶν ὂν οὐ συμφωνήσει τῷ λόγῳ: μανθάνω: πότερον
δὴ πάθος ἔχον τὸ ὅλον τοῦ ἑνὸς οὕτως ἕν τε ἔσται καὶ ὅλον· ἢ παν-
τάπασι μὴ λέγωμεν ὅλον εἶναι τὸ ὄν: χαλεπὴν προβέβληκας
αἵρεσιν: ἀληθέστατα μέντοι λέγεις· πεπονθὸς γὰρ τὸ ὂν ἓν εἶναι·
πως οὐ ταὐτὸν ὂν τῷ ἑνὶ φανεῖται· καὶ πλέονα δὴ τὰ πάντα ἑ-
νὸς ἔσται: ναί: καὶ μὴν ἐάν γε τὸ ὂν ᾖ μὴ ὅλον διὰ τὸ πεπονθέ-
ναι τὸ ὑπ' ἐκείνου πάθος· ᾖ δὲ αὐτὸ τὸ ὅλον ἐνδεὲς τὸ ὂν ἑαυτοῦ
συμβαίνει: πάνυ γε: καὶ κατὰ τοῦτον δὴ τὸν λόγον ἑαυτοῦ στε-
ρόμενον οὐκ ὂν ἔσται τὸ ὄν: οὕτως: καὶ ἑνός γε αὖ πλείω τὰ πάν-
τα γίγνεται τοῦ τε ὄντος καὶ τοῦ ὅλου χωρὶς ἰδίαν ἑκατέρου φύ-
σιν εἰληφότος: ναί: μὴ ὄντος δέ γε τὸ παράπαν τοῦ ὅλου ταῦτά τε
ταῦτα ὑπάρχει τῷ ὄντι καὶ πρὸς τῷ μὴ εἶναι μηδ' ἂν γενέσθαι ποτὲ
ὄν: τί δή: τὸ γενόμενον ἀεὶ γέγονεν ὅλον ὥστε οὔτε οὐσίαν οὔτε
γένεσιν ὡς οὖσαν δεῖ προσαγορεύειν τὸ ἓν ἢ τὸ ὅλον ἐν τοῖς οὖ-
σι μὴ τιθέντα: παντάπασιν ἔοικε ταῦθ' οὕτως ἔχειν: καὶ μὴν οὐ
δὲ ποσὸν οἷόν τι δεῖ τὸ μὴ ὅλον εἶναι ποσόν· τί γὰρ ὂν ὁπόσον ἂν ᾖ
τοσοῦτον ὅλον ἀναγκαῖον εἶναι: κομιδῇ γε: καὶ τοίνυν ἄλλα μυρία
ἀπεράντους ἀπορίας ἕκαστον εἰληφὸς φανεῖται τῷ τὸ ὄν· εἴτε δύο
τινὲ εἴτε ἓν μόνον εἶναι λέγοντι: δηλοῖ σχεδὸν καὶ τὰ νῦν ὑποφαι-
νόμενα· συνάπτεται γὰρ ἕτερον ἐξ ἄλλου· μείζω καὶ χαλεπωτέραν φέ-
ρον περὶ τῶν ἔμπροσθεν ἀεὶ ῥηθέντων πλάνην: τοὺς μὲν τοί-
νυν διακριβολογουμένους ὄντος πέρι καὶ μή· πάντας μὲν οὐ διελη

126 r.

ηλύθαμεν· ὅμως δὲ ἱκανῶς ἐχέτω· τοὺς δὲ ἄλλως λέγοντας αὖ
θεατέον, ἵν' ἐκ πάντων εἰδῶμεν ὅτι τὸ ὂν τοῦ μὴ ὄντος οὐδὲν εὐ-
πορώτερον εἰπεῖν ὅτι ποτ' ἔστιν: οὐκοῦν πορεύεσθαι χρὴ καὶ ἐπὶ
τούτους: καὶ μὴν ἔοικέ γε ἐν αὐτοῖς οἷον γιγαντομαχία τις
εἶναι διὰ τὴν ἀμφισβήτησιν περὶ τῆς οὐσίας πρὸς ἀλλήλους:
πῶς: οἱ μὲν εἰς γῆν ἐξ οὐρανοῦ καὶ τοῦ ἀοράτου πάντα ἕλκουσι
ταῖς χερσὶν ἀτεχνῶς πέτρας καὶ δρῦς περιλαμβάνοντες. τῶν
γὰρ τοιούτων ἐφαπτόμενοι πάντων. διϊσχυρίζονται τοῦτο εἶναι
μόνον ὃ παρέχει προσβολὴν καὶ ἐπαφήν τινα. ταὐτὸν σῶμα
καὶ οὐσίαν ὁριζόμενοι: τῶν δὲ ἄλλων εἴ τις φήσει μὴ σῶμα ἔ-
χον εἶναι καταφρονοῦντες τὸ παράπαν καὶ οὐδὲν ἐθέλοντες ἄλ-
λο ἀκούειν: ἦ δεινοὺς εἴρηκας ἄνδρας· ἤδη γὰρ καὶ ἐγὼ τού-
των συχνοῖς προσέτυχον: τοιγαροῦν οἱ πρὸς αὐτοὺς ἀμφι-
σβητοῦντες μάλα εὐλαβῶς ἄνωθεν ἐξ ἀοράτου ποθὲν ἀμύνονται.
νοητὰ ἄττα καὶ ἀσώματα εἴδη βιαζόμενοι τὴν ἀληθινὴν οὐσί-
αν εἶναι· τὰ δὲ ἐκείνων σώματα καὶ τὴν λεγομένην ὑπ' αὐτῶν
ἀλήθειαν κατὰ σμικρὰ διαθραύοντες ἐν τοῖς λόγοις. γένεσιν
ἀντ' οὐσίας φερομένην τινὰ προσαγορεύουσιν· ἐν μέσῳ δὲ
περὶ ταῦτα ἄπλετος ἀμφοτέρων μάχη τις ὦ θεαίτητε ἀεὶ ξυ-
νέστηκεν: ἀληθῆ: παρ' ἀμφοῖν τοίνυν τοῖν γενοῖν κατὰ μέρος
λάβωμεν λόγον ὑπὲρ ἧς τίθενται τῆς οὐσίας: πῶς οὖν δὴ λη-
ψόμεθα: παρὰ μὲν τῶν ἐν εἴδεσιν αὐτὴν τιθεμένων. ῥᾷον· ἡ-
μερώτεροι γάρ· παρὰ δὲ τῶν εἰς σῶμα πάντα ἑλκόντων βίᾳ
χαλεπώτερον. ἴσως δὲ καὶ σχεδὸν ἀδύνατον· ἀλλ' ὧδέ μοι δοκεῖ
δεῖν περὶ αὐτῶν δρᾶν: πῶς: μάλιστα μὲν εἴ πη δυνατὸν ἦν
ἔργῳ βελτίους αὐτοὺς ποιεῖν· εἰ δὲ τοῦτο μὴ ἐγχωρεῖ. λόγῳ
ποιῶμεν ὑποτιθέμενοι νομιμώτερον αὐτοὺς ἢ νῦν ἐθέλοντας
ἂν ἀποκρίνασθαι· τὸ γὰρ ὁμολογηθὲν παρὰ βελτιόνων που κυ-
ριώτερον ἢ τὸ παρὰ χειρόνων· ἡμεῖς δὲ οὐ τούτων φροντίζο-
μεν. ἀλλὰ τἀληθὲς ζητοῦμεν: ὀρθότατα: κέλευε δὴ τοὺς βελ-
τίους γεγονότας ἀποκρίνασθαί σοι καὶ τὸ λεχθὲν παρ' αὐτῶν ἀ-
φερμήνευε: ταῦτ' ἔσται: λεγόντων δὴ θνητὸν ζῷον εἴ φασιν εἶ-
ναί τι: πῶς δ' οὔ: τοῦτο δὲ οὐ σῶμα ἔμψυχον ὁμολογοῦσιν: πά-
νυ γε: τιθέντες τι τῶν ὄντων ψυχήν: ναι: τί δέ· ψυχὴν οὐ τὴν

μὲν δικαίαν τὴν δὲ ἄδικον φασὶν εἶναι· καὶ τὴν μὲν φρόνιμον τὴν δὲ
ἄφρονα: τί μήν: ἀλλ' οὐ δικαιοσύνης ἕξει καὶ παρουσίαι τοιαύ-
την αὐτῶν ἑκάστην γίγνεσθαι καὶ τῶν ἐναντίων τὴν ἐναντίαν:
ναὶ καὶ ταῦτα ξύμφασιν: ἀλλὰ μὴν τό γε δυνατόν τῳ παραγίγνε-
σθαι καὶ ἀπογίγνεσθαι πάντως εἶναί τι φήσουσιν: φασὶ μὲν οὖν:
Οὔσης οὖν δικαιοσύνης καὶ φρονήσεως καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς
καὶ τῶν ἐναντίων καὶ δὴ καὶ ψυχῆς ἐν ᾗ ταῦτα ἐγγίγνεται· πότε-
ρον ὁρατὸν καὶ ἁπτὸν εἶναι φασί τι αὐτῶν ἢ πάντα ἀόρατα: σχε-
δὸν οὐδὲν τούτων γε ὁρατόν: τί δὲ τῶν τοιούτων μῶν σῶμά τι
λέγουσιν ἴσχειν: τοῦτο οὐκέτι κατὰ ταὐτὰ ἀποκρίνονται πᾶν·
ἀλλὰ τὴν μὲν ψυχὴν αὐτὴν δοκεῖν σφίσι σῶμά τι κεκτῆσθαι· φρό-
νησιν δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἕκαστον ὧν ἠρώτηκας αἰσχύνονται τὸ τολμᾶν·
ἢ μηδὲν τῶν ὄντων αὐτὰ ὁμολογεῖν· ἢ πάντ' εἶναι σώματα διισχυρί-
ζεσθαι: σαφῶς γὰρ ἡμῖν ὦ θεαίτητε βελτίους γεγόνασιν ἄνδρες·
ἐπεὶ τούτων οὐδ' ἂν ἓν ἐπαισχυνθεῖεν οἵ γε αὐτῶν σπαρτοί τε καὶ
αὐτόχθονες· ἀλλὰ διατείνοιντ' ἂν πᾶν ὃ μὴ δυνατοὶ ταῖς χερσὶ
συμπιέζειν εἰσίν· ὡς ἄρα τοῦτο οὐδὲν τὸ παράπαν ἐστίν: σχε-
δὸν οἷα διανοοῦνται λέγεις: πάλιν τοίνυν ἀνερωτῶμεν αὐ-
τούς· εἰ γάρ τι καὶ σμικρὸν ἐθέλουσι τῶν ὄντων συγχωρεῖν ἀσώμα-
τον ἐξαρκεῖ· τὸ γὰρ ἐπί τε τούτοις ἅμα καὶ ἐπ' ἐκείνοις ὅσα ἔχει
σῶμα ξυμφυὲς γεγονὸς εἰς ὃ βλέποντες ἀμφότερα εἶναι λέ-
γουσιν· τοῦτο αὐτοῖς ῥητέον· τάχ' οὖν ἴσως ἂν ἀποροῖεν· εἰ δή
τι τοιοῦτον πεπόνθασιν· σκόπει προτεινομένων ἆρ' ἐθέλοιεν ἂν
δέχεσθαι καὶ ὁμολογεῖν τοιόνδ' εἶναι τὸ ὄν: τὸ ποῖον δὴ λέγε
καὶ τάχα εἰσόμεθα: λέγω δὴ τὸ καὶ ὁποιανοῦν κεκτημένον δύνα-
μιν· εἴτ' εἰς τὸ ποιεῖν ἕτερον ὁτιοῦν πεφυκὸς εἴτ' εἰς τὸ παθεῖν
καὶ σμικρότατον ὑπὸ τοῦ φαυλοτάτου κἂν εἰ μόνον εἰς ἅπαξ
πᾶν τοῦτο ὄντως εἶναι· τίθεμαι γὰρ ὅρον ὁρίζειν τὰ ὄντα ὡς
ἔστιν οὐκ ἄλλο τι πλὴν δύναμις· ἀλλ' ἐπείπερ αὐτοί γε οὐκ ἔχουσιν
ἐν τῷ παρόντι τούτου βέλτιον λέγειν δέχονται τοῦτο: καλῶς:
ἴσως γὰρ ἂν εἰς ὕστερον ἡμῖν τε καὶ τούτοις ἕτερον ἂν φανείη·
πρὸς μὲν οὖν τούτους τοῦτο ἡμῖν ἐνταῦθα μενέτω ξυνομολο-
γηθέν: μένει: πρὸς δὴ τοὺς ἑτέρους ἴωμεν τοὺς τῶν εἰδῶν
φίλους· σὺ δ' ἡμῖν καὶ τὰ παρὰ τούτων ἀφερμήνευε: ταῦτ' ἔσται:

γένεσιν, τὴν δὲ οὐσίαν χωρίς που διελόμενοι λέγετε· ἦ γάρ; ναί.
καὶ σώματι μὲν ἡμᾶς γενέσει δι' αἰσθήσεως κοινωνεῖν· διὰ λογισμοῦ
δὲ ψυχῇ πρὸς τὴν ὄντως οὐσίαν· ἣν ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ὡσαύτως ἔ-
χειν φατέ· γένεσιν δὲ ἄλλοτε ἄλλως. φαμὲν γὰρ οὖν. τὸ δὲ δὴ κοι-
νωνεῖν ὦ πάντων ἄριστοι, τί τοῦθ' ὑμᾶς ἐπ' ἀμφοῖν λέγειν φῶμεν; ἆ-
ρα οὐ τὸ νῦν δὴ παρ' ἡμῶν ῥηθέν; τὸ ποῖον; πάθημα ἢ ποίημα
ἐκ δυνάμεώς τινος ἀπὸ τῶν πρὸς ἄλληλα ξυνιόντων γιγνόμε-
νον. τάχ' οὖν ὦ θεαίτητε αὐτῶν τὴν πρὸς ταῦτα ἀπόκρισιν σὺ μὲν
οὐ κατακούεις, ἐγὼ δὲ ἴσως διὰ συνήθειαν. τίν' οὖν δὴ λέγουσι
λόγον; οὐ συγχωροῦσιν ἡμῖν τὸ νῦν δὴ ῥηθὲν πρὸς τοὺς γηγενεῖς
οὐσίας πέρι. τὸ ποῖον; ἱκανὸν ἔθεμεν ὅρον που τῶν ὄντων, ὅ-
ταν τῳ παρῇ ἡ τοῦ πάσχειν ἢ δρᾶν καὶ πρὸς τὸ σμικρότατον δύ-
ναμις. ναί. πρὸς δὴ ταῦτα τόδε λέγουσιν ὅτι γενέσει μὲν μέτ-
εστι τοῦ πάσχειν καὶ ποιεῖν δυνάμεως· πρὸς δὲ οὐσίαν τούτων
οὐδετέρου τὴν δύναμιν ἁρμόττειν φασίν. οὐκοῦν λέγουσί τι;
πρὸς ὅ γε λεκτέον ἡμῖν, ὅτι δεόμεθα παρ' αὐτῶν ἔτι πυθέσθαι
σαφέστερον, εἰ προσομολογοῦσι τὴν μὲν ψυχὴν γιγνώσκειν,
τὴν δ' οὐσίαν γιγνώσκεσθαι. φασὶ μὴν τοῦτό γε. τί δὲ τὸ γι-
γνώσκειν ἢ τὸ γιγνώσκεσθαι φατὲ ποίημα ἢ πάθος ἢ ἀμ-
φότερον; ἢ τὸ μὲν πάθημα, τὸ δὲ θάτερον; ἢ παντάπασιν οὐ-
δέτερον οὐδετέρου τούτων μεταλαμβάνειν; δῆλον ὡς οὐδέ-
τερον οὐδετέρου· τἀναντία γὰρ τοῖς ἔμπροσθεν λέγοιεν. μαν-
θάνω· τὸ δέ γε, ὡς τὸ γιγνώσκειν εἴπερ ἔσται ποιεῖν τι, τὸ γιγνω-
σκόμενον ἀναγκαῖον αὖ ξυμβαίνει πάσχειν. τὴν οὐσίαν δὴ
κατὰ τὸν λόγον τοῦτον γιγνωσκομένην ὑπὸ τῆς γνώσεως
καθόσον γιγνώσκεται, κατὰ τοσοῦτον κινεῖσθαι διὰ τὸ πάσχειν·
ὃ δή φαμεν οὐκ ἂν γενέσθαι περὶ τὸ ἠρεμοῦν. ὀρθῶς. τί δὲ
πρὸς διός; ὡς ἀληθῶς κίνησιν καὶ ζωὴν καὶ ψυχὴν καὶ φρόνη-
σιν ἦ ῥαδίως πεισθησόμεθα τῷ παντελῶς ὄντι μὴ παρεῖναι,
μηδὲ ζῆν αὐτὸ μηδὲ φρονεῖν· ἀλλὰ σεμνὸν καὶ ἅγιον νοῦν οὐκ ἔ-
χον ἀκίνητον ἑστὸς εἶναι; δεινὸν μέντ' ἂν ὦ ξένε λόγον συγχω-
ροῖμεν. ἀλλὰ νοῦν μὲν ἔχειν, ζωὴν δὲ μὴ φῶμεν; καὶ πῶς; ἀλ-
λὰ ταῦτα μὲν ἀμφότερα ἐνόντ' αὐτῷ λέγομεν, οὐ μὴν ἐν ψυχῇ γε
φήσομεν αὐτὸ ἔχειν αὐτά; καὶ τίν' ἂν ἕτερον ἔχοι τρόπον; ἀλλὰ

δῆτα νοῦν μὲν καὶ ζωὴν καὶ ψυχήν· ἀκίνητον μέντοι τὸ παράπαν ἔμ
ψυχον ὂν ἑστάναι: πάντα ἔμοιγε ἄλογα ταῦτ' εἶναι φαίνεται: καὶ τὸ
κινούμενον δὴ καὶ κίνησιν συγχωρητέον ὡς ὄντα: πῶς δ' οὔ: ξυμ
βαίνει δ' οὖν ὦ θεαίτητε ἀκινήτων τε ὄντων νοῦν μηδενὶ περὶ μη
δενὸς εἶναι μηδαμοῦ: κομιδῇ μὲν οὖν: καὶ μὴν ἐὰν αὖ φερόμενα
καὶ κινούμενα πάντ' εἶναι συγχωρῶμεν· καὶ τούτῳ τῷ λόγῳ ταὐ
τὸν τοῦτο ἐκ τῶν ὄντων ἐξαιρήσομεν: πῶς: τὸ κατὰ ταὐτὰ
καὶ ὡσαύτως καὶ περὶ τὸ αὐτὸ δοκεῖ σοι χωρὶς στάσεως γενέσθαι
ποτ' ἄν: οὐδαμῶς: τί δ' ἄνευ τούτων νοῦν καθορᾷς ὄντα ἢ γενό
μενον ἂν καὶ ὁπουοῦν: ἥκιστα: καὶ μὴν πρός γε τοῦτον παντὶ λό
γῳ μαχετέον ὃς ἂν ἐπιστήμην ἢ φρόνησιν ἢ νοῦν ἀφανίζων ἰ
σχυρίζηται περί τινος ὁπῃοῦν: σφόδρα γε: τῷ δὴ φιλοσό
φῳ καὶ ταῦτα μάλιστα τιμῶντι πᾶσα ὡς ἔοικεν ἀνάγκη διὰ ταῦτα μή
τε τῶν ἓν ἢ καὶ τὰ πολλὰ εἴδη λεγόντων τὸ πᾶν ἑστηκὸς ἀποδέχεσθαι·
τῶν τε αὖ πανταχῇ τὸ ὂν κινούντων μηδὲ τὸ παράπαν ἀκούειν· ἀλλὰ
κατὰ τὴν τῶν παίδων εὐχήν ὅσα ἀκίνητα καὶ κεκινημένα τὸ ὄν τε
καὶ τὸ πᾶν ξυναμφότερα λέγειν: ἀληθέστατα: τί οὖν ἆρ' οὐκ ἐπιεικ
ῶς ἤδη φαινόμεθα περιειληφέναι τῷ λόγῳ τὸ ὄν: πάνυ μὲν
οὖν: βαβαὶ μέντἂν ἄρα ὦ θεαίτητε ὥς μοι δοκοῦμεν νῦν αὐτοῦ γνώ
σεσθαι πέρι τὴν ἀπορίαν τῆς σκέψεως: πῶς αὖ καὶ τί τοῦτ' εἴρηκας:
ὦ μακάριε οὐκ ἐννοεῖς ὅτι νῦν ἐσμὲν ἐν ἀγνοίᾳ τῇ πλείστῃ περὶ
αὐτοῦ· φαινόμεθα δέ τι λέγειν ἡμῖν αὐτοῖς: ἐμοὶ γοῦν· ὅπῃ δ' αὖ
λελήθαμεν οὕτως ἔχοντες οὐ πάνυ ξυνίημι: σκόπει δὴ σαφέσ
τερον εἰ τὰ νῦν ὁμολογοῦντες δικαίως ἂν ἐπερωτηθεῖμεν ἅπερ
αὐτοὶ τότε ἠρωτῶμεν τοὺς λέγοντας εἶναι τὸ πᾶν θερμὸν καὶ ψυ
χρόν: ποῖα· ὑπόμνησόν με: πάνυ μὲν οὖν καὶ πειράσομαί γε
δρᾶν τοῦτο ἐρωτῶν σὲ καθάπερ ἐκείνους τότε· ἵνα ἅμα τι καὶ προ
ΐωμεν: ὀρθῶς: εἶεν δή· κίνησιν καὶ στάσιν ἆρ' οὐκ ἐναντιώτατα
λέγεις ἀλλήλοις: πῶς γὰρ οὔ: καὶ μὴν εἶναί γε ὁμοίως φῂς
ἀμφότερα αὐτὰ καὶ ἑκάτερον: φημὶ γὰρ οὖν: ἆρα κινεῖσθαι λέ
γων ἀμφότερα καὶ ἑκάτερον ὅταν εἶναι συγχωρῇς: οὐδαμῶς:
ἀλλ' ἑστάναι σημαίνεις λέγων αὐτὰ ἀμφότερα εἶναι: καὶ πῶς:
τρίτον ἄρα τι παρὰ ταῦτα τὸ ὂν ἐν τῇ ψυχῇ τιθεὶς ὡς ὑπ' ἐκείνου
τήν τε στάσιν καὶ τὴν κίνησιν περιεχομένην συλλαβὼν καὶ ἀπιδὼν

αὐτὸν πρὸς τὴν τῆς οὐσίας κοινωνίαν οὕτως εἶναι προσεῖπες ἀμφό-
τερα· κινδυνεύομεν ὡς ἀληθῶς τρίτον ἀπομαντεύεσθαί τι τὸ ὂν ὅ-
ταν κίνησιν καὶ στάσιν εἶναι λέγωμεν: οὐκ ἄρα κίνησις καὶ στάσις
ἐστὶ συναμφότερον τὸ ὂν ἀλλ' ἕτερον δή τι τούτων: ἔοικεν: κατὰ τὴν
αὑτοῦ φύσιν ἄρα τὸ ὂν οὔτε ἕστηκεν οὔτε κινεῖται: σχεδόν: ποῖ δὴ
χρὴ τὴν διάνοιαν ἔτι τρέπειν τὸν βουλόμενον ἐναργές τι περὶ αὐ-
τοῦ παρ' ἑαυτῷ βεβαιώσασθαι: ποῖ γάρ: οἶμαι μὲν οὐδαμόσε
ἔτι ῥᾴδιον· εἰ γάρ τι μὴ κινεῖται πῶς οὐχ ἕστηκεν· ἢ τὸ μηδαμῶς
ἑστὸς πῶς οὐκ αὖ κινεῖται· τὸ δὲ ὂν ἡμῖν νῦν ἐκτὸς τούτων ἀμφο-
τέρων ἀναπέφανται· ἦ δυνατὸν οὖν τοῦτο: πάντων μὲν οὖν ἀδυ-
νατώτατον: τόδε τοίνυν μνησθῆναι δίκαιον ἐπὶ τούτοις: τὸ
ποῖον: ὅτι τοῦ μὴ ὄντος ἐρωτηθέντες τοὔνομα ἐφ' ὅτι ποτὲ δεῖ
φέρειν· πάσῃ συνεσχόμεθα ἀπορίᾳ μέμνησαι: πῶς γὰρ οὔ:
μῶν οὖν ἐν ἐλάττονί τινι νῦν ἐσμὲν ἀπορίᾳ περὶ τὸ ὄν: ἐμοὶ μὲν
ὦ ξένε εἰ δυνατὸν εἰπεῖν ἐν πλείονι φαινόμεθα: τοῦτο μὲν τοί-
νυν ἐνταῦθα κείσθω διηπορημένον· ἐπειδὴ δὲ ἐξ ἴσου τό τε ὂν
καὶ τὸ μὴ ὂν ἀπορίας μετειλήφατον· νῦν ἐλπὶς ἤδη καθάπερ ἂν
αὐτῶν θάτερον εἴτε ἀμυδρότερον εἴτε σαφέστερον ἀναφαίνηται·
καὶ θάτερον οὕτως ἀναφαίνεσθαι· καὶ ἐὰν αὖ μηδέτερον ἰδεῖν
δυνώμεθα· τὸν γοῦν λόγον ὅπῃπερ ἂν οἷοί τε ὦμεν εὐπρεπέ-
στατα διωσόμεθα οὕτως ἀμφοῖν ἅμα: καλῶς: λέγωμεν δὴ κα-
θ' ὅντινά ποτε τρόπον πολλοῖς ὀνόμασι ταὐτὸν τοῦτο ἑκάστοτε
προσαγορεύομεν: οἷον δὴ τί παράδειγμα εἰπέ: λέγομεν ἄν-
θρωπον δή που πόλλ' ἄττα ἐπονομάζοντες· τά τε χρώματα ἐπι-
φέροντες αὐτῷ καὶ τὰ σχήματα καὶ μεγέθη καὶ κακίας καὶ ἀρε-
τάς· ἐν οἷς πᾶσι καὶ ἑτέροις μυρίοις οὐ μόνον ἄνθρωπον αὐτὸν
εἶναι φαμέν· ἀλλὰ καὶ ἀγαθὸν καὶ ἕτερα ἄπειρα· καὶ τἆλλα δὴ κα-
τὰ τὸν αὐτὸν λόγον οὕτως ἓν ἕκαστον ὑποθέμενοι· πάλιν αὐτὸ
πολλὰ καὶ πολλοῖς ὀνόμασι λέγομεν: ἀληθῆ λέγεις: ὅθεν
γε οἶμαι τοῖς τε νέοις καὶ τῶν γερόντων τοῖς ὀψιμαθέσι· θοίνην
παρεσκευάκαμεν· εὐθὺς γὰρ ἀντιλαβέσθαι παντὶ πρόχειρον ὡς
ἀδύνατον τά τε πολλὰ ἓν καὶ τὸ ἓν πολλὰ εἶναι· καὶ δή που χαί-
ρουσιν οὐκ ἐῶντες ἀγαθὸν λέγειν ἄνθρωπον· ἀλλὰ τὸ μὲν ἀγα-
θὸν ἀγαθόν· τὸν δὲ ἄνθρωπον ἄνθρωπον· ἐντυγχάνεις γὰρ ὦ θε-

αἰτητε ὡς ἐγῷμαι πολλάκις τὰ τοιαῦτα ἐσπουδακόσιν ἐνίοτε πρε
σβυτέροις ἀνθρώποις καὶ ὑπὸ πενίας τῆς περὶ φρόνησιν κτήσε
ως τὰ τοιαῦτα τεθαυμακόσιν· καὶ δή τι καὶ πάσσοφον οἰομένοις
τοῦτο αὐτὸ ἀνευρηκέναι: πάνυ μὲν οὖν: ἵνα τοίνυν πρὸς ἅπαντας
ἡμῖν ὁ λόγος ᾖ τοὺς πώποτε περὶ οὐσίας καὶ ὁτιοῦν διαλεχθέν
τας· καὶ πρὸς τούτους καὶ πρὸς τοὺς ἄλλους ὅσοις ἔμπρο
σθεν διειλέγμεθα τὰ νῦν ὡς ἐν ἐρωτήσει λεχθησόμενα: τὰ ποῖα
δή: πότερον μήτε τὴν οὐσίαν κινήσει καὶ στάσει προσάπτωμεν. μή
τε ἄλλο ἄλλῳ μηδὲν μηδενὶ ἀλλ' ὡς ἄμικτα ὄντα καὶ ἀδύνατα μετα
λαμβάνειν ἀλλήλων. οὕτως αὐτὰ ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν λόγοις τιθῶμεν
ἢ πάντα εἰς ταὐτὸν ξυναγάγωμεν ὡς δυνατὰ ἐπικοινωνεῖν ἀλλήλοις·
ἢ τὰ μὲν τὰ δὲ μή· τούτων ὦ θεαίτητε τί ποτ' ἂν αὐτοὺς προαιρεῖσθαι
φήσαιμεν: ἐγὼ μὲν ὑπὲρ αὐτῶν οὐδὲν ἔχω πρὸς ταῦτα ἀποκρίνα
σθαι: τί οὖν οὐ καθ' ἓν ἀποκρινόμενος ἐφ' ἑκάστου τὰ ξυμβαίνον
τα ἐσκέψω: καλῶς λέγεις. καὶ τιθῶμέν γε αὐτοὺς λέγειν εἰ βούλει
πρῶτον μηδενὶ μηδὲν μηδεμίαν δύναμιν ἔχειν κοινωνίας εἰς μηδέν:
οὐκοῦν κίνησίς τε καὶ στάσις οὐδαμῇ μεθέξετον οὐσίας: οὐ γὰρ οὖν:
τί δέ· ἔσται πότερον αὐτῶν οὐσίας μὴ προσκοινωνοῦν: οὐκ ἔσται:
ταχὺ δὴ ταύτῃ γε τῇ ὁμολογίᾳ πάντα ἀνάστατα γέγονεν ὡς
ἔοικεν· ἅμα τε τῶν τὸ πᾶν κινούντων καὶ τῶν ὡς ἓν ἱστάντων καὶ ὅ
σοι κατ' εἴδη τὰ ὄντα κατὰ ταὐτὰ ὡσαύτως ἔχοντα εἶναι φασὶν ἀ
εί· πάντες γὰρ οὗτοι τό γε εἶναι προσάπτουσιν οἱ μὲν ὄντως κινεῖ
σθαι λέγοντες· οἱ δὲ ὄντως ἑστηκότ' εἶναι: κομιδῇ μὲν οὖν: καὶ μὴν
καὶ ὅσοι τοτὲ μὲν συντιθέασι τὰ πάντα τοτὲ δὲ διαιροῦσιν εἴτε εἰς
ἓν καὶ ἐξ ἑνὸς ἄπειρα εἴτε εἰς πέρας ἔχοντα στοιχεῖα διαιρού
μενοι καὶ ἐκ τούτων συντιθέντες ὁμοίως μὲν ἐὰν ἐν μέρει τοῦτο τι
θῶσι γιγνόμενον· ὁμοίως δὲ καὶ ἐὰν ἀεὶ κατὰ πάντα ταῦτα λέ
γοιεν ἂν οὐδὲν εἴπερ μηδεμία ἔστι σύμμιξις: ὀρθῶς: ἔτι τοίνυν
ἂν αὐτοὶ πάντων καταγελαστότατα μετίοιεν τὸν λόγον οἱ μηδὲν ἐ
ῶντες κοινωνίᾳ παθήματος ἑτέρου θάτερον προσαγορεύειν:
πῶς: τῷ τε εἶναί που περὶ πάντα ἀναγκάζονται χρῆσθαι καὶ
τῷ χωρὶς καὶ τῷ τῶν ἄλλων καὶ τῷ καθ' αὑτὸ καὶ μυρίοις ἑτέροις·
ὧν ἀκρατεῖς ὄντες· εἴργεσθαι καὶ μὴ συνάπτειν ἐν τοῖς λόγοις
οὐκ ἄλλων δέονται τῶν ἐξελεγξόντων· ἀλλὰ τὸ λεγόμενον οἴκοθεν

τὸν πολέμιον καὶ ἐναντιωσόμενον ἔχοντες· ἐντὸς ὑποφθεγγόμε-
νον ὥσπερ τὸν ἄτοπον εὐρυκλέα περιφέροντες ἀεὶ πορεύονται:
κομιδῆ λέγεις ὅμοιόν τε καὶ ἀληθές: τί δ᾽ ἂν πάντα ἀλλήλοις ἐῶμεν
δύναμιν ἔχειν ἐπικοινωνίας: τοῦτο μὲν οἷός τε κἀγὼ διαλύειν:
πῶς: ὅτι κίνησίς τε αὐτὴ παντάπασιν ἵσταιτ᾽ ἂν καὶ στάσις αὖ πά-
λιν αὐτὴ κινοῖτο εἴπερ ἐπιγιγνοίσθην ἐπ᾽ ἀλλήλοιν: ἀλλὰ μὴν τοῦ-
τό γε που ταῖς μεγίσταις ἀνάγκαις ἀδύνατον κίνησίν τε ἵστασθαι
καὶ στάσιν κινεῖσθαι: πῶς γὰρ οὔ: τὸ τρίτον δὴ μόνον λοιπόν:
ναί: καὶ μὴν ἕν γέ τι τούτων ἀναγκαῖον ἢ πάντα ἢ μηδὲν ἢ τὰ μὲν
ἐθέλειν· τὰ δὲ μὴ συμμίγνυσθαι: πῶς γὰρ οὔ: καὶ μὴν τά γε δύο
ἀδύνατον εὑρέθη ναί· πᾶς ἄρα ὁ βουλόμενος ὀρθῶς ἀποκρί-
νεσθαι· τὸ λοιπὸν τῶν τριῶν θήσει: κομιδῆ μὲν οὖν: ὅτε δὴ τὰ
μὲν ἐθέλει τοῦτο δρᾶν τὰ δ᾽ οὔ σχεδὸν οἷον τὰ γράμματα πεπονθό-
τ᾽ ἂν εἴη· καὶ γὰρ ἐκείνων τὰ μὲν ἀναρμοστεῖ που πρὸς ἄλληλα·
τὰ δὲ ξυναρμόττει: πῶς δ᾽ οὔ: τὰ δέ γε φωνήεντα διαφερόν-
τως τῶν ἄλλων· οἷον δεσμὸς διὰ πάντων κεχώρηκεν· ὥστε ἄνευ
τινὸς αὐτῶν· ἀδύνατον ἁρμόττειν· καὶ τῶν ἄλλων ἕτερον ἑτέρῳ:
καὶ μάλα γε: πᾶς οὖν οἶδεν ὁποῖα ὁποίοις δυνατὰ κοινωνεῖν
ἢ τέχνης δεῖ τῷ μέλλοντι δρᾶν ἱκανῶς αὐτό: τέχνης: ποίας:
τῆς γραμματικῆς: τί δέ· περὶ τοὺς τῶν ὀξέων καὶ βαρέων φθόγ-
γους· ἆρ᾽ οὐχ οὕτως· ὁ μὲν τοὺς συγκεραννυμένους τε καὶ μὴ
τέχνην ἔχων γιγνώσκειν μουσικός· ὁ δὲ μὴ ξυνιεὶς ἄμουσος:
οὕτως: καὶ κατὰ τῶν ἄλλων δὴ τεχνῶν καὶ ἀτεχνιῶν· τοιαῦτα
εὑρήσομεν ἕτερα: πῶς δ᾽ οὔ: τί δ᾽ ἐπειδὴ καὶ τὰ γένη πρὸς
ἄλληλα κατὰ ταὐτὰ μίξεως ὡμολογήκαμεν· ἆρ᾽ οὐ μετ᾽ ἐπι-
στήμης τινὸς ἀναγκαῖον διὰ τῶν λόγων πορεύεσθαι τὸν ὀρθῶς
μέλλοντα δείξειν ποῖα ποίοις συμφωνεῖ τῶν γενῶν· καὶ
ποῖα ἄλληλα οὐ δέχεται· καὶ δὴ καὶ διὰ πάντων εἰ συνέχοντ᾽
ἄττ᾽ ἐστὶν ὥστε συμμίγνυσθαι δυνατὰ εἶναι: καὶ πάλιν ἐν ταῖς
διαιρέσεσιν εἰ δι᾽ ὅλων ἕτερα τῆς διαιρέσεως αἴτια: πῶς γὰρ
οὐκ ἐπιστήμης δεῖ καὶ σχεδόν γε ἴσως τῆς μεγίστης: τίν᾽ οὖν
αὖ νῦν προσεροῦμεν ὦ θεαίτητε ταύτην· ἢ πρὸς διός ἐλάθομεν
εἰς τὴν τῶν ἐλευθέρων ἐμπεσόντες ἐπιστήμην· καὶ κινδυνεύομεν
ζητοῦντες τὸν σοφιστὴν πρότερον ἀνευρηκέναι τὸν φιλόσοφον

σοφον· πῶς λέγεις· τὸ κατὰ γένη διαιρεῖσθαι· καὶ μήτε ταὐτὸν
εἶδος ἕτερον ἡγήσασθαι· μήτε ἕτερον ὂν ταὐτὸν μῶν οὐ τῆς διαλε-
κτικῆς φήσομεν ἐπιστήμης εἶναι· ναὶ φήσομεν· οὐκοῦν ὅ γε
τοῦτο δυνατὸς δρᾶν· μίαν ἰδέαν διὰ πολλῶν ἑνὸς ἑκάστου κει-
μένου χωρὶς πάντῃ διατεταμένην ἱκανῶς διαισθάνεται καὶ πολλὰς
ἑτέρας ἀλλήλων ὑπὸ μιᾶς ἔξωθεν περιεχομένας· καὶ μίαν αὖ
δι' ὅλων πολλῶν ἐν ἑνὶ ξυνημμένην· καὶ πολλὰς χωρὶς πάντῃ
διωρισμένας· τοῦτο δ' ἔστιν ᾗ τε κοινωνεῖν ἕκαστα δύναται καὶ ὅ-
πῃ μὴ διακρίνειν κατὰ γένος ἐπίστασθαι· παντάπασι μὲν οὖν·
ἀλλὰ μὴν τό γε διαλεκτικὸν οὐκ ἄλλῳ δώσεις ὡς ἐγᾦμαι πλὴν τῷ
καθαρῶς τε καὶ δικαίως φιλοσοφοῦντι· πῶς γὰρ ἂν ἄλλῳ δοίη τις·
Τὸν μὲν δὴ φιλόσοφον ἐν τοιούτῳ τινὶ τόπῳ καὶ νῦν καὶ ἔπειτα ἀ-
νευρήσομεν ἐὰν ζητῶμεν· ἰδεῖν μὲν χαλεπὸν ἐναργῶς καὶ τοῦτον
ἕτερον μὴν τρόπον ἥ τε τοῦ σοφιστοῦ χαλεπότης ἥ τε τούτου· ὁ
μὲν ἀποδιδράσκων εἰς τὴν τοῦ μὴ ὄντος σκοτεινότητα τριβῇ προ-
σαπτόμενος αὐτῆς διὰ τὸ σκοτεινὸν τοῦ τόπου κατανοῆσαι χα-
λεπὸς ἦ γάρ· ἔοικεν· ὁ δέ γε φιλόσοφος τῇ τοῦ ὄντος ἀεὶ διὰ
λογισμῶν προσκείμενος ἰδέᾳ διὰ τὸ λαμπρὸν αὖ τῆς χώρας·
οὐδαμῶς εὐπετὴς ὀφθῆναι· τὰ γὰρ τῆς τῶν πολλῶν ψυχῆς ὄμ-
ματα καρτερεῖν πρὸς τὸ θεῖον ἀφορῶντα ἀδύνατα· καὶ ταῦτα
εἰκὸς οὐχ ἧττον οὕτως ἢ ἐκεῖνα ἔχειν· οὐκοῦν περὶ μὲν τού-
του καὶ τάχα ἐπισκεψόμεθα σαφέστερον ἂν ἔτι βουλομένοις ἡμῖν
ᾖ· περὶ δὲ τοῦ σοφιστοῦ που δῆλον ὡς οὐκ ἀνετέον πρὶν ἂν ἱκα-
νῶς αὐτὸν θεασώμεθα· καλῶς εἶπες· ὅτ' οὖν δὴ τὰ μὲν ἡμῖν
τῶν γενῶν ὡμολόγηται κοινωνεῖν ἐθέλειν ἀλλήλοις· τὰ δὲ μή·
καὶ τὰ μὲν ἐπ' ὀλίγον· τὰ δ' ἐπὶ πολλά· τὰ δὲ καὶ διὰ πάντων οὐ-
δὲν κωλύειν τοῖς πᾶσι κεκοινωνηκέναι· τὸ δὴ μετὰ τοῦτο συνε-
πισπώμεθα τῷ λόγῳ τῇδε σκοποῦντες μὴ περὶ πάντων τῶν
εἰδῶν ἵνα μὴ ταραττώμεθα ἐν πολλοῖς ἀλλὰ προελόμενοι τῶν
μεγίστων λεγομένων ἄττα· πρῶτον μὲν ποῖα ἕκαστά ἐστιν· ἔπει-
τα κοινωνίας ἀλλήλων πῶς ἔχει δυνάμεως· ἵνα τό τε ὂν καὶ μὴ
ὂν εἰ μὴ πάσῃ σαφηνείᾳ δυνάμεθα λαβεῖν· ἀλλ' οὖν λόγου γε
ἐνδεεῖς μηδὲν γιγνώμεθα περὶ αὐτῶν καθ' ὅσον ὁ τρόπος ἐν-
δέχεται τῆς νῦν σκέψεως· ἐὰν ἄρα ἡμῖν πῃ παρεικάθῃ τὸ

μὴ ὂν λέγουσιν ὡς ἔστιν ὄντως μὴ ὂν ἀθώοις ἀπαλλάττειν: οὐ
κοῦν χρή: μέγιστα μὴν τῶν γενῶν ἃ νῦν δὴ διῄειμεν τό γε ὂν αὐτὸ καὶ
στάσις καὶ κίνησις: πολύ γε: καὶ μὴν τώ γε δύο φαμὲν αὐτοῖν ἀμί
κτω πρὸς ἀλλήλω. σφόδρα γε. τὸ δέ γε ὂν μικτὸν ἀμφοῖν· ἐστὸν γὰρ ἀμ
φοτέρω που: πῶς δ' οὔ: τρία δὴ γίγνεται ταῦτα: τί μήν: οὐκοῦν αὐ
τῶν ἕκαστον τοῖν μὲν δυοῖν ἕτερόν ἐστιν αὐτὸ δὲ ἑαυτῷ ταὐτόν:
οὕτως: τί ποτ' αὖ νῦν οὕτως εἰρήκαμεν τό τε ταὐτὸν καὶ θάτερον·
πότερα δύο γένη τινὲ αὐτὼ τῶν μὲν τριῶν ἄλλω ξυμμιγνυμένω
μὲν ἐκείνοις ἐξ ἀνάγκης ἀεὶ περὶ πέντε δὲ ἀλλ' οὐ περὶ τρι
ῶν ὡς ὄντων αὐτῶν σκεπτέον. ἢ τό τε ταὐτὸν τοῦτο καὶ θάτερον
ὡς ἐκείνων τι προσαγορεύοντες λανθάνομεν ἡμᾶς αὐτούς; ἴ
σως: ἀλλ' οὔ τι μὴν κίνησίς γε καὶ στάσις οὔθ' ἕτερον οὔτε ταὐτόν
ἐστιν: πῶς: ὅτι περ ἂν κοινῇ προσείπωμεν κίνησιν καὶ στάσιν.
τοῦτο οὐδέτερον αὐτοῖν οἷόν τε εἶναι: τί δή; κίνησίς τε στήσεται
καὶ στάσις αὖ κινηθήσεται· περὶ γὰρ ἀμφότερα θάτερον ὁπό
τερον οὖν γιγνόμενον αὐτοῖν ἀναγκάσει μεταβάλλειν αὖ θάτερον
ἐπὶ τοὐναντίον τῆς αὑτοῦ φύσεως ἅτε μετασχὸν τοῦ ἐναντίου:
κομιδῇ γε: μετέχετον μὴν ἄμφω ταὐτοῦ καὶ θατέρου: ναί: μὴ τοί
νυν λέγωμεν κίνησιν ἢ ταὐτὸν ἢ θάτερον εἶναι μηδ' αὖ στάσιν: μὴ γάρ:
ἀλλ' ἆρα τὸ ὂν καὶ τὸ ταὐτὸν ὡς ἕν τι διανοητέον ἡμῖν: ἴσως:
ἀλλ' εἰ τὸ ὂν καὶ τὸ ταὐτὸν μηδὲν διάφορον σημαίνετον κίνησιν αὖ πά
λιν καὶ στάσιν ἀμφότερα εἶναι λέγοντες ἀμφότερα οὕτως αὐτὰ
ταὐτὸν ὡς ὄντα προσεροῦμεν: ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε ἀδύνατον:
ἀδύνατον ἄρα ταὐτὸν καὶ τὸ ὂν ἓν εἶναι: σχεδόν: τέταρτον δὴ
πρὸς τοῖς τρισὶν εἴδεσι τὸ ταὐτὸν τιθῶμεν: πάνυ μὲν οὖν: τί δέ;
τὸ θάτερον ἆρα ἡμῖν λεκτέον πέμπτον; ἢ τοῦτο καὶ τὸ ὂν ὡς δύ' ἄτ
τα ὀνόματα ἐφ' ἑνὶ γένει διανοεῖσθαι δεῖ: τάχ' ἄν: ἀλλ' οἶμαί σε
συγχωρεῖν τῶν ὄντων τὰ μὲν αὐτὰ καθ' αὑτά, τὰ δὲ πρὸς ἄλληλα
ἀεὶ λέγεσθαι: τί δ' οὔ: τὸ δέ γ' ἕτερον ἀεὶ πρὸς ἕτερον: ἢ γάρ: οὕ
τως: οὐκ ἄν, εἴ γε τὸ ὂν καὶ τὸ θάτερον μὴ πάμπολυ διεφερέ
την· ἀλλ' εἴπερ θάτερον ἀμφοῖν μετεῖχε τοῖν εἰδοῖν ὥσπερ τὸ
ὂν ἦν ἄν ποτέ τι καὶ τῶν ἑτέρων ἕτερον οὐ πρὸς ἕτερον· νῦν δὲ ἀ
τεχνῶς ἡμῖν ὅτι περ ἂν ἕτερον ᾖ συμβέβηκεν ἐξ ἀνάγκης ἑτέ
ρου τοῦτο ὅπερ ἐστὶν εἶναι: λέγεις καθάπερ ἔχει: πέμπτον

δὴ τὴν θατέρου φύσιν ῥητέον ἐν τοῖς εἴδεσιν οὖσαν ἐν οἷς προαι-
ρούμεθα: ναί: καὶ διὰ πάντων γε αὐτὴν αὐτῶν φήσομεν εἶναι διε-
ληλυθυῖαν· ἓν ἕκαστον γὰρ ἕτερον εἶναι τῶν ἄλλων οὐ διὰ τὴν αὑτοῦ φύ-
σιν· ἀλλὰ διὰ τὸ μετέχειν τῆς ἰδέας τῆς θατέρου: κομιδῇ μὲν οὖν:
ὧδε δὴ λέγωμεν ἐπὶ τῶν πέντε καθ' ἓν ἀναλαμβάνοντες: πῶς:
πρῶτον μὲν κίνησιν ὡς ἔστι παντάπασιν ἑτέρα στάσεως· ἢ πῶς
λέγωμεν: οὕτως: οὐ στάσις ἄρ' ἐστίν: οὐδαμῶς: ἔστι δέ γε διὰ
τὸ μετέχειν τοῦ ὄντος: ἔστιν: αὖθις δὴ πάλιν ἡ κίνησις ἕτερον
ταὐτοῦ ἐστιν· σχεδόν: οὐ ταὐτὸν ἄρ' ἐστίν: οὐ γὰρ οὖν: ἀλλὰ μὴν αὕ-
τη γ' ἦν ταὐτὸν διὰ τὸ μετέχειν αὖ πάντ' αὐτοῦ: καὶ μάλα: τὴν κίνη-
σιν δὴ ταὐτόν τ' εἶναι καὶ μὴ ταὐτὸν ὁμολογητέον καὶ οὐ δυσχεραν-
τέον· οὐ γὰρ ὅταν εἴπωμεν αὐτὴν ταὐτὸν καὶ μὴ ταὐτὸν ὁμοίως
εἰρήκαμεν· ἀλλ' ὁπόταν μὲν ταὐτὸν διὰ τὴν μέθεξιν ταὐτοῦ πρὸς
ἑαυτὴν οὕτω λέγομεν· ὅταν δὲ μὴ ταὐτόν· διὰ τὴν κοινωνίαν αὖ
θατέρου δι' ἣν ἀποχωριζομένη ταὐτοῦ γέγονεν οὐκ ἐκεῖνο
ἀλλ' ἕτερον· ὥστε ὀρθῶς αὖ λέγεται πάλιν οὐ ταὐτόν: πάνυ μὲν
οὖν: οὐκοῦν κἂν εἴ πῃ μετελάμβανεν αὐτὴ κίνησις στάσεως·
οὐδὲν ἂν ἄτοπον ἦν στάσιμον αὐτὴν προσαγορεύειν: ὀρθότα-
τά γε· εἴπερ τῶν γενῶν συγχωρησόμεθα τὰ μὲν ἀλλήλοις ἐθέ-
λειν μίγνυσθαι τὰ δὲ μή: καὶ μὴν ἐπί γε τὴν τούτου πρότερον
ἀπόδειξιν ἢ τῶν νῦν ἀφικόμεθα ἐλέγχοντες ὡς ἔστι κατὰ φύσιν
ταύτῃ: πῶς γὰρ οὔ: λέγωμεν δὴ πάλιν· ἡ κίνησίς ἐστιν ἕτερον
τοῦ ἑτέρου καθάπερ ταὐτοῦ τε ἦν ἄλλο καὶ τῆς στάσεως: ἀναγ-
καῖον: οὐχ ἕτερον ἄρ' ἐστί πῃ καὶ ἕτερον κατὰ τὸν νῦν δὴ λόγον:
ἀληθῆ: τί οὖν δὴ τὸ μετὰ τοῦτο· ἆρ' αὖ τῶν μὲν τριῶν ἕτερον αὐτὴν
φήσομεν εἶναι· τοῦ δὲ τετάρτου μὴ φῶμεν ὁμολογήσαντες αὐ-
τὰ εἶναι πέντε περὶ ὧν καὶ ἐν οἷς προὐθέμεθα σκοπεῖν: καὶ
πῶς· ἀδύνατον γὰρ συγχωρεῖν ἐλάττω τὸν ἀριθμὸν τοῦ νῦν δὴ
φανέντος: ἀδεῶς ἄρα τὴν κίνησιν ἕτερον εἶναι τοῦ ὄντος
διαμαχόμενοι λέγωμεν: ἀδεέστατα μὲν οὖν: οὐκοῦν δὴ σαφῶς
ἡ κίνησις ὄντως οὐκ ὄν ἐστι καὶ ὄν· ἐπείπερ τοῦ ὄντος μετέχει:
σαφέστατά γε: ἔστιν ἄρα ἐξ ἀνάγκης τὸ μὴ ὂν ἐπί τε κινήσεως
εἶναι καὶ κατὰ πάντα τὰ γένη· κατὰ πάντα γὰρ ἡ θατέρου φύσις
ἕτερον ἀπεργαζομένη τοῦ ὄντος ἕκαστον οὐκ ὂν ποιεῖ καὶ ξύμ-

σύμπαντα δὴ κατὰ ταὐτὰ οὕτως οὐκ ὄντα ὀρθῶς ἐροῦμεν καὶ πά
λιν ὅτι μετέχει τοῦ ὄντος εἶναί τε καὶ ὄντα: κινδυνεύει: περὶ ἕκα
στον ἄρα τῶν εἰδῶν πολὺ μέν ἐστι τὸ ὄν. ἄπειρον δὲ πλήθει τὸ μὴ ὄν:
ἔοικεν: οὐκοῦν καὶ τὸ ὂν αὐτὸ τῶν ἄλλων ἕτερον εἶναι λεκτέον:
ἀνάγκη: καὶ τὸ ὂν ἄρ' ἡμῖν ὅσαπέρ ἐστι τὰ ἄλλα κατὰ τοσαῦτα οὐκ ἔστιν·
ἐκεῖνα γὰρ οὐκ ὄν. ἓν μὲν αὐτό ἐστιν. ἀπέραντα δὲ τὸν ἀριθμὸν τἆλλα
οὐκ ἔστιν αὖ: σχεδὸν οὕτως: οὐκοῦν δὴ καὶ ταῦτα οὐ δυσχε
ραντέον ἐπείπερ ἔχει κοινωνίαν ἀλλήλοις ἡ τῶν γενῶν φύσις·
εἰ δέ τις ταῦτα μὴ συγχωρεῖ πείσας ἡμῶν τοὺς ἔμπροσθεν λό
γους οὕτω πειθέτω τὰ μετὰ ταῦτα: δικαιότατα εἴρηκας: ἴδω
μεν δὴ καὶ τόδε: τὸ ποῖον: ὁπόταν τὸ μὴ ὂν λέγωμεν ὡς ἔοικεν.
οὐκ ἐναντίον τι λέγομεν τοῦ ὄντος· ἀλλ' ἕτερον μόνον: πῶς: οἷον
ὅταν εἴπωμέν τι μὴ μέγα. τότε μᾶλλόν τί σοι φαινόμεθα τὸ σμικρὸν
ἢ τὸ ἴσον δηλοῦν τῷ ῥήματι: καὶ πῶς: οὐκ ἄρ' ἐναντίον ὅταν ἀ
πόφασις λέγηται σημαίνειν συγχωρησόμεθα· τοσοῦτον δὲ μόνον
ὅτι τῶν ἄλλων τι μηνύει τὸ μὴ καὶ τὸ οὐ προτιθέμενα τῶν ἐπιόντων
ὀνομάτων· μᾶλλον δὲ τῶν πραγμάτων περὶ ἅττ' ἂν κέηται τὰ ἐπι
φθεγγόμενα ὕστερον τῆς ἀποφάσεως ὀνόματα: παντάπα
σι μὲν οὖν: τόδε δὲ διανοηθῶμεν εἰ καὶ σοὶ συνδοκεῖ: τὸ ποῖον:
ἡ θατέρου μοι φύσις φαίνεται κατακεκερματίσθαι καθάπερ ἐπι
στήμη: πῶς: μία μέν ἐστί που καὶ ἐκείνη τὸ δ' ἐπί τῳ γιγνόμενον
μέρος αὐτῆς ἕκαστον ἀφορισθὲν ἐπωνυμίαν ἴσχει τινὰ ἑαυτῆς
ἰδίαν· διὸ πολλαὶ τέχναι τ' εἰσὶ λεγόμεναι καὶ ἐπιστῆμαι: πάνυ μὲν
οὖν: οὐκοῦν καὶ τὰ τῆς θατέρου φύσεως μόρια μιᾶς οὔσης
ταὐτὸν πέπονθε τοῦτο: τάχ' ἂν ἀλλ' ὅπῃ δὴ λέγωμεν: ἔστι τῷ κα
λῷ τι θατέρου μόριον ἀντιτιθέμενον: ἔστιν: τοῦτ' οὖν ἀνώνυμον
ἐροῦμεν ἤ τιν' ἔχον ἐπωνυμίαν: ἔχον: ὃ γὰρ μὴ καλὸν ἑκάστοτε
φθεγγόμεθα. τοῦτο οὐκ ἄλλου τινὸς ἕτερόν ἐστιν ἢ τῆς τοῦ καλοῦ
φύσεως: ἴθι νῦν τόδε μοι λέγε: τὸ ποῖον: ἄλλο τι τῶν ὄντων τι
νὸς γένους ἀφορισθὲν καὶ πρὸς αὖ τι τῶν ὄντων ἀντιτεθὲν πάλιν
οὕτω ξυμβέβηκεν εἶναι τὸ μὴ καλόν. οὕτως: ὄντος δὴ πρὸς ὂν ἀντίθε
σις ὡς ἔοικ' εἶναί τις συμβαίνει τὸ μὴ καλόν: ὀρθότατα: τί οὖν κατὰ
τοῦτον τὸν λόγον ἆρα μᾶλλον μὲν τὸ καλὸν ἡμῖν ἐστι τῶν ὄντων ἧττον
δὲ τὸ μὴ καλόν: οὐδέν: ὁμοίως ἄρα τὸ μὴ μέγα καὶ τὸ μέγα αὐτὸ

ἀντικείμενον: ὁμοίως: οὐκοῦν καὶ τὸ μὴ δίκαιον τῷ δικαίῳ κατὰ
ταὐτὰ θετέον· πρὸς τὸ μηδὲν μᾶλλον εἶναι θάτερον θατέρου: τί μήν:
καὶ τἆλλα δὴ ταύτῃ λέξομεν ἐπείπερ ἡ θατέρου φύσις ἐφάνη τῶν ὄν
των οὖσα· ἐκείνης δὲ οὔσης ἀνάγκη δὴ καὶ τὰ μόρια αὐτῆς μη
δενὸς ἧττον ὄντα τιθέναι: πῶς γὰρ οὔ: οὐκοῦν ὡς ἔοικεν ἡ τῆς
θατέρου μορίου φύσεως καὶ τῆς τοῦ ὄντος πρὸς ἄλληλα ἀντικειμένων
ἀντίθεσις· οὐδὲν ἧττον εἰ θέμις εἰπεῖν αὐτοῦ τοῦ ὄντος οὐσία ἐστὶν
οὐκ ἐναντίον ἐκείνῳ σημαίνουσα· ἀλλὰ τοσοῦτον μόνον ἕτερον ἐκεί
νου: σαφέστατά γε: τίν' οὖν αὐτὴν προσείπωμεν: δῆλον ὅτι τὸ μὴ
ὂν ὃ διὰ τὸν σοφιστὴν ἐζητοῦμεν αὐτό ἐστι τοῦτο: πότερον οὖν ὥσ
περ εἶπες ἐστὶν οὐδενὸς τῶν ἄλλων οὐσίας ἐλλειπόμενον καὶ δεῖ θαρ
ροῦντα ἤδη λέγειν ὅτι τὸ μὴ ὂν βεβαίως ἐστὶ τὴν αὐτοῦ φύσιν ἔχον·
ὥσπερ τὸ μέγα ἦν μέγα· καὶ τὸ καλὸν ἦν καλόν· καὶ τὸ μὴ μέγα καὶ τὸ
μὴ καλόν· οὕτω δὲ καὶ τὸ μὴ ὂν κατὰ ταὐτὸν ἦν τε καὶ ἐστὶ μὴ ὂν ἐνάριθμον·
τῶν πολλῶν ὄντων εἶδος ἕν· ἤ τινα ἔτι πρὸς αὐτὸ ὦ θεαίτητε ἀπι
στίαν: οὐδεμίαν: οἶσθ' οὖν ὅτι παρμενίδῃ μακροτέρως τῆς ἀπορ
ρήσεως ἠπιστήκαμεν: τί δή: πλεῖον ἢ κεῖνος ἀπεῖπε σκοπεῖν·
ἡμεῖς δ' εἰς τὸ πρόσθεν ἔτι ζητήσαντες ἀπεδείξαμεν αὐτῷ: πῶς: ὅ
τι ὁ μέν πού φησιν οὐ γὰρ μήποτε τοῦτο δαμῇ εἶναι μὴ ὄντα· ἀλλὰ
σὺ τῆσδ' ἀφ' ὁδοῦ διζήσιος εἶργε νόημα· λέγει γὰρ οὖν οὕτως·
ἡμεῖς δέ γε οὐ μόνον τὰ μὴ ὄντα ὡς ἔστιν ἀπεδείξαμεν· ἀλλὰ καὶ τὸ
εἶδος ὃ τυγχάνει ὂν τοῦ μὴ ὄντος ἀπεφηνάμεθα· τὴν γὰρ θατέ
ρου φύσιν ἀποδείξαντες οὖσάν τε καὶ κατακεκερματισμένην ἐπὶ
πάντα τὰ ὄντα πρὸς ἄλληλα· τὸ πρὸς τὸ ὂν ἕκαστον μόριον αὐτῆς
ἀντιτιθέμενον ἐτολμήσαμεν εἰπεῖν ὡς αὐτὸ τοῦτό ἐστιν ὄντως τὸ
μὴ ὄν: καὶ παντάπασί γε ὦ ξένε ἀληθέστατά μοι δοκοῦμεν εἰρη
κέναι: μή τοίνυν ἡμᾶς εἴπῃ τις ὅτι τοὐναντίον τοῦ ὄντος τὸ μὴ
ὂν ἀποφαινόμενοι τολμῶμεν λέγειν ὡς ἔστιν· ἡμεῖς γὰρ περὶ μὲν
ἐναντίου τινὸς αὐτῷ χαίρειν πάλαι λέγομεν εἴτ' ἔστιν εἴτε μὴ λόγον
ἔχον ἢ καὶ παντάπασιν ἄλογον· ὃ δὲ νῦν εἰρήκαμεν εἶναι τὸ μὴ
ὂν ἢ πεισάτω τις ὡς οὐ καλῶς λέγομεν ἐλέγξας· ἢ μέχριπερ
ἂν ἀδυνατῇ λεκτέον καὶ ἐκείνῳ καθάπερ ἡμεῖς λέγομεν ὅτι
συμμίγνυταί τε ἀλλήλοις τὰ γένη καὶ τό τε ὂν καὶ θάτερον διὰ πάν
των καὶ δι' ἀλλήλων διεληλυθότε· τὸ μὲν ἕτερον μετασχὸν τοῦ ὄντος·

ἔστι μὲν διὰ ταύτην τὴν μέθεξιν. οὐ μὴν ἐκεῖνό γε οὗ μετέσχεν ἀλλ' ἕτερον· ἕτερον δὲ τοῦ ὄντος ὄν ἐστι σαφέστατα ἐξ ἀνάγκης εἶναι μὴ ὄν· τὸ δὲ ὂν αὖ θατέρου μετειληφὸς ἕτερον τῶν ἄλλων ἂν εἴη γενῶν· ἕτερον δ' ἐκείνων ἁπάντων ὂν οὐκ ἔστιν ἕκαστον αὐτῶν οὐδὲ ξύμπαντα τὰ ἄλλα πλὴν αὐτό· ὥστε τὸ ὂν ἀναμφισβητήτως αὖ μυρία ἐπὶ μυρίοις οὐκ ἔστι· καὶ τἆλλα δὴ καθ' ἕκαστον οὕτω καὶ ξύμπαντα πολλαχῇ μὲν ἔστι· πολλαχῇ δ' οὐκ ἔστιν: ἀληθῆ:

καὶ ταύταις δὴ ταῖς ἐναντιώσεσιν εἴτε ἀπιστεῖ τις, σκεπτέον αὐτῷ καὶ λεκτέον βέλτιόν τι τῶν νῦν εἰρημένων· εἴτε ὥς τι χαλεπὸν κατανενοηκὼς χαίρει τοτὲ μὲν ἐπὶ θάτερα· τοτὲ δ' ἐπὶ θάτερα τοὺς λόγους ἕλκων· οὐκ ἄξια πολλῆς σπουδῆς ἐσπούδακεν ὡς οἱ νῦν λόγοι φασίν· τοῦτο μὲν γὰρ οὔτε τι κομψὸν οὔτε χαλεπὸν εὑρεῖν· ἐκεῖνο δ' ἤδη καὶ χαλεπὸν ἅμα καὶ καλόν: τὸ ποῖον: ὃ καὶ πρόσθεν εἴρηται·

τὸ ταῦτα ἐάσαντα ὡς δυνατὰ τοῖς λεγομένοις οἷόν τ' εἶναι καθ' ἕκαστον ἐλέγχοντα ἐπακολουθεῖν· ὅταν τέ τις ἕτερον ὄν πῃ ταὐτὸν εἶναι φῇ καὶ ὅταν ταὐτὸν ὂν ἕτερον, ἐκείνῃ καὶ κατ' ἐκεῖνο ὅ φησιν τούτων πεπονθέναι πότερον· τὸ δὲ ταὐτὸν ἕτερον ἀποφαίνειν ἀμῇ γέ πῃ καὶ τὸ θάτερον ταὐτὸ καὶ τὸ μέγα σμικρὸν καὶ τὸ ὅμοιον ἀνόμοιον καὶ χαίρειν οὕτω τἀναντία ἀεὶ προφέροντα ἐν τοῖς λόγοις· οὔτε τις ἔλεγχος οὗτος ἀληθινὸς ἄρτι τε τῶν ὄντων τινὸς ἐφαπτόμενον δῆλος νεογενὴς ὤν: κομιδῆ μὲν οὖν: §

καὶ γὰρ ὠγαθὲ τό γε πᾶν ἀπὸ παντὸς ἐπιχειρεῖν ἀποχωρίζειν ἄλλως τε οὐκ ἐμμελές· καὶ δὴ καὶ παντάπασιν ἀμούσου τινὸς καὶ ἀφιλοσόφου: τί δή: τελεωτάτη πάντων λόγων ἐστὶν ἀφάνισις· τὸ διαλύειν ἕκαστον ἀπὸ πάντων· διὰ γὰρ τὴν ἀλλήλων τῶν εἰδῶν συμπλοκὴν ὁ λόγος γέγονεν ἡμῖν: ἀληθῆ: σκόπει τοίνυν ὡς ἐν καιρῷ νῦν δὴ τοῖς τοιούτοις διεμαχόμεθα καὶ προσηναγκάζομεν ἐᾶν ἕτερον ἑτέρῳ μίγνυσθαι: πρὸς δὴ τί: πρὸς τὸ λόγον ἡμῖν τῶν ὄντων ἕν τι γενῶν εἶναι· τούτου γὰρ στερηθέντες· τὸ μὲν μέγιστον φιλοσοφίας ἂν στερηθεῖμεν· ἔτι δ' ἐν τῷ παρόντι δεῖ λόγον ἡμᾶς διομολογήσασθαι τί ποτ' ἔστιν· εἰ δὲ ἀφῃρέθημεν αὐτὸ μηδὲν εἶναι τὸ παράπαν οὐδὲν ἂν ἔτι που λέγειν οἷοί τ' ἦμεν· ἀφῃρέθημεν δ' ἂν εἰ συνεχωρήσαμεν μηδεμίαν εἶναι μίξιν μηδενὶ πρὸς μηδέν: ὀρθῶς τοῦτό γε: λόγον δὲ δι' ὅτι νῦν διομολογητέον

οὐκ ἔμαθον· ἀλλ' ἴσως τῇδ' ἑπόμενος· ῥᾷον ἂν μάθοις· πῇ·
τὸ μὲν δὴ μὴ ὂν ἡμῖν ἕν τι τῶν ἄλλων γένος ὂν ἀνεφάνη κατὰ πάν-
τα τὰ ὄντα διεσπαρμένον· οὕτως· οὐκοῦν τὸ μετὰ τοῦτο σκεπτέον
εἰ δόξῃ τε καὶ λόγῳ μίγνυται· τί δή· μὴ μιγνυμένου μὲν αὐ-
τοῦ τούτοις· ἀναγκαῖον ἀληθῆ πάντ' εἶναι· μιγνυμένου δὲ· δόξα
τε ψευδὴς γίγνεται καὶ λόγος· τὸ γὰρ τὰ μὴ ὄντα δοξάζειν ἢ
λέγειν· τοῦτ' ἔστιν που τὸ ψεῦδος ἐν διανοίᾳ τε καὶ λόγοις γι-
γνόμενον· οὕτως· ὄντος δέ γε ψεύδους ἔστιν ἀπάτη· ναί·
καὶ μὴν ἀπάτης οὔσης εἰδώλων τε καὶ εἰκόνων ἤδη καὶ φαν-
τασίας πάντα ἀνάγκη μεστὰ εἶναι· πῶς γὰρ οὔ· τὸν δὲ σοφιστὴν
ἔφαμεν ἐν τούτῳ που τῷ τόπῳ καταπεφευγέναι μέν· ἔξαρ-
νον δὲ γεγονέναι τὸ παράπαν μηδ' εἶναι ψεῦδος· τὸ γὰρ μὴ ὂν
οὔτε διανοεῖσθαί τινα οὔτε λέγειν· οὐσίας γὰρ οὐδὲν οὐδαμῇ
τὸ μὴ ὂν μετέχειν· ἦν ταῦτα· νῦν δέ γε τοῦτο μὲν ἐφάνη μετέχον
τοῦ ὄντος· ὥστε ταύτῃ μὲν ἴσως οὐκ ἂν μάχοιτο ἔτι· τάχα δ' ἂν
φαίη τῶν εἰδῶν τὰ μὲν μετέχειν τοῦ μὴ ὄντος· τὰ δ' οὔ· καὶ λόγον
δὴ καὶ δόξαν εἶναι τῶν οὐ μετεχόντων· ὥστε τὴν εἰδωλοποιικὴν
καὶ φανταστικὴν ἐν ᾗ φαμὲν αὐτὸν εἶναι· διαμάχοιτ' ἂν πάλιν
ὡς παντάπασιν οὐκ ἔστιν· ἐπειδὴ δόξα καὶ λόγος οὐ κοινωνεῖ
τοῦ μὴ ὄντος· ψεῦδος· τὸ γὰρ παράπαν οὐκ εἶναι ταύτης
μὴ συνισταμένης τῆς κοινωνίας· διὰ ταῦτ' οὖν λόγον πρῶ-
τον καὶ δόξαν καὶ φαντασίαν διερευνητέον ὅτι ποτ' ἔστιν· ἵνα
φανέντων καὶ τὴν κοινωνίαν αὐτῶν τῷ μὴ ὄντι κατίδωμεν·
κατιδόντες δὲ· τὸ ψεῦδος ὂν ἀποδείξωμεν· ἀποδείξαντες
δὲ· τὸν σοφιστὴν εἰς αὐτὸ μὲν δήσωμεν εἴπερ ἔνοχός ἐστιν· ἢ
καὶ ἀπολύσαντες· ἐν ἄλλῳ γένει ζητῶμεν· κομιδῇ δέ γε ὦ ξέ-
ζ νε ἔοικεν ἀληθὲς εἶναι τὸ περὶ τὸν σοφιστὴν κατ' ἀρχὰς λε-
χθὲν ὅτι δυσθήρατον εἴη τὸ γένος· φαίνεται γὰρ οὖν προβλη-
μάτων γέμειν· ὧν ἐπειδὰν προβάλῃ· τοῦτο πρότερον ἀναγ-
καῖον διαμάχεσθαι· πρὶν ἐπ' αὐτὸν ἐκεῖνον ἀφικέσθαι· νῦν γὰρ
μόγις μὲν τὸ μὴ ὂν ὡς οὐκ ἔστι προβληθὲν διεπεράσαμεν· ἕτε-
ρον δὲ προβέβληται· καὶ δεῖ δὴ ψεῦδος ὡς ἔστι καὶ περὶ λόγον
καὶ περὶ δόξαν ἀποδεῖξαι· καὶ μετὰ τοῦτ' ἴσως ἕτερον· καὶ ἔτ' ἄλ-
λο μετ' ἐκεῖνο· καὶ πέρας ὡς ἔοικεν οὐδὲν φανήσεταί ποτε:

θαρρεῖν ὦ θεαίτητε χρὴ τόν γε καὶ σμικρόν τι δυνάμενον ἐς τὸ πρόσθεν
ἀεὶ προϊέναι· τί γὰρ ὅ γ' ἀθυμῶν ἐν τούτοις δράσειεν ἂν ἐν ἄλ-
λοις ἢ μηδὲν ἐν ἐκείνοις ἀνύτων ἢ καὶ πάλιν ἐς τοὐπίσθεν ἀπω-
σθείς· σχολῇ που τὸ κατὰ τὴν παροιμίαν λεγόμενον· ὅ γε τοι-
οῦτος ἄν ποτε ἕλοι πόλιν· νῦν δ' ἐπεὶ ὦ 'γαθὲ τοῦτο ὃ λέγεις
διαπεπέρανται τό τοι μέγιστον ἡμῖν τεῖχος ᾑρημένον ἂν εἴη·
τὰ δ' ἄλλα ἤδη ῥᾷω καὶ σμικρότερα: καλῶς εἶπες: λόγον δὴ
πρῶτον καὶ δόξαν καθάπερ ἐρρήθη νῦν δὴ λάβωμεν ἵν' ἐναργέ-
στερον ἀπολογισώμεθα πότερον αὐτῶν ἅπτεται τὸ μὴ ὂν ἢ παν-
τάπασιν ἀληθῆ μέν ἐστιν ἀμφότερα ταῦτα· ψεῦδος δὲ οὐδέποτε
οὐδέτερον: ὀρθῶς: φέρε δὴ καθάπερ περὶ τῶν εἰδῶν καὶ τῶν
γραμμάτων ἐλέγομεν· περὶ τῶν ὀνομάτων πάλιν ὡσαύτως ἐπι-
σκεψώμεθα· φαίνεται γάρ πῃ ταύτῃ τὸ νῦν ζητούμενον: τὸ ποῖ-
ον οὖν δή: περὶ τῶν ὀνομάτων ὑπακουστέον· εἴτε πάντα ἀλλή-
λοις συναρμόττει· εἴτε μηδέν· εἴτε τὰ μὲν ἐθέλει· τὰ δὲ μή: δῆ-
λον τοῦτό γε ὅτι τὰ μὲν ἐθέλει τὰ δ' οὔ: τὸ τοιόνδε λέγεις ἴσως
ὅτι τὰ μὲν ἐφεξῆς λεγόμενα καὶ δηλοῦντά τι συναρμόττει· τὰ
δὲ τῇ συνεχείᾳ μηδὲν σημαίνοντα ἀναρμοστεῖ: πῶς τί τοῦτ' εἶ-
πες: ὅπερ ᾠήθην ὑπολαβόντα σε προσομολογεῖν· ἔστι γὰρ
ἡμῖν που τῶν τῇ φωνῇ περὶ τὴν οὐσίαν δηλωμάτων διττὸν γέ-
νος: πῶς: τὸ μὲν ὀνόματα· τὸ δὲ ῥήματα κληθέν: εἰπὲ ἑκάτε-
ρον: τὸ μὲν ἐπὶ ταῖς πράξεσιν ὂν δήλωμα ῥῆμά που λέγομεν: ναί:
τὸ δέ γ' ἐπ' αὐτοῖς τοῖς ἐκείνας πράττουσι σημεῖον τῆς φω-
νῆς ἐπιτεθὲν ὄνομα: κομιδῇ μὲν οὖν: οὐκοῦν ἐξ ὀνομάτων μὲν
μόνων συνεχῶς λεγομένων οὐκ ἔστι ποτὲ λόγος· οὐδ' αὖ ῥημά-
των χωρὶς ὀνομάτων λεχθέντων: ταῦτ' οὐκ ἔμαθον: δῆλον γὰρ
ὡς πρὸς ἕτερόν τι βλέπων ἄρτι ξυνωμολόγεις· ἐπεὶ τοῦτ' αὐτὸ ἐ-
βουλόμην εἰπεῖν ὅτι συνεχῶς ὧδε λεγόμενα ταῦτα οὐκ ἔστι λό-
γος: πῶς: οἷον βαδίζει· τρέχει· καθεύδει· καὶ τἆλλα ὅσα πρά-
ξεις σημαίνει ῥήματα κἂν πάντα τις ἐφεξῆς αὐτὰ εἴπῃ λόγον
οὐδέν τι μᾶλλον ἀπεργάζεται: πῶς γάρ: οὐκοῦν καὶ πάλιν ὅταν λέγη-
ται λέων· ἔλαφος· ἵππος· ὅσα τε ὀνόματα τῶν τὰς πράξεις αὖ
πραττόντων ὠνομάσθη· καὶ κατὰ ταύτην δὴ τὴν συνέχειαν οὐ-
δέπω συνέστη λόγος· οὐδεμίαν γὰρ οὔτε οὕτως οὔτ' ἐκείνως

πρᾶξιν οὔτ' ἀπραξίαν οὐδὲ οὐσίαν ὄντος οὐδὲ μὴ ὄντος δηλοῖ τὰ
φωνηθέντα· πρὶν ἄν τις τοῖς ὀνόμασι τὰ ῥήματα κεράσῃ· τότε
δ' ἥρμοσέν τε καὶ λόγος ἐγένετο εὐθὺς ἡ πρώτη συμπλοκὴ σχεδὸν
τῶν λόγων ὁ πρῶτός τε καὶ σμικρότατος: πῶς ἄρ' ὧδε λέγεις:
ὅταν εἴπῃ τις ἄνθρωπος μανθάνει, λόγον εἶναι φῂς τοῦτον ἐλά-
χιστόν τε καὶ πρῶτον: ἔγωγε: δηλοῖ γὰρ ἤδη που τότε περὶ τῶν
ὄντων ἢ γιγνομένων ἢ γεγονότων ἢ μελλόντων· καὶ οὐκ ὀνομάζει
μόνον ἀλλά τι περαίνει· συμπλέκων τὰ ῥήματα τοῖς ὀνόμα-
σι· διὸ λέγειν τε καὶ αὐτὸν ἀλλ' οὐ μόνον ὀνομάζειν εἴπομεν· καὶ δὴ
καὶ τῷ πλέγματι τούτῳ τὸ ὄνομα ἐφθεγξάμεθα λόγον: ὀρθῶς:
οὕτω δὴ καθάπερ τὰ πράγματα τὰ μὲν ἀλλήλοις ἥρμοττεν· τὰ δ' οὔ·
καὶ περὶ τὰ τῆς φωνῆς αὖ σημεῖα τὰ μὲν οὐχ ἁρμόττει· τὰ δὲ ἁρμότ-
τοντα αὐτῶν λόγον ἀπηργάσατο: παντάπασι μὲν οὖν: ἔτι δὴ σμικρὸν
τόδε: τὸ ποῖον: λόγον ἀναγκαῖον ὅτανπερ ᾖ τινὸς εἶναι λόγον
μὴ δέ τινος ἀδύνατον: οὕτως: οὐκοῦν καὶ ποιόν τινα αὐτὸν εἶναι
δεῖ: πῶς δ' οὔ: προσέχωμεν δὴ τὸν νοῦν ἡμῖν αὐτοῖς: δεῖ γοῦν:
λέξω τοίνυν σοι λόγον συνθεὶς πρᾶγμα πράξει δι' ὀνόματος καὶ
ῥήματος· ὅτου δ' ἂν ὁ λόγος ᾖ σύ μοι φράζειν: ταῦτ' ἔσται κατὰ
δύναμιν: θεαίτητος κάθηται· μῶν μὴ μακρὸς ὁ λόγος: οὐκ ἀλλὰ
μέτριος: σὸν ἔργον δὴ φράζειν περὶ οὗ τ' ἐστὶ καὶ ὅτου: δῆλον ὅτι
περὶ ἐμοῦ τε καὶ ἐμός: τί δὲ ὅδ' αὖ: ποῖος: θεαίτητος ᾧ νῦν
ἐγὼ διαλέγομαι πέτεται: καὶ τοῦτον οὐδ' ἂν εἷς ἄλλως εἴποι πλὴν
ἐμόν τε εἶναι καὶ περὶ ἐμοῦ: ποιὸν δέ γέ τινά φαμεν ἀναγκαῖον ἕκα-
στον εἶναι τῶν λόγων: ναί: τούτων δὴ ποῖόν τινα ἑκάτερον φα-
τέον εἶναι: τὸν μὲν ψευδῆ που τὸν δὲ ἀληθῆ: λέγει δὲ αὐτῶν ὁ
μὲν ἀληθὴς τὰ ὄντα ὡς ἔστιν περὶ σοῦ: τί μήν: ὁ δὲ δὴ ψευδὴς
ἕτερα τῶν ὄντων: ναί: τὰ μὴ ὄντ' ἄρα ὡς ὄντα λέγει: σχεδόν: ὄν-
των δέ γε ὄντα ἕτερα περὶ σοῦ· πολλὰ μὲν γὰρ ἔφαμεν ὄντα περὶ
ἕκαστον εἶναί που πολλὰ δὲ οὐκ ὄντα: κομιδῇ μὲν οὖν: ὃν ὕστε-
ρον δὴ λόγον εἴρηκα περὶ σοῦ· πρῶτον μὲν ἐξ ὧν ὡρισάμεθα
τί ποτ' ἔστι λόγος· ἀναγκαιότατον αὐτὸν ἕνα τῶν βραχυτάτων εἶ-
ναι: νυνδὴ γοῦν ταύτῃ ξυνωμολογήσαμεν: ἔπειτα δέ γε τινός:
οὕτως: εἰ δὲ μὴ ἔστιν σὸς οὐκ ἄλλου γε οὐδενός: πῶς γάρ: μη-
δενὸς δὲ ὤν· οὐδ' ἂν λόγος εἴη τὸ παράπαν· ἀπεφήναμεν γὰρ

ὅτι τῶν ἀδυνάτων ἦν λόγον ὄντα μηδενὸς εἶναι λόγον: ὀρθότατα: περὶ δὴ σοῦ λεγόμενα μέντοι θάτερα ὡς τὰ αὐτὰ καὶ μὴ ὄντα ὡς ὄντα παντάπασιν ὡς ἔοικεν ἡ τοιαύτη σύνθεσις ἔκ τε ῥημάτων γιγνομένη καὶ ὀνομάτων ὄντως τε καὶ ἀληθῶς γίγνεσθαι λόγος ψευδής: ἀληθέστατα μὲν οὖν: τί δὲ δὴ διάνοιά τε καὶ δόξα καὶ φαντασία μῶν οὐκ ἤδη δῆλον ὅτι ταῦτά γε ψευδῆ τε καὶ ἀληθῆ πάνθ' ἡμῶν ἐν ταῖς ψυχαῖς ἐγγίγνεται: πῶς: ὧδ' εἴσῃ ῥᾷον ἂν πρῶτον λάβῃς τί ποτ' ἔστιν καὶ τί διαφέρουσιν ἕκαστα ἀλλήλων: δίδου μόνον: οὐκοῦν διάνοια μὲν καὶ λόγος ταὐτόν· πλὴν ὁ μὲν ἐντὸς τῆς ψυχῆς πρὸς αὑτὴν διάλογος ἄνευ φωνῆς γιγνόμενος· τοῦτ' αὐτὸ ἡμῖν ἐπωνομάσθη διάνοια: πάνυ μὲν οὖν: τὸ δέ γ' ἀπ' ἐκείνης ῥεῦμα διὰ τοῦ στόματος ἰὸν μετὰ φθόγγου κέκληται λόγος: ἀληθῆ: καὶ μὴν ἐν λόγοις αὖ ἴσμεν ἐνόν: τὸ ποῖον: φάσιν τε καὶ ἀπόφασιν: ἴσμεν: ὅταν οὖν τοῦτο ἐν ψυχῇ κατὰ διάνοιαν ἐγγίγνηται μετὰ σιγῆς πλὴν δόξης ἔχεις ὅτι προσείπῃς αὐτό: καὶ πῶς: τί δ' ὅταν μὴ καθ' αὑτὴν ἀλλὰ δι' αἰσθήσεως παρῇ τινι τὸ τοιοῦτον αὖ πάθος· ἆρ' οἷόν τε ὀρθῶς εἰπεῖν ἕτερόν τι πλὴν φαντασίαν: οὐδέν: οὐκοῦν ἐπείπερ λόγος ἀληθὴς ἦν καὶ ψευδής· τούτων δ' ἐφάνη διάνοια μὲν αὐτῆς πρὸς ἑαυτὴν ψυχῆς διάλογος· δόξα δὲ διανοίας ἀποτελεύτησις· φαίνεται δὲ ὃ λέγομεν σύμμιξις αἰσθήσεως καὶ δόξης· ἀνάγκη δὴ καὶ τούτων τῷ λόγῳ ξυγγενῶν ὄντων· ψευδῆ τε αὐτῶν ἔνια καὶ ἐνίοτε εἶναι: πῶς δ' οὔ: κατανοεῖς οὖν ὅτι πρότερον ηὑρέθη ψευδὴς δόξα καὶ λόγος ἢ κατὰ τὴν προσδοκίαν ἣν ἐφοβήθημεν ἄρτι μὴ παντάπασιν ἀνήνυτον ἔργον ἐπιβαλλοίμεθα ζητοῦντες αὐτό: κατανοῶ: μὴ τοίνυν μηδ' εἰς τὰ λοιπὰ ἀθυμῶμεν· ἐπειδὴ γὰρ πέφανται ταῦτα· τῶν ἔμπροσθεν ἀναμνησθῶμεν κατ' εἴδη διαιρέσεων: ποίων δή: διειλόμεθα τῆς εἰδωλοποιικῆς εἴδη δύο· τὴν μὲν εἰκαστικήν· τὴν δὲ φανταστικήν: ναί: καὶ τὸν σοφιστὴν εἴπομεν ὡς ἀποροῖμεν εἰς ὁπότερον θήσομεν: ἦν ταῦτα: καὶ τοῦθ' ἡμῶν ἀπορουμένων· ἔτι μείζων κατεχύθη σκοτοδινία φανέντος τοῦ λόγου τοῦ πᾶσιν ἀμφισβητοῦντος ὡς οὔτε εἰκὼν οὔτε εἴδωλον οὔτε φάντασμ' εἴη τὸ παράπαν οὐδέν· διὰ τὸ μηδαμῶς μηδέποτε μηδαμοῦ ψεῦδος εἶναι: λέγεις ἀληθῆ: νῦν δέ γ' ἐπεὶ

δὴ πέφανται μὲν λόγος· πέφανται δ' οὖσα δόξα ψευδής· ἐγ
χωρεῖ δὴ μιμήματα τῶν ὄντων εἶναι καὶ τέχνην ἐκ ταύτης γί
γνεσθαι τῆς διαθέσεως ἀπατητικήν· ἐγχωρεῖ· καὶ μὴν ὅτι
γ' ἦν ὁ σοφιστὴς τούτων πότερον διωμολογημένον ἡμῖν ἐν τοῖς
πρόσθεν ἦν· ναί· πάλιν τοίνυν ἐπιχειρῶμεν σχίζοντες διχῆ
τὸ προτεθὲν γένος πορεύεσθαι κατὰ τοὐπὶ δεξιὰ ἀεὶ μέρος
τοῦ τμηθέντος ἐχόμενοι τῆς τοῦ σοφιστοῦ κοινωνίας ἕως ἂν
αὐτοῦ τὰ κοινὰ πάντα περιελόντες τὴν οἰκείαν λιπόντες φύ
σιν ἐπιδείξωμεν μάλιστα μὲν ἡμῖν αὐτοῖς· ἔπειτα καὶ τοῖς ἐγγυ
τάτω γένει τῆς τοιαύτης μεθόδου πεφυκόσιν· ὀρθῶς· οὐ
κοῦν τότε μὲν ἠρχόμεθα ποιητικὴν καὶ κτητικὴν τέχνην δι
αιρούμενοι· ναί· καὶ τῆς κτητικῆς ἐν θηρευτικῆ καὶ ἀγωνία καὶ
ἐμπορικῆ καί τισιν ἐν τοιούτοις εἴδεσιν ἐφαντάζεθ' ἡμῖν· πά
νυ μὲν οὖν· νῦν δέ γ' ἐπειδὴ μιμητικὴ περιείληφεν αὐτὸν τέχνη·
δῆλον ὡς αὐτὴν τὴν ποιητικὴν δίχα διαιρετέον πρώτην· ἡ γάρ
που μίμησις ποίησίς τίς ἐστιν· εἰδώλων μέντοι φαμὲν ἀλλ' οὐκ αὐτῶν
ἑκάστων· ἦ γάρ· παντάπασι μὲν οὖν· ποιητικῆς δὴ πρῶτον δύ' ἔστω
μέρη· ποῖα· τὸ μὲν θεῖον τὸ δ' ἀνθρώπινον· οὔπω μεμάθηκα·
ποιητικὴν εἴπερ μεμνήμεθα τὰ κατ' ἀρχὰς λεχθέντα· πᾶσαν
ἔφαμεν εἶναι δύναμιν· ἥτις ἂν αἰτία γίγνηται τοῖς μὴ πρότερον
οὖσιν ὕστερον γίγνεσθαι· μεμνήμεθα· ζῷα δὴ πάντα θνητὰ
καὶ φυτὰ ὅσα τ' ἐπὶ γῆς ἐκ σπερμάτων καὶ ῥιζῶν φύεται καὶ ὅσα ἄψυ
χα ἐν γῆ ξυνίσταται σώματα τηκτὰ καὶ ἄτηκτα· μῶν ἄλλου τινὸς
ἢ θεοῦ δημιουργοῦντος φήσομεν ὕστερον γίγνεσθαι πρότερον
οὐκ ὄντα· ἢ τῷ τῶν πολλῶν δόγματι καὶ ῥήματι χρώμενοι· ποίω·
τὴν φύσιν αὐτὰ γεννᾶν ἀπό τινος αἰτίας αὐτομάτης καὶ ἄ
νευ διανοίας φυούσης· ἢ μετὰ λόγου τε καὶ ἐπιστήμης θείας
ἀπὸ θεοῦ γιγνομένης· ἐγὼ μὲν ἴσως διὰ τὴν ἡλικίαν πολλάκις
ἀμφότερα μεταδοξάζω· νῦν μὴν βλέπων εἰς σὲ καὶ ὑπολαμβάνων οἴε
σθαί σε κατά γε θεὸν αὐτὰ γίγνεσθαι· ταύτη καὶ αὐτὸς νενόμικα·
καλῶς γε ὦ θεαίτητε· καὶ εἰ μέν γέ σε ἡγούμεθα τῶν εἰς τὸν ἔπειτα
χρόνον ἄλλως πως δοξαζόντων εἶναι νῦν ἂν τῷ λόγω μετὰ
πειθοῦς ἀναγκαίας ἐπεχειροῦμεν ποιεῖν ὁμολογεῖν· ἐπειδὴ
δέ σου καταμανθάνω τὴν φύσιν ὅτι καὶ ἄνευ τῶν παρ' ἡμῶν λόγων

αὐτὴ πρόσεισιν ἐφ' ἅπερ νῦν ἕλκεσθαι φῄς. ἐάσω. χρόνος γὰρ ἐκ
περιττοῦ γίγνοιτ' ἄν. ἀλλὰ θήσω τὰ μὲν φύσει λεγόμενα. ποιεῖ-
σθαι θείᾳ τέχνῃ. τὰ δ' ἐκ τούτων ὑπ' ἀνθρώπων συνιστάμενα.
ἀνθρωπίνῃ. καὶ κατὰ τοῦτον δὴ τὸν λόγον. δύο ποιητικῆς γένη.
τὸ μὲν ἀνθρώπινον εἶναι. τὸ δὲ θεῖον: ὀρθῶς: τέμνε δὴ δυοῖν
οὔσαιν δίχα ἑκατέραν αὖθις: πῶς: οἷον τότε μὲν κατὰ πλά-
τος τέμνων τὴν ποιητικὴν πᾶσαν. νῦν δὲ αὖ κατὰ μῆκος: τε-
τμήσθω: τέτταρα μὴν αὐτῆς οὕτω τὰ πάντα μέρη γίγνεται. δύο μὲν
τὰ πρὸς ἡμῶν ἀνθρώπεια. δύο δ' αὖ τὰ πρὸς θεῶν θεῖα: ναί:
τὰ δέ γ' ὡς ἑτέρως αὖ διῃρημένα μέρος μὲν ἓν ἀφ' ἑκατέρας
τῆς μερίδος αὐτοποιητικόν. τὼ δ' ὑπολοίπω σχεδὸν μάλιστ' ἂν
λεγοίσθην εἰδωλοποιικώ. καὶ κατὰ ταῦτα δὴ πάλιν ἡ ποιητι-
κὴ διχῇ διαιρεῖται: λέγε ὅπῃ ἑκατέρα αὖθις: ἡμεῖς μέν που
καὶ τἆλλα ζῷα καὶ ἐξ ὧν τὰ πεφυκότ' ἐστὶν πῦρ καὶ ὕδωρ καὶ τὰ
τούτων ἀδελφά. θεοῦ γεννήματα πάντ' ἴσμεν αὐτὰ ἀπειργα-
σμένα ἕκαστα ἢ πῶς: οὕτως: τούτων δέ γε ἑκάστων εἴδωλα
ἀλλ' οὐκ αὐτὰ παρέπεται δαιμονίᾳ καὶ ταῦτα μηχανῇ γεγονότα:
ποῖα: τά τ' ἐν τοῖς ὕπνοις καὶ ὅσα μεθ' ἡμέραν φαντάσματα
αὐτοφυῆ λέγεται. σκιὰ μὲν ὅταν ἐν τῷ πυρὶ σκότος ἐγγίγνηται
διπλοῦν δὲ ἡνίκ' ἂν φῶς οἰκεῖόν τε καὶ ἀλλότριον περὶ τὰ λαμπρὰ
καὶ λεῖα εἰς ἓν συνελθὸν τῆς ἔμπροσθεν εἰωθυίας ὄψεως ἐ-
ναντίαν αἴσθησιν παρέχον εἶδος ἀπεργάζηται: δύο γὰρ οὖν
ἐστὶ ταῦτα θείας ἔργα ποιήσεως. αὐτό τε καὶ τὸ παρακολουθοῦν
εἴδωλον ἑκάστῳ: τί δὲ τὴν ἡμετέραν τέχνην; ἆρ' οὐκ αὐτὴν μὲν
οἰκίαν οἰκοδομικῇ φήσομεν ποιεῖν. γραφικῇ δέ τιν' ἑτέραν οἷον
ὄναρ ἀνθρώπινον ἐγρηγορόσιν ἀπειργασμένην: πάνυ μὲν
οὖν: οὐκοῦν καὶ τἆλλα οὕτω καὶ τὰ δύο διττὰ ἔργα τῆς ἡμετέ-
ρας αὖ ποιητικῆς πράξεως. τὸ μὲν αὐτὸ φαμὲν αὐτουργική.
τὸ δὲ εἴδωλον εἰδωλοποιική: νῦν μᾶλλον ἔμαθον καὶ τίθημι δύο
διχῇ ποιητικῆς εἴδει θείαν μὲν καὶ ἀνθρωπίνην κατὰ θάτερον
τμῆμα. κατὰ δὲ θάτερον τὸ μὲν αὐτῶν ὄν. τὸ δὲ ὁμοιωμάτων τι-
νῶν γεννητικόν: τῆς τοίνυν εἰδωλουργικῆς ἀναμνησθῶμεν.
ὅτι τὸ μὲν εἰκαστικόν, τὸ δὲ φανταστικὸν ἔμελλεν εἶναι γένος. εἰ τὸ
ψεῦδος ὄντως ὂν ψεῦδος καὶ τῶν ὄντων ἕν τι φανείη πεφυκός:

ἦν γὰρ οὖν: οὐκοῦν ἐφάνη τε καὶ διὰ ταῦτα δὴ καταριθμήσομεν
αὐτὼ νῦν ἀναμφισβητήτως εἴδη δύο: ναί: τὸ τοίνυν φανταστι-
κὸν αὖθις διορίζωμεν δίχα: πῆι: τὸ μὲν δι' ὀργάνων γιγνό-
μενον. τὸ δὲ αὐτοῦ παρέχοντος ἑαυτὸν ὄργανον τοῦ ποιοῦντος
τὸ φάντασμα: πῶς φῆις: ὅταν οἶμαι τὸ σὸν σχῆμά τις τῶι
ἑαυτοῦ χρώμενος σώματι προσόμοιον ἢ φωνὴν φωνῆι φαί-
νεσθαι ποιῆι μίμησις τοῦτο τῆς φανταστικῆς μάλιστα κέκληταί που:
ναί: μιμητικὸν δὴ τοῦτο αὐτῆς προσειπόντες ἀπονειμώμεθα·
τὸ δ' ἄλλο πᾶν ἀφῶμεν μαλακισθέντες καὶ παρέντες ἑτέρωι συναγα-
γεῖν τε εἰς ἓν καὶ πρέπουσαν ἐπωνυμίαν ἀποδοῦναί τιν' αὐτῶι:
νενεμήσθω τὸ δὲ μεθείσθω: καὶ μὴν καὶ τοῦτο ἔτι διπλοῦν ὦ θεαί-
τητε ἄξιον ἡγεῖσθαι δι' ἃ δὲ σκόπει: λέγε: τῶν μιμουμένων
οἱ μὲν εἰδότες ὃ μιμοῦνται τοῦτο πράττουσιν· οἱ δ' οὐκ εἰδότες· καί-
τοι τίνα μείζω διαίρεσιν ἀγνωσίας τε καὶ γνώσεως θήσομεν:
οὐδεμίαν: οὐκοῦν τό γε ἄρτι λεχθὲν εἰδότων ἦν μίμημα· τὸ γὰρ
σὸν σχῆμα καὶ σὲ γιγνώσκων ἄν τις μιμήσαιτο: πῶς δ' οὔ: τί δὲ
δικαιοσύνης τὸ σχῆμα καὶ ὅλης συλλήβδην ἀρετῆς· ἆρ' οὐκ ἀγνο-
οῦντες μὲν δοξάζοντες δέ πηι σφόδρα ἐπιχειροῦσιν πολλοὶ τὸ
δοκοῦν σφίσιν τοῦτο ὡς ἐνὸν αὐτοῖς προθυμεῖσθαι φαίνεσθαι
ποιεῖν ὅτι μάλιστα ἔργοις τε καὶ λόγοις μιμούμενοι: καὶ πάνυ γε
πολλοί: μῶν οὖν πάντες ἀποτυγχάνουσι τοῦ δοκεῖν εἶναι δί-
καιοι μηδαμῶς ὄντες· ἢ τούτου πᾶν τοὐναντίον: πᾶν: μιμητὴν
δὴ τοῦτόν γε ἕτερον ἐκείνου λεκτέον οἶμαι τὸν ἀγνοοῦντα τοῦ γι-
γνώσκοντος: ναί: πόθεν οὖν ὄνομα ἑκατέρωι τις αὐτοῖν λή-
ψεται πρέπον· ἢ δῆλον δὴ χαλεπὸν ὂν διότι τῆς τῶν γενῶν κατ' εἴδη
διαιρέσεως παλαιά τις ὡς ἔοικεν αἰτία τοῖς ἔμπροσθεν καὶ
ἀσύννους παρῆν· ὥστε μηδ' ἐπιχειρεῖν μηδένα διαιρεῖσθαι· καθὸ
δὴ τῶν ὀνομάτων ἀνάγκη μὴ σφόδρα εὐπορεῖν· ὅμως δὲ κἂν εἰ
τολμηρότερον εἰρῆσθαι διαγνώσεως ἕνεκα· τὴν μὲν μετὰ δό-
ξης μίμησιν δοξομιμητικὴν προσείπωμεν· τὴν δὲ μετ' ἐπιστή-
μης ἱστορικήν τινα μίμησιν: ἔστω: θατέρωι τοίνυν χρηστέον· ὁ
γὰρ σοφιστὴς οὐκ ἐν τοῖς εἰδόσιν ἦν ἀλλ' ἐν τοῖς μιμουμένοις
δή: καὶ μάλα: τὸν δοξομιμητὴν δὴ σκοπῶμεν ὥσπερ σίδη-
ρον εἴτε ὑγιὴς εἴτε διπλόην ἔχων τινά ἐστιν ἐν αὑτῶι: σκο-

θῶμεν: ἔχει τοίνυν καὶ μάλα συχνήν· ὁ μὲν γὰρ εὐήθης αὐτῶν ἐστιν οἰ-
όμενος εἰδέναι ταῦτα ἃ δοξάζει· τὸ δὲ θατέρου σχῆμα διὰ τὴν
ἐν τοῖς λόγοις κυλίνδησιν· ἔχει πολλὴν ὑποψίαν καὶ φόβον ὡς
ἀγνοεῖ ταῦτα ἃ πρὸς τοὺς ἄλλους ὡς εἰδὼς ἐσχημάτισται: πάνυ
μὲν οὖν ἔστιν ἑκατέρου γένος ὧν εἴρηκας: οὐκοῦν τὸν μὲν
ἁπλοῦν μιμητήν τινα, τὸν δὲ εἰρωνικὸν μιμητὴν θήσομεν: εἰ-
κός γοῦν: τούτου δ' αὖ τὸ γένος ἓν ἢ δύο φῶμεν: ὅρα σύ: σκο-
267 πῶ καί μοι διττὼ καταφαίνεσθόν τινε· τὸν μὲν δημοσίᾳ τε καὶ μα-
κροῖς λόγοις πρὸς πλήθη δυνατὸν εἰρωνεύεσθαι καθορῶ·
τὸν δὲ ἰδίᾳ τε καὶ βραχέσι λόγοις ἀναγκάζοντα τὸν προσδιαλε-
γόμενον ἐναντιολογεῖν αὐτὸν αὑτῷ: λέγεις ὀρθότατα: τίνα
οὖν ἀποφαινώμεθα τὸν μακρολογώτερον εἶναι· πότερα πολι-
τικὸν ἢ δημολογικόν: δημολογικόν: τί δὲ τὸν ἕτερον ἐροῦμεν·
σοφὸν ἢ σοφιστικόν: τὸ μέν που σοφὸν ἀδύνατον· ἐπείπερ οὐκ εἰ-
δότα αὐτὸν ἔθεμεν· μιμητὴς δ' ὢν τοῦ σοφοῦ δῆλον ὅτι παρωνύ-
μιον αὐτοῦ τι λήψεται· καὶ σχεδὸν ἤδη μεμάθηκα ὅτι τοῦτον δεῖ προ-
σειπεῖν ἀληθῶς αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν παντάπασιν ὄντως σοφιστήν:
οὐκοῦν συνδήσομεν αὐτοῦ καθάπερ ἔμπροσθεν τοὔνομα συμ-
πλέξαντες ἀπὸ τελευτῆς ἐπ' ἀρχήν: πάνυ μὲν οὖν: τὸ δὴ
τῆς ἐναντιοποιολογικῆς εἰρωνικοῦ μέρους τῆς δοξαστικῆς
μιμητικὸν τοῦ φανταστικοῦ γένους ἀπὸ τῆς εἰδωλοποιικῆς
οὐ θεῖον ἀλλ' ἀνθρωπικὸν τῆς ποιήσεως ἀφωρισμένον ἐν
λόγοις τὸ θαυματοποιικὸν μόριον ταύτης τῆς γενεᾶς τε
καὶ αἵματος ὃς ἂν φῇ τὸν ὄντως σοφιστὴν εἶναι· τἀληθέστατα
ὡς ἔοικεν ἐρεῖ: παντάπασι μὲν οὖν :— σοφιστὴς ἢ περὶ τοῦ ὄντος

※ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ※ Η ※ ΠΕΡΙ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ※ λογικός

Η Ἦ πολλὴν χάριν ὀφείλω σοι τῆς Θεαιτήτου γνωρίσεως ὦ Θεό-
δωρε ἅμα καὶ τῆς τοῦ ξένου: τάχα δέ γε ὦ Σώκρατες ὀφειλήσεις
ταύτης τριπλασίαν· ἐπειδὰν τόν τε πολιτικὸν ἀπεργάσωνται

ταί σοι καὶ τὸν φιλόσοφον: εἶεν· οὕτω τοῦτο ὦ φίλε θεόδωρε φή-
σομεν ἀκηκοότες εἶναι τοῦ περὶ λογισμοὺς καὶ τὰ γεωμετρικὰ
κρατίστου: πῶς ὦ σώκρατες: τῶν ἀνδρῶν ἕκαστον θέντες τῆς
ἴσης ἀξίας, οἳ τῇ τιμῇ πλέον ἀφεστᾶσιν ἢ κατὰ τὴν ἀναλογίαν τὴν
τῆς ὑμετέρας τέχνης: εὖ γε νὴ τὸν ἡμέτερον θεὸν ὦ σώκρατες
τὸν ἄμμωνα καὶ δικαίως καὶ πάνυ μὲν οὖν μνημονικῶς ἐπέπλη-
ξάς μοι τὸ περὶ τοὺς λογισμοὺς ἁμάρτημα. καὶ σὲ μὲν ἀντὶ τούτων
εἰς αὖθις μέτειμι. σὺ δ' ἡμῖν ὦ ξένε, μηδαμῶς ἀποκάμῃς χαρι-
ζόμενος· ἀλλ' ἑξῆς εἴτε τὸν πολιτικὸν ἄνδρα πρότερον, εἴτε τὸν
φιλόσοφον προαιρῇ προελόμενος διέξελθε: ταῦτ' ὦ θεόδω-
ρε ποιητέον· ἐπείπερ ἅπαξ γε ἐγκεχειρήκαμεν. οὐκ ἀποστατέον
πρὶν ἂν αὐτῶν πρὸς τὸ τέλος ἔλθωμεν· ἀλλὰ γὰρ περὶ θεαιτήτου
τοῦδε τί χρὴ δρᾶν με: τοῦ πέρι: διαναπαύσωμεν αὐτὸν μεταλα-
βόντες αὐτοῦ τὸν συγγυμναστὴν τόνδε σωκράτη, ἢ πῶς συμβου-
λεύεις: καθάπερ εἶπες: μεταλάμβανε. νέω γὰρ ὄντε ῥᾷον
οἴσετον πάντα πόνον ἀναπαυομένω: καὶ μὴν κινδυνεύετον ὦ ξένε
ἀμφώ ποθεν ἐμοὶ συγγένειαν ἔχειν τινά. τὸν μέν γ' οὖν ὑμεῖς κατὰ
τὴν τοῦ προσώπου φύσιν ὅμοιον ἐμοὶ φαίνεσθαί φατε. τοῦ δ' ἡ-
μῖν ἡ κλῆσις ὁμώνυμος οὖσα καὶ ἡ πρόσρησις παρέχεταί τινα
οἰκειότητα. δεῖ δὴ τούς γε συγγενεῖς ἡμᾶς ἀεὶ προθύμως διὰ λό-
γων ἀναγνωρίζειν. θεαιτήτῳ μὲν οὖν αὐτός τε συνέμιξα χθὲς
διὰ λόγων. καὶ νῦν ἀκήκοα ἀποκρινομένου· σωκράτους δὲ οὐ-
δέτερα. δεῖ δὲ σκέψασθαι καὶ τοῦτον. ἐμοὶ μὲν οὖν εἰς αὖθις· σοὶ
δὲ νῦν ἀποκρινέσθω: ταῦτ' ἔσται ὦ σώκρατες: ἀκούεις δὴ σω-
κράτους: ναί: συγχωρεῖς οὖν οἷς λέγει: πάνυ μὲν οὖν: οὐ τὰ
σὰ κωλύειν φαίνεται. δεῖ δὲ ἴσως ἔτι ἧττον τἀμὰ διακωλύειν. ἀλλὰ
δὴ μετὰ τὸν σοφιστὴν ἀναγκαῖον ὡς ἐμοὶ φαίνεται πολιτικὸν τὸν
ἄνδρα διαζητεῖν νῷν. καί μοι λέγε, πότερον τῶν ἐπιστημόνων
τιν' ἡμῖν καὶ τοῦτον θετέον ἢ πῶς: οὕτως: τὰς ἐπιστήμας ἄ-
ρα διαιρετέον ὥσπερ ἡνίκα τὸν πρότερον ἐσκοποῦμεν: τάχ' ἄν:
οὐ μὲν δὴ κατὰ ταὐτόν γε ὦ σώκρατες φαίνεταί μοι τμῆμα: τί μήν: 268
κατ' ἄλλο: ἔοικεν: τὴν οὖν πολιτικὴν ἀτραπὸν πῇ τις ἀνευ-
ρήσει· δεῖ γὰρ αὐτὴν ἀνευρεῖν καὶ χωρὶς ἀφελόντας ἀπὸ τῶν ἄλ-
λων ἰδέαν αὐτῇ μίαν ἐπισφραγίσασθαι καὶ ταῖς ἄλλαις ἐκτρο-

ταῖς ἓν ἄλλο εἶδος ἐπισημηναμένους· πάσας τὰς ἐπιστήμας ὡς
οὔσας δύο εἴδη διανοηθῆναι τὴν ψυχὴν ἡμῶν ποιῆσαι· τοῦτ' ἤδη
σὸν οἶμαι τὸ ἔργον ὦ ξένε, ἀλλ' οὐκ ἐμὸν γίγνεται· δεῖ γε μὴν ὦ σώκρα-
τες αὐτὸ εἶναι καὶ σὸν ὅταν ἐμφανὲς ἡμῖν γένηται· καλῶς εἶπες·
ἆρ' οὖν οὐκ ἀριθμητικὴ μὲν καί τινες ἕτεραι ταύτῃ συγγενεῖς τέχναι
ψιλαὶ τῶν πράξεών εἰσι, τὸ δὲ γνῶναι παρέσχοντο μόνον· ἔστιν οὕτως·
αἱ δέ γε περὶ τεκτονικὴν αὖ καὶ σύμπασαν χειρουργίαν ὥσπερ ἐν
ταῖς πράξεσιν ἐνοῦσαν σύμφυτον τὴν ἐπιστήμην κέκτηνται καὶ
συναποτελοῦσι τὰ γιγνόμενα ὑπ' αὐτῶν σώματα πρότερον οὐκ
ὄντα· τί μήν· ταύτῃ τοίνυν συμπάσας ἐπιστήμας διαίρει· τὴν
μὲν πρακτικὴν προσειπών· τὴν δὲ μόνον γνωστικήν· ἔστω σοι ταῦ-
θ' ὡς μιᾶς ἐπιστήμης τῆς ὅλης εἴδη δύο· πότερον οὖν τὸν πολι-
τικὸν καὶ βασιλέα καὶ δεσπότην καὶ ἔτι οἰκονόμον θήσομεν ὡς ἓν
πάντα ταῦτα προσαγορεύοντες· ἢ τοσαύτας τέχνας αὐτὰς εἶ-
ναι φῶμεν ὅσαπερ ὀνόματα ἐρρήθη· μᾶλλον δὲ δεῦρό μοι συνέπου· πῇ·
τῇδε· εἴ τῳ τις τῶν δημοσιευόντων ἰατρῶν ἱκανὸς συμβουλεύειν
ἰδιωτεύων αὐτός· ἆρ' οὐκ ἀναγκαῖον αὐτῷ προσαγορεύεσθαι τοὔ-
νομα τῆς τέχνης ταὐτὸν ὅπερ ᾧ συμβουλεύει· ναί· τί δ' ὅστις βασι-
λεύοντι χώρας ἀνδρὶ παραινεῖν δεινὸς ἰδιώτης ὢν αὐτός, ἆρ' οὐ
φήσομεν ἔχειν αὐτὸν τὴν ἐπιστήμην ἣν ἔδει τὸν ἄρχοντα αὐτὸν κε-
κτῆσθαι· φήσομεν· ἀλλὰ μὴν ἥ γε ἀληθινοῦ βασιλέως βασιλική·
ναί· ταύτην δὲ ὁ κεκτημένος οὐκ ἄντε ἄρχων ἄντε ἰδιώτης ὢν
τυγχάνῃ· πάντως κατά γε τὴν τέχνην αὐτὴν βασιλικὸς ὀρθῶς
προσρηθήσεται· δίκαιον γοῦν· καὶ μὴν οἰκονόμος γε καὶ δεσπό-
της ταὐτόν· τί μήν· τί δέ; μεγάλης σχῆμα οἰκήσεως ἢ σμικρᾶς
αὖ πόλεως ὄγκος μῶν τι πρὸς ἀρχὴν διοίσετον· οὐδέν· οὐκοῦν ὃ
νῦν δὴ διεσκοπούμεθα φανερὸν ὡς ἐπιστήμη μία περὶ πάντ' ἐστὶ ταῦ-
τα· ταύτην δὲ εἴτε βασιλικὴν εἴτε πολιτικὴν εἴτε οἰκονομικὴν
τις ὀνομάζει, μηδὲν αὐτῷ διαφερώμεθα· τί γάρ· ἀλλὰ μὴν τόδε γε
δῆλον ὡς βασιλεὺς ἅπας χερσὶ καὶ σύμπαντι τῷ σώματι σμίκρ' ἄτ-
τα εἰς τὸ κατέχειν τὴν ἀρχὴν δύναται πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς σύνεσιν
καὶ ῥώμην· δῆλον· τῆς δὴ γνωστικῆς μᾶλλον ἢ τῆς χειροτεχνικῆς
καὶ ὅλως πρακτικῆς βούλει τὸν βασιλέα φῶμεν οἰκειότερον εἶναι·
τί μήν· τὴν ἄρα πολιτικὴν καὶ πολιτικὸν καὶ βασιλικὴν καὶ βασιλι-

κὸν εἰς ταὐτὸν ὡς ἓν πάντα ταῦτα ξυνθήσομεν: δῆλον: οὐκοῦν πορευοίμε-
θ' ἂν ἑξῆς εἰ μετὰ ταῦτα τὴν γνωστικὴν διορίζοιμεθα: πάνυ γε: πρόσεχε
δὴ τὸν νοῦν ἂν ἄρα ἐν αὐτῇ τινὰ διαφυὴν κατανοήσωμεν: φράζε ποίαν:
τοιάνδε· λογιστική πού τις ἡμῖν ἦν τέχνη: ναί: τῶν γνωστικῶν γε οἶμαι
παντάπασι τεχνῶν: πῶς δ' οὔ: γνούσῃ δὲ λογιστικῇ τὴν ἐν τοῖς ἀρι-
θμοῖς διαφορὰν μῶν τι πλέον ἔργον δώσομεν ἢ τὰ γνωσθέντα κρῖναι:
τί μήν: καὶ γὰρ ἀρχιτέκτων γε πᾶς οὐκ αὐτὸς ἐργατικὸς ἀλλ' ἐργα-
τῶν ἄρχων: ναί: παρεχόμενός γε που γνῶσιν ἀλλ' οὐ χειρουργίαν:
οὕτως: δικαίως δὴ μετέχειν ἂν λέγοιτο τῆς γνωστικῆς ἐπιστήμης:
πάνυ γε: τούτῳ δέ γε οἶμαι προσήκει κρίναντι μὴ τέλος ἔχειν μηδ'
ἀπηλλάχθαι καθάπερ ὁ λογιστὴς ἀπήλλακτο· προστάττειν δὲ ἑ-
κάστοις τῶν ἐργατῶν τό γε πρόσφορον ἕως ἂν ἀπεργάσωνται τὸ
προσταχθέν: ὀρθῶς: οὐκοῦν γνωστικαὶ μὲν αἵ τε τοιαῦται σύμπα-
σαι καὶ ὁπόσαι συνέπονται τῇ λογιστικῇ· κρίσει δὲ καὶ ἐπιτάξει δια-
φέρετον ἀλλήλοιν τούτω τὼ γένεε: φαίνεσθον: ἆρ' οὖν συμπάσης
τῆς γνωστικῆς εἰ τὸ μὲν ἐπιτακτικὸν μέρος τὸ δὲ κριτικὸν διαιρού-
μενοι προσείποιμεν ἐμμελῶς ἂν φαῖμεν διῃρῆσθαι: κατά γε τὴν
ἐμὴν δόξαν: ἀλλὰ μὴν τοῖς γε κοινῇ τι πράττουσιν. ἀγαπητὸν ὁμο-
νοεῖν: πῶς δ' οὔ: τούτου τοίνυν μέχριπερ ἂν αὐτοὶ κοινωνῶμεν.
ἐατέον τὰ γε τῶν ἄλλων δοξάσματα χαίρειν: τί μήν: φέρε δὴ ταύ-
ταιν ταῖν τέχναιν ἡμῖν τὸν βασιλικὸν ἐν ποτέρᾳ θετέον· ἆρ' ἐν τῇ κρι-
τικῇ καθάπερ τινὰ θεατήν· ἢ μᾶλλον τῆς ἐπιτακτικῆς ὡς ὄν-
τα αὐτὸν τέχνης θήσομεν δεσπόζοντά γε: πῶς γὰρ οὐ μᾶλλον:
τὴν ἐπιτακτικὴν δὴ τέχνην πάλιν ἂν εἴη θεατέον εἴ πῃ διέστη-
κεν· καί μοι δοκεῖ τῇδέ πῃ καθάπερ ἡ τῶν καπήλων τέχνη τῆς
τῶν αὐτοπωλῶν διώρισται τέχνης καὶ τὸ βασιλικὸν γένος ἔοι-
κεν ἀπὸ τοῦ τῶν κηρύκων γένους ἀφωρίσθαι: πῶς: πωλη-
θέντ' ἀπου πρότερον ἔργα ἀλλότρια παραδεχόμενοι. δεύτερον
πωλοῦσι πάλιν οἱ κάπηλοι: πάνυ μὲν οὖν: οὐκοῦν καὶ τὸ κηρυ-
κικὸν φῦλον ἐπιταχθέντ' ἀλλότρια νοήματα παραδεχόμενον αὐ-
τὸ δεύτερον· ἐπιτάττει πάλιν ἑτέροις: ἀληθέστατα: τί οὖν εἰς
ταὐτὸν μίξομεν βασιλικὴν ἑρμηνευτικῇ· κελευστικῇ· μαντικῇ·
κηρυκικῇ· καὶ πολλαῖς ἑτέραις τούτων τέχναις συγγενέσιν αἳ
σύμπασαι τό γ' ἐπιτάττειν ἔχουσιν· ἢ βούλει καθάπερ ᾐκάζο

ὁ αὐτοπώλης ὁ τὰ οἰκεῖα ἔργα ἢ χειρ... ἢ οἷς ... ἐξ οἰκείας γεωργίας πι(πράσκων)· ὁ δὲ παρὰ τοῦ τὰ ... ἀγοράζων ἤτοι ὠνούμενος καὶ πιπράσκων ἄλλοις κάπηλος λέγεται

μεν· μῶν δὴ καὶ τοὔνομα ταύτῃ θήσομεν· ἐπειδὴ καὶ σχεδὸν ἀνώνυμον
ὂν τυγχάνει τὸ τῶν αὐτεπιτακτῶν γένος· καὶ ταύτῃ ταῦτα διελό-
μενοι· τὸ μὲν τῶν βασιλέων γένος· εἰς τὴν αὐτεπιτακτικὴν θέντες·
τοῦ δὲ ἄλλου παντὸς ἀμελήσαντες· ὄνομα ἕτερον αὐτοῖς παραχω-
ρήσαντες θέσθαι τινά· τοῦ γὰρ ἄρχοντος ἕνεκα ἡμῖν ἡ μέθοδος
ἦν· ἀλλ' οὐχὶ τοῦ ἐναντίου: πάνυ μὲν οὖν: οὐκοῦν ἐπειδὴ τοῦτο με-
τρίως ἀφέστηκεν ἀπ' ἐκείνων ἀλλοτριότητι διορισθὲν πρὸς οἰκειό-
τητα· τοῦτο αὐτὸ πάλιν αὖ διαιρεῖν ἀναγκαῖον· εἴ τινα τομὴν ἔτι ἔχο-
μεν ὑπείκουσαν ἐν τούτῳ: πάνυ γε: καὶ μὴν φαινόμεθα ἔχειν·
ἀλλ' ἑπόμενος συντέμνε: πῆι: πάντας ὁπόσοι ἄρχοντες ἐπιτάξει
προσχρώμενοι διανοούμεθα· ἆρ' οὐχ εὑρήσομεν
γενέσεώς τινος ἕνεκα προστάττοντας: πῶς δ' οὔ: καὶ μὴν τά γε
γιγνόμενα πάντα δίχα διαλαβεῖν οὐ παντάπασι χαλεπόν: πῆι:
τὰ μὲν ἄψυχα αὐτῶν ἐστί που συμπάντων· τὰ δ' ἔμψυχα: ναί: τού-
τοις δή γε αὐτοῖς τὸ τοῦ γνωστικοῦ μέρος ἐπιτακτικὸν ὄν· εἴπερ βου-
λόμεθα τέμνειν τέμνωμεν: κατὰ τί: τὸ μὲν ἐπὶ ταῖς τῶν ἀψύχων
γενέσεσιν αὐτοῦ τάσσοντες· τὸ δ' ἐπὶ ταῖς τῶν ἐμψύχων· καὶ πᾶν οὕτως
ἤδη διαιρήσεται δίχα: παντάπασί γε: τὸ μὲν τοίνυν αὐτῶν παραλί-
πωμεν· τὸ δ' ἀναλάβωμεν· ἀναλαβόντες δὲ μερισώμεθα εἰς δύο
τὸ σύμπαν: λέγεις δ' αὐτοῖν ἀναληπτέον εἶναι πότερον: πάντως
που τὸ περὶ τὰ ζῷα ἐπιτακτικόν· οὐ γὰρ δὴ τό γε τῆς βασιλικῆς
ἐπιστήμης ἐπιστατοῦν ποτε ἀψύχων ἐστὶ καθάπερ ἀρχιτεκτονικόν·
ἀλλὰ γενναιότερον ἐν τοῖς ζῴοις καὶ περὶ αὐτὰ ταῦτα τὴν δύνα-
μιν ἀεὶ κεκτημένον: ὀρθῶς: τήν γε μὴν τῶν ζῴων γένεσιν καὶ
τροφὴν τὴν μὲν ἴδοι τις ἂν ἰδίᾳ μονοτροφίαν οὖσαν· τὴν δὲ κοινὴν τῶν
ἐν ταῖς ἀγέλαις θρεμμάτων ἐπιμέλειαν: ὀρθῶς: ἀλλ' οὐ μὴν
τόν γε πολιτικὸν εὑρήσομεν ἰδιοτρόφον ὥσπερ βοηλάτην ἤ τινα
ἱπποκόμον· ἀλλ' ἱπποφορβῷ τε καὶ βουφορβῷ μᾶλλον προσεοικό-
τα: φαίνεταί γε δὴ ῥηθὲν νῦν: πότερον οὖν τῆς ζῳοτροφίας
τὴν τῶν συννόμων κοινὴν τροφὴν ἀγελαιοτροφίαν ἢ κοινοτρο-
φικήν τινα ὀνομάζομεν: ὁπότερον ἂν ἐν τῷ λόγῳ συμπίπτῃ:
καλῶς γε ὦ Σώκρατες· κἂν διαφυλάξῃς τὸ μὴ σπουδάζειν ἐπὶ τοῖς
ὀνόμασιν· πλουσιώτερος εἰς τὸ γῆρας ἀναφανήσῃ φρονήσεως·
νῦν δὲ τοῦτο μὲν καθάπερ διακελεύῃ ποιητέον· τὴν δὲ ἀγελαιο-

ὁ ἄλλο βοηλάτης· καὶ ἄλλο
βουφορβός· καὶ ἄλλο ἱπποκό-
μος· καὶ ἄλλο ἱπ-
ποτρόφ(ος)

τροφικὴν ἆρ᾽ ἐννοεῖς ᾗ τις δίδυμον ἀποφήνας τὸ ζητούμε-
νον ἐν διπλασίοισι τὰ νῦν ἐν τοῖς ἡμίσεσι νῦν ποιήσει ζη-
τεῖσθαι: προθυμήσομαι: καί μοι δοκεῖ τῶν μὲν ἀνθρώπων ἑτέρα τις
εἶναι, τῶν δ᾽ αὖ θηρίων ἄλλη τροφή: παντάπασί γε προθυμότατα καὶ
ἀνδρειότατα διῄρηκας· μὴ μέντοι τοῦτό γε εἰς αὖθις κατὰ δύναμιν
πάσχωμεν: τὸ ποῖον: μὴ σμικρὸν μόριον ἓν πρὸς μεγάλα καὶ πολ-
λὰ ἀφαιρῶμεν· μηδὲ εἴδους χωρίς· ἀλλὰ τὸ μέρος ἅμα εἶδος ἐχέ-
τω· κάλλιστον μὲν γὰρ ἀπὸ τῶν ἄλλων εὐθὺς διαχωρίζειν τὸ ζητούμε-
νον ἂν ὀρθῶς ἔχῃ καθάπερ ὀλίγον σὺ πρότερον οἰηθεὶς ἔχειν
τὴν διαίρεσιν ἐπέσπευσας τὸν λόγον, ἰδὼν ἐπ᾽ ἀνθρώπους πορευό-
μενον· ἀλλὰ γάρ ὦ φίλε λεπτουργεῖν οὐκ ἀσφαλές· διὰ μέσων δὲ ἀσφα-
λέστερον ἰέναι τέμνοντας καὶ μᾶλλον ἰδέαις ἄν τις προστυγχάνοι· τοῦ-
το δὲ διαφέρει τὸ πᾶν πρὸς τὰς ζητήσεις: πῶς ὦ ξένε λέγεις τοῦτο:
πειρατέον ἔτι σαφέστερον φράζειν εὐνοίᾳ τῆς σῆς φύσεως ὦ σώ-
κρατες· ἐν τῷ μὲν οὖν παρεστηκότι τὰ νῦν δηλῶσαι μηδὲν ἐνδεῶς
ἀδύνατον· ἐπιχειρητέον δὲ καὶ σμικρῷ πλέον αὐτὸ προαγαγεῖν
ἕνεκα σαφηνείας: ποῖον οὖν δὴ φράζεις διαιρου-
μένους ἡμᾶς οὐκ ὀρθῶς ἄρτι δρᾶν: τοιόνδε οἷον εἴ τις τἀνθρώ-
πινον ἐπιχειρήσας δίχα διελέσθαι γένος διαιροῖ καθάπερ οἱ πολ-
λοὶ τῶν ἐνθάδε διανέμουσι· τὸ μὲν ἑλληνικὸν ὡς ἓν ἀπὸ πάντων
ἀφαιροῦντες χωρίς· σύμπασι δὲ τοῖς ἄλλοις γένεσιν ἀπείροις
οὖσι καὶ ἀμείκτοις καὶ ἀσυμφώνοις πρὸς ἄλληλα· βάρβαρον μιᾷ
κλήσει προσειπόντες αὐτὸ διὰ ταύτην τὴν μίαν κλῆσιν καὶ γένος
ἓν αὐτὸ εἶναι προσδοκῶσιν· ἢ τὸν ἀριθμόν τις αὖ νομίζοι κατ᾽ εἴδη
δύο διαιρεῖν· μυριάδα ἀποτεμνόμενος ἀπὸ πάντων ὡς ἓν εἶδος
ἀποχωρίζων· καὶ τῷ λοιπῷ δὴ παντὶ θέμενος ἓν ὄνομα διὰ
τὴν κλῆσιν αὖ· καὶ τοῦτ᾽ ἀξιοῖ γένος ἐκείνου χωρὶς ἕτερον ἓν γί-
γνεσθαι· κάλλιον δέ που καὶ μᾶλλον κατ᾽ εἴδη καὶ δίχα διαιροῖτ᾽ ἄν·
εἰ τὸν μὲν ἀριθμὸν ἀρτίῳ καὶ περιττῷ τις τέμνοι· τὸ δὲ αὖ τῶν
ἀνθρώπων γένος ἄρρενι καὶ θήλει· λυδοὺς δὲ ἢ φρύγας ἤ τινας
ἑτέρους πρὸς ἅπαντας τάττων ἀποσχίζοι τότε ἡνίκα ἀπο-
ροῖ γένος ἅμα καὶ μέρος εὑρίσκειν ἑκάτερον τῶν σχισθέντων:
ὀρθότατα· ἀλλὰ γὰρ τοῦτο αὐτὸ ὦ ξένε πῶς ἄν τις γένος καὶ μέ-
ρος ἐναργέστερον γνοίη ὡς οὐ ταὐτὸν ἐστὸν ἀλλ᾽ ἕτερον ἀλλήλοιν:

ὦ βέλτιστε ἀνδρῶν οὐ φαῦλον προστάττεις ὦ σώκρατες· ἡμεῖς μὲν καὶ νῦν μα
κρότερον τοῦ δέοντος ἀπὸ τοῦ προτεθέντος λόγου πεπλανήμεθα· σὺ
δὲ ἔτι πλέον ἡμᾶς κελεύεις πλανηθῆναι· νῦν μὲν οὖν ὥσπερ εἰκὸς ἐπανί
ωμεν πάλιν· ταῦτα δὲ εἰσαῦθις κατὰ σχολὴν καθάπερ ἰχνεύοντες
μέτιμεν· οὐ μὴν ἀλλὰ τοῦτό γε αὖ παντάπασι φύλαξαι μή ποτε παρ' ἐ
μοῦ δόξῃς αὐτὸ ἐναργῶς διωρισμένον ἀκηκοέναι· τὸ ποῖον· εἶ
δός τε καὶ μέρος ἕτερον ἀλλήλων εἶναι· τί μήν· ὡς εἶδος μὲν ὅταν ᾖ του
καὶ μέρος αὐτὸ ἀναγκαῖον εἶναι τοῦ πράγματος ὅτουπερ ἂν εἶδος
λέγηται· μέρος δὲ εἶδος οὐδεμία ἀνάγκη· ταύτῃ με ἢ κείνῃ μᾶλλον ὦ
σώκρατες ἀεὶ φάθι λέγειν· ταῦτ' ἔσται· φράσον δή μοι τὸ μετὰ τοῦτο· ποῖ
ον· τὸ τῆς ἀποπλανήσεως ὁπόθεν ἡμᾶς δεῦρ' ἤγαγεν· οἶμαι μὲν γὰρ
μάλιστα ὅθεν ἐρωτηθεὶς σὺ τὴν ἀγελαιοτροφίαν ὅπῃ διαιρετέον εἶ
πες μάλα προθύμως δύο εἶναι ζῴων γένη τὸ μὲν ἀνθρώπινον· ἕτερον
δὲ τῶν ἄλλων συμπάντων θηρίων ἕν· ἀληθῆ· καὶ ἐμοί γε δὴ τότ' ἐφά
νης μέρος ἀφαιρῶν ἡγεῖσθαι καταλιπεῖν τὸ λοιπὸν αὖ πάντων γέ
νος ἓν ὅτι πᾶσι ταυτὸν ἐπονομάζειν ἔσχες ὄνομα θηρία καλέσας· ἦν
καὶ ταῦτα οὕτως· τὸ δέ γε ὦ πάντων ἀνδρειότατε· τάχ' ἂν εἴ που φρόνι
μόν ἐστί τι ζῷον ἕτερον οἷον δοκεῖ τὸ τῶν γεράνων ἤ τι τοιοῦτον ἄλλο ὃ κατὰ
ταυτὰ ἴσως διονομάζει καθάπερ καὶ σύ· γεράνους μὲν ἓν γένος ἀντι
τιθὲν τοῖς ἄλλοις ζῴοις καὶ σεμνῦνον αὐτὸ ἑαυτό· τὰ δὲ ἄλλα μετὰ
τῶν ἀνθρώπων συλλαβὸν εἰς ταυτὸ οὐδὲν ἄλλο πλὴν ἴσως θηρία
προσείποι· πειραθῶμεν οὖν ἡμεῖς ἐξευλαβεῖσθαι πάνθ' ὅσα
τοιαῦτα· πῶς· μὴ πᾶν τὸ τῶν ζῴων γένος διαιρούμενοι ἵνα
ἧττον αὐτὸ πάσχωμεν· οὐδὲν γὰρ δεῖ· καὶ γὰρ οὖν καὶ τότε ἡμαρτά
νετο ταύτῃ· τί δή· τῆς γνωστικῆς ὅσον ἐπιτακτικὸν ἦν ἡμῖν μέρος
ἦν που τοῦ ζῳοτροφικοῦ γένους ἀγελαίων μὴν ζῴων· ἦ γάρ· ναί·
διῄρητο τοίνυν ἤδη καὶ τότε σύμπαν τὸ ζῷον τῷ τιθασῷ καὶ ἀ
γρίῳ· τὰ μὲν γὰρ ἔχοντα τιθασεύεσθαι φύσιν ἥμερα προσείρηται
τὰ δὲ μὴ ἔχοντα ἄγρια· καλῶς· ἣν δέ γε θηρεύομεν ἐπιστήμην
ἐν τοῖς ἡμέροις ἦν τε καὶ ἔστιν ἐπὶ τοῖς ἀγελαίοις μὴν ζητητέα
θρέμμασιν· ναί· μὴ τοίνυν διαιρώμεθα ὥσπερ τότε πρὸς ἅπαντα
ἀποβλέψαντες μηδὲ σπεύσαντες ἵνα δὴ ταχὺ γενώμεθα πρὸς τῇ
πολιτικῇ· πεποίηκε γὰρ ἡμᾶς καὶ νῦν παθεῖν τὸ κατὰ τὴν πα
ροιμίαν πάθος· ποῖον· οὐχ ἡσυχῇ εὖ διαιροῦντας ἥκειν βρα

κραδύτερον: καὶ καλῶς γε ὦ ξένε ποιοίης: ταῦτ᾽ ἔσται ταύτῃ· δεῖ δ᾽
ἐξ ἀρχῆς τὴν κοινοτροφικὴν πειρᾶσθαι διαιρεῖν· ἴσως γὰρ καὶ
τοῦτο ὃ σὺ προθυμῇ, διαπεραινόμενος ὁ λόγος αὐτός σοι κάλλιον
μηνύσει καί μοι φράζε: ποῖον δή: τόδε εἴ τινων πολλάκις ἄρα
διακήκοας· οὐ γὰρ δὴ προστυχής γε αὐτὸς οἶδ᾽ ὅτι γέγονας ταῖς
ἐν τῷ νείλῳ τιθασείαις τῶν ἰχθύων καὶ τῶν ἐν ταῖς βασιλικαῖς
λίμναις· ἐν μὲν γὰρ κρήναις τάχ᾽ ἂν ἴσως εἴης ᾐσθημένος:
πάνυ μὲν οὖν καὶ ταῦτα τεθέαμαι. κἀκεῖνα πολλῶν ἀκήκοα:
καὶ μὴν χηνοβωτίας γε καὶ γερανοβωτίας εἰ καὶ μὴ πεπλάνησαι
περὶ τὰ θετταλικὰ πεδία πέπυσαι γοῦν καὶ πιστεύεις εἶναι: τί
μήν: τοῦδ᾽ ἕνεκά τοι πάντα ἠρώτησα ταῦτα διότι τῆς τῶν ἀγε
λαίων τροφῆς ἔστι μὲν ἔνυδρον. ἔστι δὲ καὶ ξηροβατικόν: ἔστι γὰρ
οὖν: ἆρ᾽ οὖν καὶ σοὶ συνδοκεῖ· ταύτῃ δεῖν διχάζειν τὴν κοινοτροφι
κὴν ἐπιστήμην ἐφ᾽ ἑκατέρῳ τούτων τὸ μέρος αὐτῆς ἐπινέμοντας
ἑκάτερον τὸ μὲν ἕτερον ὑγροτροφικὸν ὀνομάζοντας· τὸ δ᾽ ἕτερον
ξηροτροφικόν: ἔμοιγε: καὶ μὴν καὶ τὸ βασιλικὸν οὕτως οὐ ζη
τήσομεν ὁποτέρας ἐστὶ τῆς τέχνης· δῆλον δὴ γὰρ παντί: πῶς δ᾽ οὔ:
πᾶς μὲν δὴ τό γε ξηροτροφικὸν τῆς ἀγελαιοτροφίας διέλοιτ᾽ ἂν
φῦλον: πῶς: τῷ πτηνῷ τε καὶ πεζῷ διορισάμενος: ἀληθέ
στατα: τί δὲ τὸ πολιτικὸν ὅπερ τὸ πεζὸν ζητητέον ἢ οὐκ οἴει καὶ
τὸν ἀφρονέστατον ὡς ἔπος εἰπεῖν δοξάζειν οὕτως: ἔγωγε:
τὴν δὲ πεζονομικὴν καθάπερ ἄρτι τὸν ἀριθμὸν δεῖ τεμνομένην δί
χα ἀποφαίνειν: δῆλον: καὶ μὴν ἐφ᾽ ὅ γε μέρος ὥρμηκεν ἡμῖν ὁ λό
γος ἐπ᾽ ἐκεῖνο δύο τινὲ καθορᾶν ὁδὼ τεταμένω φαίνεται· τὴν μὲν
θάττω πρὸς μέγα μέρος σμικρὸν διαιρουμένην· τὴν δὲ ὅπερ
ἐν τῷ πρόσθεν ἐλέγομεν ὅτι δεῖ μεσοτομεῖν ὡς μάλιστα τοῦτ᾽ ἔχου
σαν μᾶλλον μακροτέραν γε μήν· ἔξεστιν οὖν ὁποτέραν ἂν βουλη
θῶμεν ταύτην πορευθῆναι: τί δὲ ἀμφοτέρας ἀδύνατον: ἅμα γ᾽ ὦ
θαυμάσιε ἐν μέρει γε μὴν δῆλον ὅτι δυνατόν: ἐν μέρει τοίνυν ἔγωγε
ἀμφοτέρας αἱροῦμαι: ῥᾴδιον ἐπειδὴ τὸ λοιπὸν βραχύ· κατ᾽ ἀρχὰς
μὴν καὶ μεσοῦσιν ἅμα τῆς πορείας χαλεπὸν ἂν ἦν ἡμῖν τὸ πρόσ
ταγμα· νῦν δ᾽ ἐπειδὴ δοκεῖ ταύτῃ τὴν μακροτέραν προτέραν ἴωμεν·
νεαλέστεροι γὰρ ὄντες ῥᾷον αὐτὴν πορευσόμεθα· τὴν δὲ δὴ διαί
ρεσιν ὅρα: λέγε: τὰ πεζὰ ἡμῖν τῶν ἡμέρων ὅσαπερ ἀγελαῖα.

διῃρημέναι ἐπὶ φύσει δίχα: τίνι: τῶι τὰ μὲν τὴν γένεσιν ἀκέρατον
εἶναι. τῶν δὲ κερασφόρον: φαίνεται: τὴν δὴ πεζονομικὴν δίχα τέμνων.
ἀπόδος ἑκατέρωι τῶι μέρει λόγωι χρώμενος· ἂν γὰρ ὀνομάζειν
αὐτὰ βουληθῆις. ἔσται σοι περιπεπλεγμένον μᾶλλον τοῦ δέοντος:
πῶς οὖν χρὴ λέγειν: ὧδε τῆς πεζονομικῆς ἐπιστήμης δίχα δι-
αιρεθείσης τὸ μόριον. θάτερον ἐπὶ τῶι κερασφόρωι μέρει τῶι
τῆς ἀγέλης ἐπιτετάχθαι· τὸ δὲ ἕτερον ἐπὶ τῶι τῆς ἀκεράτου:
ταῦτ' ἔστω ταύτηι λεχθέντα· πάντως γὰρ ἱκανῶς δεδήλωται: καὶ
μὴν ὅ γε βασιλεὺς ἡμῖν αὖ καταφανὴς ὅτι κολοβὸν ἀγέλην τινα
κεράτων νομεύει: πῶς γὰρ οὐ δῆλος: ταύτην τοίνυν καταθραύ-
σαντες τὸ γιγνόμενον αὐτῶι πειρώμεθα ἀποδοῦναι: πάνυ γε:
πότερον οὖν βούλει τῶι σχιστῶι τε καὶ τῶι καλουμένωι μώνυχι διαι-
ροῦντες αὐτὴν ἢ τῆι κοινογονίαι τε καὶ ἰδιογονίαι· μανθάνεις γάρ
που: τὸ ποῖον: ὅτι τὸ μὲν τῶν ἵππων καὶ ὄνων πέφυκεν ἐξ ἀλλήλων
γεννᾶν: ναί: τὸ δέ γε λοιπὸν ἔτι τῆς λείας ἀγέλης τῶν ἡμέρων ἀμι-
γὲς γένει πρὸς ἄλληλα: πῶς δ' οὔ: τί δ' ὁ πολιτικὸς ἆρ' ἐπιμέλειαν
ἔχειν φαίνεται· πότερα κοινογενοῦς φύσεως ἤ τινος ἰδιογενοῦς:
δῆλον ὅτι τῆς ἀμείκτου: ταύτην δὴ δεῖ καθάπερ τὰ ἔμπροσθεν ὡς
ἔοικεν ἡμᾶς δίχα διαστέλλειν: δεῖ γὰρ οὖν: καὶ μὴν τό γε ζῶιον
ὅσον ἥμερον καὶ ἀγελαῖον σχεδὸν πλὴν γενοῖν δυοῖν πᾶν ἤδη κατα-
κεκερμάτισται· τὸ γὰρ τῶν κυνῶν οὐκ ἐπάξιον καταριθμεῖν γένος
ὡς ἐν ἀγελαίοις θρέμμασιν: οὐ γὰρ οὖν: ἀλλὰ τίνι δὴ τὼ δύο
διαιροῦμεν: ὧιπερ καὶ δίκαιόν γε θεαίτητόν τε καὶ σὲ διανέμειν.
ἐπειδὴ καὶ γεωμετρίας ἅπτεσθον: τῶι: τῆι διαμέτρωι δήπου καὶ
πάλιν τῆι τῆς διαμέτρου διαμέτρωι: πῶς εἶπες: ἡ φύσις ἣν τὸ
Γ γένος ἡμῶν τὸ τῶν ἀνθρώπων κέκτηται μῶν ἄλλως πως εἰς τὴν
πορείαν πέφυκεν ἢ καθάπερ ἡ διάμετρος ἡ δυνάμει δίπους:
οὐκ ἄλλως: καὶ μὴν ἥ γε τοῦ λοιποῦ γένους πάλιν ἐστὶ κατὰ δύνα-
μιν αὖ τῆς ἡμετέρας δυνάμεως διάμετρος· ἐπείπερ δυοῖν γέ ἐστι πο-
δοῖν δὶς πεφυκυῖα: πῶς δ' οὐκ ἔστι· καὶ δὴ καὶ σχεδὸν ὃ βούλει δη-
λοῦν μανθάνω: πρὸς δὴ τούτοις ἕτερον αὖ τι τῶν πρὸς γέλωτα
εὐδοκιμησάντων ἂν ὦ σώκρατες ἆρα καθορῶμεν ἡμῖν γεγονὸς
ἐν τοῖς διῃρημένοις: τὸ ποῖον: τἀνθρώπινον ἡμῶν ἅμα γένος
ξυνειληχὸς καὶ συνδεδραμηκὸς γένει τῶι τῶν ὄντων γενναιοτάτωι

τοι καὶ ἅμα εὐχερεστάτῳ: καθορῶ καὶ μάλα ἀτόπως ξυμβαῖνον:
τί δ᾽ οὐκ εἰκὸς ὕστατα ἀφικνεῖσθαι τὰ βραδύτατα: ναί τοῦτό γε:
τόδε δὲ οὐκ ἐννοοῦμεν ὡς ἔτι γελοιότερος ὁ βασιλεὺς φαίνεται
μετὰ τῆς ἀγέλης ξυνδιαθέων καὶ ξύνδρομα πεπορευμένος τῷ
τῶν ἀνδρῶν αὖ πρὸς τὸν εὐχερῆ βίον ἄριστα γεγυμνασμένῳ: παν
τάπασι μὲν οὖν: νῦν γὰρ ὦ σώκρατες ἐκεῖνό ἐστι καταφανὲς μᾶλ
λον τὸ ῥηθὲν τότε ἐν τῇ περὶ τὸν σοφιστὴν ζητήσει: τὸ ποῖον:
ὅτι τῇ τοιᾷδε μεθόδῳ τῶν λόγων οὔτε σεμνοτέρου μᾶλλον ἐ
μέλησεν ἢ μὴ τόν τε σμικρότερον οὐδὲν ἠτίμακε πρὸ τοῦ μείζο
νος· ἀεὶ δὲ καθ᾽ αὑτὴν περαίνει τἀληθέστατον: ἔοικεν: οὐκοῦν
μετὰ τοῦτο ἵνα μή με φθῇς ἐρωτήσας τὴν βραχυτέραν ὁδὸν ἥτις
τότε ἦν ἐπὶ τὸν τοῦ βασιλέως ὅρον αὐτός σοι πρότερος ἔλθω:
σφόδρα γε: λέγω δὴ δεῖν τότε εὐθὺς τὸ πεζὸν τῷ διπόδι πρὸς
τὸ τετράπουν γένος διανεῖμαι· κατιδόντα δὲ τἀνθρώπινον ἔτι μό
νῳ τῷ πτηνῷ συνειληχὸς τὴν δίποδα ἀγέλην πάλιν τῷ ψιλῷ
καὶ τῷ πτεροφυεῖ τέμνειν· τμηθείσης δὲ αὐτῆς καὶ τότε ἤδη τῆς
ἀνθρωπονομικῆς δηλωθείσης τέχνης φέροντα τὸν πολιτικὸν
καὶ βασιλικὸν οἷον ἡνίοχον εἰς αὐτὴν ἐνστήσαντα παραδοῦναι
τὰς τῆς πόλεως ἡνίας ὡς οἰκείας καὶ αὐτῷ ταύτης οὔσης τῆς
ἐπιστήμης: καλῶς καὶ καθάπερ ἔχρεος ἀπέδωκάς μοι τὸν
λόγον προσθεὶς τὴν ἐκτροπὴν οἷον τόκον καὶ ἀναπληρώσας
αὐτόν: φέρε δὴ καὶ ξυνείρωμεν ἐπανελθόντες ἐπὶ τὴν ἀρχὴν
μέχρι τῆς τελευτῆς τὸν λόγον τοῦ ὀνόματος τῆς τοῦ πολιτικοῦ
τέχνης: πάνυ μὲν οὖν: τῆς γνωστικῆς τοίνυν ἐπιστήμης ἦν ἡμῖν
κατ᾽ ἀρχὰς μέρος ἐπιτακτικόν· τούτου δὲ ἀπεικασθὲν τὸ μό
ριον αὐτεπιτακτικὸν ἐρρήθη· ζῳοτροφικὴ δὲ πάλιν αὐτεπιτα
κτικῆς οὐ τὸ σμικρότατον τῶν γενῶν ἀπεσχίζετο· καὶ ζῳοτρο
φικῆς εἶδος ἀγελαιοτροφικόν· ἀγελαιοτροφικοῦ δ᾽ αὖ πεζο
νομικόν· τοῦ δὲ πεζονομικοῦ μάλιστα ἀπετέμνετο τέχνη τῆς ἀ
κεράτου φύσεως θρεπτική· ταύτης δ᾽ αὖ τὸ μέρος οὐκ ἔλατ
τον τριπλοῦν συμπλέκειν ἀναγκαῖον ἂν εἰς ἓν αὐτό τις ὄνομα
ξυναγαγεῖν βουληθῇ γενέσεως ἀμίκτου νομευτικὴν ἐπιστή
μην προσαγορεύων· τὸ δ᾽ ἀπὸ τούτου τμῆμα ἐπὶ ποίμνῃ δί
ποδι μέρος ἀνθρωπονομικὸν ἔτι λειφθὲν μόνον τοῦτ᾽ αὐτό ἐστιν

καὶ δὴ τὸ ζητηθὲν ἅμα βασιλικὸν ταὐτὸν κεκλημένον καὶ πολιτικόν: παντάπασι μὲν οὖν: ἆρ' ὦ σώκρατες ἀληθῶς ἡμῖν τοῦτο καθάπερ σὺ νῦν εἴρηκας οὕτω καὶ πέπρακται: τὸ ποῖον δή: τὸ παντάπασιν ἱκανῶς εἰρῆσθαι τὸ προτεθέν· ἢ τοῦτ' αὐτὸ καὶ μάλιστα ἡ ζήτησις ἐλλείπει· τὸ τὸν λόγον εἰρῆσθαι μέν πως οὐ μὴν παντάπασί γε τελέως ἀπειργάσθαι: πῶς εἶπες: ἐγὼ νῷν πειράσομαι τοῦτ' αὐτὸ ὃ διανοοῦμαι νῦν ἔτι μᾶλλον δηλῶσαι: λέγοις ἄν: οὐκοῦν τῶν νομευτικῶν ἡμῖν πολλῶν φανεισῶν ἄρτι τεχνῶν μία τις ἦν ἡ πολιτικὴ καὶ μιᾶς τινος ἀγέλης ἐπιμέλεια: ναί: ταύτην δέ γε διώριζεν ὁ λόγος οὐχ ἵππων εἶναι τροφὸν οὐδ' ἄλλων θηρίων ἀλλ' ἀνθρώπων κοινοτροφικὴν ἐπιστήμην: οὕτως: τὸ δὴ τῶν νομέων πάντων διάφορον καὶ τὸ τῶν βασιλέων θεασώμεθα: τὸ ποῖον: εἴ τις τῶν ἄλλων τῷ τέχνης ἄλλης ὄνομα ἔχων κοινῇ τῆς ἀγέλης ξύντροφος εἶναι φησὶ καὶ προσποιεῖται: πῶς φῄς: οἷον οἱ ἔμποροι καὶ γεωργοὶ καὶ σιτουργοὶ πάντες· καὶ πρὸς τούτοις γυμνασταὶ καὶ τὸ τῶν ἰατρῶν γένος· οἶσθ' ὅτι τοῖς περὶ τὰ ἀνθρώπινα νομεῦσιν οὓς πολιτικοὺς ἐκαλέσαμεν παντάπασι τῷ λόγῳ διαμάχοιντ' ἂν οὗτοι σύμπαντες ὡς σφεῖς τῆς τροφῆς ἐπιμέλονται τῆς ἀνθρωπίνης οὐ μόνον ἀγελαίων ἀνθρώπων. ἀλλὰ καὶ τῆς τῶν ἀρχόντων αὐτῶν: οὐκοῦν ὀρθῶς ἂν λέγοιεν: ἴσως καὶ τοῦτο μὲν ἐπισκεψόμεθα· τόδε δὲ ἴσμεν ὅτι βουκόλῳ γε οὐδεὶς ἀμφισβητήσει περὶ τούτων οὐδενός· ἀλλ' αὐτὸς τῆς ἀγέλης τροφὸς ὁ βουφορβὸς αὐτὸς ἰατρὸς αὐτὸς οἷον νυμφευτὴς καὶ περὶ τοὺς τῶν γιγνομένων τόκους καὶ λοχείας μόνος ἐπιστήμων τῆς μαιευτικῆς· ἔτι τοίνυν παιδιᾶς καὶ μουσικῆς ἐφ' ὅσον αὐτοῦ τὰ θρέμματα φύσει μετείληφεν οὐκ ἄλλος κρείττων παραμυθεῖσθαι καὶ κηλῶν πραΰνειν μετά τε ὀργάνων καὶ ψιλῷ τῷ στόματι τὴν τῆς αὐτοῦ ποίμνης ἄριστα μεταχειριζόμενος μουσικήν· καὶ δὴ καὶ τῶν ἄλλων πέρι νομέων ὁ αὐτὸς τρόπος ἦ γάρ: ὀρθότατα: πῶς οὖν ἡμῖν ὁ λόγος ὀρθὸς φανεῖται καὶ ἀκέραιος ὁ περὶ τοῦ βασιλέως ὅταν αὐτὸν νομέα καὶ τροφὸν ἀγέλης ἀνθρωπίνης θῶμεν μόνον ἐκκρίνοντες μυρίων ἄλλων ἀμφισβητούντων: οὐδαμῶς:

οὐκοῦν ὀρθῶς ὀλίγον ἔμπροσθεν ἐφοβούμεθα ὑποπτεύσαντες μὴ λό
γῳ μέν τι τυγχάνοιμεν σχῆμα βασιλικόν· οὐ μὴν ἀπειργασμένοι γε
ἦμεν πω δι' ἀκριβείας τὸν πολιτικὸν ἕως ἂν τοὺς περικεχυμένους
αὐτῷ καὶ τῆς συννομῆς αὐτῷ ἀντιποιουμένους· περιελόντες καὶ χω
ρίσαντες ἀπ' ἐκείνων καθαρὸν μόνον αὐτὸν ἀποφήνωμεν: ὀρθότατα
μὲν οὖν: τοῦτο τοίνυν ὦ σώκρατες ἡμῖν ποιητέον εἰ μὴ μέλλοιμεν ἐπὶ
τῷ τέλει καταισχῦναι τὸν λόγον: ἀλλὰ μὴν οὐδαμῶς τοῦτό γε δρα
τέον: πάλιν τοίνυν ἐξ ἄλλης ἀρχῆς δεῖ καθ' ἑτέραν ὁδὸν πορευθῆναί
τινα: ποίαν δή; σχεδὸν παιδιὰν ἐγκερασαμένους· συχνῷ γὰρ μέ
ρει δεῖ μεγάλου μύθου προσχρήσασθαι· καὶ τὸ λοιπὸν δὴ καθάπερ ἐν
τοῖς πρόσθεν μέρος ἀεὶ μέρους ἀφαιρουμένους ἐπ' ἄκρον ἀφικνεῖ
σθαι τὸ ζητούμενον· οὐκοῦν χρή: πάνυ μὲν οὖν· ἀλλὰ δὴ τῷ μύθῳ
μου πάνυ πρόσεχε τὸν νοῦν καθάπερ οἱ παῖδες· πάντως οὐ πολλὰ ἐκ
φεύγεις παιδιᾶς ἔτη: λέγοις ἄν: ἦν τοίνυν καὶ ἔτι ἔσται τῶν πάλαι λε
χθέντων πολλά τε ἄλλα καὶ τὸ περὶ τὴν ἀτρέως τε καὶ θυέστου λεχθεῖ
σαν ἔριν φάσμα· ἀκήκοας γάρ που καὶ ἀπομνημονεύεις ὅ φασι γε
νέσθαι τότε: τὸ περὶ τῆς χρυσῆς ἀρνὸς ἴσως σημεῖον φράζεις:
οὐδαμῶς: ἀλλὰ τὸ περὶ τῆς μεταβολῆς δύσεώς τε καὶ ἀνατολῆς ἡ
λίου καὶ τῶν ἄλλων ἄστρων· ὡς ἄρα ὅθεν μὲν ἀνατέλλει νῦν εἰς τοῦτον τότε
τὸν τόπον ἐδύετο· ἀνέτελλε δ' ἐκ τοῦ ἐναντίου· τότε δὲ δὴ μαρτυρήσας
ἄρα ὁ θεὸς ἀτρεῖ μετέβαλεν αὐτὸ ἐπὶ τὸ νῦν σχῆμα: λέγεται γὰρ οὖν
δὴ καὶ τοῦτο: καὶ μὴν αὖ καὶ τήν γε βασιλείαν ἣν ἦρξε κρόνος· πολλῶν
ἀκηκόαμεν: πλείστων μὲν οὖν: τί δέ; τὸ τοὺς ἔμπροσθεν φύεσθαι γη
γενεῖς καὶ μὴ ἐξ ἀλλήλων γεννᾶσθαι: καὶ τοῦτο ἓν τῶν πάλαι λεχθέν
των: ταῦτα τοίνυν ἔστι μὲν σύμπαντα ἐκ ταὐτοῦ πάθους· καὶ πρὸς
τούτοις ἕτερα μυρία καὶ τούτων ἔτι θαυμαστότερα· διὰ δὲ χρόνου πλῆ
θος τὰ μὲν αὐτῶν ἀπέσβηκε· τὰ δὲ διεσπαρμένα εἴρηται χωρὶς ἕκα
στα ἀπ' ἀλλήλων· ὃ δ' ἐστὶ πᾶσι τούτοις αἴτιον τὸ πάθος οὐδεὶς εἴρηκεν·
νῦν δὲ δὴ λεκτέον· εἰς γὰρ τὴν τοῦ βασιλέως ἀπόδειξιν πρέψει ῥηθέν:
κάλλιστ' εἶπες· καὶ λέγε μηδὲν ἐλλείπων: ἀκούοιτ' ἄν· τὸ γὰρ πᾶν τόδε
τοτὲ μὲν αὐτὸς ὁ θεὸς συμποδηγεῖ πορευόμενον καὶ συγκυκλεῖ· τό
τε δὲ ἀνῆκεν ὅταν αἱ περίοδοι τοῦ προσήκοντος αὐτῷ μέτρον εἰλή
φωσιν ἤδη χρόνου· τὸ δὲ πάλιν αὐτόματον εἰς τἀναντία περιάγεται·
ζῷον ὂν καὶ φρόνησιν εἰληχὸς ἐκ τοῦ συναρμόσαντος αὐτὸ κατ' ἀρ

χάς. τοῦτο δὲ αὐτῷ τὸ ἀνάπαλιν ἰέναι διὰ τόδ' ἐξ ἀνάγκης ἔμφυτον γέ-
γονε: διὰ τὸ ποῖον δή: τὸ κατὰ ταὐτὰ καὶ ὡσαύτως ἔχειν ἀεὶ καὶ ταὐτὸν
εἶναι τοῖς πάντων θειοτάτοις προσήκει μόνοις. σώματος δὲ φύσις
οὐ ταύτης τῆς τάξεως. ὃν δὲ οὐρανὸν καὶ κόσμον ἐπωνομάκαμεν, πολ-
λῶν μὲν οὖν καὶ μακαρίων παρὰ τοῦ γεννήσαντος μετείληφεν. ἀτὰρ οὖν
δὴ κεκοινώνηκέ γε καὶ σώματος. ὅθεν αὐτῷ μεταβολῆς ἀμοίρῳ γί-
γνεσθαι διὰ παντὸς ἀδύνατον, κατὰ δύναμιν γε μὴν ὅτι μάλιστα ἐν τῷ
αὐτῷ κατὰ ταὐτὰ μίαν φορὰν κινεῖται. διὸ τὴν ἀνακύκλησιν εἴληχεν
τι σμικροτάτην τῆς αὐτοῦ κινήσεως παράλλαξιν. αὐτὸ δὲ ἑαυτὸ στρέ-
φειν ἀεὶ σχεδὸν οὐδενὶ δυνατὸν πλὴν τῷ τῶν κινουμένων αὖ πάντων
ἡγουμένῳ. κινεῖν δὲ τούτῳ τοτὲ μὲν ἄλλως, αὖθις δὲ ἐναντίως οὐ
θέμις. ἐκ πάντων δὴ τούτων τὸν κόσμον μήτε αὐτὸν χρὴ φάναι στρέ-
φειν ἑαυτὸν ἀεί, μήτ' αὖ ὅλον ἀεὶ ὑπὸ θεοῦ στρέφεσθαι διττὰς καὶ
ἐναντίας περιαγωγάς, μήτ' αὖ δύο τινὲ θεὼ φρονοῦντε ἑαυτοῖς
ἐναντία στρέφειν αὐτόν. ἀλλ' ὅπερ ἄρτι ἐρρήθη καὶ μόνον λοιπόν, τὸ
τοτὲ μὲν ὑπ' ἄλλης συμποδηγεῖσθαι θείας αἰτίας, τὸ ζῆν πάλιν ἐπι-
κτώμενον καὶ λαμβάνοντα ἀθανασίαν ἐπισκευαστὴν παρὰ τοῦ δη-
μιουργοῦ. τοτὲ δ' ὅταν ἀνεθῇ, δι' ἑαυτὸν ἑαυτὸν ἰέναι, κατὰ καιρὸν
ἀφεθέντα τοιοῦτον ὥστε ἀνάπαλιν πορεύεσθαι πολλὰς περιό-
δων μυριάδας, διὰ δὴ τὸ μέγιστον ὂν καὶ ἰσορροπώτατον ἐπὶ μικρο-
τάτου βαῖνον ποδὸς ἰέναι: φαίνεται γοῦν δὴ καὶ πάνυ εἰκότως εἰ-
ρῆσθαι πάνθ' ὅσα διεληλύθαμεν: λογισάμενοι δὴ συννοήσωμεν τὸ
πάθος ἐκ τῶν ἔμπροσθεν ὃ πάντων ἔφαμεν εἶναι τῶν θαυμα-
στῶν αἴτιον. ἔστι γὰρ οὖν δὴ τοῦτ' αὐτό: τὸ ποῖον: τὸ τὴν τοῦ παντὸς
φορὰν τοτὲ μὲν ἐφ' ἃ νῦν κυκλεῖται φέρεσθαι, τοτὲ δ' ἐπὶ τἀναντία:
πῶς δή: ταύτην τὴν μεταβολὴν ἡγεῖσθαι δεῖ τῶν περὶ τὸν οὐρα-
νὸν γιγνομένων τροπῶν πασῶν εἶναι μεγίστην καὶ τελεωτάτην
τροπήν: ἔοικε γοῦν: μεγίστας τοίνυν καὶ μεταβολὰς χρὴ νομί-
ζειν γίγνεσθαι τότε τοῖς ἐντὸς ἡμῖν οἰκοῦσιν αὐτοῦ: καὶ τοῦτο
εἰκός: μεταβολὰς δὲ μεγάλας καὶ πολλὰς καὶ παντοίας συμ-
φερομένας ἆρ' οὐκ ἴσμεν τὴν τῶν ζῴων φύσιν ὅτι χαλεπῶς ἀνέ-
χεται: πῶς δ' οὔ: φθοραὶ τοίνυν ἐξ ἀνάγκης τότε μέγισται συμ-
βαίνουσι τῶν τε ἄλλων ζῴων. καὶ δὴ καὶ τὸ τῶν ἀνθρώπων γένος
ὀλίγον τι περιλείπεται. περὶ δὲ τούτους ἄλλα τε παθήματα πολλὰ

καὶ θαυμαστὰ καὶ καινὰ συμπίπτει· μέγιστον δὲ τόδε καὶ συνεπόμενον τῇ
τοῦ παντὸς ἀνειλίξει τότε ὅταν ἡ τῆς νῦν καθεστηκυίας ἐναντία
γίγνηται τροπή: τὸ ποῖον: ἣν ἡλικίαν ἕκαστον εἶχε τῶν ζώων αὕτη
πρῶτον μὲν ἔστη πάντων καὶ ἐπαύσατο πᾶν ὅσον ἦν θνητὸν ἐπὶ τὸ γε
ραίτερον ἰδεῖν πορευόμενον· μεταβάλλον δὲ πάλιν ἐπὶ τοὐναντίον
οἷον νεώτερον καὶ ἁπαλώτερον ἐφύετο· καὶ τῶν μὲν πρεσβυτέρων
αἱ λευκαὶ τρίχες ἐμελαίνοντο· τῶν δ' αὖ γενειώντων αἱ παρειαὶ λεαι
νόμεναι πάλιν ἐπὶ τὴν παρελθοῦσαν ὥραν ἕκαστον καθίστασαν·
τῶν δὲ ἡβώντων τὰ σώματα λεαινόμενα καὶ σμικρότερα καθ' ἡμέ
ραν καὶ νύκτα ἑκάστην γιγνόμενα· πάλιν εἰς τὴν τοῦ νεογενοῦς
παιδὸς φύσιν ἀπῄει· κατά τε τὴν ψυχὴν καὶ κατὰ τὸ σῶμα ἀφο
μοιούμενα· τὸ δ' ἐντεῦθεν ἤδη μαραινόμενα κομιδῇ τὸ πάμπαν ἐξη
φανίζετο· τῶν δ' αὖ βιαίως τελευτώντων ἐν τῷ τότε χρόνῳ τὸ τοῦ
νεκροῦ σῶμα τὰ αὐτὰ ταῦτα πάσχον παθήματα διὰ τάχους ἄδηλον ἐν
ὀλίγαις ἡμέραις διεφθείρετο: γένεσις δὲ δὴ τίς τότε ἦν ὦ ξένε
ζώων καὶ τίνα τρόπον ἐξ ἀλλήλων ἐγεννῶντο: δῆλον ὦ σώκρατες
ὅτι τὸ μὲν ἐξ ἀλλήλων οὐκ ἦν ἐν τῇ τότε φύσει γεννώμενον· τὸ δὲ
γηγενὲς εἶναί ποτε γένος λεχθὲν τοῦτ' ἦν· τὸ κατ' ἐκεῖνον τὸν χρό
νον ἐκ γῆς πάλιν ἀναστρεφόμενον ἀπεμνημόνευε· τὸ δὲ ὑπὸ τῶν
ἡμετέρων προγόνων τῶν πρώτων οἳ τελευτώσῃ μὲν τῇ προτέρᾳ
περιφορᾷ τὸν ἑξῆς χρόνον ἐγειτόνουν· τῆσδε δὲ κατ' ἀρχὰς ἐ
φύοντο· τούτων γὰρ οὗτοι κήρυκες ἐγένονθ' ἡμῖν τῶν λόγων οἳ
νῦν ὑπὸ πολλῶν οὐκ ὀρθῶς ἀπιστοῦνται· τὸ γὰρ ἐντεῦθεν οἶμαι
χρὴ ξυννοεῖν· ἑπόμενον γάρ ἐστι τὸ τοὺς πρεσβύτας ἐπὶ τὴν τοῦ
παιδὸς ἰέναι φύσιν ἐκ τῶν τετελευτηκότων αὖ· κειμένων δὲ ἐν
γῇ πάλιν ἐκεῖ συνισταμένους καὶ ἀναβιωσκομένους τῇ τροπῇ
συνανακυκλουμένης εἰς τἀναντία τῆς γενέσεως· καὶ γηγενεῖς
δὴ κατὰ τοῦτον τὸν λόγον ἐξ ἀνάγκης φυομένους οὕτως ἔχειν
τοὔνομα καὶ τὸν λόγον ὅσους μὴ θεὸς αὐτῶν εἰς ἄλλην μοῖραν ἐ
κόμισεν: κομιδῇ μὲν οὖν τοῦτό γε ἕπεται τοῖς ἔμπροσθεν· ἀλλὰ
δὴ τὸν βίον ὃν ἐπὶ τῆς κρόνου φῂς εἶναι δυνάμεως· πότερον ἐν
ἐκείναις ἦν ταῖς τροπαῖς ἢ ἐν ταῖσδε· τὴν μὲν γὰρ τῶν ἄστρων τε
καὶ ἡλίου μεταβολὴν δῆλον ὡς ἐν ἑκατέραις συμπίπτειν ταῖς
τροπαῖς γίγνεσθαι: καλῶς τῷ λόγῳ συμπαρηκολούθηκας·

ὃ δ' ἤρου περὶ τοῦ πάντ' αὐτόματα γίγνεσθαι τοῖς ἀνθρώποις ἥκι-
στα τῆς νῦν ἐστι καθεστηκυίας φορᾶς· ἀλλ' ἦν καὶ τοῦτο τῆς ἔμπρο-
σθεν· τότε γὰρ αὐτῆς πρῶτον τῆς κυκλήσεως ἦρχεν ἐπιμελούμε-
νος ὅλης ὁ θεός· ὡς δ' αὖ κατὰ τόπους ταὐτὸν τοῦτο ὑπὸ θεῶν
ἀρχόντων πάντ' ἦν τὰ τοῦ κόσμου μέρη διειλημμένα· καὶ δὴ καὶ τὰ
ζῷα κατὰ γένη καὶ ἀγέλας οἷον νομῆς θεῖοι διειλήφεσαν δαί-
μονες· αὐτάρκης εἰς πάντα ἕκαστος ἑκάστοις ὢν οἷς αὐτὸς ἔνε-
μεν· ὥστε οὔτ' ἄγριον ἦν οὐδὲν οὔτε ἀλλήλων ἐδωδαί· πόλεμός τε
οὐκ ἐνῆν οὐδὲ στάσις τὸ παράπαν· ἄλλα θ' ὅσα τῆς τοιαύτης ἐστὶ
κατακοσμήσεως ἑπόμενα μυρία ἂν εἴη λέγειν· τὸ δ' οὖν τῶν ἀν-
θρώπων λεχθὲν αὐτομάτου πέρι βίου διὰ τὸ τοιόνδε εἴρηται·
θεὸς ἔνεμεν αὐτοὺς αὐτὸς ἐπιστατῶν, καθάπερ νῦν ἄνθρωποι
ζῷον ὂν ἕτερον θειότερον ἄλλα γένη φαυλότερα αὐτῶν νομεύου-
σι· νέμοντος δὲ ἐκείνου πολιτεῖαί τε οὐκ ἦσαν οὐδὲ κτήσεις γυ-
ναικῶν καὶ παίδων· ἐκ γῆς γὰρ ἀνεβιώσκοντο πάντες οὐδὲν με-
μνημένοι τῶν πρόσθεν· ἀλλὰ τὰ μὲν τοιαῦτα ἀπῆν πάντα· καρ-
ποὺς δὲ ἀφθόνους εἶχον ἀπό τε δένδρων καὶ πολλῆς ὕλης
ἄλλης· οὐχ ὑπὸ γεωργίας φυομένους· ἀλλ' αὐτομάτης ἀναδι-
δούσης τῆς γῆς· γυμνοὶ δὲ καὶ ἄστρωτοι θυραυλοῦντες τὰ πολ-
λὰ ἐνέμοντο· τὸ γὰρ τῶν ὡρῶν αὐτοῖς ἄλυπον ἐκέκρατο· μαλα-
κὰς δὲ εὐνὰς εἶχον ἀναφυομένης ἐκ γῆς πόας ἀφθόνου·
τὸν δὴ βίον ὦ Σώκρατες ἀκούεις μὲν τὸν τῶν ἐπὶ Κρόνου· τὸν
δὲ ὃν λόγος ἐπὶ Διὸς εἶναι τὸν νυνὶ παρὼν αὐτὸς ᾔσθησαι·
κρῖναι δ' αὐτοῖν τὸν εὐδαιμονέστερον ἆρ' ἂν δύναιό τε καὶ ἐθελήσ-
αις: οὐδαμῶς: βούλει δῆτ' ἐγώ σοι τρόπον τινὰ διακρίνω:
πάνυ μὲν οὖν: εἰ μὲν τοίνυν οἱ τρόφιμοι τοῦ Κρόνου παρούσης
αὐτοῖς οὕτω πολλῆς σχολῆς καὶ δυνάμεως πρὸς τὸ μὴ μόνον
ἀνθρώποις ἀλλὰ καὶ θηρίοις διὰ λόγων δύνασθαι συγγίγνε-
σθαι κατεχρῶντο τούτοις σύμπασιν ἐπὶ φιλοσοφίαν μετά τε
θηρίων καὶ μετ' ἀλλήλων ὁμιλοῦντες καὶ πυνθανόμενοι παρὰ
πάσης φύσεως εἴ τινά τινα ἰδίαν δύναμιν ἔχουσα ᾔσθετό τι δι-
άφορον τῶν ἄλλων εἰς συναγυρμὸν φρονήσεως εὔκριτον ὅτι
τῶν νῦν οἱ τότε μυρίῳ πρὸς εὐδαιμονίαν διέφερον· εἰ δ' ἐμπιμπλά-
μενοι σίτων ἄδην καὶ ποτῶν διελέγοντο πρὸς ἀλλήλους

καὶ τὰ θηρία μύθους οἷα δὴ καὶ τὰ νῦν περὶ αὐτῶν λέγονται καὶ τοῦ-
το ὥς γε κατὰ τὴν ἐμὴν δόξαν ἀποφήνασθαι καὶ μάλ᾽ εὔκριτον· ὅμως
δ᾽ οὖν ταῦτα μὲν ἀφῶμεν ἕως ἂν ἡμῖν μηνυτής τις ἱκανὸς φανῇ·
ποτέρως οἱ τότε τὰς ἐπιθυμίας εἶχον περί τε ἐπιστημῶν καὶ τῆς
τῶν λόγων χρείας· οὗ δ᾽ ἕνεκα τὸν μῦθον ἠγείραμεν· τοῦτο λεκτέον
ἵνα τὸ μετὰ τοῦτο εἰς τὸ πρόσθεν περαίνωμεν· ἐπειδὴ γὰρ πάντων
τούτων χρόνος ἐτελεώθη καὶ μεταβολὴν ἔδει γίγνεσθαι· καὶ δὴ καὶ τὸ
γήϊνον ἤδη πᾶν ἀνήλωτο γένος· πάσας ἑκάστης τῆς ψυχῆς
τὰς γενέσεις ἀποδεδωκυίας· ὅσα ἦν ἑκάστῃ προσταχθέντος
αὐτὰ εἰς γῆν σπέρματα πεσούσης· τότε δὴ τοῦ παντὸς ὁ μὲν κυβερ-
νήτης οἷον πηδαλίων οἴακος ἀφέμενος εἰς τὴν αὑτοῦ περιωπὴν
ἀπέστη· τὸν δὲ δὴ κόσμον πάλιν ἀνέστρεφεν εἱμαρμένη τε καὶ σύμ-
φυτος ἐπιθυμία· πάντες οὖν οἱ κατὰ τοὺς τόπους συνάρχοντες
τῷ μεγίστῳ δαίμονι θεοὶ γνόντες ἤδη τὸ γιγνόμενον· ἀφίεσαν αὖ
τὰ μέρη τοῦ κόσμου τῆς αὐτῶν ἐπιμελείας· ὁ δὲ μεταστρεφόμενος
καὶ συμβάλλων ἀρχῆς τε καὶ τελευτῆς ἐναντίαν ὁρμὴν ὁρμηθείς· σει-
σμὸν πολὺν ἐν ἑαυτῷ ποιῶν· ἄλλην αὖ φθορὰν ζῴων παντοίων ἀ-
πειργάσατο· μετὰ δὲ ταῦτα προσελθόντος ἱκανοῦ χρόνου θορύ-
βων τε καὶ ταραχῆς ἤδη παυόμενος καὶ τῶν σεισμῶν γαλήνης ἐπι-
λαβόμενος εἰς τὸν εἰωθότα δρόμον τὸν ἑαυτοῦ κατακοσμούμενος
ᾔει· ἐπιμέλειαν καὶ κράτος ἔχων αὐτὸς τῶν ἐν αὐτῷ τε καὶ ἑαυτοῦ τὴν
τοῦ δημιουργοῦ καὶ πατρὸς ἀπομνημονεύων διδαχὴν εἰς δύναμιν·
κατ᾽ ἀρχὰς μὲν οὖν ἀκριβέστερον ἀπετέλει· τελευτῶν δὲ ἀμβλύτερον·
τούτων δὲ αὐτῷ τὸ σωματοειδὲς τῆς συγκράσεως αἴτιον τὸ τῆς
πάλαι ποτὲ φύσεως ξύντροφον· ὅτι πολλῆς ἦν μετέχον ἀταξίας
πρὶν εἰς τὸν νῦν κόσμον ἀφικέσθαι· παρὰ μὲν γὰρ τοῦ συνθέντος πάν-
τα τὰ καλὰ κέκτηται· παρὰ δὲ τῆς ἔμπροσθεν ἕξεως ὅσα χα-
λεπὰ καὶ ἄδικα ἐν οὐρανῷ γίγνεται· ταῦτα ἐξ ἐκείνης αὐτός τε ἔχει
καὶ τοῖς ζῴοις ἐναπεργάζεται· μετὰ μὲν οὖν τοῦ κυβερνήτου τὰ
ζῷα τρέφων ἐν αὑτῷ σμικρὰ μὲν φλαῦρα· μεγάλα δὲ ἐνέτικτεν ἀ-
γαθά· χωριζόμενος δὲ ἐκείνου τὸν ἐγγύτατα χρόνον ἀεὶ τῆς
φύσεως κάλλιστα πάντα διάγει· προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου καὶ λή-
θης ἐγγιγνομένης ἐν αὐτῷ μᾶλλον· καὶ δυναστεύει τὸ τῆς παλαιᾶς
ἀναρμοστίας πάθος· τελευτῶντος δὲ ἐξανθεῖ τοῦ χρόνου· καὶ

σμικρὰ μὲν τἀγαθά. πολλὴν δὲ τὴν τῶν ἐναντίων κρᾶσιν ἐπεγκεραννύμενος ἐπὶ διαφθορᾶς κίνδυνον. αὑτοῦ τε ἀφικνεῖται καὶ τῶν ἐν αὐτῷ. διὸ δὴ καὶ τότ' ἤδη θεὸς ὁ κοσμήσας αὐτὸν καθορῶν ἐν ἀπορίαις ὄντα κηδόμενος ἵνα μὴ χειμασθεὶς ὑπὸ ταραχῆς διαλυθεὶς εἰς τὸν τῆς ἀνομοιότητος ἄπειρον ὄντα τόπον δύῃ. πάλιν ἔφεδρος αὐτοῦ τῶν πηδαλίων γιγνόμενος τὰ νοσήσαντα καὶ λυθέντα ἐν τῇ καθ' ἑαυτὸν προτέρᾳ περιόδῳ στρέψας· κοσμεῖ τε καὶ ἐπανορθῶν ἀθάνατον αὐτὸν καὶ ἀγήρω ἀπεργάζεται. τοῦτο μὲν οὖν τέλος ἁπάντων εἴρηται· τὸ δ' ἐπὶ τὴν τοῦ βασιλέως ἀπόδειξιν. ἱκανὸν ἐκ τοῦ πρόσθεν ἀναλαβοῦσι τοῦ λόγου· στραφέντος γὰρ αὖ τοῦ κόσμου τὴν ἐπὶ τὴν νῦν γένεσιν ὁδόν. τὸ τῆς ἡλικίας αὖ πάλιν ἵστατο καὶ καινὰ τἀναντία ἀπεδίδου τοῖς τότε· τὰ μὲν γὰρ ὑπὸ σμικρότητος ὀλίγου δέοντα ἠφανίσθαι τῶν ζῴων ηὐξάνετο· τὰ δ' ἐκ γῆς νεογενῆ σώματα πολιὰ φύντα. πάλιν ἀποθνήσκοντα εἰς γῆν κατῄει· καὶ τἆλλά τε πάντα μετέβαλλε ἀπομιμούμενα καὶ συνακολουθοῦντα τῷ τοῦ παντὸς παθήματι· καὶ δὴ καὶ τὸ τῆς κυήσεως καὶ γεννήσεως καὶ τροφῆς μίμημα. συνείπετο τοῖς πᾶσιν ὑπ' ἀνάγκης· οὐ γὰρ ἐξῆν ἔτ' ἐν γῇ δι' ἑτέρων συνιστάντα φύεσθαι ζῷον ἀλλὰ καθάπερ τῷ κόσμῳ προσετέτακτο αὐτοκράτορα εἶναι τῆς αὑτοῦ πορείας· οὕτω δὴ κατὰ ταὐτὰ καὶ τοῖς μέρεσιν αὐτοῖς δι' αὑτῶν καθ' ὅσον οἷόν τ' ἦν φύειν τε καὶ γεννᾶν καὶ τρέφειν προσετάττετο ὑπὸ τῆς ὁμοίας ἀγωγῆς· οὗ δὲ ἕνεκα ὁ λόγος ὥρμηκεν ἅπας· ἐπ' αὐτῷ νῦν ἐσμὲν ἤδη· περὶ μὲν γὰρ τῶν ἄλλων θηρίων. πολλὰ ἂν καὶ μακρὰ διεξελθεῖν γίγνοιτο· ἐξ ὧν ἕκαστα καὶ δι' ἃς αἰτίας μεταβέβληκε· περὶ δὲ ἀνθρώπων. βραχύτερα καὶ μᾶλλον προσήκοντα· τῆς γὰρ τοῦ κεκτημένου καὶ νέμοντος ἡμᾶς δαίμονος ἀπερημωθέντες ἐπιμελείας· τῶν πολλῶν αὖ θηρίων ὅσα χαλεπὰ τὰς φύσεις ἦν ἀπαγριωθέντων· αὐτοὶ δὲ ἀσθενεῖς ἄνθρωποι καὶ ἀφύλακτοι γεγονότες διηρπάζοντο ὑπ' αὐτῶν· καὶ ἔτ' ἀμήχανοι καὶ ἄτεχνοι κατὰ τοὺς πρώτους ἦσαν χρόνους· ἅτε τῆς μὲν αὐτομάτης τροφῆς ἐπιλελοιπυίας· πορίζεσθαι δ' οὐκ ἐπιστάμενοί πω διὰ τὸ μηδεμίαν αὐτοὺς χρείαν πρότερον ἀναγκάζειν· ἐκ τούτων

πάντων. ἐν μὲν γὰρ αἷς ἀπορίαις ἦσαν· ὅθεν δὴ τὰ πάλαι λεχθέντα πα-
ρὰ θεῶν δῶρα ἡμῖν δεδώρηται μετ' ἀναγκαίας διδαχῆς καὶ παιδεύσε-
ως· πῦρ μὲν παρὰ προμηθέως. τέχναι δὲ παρ' ἡφαίστου καὶ τῆς συν-
τέχνου· σπέρματα δὲ αὖ καὶ φυτὰ παρ' ἄλλων. καὶ πάνθ' ὁπόσα τὸν ἀν-
θρώπινον βίον συγκατεσκεύακεν. ἐκ τούτων γέγονεν· ἐπειδὴ τὸ μὲν
ἐκ θεῶν ὅπερ ἐρρήθη νυνδὴ τῆς ἐπιμελείας ἐπέλιπεν ἀνθρώπους·
δι' ἑαυτῶν δὲ ἔδει τήν τε διαγωγὴν καὶ τὴν ἐπιμέλειαν αὐτοὺς αὑτῶν
ἔχειν καθάπερ ὅλος ὁ κόσμος· ᾧ συμμιμούμενοι καὶ συνεπόμενοι
τὸν ἀεὶ χρόνον· νῦν μὲν οὕτως τοτὲ δὲ ἐκείνως ζῶμέν τε καὶ φυό-
μεθα· καὶ τὸ μὲν δὴ τοῦ μύθου τέλος ἐχέτω· χρήσιμον δὲ αὐτὸν ποιη-
σόμεθα πρὸς τὸ κατιδεῖν ὅσον ἡμάρτομεν ἀποφηνάμενοι τὸν βα-
σιλικόν τε καὶ πολιτικὸν ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ: πῶς οὖν καὶ πόσον
ἁμάρτημα φῂς εἶναι γεγονὸς ἡμῖν: τῇ μὲν βραχύτερον· τῇ δὲ μάλα
γενναῖον καὶ πολλῷ μεῖζον καὶ πλέον ἢ τότε: πῶς: ὅτι μὲν ἐρω-
τώμενοι τὸν ἐκ τῆς νῦν περιφορᾶς καὶ γενέσεως βασιλέα καὶ πο-
λιτικὸν τὸν ἐκ τῆς ἐναντίας περιόδου ποιμένα τῆς τότε ἀνθρωπί-
νης ἀγέλης εἴπομεν καὶ ταῦτα θεὸν ἀντὶ θνητοῦ· ταύτῃ μὲν πάμ-
πολυ παρηνέχθημεν· ὅτι δὲ συμπάσης τῆς πόλεως ἄρχοντ' αὐτὸν
ἀπεφήναμεν ὅντινα δὲ τρόπον οὐ διαρθρώσαντες· ταύτῃ δὲ αὖ τὸ μὲν λε-
χθὲν ἀληθές· οὐ μὴν ὅλον γε οὐδὲ σαφὲς ἐρρήθη· διὸ καὶ βραχύτε-
ρον ἢ κατ' ἐκεῖνο ἡμαρτήκαμεν: ἀληθῆ: δεῖ τοίνυν τὸν τρόπον ὡς ἔ-
οικε διορίσαντας τῆς ἀρχῆς τῆς πόλεως οὕτω τελέως τὸν πολι-
τικὸν ἡμῖν ἐρρῆσθαι προσδοκᾶν: καλῶς: διὰ ταῦτα μὴν καὶ τὸν
μῦθον παρεθέμεθα· ἵνα ἐνδείξαιτο περὶ τῆς ἀγελαιοτροφίας
μὴ μόνον ὡς πάντες αὐτῆς ἀμφισβητοῦσι τῷ νῦν ζητουμένῳ.
ἀλλὰ καὶ κατ' αὐτὸν ἐκεῖνον ἐναργέστερον ἴδοιμεν ὃν προσήκει μόνον κα-
τὰ τὸ παράδειγμα τῶν ποιμένων τε καὶ βουκόλων τῆς ἀνθρωπίνης
ἐπιμελείας ἔχοντα τροφῆς τούτου μόνον ἀξιωθῆναι τοῦ προσρή-
ματος: οἶμαι δέ γε ὦ σώκρατες τοῦτο μεῖζον ἢ κατὰ βασιλέα εἶναι
τὸ σχῆμα τὸ τοῦ θείου νομέως· τοὺς δ' ἐνθάδε νῦν ὄντας πολιτι-
κοὺς τοῖς ἀρχομένοις ὁμοίους τε εἶναι μᾶλλον πολὺ τὰς φύσεις
καὶ παραπλησιαίτερον παιδείας μετειληφέναι καὶ τροφῆς: πάν-
τως που: ζητητέον γε μὴν οὐδὲν ἂν εἶεν ἧσσον· οὐθ' ἧττον οὔτε μᾶλλον
εἴτ' οὕτως εἴτ' ἐκείνως πεφύκασιν: πῶς γὰρ οὔ: τῇδε δὴ πάλιν

Σκεψώμεθα μέν· ἣν γὰρ ἔφαμεν αὐτεπιτακτικὴν μὲν εἶναι ἐπὶ ζώοις
οὐ μὴν ἰδίᾳ γε ἀλλὰ κοινῇ τὴν ἐπιμέλειαν ἔχουσαν· καὶ προσείπομεν
δὴ τότε εὐθὺς ἀγελαιοτροφικὴν μεμνήμεθα γάρ: ναί: ταύτης τοί-
νυν πῃ διημαρτάνομεν· τὸν γὰρ πολιτικὸν οὐδαμοῦ συνελάβομεν
οὐδ' ὠνομάσαμεν· ἀλλ' ἡμᾶς ἔλαθεν κατὰ τὴν ὀνομασίαν ἐκφυγών:
πῶς: τοῦ τὰς ἀγέλας ἑκάστας τρέφειν· τοῖς μὲν ἄλλοις που νομεῦσι
μέτεστι, νομεῦσι· τῷ πολιτικῷ δὲ οὐ μέτεστιν ἐπηνέγκαμεν τοὔνομα
δέον ἢ κοινὸν ἅπασιν ἐπενεγκεῖν: ἀληθῆ λέγεις: εἴπερ
ἐτύγχανέν γε ὄν. πῶς δ' οὐκ ἦν τό γε θεραπεύειν που πᾶσι κοινὸν
μηδὲν διορισθείσης τροφῆς μηδέ τινος ἄλλης πραγματείας· ἀλ-
λ' ἤ τινα ἀγελαιοκομικὴν ἢ θεραπευτικὴν ἢ καί τινα ἐπιμελητικὴν
αὐτὴν ὀνομάσασιν ὡς κατὰ πάντων ἐξῆν περικαλύπτειν· καὶ τὸν πο-
λιτικὸν ἅμα τοῖς ἄλλοις, ἐπειδὴ τοῦτ' ἐσήμαινεν ὁ λόγος: ὀρθῶς:
ἀλλ' ἡ μετὰ τοῦτο διαίρεσις αὖ τίνα τρόπον ἐγίγνετ' ἄν: κατὰ ταῦτα
καθάπερ ἔμπροσθεν διῃρούμεθα τὴν ἀγελαιοτροφικὴν πεζοῖς
τε καὶ ἀπτῆσι καὶ ἀμίκτοις καὶ ἀκεράτοις· τοῖς αὐτοῖς ἄν που τού-
τοις διαιρούμενοι καὶ τὴν ἀγελαιοκομικὴν τήν τε νῦν καὶ τὴν ἐπὶ
Κρόνου βασιλείαν περιειληφότες ἂν ἦμεν ὁμοίως ἐν τοῖς λόγοις:
φαίνεται· ζητῶ δὲ αὖ τί τὸ μετὰ τοῦτο: δῆλον ὅτι λεχθέντος οὕτω τοῦ
τῆς ἀγελαιοκομικῆς ὀνόματος· οὐκ ἄν ποτε ἐγένεθ' ἡμῖν τὸ τινὰς
ἀμφισβητεῖν ὡς οὐδ' ἐπιμέλεια τὸ παράπαν εἴη, ὥσπερ τότε δικαί-
ως ἠμφισβητήθη μηδεμίαν εἶναι τέχνην ἐν ἡμῖν ἀξίαν τούτου τοῦ
θρεπτικοῦ προσρήματος· εἰ δ' οὖν τις εἴη, πολλοῖς πρότερον αὐτῆς
καὶ μᾶλλον προσήκειν ἤ τινι τῶν βασιλέων: ὀρθῶς: ἐπιμέλεια δὲ
ἀνθρωπίνης συμπάσης κοινωνίας οὐδεμία ἂν ἐθελήσειεν ἑτέρα
μᾶλλον καὶ πρᾳοτέρα τῆς βασιλικῆς φάναι καὶ κατὰ πάντων ἀν-
θρώπων ἀρχῆς εἶναι τέχνην: λέγεις ὀρθῶς: μετὰ ταῦτα μέντοι
ὦ Σώκρατες, ἆρ' ἐννοοῦμεν ὅτι πρὸς αὐτῷ δὴ τῷ τέλει συχνὸν αὖ
διημαρτάνομεν: τὸ ποῖον: τόδε· ὡς ἄρ' εἰ καὶ διενοήθημεν ὅτι μά-
λιστα τῆς δίποδος ἀγέλης εἶναι τινὰ θρεπτικὴν τέχνην, οὐδέν
τι μᾶλλον ἡμᾶς ἔδει βασιλικὴν αὐτὴν εὐθὺς καὶ πολιτικὴν ὡς
ἀποτετελεσμένην προσαγορεύειν: τί μήν: πρῶτον μὲν ὃ λέγο-
μεν τοὔνομα μετασκευωρήσασθαι πρὸς τὴν ἐπιμέλειαν μᾶλλον προ-
σαγαγόντας ἢ τὴν τροφήν· ἔπειτα ταύτην τέμνειν· οὐ γὰρ

σμικρᾶς ἂν ἔχοι τμήσεως ἔτι : ποίας : ἧι τὸν μὲν θεῖον ἄν που διειλόμε
θα νομέα χωρὶς καὶ τὸν ἀνθρώπινον ἐπιμελητήν : ὀρθῶς : αὖθις
δέ γε τὴν ἀπονεμηθεῖσαν ἐπιμελητικὴν δίχα τέμνειν ἀναγκαῖον
ἦν : τίνι : τῷ βιαίῳ τε καὶ ἑκουσίῳ : τί δή : καὶ ταύτῃ που τὸ πρό
τερον ἁμαρτάνοντες εὐηθέστερον τοῦ δέοντος εἰς ταὐτὸν βασιλέα καὶ
τύραννον συνέθεμεν ἀνομοιοτάτους ὄντας αὐτούς τε καὶ τὸν τῆς
ἀρχῆς ἑκατέρου τρόπον : ἀληθῆ : νῦν δὲ δέ γε πάλιν ἐπανορθού
μενοι καθάπερ εἶπον τὴν ἀνθρωπίνην ἐπιμελητικὴν δίχα διαιρῶ
μεν τῷ βιαίῳ τε καὶ ἑκουσίῳ : πάνυ μὲν οὖν : καὶ τὴν μέν γέ που
τῶν βιαίων τυραννικήν· τὴν δὲ ἑκούσιον καὶ ἑκουσίων διπόδων ἀ
γελαιοκομικὴν ζῴων προσειπόντες πολιτικήν· τὸν ἔχοντα αὖ
τέχνην ταύτην καὶ ἐπιμέλειαν ὄντως ὄντα βασιλέα. καὶ πολιτικὸν
ἀποφαινώμεθα : καὶ κινδυνεύει γ' ὦ ξένε τελέως οὕτως ἂν ἡμῖν
ἔχειν ἡ περὶ τὸν πολιτικὸν ἀπόδειξις : καλῶς ἂν ὦ σώκρατες
ἡμῖν ἔχοι· δεῖ δὲ μὴ σοὶ μόνῳ ταῦτα ἀλλὰ καὶ μοὶ μετὰ σοῦ κοινῇ συν
δοκεῖν· νῦν δὲ κατά γε τὴν ἐμὴν οὔπω φαίνεται τέλεον ὁ βασιλεὺς
ἡμῖν σχῆμα ἔχειν· ἀλλὰ καθάπερ ἀνδριαντοποιοὶ παρὰ καιρὸν
ἐνίοτε σπεύδοντες πλείω καὶ μείζω τοῦ δέοντος ἕκαστα τῶν ἔρ
γων ἐπεμβαλλόμενοι βραδύνουσι. καὶ νῦν ἡμεῖς ἵνα δὴ πρὸς τῷ
ταχὺ καὶ μεγαλοπρεπῶς δηλώσαιμεν τὸ τῆς ἔμπροσθεν ἁμαρτή
ματα διεξόδου τῷ βασιλεῖ νομίσαντες πρέπειν μεγάλα παραδεί
γματα ποιεῖσθαι· θαυμαστὸν ὄγκον ἀράμενοι τοῦ μύθου μείζονι
τοῦ δέοντος. ἠναγκάσθημεν αὐτοῦ μέρει προσχρήσασθαι· διὸ
μακροτέραν τὴν ἀπόδειξιν πεποιήκαμεν· καὶ πάντως τῷ μύθῳ
τέλος οὐκ ἐπέθεμεν· ἀλλ' ἀτεχνῶς ὁ λόγος ἡμῖν ὥσπερ ζῷον
τὴν ἔξωθεν μὲν περιγραφὴν ἔοικεν ἱκανῶς ἔχειν· τὴν δὲ οἷον
τοῖς φαρμάκοις καὶ τῇ συγκράσει τῶν χρωμάτων ἐνάργειαν
οὐκ ἀπειληφέναι πω· γραφῆς δὲ καὶ συμπάσης χειρουργίας
λέξει καὶ λόγῳ δηλοῦν πᾶν ζῷον μᾶλλον πρέπει τοῖς δυναμένοις
ἕπεσθαι τοῖς δ' ἄλλοις διὰ χειρουργιῶν : τοῦτο μὲν ὀρθῶς· ὅ
πῃ δὲ ἡμῖν οὔπω φῂς ἱκανῶς εἰρῆσθαι δήλωσον : χαλεπὸν ὦ
δαιμόνιε μὴ παραδείγμασι χρώμενον ἱκανῶς ἐνδείκνυσθαί τι
τῶν μειζόνων· κινδυνεύει γὰρ ἡμῶν ἕκαστος οἷον ὄναρ εἰδὼς
ἅπαντα αὖ πάλιν ὥσπερ ὕπαρ ἀγνοεῖν : πῶς τοῦτ' εἶπες : καὶ

μάλ' ἀτόπως ἔοικά γε ἐν τῷ παρόντι κινήσας τὸ περὶ τῆς ἐπιστή-
μης πάθος ἐν ἡμῖν: τί δή: παραδείγματος ὦ μακάριε αὖ μοι καὶ
τὸ παράδειγμα αὐτὸ δεδέηκεν: τί οὖν λέγε μηδὲν ἐμοῦ ἕνεκα ἀπο-
κνῶν: λεκτέον ἐπειδὴ καὶ σύ γε ἕτοιμος ἀκολουθεῖν· τοὺς γάρ που
παῖδας ἴσμεν ὅταν ἄρτι γραμμάτων ἔμπειροι γίγνωνται: τὸ ποῖον:
ὅτι τῶν στοιχείων ἕκαστον ἐν ταῖς βραχυτάταις καὶ ῥᾴσταις τῶν
συλλαβῶν ἱκανῶς διαισθάνονται καὶ τἀληθῆ φράζειν περὶ ἐκεῖνα
δυνατοὶ γίγνονται: πῶς γὰρ οὔ: ταὐτὰ δέ γε ταῦτα ἐν ἄλλαις ἀμ-
φιγνοοῦντες πάλιν δόξῃ τε ψεύδονται καὶ λόγῳ: πάνυ μὲν οὖν:
ἆρ' οὖν οὐχ ὧδε ῥᾷστον καὶ κάλλιστον ἐπάγειν αὐτοὺς ἐπὶ τὰ μήπω
γιγνωσκόμενα: πῶς ἄν: ἀνάγειν πρῶτον ἐπ' ἐκεῖνα ἐν οἷς ταὐ-
τὰ ταῦτα ὀρθῶς ἐδόξαζον· ἀνάγοντας δέ· τιθέναι παρὰ τὰ
μήπω γιγνωσκόμενα καὶ παραβάλλοντας ἐνδεικνύναι τὴν αὐ-
τὴν ὁμοιότητα καὶ φύσιν ἐν ἀμφοτέραις οὖσιν ταῖς συμπλο-
καῖς μέχριπερ ἂν πᾶσι τοῖς ἀγνοουμένοις τὰ δοξαζόμενα
ἀληθῶς παρατιθέμενα δειχθῇ· δειχθέντα δὲ παραδείγματα
οὕτω γιγνόμενα ποιήσῃ τῶν στοιχείων πάντων ἕκαστον ἐν πά-
σαις ταῖς συλλαβαῖς· τὸ μὲν ἕτερον ὡς τῶν ἄλλων ἕτερον ὄν· τὸ δὲ
ταὐτὸν ὡς ταὐτὸν ἀεὶ κατὰ ταὐτὰ ἑαυτῷ προσαγορεύεσθαι: παν-
τάπασι μὲν οὖν: οὐκοῦν τοῦτο μὲν ἱκανῶς συνειλήφαμεν ὅτι
παραδείγματός γ' ἐστὶ τότε γένεσις ὁπόταν ὂν ταὐτὸν ἐν ἑτέρῳ δι-
εσπασμένῳ δοξαζόμενον ὀρθῶς καὶ συναχθὲν περὶ ἑκάτερον·
καὶ συνάμφω μίαν ἀληθῆ δόξαν ἀποτελῇ: φαίνεται: θαυμά-
ζοιμεν ἂν οὖν εἰ ταὐτὸν τοῦτο ἡμῶν ἡ ψυχὴ φύσει περὶ τὰ τῶν πάν-
των στοιχεῖα πεπονθυῖα· τοτὲ μὲν ὑπ' ἀληθείας περὶ ἓν ἕκα-
στον ἔν τισι συνίσταται· τοτὲ δὲ περὶ ἅπαντα ἐν ἑτέροις αὖ φέρεται·
καὶ τὰ μὲν αὐτῶν ἁμῇ γέ πῃ τῶν συγκράσεων ὀρθῶς δοξάζει·
μετατιθέμενα δ' εἰς τὰς τῶν πραγμάτων μακρὰς καὶ μὴ ῥᾳδίους
συλλαβὰς ταὐτὰ ταῦτα πάλιν ἀγνοεῖ: καὶ θαυμαστόν γε οὐδέν:
πῶς γὰρ ἂν ὦ φίλε δύναιτό τις ἀρχόμενος ἀπὸ δόξης ψευδοῦς·
ἐπί τι τῆς ἀληθείας καὶ μικρὸν μέρος ἀφικόμενος κτήσασθαι
φρόνησιν: σχεδὸν οὐδαμῶς: οὐκοῦν ταῦτα εἰ ταύτῃ πέφυ-
κεν οὐδὲν ἂν ἡ πλημμελοῖμεν ἂν ἐγώ τε καὶ σύ· πρῶτον μὲν ἐ-
πιχειρήσαντες ὅλου παραδείγματος ἰδεῖν τὴν φύσιν ἐν σμι-

κροῖς κατὰ μέρος ἄλλοις παραδείγματι· μὴ γὰρ δὴ αὐτὰ μέλλομεν ἐπὶ τὸ τοῦ
βασιλέως μέγιστον ὂν ταὐτὸν εἶδος ἀπ' ἐλαττόνων φέροντες τινῶν δεῖν
διὰ παραδείγματος ἐπιχειρεῖν αὖ τὴν τῶν κατὰ πόλιν θεραπείαν τέ-
χνῃ γνωρίζειν εἶναι, ἵν' ὕπαρ ἀντ' ὀνείρατος ἡμῖν γίγνηται: πάνυ μὲν οὖν
ὀρθῶς: πάλιν δὴ τὸν ἔμπροσθεν λόγον ἀναληπτέον. ὡς ἐπειδήπερ τῷ βασι-
λικῷ γένει τῆς περὶ τὰς πόλεις ἐπιμελείας ἀμφισβητοῦσι μυρίοι·
δεῖ δὴ πάντας ἀποχωρίζειν τούτους καὶ μόνον ἐκεῖνον λείπειν· καὶ
πρὸς τοῦτο δὴ παραδείγματος ἔφαμεν δεῖν τινος ἡμῖν: καὶ μάλα: τί δῆτα
παράδειγμα τίς ἂν ἔχον τὴν αὐτὴν πολιτικὴν πραγματείαν σμι-
κρότατον παραθέμενος ἱκανῶς ἂν εὕροι τὸ ζητούμενον· βούλει πρὸς
Διός, ὦ Σώκρατες, εἰ μή τι πρόχειρον ἕτερον ἔχομεν, ἀλλ' οὖν τήν γε ὑ-
φαντικὴν προελώμεθα· καὶ ταύτην εἰ δοκεῖ μὴ πᾶσαν. ἀποχρήσει
γὰρ ἴσως ἡ περὶ τὰ ἐκ τῶν ἐρίων ὑφάσματα· τάχα γὰρ ἂν ἡμῖν καὶ τοῦ-
το τὸ μέρος αὐτῆς μαρτυρήσειεν προαιρεθὲν ὃ βουλόμεθα: τί γὰρ οὔ:
τί δῆτα οὐ καθάπερ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν τέμνοντες μέρη μερῶν ἕκαστον
διῃρούμεθα· καὶ νῦν περὶ ὑφαντικὴν ταὐτὸν τοῦτο ἐδράσαμεν καὶ κατὰ
δύναμιν ὅτι μάλιστα διὰ βραχέων ταχὺ πάντ' ἐπελθόντες. πάλιν ἤλθο-
μεν ἐπὶ τὸ νῦν χρήσιμον: πῶς λέγεις: αὐτὴν τὴν διέξοδον ἀποκρι-
σίν σοι ποιήσομαι: κάλλιστ' εἶπες: ἔστι τοίνυν πάντα ἡμῖν ὁπόσα δη-
μιουργοῦμεν καὶ κτώμεθα· τὰ μὲν ἕνεκα τοῦ ποιεῖν· τὰ δὲ τοῦ μὴ
πάσχειν ἀμυντήρια· καὶ τῶν ἀμυντηρίων τὰ μὲν ἀλεξιφάρμακα καὶ
θεῖα καὶ ἀνθρώπινα. τὰ δὲ προβλήματα· τῶν δὲ προβλημάτων
τὰ μὲν πρὸς τὸν πόλεμον ὁπλίσματα. τὰ δὲ φράγματα· καὶ τῶν φρα-
γμάτων τὰ μὲν παραπετάσματα. τὰ δὲ πρὸς χειμῶνας καὶ καύμα-
τα ἀλεξητήρια· τῶν δὲ ἀλεξητηρίων τὰ μὲν στεγάσματα. τὰ δὲ σκε-
πάσματα· καὶ τῶν σκεπασμάτων ὑποπετάσματα μὲν ἄλλα. περι-
καλύμματα δὲ ἕτερα· περικαλυμμάτων δὲ· τὰ μὲν ὁλόσχιστα. σύν-
θετα δὲ ἕτερα· τῶν δὲ συνθέτων τὰ μὲν τρητά. τὰ δὲ ἄνευ τρήσεως
συνδετά· καὶ τῶν ἀτρήτων τὰ μὲν νευρίνα φυτῶν ἐκ γῆς. τὰ δὲ τρίχι-
να· τῶν δὲ τριχίνων τὰ μὲν ὕδασι καὶ γῇ κολλητά. τὰ δὲ αὐτὰ αὑτοῖς
συνδετά· τούτοις δὴ τοῖς ἐκ τῶν αὐτῶν συνδουμένοις ἐργασθεῖσιν
ἀμυντηρίοις καὶ σκεπάσμασι τὸ μὲν ὄνομα ἱμάτια ἐκαλέσαμεν· τὴν
δὲ τῶν ἱματίων μάλιστα ἐπιμελουμένην τέχνην ὥσπερ τότε τὴν τῆς πό-
λεως πολιτικὴν εἴπομεν. οὕτω καὶ νῦν ταύτην προσείπωμεν αὖ

αὐτοῦ τοῦ πράγματος ἱματιουργικήν· φῶμεν δὲ καὶ ὑφαντικὴν ὅσον
ἐστὶ τῇ τῆς ἱματιουργίας ἐργασίᾳ μέγιστον μόριον, μηδὲν διαφέρειν πλὴν
ὀνόματι ταύτης τῆς ἱματιουργικῆς, καθάπερ κἀκεῖ τότε τὴν βασιλ-
ικὴν τῆς πολιτικῆς : ὀρθότατά γε : τὸ μετὰ τοῦτο δὴ συλλογισώμεθα
ὅτι τὴν ἱματίων ὑφαντικὴν οὕτω ῥηθεῖσαν τάχ' ἄν τις ἱκανῶς εἰρῆσθαι
δόξειεν, μὴ δυνάμενος συννοεῖν ὅτι τῶν μὲν ἐγγὺς συνέργων οὔπω
διώρισται, πολλῶν δὲ ἑτέρων συγγενῶν ἀφώρισται : ποίων εἰπὲ συγ-
γενῶν : οὐχ ἑπόμενος τοῖς λεχθεῖσιν ὡς φαίνῃ· πάλιν οὖν ὡς ἔοικεν ἐπαν-
ιτέον ἀρχόμενον ἀπὸ τελευτῆς· εἰ γὰρ συννοεῖς τὴν οἰκειότητα,
τὴν μὲν διετέμομεν ἀπ' αὐτῆς νῦν δή, τὴν τῶν στρωμάτων σύνθεσιν περι-
βολῇ χωρίζοντες καὶ ὑποβολῇ : μανθάνω : καὶ μὴν τὴν ἐκ λίνων
καὶ σπάρτων καὶ πάντων ὅσα φυτῶν ἄρτι νεῦρα κατὰ λόγον εἴπομεν
δημιουργίαν πᾶσαν ἀφείλομεν· τήν τε αὖ πιλητικὴν ἀφωρισάμεθα
καὶ τὴν τῇ τρήσει καὶ ῥαφῇ χρωμένην σύνθεσιν, ἧς ἡ πλείστη σκυτοτο-
μική : πάνυ μὲν οὖν : καὶ τοίνυν τὴν τῶν ὁλοσχίστων σκεπασμάτων
θεραπείαν δερματουργικὴν καὶ τὰς τῶν στεγασμάτων, ὅσα τε ἐν οἰκο-
δομικῇ καὶ ὅλῃ τεκτονικῇ καὶ ἐν ἄλλαις τέχναις ῥευμάτων στεκτικαὶ
γίγνονται, συμπάσας ἀφείλομεν, ὅσαι τε περὶ τὰς κλοπὰς καὶ τὰς βιαίους
πράξεις διακωλυτικὰ ἔργα παρέχονται τέχναι φραγμάτων, περί
τε τὴν τῆς πωματουργίας οὖσαι καὶ τὰς τῶν θυρωμάτων πήξεις τῆς
γομφωτικῆς ἀπονενεμημέναι μόρια τέχνης· τήν τε ὁπλοποιικὴν
ἀπετεμόμεθα, μεγάλης καὶ παντοίας τῆς προβληματουργικῆς τμῆμα
οὖσαν δυνάμεως· καὶ δὴ καὶ τὴν μαγευτικὴν τὴν περὶ τὰ ἀλεξιφάρ-
μακα κατ' ἀρχὰς εὐθὺς διωρισάμεθα σύμπασαν, καὶ λελοίπαμεν, ὡς
δόξαιμεν ἄν, αὐτὴν τὴν ζητηθεῖσαν ἀμυντικὴν χειμώνων ἐρεοῦν
προβλημάτων ἐργαστικήν, ὄνομα δὲ ὑφαντικὴν λεχθεῖσαν : ἔοικε
γὰρ οὖν : ἀλλ' οὐ τέλεον ὦ παῖ τοῦτο λεγόμενον· ἡ γὰρ ἐν ἀρ-
χῇ τῆς ἱματίων ἐργασίας ἁπτομένη τοὐναντίον ὑφῇ δρᾶν φαί-
νεται : πῶς : τὸ μὲν τῆς ὑφῆς συμπλοκή τίς ἐστί που : ναί : τὸ δέ γε
τῶν συνεστώτων καὶ συμπεπιλημένων διαλυτική : τὸ ποῖον δή : τὸ τῆς
τοῦ ξαίνοντος τέχνης ἔργον· ἢ τὴν ξαντικὴν τολμήσομεν ὑφαντι-
κὴν καὶ τὸν ξάντην ὡς ὄντα ὑφάντην καλεῖν : οὐδαμῶς : καὶ μὴν
τήν γε αὖ στήμονος ἐργαστικὴν καὶ κρόκης εἴ τις ὑφαντικὴν προσα-
γορεύει, παράδοξόν τε καὶ ψεῦδος ὄνομα λέγει : πῶς γὰρ οὔ : τί

δὲ κναφευτικὴν σύμπασαν καὶ τὴν ἀκεστικὴν πότερα μηδεμίαν ἐπι-
μέλειαν μηδέ τιν᾽ αὖ θεραπείαν ἐσθῆτος φῶμεν· ἢ καὶ ταύτας πάσας
ὡς ὑφαντικὰς λέξομεν: οὐδαμῶς: ἀλλὰ μὴν τῆς γε θεραπείας
ἀμφισβητήσουσιν αὗται ξύμπασαι καὶ τῆς γενέσεως τῆς τῶν ἱματί-
ων τῇ τῆς ὑφαντικῆς δυνάμει, μεγίστην μὲν μέρος ἐκείνῃ διδοῦ-
σαι· μεγάλα δὲ καὶ σφίσιν αὐταῖς ἀπονέμουσαι: πάνυ γε: πρὸς
τοίνυν ταύταις ἔτι τὰς τῶν ἐργαλείων δημιουργοὺς τέχνας δι᾽ ὧν
ἀποτελεῖται τὰ τῆς ὑφῆς ἔργα δοκεῖν χρὴ τό γε συναιτίας ἅμα
προσποιήσασθαι παντὸς ὑφάσματος: ὀρθότατα: πότερον οὖν
ἡμῖν ὁ περὶ τῆς ὑφαντικῆς λόγος, οὗ προειλόμεθα μέρους, ἱκανῶς
ἔσται διωρισμένος· ἐὰν ἄρ᾽ αὐτὴν τῶν ἐπιμελειῶν ὁπόσαι περὶ τὴν
ἐρεᾶν ἐσθῆτα, καλλίστην καὶ μεγίστην πασῶν τιθῶμεν· ἢ λέγοι-
μεν μὲν ἄν τι ἀληθές, οὐ μὴν σαφές γε οὐδὲ τέλεον πρὶν ἂν καὶ ταύτας
αὐτῆς πάσας περιέλωμεν: ὀρθῶς: οὐκοῦν μετὰ ταῦτα ποιητέον
ὃ λέγομεν, ἵν᾽ ἑξῆς ἡμῖν ὁ λόγος ἴῃ: πῶς δ᾽ οὔ: πρῶτον μὲν τοί-
νυν δύο τέχνας οὔσας περὶ πάντα τὰ δρώμενα θεασώμεθα: τί-
νας: τὴν μὲν γενέσεως οὖσαν συναίτιον· τὴν δ᾽ αὐτὴν αἰτίαν:
πῶς: ὅσαι μὲν τὸ πρᾶγμα αὐτὸ μὴ δημιουργοῦσι, ταῖς δὲ δημιουρ-
γούσαις ὄργανα παρασκευάζουσιν· ὧν μὴ παραγενομένων οὐ-
κ ἄν ποτε ἐργασθείη τὸ προστεταγμένον ἑκάστῃ τῶν τεχνῶν· ταύ-
τας μὲν συναιτίους· τὰς δὲ αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἀπεργαζομένας
αἰτίας: ἔχει γοῦν λόγον: μετὰ τοῦτο δὴ τὰς μὲν περί τε ἀτράκτους
καὶ κερκίδας καὶ ὁπόσα ἄλλα ὄργανα τῆς περὶ τὰ ἀμφιέσματα γενέ-
σεως κοινωνεῖ· πάσας συναιτίους εἴπωμεν· τὰς δὲ αὐτὰ θερα-
πευούσας καὶ δημιουργούσας αἰτίας: ὀρθότατα: τῶν αἰτίων δὴ
πλυντικὴν μὲν καὶ ἀκεστικὴν καὶ πᾶσαν τὴν περὶ ταῦτα θεραπευτι-
κὴν πολλῆς οὔσης τῆς κοσμητικῆς τοὐνταῦθα αὐτῆς μόριον
εἰκὸς μάλιστα περιλαμβάνειν ὀνομάζοντας πᾶσαν τῇ τέχνῃ τῇ κνα-
φευτικῇ: καλῶς: καὶ μὴν ξαντικήν τε καὶ νηστικὴν καὶ πάντα αὖ τὰ
περὶ τὴν ποίησιν αὐτὴν τῆς ἐσθῆτος ἧς λέγομεν μέρη· μία τις ἐστὶ
τέχνη τῶν ὑπὸ πάντων λεγομένων ἡ ταλασιουργική: πῶς γὰρ οὔ:
τῆς δὴ ταλασιουργικῆς δύο τμήματόν ἐστον· καὶ τούτοιν ἑκάτερον
ἅμα δυοῖν πεφύκατον τέχναιν μέρη: πῶς: τὸ μὲν ξαντικὸν καὶ
τὸ τῆς κερκιστικῆς ἥμισυ· καὶ ὅσα τὰ συγκείμενα ἀπ᾽ ἀλλήλων ἀ-

φίστησιν πᾶν τοῦτο ὡς ἓν φράζειν τῆς ταλασιουργίας αὐτῆς ἐστί που
καὶ μεγάλα τινὲ κατὰ πάντα ἦμιν ἤστην τέχνα ἡ συγκριτική τε καὶ διακριτι
κή: ναί: τῆς τοίνυν διακριτικῆς ἥ τε ξαντικὴ καὶ τὰ νῦν δὴ ῥηθέντα
ἅπαντά ἐστιν· ἡ γὰρ ἐν ἐρίοις τε καὶ στήμοσι διακριτικὴ κερκίδι μὲν ἄλ
λον τρόπον γιγνομένη χερσὶ δὲ ἕτερον ἔσχεν ὅσα ἀρτίως ὀνόματα
ἐρρήθη: πάνυ μὲν οὖν: αὖθις δὴ πάλιν συγκριτικῆς μόριον ἅμα καὶ
ταλασιουργίας ἐν αὐτῇ γιγνόμενον λάβωμεν· ὅσα δὲ τῆς διακριτι
κῆς ἦν αὐτόθι μεθίωμεν σύμπαντα δίχα τέμνοντες τὴν ταλασιουργί
αν διακριτικῷ τε καὶ συγκριτικῷ τμήματι: διῃρήσθω: τὸ συγκρι
τικὸν τοίνυν αὖ σοι καὶ ταλασιουργικὸν ἅμα μόριον ὦ σώκρατες δια
ρετέον εἴπερ ἱκανῶς μέλλομεν τὴν προρρηθεῖσαν ὑφαντικὴν αἱρή
σειν: οὐκοῦν χρή: χρὴ μὲν οὖν καὶ λέγωμέν γε αὐτῆς τὸ μὲν εἶναι στρε
πτικὸν τὸ δὲ συμπλεκτικόν: ἆρ' οὖν μανθάνω· δοκεῖς γάρ μοι τὸ περὶ τὴν
τοῦ στήμονος ἐργασίαν λέγειν στρεπτικόν: οὐ μόνον γε ἀλλὰ καὶ κρό
κης ἢ γένεσιν ἄστροφόν τινα αὐτῆς εὑρήσομεν: οὐδαμῶς: διόρισαι
δὴ καὶ τούτοιν ἑκάτερον· ἴσως γὰρ ὁ διορισμὸς ἔγκαιρος ἄν σοι γέ
νοιτο: πῆι: τῆιδε· τῶν περὶ ξαντικὴν ἔργων μηκυνθέντος καὶ σχὸν πλά
τος λέγομέν τι εἶναι κάταγμά τι: ναί: τούτου δὴ τὸ μὲν ἀτράκτῳ τε στρα
φὲν καὶ στερεὸν νῆμα γενόμενον στήμονα μὲν φάθι τὸ νῆμα· τὴν δὲ
ἀπευθύνουσαν αὐτὸ τέχνην εἶναι στημονονητικήν: ὀρθῶς: ὅσα
δέ γε αὖ τὴν μὲν συστροφὴν χαύνην λαμβάνει τῇ δὲ τοῦ στήμονος ἐμπλέ
ξει πρὸς τὴν τῆς γνάψεως ὁλκὴν ἐμμέτρως τὴν μαλακότητα ἴσχει
ταῦτ' ἄρα κρόκην μὲν τὰ νηθέντα· τὴν δὲ ἐπιτεταγμένην αὐτοῖς εἶναι
τέχνην τὴν κροκονητικὴν φῶμεν: ὀρθότατα: καὶ μὴν τό γε τῆς ὑ
φαντικῆς μέρος ὃ προυθέμεθα παντί που δῆλον ἤδη· τὸ γὰρ συγκρι
τικῆς τῆς ἐν ταλασιουργίᾳ μόριον ὅταν εὐθυπλοκίᾳ κρόκης καὶ
στήμονος ἀπεργάζηται πλέγμα τὸ μὲν πλεχθὲν σύμπαν ἐσθῆτα
ἐρεᾶν τὴν δ' ἐπὶ τούτῳ τέχνην οὖσαν προσαγορεύομεν ὑφαντικήν:
ὀρθότατα: εἶεν· τί δή ποτε οὖν οὐκ εὐθὺς ἀπεκρινάμεθα
πλεκτικὴν εἶναι κρόκης καὶ στήμονος ὑφαντικήν· ἀλλὰ περιήλθο
μεν ἐν κύκλῳ πάμπολλα διοριζόμενοι μάτην: οὐκοῦν ἔμοιγε
ὦ ξένε μάτην οὐδὲν τῶν ῥηθέντων ἔδοξε ῥηθῆναι· καὶ θαυμα
στόν γε οὐδὲν ἀλλὰ τάχ' ἂν ὦ μακάριε δόξειεν· πρὸς δὴ τὸ νόσημα τὸ
τοιοῦτον ἂν ἄρα πολλάκις ὕστερον ἐπίῃ· θαυμαστὸν γὰρ οὐδὲν

λόγον ἀκούσαντι ἂν προσήκοντα περὶ πάντων τῶν τοιούτων ῥηθῆναι:
λέγε μόνον: πρὸς τὸν τοίνυν ἃ δεῖ μὲν πᾶσαν τήν τε ὑπερβολὴν
καὶ τὴν ἔλλειψιν, ἵνα κατὰ λόγον ἐπαινῶμεν καὶ ψέγωμεν τὰ μακρό-
τερα τοῦ δέοντος ἑκάστοτε λεγόμενα· καὶ τἀναντία περὶ τὰς τοιάσ-
δε διατριβάς: οὐκοῦν χρὴ περὶ δὴ τούτων αὐτῶν ὁ λόγος ἡμῖν
οἶμαι γιγνόμενος. ὀρθῶς ἂν γίγνοιτο: τίνων: μήκους τε πέρι
καὶ βραχύτητος καὶ πάσης ὑπεροχῆς τε καὶ ἐλλείψεως. ἡ γάρ που
μετρητικὴ περὶ πάντ᾽ ἐστὶ ταῦτα: ναί: διέλωμεν τοίνυν αὐτὴν δύο
μέρη· δεῖ γὰρ δὴ πρὸς ὃ νῦν σπεύδομεν: λέγοις ἂν τὴν διαίρεσιν ὅπῃ:
τῇδε· τὸ μὲν κατὰ τὴν πρὸς ἄλληλα μεγέθους καὶ σμικρότητος κοι-
νωνίαν· τὸ δὲ κατὰ τὴν τῆς γενέσεως ἀναγκαίαν οὐσίαν: πῶς
λέγεις: ἆρ᾽ οὐ κατὰ φύσιν δοκεῖ σοι τὸ μεῖζον μηδενὸς ἑτέρου δεῖν
μεῖζον λέγειν ἢ τοῦ ἐλάττονος· καὶ τοὔλαττον αὖ τοῦ μείζονος
ἔλαττον, ἄλλου δὲ μηδενός: ἔμοιγε: τί δαί; τὴν τοῦ μετρίου φύσιν
ὑπερβάλλον καὶ ὑπερβαλλόμενον ὑπ᾽ αὐτῆς ἐν λόγοις εἴτε καὶ ἐν
ἔργοις, ἆρ᾽ οὐκ αὖ λέξομεν ὡς ὄντως γιγνόμενον ἐν ᾧ καὶ διαφέ-
ρουσι μάλιστα ἡμῶν οἵ τε κακοὶ καὶ οἱ ἀγαθοί: φαίνεται: διττὰς
ἄρα ταύτας οὐσίας καὶ κρίσεις τοῦ μεγάλου καὶ τοῦ σμικροῦ θετέ-
ον· ἀλλ᾽ οὐχ ὡς ἔφαμεν ἄρτι πρὸς ἄλληλα μόνον δεῖν· ἀλλ᾽ ὥσπερ νῦν εἴ-
ρηται μᾶλλον· τὴν μὲν πρὸς ἄλληλα ῥητέον· τὴν δ᾽ αὖ πρὸς τὸ μέτριον·
οὗ δὲ ἕνεκα μαθεῖν ἆρ᾽ ἂν βουλοίμεθα: τί μήν: εἰ πρὸς μηδὲν ἕτε-
ρον τὴν τοῦ μείζονος ἐάσει τις φύσιν ἢ πρὸς τοὔλαττον. οὐκ ἔσται
ποτὲ πρὸς τὸ μέτριον. ἢ γάρ: οὕτως: οὐκοῦν τὰς τέχνας τε αὐτὰς
καὶ τἄργα αὐτῶν σύμπαντα διολοῦμεν τούτῳ τῷ λόγῳ· καὶ δὴ καὶ
τὴν ζητουμένην νῦν πολιτικὴν καὶ τὴν ῥηθεῖσαν ὑφαντικὴν ἀφα-
νιοῦμεν· ἅπασαι γὰρ αἱ τοιαῦταί που τὸ τοῦ μετρίου πλέον καὶ ἔ-
λαττον οὐχ ὡς οὐκ ὂν ἀλλ᾽ ὡς ὂν χαλεπὸν περὶ τὰς πράξεις παρα-
φυλάττουσι· καὶ τούτῳ δὴ τῷ τρόπῳ τὸ μέτρον σῴζουσαι πάν-
τα ἀγαθὰ καὶ καλὰ ἀπεργάζονται: τί μήν: οὐκοῦν ἂν τὴν πολι-
τικὴν ἀφανίσωμεν. ἄπορος ἡμῖν ἡ μετὰ τοῦτο ἔσται ζήτησις τῆς
βασιλικῆς ἐπιστήμης: καὶ μάλα: πότερον οὖν καθάπερ ἐν τῷ
σοφιστῇ προσηναγκάσαμεν εἶναι τὸ μὴ ὄν, ἐπειδὴ κατὰ τοῦτο διέ-
φυγεν ἡμᾶς ὁ λόγος. οὕτω καὶ νῦν τὸ πλέον αὖ καὶ ἔλαττον μετρη-
τὰ προσαναγκαστέον γίγνεσθαι μὴ πρὸς ἄλληλα μόνον. ἀλλὰ καὶ

πρὸς ἄλληλα τοῦ μετρίου γένεσιν· οὐ γὰρ δὴ δυνατόν γε οὔτε πολιτικὸν οὔ-
τ' ἄλλον τινὰ τῶν περὶ τὰς πράξεις ἐπιστήμονα ἀναμφισβητήτως
γεγονέναι τούτου μὴ συνομολογηθέντος: ὁ ν. σω. οὐκοῦν καὶ νῦν ὅτι
μάλιστα χρὴ ταὐτὸν ποιεῖν: ξε. πλέον ὦ σώκρατες ἔτι τοῦτο τὸ ἔρ-
γον ἢ 'κεῖνο· καίτοι κἀκείνου γε μεμνήμεθα τὸ μῆκος ὅσον ἦν· ἀλ-
λ' ὑποτίθεσθαι μὲν τὸ τοιόνδε περὶ αὐτῶν καὶ μάλα δίκαιον: τὸ
ποῖον: ὡς ἄρα ποτὲ δεήσει τοῦ νῦν λεχθέντος πρὸς τὴν περὶ αὐτὸ τἀ-
κριβὲς ἀπόδειξιν· ὅτι δὲ πρὸς τὰ νῦν καλῶς καὶ ἱκανῶς δείκνυ-
ται, δοκεῖ μοι βοηθεῖν μεγαλοπρεπῶς ἡμῖν οὗτος ὁ λόγος· ὡς
ἄρα ἡγητέον ὁμοίως τὰς τέχνας πάσας εἶναι, μεῖζόν τε ἅμα καὶ
ἔλαττον μετρεῖσθαι μὴ πρὸς ἄλληλα μόνον· ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν τοῦ
μετρίου γένεσιν· τούτου τε γὰρ ὄντος ἐκεῖνά ἐστι· κἀκείνων οὐ-
σῶν ἔστι καὶ τοῦτο· μὴ δὲ ὄντος ποτέρου τούτων οὐδέτερον αὐτῶν
ἔσται ποτέ: τοῦτο μὲν ὀρθῶς: ἀλλὰ τί δὴ τὸ μετὰ τοῦτο: δῆλον ὅ-
τι διαιροῖμεν ἂν τὴν μετρητικὴν καθάπερ ἐρρήθη ταύτῃ δίχα τέ-
μνοντες· ἓν μὲν τιθέντες αὐτῆς μόριον συμπάσας τέχνας ὁπό-
σαι τὸν ἀριθμὸν καὶ μήκη καὶ βάθη καὶ πλάτη καὶ ταχυτῆτας
πρὸς τοὐναντίον μετροῦσιν· τὸ δὲ ἕτερον ὁπόσαι πρὸς τὸ μέτριον καὶ
τὸ πρέπον καὶ τὸν καιρὸν καὶ τὸ δέον καὶ πάνθ' ὁπόσα εἰς τὸ μέσον
ἀπῳκίσθη τῶν ἐσχάτων: καὶ μέγα γε ἑκάτερον τμῆμα εἶπες
καὶ πολὺ διαφέρον ἀλλήλοιν: ὃ γὰρ ἐνίοτε ὦ σώκρατες οἰόμενοι
δή τι σοφὸν φράζειν πολλοὶ τῶν κομψῶν λέγουσιν ὡς ἄρα μετρητι-
κὴ περὶ πάντ' ἐστὶ τὰ γιγνόμενα· τοῦτ' αὐτὸ τὸ νῦν λεχθὲν ὂν τυγχά-
νει· μετρήσεως μὲν γὰρ δή τινα τρόπον πάνθ' ὁπόσα ἔντεχνα μετεί-
ληφεν· διὰ δὲ τὸ μὴ κατ' εἴδη συνειθίσθαι σκοπεῖν διαιρουμένους
ταῦτά τε τοσοῦτον διαφέροντα συμβάλλουσιν εὐθὺς εἰς ταὐτὸν ὅ-
μοια νομίσαντες· καὶ τοὐναντίον αὖ τούτου δρῶσιν ἕτερα· οὐ κατὰ
μέρη διαιροῦντες· δέον ὅταν μὲν τὴν τῶν πολλῶν τις πρότερον
αἴσθηται κοινωνίαν μὴ προαφίστασθαι πρὶν ἂν ἐν αὐτῇ τὰς δια-
φορὰς ἴδῃ πάσας ὁπόσαιπερ ἐν εἴδεσι κεῖνται· τὰς δὲ αὖ παντο-
δαπὰς ἀνομοιότητας ὅταν ἐν πλήθεσιν ὀφθῶσιν μὴ δυνατὸν εἶ-
ναι δυσωπούμενον παύεσθαι πρὶν ἂν σύμπαντα τὰ οἰκεῖα ἐντὸς
μιᾶς ὁμοιότητος ἕρξας γένους τινὸς οὐσίᾳ περιβάληται·
ταῦτα μὲν οὖν ἱκανῶς περί τε τούτων καὶ περὶ τῶν ἐλλείψεων καὶ

ὑπὲρ ἱκανῶς ἀρκείσθω· φυλάττωμεν δὲ μόνον ὅτι δύο γένη περὶ αὐ-
τὰ ἐξεύρηται τῆς μετρητικῆς· καὶ ἃ φαμὲν αὐτὰ εἶναι μεμνώμεθα:
μεμνησόμεθα: μετὰ τοῦτον δὴ τὸν λόγον ἕτερον προσδεξώμεθα.
περί τε αὐτῶν τῶν ζητουμένων καὶ περὶ πάσης τῆς ἐν τοῖς τοιοῖσ-
δε λόγοις διατριβῆς: τὸν ποῖον: εἴ τις ἀνέροιτο ἡμᾶς τὴν περὶ
γράμματα συνουσίαν τῶν μανθανόντων ὁπόταν τις ὁτιοῦν ὄνομα
ἐρωτηθῇ τίνων ἐστὶ γραμμάτων πότερον αὐτῷ τότε φῶμεν γίγνε-
σθαι τὴν ζήτησιν ἑνὸς ἕνεκα μᾶλλον τοῦ προβληθέντος ἢ τοῦ περὶ
πάντα τὰ προβαλλόμενα γραμματικωτέρῳ γίγνεσθαι: δῆλον ὅ-
τι τοῦ περὶ ἅπαντα: τί δ᾽ αὖ νῦν ἡμῖν ἡ περὶ τοῦ πολιτικοῦ ζήτησις
ἕνεκα αὐτοῦ τούτου προβέβληται μᾶλλον. ἢ τοῦ περὶ πάντα διαλεκτι-
κωτέροις γίγνεσθαι: καὶ τοῦτο δῆλον ὅτι τοῦ περὶ πάντα: ἦ που
τόν γε τῆς ὑφαντικῆς λόγον αὐτῆς ταύτης ἕνεκα θηρεύειν οὐ-
δεὶς ἂν ἐθελήσειεν νοῦν ἔχων· ἀλλ᾽ οἶμαι τοὺς πλείστους λέληθεν
ὅτι τοῖς μὲν τῶν ὄντων ῥᾳδίως καταμαθεῖν αἰσθηταί τινες ὁ-
μοιότητες πεφύκασιν ἃς οὐδὲν χαλεπὸν δηλοῦν ὅταν αὐτῶν τις
βουληθῇ τῷ λόγον αἰτοῦντι περί του μὴ μετὰ πραγμάτων ἀλλὰ
χωρὶς λόγου ῥᾳδίως ἐνδείξασθαι· τοῖς δ᾽ αὖ μεγίστοις οὖσι
καὶ τιμιωτάτοις. οὐκ ἔστιν εἴδωλον οὐδὲν πρὸς τοὺς ἀνθρώπους
εἰργασμένον ἐναργῶς οὗ δειχθέντος τὴν τοῦ πυνθανομένου
ψυχὴν ὁ βουλόμενος ἀποπληρῶσαι πρὸς τῶν αἰσθήσεών τινα
προσαρμόττων ἱκανῶς πληρώσει· διὸ δεῖ μελετᾶν λόγον ἑκά-
στου δυνατὸν εἶναι δοῦναι καὶ δέξασθαι· τὰ γὰρ ἀσώματα κάλλιστα
ὄντα καὶ μέγιστα. λόγῳ μόνον ἄλλῳ δὲ οὐδενὶ σαφῶς δείκνυται·
τούτων δὲ ἕνεκα πάντ᾽ ἐστὶ τὰ νῦν λεγόμενα· ῥᾴων δ᾽ ἐν τοῖς ἐ-
λάττοσιν ἡ μελέτη παντὸς πέρι μᾶλλον ἢ περὶ τὰ μείζω: κάλλ-
ιστ᾽ εἶπες: ὧν τοίνυν χάριν ἅπανθ᾽ ἡμῖν ταῦτ᾽ ἐρρήθη περὶ τούτων
μνησθῶμεν: τίνων: ταύτης οὐχ ἥκιστα αὐτῆς ἕνεκα τῆς δυσχε-
ρείας ἣν περὶ τὴν μακρολογίαν τὴν περὶ τὴν ὑφαντικὴν ἀπε-
δεξάμεθα δυσχερῶς καὶ τὴν περὶ τοῦ παντὸς ἀνάλιξιν· καὶ
τὴν τοῦ σοφιστοῦ περὶ τῆς τοῦ μὴ ὄντος οὐσίας ἐννοοῦντες ὡς
ἔσχεν μῆκος πλέον· καὶ ἐπὶ τούτοις δὴ πᾶσιν ἐπεπλήξαμεν ἡμῖν
αὐτοῖς· δείσαντες μὴ περίεργα ἅμα καὶ μακρὰ λέγοιμεν· ἵ-
ν᾽ οὖν εἰσαῦθις μηδὲν πάσχωμεν τοιοῦτον τούτων ἕνεκα πάντων

μοι ἱκανῶς εἰρῆσθαι φάθι: ταῦτα δ' ἀρκεῖ μόνον: λέγω τοίνυν ὅ-
τι χρὴ δὴ μεμνημένους ἐμέ τε καὶ σὲ τῶν νῦν εἰρημένων τόν τε ψό-
γον ἑκάστοτε καὶ ἔπαινον ποιεῖσθαι βραχύτητος ἅμα καὶ μή-
κους ὧν ἂν ἀεὶ πέρι λέγωμεν, μὴ πρὸς ἄλληλα τὰ μήκη κρίνον-
τας· ἀλλὰ κατὰ τὸ τῆς μετρητικῆς μέρος ὃ τότε ἔφαμεν δεῖν
μεμνῆσθαι πρὸς τὸ πρέπον: ὀρθῶς: οὐ τοίνυν οὐδὲ πρὸς τοῦτο
πάντα· οὔτε γὰρ πρὸς ἡδονὴν μήκους ἁρμόττοντος οὐδὲν
προσδεησόμεθα, πλὴν εἰ πάρεργόν τι· τό τε αὖ πρὸς τὴν τοῦ
προβληθέντος ζήτησιν, ὡς ἂν ῥᾷστα καὶ τάχιστα εὕροιμεν
δεύτερον· ἀλλ' οὐ πρῶτον ὁ λόγος ἀγαπᾶν παραγγέλλει· πολὺ
δὲ μάλιστα καὶ πρῶτον τὴν μέθοδον αὐτὴν τιμᾶν τοῦ κατ' εἴδη
δυνατὸν εἶναι διαιρεῖν· καὶ δὴ καὶ λόγον ἄν τε παμμήκης λεχθεὶς
τὸν ἀκούσαντα εὑρετικώτερον ἀπεργάζηται, τοῦτον σπουδά-
ζειν καὶ τῷ μήκει μηδὲν ἀγανακτεῖν, ἄν τ' αὖ βραχύτερος ὡσαύ-
τως· ἔτι δ' αὖ πρὸς τούτοις τὸν περὶ τὰς τοιάσδε συνουσίας ψέ-
γοντα λόγων μήκη καὶ τὰς ἐν κύκλῳ περιόδους οὐκ ἀποδεχό-
μενον, ὅτι χρὴ τὸν τοιοῦτον μὴ πάνυ ταχὺ μηδ' εὐθὺς οὕτω μεθι-
έναι ψέξαντα μόνον ὡς μακρὰ τὰ λεχθέντα· ἀλλὰ καὶ προσα-
ποφαίνειν οἴεσθαι δεῖν ὡς βραχύτερα ἂν γενόμενα τοὺς συν-
όντας ἀπεργάζοιτο διαλεκτικωτέρους καὶ τῆς τῶν ὄντων λό-
γῳ δηλώσεως εὑρετικωτέρους· τῶν δὲ ἄλλων καὶ πρὸς ἄλ-
λ' ἄττα ψόγων καὶ ἐπαίνων μηδὲν φροντίζειν μηδὲ τὸ παράπαν
ἀκούειν δοκεῖν τῶν τοιούτων λόγων· καὶ τούτων μὲν ἅλις, εἰ καὶ
σοὶ ταύτῃ ξυνδοκεῖ· πρὸς δὲ δὴ τὸν πολιτικὸν ἴωμεν πάλιν, τῆς
προρρηθείσης ὑφαντικῆς αὐτῷ φέροντες τὸ παράδειγμα:
καλῶς εἶπες, καὶ ποιῶμεν ἃ λέγεις: οὐκοῦν ἀπό γε τῶν πολ-
λῶν ὁ βασιλεὺς ὅσαι σύννομοι, μᾶλλον δὲ ἀπὸ πασῶν τῶν περὶ
τὰς ἀγέλας διακεχώρισται· λοιπαὶ δὲ φαμὲν αἱ κατὰ πόλιν
αὐτὴν τῶν τε ξυναιτίων καὶ τῶν αἰτίων, ἃς πρώτας ἀπ' ἀλλήλων
διαιρετέον: ὀρθῶς: οἶσθ' οὖν ὅτι χαλεπὸν αὐτὰς τεμεῖν δίχα;
τὸ δ' αἴτιον, ὡς οἶμαι, προϊοῦσιν οὐχ ἧττον ἔσται καταφανές: οὐ-
κοῦν χρὴ δρᾶν οὕτως: κατὰ μέλη τοίνυν αὐτὰς οἷον ἱερεῖον
διαιρώμεθα, ἐπειδὴ δίχα ἀδυνατοῦμεν· δεῖ γὰρ εἰς τὸν ἐγγύ-
τατα ὅτι μάλιστα τέμνειν ἀριθμὸν ἀεί: πῶς οὖν ποιῶμεν νῦν;

τῶν μέν: ὡς ἄντικρυς ἔμπροσθεν ὅσαι παρέχονται ὄργανα περὶ τὴν ὑφαν-
τικὴν πάσας δ' ὅσους τότε ἐτίθεμεν ὡς συναιτίους: ναί: καὶ νῦν δὴ ταῦ-
τ' ὃν μὲν τοῦτο εἶδος μᾶλλον ἢ τὸ θεῖον ποιητέον· ὅσα γὰρ σμικρὸν ἢ μέγα τι
δημιουργοῦσι κατὰ πόλιν ὄργανον θετέον ἅπαντα ταῦτα ὡς ὄντα
συναίτια· ἄνευ γὰρ τούτων οὐκ ἄν ποτε γένοιτο πόλις οὐδὲ πολιτι-
κή· τούτων δ' αὖ βασιλικῆς ἔργον τέχνης οὐδέν που θήσομεν: οὐ γάρ:
καὶ μὴν δὴ χαλεπὸν ἐπιχειροῦμεν δρᾶν ἀποχωρίζοντες τοῦτο ἀπὸ τῶν
ἄλλων τὸ γένος· ὅτι γὰρ οὖν τῶν ὄντων ὡς ἔστιν ἕν γέ τινος ὄργανον
ὁτιοῦν φάσκοντα εἰρηκέναι τι δοκεῖν πιθανόν· ὅμως δ' ἕτερον αὖ τῶν ἐν πόλει
κτημάτων εἴπωμεν τόδε: τὸ ποῖον: ὡς οὐκ ἔστι ταύτην τὴν δύναμιν
ἔχον· οὐ γὰρ ἐπὶ γενέσεως αἰτίᾳ πήγνυται καθάπερ ὄργανον, ἀλλ' ἕ-
νεκα τοῦ δημιουργηθέντος σωτηρίας: τὸ ποῖον: τοῦτο ὃ δὴ ξηροῖς
καὶ ὑγροῖς παντοδαπὸν εἶδος ἐργασθὲν ἀγγεῖον μιᾷ κλήσει προ-
σφθεγγόμεθα καὶ μάλα γε συχνὸν εἶδος καὶ τῇ ζητουμένῃ γ' ὡς
οἶμαι προσῆκον οὐδὲν ἀτεχνῶς ἐπιστήμῃ: πῶς γὰρ οὔ: τούτων δὴ
τρίτον ἕτερον εἶδος κτημάτων πάμπολυ κατιδεῖν δεῖ, πεζὸν καὶ ἔνυ-
δρον καὶ πολυπλανὲς καὶ ἀπλανές· καὶ τίμιον καὶ ἄτιμον· ἓν δὲ ὄνο-
μα ἔχον διότι πᾶν ἕνεκά τινος ἐφέδρας ἐπὶ θᾶκος αὐτῷ τινι γιγνό-
μενον: τὸ ποῖον: ὄχημα αὐτό που λέγομεν, οὐ πάνυ πολιτικῆς
ἔργον· ἀλλὰ μᾶλλον πολὺ τεκτονικῆς καὶ κεραμικῆς καὶ χαλκοτυπι-
κῆς: μανθάνω: τί δὲ τέταρτον; ἆρ' ἕτερον εἶναι τούτων λεκτέον ἐν ᾧ
τὰ πλεῖστά ἐστι τῶν πάλαι ῥηθέντων, ἐσθής τε σύμπασα καὶ τῶν ὅ-
πλων τὸ πολὺ καὶ τείχη πάντα θ' ὅσα γήϊνα περιβλήματα καὶ λί-
θινα καὶ μυρία ἕτερα· προβλήματος δὲ ἕνεκα συμπάντων αὐτῶν εἰργα-
σμένων, δικαιότατ' ἂν ὅλον προσαγορεύοιτο πρόβλημα· καὶ πολ-
λῷ μᾶλλον τέχνης οἰκοδομικῆς ἔργον καὶ ὑφαντικῆς τὸ πλεῖστον
νομίζοιτ' ἂν ὀρθότερον ἢ πολιτικῆς: πάνυ μὲν οὖν: πέμπτον δὲ ἆρ' ἂν
ἐθέλοιμεν τὸ περὶ τὸν κόσμον καὶ γραφικὴν θεῖναι καὶ ὅσα ταύτῃ
προσχρώμενα καὶ μουσικῇ μιμήματα τελεῖται, πρὸς τὰς ἡδονὰς
μόνον ἡμῶν ἀπειργασμένα· δικαίως δ' ἂν ὀνόματι περιληφθέντα
ἑνί: ποίῳ: παίγνιόν πού τι λέγεται: τί μήν: τοῦτο τοίνυν τούτοις
ἓν ὄνομα ἅπασι πρέψει προσαγορευθέν· οὐ γὰρ σπουδῆς οὐδὲν αὐ-
τῶν χάριν, ἀλλὰ παιδιᾶς ἕνεκα πάντα δρᾶται: καὶ τοῦτο σχεδόν τι
μανθάνω: τὸ δὲ πᾶσι τούτοις σώματα παρέχον, ἐξ ὧν καὶ ἐν οἷς

δημιουργοῦσιν ὁπόσαι τῶν τεχνῶν νῦν εἴρηνται παντοδαπὸν εἶδος
πολλῶν ἑτέρων τεχνῶν ἔκγονον ὄν· ἆρ' οὐχ ἕκτον θήσομεν: ποῖον
δὴ λέγεις: χρυσόν τε καὶ ἄργυρον καὶ πάνθ' ὁπόσα μεταλλεύεται· καὶ
ὅσα δρυοτομικὴ καὶ κουρὰ σύμπασα τέμνουσα παρέχει τεκτονικῆι
καὶ πλεκτικῆι· καὶ ἔτι φλοιστικὴ φυτῶν τε καὶ ἐμψύχων δέρματα σωμά-
των περιαιροῦσα σκυτοτομικὴ καὶ ὅσαι περὶ τὰ τοιαῦτά εἰσιν τέχναι·
καὶ φελλῶν καὶ βύβλων καὶ δεσμῶν ἐργαστικαὶ παρέσχον δημιουργεῖν
σύνθετα ἐκ μὴ συντιθεμένων εἴδη γενῶν· ἓν δὲ αὐτὸ προσαγορεύω-
μεν πᾶν τὸ πρωτογενὲς ἀνθρώποις κτῆμα καὶ ἀσύνθετον καὶ βασι-
λικῆς ἐπιστήμης οὐδαμῶς ἔργον ὄν: καλῶς: τὴν δὴ τῆς τροφῆς
κτῆσιν καὶ ὅσα εἰς τὸ σῶμα συγκαταμιγνύμενα ἑαυτῶν μέρεσι
μέρη σώματος εἰς θεραπείαν τινὰ δύναμιν εἴληχε· λεκτέον
ἕβδομον ὀνομάσαντας αὐτὸ σύμπαν ἡμῶν εἶναι τροφὸν εἰ μή τι καλ-
λιον ἔχομεν ἄλλο θέσθαι· γεωργικῆι δὲ καὶ θηρευτικῆι καὶ γυμναστι-
κῆι καὶ ἰατρικῆι καὶ μαγειρικῆι πᾶν ὑποτιθέντες ὀρθότερον ἀπο-
δώσομεν ἢ τῆι πολιτικῆι: πῶς γὰρ οὔ: σχεδὸν τοίνυν ὅσα ἔ-
χεται κτήσεως πλὴν τῶν ἡμέρων ζώων ἐν τούτοις ἑπτά οἶμαι γέ-
νεσιν εἴρηται· σκόπει δέ· ἦν γὰρ δικαιότατα μὲν ἂν τεθὲν κατ' ἀρ-
χὰς τὸ πρωτογενὲς εἶδος· μετὰ δὲ τοῦτο ὄργανον· ἀγγεῖον· ὄχη-
μα· πρόβλημα· παίγνιον· θρέμμα· παραλείπομεν δ' εἴ τι μὴ μέγα
λέληθεν εἴς τι τούτων δυνατὸν ἁρμόττειν οἷον ἡ τοῦ νομίσματος ἰ-
δέα καὶ σφραγίδων καὶ παντὸς χαρακτῆρος· γένος γὰρ ἐν αὐ-
τοῖς ταῦτα οὐδὲν ἔχει μέγα συννομον· ἀλλὰ τὰ μὲν εἰς κόσμον· τὰ
δ' εἰς ὄργανα· βίαι μὲν ὅμως δὲ πάντως ἑλκόμενα συμφωνήσει·
τὰ δὲ περὶ ζώων κτῆσιν τῶν ἡμέρων πλὴν δούλων ἡ πρότερον
ἀγελαιοτροφικὴ διαμερισθεῖσα· πάντ' εἰληφυῖα ἀναφαίνεται: πά-
νυ μὲν οὖν: τὸ δὲ δὴ δούλων καὶ πάντων ὑπηρετῶν λοιπὸν ἐν οἷς που
καὶ μαντεύομαι τοὺς περὶ αὐτὸ τὸ πλέγμα ἀμφισβητοῦντας τῶι βα-
σιλεῖ καταφανεῖς γενήσεσθαι καθάπερ τοῖς ὑφάνταις τότε τοὺς
περὶ τὸ νήθειν τε καὶ ξαίνειν καὶ ὅσα ἄλλα εἴπομεν· οἱ δὲ ἄλλοι πάν-
τες ὡς συναίτιοι λεχθέντες ἅμα τοῖς ἔργοις τοῖς νῦν δὴ ῥηθεῖ-
σιν ἀνήλωνται καὶ ἀπεχωρίσθησαν ἀπὸ βασιλικῆς τε καὶ πολιτι-
κῆς πράξεως: ἐοίκασι γοῦν: ἴθι δὴ σκεψώμεθα τοὺς λοιποὺς
προσελθόντες ἐγγύθεν ἵνα αὐτοὺς εἰδῶμεν βεβαιότερον: οὐκοῦν

Perge ad p. 352

τῶν πράξεων: καὶ σφόδρα γε: μῶν οὖν οὐ τἀναντία λέγοντες ἢ περὶ
ἑκάτερα τοῦτο φθεγγόμεθα: πῶς: ὅσ᾽ ἡσυχαῖα ἀποφαίνομεν ἑκάστοτε
καὶ σωφρονικά· περί τε διάνοιαν πραττόμενα ἀγασθέντες· καὶ κατὰ
τὰς πράξεις αὖ βραδέα καὶ μαλακά· καὶ ἔτι περὶ φωνὰς γιγνόμενα
λεῖα καὶ βαρέα· καὶ πᾶσαν ῥυθμικὴν κίνησιν καὶ ὅλην μοῦσαν ἐν και-
ρῷ βραδυτῆτι προσχρωμένην· οὐ τὸ τῆς ἀνδρείας ἀλλὰ τὸ τῆς κοσμι-
ότητος ὄνομα ἐπιφέρομεν αὐτοῖς σύμπασιν: ἀληθέστατα: καὶ μὴν
ὁπόταν αὖτε ἀμφότερα γίγνηται· ταῦθ᾽ ἡμῖν ἀκαίρως μεταβαλόντες
ἑκάτερα αὐτῶν ψέγοντες ἐπὶ τἀναντία πάλιν ἀπονέμοντες τοῖς ὀ-
νόμασιν: πῶς: ὀξύτερα μὲν αὐτὰ γιγνόμενα τοῦ καιροῦ· καὶ θάτ-
τω καὶ σκληρότερα φαινόμενα καὶ ὑβριστικὰ καὶ μανικὰ λέγοντες·
τὰ δὲ βραδύτερα καὶ μαλακώτερα δειλὰ καὶ βλακικά· καὶ σχεδὸν ὡς
τὸ πολὺ· ταύτας τε καὶ τὴν σώφρονα φύσιν καὶ τὴν ἀνδρείαν τὴν τῶν ἐ-
ναντίων οἷον πολεμίας διαλαχούσας στάσιν ἰδέας· οὔτ᾽ ἀλλήλαις
μιγνυμένας ἐφευρίσκομεν ἐν ταῖς περὶ τὰ τοιαῦτα πράξεσιν· ἔτι τε
τοὺς ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτὰς ἴσχοντας διαφερομένους ἀλλήλοις ὀ-
ψόμεθα ἐὰν μεταδιώκωμεν: ποῦ δὴ λέγεις: ἐν πᾶσί τε δὴ τούτοις
οἷς νῦν εἴπομεν ὡς εἰκός τε ἐν ἑτέροις πολλοῖς· κατὰ γὰρ οἶμαι
τὴν αὐτῶν ἑκατέροις συγγένειαν· τὰ μὲν ἐπαινοῦντες ὡς οἰκεῖα
σφέτερα· τὰ δὲ τῶν διαφόρων ψέγοντες ὡς ἀλλότρια· πολλὴν εἰς
ἔχθραν ἀλλήλοις καὶ πολλῶν πέρι καθίστανται: κινδυνεύουσι:
παιδιὰ τοίνυν αὕτη γέ τις ἡ διαφορὰ τούτων ἐστὶ τῶν εἰδῶν· περὶ δὲ
τὰ μέγιστα νόσος συμβαίνει πασῶν ἐχθίστη γίγνεσθαι ταῖς πόλε-
σιν: περὶ δὴ ποῖα φῄς: περὶ ὅλην ὥσγε εἰκὸς τὴν τοῦ ζῆν παρα-
σκευήν· οἱ μὲν γὰρ δὴ διαφερόντως ὄντες κόσμιοι· τὸν ἥσυχον αἰ-
εὶ βίον ἕτοιμοι ζῆν αὐτοὶ καθ᾽ αὑτοὺς μόνοι τὰ σφέτερ᾽ αὐτῶν πράττον-
τες· οἴκοι τε πρὸς ἅπαντας οὕτως ὁμιλοῦντες καὶ πρὸς τὰς ἔξω-
θεν πόλεις ὡσαύτως ἕτοιμοι πάντα ὄντες τρόπον τινὰ ἄγειν εἰρή-
νην· καὶ διὰ τὸν ἔρωτα δὴ τοῦτον ἀκαιρότερον ὄντα ἢ χρὴ ὅταν
ἃ βούλωνται πράττωσιν ἔλαθον αὐτοί τε ἀπολέμως ἴσχοντες
καὶ τοὺς νέους ὡσαύτως διατιθέντες· ὄντες δ᾽ αἰεὶ τῶν ἐπιτιθε-
μένων· ἐξ ὧν οὐκ ἐν πολλοῖς ἔτεσιν αὐτοὶ καὶ παῖδες καὶ σύμπασα
ἡ πόλις ἀντ᾽ ἐλευθέρων πολλάκις ἔλαθον αὐτοὺς γενόμενοι δοῦ-
λοι: χαλεπὸν εἶπες καὶ δεινὸν πάθος: τί δ᾽ οἱ πρὸς τὴν ἀνδρείαν

μᾶλλον ῥέποντες· ἆρ' οὐκ ἐπὶ πόλεμον ἀεί τινα τὰς αὑτῶν συντείνοντες
τὰς πόλεις διὰ τὴν τοῦ τοιούτου σφοδροτέραν τοῦ δέοντος ἐπι-
θυμίαν εἰς ἔχθραν πολλοῖς καὶ δυνατοῖς καταστάντες ἢ πάμπαν
διώλεσαν ἢ δούλας αὖ καὶ ὑποχειρίους τοῖς ἐχθροῖς ὑπέθεσαν
τὰς αὑτῶν πατρίδας: ἔστι καὶ ταῦτα: πῶς οὖν μὴ φῶμεν ἐν τούτοις
ἀμφότερα ταῦτα γένη πολλὴν πρὸς ἄλληλα ἀεὶ καὶ τὴν μεγίστην ἴ-
σχειν ἔχθραν καὶ στάσιν: οὐδαμῶς ὡς οὐ φήσομεν: οὐκοῦν ὅπερ ἐ-
πεσκοποῦμεν κατ' ἀρχάς, ἀνηυρήκαμεν ὅτι μόρια ἀρετῆς οὐ σμικρὰ
ἀλλήλοις διαφέρεσθον φύσει· καὶ δὴ καὶ τοὺς ἴσχοντας δρᾶτον τὸ αὐτὸ
τοῦτο: κινδυνεύετον: τόδε τοίνυν αὖ λάβωμεν: τὸ ποῖον: εἴ τις ἄρα τῶν
συνθετικῶν ἐπιστημῶν πρᾶγμα ὁτιοῦν τῶν αὑτῆς ἔργων, κἂν εἰ τὸ φαυ-
λότατον, ἑκοῦσα ἐκ μοχθηρῶν καὶ χρηστῶν τινων συνίστησιν· ἢ πᾶσα
ἐπιστήμη πανταχοῦ τὰ μὲν μοχθηρὰ εἰς δύναμιν ἀποβάλλει, τὰ δ' ἐπι-
τήδεια καὶ χρηστὰ λαμβάνει· ἐκ τούτων δὲ καὶ ὁμοίων καὶ ἀνομοίων ὄν-
των πάντα εἰς ἓν αὐτὰ συνάγουσα, μίαν τινὰ δύναμιν καὶ ἰδέαν δημι-
ουργεῖ: τί μήν: οὐδ' ἄρα ἡ κατὰ φύσιν ἀληθῶς οὖσα ἡμῖν πολιτι-
κὴ μή ποτε ἐκ χρηστῶν καὶ κακῶν ἀνθρώπων ἑκοῦσα εἶναι συστήση-
ται πόλιν τινά· ἀλλ' εὔδηλον ὅτι παιδιᾷ μὲν πρῶτον βασανιεῖ· μετὰ δὲ
τὴν βάσανον αὖ τοῖς δυναμένοις παιδεύειν καὶ ὑπηρετεῖν πρὸς
τοῦτ' αὐτὸ παραδώσει, προστάττουσα καὶ ἐπιστατοῦσα αὐτή· καθά-
περ ὑφαντικὴ τοῖς τε ξαίνουσι καὶ τοῖς τἆλλα προπαρασκευάζουσιν
ὅσα πρὸς τὴν πλέξιν αὐτῆς συμπαρακολουθοῦσα προστάττει καὶ
ἐπιστατεῖ, τοιαῦτα ἑκάστοις ἐνδεικνῦσα τὰ ἔργα ἀποτελεῖν οἷα
ἂν ἐπιτήδεια ἡγῆται πρὸς τὴν αὑτῆς εἶναι συμπλοκήν: πάνυ μὲν οὖν:
ταὐτὸν δή μοι τοῦθ' ἡ βασιλικὴ φαίνεται τοῖς κατὰ νόμον παιδευταῖς
καὶ τροφεῦσι τὴν τῆς ἐπιστατικῆς αὐτὴ δύναμιν ἔχουσα, οὐκ ἐπι-
τρέψειν ἀσκεῖν ὅτι μή τις πρὸς τὴν αὑτῆς σύγκρασιν ἀπεργαζό-
μενος ἦθος πρέπον ἀποτελεῖ· ταῦτα δὲ μόνα παρακελεύεσθαι
παιδεύειν· καὶ τοὺς μὲν μὴ δυναμένους κοινωνεῖν ἤθους ἀνδρείου
καὶ σώφρονος ὅσα τε ἄλλα ἐστὶ τείνοντα πρὸς ἀρετήν, ἀλλ' εἰς ἀθεό-
τητα καὶ ὕβριν καὶ ἀδικίαν ὑπὸ κακῆς βίᾳ φύσεως ἀπωθουμέ-
νους, θανάτοις τε ἐκβάλλει καὶ φυγαῖς καὶ ταῖς μεγίσταις κολάζουσα
ἀτιμίαις: λέγεται γοῦν πως οὕτως: τοὺς δὲ ἐν ἀμαθίᾳ τε αὖ
καὶ ταπεινότητι πολλῇ κυλινδουμένους εἰς τὸ δουλικὸν ὑποζευγνύ-

συγγενοῦς: ὀρθότατα: τοῖς λοιποῖς τοῖς μὲν ὅσων αἱ φύσεις ἐπὶ τὸ γενναῖον ἱκαναὶ παιδείας τυγχάνουσαι καθίστασθαι καὶ δέξασθαι μετὰ τέχνης σύμμιξιν πρὸς ἀλλήλας τούτων· τὰς μὲν ἐπὶ τὴν ἀνδρείαν μᾶλλον συντεινούσας οἷον στημονοφυὲς νομίσασ' αὐτῶν εἶναι τὸ στερεὸν ἦθος· τὰς δὲ ἐπὶ τὸ κόσμιον πίονί τε καὶ μαλακῷ καὶ κατὰ τὴν εἰκόνα κροκώδει διανήματι προσχρωμένας· ἐναντία δὲ τεινούσας ἀλλήλαις πειρᾶται τοιόνδε τινὰ τρόπον συνδεῖν καὶ συμπλέκειν: ποῖον δή: πρῶτον μὲν κατὰ τὸ συγγενὲς τὸ ἀειγενὲς ὂν τῆς ψυχῆς αὐτῶν μέρος θείῳ συναρμοσαμένη δεσμῷ· μετὰ δὲ τὸ θεῖον τὸ ζωογενὲς αὐτῶν αὖθις ἀνθρωπίνοις: πῶς τοῦτ' εἶπες αὖ: τὴν τῶν καλῶν καὶ δικαίων πέρι καὶ ἀγαθῶν καὶ τῶν τούτοις ἐναντίων ὄντως οὖσαν ἀληθῆ δόξαν μετὰ βεβαιώσεως ὁπόταν ἐν ταῖς ψυχαῖς ἐγγίγνηται θείαν φημὶ ἐν δαιμονίῳ γίγνεσθαι γένει: πρέπει γοῦν οὕτω: τὸν δὴ πολιτικὸν καὶ τὸν ἀγαθὸν νομοθέτην ἆρ' ἴσμεν ὅτι προσήκει μόνον δυνατὸν εἶναι τῇ τῆς βασιλικῆς μούσῃ τοῦτο αὐτὸ ἐμποιεῖν τοῖς ὀρθῶς μεταλαβοῦσι παιδείας οὓς ἐλέγομεν νῦν δή: τὸ γοῦν εἰκός: ὃς δ' ἂν δρᾶν γε ὦ Σώκρατες ἀδυνατῇ τὸ τοιοῦτον μηδέποτε τοῖς νῦν ζητουμένοις ὀνόμασιν αὐτὸν προσαγορεύωμεν: ὀρθότατα: τί οὖν ἀνδρεία ψυχὴ λαμβανομένη τῆς τοιαύτης ἀληθείας ἆρ' οὐχ ἡμεροῦται καὶ τῶν δικαίων μάλιστα οὕτω κοινωνεῖν ἂν ἐθελήσειεν· μὴ μεταλαβοῦσα δὲ ἀποκλίνει μᾶλλον πρὸς θηριώδη τινὰ φύσιν: πῶς δ' οὔ: τί δὲ τὸ τῆς κοσμίας φύσεως ἆρ' οὐ τούτων μὲν μεταλαβὸν τῶν δοξῶν ὄντως σῶφρον καὶ φρόνιμον ὥς γε ἐν πολιτείᾳ γίγνεται· μὴ κοινωνῆσαν δὲ ὧν λέγομεν ἐπονείδιστον εὐηθείας δικαιότατα λαμβάνει φήμην: πάνυ μὲν οὖν: οὐκοῦν συμπλοκὴν καὶ δεσμὸν τοῦτον τοῖς μὲν κακοῖς πρὸς σφᾶς αὐτοὺς καὶ τοῖς ἀγαθοῖς πρὸς τοὺς κακοὺς μηδέποτε μόνιμον φῶμεν γίγνεσθαι μηδέ τινα ἐπιστήμην αὐτῷ σπουδῇ πρὸς τοὺς τοιούτους ἂν χρῆσθαί ποτε: πῶς γάρ: τοῖς δ' εὐγενέσι γενομένοις τ' ἐξ ἀρχῆς ἤθεσι θρεφθεῖσί τε κατὰ φύσιν μόνοις διὰ νόμων ἐμφύεσθαι· καὶ ἐπὶ τούτοις δὴ τοῦτ' εἶναι τέχνῃ φάρμακον καθάπερ εἴπομεν τοῦτον θειότατον εἶναι τὸν σύνδεσμον ἀρετῆς μερῶν φύσεως ἀνομοίων καὶ ἐπὶ τἀναντία φερομένων: ἀληθέστατα: τοὺς μὴν λοιποὺς ὄντας ἀνθρωπίνους δεσμοὺς ὑπάρχοντος τούτου τοῦ θείου σχεδὸν οὐδὲν χαλεπὸν οὔτ' ἐννοεῖν οὔτ' ἐννοήσαντα ἀποτελεῖν: πῶς δὴ καὶ τίνας: τοὺς τῶν

ἐπιγαμιῶν καὶ παίδων κοινωνήσεων καὶ τῶν περὶ τὰς ἰδίας ἐκδόσεις
καὶ γάμους. οἱ γὰρ πολλοὶ τὰ περὶ ταῦτα οὐκ ὀρθῶς συνδοῦνται πρὸς
τὴν τῶν παίδων γέννησιν: τί δή: τὰ μὲν πλούτου καὶ δυνάμεων ἐν τοῖς
τοιούτοις διώγματα τί καὶ τίς ἂν ὡς ἄξια λόγου σπουδάζοι μεμφόμε-
νος: οὐδέν: μᾶλλον δέ γε δίκαιον τῶν περὶ τὰ γένη ποιουμένων ἐπιμέ-
λειαν τούτων πέρι λέγειν εἴ τι μὴ κατὰ τρόπον πράττουσιν: εἰκὸς γὰρ
οὖν: πράττουσι μὲν δὴ οὐδ' ἐξ ἑνὸς ὀρθοῦ λόγου τὴν ἐν τῷ παραχρῆ-
μα διώκοντες ῥᾳστώνην καὶ τῷ τοὺς μὲν προσομοίους αὐτοῖς ἀσπά-
ζεσθαι τοὺς δ' ἀνομοίους μὴ στέργειν πλεῖστον τῇ δυσχερείᾳ μέρος ἀ-
πονέμοντες: πῶς: οἱ μέν που κόσμιοι τὸ σφέτερον αὐτῶν ἦθος ζη-
τοῦσι καὶ κατὰ δύναμιν γαμοῦσί τε καὶ παρὰ τούτων καὶ τὰς ἐκδιδομέ-
νας παρ' αὐτῶν εἰς τοιούτους ἐκπέμπουσι πάλιν. ὡς δ' αὔτως τὸ περὶ
τὴν ἀνδρείαν γένος δρᾷ τὴν αὐτοῦ μεταδιῶκον φύσιν. δέον ποιεῖν
ἀμφότερα τὰ γένη τούτων τοὐναντίον ἅπαν: πῶς καὶ διὰ τί: διότι
πέφυκεν ἀνδρεία τε ἐν πολλαῖς γενέσεσιν ἄμικτος γεννωμένη σώ-
φρονι φύσει. κατὰ μὲν ἀρχὰς ἀκμάζειν ῥώμῃ. τελευτῶσα δὲ ἐξαν-
θεῖν παντάπασι μανίαις: εἰκός: ἡ δὲ αἰδοῦς αὖ λίαν πλήρης ψυ-
χὴ καὶ ἀκέραστος τόλμης ἀνδρείας. ἐπὶ δὲ γενεὰς πολλὰς οὕτω
γεννηθεῖσα νωθεστέρα φύεσθαι τοῦ καιροῦ. καὶ ἀποτελευτῶσα δὴ
παντάπασιν ἀναπηροῦσθαι: καὶ τοῦτ' εἰκὸς οὕτω ξυμβαίνειν: τού-
τους δὴ τοὺς δεσμοὺς ἔλεγον ὅτι χαλεπὸν οὐδὲν ξυνυπάρξαντος
τοῦ περὶ τὰ καλὰ κἀγαθὰ μίαν ἔχειν ἀμφότερα τὰ γένη δόξαν. τοῦ-
το γὰρ ἓν καὶ ὅλον ἐστὶ βασιλικῆς ξυνυφάνσεως ἔργον μηδέποτε ἐᾶν
ἀφίστασθαι σώφρονα ἀπὸ τῶν ἀνδρείων ἤθη. συγκερκίζοντα δὲ ὁμο-
δοξίαις καὶ τιμαῖς καὶ δόξαις καὶ ὁμηρειῶν ἐκδόσεσιν εἰς ἀλλήλους.
λεῖον καὶ τὸ λεγόμενον εὐήτριον ὕφασμα συνάγοντα ἐξ αὐτῶν τὰς
ἐν ταῖς πόλεσιν ἀρχὰς ἀεὶ κοινῇ τούτοις ἐπιτρέπειν: πῶς: οὗ μὲν
ἂν ἑνὸς ἄρχοντος χρεία συμβαίνῃ τὸν ταῦτα ἀμφότερα ἔχοντα αἱ-
ρούμενον ἐπιστάτην. οὗ δ' ἂν πλειόνων τούτων μέρος ἑκατέρων συμ-
μιγνύντα. τὰ μὲν γὰρ σωφρόνων ἀρχόντων ἤθη. σφόδρα μὲν εὐλαβῆ
καὶ δίκαια καὶ σωτήρια. δριμύτητος δὲ καί τινος ἰταμότητος ὀ-
ξείας καὶ πρακτικῆς ἐνδεῖται: δοκεῖ γοῦν δὴ καὶ τάδε: τὰ δ' ἀν-
δρεῖα γε αὖ πρὸς μὲν τὸ δίκαιον καὶ εὐλαβὲς ἐκείνων ἐνδεέστερα.
τὸ δὲ ἐν ταῖς πράξεσιν ἰταμὸν διαφερόντως ἴσχει. πάντα δὲ καλῶς

γίγνεσθαι τὰ περὶ τὰς πόλεις ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ τούτοιν μὴ παραγενομένοιν ἀμφοῖν ἀδύνατον: πῶς γὰρ οὔ: τοῦτο δὴ τέλος ὑφάσματος εὐθυπλοκίᾳ συμπλακὲν γίγνεσθαι φῶμεν πολιτικῆς πράξεως τὸ τῶν ἀνδρείων καὶ σωφρόνων ἀνθρώπων ἦθος ὁπόταν ὁμονοίᾳ καὶ φιλίᾳ κοινὸν συναγαγοῦσα αὐτῶν τὸν βίον ἡ βασιλικὴ τέχνη πάντων μεγαλοπρεπέστατον ὑφασμάτων καὶ ἄριστον ἀποτελέσασα ὥστ' εἶναι κοινὸν τούς τ' ἄλλους ἐν ταῖς πόλεσι πάντας δούλους καὶ ἐλευθέρους ἀμφίσχουσα συνέχῃ τούτῳ τῷ πλέγματι καὶ καθ' ὅσον εὐδαίμονι προσήκει γίγνεσθαι πόλει τούτου μηδαμῇ μηδὲν ἐλλείπουσα ἄρχῃ τε καὶ ἐπιστατῇ: κάλλιστα αὖ τὸν βασιλικὸν ἀπετέλεσας ἄνδρα ἡμῖν ὦ ξένε καὶ τὸν πολιτικόν: ~ πολιτικὸς ἢ περὶ βασιλείας: ~

Γ

ΠΑΡΜΕΝΙΔΗΣ ※ Η ※ ΠΕΡΙ ΙΔΕΩΝ ※ ΛΟΓΙΚΟΣ

Ἐπειδὴ ἀθήναζε οἴκοθεν ἐκ κλαζομενῶν ἀφικόμεθα· κατ' ἀγορὰν ἐνετύχομεν ἀδειμάντῳ τε καὶ γλαύκωνι· καί μου λαβόμενος τῆς χειρὸς ὁ ἀδείμαντος· χαῖρ' ἔφη ὦ κέφαλε· καὶ εἴ του δέῃ τῶν τῇδε ὧν ἡμεῖς δυνατοί, φράζε: ἀλλὰ μὲν δὴ εἶπον ἐγὼ πάρειμί γε ἐπ' αὐτὸ τοῦτο δεησόμενος ὑμῶν: λέγοις ἂν ἔφη τὴν δέησιν: καὶ ἐγὼ εἶπον τῷ ἀδελφῷ ὑμῶν τῷ ὁμομητρίῳ τί ἦν ὄνομα, οὐ γὰρ μέμνημαι· παῖς δέ που ἦν ὅτε τὸ πρότερον ἐπεδήμησα δεῦρο ἐκ κλαζομενῶν· πολὺς δὲ ἤδη χρόνος ἐξ ἐκείνου· τῷ μὲν γὰρ πατρὶ δοκῶ πυριλάμπης ὄνομα: πάνυ γε: αὐτῷ δέ γε: ἀντιφῶν· ἀλλὰ τί μάλιστα πυνθάνῃ:

Οἵδ' εἶπον ἐγὼ πολῖταί τ' ἐμοί, μάλα φιλόσοφοι ἀκηκόασί τε ὅτι οὗτος ὁ ἀντιφῶν πυθοδώρῳ τινὶ ζήνωνος ἑταίρῳ πολλὰ ἐντετύχηκε· καὶ τοὺς λόγους, οὕς ποτε σωκράτης καὶ ζήνων καὶ παρμενίδης διελέχθησαν, πολλάκις ἀκούσας τοῦ πυθοδώρου ἀπομνημονεύει: ἀληθῆ ἔφη λέγεις: τούτων τοίνυν εἶπον δεόμεθα διακοῦσαι: ἀλλ' οὐ χαλεπὸν ἔφη· μειράκιον γὰρ ὢν αὐτοὺς εὖ μάλα διεμελέτησεν· ἐπεὶ νῦν γε κατὰ τὸν πάππον τε καὶ ὁμώνυμον· πρὸς ἱππικῇ τὰ πολλὰ διατρίβει· ἀλλ' εἰ δεῖ ἴωμεν παρ' αὐτόν· ἄρτι γὰρ

ἔνθεν δὲ οἴκαδε οἴχεται· οἰκεῖ δὲ ἐγγὺς ἐν Μελίτῃ· ταῦτα εἰπόντες ἐ-
βαδίζομεν καὶ κατελάβομεν τὸν Ἀντιφῶντα οἴκοι· χαλινόν τινα χαλκεῖ
ἐκδιδόντα σκευάσαι· ἐπειδὴ δὲ ἐκείνου ἀπηλλάγη· οἵ τε ἀδελφοὶ ἔ-
λεγον αὐτῷ ὧν ἕνεκα παρεῖμεν· ἀνεγνώρισέν τέ με ἐκ τῆς προτέ-
ρας ἐπιδημίας· καί με ἠσπάζετο· καὶ δεομένων ἡμῶν διελθεῖν τοὺς
λόγους· τὸ μὲν πρῶτον ὤκνει· πολὺ γὰρ ἔφη ἔργον εἶναι· ἔπειτα μέν-
τοι διηγεῖτο· ἔφη δὲ δὴ ὁ Ἀντιφῶν λέγειν τὸν Πυθόδωρον ὅτι ἀφί-
κοιντό ποτε εἰς Παναθήναια τὰ μεγάλα Ζήνων τε καὶ Παρμενίδης·
τὸν μὲν οὖν Παρμενίδη εὖ μάλα δὴ πρεσβύτην εἶναι σφόδρα πολι-
όν· καλὸν δὲ κἀγαθὸν τὴν ὄψιν· περὶ ἔτη μάλιστα πέντε καὶ ἑξήκοντα·
Ζήνωνα δὲ ἐγγὺς ἐτῶν τετταράκοντα τότε εἶναι· εὐμήκη δὲ καὶ χα-
ρίεντα ἰδεῖν· καὶ λέγεσθαι αὐτὸν παιδικὰ τοῦ Παρμενίδου γεγονέ-
ναι· καταλύειν δὲ αὐτοὺς ἔφη παρὰ τῷ Πυθοδώρῳ ἐκτὸς τείχους
ἐν Κεραμεικῷ· οἷ δὴ καὶ ἀφικέσθαι τόν τε Σωκράτη καὶ ἄλλους τινὰς
μετ' αὐτοῦ πολλούς· ἐπιθυμοῦντας ἀκοῦσαι τῶν τοῦ Ζήνωνος γραμ-
μάτων· τότε γὰρ αὐτὰ πρῶτον ὑπ' ἐκείνων κομισθῆναι· Σωκράτη
δὲ εἶναι τότε σφόδρα νέον· ἀναγιγνώσκειν οὖν αὐτοῖς τὸν Ζήνω-
να αὐτόν· τὸν δὲ Παρμενίδη τυχεῖν ἔξω ὄντα· καὶ εἶναι πάνυ βρα-
χὺ ἔτι λοιπὸν τῶν λόγων ἀναγιγνωσκομένων· ἡνίκα αὐτός τε ἐ-
πεισελθεῖν ἔφη ὁ Πυθόδωρος ἔξωθεν καὶ τὸν Παρμενίδη μετ' αὐ-
τοῦ καὶ Ἀριστοτέλη τὸν τῶν τριάκοντα γενόμενον· καὶ σμίκρ' ἄττα ἔτι
ἐπακοῦσαι τῶν γραμμάτων· οὐ μὴν αὐτός γε· ἀλλὰ καὶ πρότερον
ἀκηκοέναι τοῦ Ζήνωνος· τὸν οὖν Σωκράτη ἀκούσαντα πάλιν τε
κελεῦσαι τὴν πρώτην ὑπόθεσιν τοῦ πρώτου λόγου ἀναγνῶναι·
καὶ ἀναγνωσθείσης· πῶς φάναι ὦ Ζήνων τοῦτο λέγεις· εἰ
πολλά ἐστι τὰ ὄντα ὡς ἄρα δεῖ αὐτὰ ὅμοιά τε εἶναι καὶ ἀνόμοι-
α· τοῦτο δὲ δὴ ἀδύνατον· οὔτε γὰρ τὰ ἀνόμοια ὅμοια· οὔτε τὰ
ὅμοια ἀνόμοια οἷόν τε εἶναι· οὐχ οὕτω λέγεις; οὕτω φάναι τὸν
Ζήνωνα· οὐκοῦν εἰ ἀδύνατον τά τε ἀνόμοια ὅμοια εἶναι καὶ
τὰ ὅμοια ἀνόμοια· ἀδύνατον δὴ καὶ πολλὰ εἶναι· εἰ γὰρ πολλὰ
εἴη· πάσχοι ἂν τὰ ἀδύνατα· ἆρα τοῦτό ἐστιν ὃ βούλονταί σου οἱ
λόγοι· οὐκ ἄλλο τι ἢ διαμάχεσθαι παρὰ πάντα τὰ λεγόμενα ὡς
οὐ πολλά ἐστι· καὶ τούτου αὐτοῦ οἴει σοι τεκμήριον εἶναι ἕκαστον
τῶν λόγων· ὥστε καὶ ἡγῇ τοσαῦτα τεκμήρια παρέχεσθαι ὅσους

περ λόγους γέγραφας, ὡς οὐκ ἔστι πολλά· οὕτω λέγεις· ἢ ἐγὼ οὐ
κ' ὀρθῶς καταμανθάνω; Οὔκ, ἀλλὰ φάναι τὸν Ζήνωνα, καλῶς συ
νῆκας ὅλον τὸ γράμμα ὃ βούλεται. Μανθάνω, εἰπεῖν τὸν Σωκρά
τη, ὦ Παρμενίδη, ὅτι Ζήνων ὅδε, οὐ μόνον τῇ ἄλλῃ σου φιλίᾳ
βούλεται ᾠκειῶσθαι, ἀλλὰ καὶ τῷ συγγράμματι. ταὐτὸν γὰρ γέγραφε τρό
πον τινὰ ὅπερ σύ· μεταβάλλων δὲ ἡμᾶς πειρᾶται ἐξαπατᾶν, ὡς ἕτερόν
τι λέγων. σὺ μὲν γὰρ ἐν τοῖς ποιήμασιν, ἓν φῂς εἶναι τὸ πᾶν· καὶ τούτων
τεκμήρια παρέχῃ καλῶς τε καὶ εὖ· ὅδε δὲ αὖ, οὐ πολλά φησιν εἶναι· τεκ
μήρια δὲ αὐτὸς πάμπολλα, καὶ παμμεγέθη παρέχεται· τὸ οὖν τὸν μὲν
ἓν φάναι, τὸν δὲ μὴ πολλά· καὶ οὕτως ἑκάτερον λέγειν, ὥστε μηδὲν τῶν αὐ
τῶν εἰρηκέναι δοκεῖν, σχεδόν τι λέγοντας ταὐτά, ὑπὲρ ἡμᾶς τοὺς ἄλ
λους, φαίνεται ὑμῖν τὰ εἰρημένα εἰρῆσθαι. Ναί, φάναι τὸν Ζήνωνα, ὦ Σώ
κρατες· σὺ δ' οὖν τὴν ἀλήθειαν τοῦ γράμματος, οὐ πανταχοῦ ᾔσθη
σαι· καίτοι ὥσπερ γε αἱ λάκαιναι σκύλακες, εὖ μεταθεῖς τε καὶ ἰχνεύεις
τὰ λεχθέντα· ἀλλὰ πρῶτον μέν σε τοῦτο λανθάνει, ὅτι οὐ παντάπασιν
οὕτως ἐσεμνύνετο τὸ γράμμα, ὥστε ἅπερ σὺ λέγεις διανοηθὲν γραφῆ
ναι· τοὺς ἀνθρώπους δὲ ἐπικρυπτόμενον, ὥς τι μέγα διαπραττόμενον·
ἀλλὰ σὺ μὲν εἶπες τῶν συμβεβηκότων τι· ἔστι δὲ τό γε ἀληθές, βοήθειά
τις ταῦτα τὰ γράμματα, τῷ Παρμενίδου λόγῳ, πρὸς τοὺς ἐπιχει
ροῦντας αὐτὸν κωμῳδεῖν, ὡς εἰ ἕν ἐστι, πολλὰ καὶ γελοῖα συμβαίνει
πάσχειν τῷ λόγῳ, καὶ ἐναντία αὑτῷ· ἀντιλέγει δὴ οὖν τοῦτο τὸ γράμ
μα πρὸς τοὺς τὰ πολλὰ λέγοντας, καὶ ἀνταποδίδωσι ταὐτὰ καὶ πλεί
ω, τοῦτο βουλόμενον δηλοῦν, ὡς ἔτι γελοιότερα πάσχοι ἂν αὐτῶν ἡ
ὑπόθεσις, εἰ πολλά ἐστιν, ἢ ἡ τοῦ ἓν εἶναι, εἴ τις ἱκανῶς ἐπεξίοι· διὰ
τοιαύτην δὴ φιλονικίαν, ὑπὸ νέου ὄντος ἐμοῦ ἐγράφη· καί τις αὐτὸ
ἔκλεψε γραφέν· ὥστε οὐδὲ βουλεύσασθαι ἐξεγένετο, εἴτ' ἐξοιστέον αὐ
τὸ εἰς τὸ φῶς, εἴτε μή· ταύτῃ οὖν σε λανθάνει, ὦ Σώκρατες· ὅτι οὐχ ὑ
πὸ νέου φιλονικίας οἴει αὐτὸ γεγράφθαι, ἀλλ' ὑπὸ πρεσβυτέρου φι
λοτιμίας· ἐπεὶ ὅπερ γ' εἶπον, οὐ κακῶς ἀπῄκασας. Ἀλλ' ἀποδέχο
μαι, φάναι τὸν Σωκράτη, καὶ ἡγοῦμαι ὡς λέγεις ἔχειν. τόδε δέ μοι εἰπέ·
οὐ νομίζεις εἶναι αὐτὸ καθ' αὑτὸ εἶδός τι ὁμοιότητος· καὶ τῷ τοιούτῳ
αὖ, ἄλλο τι ἐναντίον, ὃ ἔστιν ἀνόμοιον; τούτοιν δὲ δυοῖν ὄντοιν, καὶ ἐμὲ καὶ
σὲ καὶ τἆλλα ἃ δὴ πολλὰ καλοῦμεν μεταλαμβάνειν; καὶ τὰ μὲν τῆς ὁ
μοιότητος μεταλαμβάνοντα, ὅμοια γίγνεσθαι ταύτῃ τε καὶ κατὰ το

σοῦτον ὅσον ἂν μεταλαμβάνῃ· τὰ δὲ τῆς ἀνομοιότητος ἀνόμοια· τὰ δὲ ἀμφοτέρων ἀμφότερα· εἰ δὲ καὶ πάντα ἐναντίων ὄντων ἀμφοτέρων μεταλαμβάνει, καὶ ἔστι τῷ μετέχειν ἀμφοῖν ὅμοιά τε καὶ ἀνόμοια αὐτὰ αὑτοῖς, τί θαυμαστόν; εἰ μὲν γὰρ αὐτὰ τὰ ὅμοιά τις ἀπέφαινεν τὰ ἀνόμοια γιγνόμενα ἢ τὰ ἀνόμοια ὅμοια, τέρας ἂν οἶμαι ἦν· εἰ δὲ τὰ τούτων μετέχοντα ἀμφοτέρων ἀμφότερα ἀποφαίνει πεπονθότα, οὐδὲν ἔμοιγε, ὦ Ζήνων, ἄτοπον δοκεῖ· οὐδέ γε εἰ ἓν ἅπαντα ἀποφαίνει τις τῷ μετέχειν τοῦ ἑνὸς καὶ ταὐτὰ ταῦτα πολλὰ τῷ πλήθους αὖ μετέχειν· ἀλλ' εἰ ὃ ἔστιν ἕν, αὐτὸ τοῦτο πολλὰ ἀποδείξει, καὶ αὖ τὰ πολλὰ δὴ ἕν, τοῦτο ἤδη θαυμάσομαι· καὶ περὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων ὡσαύτως· εἰ μὲν αὐτὰ τὰ γένη τε καὶ εἴδη ἐν αὑτοῖς ἀποφαίνοι τἀναντία ταῦτα πάθη πάσχοντα, ἄξιον θαυμάζειν· εἰ δ' ἐμὲ ἕν τις ἀποδείξει ὄντα καὶ πολλά, τί θαυμαστόν, λέγων, ὅταν μὲν βούληται πολλὰ ἀποφαίνειν, ὡς ἕτερα μὲν τὰ ἐπὶ δεξιά μού ἐστιν, ἕτερα δὲ τὰ ἐπ' ἀριστερά, καὶ ἕτερα μὲν τὰ πρόσθεν, ἕτερα δὲ τὰ ὄπισθεν, καὶ ἄνω καὶ κάτω ὡσαύτως· πλήθους γὰρ οἶμαι μετέχω· ὅταν δὲ ἕν, ἐρεῖ ὡς ἑπτὰ ἡμῶν ὄντων εἷς ἐγώ εἰμι ἄνθρωπος μετέχων καὶ τοῦ ἑνός· ὥστε ἀληθῆ ἀποφαίνει ἀμφότερα· ἐὰν οὖν τις τοιαῦτα ἐπιχειρῇ πολλὰ καὶ ἓν ταὐτὰ ἀποφαίνειν, λίθους καὶ ξύλα καὶ τὰ τοιαῦτα, φήσομεν αὐτὸν πολλὰ καὶ ἓν ἀποδεικνύναι, οὐ τὸ ἓν πολλὰ οὐδὲ τὰ πολλὰ ἕν· οὐδέ τι θαυμαστὸν λέγειν, ἀλλ' ἅπερ ἂν πάντες ὁμολογοῖμεν· ἐὰν δέ τις ὧν νῦν δὴ ἐγὼ ἔλεγον πρῶτον μὲν διαιρῆται χωρὶς αὐτὰ καθ' αὑτὰ τὰ εἴδη, οἷον ὁμοιότητά τε καὶ ἀνομοιότητα καὶ πλῆθος καὶ τὸ ἓν καὶ στάσιν καὶ κίνησιν καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα, εἶτα ἐν ἑαυτοῖς ταῦτα δυνάμενα συγκεράννυσθαι καὶ διακρίνεσθαι ἀποφαίνῃ, ἀγαίμην ἂν ἔγωγ', ἔφη, θαυμαστῶς, ὦ Ζήνων· ταῦτα δὲ ἀνδρείως μὲν πάνυ ἡγοῦμαι πεπραγματεῦσθαι· πολὺ μέντ' ἂν ὧδε μᾶλλον, ὡς λέγω, ἀγασθείην, εἴ τις ἔχοι τὴν αὐτὴν ταύτην ἀπορίαν ἐν αὐτοῖς τοῖς εἴδεσι παντοδαπῶς πλεκομένην, ὥσπερ ἐν τοῖς ὁρωμένοις διήλθετε, οὕτως καὶ ἐν τοῖς λογισμῷ λαμβανομένοις ἐπιδεῖξαι.

Λέγοντος δή, ἔφη ὁ Πυθόδωρος, τοῦ Σωκράτους ταῦτα, αὐτὸς μὲν οἴεσθαι ἐφ' ἑκάστου ἄχθεσθαι τόν τε Παρμενίδην καὶ τὸν Ζήνωνα· τοὺς δὲ πάνυ τε αὐτῷ προσέχειν τὸν νοῦν καὶ θαμὰ εἰς ἀλλήλους βλέποντας μειδιᾶν ὡς ἀγαμένους τὸν Σωκράτη· ὅπερ οὖν καὶ

156

παυσαμένου αὐτοῦ, εἰπεῖν τὸν Παρμενίδην· ὦ Σώκρατες, φάναι, ὡς
ἄξιος εἶ ἄγασθαι τῆς ὁρμῆς τῆς ἐπὶ τοὺς λόγους. καί μοι εἰπέ, αὐ-
τὸς σὺ οὕτω διῄρησαι ὡς λέγεις; χωρὶς μὲν εἴδη αὐτὰ ἄττα, χω-
ρὶς δὲ τὰ τούτων αὖ μετέχοντα; καί τί σοι δοκεῖ εἶναι αὐτὴ ὁμοιό-
της χωρὶς ἧς ἡμεῖς ὁμοιότητος ἔχομεν, καὶ ἓν δὴ καὶ πολλά,
καὶ πάντα ὅσα νυνδὴ Ζήνωνος ἤκουες; ἔμοιγε, φάναι τὸν Σωκρά-
τη. ἦ καὶ τὰ τοιαῦτα, εἰπεῖν τὸν Παρμενίδην, οἷον δικαίου τι εἶδος
αὐτὸ καθ' αὑτὸ καὶ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ καὶ πάντων αὖ τῶν τοιούτων;
ναί, φάναι. τί δ', ἀνθρώπου εἶδος χωρὶς ἡμῶν καὶ τῶν οἷοι ἡμεῖς
ἐσμὲν πάντων, αὐτό τι εἶδος ἀνθρώπου ἢ πυρὸς ἢ καὶ ὕδατος; ἐν
ἀπορίᾳ, φάναι, πολλάκις δή, ὦ Παρμενίδη, περὶ αὐτῶν γέγονα,
πότερα χρὴ φάναι ὥσπερ περὶ ἐκείνων ἢ ἄλλως. ἦ καὶ περὶ τῶνδε,
ὦ Σώκρατες, ἃ καὶ γελοῖα δόξειεν ἂν εἶναι, οἷον θρὶξ καὶ πηλὸς καὶ
ῥύπος, ἢ ἄλλο τι ἀτιμότατόν τε καὶ φαυλότατον, ἀπορεῖς, εἴτε χρὴ
φάναι καὶ τούτων ἑκάστου εἶδος εἶναι χωρίς, ὂν ἄλλο αὖ ἢ ὧν ἡ-
μεῖς μεταχειριζόμεθα, εἴτε καὶ μή; οὐδαμῶς, φάναι τὸν Σωκρά-
τη. ἀλλὰ ταῦτα μέν γε ἅπερ ὁρῶμεν, ταῦτα καὶ εἶναι· εἶδος δέ τι αὐτῶν
οἰηθῆναι εἶναι μὴ λίαν ᾖ ἄτοπον. ἤδη μέντοι ποτέ με καὶ ἔθραξε
μή τι ᾖ περὶ πάντων ταὐτόν· ἔπειτα ὅταν ταύτῃ στῶ, φεύγων οἴχο-
μαι, δείσας μή ποτε εἴς τινα βυθὸν φλυαρίας ἐμπεσὼν διαφθαρῶ·
ἐκεῖσε δ' οὖν ἀφικόμενος, εἰς ἃ νυνδὴ ἐλέγομεν εἴδη ἔχειν, περὶ
ἐκεῖνα πραγματευόμενος διατρίβω. νέος γὰρ εἶ ἔτι, φάναι τὸν Παρ-
μενίδην, ὦ Σώκρατες, καὶ οὔπω σου ἀντείληπται φιλοσοφία ὡς
ἔτι ἀντιλήψεται κατ' ἐμὴν δόξαν, ὅτε οὐδὲν αὐτῶν ἀτιμάσεις. νῦν
δὲ ἔτι πρὸς ἀνθρώπων ἀποβλέπεις δόξας διὰ τὴν ἡλικίαν. τό-
δε δ' οὖν μοι εἰπέ. δοκεῖ σοι, ὡς φῄς, εἶναι εἴδη ἄττα, ὧν τάδε τὰ ἄλλα
μεταλαμβάνοντα τὰς ἐπωνυμίας αὐτῶν ἴσχειν, οἷον ὁμοιότητος
μὲν μεταλαβόντα ὅμοια, μεγέθους δὲ μεγάλα, κάλλους δὲ καὶ δικαι-
οσύνης δίκαιά τε καὶ καλὰ γίγνεσθαι; πάνυ γε, φάναι τὸν Σωκράτη.
οὐκοῦν ἤτοι ὅλου τοῦ εἴδους ἢ μέρους ἕκαστον τὸ μεταλαμβάνον
μεταλαμβάνει; ἢ ἄλλη τις ἂν μετάληψις χωρὶς τούτων γένοιτο; καὶ
πῶς ἄν; εἶπεν. πότερον οὖν δοκεῖ σοι ὅλον τὸ εἶδος ἐν ἑκάστῳ εἶ-
ναι τῶν πολλῶν ἓν ὄν, ἢ πῶς; τί γὰρ κωλύει, φάναι τὸν Σωκράτη, ὦ
Παρμενίδη, ἓν εἶναι; ἓν ἄρα ὂν καὶ ταὐτὸν ἐν πολλοῖς χωρὶς οὖσιν

ἐτάραξεν ἠνώχλησε· εἰς ἔνν... ἐκίνησε τὰς φρένας

ὅλον ἅμα ἐν ἔσται· καὶ οὕτως αὐτὸ αὑτοῦ χωρὶς ἂν εἴη: οὐκ ἄν, εἴ γε φάναι
οἷον εἰ ἡμέρα εἴη μία καὶ ἡ αὐτὴ οὖσα πολλαχοῦ ἅμα ἐστὶ καὶ οὐδέν τι
μᾶλλον αὐτὴ αὑτῆς χωρίς ἐστιν· εἰ οὕτω καὶ ἕκαστον τῶν εἰδῶν ἓν ἐν πᾶσιν
ἅμα ταὐτὸν εἴη: ἡδέως γε φάναι ὦ σώκρατες· ἓν ταὐτὸν ἅμα πολλα-
χοῦ ποιεῖς· οἷον εἰ ἱστίῳ καταπετάσας πολλοὺς ἀνθρώπους· φαίης
ἓν ἐπὶ πολλοῖς εἶναι ὅλον· ἢ οὐ τὸ τοιοῦτον ἡγεῖ λέγειν: ἴσως φά-
ναι: ἦ οὖν ὅλον ἐφ' ἑκάστῳ τὸ ἱστίον εἴη ἄν, ἢ μέρος αὐτοῦ ἄλλο ἐπ' ἄλλῳ:
μέρος: μεριστὰ ἄρα φάναι ὦ σώκρατες ἐστὶν αὐτὰ τὰ εἴδη· καὶ τὰ με-
τέχοντα αὐτῶν μέρους ἂν μετέχοι· καὶ οὐκέτι ἐν ἑκάστῳ ὅλον, ἀλλὰ μέ-
ρος ἑκάστου ἂν εἴη: φαίνεται οὕτω γε: εἰ οὖν ἐθελήσεις ὦ σώκρα-
τες· φάναι τὸ ἓν εἶδος ἡμῖν τῇ ἀληθείᾳ μερίζεσθαι· καὶ ἔτι ἓν ἔσται; οὐ-
δαμῶς εἰπεῖν: ὅρα γὰρ φάναι· εἰ αὐτὸ τὸ μέγεθος μεριεῖς· καὶ ἕκα-
στον τῶν πολλῶν μεγάλων, μεγέθους μέρει, σμικροτέρῳ αὐτοῦ τοῦ
μεγέθους μέγα ἔσται· ἆρα οὐκ ἄλογον φανεῖται: πάνυ γ' ἔφη: τί δαί·
τοῦ ἴσου μέρους ἕκαστον, σμικρὸν ἀπολαβόν τι· ἕξει, ᾧ ἐλάττονι
ὄντι αὐτοῦ τοῦ ἴσου, τὸ ἔχον ἴσον τῳ ἔσται; ἀδύνατον: ἀλλὰ τοῦ σμικροῦ
μέρος τις ἡμῶν ἕξει· τούτου δὲ αὐτοῦ τὸ σμικρὸν μεῖζον ἔσται ἅτε μέ-
ρους ἑαυτοῦ ὄντος. καὶ οὕτω δὴ αὐτὸ τὸ σμικρὸν μεῖζον ἔσται· ᾧ δ' ἂν
προστεθῇ τὸ ἀφαιρεθέν· τοῦτο σμικρότερον ἔσται· ἀλλ' οὐ μεῖζον ἢ
πρίν; οὐκ ἂν γένοιτο φάναι τοῦτό γε: τίνα οὖν τρόπον εἰπεῖν ὦ
σώκρατες· τῶν εἰδῶν σοι τὰ ἄλλα μεταλήψεται· μήτε κατὰ μέρη μήτε
κατὰ ὅλα μεταλαμβάνειν δυνάμενα: οὐ μὰ τὸν δία φάναι οὔ μοι δο-
κεῖ εὔκολον εἶναι τὸ τοιοῦτον, οὐδαμῶς διορίσασθαι: τί δαὶ δή; πρὸς
τόδε πῶς ἔχεις: τὸ ποῖον: οἶμαί σε ἐκ τοῦ τοιοῦδε, ἓν ἕκαστον εἶ-
δος οἴεσθαι εἶναι· ὅταν πόλλ' ἄττα μεγάλα σοι δόξῃ εἶναι· μία τις
ἴσως δοκεῖ ἰδέα ἡ αὐτὴ εἶναι ἐπὶ πάντα ἰδόντι· ὅθεν ἓν τὸ μέγα ἡγεῖ
εἶναι; ἀληθῆ λέγεις φάναι: τί δ' αὐτὸ τὸ μέγα καὶ τἆλλα τὰ μεγάλα
ἐὰν ὡσαύτως τῇ ψυχῇ ἐπὶ πάντα ἴδῃς· οὐχὶ ἕν τι αὖ μέγα φα-
νεῖται, ᾧ ταῦτα πάντα μεγάλα φαίνεσθαι; ἔοικεν: ἄλλο ἄρα εἶδος
μεγέθους ἀναφανήσεται, παρ' αὐτό τε τὸ μέγεθος γεγονὸς καὶ τὰ
μετέχοντα αὐτοῦ· καὶ ἐπὶ τούτοις αὖ πᾶσιν ἕτερον, ᾧ ταῦτα πάντα
μεγάλα ἔσται· καὶ οὐκέτι δὴ ἓν ἕκαστόν σοι τῶν εἰδῶν ἔσται· ἀλλ' ἄπει-
ρα τὸ πλῆθος: ἀλλὰ φάναι ὦ παρμενίδη εἰπεῖν τὸν σωκράτη· μὴ τῶν εἰ-
δῶν ἕκαστον ᾖ τούτων νόημα, καὶ οὐδαμοῦ αὐτῷ προσήκῃ ἐγγί-

γίγνεσθαι ἄλλοθι ἢ ἐν ψυχαῖς· οὕτω γὰρ ἂν ἕν γε ἕκαστον εἴη καὶ οὐκ ἂν ἔτι
πάσχοι ἃ νυνδὴ ἐλέγετο: τί οὖν φάναι ἓν ἕκαστόν ἐστι τῶν νοημάτων·
νόημα δὲ οὐδενός; ἀλλ' ἀδύνατον εἰπεῖν: ἀλλὰ τινός: ναί: ὄντος ἢ
οὐκ ὄντος: ὄντος: οὐχ ἑνός τινος, ὃ ἐπὶ πᾶσιν ἐκεῖνο τὸ νόημα ἐπὸν
νοεῖ μίαν τινὰ οὖσαν ἰδέαν; ναί: εἶτα οὐκ εἶδος ἔσται τοῦτο τὸ
νοούμενον ἓν εἶναι, ἀεὶ ὂν τὸ αὐτὸ ἐπὶ πᾶσιν; ἀνάγκη αὖ φαίνεται:
τί δαὶ δή; εἰπεῖν τὸν παρμενίδην· οὐκ ἀνάγκη ᾗ τἆλλα φῂς τῶν εἰ-
δῶν μετέχειν ἢ δοκεῖ σοι ἐκ νοημάτων ἕκαστον εἶναι καὶ πάντα νοεῖν·
ἢ νοήματα ὄντα ἀνόητα εἶναι: ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο φάναι ἔχει λόγον· ἀλλ' ὦ
παρμενίδη, μάλιστα ἔμοιγε καταφαίνεται ὧδε ἔχειν· τὰ μὲν εἴδη
ταῦτα, ὥσπερ παραδείγματα ἑστάναι ἐν τῇ φύσει· τὰ δὲ ἄλλα τούτοις
ἐοικέναι καὶ εἶναι ὁμοιώματα· καὶ ἡ μέθεξις αὕτη τοῖς ἄλλοις γί-
γνεσθαι τῶν εἰδῶν, οὐκ ἄλλη τις ἢ εἰκασθῆναι αὐτοῖς: εἰ οὖν τι ἔ-
φη ἔοικεν τῷ εἴδει, οἷόν τε ἐκεῖνο τὸ εἶδος μὴ ὅμοιον εἶναι τῷ
εἰκασθέντι, καθ' ὅσον αὐτῷ ἀφωμοιώθη; ἢ ἔστι τις μηχανὴ τὸ ὅμοι-
ον μὴ ὁμοίῳ ὅμοιον εἶναι: οὐκ ἔστι: τὸ δὲ ὅμοιον τῷ ὁμοίῳ ἆρ' οὐ με-
γάλη ἀνάγκη ἑνὸς τοῦ αὐτοῦ εἴδους μετέχειν: ἀνάγκη: οὗ δ' ἂν τὰ
ὅμοια μετέχοντα ὅμοια ᾖ, οὐκ ἐκεῖνο ἔσται αὐτὸ τὸ εἶδος; παντά-
πασι μὲν οὖν: οὐκ ἄρα οἷόν τέ τι τῷ εἴδει ὅμοιον εἶναι οὐδὲ τὸ εἶδος
ἄλλῳ· εἰ δὲ μή, παρὰ τὸ εἶδος ἀεὶ ἄλλο ἀναφανήσεται εἶδος· καὶ ἂν
ἐκεῖνο τῷ ὅμοιον ᾖ, ἕτερον αὖ· καὶ οὐδέποτε παύσεται ἀεὶ καινὸν εἶ-
δος γιγνόμενον ἐὰν τὸ εἶδος τῷ ἑαυτοῦ μετέχοντι ὅμοιον γίγνη-
ται: ἀληθέστατα λέγεις: οὐκ ἄρα ὁμοιότητι τἆλλα τῶν εἰδῶν μετα-
λαμβάνει· ἀλλά τι ἄλλο δεῖ ζητεῖν ᾧ μεταλαμβάνει: ἔοικεν: ὁρᾷς οὖν
φάναι ὦ σώκρατες, ὅση ἡ ἀπορία ἐάν τις ὡς εἴδη ὄντα αὐτὰ καθ' αὑτὰ
διορίζηται; καὶ μάλα: εὖ τοίνυν ἴσθι φάναι ὅτι ὡς ἔπος εἰπεῖν οὐ-
δέπω ἅπτει αὐτῆς, ὅση ἐστὶν ἡ ἀπορία, εἰ ἓν εἶδος ἕκαστον τῶν ὄντων
ἀεί τι ἀφοριζόμενος θήσεις: πῶς δή εἰπεῖν: πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα
φάναι, μέγιστον δὲ τόδε. εἴ τις φαίη μηδὲ προσήκειν αὐτὰ γιγνώσκε-
σθαι ὄντα τοιαῦτα, οἷά φαμεν δεῖν εἶναι τὰ εἴδη· τῷ ταῦτα λέγοντι,
οὐκ ἂν ἔχοι τις ἐνδείξασθαι ὅτι ψεύδεται· εἰ μὴ πολλῶν τύχοι ἔμπει-
ρος ὢν ὁ ἀμφισβητῶν καὶ μὴ ἀφυής, ἐθέλοι δὲ πάνυ πολλὰ καὶ
πόρρωθεν πραγματευομένου τοῦ ἐνδεικνυμένου ἕπεσθαι· ἀλλ' ἀπί-
θανος εἴη ὁ ἀγνῶστα ἀναγκάζων αὐτὰ εἶναι: πῇ δή, ὦ παρμενίδη

δὴ φάναι τὸν σωκράτη· ὅτι ὦ σώκρατες οἶμαι ἂν καὶ σὲ καὶ ἄλλον ὅστις
αὐτήν τινα καθ' αὑτὴν ἑκάστου οὐσίαν τίθεται εἶναι, ὁμολογῆσαι ἂν
πρῶτον μὲν μηδεμίαν αὐτῶν εἶναι ἐν ἡμῖν· πῶς γὰρ ἂν αὐτὴ κα-
θ' αὑτὴν ἔτι εἴη φάναι τὸν σωκράτη· καλῶς λέγεις εἰπεῖν. οὐκοῦν
καὶ ὅσαι τῶν ἰδεῶν πρὸς ἀλλήλας εἰσὶν αἵ εἰσιν αὐταὶ πρὸς αὑτὰς
τὴν οὐσίαν ἔχουσιν, ἀλλ' οὐ πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν εἴτε ὁμοιώματα εἴ-
τε ὅπῃ δή τις αὐτὰ τίθεται ὧν ἡμεῖς μετέχοντες εἶναι ἕκαστα
ἐπονομαζόμεθα· τὰ δὲ παρ' ἡμῖν ταῦτα ὁμώνυμα ὄντα ἐκείνοις
αὐτὰ αὖ πρὸς αὑτά ἐστιν, ἀλλ' οὐ πρὸς τὰ εἴδη καὶ ἑαυτῶν, ἀλλ' οὐκ ἐ-
κείνων ὅσα αὖ ὀνομάζεται οὕτως· πῶς λέγεις φάναι τὸν σω-
κράτη· οἷον φάναι τὸν παρμενίδην εἴ τις ἡμῶν του δεσπότης ἢ δοῦλός
ἐστιν· οὐκ αὐτοῦ δεσπότου δήπου ὅ ἐστι δεσπότης ἐκείνου δοῦλός
ἐστιν· οὐδὲ αὐτοῦ δούλου ὅ ἐστι δοῦλος δεσπότης ὁ δεσπότης· ἀλλ' ἄν-
θρωπος ὢν ἀνθρώπου ἀμφότερα ταῦτ' ἐστίν· αὐτὴ δὲ δεσποτεία
αὐτῆς δουλείας ἐστὶν ὅ ἐστι· καὶ δουλεία ὡσαύτως αὐτὴ δουλεία
αὐτῆς δεσποτείας· ἀλλ' οὐ τὰ ἐν ἡμῖν πρὸς ἐκεῖνα τὴν δύναμιν ἔ-
χει· οὐδὲ ἐκεῖνα πρὸς ἡμᾶς· ἀλλ' ὃ λέγω αὐτὰ αὑτῶν καὶ πρὸς
αὑτὰ ἐκεῖνά τέ ἐστι καὶ τὰ παρ' ἡμῖν ὡσαύτως πρὸς αὑτά· ἢ οὐ μαν-
θάνεις ὃ λέγω· πάνυ γ' εἰπεῖν τὸν σωκράτη μανθάνω· οὐκοῦν καὶ
ἐπιστήμη φάναι αὐτὴ μὲν ὅ ἐστιν ἐπιστήμη τῆς ὅ ἐστιν ἀλήθεια αὐτῆς ἂν
ἐκείνης εἴη ἐπιστήμη· πάνυ γε· ἑκάστη δὲ αὖ τῶν ἐπιστημῶν ἥ ἐστιν
ἑκάστου τῶν ὄντων ὅ ἐστιν εἴη ἂν ἐπιστήμη ἢ οὔ· ναί· ἡ δὲ παρ' ἡμῖν ἐπι-
στήμη οὐ τῆς παρ' ἡμῖν ἂν ἀληθείας εἴη· καὶ αὖ ἑκάστη ἡ παρ' ἡμῖν ἐπι-
στήμη τῶν παρ' ἡμῖν ὄντων ἑκάστου ἂν ἐπιστήμη συμβαίνοι εἶναι· ἀνάγ-
κη· ἀλλὰ μὴν αὐτά γε τὰ εἴδη ὡς ὁμολογεῖς οὔτε ἔχομεν οὔτε
παρ' ἡμῖν οἷόν τε εἶναι· οὐ γὰρ οὖν· γιγνώσκεται δέ που ὑπ' αὐ-
τοῦ τοῦ εἴδους τοῦ τῆς ἐπιστήμης αὐτὰ τὰ γένη ἃ ἔστιν ἕκαστα·
ναί· ὅ γε ἡμεῖς οὐκ ἔχομεν· οὐ γάρ· οὐκ ἄρα ὑπό γε ἡμῶν γιγνώ-
σκεται τῶν εἰδῶν οὐδέν, ἐπειδὴ αὐτῆς ἐπιστήμης οὐ μετέχομεν· οὐκ
ἔοικεν· ἄγνωστον ἄρα ἡμῖν καὶ αὐτὸ τὸ καλὸν ὅ ἐστι καὶ τὸ ἀγαθὸν
καὶ πάντα ἃ δὴ ὡς ἰδέας αὐτὰς οὔσας ὑπολαμβάνομεν· κινδυ-
νεύει· ὅρα δὴ ἔτι τούτου δεινότερον τόδε· τὸ ποῖον· φαίης ἂν ἢ
192 οὔ, εἴπερ ἔστιν αὐτό τι γένος ἐπιστήμης πολὺ αὐτὸ ἀκριβέστερον εἶ-
ναι ἢ τὴν παρ' ἡμῖν ἐπιστήμην, καὶ κάλλος καὶ τἆλλα πάντα οὕτω·

μαι: οὐκοῦν εἴπερ τι ἄλλο αὐτῆς ἐπιστήμης μετέχει, οὐκ ἄν τινα μᾶλλον
ἢ θεὸν φαίης ἔχειν τὴν ἀκριβεστάτην ἐπιστήμην: ἀνάγκη: ἆρ' οὖν
οἷός τε αὖ ἔσται ὁ θεὸς τὰ παρ' ἡμῖν γιγνώσκειν αὐτὴν ἐπιστήμην ἔχων;
τί γὰρ οὔ: ὅτι ἔφη ὁ παρμενίδης ὡμολόγηται ἡμῖν ὦ σώκρατες μή
τε ἐκεῖνα τὰ εἴδη πρὸς τὰ παρ' ἡμῖν τὴν δύναμιν ἔχειν ἣν ἔχει· μήτε
τὰ παρ' ἡμῖν πρὸς ἐκεῖνα· ἀλλ' αὐτὰ πρὸς αὑτὰ ἑκάτερα: ὡμολόγη
ται γάρ: οὐκοῦν εἰ παρὰ τῷ θεῷ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀκριβεστάτη δεσποτεία·
καὶ αὕτη ἡ ἀκριβεστάτη ἐπιστήμη· οὔτ' ἂν ἡ δεσποτεία ἡ ἐκείνων ἡμῶν
ποτε ἂν δεσπόσειεν· οὔτ' ἂν ἡ ἐπιστήμη ἡμᾶς γνοίη οὐδέ τι ἄλλο τῶν
παρ' ἡμῖν· ἀλλ' ὁμοίως, ἡμεῖς τε ἐκείνων οὐκ ἄρχομεν τῇ παρ' ἡμῖν ἀρ
χῇ· οὐδὲ γιγνώσκομεν τοῦ θείου οὐδὲν τῇ ἡμετέρᾳ ἐπιστήμῃ· ἐ
κεῖνοί τε αὖ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον, οὔτε δεσπόται ἡμῶν εἰσιν· οὔτε γι
γνώσκουσι τὰ ἀνθρώπεια πράγματα, θεοὶ ὄντες: ἀλλὰ μὴ λίαν
ἔφη θαυμαστὸς ὁ λόγος· εἴ τις τὸν θεὸν ἀποστερήσειεν τοῦ εἰδέναι:
ταῦτα μέντοι ὦ σώκρατες ἔφη ὁ παρμενίδης, καὶ ἔτι ἄλλα πρὸς τού
τοις πάνυ πολλὰ ἀναγκαῖον ἔχειν τὰ εἴδη· εἰ εἰσὶν αὗται αἱ ἰδέαι
τῶν ὄντων, καὶ ὁριεῖταί τις αὐτό τι ἕκαστον εἶδος· ὥστε ἀπορεῖν τε
τὸν ἀκούοντα καὶ ἀμφισβητεῖν ὡς οὔτε ἔστι ταῦτα, εἴ τε ὅτι μάλιστα
εἴη πολλὴ ἀνάγκη αὐτὰ εἶναι τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει ἄγνωστα· καὶ
ταῦτα λέγοντα δοκεῖν τέ τι λέγειν· καὶ ὃ ἄρτι ἐλέγομεν θαυμαστῶς
ὡς δυσανάπειστον εἶναι· καὶ ἀνδρὸς πάνυ μὲν εὐφυοῦς τοῦ δυνη
σομένου μαθεῖν ὡς ἔστι γένος τι ἑκάστου καὶ οὐσία αὐτὴ καθ' αὑτήν·
ἔτι δὲ θαυμαστοτέρου τοῦ εὑρήσοντος, καὶ ἄλλον δυνησομένου διδά
ξαι, ταῦτα πάντα ἱκανῶς διευκρινησάμενον: συγχωρῶ σοι ἔφη
ὦ παρμενίδη, ὁ σωκράτης· πάνυ γάρ μοι κατὰ νοῦν λέγεις: ἀλλὰ
μέντοι εἶπεν ὁ παρμενίδης· εἴ γέ τις δή ὦ σώκρατες αὖ μὴ ἐάσει
εἴδη τῶν ὄντων εἶναι, εἰς πάντα τὰ νῦν δὴ καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀπο
βλέψας· μηδέ τι ὁριεῖται εἶδος ἑνὸς ἑκάστου, οὐδὲ ὅποι τρέψει
τὴν διάνοιαν ἕξει· μὴ ἐῶν ἰδέαν τῶν ὄντων ἑκάστου τὴν αὐτὴν
ἀεὶ εἶναι· καὶ οὕτως τὴν τοῦ διαλέγεσθαι δύναμιν παντάπασι δια
φθερεῖ· τοῦ τοιούτου μὲν οὖν μοι δοκεῖς καὶ μᾶλλον ᾐσθῆσθαι:
ἀληθῆ λέγεις φάναι: τί οὖν ποιήσεις φιλοσοφίας πέρι· πῇ
τρέψει ἀγνοουμένων τούτων: οὐ πάνυ μοι δοκῶ καθορᾶν ἔν γε τῷ
παρόντι: πρῷ γὰρ εἰπεῖν πρὶν γυμνασθῆναι ὦ σώκρατες ὁ

ῥίζεσθαι ἐπιχειρεῖς καλόν τέ τι καὶ δίκαιον καὶ ἀγαθὸν καὶ ἓν ἕκαστον
τῶν εἰδῶν. ἐνενόησα γὰρ καὶ πρῴην σου ἀκούων διαλεγομένου ἐν
θάδε ἀριστοτέλει τῷδε· καλὴ μὲν οὖν καὶ θεία, εὖ ἴσθι, ἡ ὁρμὴ ἣν ὁρ
μᾷς ἐπὶ τοὺς λόγους· ἕλκυσον δὲ σαυτὸν καὶ γύμνασαι μᾶλλον διὰ
τῆς δοκούσης ἀχρήστου εἶναι καὶ καλουμένης ὑπὸ τῶν πολλῶν
ἀδολεσχίας, ἕως ἔτι νέος εἶ· εἰ δὲ μή, σὲ διαφεύξεται ἡ ἀλήθεια:
Τίς οὖν ὁ τρόπος, φάναι, ὦ παρμενίδη, τῆς γυμνασίας: οὗτος, εἰπεῖν,
ὅνπερ ἤκουσας ζήνωνος· πλὴν τοῦτό γέ σου καὶ πρὸς τοῦτον ἠγά
σθην εἰπόντος, ὅτι οὐκ εἴας ἐν τοῖς ὁρωμένοις, οὐδὲ περὶ ταῦτα τὴν
πλάνην ἐπισκοπεῖν, ἀλλὰ περὶ ἐκεῖνα ἃ μάλιστά τις ἂν λόγῳ λάβοι,
καὶ εἴδη ἂν ἡγήσαιτο εἶναι: δοκεῖ γάρ μοι, ἔφη, ταύτῃ γε οὐδὲν χαλε
πὸν εἶναι, καὶ ὅμοια καὶ ἀνόμοια καὶ ἄλλο ὁτιοῦν τὰ ὄντα πάσχοντα ἀπο
φαίνειν: καὶ καλῶς γ', ἔφη· χρὴ δὲ καὶ τόδε ἔτι πρὸς τούτῳ ποιεῖν, μὴ μό
νον εἰ ἔστιν ἕκαστον ὑποτιθέμενον σκοπεῖν τὰ συμβαίνοντα ἐκ τῆς
ὑποθέσεως, ἀλλὰ καὶ εἰ μὴ ἔστι τὸ αὐτὸ τοῦτο ὑποτίθεσθαι, εἰ βούλει
μᾶλλον γυμνασθῆναι: πῶς λέγεις, φάναι: οἷον, ἔφη, εἰ βούλει περὶ
ταύτης τῆς ὑποθέσεως ἣν ζήνων ὑπέθετο, εἰ πολλά ἐστι, τί χρὴ συμ
βαίνειν καὶ αὐτοῖς τοῖς πολλοῖς πρὸς αὑτὰ καὶ πρὸς τὸ ἓν καὶ τῷ ἑ
νὶ πρός τε αὑτὸ καὶ πρὸς τὰ πολλά· καὶ αὖ εἰ μή ἐστι πολλά, πάλιν σκο
πεῖν τί συμβήσεται καὶ τῷ ἑνὶ καὶ τοῖς πολλοῖς, καὶ πρὸς αὑτὰ καὶ
πρὸς ἄλληλα· καὶ αὐτοῖς αὖθις ἂν ὑποθῇ εἰ ἔστιν ὁμοιότης ἢ εἰ μὴ ἔστιν,
τί ἐφ' ἑκατέρας τῆς ὑποθέσεως συμβήσεται καὶ αὐτοῖς τοῖς ὑπο
τεθεῖσιν καὶ τοῖς ἄλλοις καὶ πρὸς αὑτὰ καὶ πρὸς ἄλληλα· καὶ περὶ
ἀνομοίου ὁ αὐτὸς λόγος καὶ περὶ κινήσεως καὶ περὶ στάσεως· καὶ
περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς· καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ εἶναι καὶ τοῦ μὴ εἶ
ναι· καὶ ἑνὶ λόγῳ, περὶ ὅτου ἂν ἀεὶ ὑποθῇ ὡς ὄντος καὶ ὡς οὐκ
ὄντος· καὶ ὁτιοῦν ἄλλο πάθος πάσχοντος· δεῖ σκοπεῖν τὰ συμβαί
νοντα πρὸς αὑτὸ καὶ πρὸς ἓν ἕκαστον τῶν ἄλλων, ὅτι ἂν προέλῃ·
καὶ πρὸς πλείω καὶ πρὸς σύμπαντα ὡσαύτως· καὶ τἆλλα αὖ πρὸς
αὑτά τε καὶ πρὸς ἄλλο ὅτι ἂν προαιρῇ ἀεί, ἐάντε ὡς ὂν ὑποθῇ ὃ
ὑπετίθεσο, ἐάντε ὡς μὴ ὄν, εἰ μέλλεις τελέως γυμνασάμενος
κυρίως διόψεσθαι τὸ ἀληθές: ἀμήχανον, ἔφη, λέγεις, ὦ παρμενί
δη, πραγματείαν, καὶ οὐ σφόδρα μανθάνω· ἀλλά μοι τί οὐ διῆλθες
αὐτὸς ὑποθέμενός τι, ἵνα μᾶλλον καταμάθω: πολὺ ἔργον, φάναι

ὦ Σώκρατες προστάττεις ὡς τηλικῷδε· ἀλλὰ σύ εἰπεῖν τὸν Σωκράτη
Ζήνων τί οὐ διῆλθες ἡμῖν· καὶ τὸν Ζήνωνα ἔφη γελάσαντα φάναι·
αὐτοῦ ὦ Σώκρατες δεώμεθα Παρμενίδου· μὴ γὰρ οὐ φαῦλον ᾖ ὃ λέγει·
ἢ οὐχ ὁρᾷς ὅσον ἔργον προστάττεις· εἰ μὲν οὖν πλείους ἦμεν, οὐκ ἂν
ἄξιον ἦν δεῖσθαι· ἀπρεπῆ γὰρ τὰ τοιαῦτα πολλῶν ἐναντίον λέγειν·
ἄλλως τε καὶ τηλικούτῳ· ἀγνοοῦσι γὰρ οἱ πολλοὶ ὅτι ἄνευ ταύτης
τῆς διὰ πάντων διεξόδου τε καὶ πλάνης· ἀδύνατον ἐντυχόντα τῷ
ἀληθεῖ νοῦν ἔχειν· ἐγὼ μὲν οὖν ὦ Παρμενίδη Σωκράτει συνδέομαι ἵνα
καὶ αὐτὸς διακούσω διὰ χρόνου· ταῦτα δὴ εἰπόντος τοῦ Ζήνωνος
ἔφη ὁ Ἀντιφῶν φάναι τὸν Πυθόδωρον· αὐτόν τε δεῖσθαι τοῦ Παρμενί
δου καὶ τὸν Ἀριστοτέλη καὶ τοὺς ἄλλους· ἐνδείξασθαι ὃ λέγοι καὶ
μὴ ἄλλως ποιεῖν· τὸν οὖν Παρμενίδην· ἀνάγκη φάναι πείθεσθαι· καίτοι
δοκῶ μοι τὸ τοῦ ἰβυκείου ἵππου πεπονθέναι ᾧ ἐκεῖνος ἀθλητῇ
ὄντι καὶ πρεσβυτέρῳ, ὑφ᾽ ἅρματι μέλλοντι ἀγωνιεῖσθαι καὶ δι᾽ ἐμπει
ρίαν τρέμοντι τὸ μέλλον, ἑαυτὸν ἀπεικάζων· ἄκων ἔφη καὶ αὐτὸς οὕ
τω πρεσβύτης ὢν εἰς τὸν ἔρωτα ἀναγκάζεσθαι ἰέναι· κἀγώ μοι δοκῶ
μεμνημένος· μάλα φοβεῖσθαι πῶς χρὴ τηλικόνδε ὄντα διανεῦσαι τοι
οῦτόν τε καὶ τοσοῦτον πλῆθος λόγων· ὅμως δέ· δεῖ γὰρ χαρίζεσθαι,
ἐπειδὴ καὶ ὁ Ζήνων λέγει αὐτοί ἐσμεν· πόθεν οὖν δὴ ἀρξόμεθα καὶ
τί πρῶτον ὑποθησόμεθα· ἢ βούλεσθε· ἐπειδήπερ δοκεῖ πραγματει
ώδη παιδιὰν παίζειν· ἀπ᾽ ἐμαυτοῦ ἄρξωμαι καὶ τῆς ἐμαυτοῦ ὑ
ποθέσεως· περὶ τοῦ ἑνὸς αὐτοῦ ὑποθέμενος· εἴτε ἕν ἐστιν εἴτε
μὴ ἕν· τί χρὴ συμβαίνειν· πάνυ μὲν οὖν φάναι τὸν Ζήνωνα· τίς οὖν
εἰπεῖν μοι ἀποκρινεῖται· ἢ ὁ νεώτατος· ἥκιστα γὰρ ἂν πολυπραγμο
νοῖ· καὶ ἃ οἴεται μάλιστ᾽ ἂν ἀποκρίνοιτο· καὶ ἅμα ἐμοὶ ἀνάπαυλα ἂν
εἴη ἡ ἐκείνου ἀπόκρισις· ἕτοιμός σοι ὦ Παρμενίδη φάναι τοῦτο τὸν
Ἀριστοτέλη· ἐμὲ γὰρ λέγεις τὸν νεώτατον λέγων· ἀλλ᾽ ἐρώτα ὡς
ἀποκρινουμένου· εἶεν δή φάναι· εἰ ἕν ἐστιν· ἄλλο τι οὐκ ἂν εἴη πολλὰ
τὸ ἕν· πῶς γὰρ ἄν· οὔτε ἄρα μέρος αὐτοῦ οὔτε ὅλον αὐτὸ δεῖ εἶναι·
τί δή· τὸ μέρος που ὅλου μέρος ἐστίν· ναί· τί δαὶ τὸ ὅλον· οὐχ οὗ ἂν μέ
ρος μηδὲν ἀπῇ ὅλον ἂν εἴη· πάνυ γε· ἀμφοτέρως ἄρα τὸ ἓν ἐκ
μερῶν ἂν εἴη, ὅλον τε ὂν καὶ μέρη ἔχον· ἀνάγκη· ἀμφοτέρως ἂν ἄ
ρα οὕτως τὸ ἓν πολλὰ εἴη ἀλλ᾽ οὐχ ἕν· ἀληθῆ· δεῖ δέ γε μὴ πολλὰ
ἀλλ᾽ ἓν αὐτὸ εἶναι· δεῖ· οὔτ᾽ ἄρα ὅλον ἔσται οὔτε μέρη ἕξει εἰ ἓν ἔσται τὸ

εἴη: οὐ γάρ: οὐκοῦν εἰ μηδὲν ἔχει μέρος· οὔτ' ἂν ἀρχὴν οὔτε τελευ-
τὴν οὔτε μέσον ἔχοι· μέρη γὰρ ἂν ἤδη αὐτοῦ τὰ τοιαῦτα εἴη: ὀρ-
θῶς: καὶ μὴν τελευτή γε καὶ ἀρχὴ πέρας ἑκάστου: πῶς δ' οὔ:
ἄπειρον ἄρα τὸ ἓν εἰ μήτε ἀρχὴν μήτε τελευτὴν ἔχει: ἄπειρον:
καὶ ἄνευ σχήματος ἄρα· οὔτε γὰρ στρογγύλου, οὔτε εὐθέος μετέ-
χοι: πῶς: στρογγύλον γέ πού ἐστι τοῦτο οὗ ἂν τὰ ἔσχατα παν-
ταχῆ ἀπὸ τοῦ μέσου ἴσον ἀπέχη; ναί: καὶ μὴν εὐθύ γε. οὗ ἂν τὸ
μέσον ἀμφοῖν τοῖν ἐσχάτοιν ἐπίπροσθεν ᾖ: οὕτως: οὐκοῦν.
μέρη ἂν ἔχοι τὸ ἓν· καὶ πολλὰ ἂν εἴη, εἴτε εὐθέος σχήματος·
εἴτε περιφεροῦς μετέχοι: πάνυ μὲν οὖν: οὔτε ἄρα εὐθὺ οὔτε
περιφερές ἐστιν. ἐπείπερ οὐδὲ μέρη ἔχει: ὀρθῶς: καὶ μὴν τοι-
οῦτόν γε ὄν. οὐδαμοῦ ἂν εἴη. οὔτε γὰρ ἐν ἄλλῳ. οὔτε ἐν ἑαυτῷ εἴη:
πῶς δή: ἐν ἄλλῳ μὲν ὂν κύκλῳ που ἂν περιέχοιτο, ὑπ' ἐκείνου ἐν ᾧ
ἂν ἐνείη· καὶ πολλαχοῦ ἂν αὐτοῦ ἅπτοιτο πολλοῖς· τοῦ δὲ ἑνός τε
καὶ ἀμεροῦς· καὶ κύκλου μὴ μετέχοντος. ἀδύνατον πολλαχῆ
κύκλῳ ἅπτεσθαι: ἀδύνατον: ἀλλὰ μὴν αὐτό γε ἐν ἑαυτῷ ὂν κἂν
ἑαυτῷ εἴη περιέχον, οὐκ ἄλλο ἢ αὐτό. εἴπερ καὶ ἐν ἑαυτῷ εἴη. ἐν
194 τῷ γάρ τι εἶναι μὴ περιέχοντι ἀδύνατον: ἀδύνατον γάρ: οὐκοῦν
ἕτερον μὲν ἄν τι εἴη αὐτὸ τὸ περιέχον· ἕτερον δὲ τὸ περιεχόμενον·
οὐ γὰρ ὅλον γε ἀμφότερα ταὐτὸν ἅμα πείσεται καὶ ποιήσει· καὶ οὕτω τὸ
ἕν. οὐκ ἂν εἴη ἔτι ἓν ἀλλὰ δύο: οὐ γὰρ οὖν: οὐκ ἄρα ἐστί που τὸ ἓν μή-
τε ἐν ἑαυτῷ, μήτε ἐν ἄλλῳ ἐνόν: οὐκ ἔστιν: ὅρα δὴ οὕτως ἔχον εἰ
οἷόν τε ἑστάναι ἢ κινεῖσθαι: τί δὴ γὰρ οὔ: ὅτι κινούμενόν γε ἢ φέ-
ροιτο, ἢ ἀλλοιοῖτο ἄν· αὗται γὰρ μόναι κινήσεις: ναί: ἀλλοιούμε-
νον δὲ τὸ ἓν ἑαυτοῦ· ἀδύνατόν που ἓν ἔτι εἶναι: ἀδύνατον: οὐκ ἄ-
ρα κατ' ἀλλοίωσίν γε κινεῖται: οὐ φαίνεται: ἀλλ' ἆρα τῷ φέρεσθαι;
ἴσως: καὶ μὴν εἰ φέροιτο τὸ ἓν ἤτοι ἐν τῷ αὐτῷ ἂν περιφέροιτο
κύκλῳ, ἢ μεταλλάττοι χώραν ἑτέραν ἐξ ἑτέρας: ἀνάγκη: οὐκοῦν
κύκλῳ μὲν περιφερόμενον. ἐπὶ μέσου βεβηκέναι ἀνάγκη. καὶ τὰ
περὶ τὸ μέσον φερόμενα ἄλλα μέρη ἔχειν ἑαυτοῦ· ᾧ δὲ μήτε μέσου
μήτε μερῶν προσήκει, τίς μηχανὴ τοῦτο, κύκλῳ ποτ' ἐπὶ τοῦ μέ-
σου ἐνεχθῆναι: οὐδεμία: ἀλλὰ δὴ χώραν ἀμεῖβον ἄλλοτ' ἄλλοθι
γίγνεται, καὶ οὕτω κινεῖται: εἴπερ γε δή: οὐκοῦν εἶναι μέν που
ἐν τινι αὐτὸ ἀδύνατον ἐφάνη: ναί: ἆρ' οὖν γίγνεσθαι ἔτι ἀδυνα-

πότερον· οὐκ ἐν σμικρῷ ὄντι· εἰ ἐν παντί γίγνεται, οὐκ ἀνάγκη μήτε πω
ἐν ἐκείνῳ εἶναι ἔτι ἐγγιγνόμενον, μήτ' ἔτι ἔξω ἐκείνου παντάπασιν, εἴ-
περ ἤδη ἐγγίγνεται; ἀνάγκη· εἰ ἄρα τι ἄλλο πείσεται τοῦτο, ἐκεῖνο ἂν
μόνον πάσχοι, οὗ μέρη εἴη· τὸ μὲν γὰρ ἄν τι αὐτοῦ ἤδη ἐν ἐκείνῳ· τὸ
δὲ ἔξω εἴη ἅμα· τὸ δὲ μὴ ἔχον μέρη, οὐχ οἷόν τέ που ἔσται τρόπῳ
οὐδενὶ ὅλον ἅμα μήτε ἐντὸς εἶναί τινος μήτε ἔξω· ἀληθῆ· οὗ δὲ
μήτε μέρη εἰσὶ, μήτε ὅλον τυγχάνει ὄν· οὐ πολὺ ἔτι ἀδυνατώτερον, ἐγγί-
γνεσθαί που· μήτε κατὰ μέρη, μήτε κατὰ ὅλον ἐγγιγνόμενον; φαίνεται·
Οὔτ' ἄρα ποι ἰὸν καὶ ἔν τῳ γιγνόμενον, χώραν ἀλλάττει· οὔτ' ἐν τῷ αὐτῷ
περιφερόμενον, οὔτε ἀλλοιούμενον· οὐκ ἔοικε· κατὰ πᾶσαν ἄρα
κίνησιν τὸ ἓν ἀκίνητον· ἀκίνητον· ἀλλὰ μὴν καὶ εἶναί γέ φαμεν ἔν τινι
αὐτὸ ἀδύνατον; φαμὲν γάρ· οὐδ' ἄρα ποτὲ ἐν τῷ αὐτῷ ἐστιν· τί δή·
ὅτι ἤδη ἂν ἐν ἐκείνῳ εἴη, ἐν ᾧ τῷ αὐτῷ ἐστιν· πάνυ μὲν οὖν· ἀλλ' οὔτε
ἐν αὑτῷ, οὔτε ἐν ἄλλῳ οἷόν τε ἦν αὐτῷ ἐνεῖναι· οὐ γὰρ οὖν· οὐδέπο-
τε ἄρα ἐστὶ τὸ ἓν ἐν τῷ αὐτῷ· οὐκ ἔοικεν· ἀλλὰ μὴν τό γε μηδέποτε
ἐν τῷ αὐτῷ ὂν, οὔτε ἡσυχίαν ἄγει, οὔθ' ἕστηκεν· οὐ γὰρ οἷόν τε· τὸ ἓν ἄ-
ρα ὡς ἔοικεν, οὔτε ἕστηκεν, οὔτε κινεῖται· οὔκουν δὴ φαίνεταί γε· οὐ-
δὲ μὴν ταὐτόν γε, οὔτε ἑτέρῳ, οὔτε ἑαυτῷ ἔσται· οὐδ' αὖ ἕτερον οὔτε
αὑτοῦ, οὔτε ἑτέρου ἂν εἴη· τί μὴν δή; ἕτερον μέν που ἑαυτοῦ ὂν, ἑνὸς
ἕτερον ἂν εἴη· καὶ οὐκ ἂν εἴη ἕν· ἀληθῆ· καὶ μὴν ταὐτόν γε ἑτέρῳ ὂν,
ἐκεῖνο ἂν εἴη· αὐτὸ δ' οὐκ ἂν εἴη· ὥστε οὐδ' ἂν οὕτως εἴη ὅπερ ἔστιν
ἕν, ἀλλ' ἕτερον ἑνός· οὐ γὰρ οὖν· ταὐτὸν μὲν ἄρα ἑτέρῳ, ἢ ἕτερον ἑ-
αυτοῦ οὐκ ἔσται· οὐ γάρ· ἕτερον δέ γε ἑτέρου οὐκ ἔσται, ἕως ἂν ᾖ ἕν·
οὐ γὰρ ἑνὶ προσήκει, ἑτέρῳ τινὸς εἶναι, ἀλλὰ μόνῳ ἑτέρῳ, ἄλλῳ δὲ
οὐδενί· ὀρθῶς· τῷ μὲν ἄρα ἓν εἶναι οὐκ ἔσται ἕτερον· ἢ οἴει· οὐ
δῆτα· ἀλλὰ μὴν, εἰ μὴ τούτῳ, οὐχ ἑαυτῷ ἔσται· εἰ δὲ μὴ αὑτῷ, οὐδὲ αὐ-
τό· αὐτὸ δὲ μηδαμῇ ὂν ἕτερον, οὐδενὸς ἔσται ἕτερον· ὀρθῶς· οὐδὲ
μὴν ταὐτὸν ἑαυτῷ ἔσται· πῶς δ' οὔ· οὐχ ἥπερ τοῦ ἑνὸς φύσις,
αὐτὴ δήπου καὶ ταὐτοῦ; τί δή· ὅτι οὐκ ἐπειδὰν ταὐτὸν γένηται
τῷ τι, ἓν γίγνεται· ἀλλὰ τί μήν· τοῖς πολλοῖς ταὐτὸν γενόμενον.
πολλὰ ἀνάγκη γίγνεσθαι, ἀλλ' οὐχ ἕν· ἀληθῆ· ἀλλ' εἰ τὸ ἓν καὶ τὸ ταὐ-
τὸν μηδαμῇ διαφέρει· ὁπότε τι ταὐτὸν ἐγίγνετο, ἀεὶ ἂν ἓν ἐγίγνε-
το· καὶ ὁπότε ἕν, ταὐτόν· πάνυ γε· εἰ ἄρα τὸ ἓν ἑαυτῷ ταὐτὸν ἔσται.
οὐχ ἓν ἑαυτῷ ἔσται· καὶ οὕτως ἓν ὂν οὐχ ἓν ἔσται· ἀλλὰ μὴν τοῦτό γε ἀδ-

θύματος· ἀδύνατον ἄρα καὶ τῷ ἑνὶ ἢ ἑτέρου ἕτερον εἶναι ἢ ἑαυτῷ ταυ-
τόν· ἀδύνατον· οὕτω δὴ ἕτερόν γε ἢ ταὐτὸν τὸ ἓν οὔτ᾽ ἂν αὑτῷ οὔτ᾽ ἂν
ἑτέρῳ εἴη· οὐ γὰρ οὖν· οὐδὲ μὴν ὅμοιόν τινι ἔσται οὐδ᾽ ἀνόμοιον οὔτ᾽ ἂν
αὑτῷ οὔτε ἑτέρῳ· τί δή· ὅτι τὸ ταὐτόν που πεπονθὸς ὅμοιον· ναί· τοῦ
δέ γε ἑνὸς χωρὶς ἐφάνη τὴν φύσιν τὸ ταὐτόν· ἐφάνη γάρ· ἀλλὰ μὴν
εἴ τι πέπονθε χωρὶς τοῦ ἓν εἶναι τὸ ἕν, πλείω ἂν εἶναι πεπόνθοι ἢ ἕν·
τοῦτο δὲ ἀδύνατον· ναί· οὐδαμῶς ἔστιν ἄρα ταὐτὸν πεπονθὸς εἶναι
τὸ ἓν οὔτε ἄλλῳ οὔτε ἑαυτῷ· οὐ φαίνεται· οὐδὲ ὅμοιον ἄρα δυνατὸν
αὐτὸ εἶναι οὔτε ἄλλῳ οὔτε ἑαυτῷ· οὐκ ἔοικεν· οὐδὲ μὴν ἕτερόν γε πέ-
πονθεν εἶναι τὸ ἕν· καὶ γὰρ οὕτω πλείω ἂν πεπόνθοι εἶναι ἢ ἕν· πλεί-
ω γάρ· τό γε μὴν ἕτερον πεπονθὸς ἢ ἑαυτοῦ ἢ ἄλλου ἀνόμοιον ἂν εἴη ἢ
ἑαυτῷ ἢ ἄλλῳ εἴπερ τὸ ταὐτὸν πεπονθὸς ὅμοιον· ὀρθῶς· τὸ δέ γε
ἕν, ὡς ἔοικεν, οὐδαμῶς ἕτερον πεπονθὸς οὐδαμῶς ἀνόμοιόν ἐστιν
οὔτε αὑτῷ οὔτε ἑτέρῳ· οὐ γὰρ οὖν· οὔτε ἄρα ὅμοιον οὔτε ἀνόμοιον
οὔθ᾽ ἑτέρῳ οὔτε ἑαυτῷ ἂν εἴη τὸ ἕν· οὐ φαίνεται· καὶ μὴν τοιοῦτόν γε
ὄν, οὔτε ἴσον οὔτε ἄνισον ἔσται οὔτε ἑαυτῷ οὔτε ἄλλῳ· πῇ· ἴσον μὲν
ὂν τῶν αὐτῶν μέτρων ἔσται ἐκείνῳ ᾧ ἂν ἴσον ᾖ· ναί· μεῖζον δέ που ἢ
ἔλαττον ὄν· οἷς μὲν ἂν σύμμετρον ᾖ, τῶν μὲν ἐλαττόνων πλείω μέτρα
ἕξει, τῶν δὲ μειζόνων ἐλάττω· ναί· οἷς δ᾽ ἂν μὴ σύμμετρον, τῶν μὲν
σμικροτέρων, τῶν δὲ μειζόνων μέτρων ἔσται· πῶς γὰρ οὔ· οὐκοῦν ἀδύ-
νατον τὸ μὴ μετέχον τοῦ αὐτοῦ ἢ μέτρων τῶν αὐτῶν εἶναι ἢ ἄλλων ὧν-
τινωνοῦν τῶν αὐτῶν· ἀδύνατον· ἴσον μὲν ἄρ᾽ οὔτ᾽ ἂν ἑαυτῷ οὔτε
ἄλλῳ εἴη μὴ τῶν αὐτῶν μέτρων ὄν· οὔκουν φαίνεταί γε· ἀλλὰ μὴν πλει-
όνων γε μέτρων ὂν ἢ ἐλαττόνων, ὅσωνπερ μέτρων, τοσούτων καὶ με-
ρῶν ἂν εἴη· καὶ οὕτω αὖ οὐκέτι ἓν ἔσται, ἀλλὰ τοσαῦτα ὅσαπερ καὶ τὰ
μέτρα· ὀρθῶς· εἰ δέ γε ἑνὸς μέτρου εἴη, ἴσον ἂν γίγνοιτο τῷ μέτρῳ·
τοῦτο δὲ ἀδύνατον ἐφάνη ἴσον αὐτῷ αὐτὸ εἶναι· ἐφάνη γάρ· οὔτε
ἄρα ἑνὸς μέτρου μετέχον οὔτε πολλῶν οὔτε ὀλίγων, οὔτε τὸ παρά-
παν τοῦ αὐτοῦ μετέχον, οὔτε ἑαυτῷ ποτε ὡς ἔοικεν ἔσται ἴσον, οὔ-
τε ἄλλῳ· οὔτε αὖ μεῖζον οὐδὲ ἔλαττον οὔτε ἑαυτοῦ οὔτε ἑτέρου·
παντάπασι μὲν οὖν οὕτω· τί δέ; πρεσβύτερον ἢ νεώτερον ἢ τὴν αὐτὴν
ἡλικίαν ἔχειν τὸ ἓν δοκεῖ τῳ δυνατὸν εἶναι· τί δὴ γὰρ οὔ· ὅτι που
ἡλικίαν μὲν τὴν αὐτὴν ἔχον ἢ αὑτῷ ἢ ἄλλῳ ἰσότητος χρόνου καὶ
ὁμοιότητος μεθέξει ὧν ἐλέγομεν οὐ μετεῖναι τῷ ἑνί· οὔτε ὁμοιότη-

τος οὔτε ἰσότητος· ἐλέγομεν γὰρ οὕτω· καὶ μὴν καὶ ὅτι ἀνομοιό-
τητός τε καὶ ἀνισότητος οὐ μετέχει· καὶ τοῦτο ἐλέγομεν· πάνυ μὲν οὖν· πῶς
οὖν οἷόν τε ἔσται τινὸς ἢ πρεσβύτερον ἢ νεώτερον εἶναι ἢ τὴν αὐτὴν ἡ-
λικίαν ἔχειν τῳ τοιοῦτον ὄν· οὐδαμῶς· οὐκ ἄρα ἂν εἴη νεώτερον
οὐδὲ πρεσβύτερον οὐδὲ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν ἔχον τὸ ἓν οὔτε αὑτῷ οὔ-
τε ἄλλῳ· οὐ φαίνεται· ἆρ' οὖν οὐδὲ ἐν χρόνῳ τὸ παράπαν δύναιτο
ἂν εἶναι τὸ ἕν, εἰ τοιοῦτον εἴη· ἢ οὐκ ἀνάγκη, ἐάν τι ᾖ ἐν χρόνῳ, ἀεὶ
αὐτὸ αὑτοῦ πρεσβύτερον γίγνεσθαι· ἀνάγκη· οὐκοῦν τό γε πρεσβύ-
τερον ἀεὶ νεωτέρου πρεσβύτερον· τί μήν· τὸ πρεσβύτερον ἄρα ἑ-
αυτοῦ γιγνόμενον καὶ νεώτερον ἑαυτοῦ ἅμα γίγνεται, εἴπερ μέλ-
λει ἕξειν ὅτου πρεσβύτερον γίγνηται· πῶς λέγεις· ὧδε· διάφορον
ἕτερον ἑτέρου οὐδὲν δεῖ γίγνεσθαι ἤδη ὄντος διαφόρου· ἀλλὰ τοῦ
μὲν ἤδη ὄντος ἤδη εἶναι· τοῦ δὲ γεγονότος γεγονέναι· τοῦ δὲ
μέλλοντος μέλλειν· τοῦ δὲ γιγνομένου οὔτε γεγονέναι οὔτε μέλ-
λειν οὔτε εἶναι πω διάφορον ἀλλὰ γίγνεσθαι καὶ ἄλλως οὐκ εἶναι·
ἀνάγκη γὰρ οὖν· ἀλλὰ μὴν τό γε πρεσβύτερον διαφορότης νεωτέ-
ρου ἐστὶν καὶ οὐδενὸς ἄλλου· ἔστι γάρ· τὸ ἄρα πρεσβύτερον ἑαυτοῦ
γιγνόμενον ἀνάγκη καὶ νεώτερον ἅμα ἑαυτοῦ γίγνεσθαι· ἔ-
οικεν· ἀλλὰ μὴν καὶ μήτε πλείω ἑαυτοῦ γίγνεσθαι χρόνον μήτε
ἐλάττω· ἀλλὰ τὸν ἴσον χρόνον καὶ γίγνεσθαι ἑαυτῷ καὶ εἶναι καὶ
γεγονέναι καὶ μέλλειν ἔσεσθαι· ἀνάγκη γὰρ οὖν καὶ ταῦτα· ἀνάγ-
κη ἄρα ἐστὶν ὡς ἔοικεν ὅσα γε ἐν χρόνῳ ἐστὶν καὶ μετέχει τοῦ τοιού-
του ἕκαστον αὐτῶν τὴν αὐτήν τε αὐτὸ αὑτῷ ἡλικίαν ἔχειν καὶ πρε-
σβύτερόν τε αὑτοῦ ἅμα καὶ νεώτερον γίγνεσθαι· κινδυνεύει· ἀλ-
λὰ μὴν τῷ γε ἑνὶ τῶν τοιούτων παθημάτων οὐδὲν μετῆν· οὐ γὰρ
μετῆν· οὐδὲ ἄρα χρόνου αὐτῷ μέτεστιν οὐδ' ἔστιν ἔν τινι χρόνῳ·
οὔκουν δή, ὥς γε ὁ λόγος αἱρεῖ· τί οὖν τὸ ἦν καὶ τὸ γέγονε καὶ τὸ ὁ λόγος αἱρεῖ
ἐγίγνετο οὐ χρόνου μέθεξιν δοκεῖ σημαίνειν τοῦ ποτὲ γεγονό-
τος· καὶ μάλα· τί δαί· τὸ ἔσται καὶ τὸ γενήσεται καὶ τὸ γενηθήσε-
ται οὐ τοῦ ἔπειτα τοῦ μέλλοντος· ναί· τὸ δὲ δὴ ἔστι καὶ τὸ γίγνε-
ται οὐ τοῦ νῦν παρόντος· πάνυ μὲν οὖν· εἰ ἄρα τὸ ἓν μηδαμῇ μη-
δενὸς μετέχει χρόνου οὔτε ποτὲ γέγονεν οὔτ' ἐγίγνετο οὔτ' ἦν
ποτε οὔτε νῦν γέγονεν οὔτε γίγνεται οὔτε ἔστιν οὔτ' ἔπειτα γε- 196
νήσεται οὔτε γενηθήσεται οὔτε ἔσται· ἀληθέστατα· ἔστιν οὖν οὐ

ὅπως ἄν τι μετάσχοι, ἄλλως ἢ κατὰ τούτων τι; οὐκ ἔστιν: οὐδα-
μῶς ἄρα τὸ ἓν οὐσίας μετέχει: οὐκ ἔοικεν: οὐδαμῶς ἄρα ἔστι τὸ
ἕν: οὐ φαίνεται: οὐδ᾽ ἄρα οὕτως ἔστιν, ὥστε ἓν εἶναι· εἴη γὰρ ἂν ἤδη
ὂν καὶ οὐσίας μετέχον· ἀλλ᾽ ὡς ἔοικε, τὸ ἓν οὔτε ἕν ἐστιν οὔτε ἔστιν, εἰ
δεῖ τῷ τοιῷδε λόγῳ πιστεύειν: κινδυνεύει: ὃ δὲ μὴ ἔστι, τούτῳ
τῷ μὴ ὄντι, εἴη ἄν τι αὐτῷ, ἢ αὐτοῦ; καὶ πῶς: οὐδ᾽ ἄρα ὄνομα
ἔστιν αὐτῷ· οὐδὲ λόγος· οὐδέ τις ἐπιστήμη· οὐδὲ αἴσθησις· οὐδὲ
δόξα: οὐ φαίνεται: οὐδ᾽ ὀνομάζεται ἄρα· οὐδὲ λέγεται· οὐδὲ δοξά-
ζεται· οὐδὲ γιγνώσκεται· οὐδέ τι τῶν ὄντων αὐτοῦ αἰσθάνεται: οὐκ ἔ-
οικεν: ἦ δυνατὸν οὖν περὶ τὸ ἓν ταῦτα οὕτως ἔχειν: οὔκουν ἔμοι-
γε δοκεῖ: βούλει οὖν ἐπὶ τὴν ὑπόθεσιν πάλιν ἐξ ἀρχῆς ἐπανέλ-
θωμεν, ἐάν τι ἡμῖν ἐπανιοῦσιν ἀλλοῖον φανῇ; πάνυ μὲν οὖν βούλο-
μαι: οὐκοῦν ἓν εἰ ἔστι, φαμὲν τὰ συμβαίνοντα περὶ αὐτοῦ, ποῖά πο-
τε τυγχάνει ὄντα, διομολογητέα ταῦτα· οὐχ οὕτω; ναί: ὅρα δὴ
ἐξ ἀρχῆς· ἓν εἰ ἔστιν, ἆρα οἷόν τε αὐτὸ εἶναι μέν, οὐσίας δὲ μὴ μετέ-
χειν; οὐχ οἷόν τε: οὐκοῦν καὶ ἡ οὐσία τοῦ ἑνὸς εἴη ἂν οὐ ταὐτὸν
οὖσα τῷ ἑνί· οὐ γὰρ ἂν ἐκείνη ἦν ἐκείνου οὐσία· οὐδ᾽ ἂν ἐκεῖνο τὸ ἕν,
ἐκείνης μετεῖχεν· ἀλλ᾽ ὅμοιον ἂν ἦν λέγειν, ἕν τε εἶναι καὶ ἓν ἕν·
νῦν δέ· οὐχ αὕτη ἐστὶν ἡ ὑπόθεσις εἰ ἓν ἕν, τί χρὴ συμβαίνειν· ἀλλ᾽ εἰ ἓν
ἔστιν· οὐχ οὕτως; πάνυ μὲν οὖν: οὐκοῦν ὡς ἄλλο τι σημαῖνον τὸ ἔστι
τοῦ ἕν; ἀνάγκη: ἆρα οὖν, ἄλλο ἢ ὅτι οὐσίας μετέχει τὸ ἕν, τοῦτ᾽ ἂν εἴη
τὸ λεγόμενον, ἐπειδάν τις συλλήβδην εἴπῃ ὅτι ἓν ἔστιν: πάνυ γε:
πάλιν δὴ λέγωμεν· ἓν εἰ ἔστι. τί συμβήσεται: σκόπει οὖν εἰ οὐκ ἀνάγ-
κη ταύτην τὴν ὑπόθεσιν τοιοῦτον ὂν τὸ ἓν σημαίνειν, οἷον μέρη ἔ-
χειν: πῶς: ὧδε· εἰ τὸ ἔστι τοῦ ἑνὸς ὄντος λέγεται· καὶ τὸ ἓν τοῦ
ὄντος λέγεται, καὶ τὸ ἓν τοῦ ὄντος ἑνός· ἔστι δὲ οὐ τὸ αὐτὸ ἥ τε οὐσία
καὶ τὸ ἕν· τοῦ αὐτοῦ δὲ ἐκείνου οὗ ὑπεθέμεθα τοῦ ἑνὸς ὄντος·
ἆρα οὐκ ἀνάγκη, τὸ μὲν ὅλον ἓν ὂν εἶναι αὐτό· τούτου δὲ γίγνεσθαι
μόρια, τό τε ἓν καὶ τὸ εἶναι; ἀνάγκη: πότερον οὖν, ἑκάτερον τῶν
μορίων τούτων· μόριον μόνον προσεροῦμεν· ἢ τοῦ ὅλου μόριον, τό γε
μόριον προσρητέον: τοῦ ὅλου: καὶ ὅλον ἄρα ἔστι, ὃ ἂν ἓν ᾖ, καὶ μό-
ριον ἔχει; πάνυ γε: τί οὖν; τῶν μορίων ἑκάτερον τούτων, τοῦ ἑνὸς
ὄντος, τό τε ἓν καὶ τὸ ὄν· ἆρα ἀπολείπεσθον ἢ τὸ ἓν τοῦ εἶναι μόρι-
ον: ἢ τὸ ὂν τοῦ ἑνὸς μορίου: οὐκ ἂν εἴη· πάλιν ἄρα καὶ τῶν μορίων

ἑκάτερον τό τε ἓν ἴσχει καὶ τὸ ὂν καὶ γίγνεται τὸ ἐλάχιστον ἐκ δυοῖν
αὖ μορίοιν τὸ μόριον· καὶ κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον οὕτως ἀεί, ὅτιπερ ἂν
μόριον γένηται, τούτω τὼ μορίω ἀεὶ ἴσχει· τό τε γὰρ ἓν τὸ ὂν ἀεὶ ἴ-
σχει καὶ τὸ ὂν τὸ ἕν· ὥστε ἀνάγκη δύ' ἀεὶ γιγνόμενον μηδέποτε ἓν
εἶναι: παντάπασι μὲν οὖν: οὐκοῦν ἄπειρον ἂν τὸ πλῆθος οὕτω
τὸ ἓν ὂν εἴη: ἔοικεν: ἴθι δὴ καὶ τῇδε ἔτι: πῇ: οὐσίας φαμὲν μετέ-
χειν τὸ ἕν, διὸ ἔστιν; ναί: καὶ διὰ ταῦτα δὴ τὸ ἓν ὂν πολλὰ ἐφάνη:
οὕτω: τί δέ; αὐτὸ τὸ ἓν ὃ δή φαμεν οὐσίας μετέχειν, ἐὰν αὐτὸ τῇ δια-
νοίᾳ μόνον καθ' αὑτὸ λάβωμεν ἄνευ τούτου οὗ φαμεν μετέχειν· ἆρά γε
ἓν μόνον φανήσεται ἢ καὶ πολλὰ τὸ αὐτὸ τοῦτο: ἕν, οἶμαι ἔγωγε:
ἴδωμεν δή· ἄλλο τι ἕτερον μὲν ἀνάγκη τὴν οὐσίαν αὐτοῦ εἶναι, ἕτερον δὲ
αὐτό, εἴπερ μὴ οὐσία τὸ ἕν, ἀλλ' ὡς ἓν οὐσίας μετέσχεν; ἀνάγκη: οὐκοῦν
εἰ ἕτερον μὲν ἡ οὐσία, ἕτερον δὲ τὸ ἕν, οὔτε τῷ ἓν τὸ ἓν τῆς οὐσίας ἕτε-
ρον. οὔτε τῷ οὐσία εἶναι ἡ οὐσία τοῦ ἑνὸς ἄλλο· ἀλλὰ τῷ ἑτέρῳ τε καὶ
ἄλλῳ ἕτερα ἀλλήλων: πάνυ μὲν οὖν: ὥστε οὐ ταὐτόν ἐστιν οὔτε τῷ ἑνὶ.
οὔτε τῇ οὐσίᾳ τὸ ἕτερον: πῶς γάρ: τί οὖν; ἐὰν προελώμεθα αὐτῶν
εἴτε βούλει τὴν οὐσίαν καὶ τὸ ἕτερον· εἴτε τὴν οὐσίαν καὶ τὸ ἓν εἴτε τὸ ἕν,
καὶ τὸ ἕτερον· ἆρ' οὐκ ἐν ἑκάστῃ τῇ προαιρέσει προαιρούμεθά τινε
ὣ ὀρθῶς ἔχει καλεῖσθαι ἀμφοτέρω: πῶς: ὧδε· ἔστιν οὐσίαν
εἰπεῖν; ἔστιν: καὶ αὖθις εἰπεῖν ἕν; καὶ τοῦτο: ἆρ' οὖν οὐχ ἑκάτερον
αὐτοῖν εἴρηται; ναί: τί δ' ὅταν εἴπω οὐσία τε καὶ ἕν, ἆρα οὐκ ἀμφο-
τέρω: πάνυ γε: οὐκοῦν καὶ ἐὰν οὐσία τε καὶ ἕτερον ἢ ἕτερόν τε καὶ ἕν.
καὶ οὕτω πανταχῶς ἐφ' ἑκάστου ἄμφω λέγω: ναί: ὣ δ' ἂν ἄμφω ὀρ-
θῶς προσαγορεύησθον, ἆρα οἷόν τε ἄμφω μὲν αὐτὼ εἶναι, δύο δὲ
μή; οὐχ οἷόν τε: ὣ δ' ἂν δύο ἦτον, ἔστι τις μηχανή, οὐχ ἑκάτερον αὐ-
τοῖν ἓν εἶναι: οὐδεμία: τούτων ἄρα ἐπείπερ σύνδυο ἕκαστα συμ-
βαίνει εἶναι, καὶ ἓν ἂν εἴη ἕκαστον: φαίνεται: εἰ δὲ ἓν ἕκαστον αὐτῶν
ἐστι, συντεθέντος ἑνὸς ὁποιουοῦν ᾑτινιοῦν συζυγίᾳ οὐ τρία γί-
γνεται τὰ πάντα; ναί: τρία δὲ οὐ περιττά, καὶ δύο ἄρτια; πῶς δ' οὔ:
τί δαί; δυοῖν ὄντοιν οὐκ ἀνάγκη εἶναι καὶ δίς, καὶ τριῶν ὄντων τρίς;
εἴπερ ὑπάρχει τῷ τε δύο τὸ δὶς ἓν καὶ τῷ τρία τὸ τρὶς ἕν: ἀνάγκη:
δυοῖν δὲ ὄντοιν καὶ δὶς οὐκ ἀνάγκη δύο δὶς εἶναι· καὶ τριῶν καὶ τρὶς
οὐκ ἀνάγκη αὖ τρία τρὶς εἶναι; πῶς δ' οὔ: τί δαί; τριῶν ὄντων καὶ
δὶς ὄντων· καὶ δυοῖν ὄντοιν καὶ τρὶς ὄντοιν οὐκ ἀνάγκη τε τρία δὶς

εἶναι καὶ τρὶς δύο; πολλή γε. ἄρτιά τε ἄρα ἀρτιάκις ἂν εἴη καὶ πε
ριττὰ περιττάκις· καὶ ἄρτια περιττάκις· καὶ περιττὰ ἀρτιάκις;
ἔστιν οὕτω. εἰ οὖν ταῦτα οὕτως ἔχει· οἴει τινὰ ἀριθμὸν ὑπολείπεσθαι
ὃν οὐκ ἀνάγκη εἶναι; οὐδαμῶς γε. εἰ ἄρα ἔστιν ἕν, ἀνάγκη καὶ ἀριθμὸν εἶ
ναι. ἀνάγκη. ἀλλὰ μὴν ἀριθμοῦ γε ὄντος· πολλὰ ἂν εἴη καὶ πλῆθος ἄ
πειρον τῶν ὄντων· ἢ οὐκ ἄπειρος ἀριθμὸς πλήθει καὶ μετέχων οὐ
σίας γίγνεται; καὶ πάνυ γε. οὐκοῦν εἰ πᾶς ἀριθμὸς οὐσίας μετέχει,
καὶ τὸ μόριον ἕκαστον τοῦ ἀριθμοῦ μετέχοι ἂν αὐτῆς; ναί. ἐπὶ πάντα
ἄρα πολλὰ ὄντα ἡ οὐσία νενέμηται· καὶ οὐδενὸς ἀποστατεῖ τῶν ὄν
των· οὔτε τοῦ σμικροτάτου οὔτε τοῦ μεγίστου· ἢ τοῦτο μὲν καὶ ἄλογον ἐ
ρέσθαι· πῶς γὰρ ἂν δὴ οὐσία γε τῶν ὄντων του ἀποστατοῖ; οὐδαμῶς.
κατακεκερμάτισται ἄρα ὡς οἷόν τε, σμικρότατα καὶ μέγιστα καὶ παν
ταχῶς ὄντα καὶ μεμέρισται πάντων μάλιστα καὶ ἔστι μέρη ἀπέραντα
τῆς οὐσίας. ἔχει οὕτω. πλεῖστα ἄρα ἐστὶ τὰ μέρη αὐτῆς. πλεῖστα
μέντοι. τί οὖν ἔστι τι αὐτῶν ὃ ἔστι μὲν μέρος τῆς οὐσίας, οὐδὲν μέντοι μέ
ρος; καὶ πῶς ἄν τοι τοῦτο γένοιτο. ἀλλ' εἴπερ γε οἶμαι ἔστιν. ἀνάγκη
αὐτὸ ἀεὶ ἕωσπερ ἂν ᾖ ἕν γέ τι εἶναι. μηδὲν δὲ ἀδύνατον. ἀνάγκη.
πρὸς ἅπαντι ἄρα ἑκάστῳ τῷ τῆς οὐσίας μέρει πρόσεστιν τὸ ἕν. οὐ
κ ἀπολειπόμενον, οὔτε σμικροτέρου οὔτε μείζονος μέρους· οὔτε
ἄλλου οὐδενός. οὕτω. ἆρα οὖν ἓν ὂν πολλαχοῦ ἅμα ὅλον ἐστί; τοῦτο
ἄθρει. ἀλλ' ἀθρῶ καὶ ὁρῶ ὅτι ἀδύνατον. μεμερισμένον ἄρα εἴπερ
μὴ ὅλον· ἄλλως γάρ πως οὐδαμῶς ἅμα ἅπασι τοῖς τῆς οὐσίας
μέρεσιν παρέσται ἢ μεμερισμένον. ναί. καὶ μὴν τό γε μεριστὸν πολλὴ
ἀνάγκη εἶναι τοσαῦτα ὅσαπερ μέρη. ἀνάγκη. οὐκ ἄρα ἀληθῆ ἄρτι
λέγομεν λέγοντες ὡς πλεῖστα μέρη ἡ οὐσία νενεμημένη εἴη. οὐδὲ
γὰρ πλείω τοῦ ἑνὸς νενέμηται ἀλλ' ἴσα ὡς ἔοικε τῷ ἑνί. οὔτε γὰρ τὸ
ὂν τοῦ ἑνὸς ἀπολείπεται οὔτε τὸ ἓν τοῦ ὄντος. ἀλλ' ἐξισοῦσθον δύο
ὄντε ἀεὶ παρὰ πάντα. παντάπασιν οὕτω φαίνεται. τὸ ἓν ἄρα αὐτὸ
κεκερματισμένον ὑπὸ τῆς οὐσίας πολλά τε καὶ ἄπειρα τὸ πλῆ
θος ἐστίν. φαίνεται. οὐ μόνον ἄρα τὸ ὂν ἓν πολλά ἐστιν. ἀλλὰ καὶ αὐτὸ
τὸ ἓν ὑπὸ τοῦ ὄντος διανενεμημένον πολλὰ ἀνάγκη εἶναι. παν
τάπασι μὲν οὖν. καὶ μὴν ὅτι γε τοῦ ὅλου τὰ μόρια μόρια. πεπερασμέ
νον ἂν εἴη κατὰ τὸ ὅλον τὸ ἕν· ἢ οὐ περιέχεται ὑπὸ τοῦ ὅλου τὰ μόρι
α; ἀνάγκη. ἀλλὰ μὴν τό γε περιέχον πέρας ἂν εἴη; πῶς δ' οὔ; τὸ

ἓν ἄρα ὄν. ἔστι τέ που καὶ πολλὰ καὶ ὅλον καὶ μόρια. καὶ πεπερα-
σμένον καὶ ἄπειρον πλήθει. φαίνεται. ἆρ' οὖν οὐκ ἐπείπερ πεπερα-
σμένον καὶ ἔσχατα ἔχον; ἀνάγκη. τί δαί; ὅλον οὐ καὶ ἀρχὴν ἂν ἔχοι καὶ
μέσον καὶ τελευτήν; ἢ οἷόν τέ τι ὅλον εἶναι ἄνευ τριῶν τούτων; κἄν του ἓν
ὁτιοῦν αὐτῶν ἀποστατῇ, ἐθελήσει ἔτι ὅλον εἶναι; οὐκ ἐθελήσει. καὶ
ἀρχὴν δὴ ὡς ἔοικεν καὶ τελευτὴν καὶ μέσον ἔχοι ἂν τὸ ἕν. ἔχοι. ἀλλὰ μὴν
τό γε μέσον ἴσον τῶν ἐσχάτων ἀπέχει· οὐ γὰρ ἂν ἄλλως μέσον εἴη. οὐ
γάρ. καὶ σχήματος δή τινος ὡς ἔοικε τοιοῦτον ὂν μετέχοι ἂν τὸ ἕν.
ἤτοι εὐθέος ἢ στρογγύλου ἤ τινος μικτοῦ ἐξ ἀμφοῖν. μετέχοι γὰρ
ἄν. ἆρ' οὖν οὕτως ἔχον οὐκ αὐτό τε ἐν ἑαυτῷ ἔσται καὶ ἐν ἄλλῳ; πῶς;
τῶν μερῶν που ἕκαστον ἐν τῷ ὅλῳ ἐστὶ καὶ οὐδὲν ἐκτὸς τοῦ ὅλου.
οὕτω. πάντα δὲ τὰ μέρη ὑπὸ τοῦ ὅλου περιέχεται; ναί. καὶ μὴν τά
γε πάντα μέρη τὰ αὑτοῦ τὸ ἕν ἐστι καὶ οὔτε τι πλέον οὔτε ἔλαττον ἢ
πάντα. οὐ γάρ. οὐκοῦν καὶ τὸ ὅλον τὸ ἕν ἐστιν; πῶς δ' οὔ; εἰ ἄρα πάν-
τα τὰ μέρη ἐν ὅλῳ τυγχάνει ὄντα. ἔστι δὲ τά τε πάντα τὸ ἓν καὶ αὐτὸ τὸ ὅ-
λον. περιέχεται δὲ ὑπὸ τοῦ ὅλου τὰ πάντα. ὑπὸ τοῦ ἑνὸς ἂν περι-
έχοιτο τὸ ἕν, καὶ οὕτως ἂν ἤδη τὸ ἓν αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ εἴη. φαίνεται.
ἀλλὰ μέντοι τό γε ὅλον αὖ οὐκ ἐν τοῖς μέρεσίν ἐστιν. οὔτε ἐν πᾶσιν οὔ-
τε ἔν τινι. εἰ γὰρ ἐν πᾶσιν ἀνάγκη καὶ ἐν ἑνί. ἔν τινι γὰρ ἑνὶ μὴ ὂν οὐ-
κ ἂν ἔτι που δύναιτο ἔν γε ἅπασιν εἶναι. εἰ δὲ τοῦτο μὲν τὸ ἓν τῶν ἁπάν-
των ἐστί, τὸ δὲ ὅλον ἐν τούτῳ μὴ ἔνι. πῶς ἔτι ἔν γε τοῖς πᾶσιν ἐνέσται;
οὐδαμῶς. οὐδὲ μὴν ἐν τισὶ τῶν μερῶν. εἰ γὰρ ἐν τισὶ τὸ ὅλον εἴη.
τὸ πλέον ἂν ἐν τῷ ἐλάττονι εἴη ὅ ἐστιν ἀδύνατον. ἀδύνατον γάρ.
μὴ ὂν δ' ἐν πλέοσιν μηδ' ἐν ἑνὶ μηδ' ἐν ἅπασι τοῖς μέρεσι τὸ ὅλον.
οὐκ ἀνάγκη ἐν ἑτέρῳ τινὶ εἶναι ἢ μηδαμοῦ ἔτι εἶναι; ἀνάγκη. οὐκοῦν
μηδαμοῦ μὲν ὂν οὐδὲν ἂν εἴη. ὅλον δὲ ὄν, ἐπειδὴ οὐκ ἐν αὑτῷ ἐστιν.
ἀνάγκη ἐν ἄλλῳ εἶναι; πάνυ γε. ᾗ μὲν ἄρα τὸ ἓν ὅλον ἐν ἄλλῳ ἐστίν.
ᾗ δὲ τὰ πάντα μέρη ὄντα τυγχάνει, αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ. καὶ οὕτω τὸ ἓν
ἀνάγκη αὐτό τε ἐν ἑαυτῷ εἶναι καὶ ἐν ἑτέρῳ. ἀνάγκη. οὕτω δὴ πεφυ-
κὸς τὸ ἓν ἆρ' οὐκ ἀνάγκη καὶ κινεῖσθαι καὶ ἑστάναι; πῇ; ἕστηκε μέν που,
εἴπερ αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ ἐστιν. ἐν γὰρ ἑνὶ ὂν καὶ ἐκ τούτου μὴ μεταβαῖνον
ἐν τῷ αὐτῷ ἂν εἴη ἐν ἑαυτῷ. ἔστι γάρ. τὸ δέ γε ἐν τῷ αὐτῷ ἀεὶ ὄν,
ἑστὸς δήπου ἀνάγκη ἀεὶ εἶναι. πάνυ γε. τί δαί; τὸ ἐν ἑτέρῳ ἀεὶ
ὂν οὐ τὸ ἐναντίον ἀνάγκη μηδέποτ' ἐν ταὐτῷ εἶναι, μηδέποτε δὲ ὂν

ἐν τῷ αὐτῷ μηδὲ ἑστάναι· μὴ ἑστὸς δὲ κινεῖσθαι· οὕτως· ἀνάγκη ἄρα τὸ ἓν
αὐτό τε ἐν ἑαυτῷ ἀεὶ ὂν καὶ ἐν ἑτέρῳ, ἀεὶ κινεῖσθαί τε καὶ ἑστάναι· φαίνε
ται· καὶ μὴν ταὐτόν γε δεῖ εἶναι αὐτὸ ἑαυτῷ καὶ ἕτερον ἑαυτοῦ· καὶ τοῖς
ἄλλοις ὡσαύτως ταὐτόν τε καὶ ἕτερον εἶναι, εἴπερ καὶ τὰ πρόσθεν πέ
πονθεν· πῶς· πᾶν που πρὸς ἅπαν ὧδε ἔχει· ἢ ταὐτόν ἐστιν ἢ ἕτερον·
ἢ ἐὰν μὴ ταὐτὸν ᾖ μηδ' ἕτερον μέρος ἂν εἴη τούτου πρὸς ὃ οὕτως ἔχει, ὡς
πρὸς μέρος ὅλον ἂν εἴη· φαίνεται· ἆρ' οὖν τὸ ἓν αὐτὸ αὑτοῦ μέρος ἐστίν;
Οὐδαμῶς· οὐδ' ἄρα ὡς πρὸς μέρος, αὐτὸ αὑτοῦ ὅλον ἂν εἴη πρὸς ἑ
αυτὸ μέρος ὄν· οὐ γὰρ οἷόν τε· ἀλλ' ἆρα ἕτερόν ἐστιν ἑνὸς τὸ ἕν; οὐ δῆτα·
οὐδ' ἄρα ἑαυτοῦ γε ἕτερον ἂν εἴη· οὐ μέντοι· εἰ οὖν μήτε ἕτερον μήτε ὅ
λον μήτε μέρος αὐτὸ πρὸς ἑαυτό ἐστιν, οὐκ ἀνάγκη ἤδη ταὐτὸν εἶναι αὐτὸ
ἑαυτῷ; ἀνάγκη· τί δαί; τὸ ἑτέρωθι ὂν αὐτὸ ἑαυτοῦ ἐν τῷ αὐτῷ ὄντος
ἑαυτῷ, οὐκ ἀνάγκη αὐτὸ ἑαυτοῦ ἕτερον εἶναι, εἴπερ καὶ ἑτέρωθι ἔσται;
ἔμοιγε δοκεῖ· οὕτω μὴν ἐφάνη ἔχον τὸ ἕν, αὐτό τε ἐν ἑαυτῷ ὂν ἅμα
καὶ ἐν ἑτέρῳ· ἐφάνη γάρ· ἕτερον ἄρα ὡς ἔοικεν εἴη ταύτῃ ἂν ἑαυτοῦ
τὸ ἕν· ἔοικεν· τί οὖν; εἴ τού τι ἕτερόν ἐστιν, οὐχ ἑτέρου ὄντος, ἕτερον ἔσται;
ἀνάγκη· οὐκοῦν ὅσα μὴ ἕν ἐστιν, ἅπανθ' ἕτερα τοῦ ἑνός, καὶ τὸ ἓν τῶν μὴ ἕν;
πῶς δ' οὔ· ἕτερον ἄρα ἂν εἴη τὸ ἓν τῶν ἄλλων· ἕτερον· ὅρα δή· αὐτό τε ταὐ
τὸν καὶ τὸ ἕτερον ἆρ' οὐκ ἐναντία ἀλλήλοις; πῶς δ' οὔ· ἦ οὖν ἐθελή
σει ταὐτὸν ἐν τῷ ἑτέρῳ ἢ τὸ ἕτερον ἐν τῷ αὐτῷ ποτε εἶναι; οὐκ ἐθελή
σει· εἰ ἄρα τὸ ἕτερον ἐν ταὐτῷ μηδέποτε ἔσται, οὐδέν ἐστι τῶν ὄντων ἐν ᾧ
ἐστὶν τὸ ἕτερον χρόνον οὐδένα· εἰ γὰρ ὁντινοῦν εἴη ἔν τῳ, ἐκεῖνον ἂν τὸν
χρόνον ἐν ταὐτῷ εἴη τὸ ἕτερον· οὐχ οὕτως; οὕτως· ἐπειδὴ δ' οὐδέπο
τε ἐν τῷ αὐτῷ ἐστιν, οὐδέποτε ἔν τινι τῶν ὄντων ἂν εἴη τὸ ἕτερον· ἀληθῆ·
οὔτ' ἄρα ἐν τοῖς μὴ ἓν οὔτε ἐν τῷ ἑνὶ ἐνείη ἂν τὸ ἕτερον· οὐ γὰρ οὖν· οὐ
κἄρα τῷ ἑτέρῳ γ' ἂν εἴη τὸ ἓν τῶν μὴ ἕν· οὐδὲ τὰ μὴ ἓν τοῦ ἑνὸς ἕτερα;
οὐ γάρ· οὐδὲ μὴν ἑαυτοῖς γε ἕτερ' ἂν εἴη ἀλλήλων, μὴ μετέχοντα τοῦ ἑτέ
ρου· πῶς γάρ· εἰ δὲ μήτε αὑτοῖς ἕτερά ἐστι, μήτε τῷ ἑτέρῳ, οὐ πάντῃ
ἤδη ἂν ἐκφεύγοι, τὸ μὴ ἕτερα εἶναι ἀλλήλων; ἐκφεύγοι· ἀλλὰ μὴν οὐδὲ
τοῦ ἑνός γε μετέχει τὰ μὴ ἕν· οὐ γὰρ ἂν μὴ ἓν ἦν· ἀλλά πῃ ἂν ἓν ἦν· ἀλη
θῆ· οὐδ' ἂν ἀριθμὸς εἴη ἄρα τὰ μὴ ἕν· οὐδὲ γὰρ ἂν οὕτω μὴ ἓν ἦν παντά
πασιν ἀριθμόν γε ἔχοντα· οὐ γὰρ οὖν· τί δαί· τὰ μὴ ἓν τοῦ ἑνὸς ἆρα
μόριά ἐστιν, ἢ κἂν οὕτω μετεῖχε τοῦ ἑνὸς τὰ μὴ ἕν; μετεῖχεν· εἰ ἄρα πάν
τῃ, τὸ μὲν ἕν ἐστι, τὰ δὲ μὴ ἕν· οὔτ' ἂν μόριον τῶν μὴ ἓν τὸ ἓν εἴη, οὔτε ὅλον,

ὡς μορίου· οὔτε αὖ ταὐτὸν μὴ ἓν τοῦ ἑνὸς μορίου· οὔτε ὅλου ὡς μορίῳ
τῷ ἑνί· οὐ γάρ· ἀλλὰ μὴν ἔφαμεν τὰ μήτε μόρια μήτε ὅλα μήτε ἕτερα
ἀλλήλων ταὐτὰ ἔσεσθαι ἀλλήλοις· ἔφαμεν γάρ· φῶμεν ἄρα καὶ τὸ ἓν
πρὸς τὸ μὴ ἓν οὕτως ἔχον, τὸ αὐτὸ εἶναι αὐτοῖς; φῶμεν· τὸ ἓν ἄρα, ὡς
ἔοικεν, ἕτερόν τε τῶν ἄλλων ἐστὶν καὶ ἑαυτοῦ· καὶ ταὐτὸν ἐκείνοις τε καὶ ἑ-
αυτῷ· κινδυνεύει φαίνεσθαι ἐκ γε τοῦ λόγου· ἆρ' οὖν καὶ ὅμοιόν τε καὶ
ἀνόμοιον ἑαυτῷ τε καὶ τοῖς ἄλλοις; ἴσως· ἐπειδὴ γοῦν ἕτερον τῶν
ἄλλων ἐφάνη, καὶ τἆλλά που ἕτερα ἂν ἐκείνου εἴη· τί μήν· οὐκοῦν οὕ-
τως ἕτερον τῶν ἄλλων, ὥσπερ καὶ τἆλλα ἐκείνου, καὶ οὔτε μᾶλλον οὔτε
ἧττον; τί γὰρ ἄν· εἰ ἄρα μήτε μᾶλλον μήτε ἧττον, ὁμοίως; ναί· οὐκοῦν
ᾗ ἕτερον εἶναι πέπονθεν τῶν ἄλλων καὶ τἆλλα ἐκείνου ὡσαύτως, ταύτῃ
ταὐτὸν ἂν πεπονθότα εἶεν, τό τε ἓν τοῖς ἄλλοις καὶ τἆλλα τῷ ἑνί·
πῶς λέγεις· ὧδε· ἕκαστον τῶν ὀνομάτων οὐκ ἐπί τινι καλεῖς; ἔγω-
γε· τί οὖν· τὸ αὐτὸ ὄνομα εἴποις ἂν πλεονάκις ἢ ἅπαξ; ἔγωγε·
πότερον οὖν ἐὰν μὲν ἅπαξ εἴπῃς, ἐκεῖνο προσαγορεύεις οὗπερ
ἐστὶ τοὔνομα· ἐὰν δὲ πολλάκις, οὐκ ἐκεῖνο; ἢ ἐάν τε ἅπαξ, ἐάν τε πολ-
λάκις ταὐτὸν ὄνομα φθέγξῃ, πολλὴ ἀνάγκη σε ταὐτὸν καὶ λέγειν ἀεί·
τί μήν· οὐκοῦν καὶ τὸ ἕτερον ὄνομά ἐστιν ἐπί τινι; πάνυ γε· ὅταν ἄρα
αὐτὸ φθέγγῃ, ἐάν τε ἅπαξ, ἐάν τε πολλάκις, οὐκ ἐπ' ἄλλῳ, οὐδὲ ἄλλο τι
ὀνομάζεις, ἢ ἐκεῖνο οὗπερ ἦν ὄνομα· ἀνάγκη· ὅταν δὴ λέγωμεν ὅτι
ἕτερον μὲν τἆλλα τοῦ ἑνός, ἕτερον δὲ τὸ ἓν τῶν ἄλλων, δὶς τὸ ἕτερον εἰπόν-
τες, οὐδέν τι μᾶλλον ἐπ' ἄλλῃ, ἀλλ' ἐπ' ἐκείνῃ τῇ φύσει αὐτὸ ἀεὶ λέγομεν
ἧσπερ ἦν τοὔνομα; πάνυ μὲν οὖν· ᾗ ἄρα ἕτερον τῶν ἄλλων τὸ ἕν, καὶ
τἆλλα τοῦ ἑνός, κατ' αὐτὸ τὸ ἕτερον πεπονθέναι, οὐκ ἄλλο, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ
ἂν πεπονθὸς εἴη τὸ ἓν τοῖς ἄλλοις· τὸ δέ που ταὐτὸν πεπονθὸς ὅμοι-
ον· οὐχί; ναί· ᾗ δὴ τὸ ἓν ἕτερον τῶν ἄλλων πέπονθεν εἶναι, κατ' αὐτὸ τοῦ-
το ἅπαν ἅπασιν ὅμοιον ἂν εἴη· ἅπαν γὰρ ἁπάντων ἕτερόν ἐστιν· ἔοικεν·
ἀλλὰ μὴν τό γε ὅμοιον τῷ ἀνομοίῳ ἐναντίον; ναί· οὐκοῦν καὶ τὸ ἕτερον
τῷ αὐτῷ; καὶ τοῦτο· ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦτό γε ἐφάνη, ὡς ἄρα τὸ ἓν τοῖς
ἄλλοις ταὐτόν· ἐφάνη γάρ· τοὐναντίον δέ γε πάθος ἐστὶ τὸ εἶναι ταὐ-
τὸ τοῖς ἄλλοις τῷ ἕτερον εἶναι τῶν ἄλλων· πάνυ γε· ᾗ γε μὴν ἕτερον,
ὅμοιον ἐφάνη; ναί· ᾗ ἄρα ταὐτόν, ἀνόμοιον ἔσται κατὰ τοὐναντίον πά-
θος τῷ ὁμοιοῦντι πάθει· ὡμοίου δέ που τὸ ἕτερον· ναί· ἀνομοιώσ-
ει ἄρα ταὐτόν, ἢ οὐκ ἐναντίον ἔσται τῷ ἑτέρῳ· ἔοικεν· ὅμοιον ἄρα καὶ

ἀνόμοιον ἄρα ἔσται τὸ ἓν τοῖς ἄλλοις· ᾗ μὲν ἕτερον ὅμοιον, ᾗ δὲ ταυτὸν ἀνόμοιον· ἔχει γὰρ οὖν δή, ὡς ἔοικε, καὶ τοῦτον λόγον· καὶ γὰρ τόνδε ἔχει· τίνα; ᾗ ταυτὸν πέπονθε, μὴ ἀλλοῖον πεπονθέναι· μὴ ἀλλοῖον δὲ πεπονθὸς, μὴ ἀνόμοιον· μὴ ἀνόμοιον δὲ, ὅμοιον εἶναι· ᾗ δ' ἄλλο πέπονθεν, ἀλλοῖον· ἀλλοῖον δὲ ὂν ἀνόμοιον εἶναι· ἀληθῆ λέγεις· ταυτόν τε ἄρα ὂν τὸ ἓν τοῖς ἄλλοις καὶ ὅτι ἕτερόν ἐστι κατ' ἀμφότερα καὶ κατὰ ἑκάτερον ὅμοιόν τε ἂν εἴη καὶ ἀνόμοιον τοῖς ἄλλοις· πάνυ γε· οὐκοῦν καὶ ἑαυτῷ ὡσαύτως ἐπείπερ ἕτερόν τε ἑαυτοῦ καὶ ταυτὸν ἑαυτῷ ἐφάνη, κατ' ἀμφότερα καὶ κατὰ ἑκάτερον ὅμοιόν τε καὶ ἀνόμοιον φανήσεται; ἀνάγκη· τί δαὶ δή; περὶ τοῦ ἅπτεσθαι τὸ ἓν αὑτοῦ καὶ τῶν ἄλλων καὶ τοῦ μὴ ἅπτεσθαι πέρι, σκόπει ὅπως ἔχει· σκοπῶ· αὐτὸ γάρ που ἐν ἑαυτῷ

Ὅλον τὸ ἓν ἐφάνη ὄν· ὀρθῶς· οὐκοῦν καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις τὸ ἕν; ναί· ᾗ μὲν ἄρα ἐν τοῖς ἄλλοις, τῶν ἄλλων ἅπτοιτο ἄν· ᾗ δὲ αὐτὸ ἐν ἑαυτῷ, τῶν μὲν ἄλλων ἀπείργοιτο ἅπτεσθαι, αὐτὸ δὲ αὑτοῦ ἅπτοιτο ἂν ἐν ἑαυτῷ ὄν· φαίνεται· οὕτω μὲν δὴ ἅπτοιτο ἂν τὸ ἓν αὑτοῦ τε καὶ τῶν ἄλλων· ἅπτοιτο· τί δαὶ τῇδε; ἆρ' οὐ πᾶν τὸ μέλλον ἅψεσθαί τινος ἐφεξῆς δεῖ κεῖσθαι ἐκείνῳ οὗ μέλλει ἅπτεσθαι, ταύτην τὴν ἕδραν ἣ ἂν μετ' ἐκείνην ᾖ ἕδρα ᾗ ἂν κέηται ἅπτεται; ἀνάγκη· καὶ τὸ ἓν ἄρα εἰ μέλλει αὐτὸ αὑτοῦ ἅψεσθαι, ἐφεξῆς δεῖ εὐθὺς μετὰ ἑαυτὸ κεῖσθαι, τὴν ἐχομένην χώραν κατέχον ἐκείνης ἐν ᾗ αὐτό ἐστι· δεῖ γάρ· οὐκοῦν δύο μὲν ὂν τὸ ἓν ποιήσειεν ἂν ταῦτα καὶ ἐν δυοῖν χώραιν ἅμα γένοιτο· ἕως δ' ἂν ᾖ ἓν, οὐκ ἐθελήσει; οὐ γὰρ οὖν· ἡ αὐτὴ ἄρα ἀνάγκη τῷ ἑνὶ μήτε δύο εἶναι μήτε ἅπτεσθαι αὐτῷ αὑτοῦ· ἡ αὐτή· ἀλλ' οὐδὲ μὴν τῶν ἄλλων ἅψεται· τί δή; ὅτι φαμὲν τὸ μέλλον ἅψεσθαι χωρὶς ὂν ἐφεξῆς δεῖ ἐκείνῳ εἶναι οὗ μέλλει ἅψεσθαι· τρίτον δὲ αὐτῶν ἐν μέσῳ μηδὲν εἶναι· ἀληθῆ· δύο ἄρα δεῖ τὸ ὀλίγιστον εἶναι, εἰ μέλλει ἅψις εἶναι· δεῖ· ἐὰν δὲ τοῖν δυοῖν ὅροιν τρίτον προσγένηται ἑξῆς, αὐτὰ μὲν τρία ἔσται, αἱ δὲ ἅψεις δύο· ναί· καὶ οὕτω δὴ ἀεὶ ἑνὸς προσγιγνομένου, μία καὶ ἅψις προσγίγνεται· καὶ συμβαίνει τὰς ἅψεις τοῦ πλήθους τῶν ἀριθμῶν μιᾷ ἐλάττους εἶναι· ᾧ γὰρ τὰ πρῶτα δύο ἐπλεονέκτησε τῶν ἅψεων εἰς τὸ πλείω εἶναι τὸν ἀριθμὸν ἢ τὰς ἅψεις, τῷ ἴσῳ τούτῳ καὶ ὁ ἔπειτα ἀριθμὸς πᾶς πασῶν τῶν ἅψεων πλεονεκτεῖ· ἤδη γὰρ τὸ λοιπὸν ἅμα ἕν τε τῷ ἀριθμῷ προσγίγνεται καὶ μία ἅψις ταῖς ἅψεσιν· ὀρθῶς· ὅσα ἄρα ἐστὶ τὰ ὄντα τὸν ἀριθμὸν, ἀεὶ μιᾷ αἱ

*κατέχον

ἅψεις ἐλάττους εἰσὶν αὐτῶν. ἀληθῆ. εἰ δέ γε ἓν μόνον ἐστί, δυὰς δὲ μὴ ἔστιν, ἅψις οὐκ ἂν εἴη. πῶς γάρ; οὐκοῦν, φαμέν, τἆλλα τοῦ ἑνὸς οὔτε ἕν ἐστιν οὔτε μετέχει αὐτοῦ, εἴπερ ἄλλα ἐστίν. οὐ γάρ. οὐκ ἄρα ἔνεστιν ἀριθμὸς ἐν τοῖς ἄλλοις, ἑνὸς μὴ ἐνόντος ἐν αὐτοῖς. πῶς γάρ; οὔτ' ἄρα ἕν ἐστι τὰ ἄλλα οὔτε δύο οὔτε ἄλλου ἀριθμοῦ ἔχοντα ὄνομα οὐδέν. οὔ. τὸ ἓν ἄρα μόνον ἐστὶν ἕν, καὶ δυὰς οὐκ ἂν εἴη. οὐ φαίνεται. ἅψις ἄρα οὐκ ἔστιν δυοῖν μὴ ὄντοιν. οὐκ ἔστιν. οὔτ' ἄρα τὸ ἓν τῶν ἄλλων ἅπτεται οὔτε τὰ ἄλλα τοῦ ἑνός, ἐπείπερ ἅψις οὐκ ἔστιν. οὐ γὰρ οὖν.

Οὕτω δὴ κατὰ πάντα ταῦτα, τὸ ἓν τῶν τε ἄλλων καὶ ἑαυτοῦ ἅπτεταί τε καὶ οὐχ ἅπτεται. ἔοικεν. ἆρ' οὖν καὶ ἴσον ἐστὶ καὶ ἄνισον αὐτῷ τε καὶ τοῖς ἄλλοις; πῶς; εἰ μεῖζον εἴη τὸ ἓν ἢ τἆλλα ἢ ἔλαττον, ἢ αὖ τὰ ἄλλα τοῦ ἑνὸς μείζω ἢ ἐλάττω. ἆρα οὐκ ἂν τῷ μὲν ἓν εἶναι τὸ ἓν καὶ τἆλλα ἄλλα τοῦ ἑνός, οὔτε τι μείζω οὔτε τι ἐλάττω ἂν εἴη ἀλλήλων αὐταῖς γε ταύταις ταῖς οὐσίαις· ἀλλ' εἰ μὲν πρὸς τῷ τοιαῦτα εἶναι ἑκάτερα ἰσότητα ἔχοιεν, ἴσα ἂν εἴη πρὸς ἄλληλα· εἰ δὲ τὰ μὲν μέγεθος, τὰ δὲ σμικρότητα, ἢ καὶ μέγεθος μὲν τὸ ἕν, σμικρότητα δὲ τἆλλα, ὁποτέρῳ μὲν τῷ εἴδει μέγεθος προσείη, μεῖζον ἂν εἴη, ᾧ δὲ σμικρότης, ἔλαττον; ἀνάγκη. οὐκοῦν ἐστόν γέ τινε τούτω εἴδη, τό τε μέγεθος καὶ ἡ σμικρότης; οὐ γὰρ ἄν που μὴ ὄντε γε ἐναντίω τε ἀλλήλοιν εἴτην καὶ ἐν τοῖς οὖσιν ἐγγιγνοίσθην. πῶς γὰρ ἄν; εἰ ἄρα ἐν τῷ ἑνὶ σμικρότης ἐγγίγνεται, ἤτοι ἐν ὅλῳ ἂν ἢ ἐν μέρει αὐτοῦ ἐνείη. ἀνάγκη. τί δ' εἰ ἐν ὅλῳ ἐγγίγνοιτο; οὐχὶ ἢ ἐξ ἴσου ἂν τῷ ἑνὶ δι' ὅλου αὐτοῦ τεταμένη εἴη ἢ περιέχουσα αὐτό; δῆλον δή. ἆρ' οὖν οὐκ ἐξ ἴσου μὲν οὖσα ἡ σμικρότης τῷ ἑνὶ ἴση ἂν αὐτῷ εἴη, περιέχουσα δὲ μείζων; πῶς δ' οὔ; δυνατὸν οὖν σμικρότητα ἴσην τῳ εἶναι ἢ μείζω τινός, καὶ πράττειν τὰ μεγέθους τε καὶ ἰσότητος, ἀλλὰ μὴ τὰ ἑαυτῆς; ἀδύνατον. ἐν μὲν ὅλῳ ἄρα τῷ ἑνὶ οὐκ ἂν εἴη σμικρότης, ἀλλ' εἴπερ, ἐν μέρει; ναί. οὐδέ γε ἐν παντὶ αὖ τῷ μέρει· εἰ δὲ μή, ταὐτὰ ποιήσει ἅπερ πρὸς τὸ ὅλον· ἴση ἔσται ἢ μείζων τοῦ μέρους ἐν ᾧ ἂν ἀεὶ ἐνῇ. ἀνάγκη. οὐδενί ποτε ἄρα ἐνέσται τῶν ὄντων σμικρότης, μήτ' ἐν μέρει μήτ' ἐν ὅλῳ ἐγγιγνομένη· οὐδέ τι ἔσται σμικρὸν πλὴν αὐτῆς σμικρότητος. οὐκ ἔοικεν. οὐδ' ἄρα μέγεθος ἐνέσται ἐν αὐτῷ· μεῖζον γὰρ ἄν τι εἴη ἄλλο καὶ πλὴν αὐτοῦ μεγέθους, ἐκεῖνο ἐν ᾧ τὸ μέγεθος ἐνείη, καὶ ταῦτα σμικροῦ αὐτῷ οὐκ ὄντος, οὗ ἀνάγκη

-κη ὑπερέχειν ἐάνπερ ᾖ μέγα· τοῦτο δὲ ἀδύνατον ἐπειδὴ σμικρό
της οὐδαμοῦ ἔνι· ἀληθῆ· ἀλλὰ μὴν αὐτὸ μέγεθος οὐκ ἄλλου μεῖζον ἢ
αὐτῆς σμικρότητος· οὐδὲ σμικρότης ἄλλου ἔλαττον ἢ αὐτοῦ μεγέ
θους· οὐ γάρ· οὔτε ἄρα τὰ ἄλλα μείζω τοῦ ἑνός· οὐδ' ἐλάττω· μήτε με
γεθος μήτε σμικρότητα ἔχοντα· οὔτε αὐτὼ τούτω πρὸς τὸ ἓν ἔχετον
τὴν δύναμιν τὴν τοῦ ὑπερέχειν καὶ ὑπερέχεσθαι· ἀλλὰ πρὸς ἀλλή
λω· οὔτε αὖ τὸ ἓν τούτοιν οὐδὲ τῶν ἄλλων μεῖζον ἂν οὐδὲ ἔλαττον εἴη
μήτε μέγεθος μήτε σμικρότητα ἔχον· οὔκουν φαίνεταί γε· ἆρ' οὖν
εἰ μήτε μεῖζον μήτε ἔλαττον τὸ ἓν τῶν ἄλλων ἀνάγκη αὐτὸ ἐκείνων μήτε
ὑπερέχειν μήτε ὑπερέχεσθαι· ἀνάγκη· οὐκοῦν τό γε μήτε ὑπερέ
χον μήτε ὑπερεχόμενον πολλὴ ἀνάγκη ἐξ ἴσου εἶναι· ἐξ ἴσου δὲ ὂν
ἴσον εἶναι· πῶς γὰρ οὔ· καὶ μὴν καὶ αὐτό γε τὸ ἓν πρὸς ἑαυτὸ οὕτως
ἂν ἔχοι· μήτε μέγεθος ἐν ἑαυτῷ μήτε σμικρότητα ἔχον· οὔτ' ἂν ὑ
περέχοιτο· οὔτ' ἂν ὑπερέχοι ἑαυτοῦ· ἀλλ' ἐξ ἴσου ὂν ἴσον ἂν εἴη ἑαυτῷ·
πάνυ μὲν οὖν· τὸ ἓν ἄρα ἑαυτῷ τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἴσον ἂν εἴη· φαίνε
ται· καὶ μὴν αὐτό γε ἐν ἑαυτῷ ὂν καὶ περὶ ἑαυτὸ ἂν εἴη ἔξωθεν· καὶ
περιέχον μὲν μεῖζον ἂν ἑαυτοῦ εἴη· περιεχόμενον δὲ ἔλαττον· καὶ
οὕτω μεῖζον ἂν καὶ ἔλαττον εἴη αὐτὸ ἑαυτοῦ τὸ ἕν· εἴη γὰρ ἄν· οὐκοῦν
καὶ τόδε ἀνάγκη μηδὲν εἶναι ἐκτὸς τοῦ ἑνός τε καὶ τῶν ἄλλων· πῶς
γὰρ οὔ· ἀλλὰ μὴν καὶ εἶναί που δεῖ τό γε ὂν ἀεί· ναί· οὐκοῦν τό γε ἔν
τῳ ὂν ἐν μείζονι ἔσται ἐλάττον ὄν· οὐ γὰρ ἂν ἄλλως ἕτερον ἐν ἑτέρῳ εἴη·
οὐ γάρ· ἐπειδὴ δὲ οὐδὲν ἕτερόν ἐστιν χωρὶς τῶν ἄλλων καὶ τοῦ ἑνός·
δεῖ δὲ αὐτὰ ἔν τῳ εἶναι· οὐκ ἀνάγκη ἤδη ἐν ἀλλήλοις εἶναι· τά τε ἄλ
λα ἐν τῷ ἑνὶ καὶ τὸ ἓν ἐν τοῖς ἄλλοις· ἢ μηδαμοῦ εἶναι· φαίνεται· ὅτι
μὲν ἄρα τὸ ἓν ἐν τοῖς ἄλλοις ἔνεστιν· μείζω ἂν εἴη τὰ ἄλλα τοῦ ἑνός·
περιέχοντα αὐτό· τὸ δὲ ἓν ἔλαττον τῶν ἄλλων περιεχόμενον· ὅτι
δὲ τὰ ἄλλα ἐν τῷ ἑνί· τὸ ἓν τῶν ἄλλων κατὰ τὸν αὐτὸν λόγον μεῖζον
ἂν εἴη· τὰ δὲ ἄλλα τοῦ ἑνὸς ἐλάττω· ἔοικεν· τὸ ἓν ἄρα ἴσον τε καὶ
μεῖζον καὶ ἔλαττόν ἐστιν αὐτό τε αὑτοῦ καὶ τῶν ἄλλων· φαίνεται· καὶ
μὴν εἴπερ μεῖζον καὶ ἔλαττον καὶ ἴσον· ἴσων ἂν εἴη μέτρων καὶ πλειό
νων καὶ ἐλαττόνων αὑτῷ καὶ τοῖς ἄλλοις· ἐπειδὴ δὲ μέτρων καὶ με
ρῶν· πῶς δ' οὔ· ἴσων μὲν ἄρα μέτρων ὂν καὶ πλειόνων καὶ ἐλαττό
νων· καὶ ἀριθμῷ ἔλαττον ἂν καὶ πλέον εἴη αὐτό τε αὑτοῦ καὶ τῶν
ἄλλων καὶ ἴσον αὑτῷ τε καὶ τοῖς ἄλλοις κατὰ ταὐτά· πῶς· ὧνπερ

μεῖζον ἐστὶ πλειόνων που καὶ μέτρων ἂν εἴη αὐτῶν· ὅσων δὲ μέτρων καὶ με-
ρῶν· καὶ ὧν ἔλαττον, ὡσαύτως· καὶ οἷς ἴσον, κατὰ ταὐτά· οὕτως·
οὐκοῦν ἑαυτοῦ μεῖζον καὶ ἔλαττον ὂν καὶ ἴσον, ἴσων ἂν εἴη μέτρων καὶ
πλειόνων καὶ ἐλαττόνων αὐτῷ· ἐπειδὴ δὲ μέτρων καὶ μερῶν· πῶς
δ' οὔ· ἴσων μὲν ἄρα μερῶν ὂν αὐτῷ ἴσον ἂν τὸ πλῆθος αὐτῷ εἴη·
πλειόνων δὲ πλέον· ἐλαττόνων δὲ ἔλαττον τὸν ἀριθμὸν αὐτοῦ·
φαίνεται· οὐκοῦν καὶ πρὸς τἆλλα ὡσαύτως ἕξει τὸ ἕν· ὅτι μὲν μεῖ-
ζον αὐτῶν φαίνεται, ἀνάγκη πλέον εἶναι καὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν· ὅτι
δὲ σμικρότερον ἔλαττον· ὅτι δὲ ἴσον μεγέθει, ἴσον καὶ τὸ πλῆθος
εἶναι τοῖς ἄλλοις· ἀνάγκη· οὕτω δὴ αὖ ὡς ἔοικε τὸ ἓν καὶ ἴσον
καὶ πλέον καὶ ἔλαττον τὸν ἀριθμὸν αὐτό τε αὑτοῦ ἔσται καὶ τῶν ἄλλων·
ἔσται· ἆρ' οὖν καὶ χρόνου μετέχει τὸ ἕν, καὶ ἔστι τε καὶ γίγνεται νεώτε-
ρόν τε καὶ πρεσβύτερον αὐτό τε ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἄλλων, καὶ οὔτε νεώ-
τερον οὔτε πρεσβύτερον οὔτε ἑαυτοῦ οὔτε τῶν ἄλλων, χρόνου μετέχον·
πῶς· εἶναι μέν που αὐτῷ ὑπάρχει, εἴπερ ἕν ἐστιν· ναί· τὸ δὲ εἶναι
ἄλλο τί ἐστιν ἢ μέθεξις οὐσίας μετὰ χρόνου τοῦ παρόντος, ὥσπερ τὸ
ἦν μετὰ τοῦ παρεληλυθότος, καὶ αὖ τὸ ἔσται μετὰ τοῦ μέλλοντος, οὐσί-
ας ἐστὶ κοινωνία· ἔστι γάρ· μετέχει μὲν ἄρα χρόνου, εἴπερ καὶ τοῦ
εἶναι· πάνυ γε· οὐκοῦν πορευομένου τοῦ χρόνου· ναί· ἀεὶ ἄρα
πρεσβύτερον γίγνεται ἑαυτοῦ, εἴπερ προέρχεται κατὰ χρόνον· ἀ-
νάγκη· ἆρ' οὖν μεμνήμεθα ὅτι νεωτέρου γιγνομένου τὸ πρεσβύτε-
ρον πρεσβύτερον γίγνεται· μεμνήμεθα· οὐκοῦν ἐπειδὴ πρεσβύ-
τερον ἑαυτοῦ γίγνεται τὸ ἕν, νεωτέρου ἂν γιγνομένου ἑαυτοῦ πρε-
σβύτερον γίγνοιτο· ἀνάγκη· γίγνεται μὲν δὴ νεώτερόν τε καὶ πρε-
σβύτερον αὑτοῦ οὕτω· ναί· ἔστι δὲ πρεσβύτερον ἆρ' οὐχ ὅταν κατὰ τὸν
νῦν χρόνον ᾖ γιγνόμενον τὸν μεταξὺ τοῦ ἦν τε καὶ ἔσται· οὐ γάρ που πο-
ρευόμενόν γε ἐκ τοῦ ποτὲ εἰς τὸ ἔπειτα ὑπερβήσεται τὸ νῦν· οὐ γάρ·
ἆρ' οὖν οὐκ ἐπίσχει τότε τοῦ γίγνεσθαι πρεσβύτερον, ἐπειδὰν τῷ νῦν
ἐντύχῃ, καὶ οὐ γίγνεται, ἀλλ' ἔστι τότ' ἤδη πρεσβύτερον· προϊὸν γὰρ οὐ-
κ ἄν ποτε ληφθείη ὑπὸ τοῦ νῦν· τὸ γὰρ προϊὸν οὕτως ἔχει ὡς ἀμ-
φοτέρων ἐφάπτεσθαι, τοῦ τε νῦν καὶ τοῦ ἔπειτα· τοῦ μὲν νῦν ἀφιέμε-
νον, τοῦ δὲ ἔπειτα ἐπιλαμβανόμενον, μεταξὺ ἀμφοτέρων γιγνόμε-
νον τοῦ τε ἔπειτα καὶ τοῦ νῦν· ἀληθῆ· εἰ δέ γε ἀνάγκη μὴ παρελθεῖν
τὸ νῦν πᾶν τὸ γιγνόμενον, ἐπειδὰν κατὰ τοῦτο ᾖ, ἐπίσχει ἀεὶ τοῦ γί-

γίγνεσθαι· καὶ ἔστιν τότε τοῦτο ὅ τι ἂν τύχῃ γιγνόμενον: φαίνεται: καὶ τὸ ἓν
ἄρα ὅταν πρεσβύτερον γιγνόμενον ἐντύχῃ τῷ νῦν· ἐπέσχεν τοῦ γί-
γνεσθαι καὶ ἔστι τότε πρεσβύτερον; πάνυ μὲν οὖν: οὐκοῦν οὗπερ ἐ-
γίγνετο πρεσβύτερον, τούτου καὶ ἔστιν· ἐγίγνετο δὲ αὑτοῦ; ναί: ἔστι δὲ
τὸ πρεσβύτερον νεωτέρου πρεσβύτερον; ἔστιν: καὶ νεώτερον ἄρα
τότε αὑτοῦ ἐστι τὸ ἕν, ὅταν πρεσβύτερον γιγνόμενον ἐντύχῃ τῷ
νῦν: ἀνάγκη: τό γε μὴν νῦν ἀεὶ πάρεστι τῷ ἑνὶ διὰ παντὸς τοῦ εἶ-
ναι· ἔστι γὰρ ἀεὶ νῦν ὅταν περ ᾖ: πῶς γὰρ οὔ: ἀεὶ ἄρα ἐστί τε καὶ γί-
γνεται πρεσβύτερον ἑαυτοῦ καὶ νεώτερον τὸ ἕν: ἔοικεν: πλείω δὲ
χρόνον αὐτὸ ἑαυτοῦ ἔστιν ἢ γίγνεται ἢ τὸν ἴσον: τὸν ἴσον: ἀλλὰ μὴν
τόν γε ἴσον χρόνον ἢ γιγνόμενον ἢ ὂν τὴν αὐτὴν ἡλικίαν ἔχει;
πῶς δ' οὔ: τὸ δὲ τὴν αὐτὴν ἡλικίαν ἔχον, οὔτε πρεσβύτερον οὔτε
νεώτερόν ἐστιν; οὐ γάρ: τὸ ἓν ἄρα τὸν ἴσον χρόνον αὐτὸ ἑαυτῷ
καὶ γιγνόμενον καὶ ὂν οὔτε νεώτερον οὔτε πρεσβύτερον ἑαυτοῦ
ἐστιν οὔτε γίγνεται: οὔ μοι δοκεῖ: τί δαὶ τῶν ἄλλων: οὐκ ἔχω λέγειν:
τόδε γε μὴν ἔχεις λέγειν ὅτι τὰ ἄλλα τοῦ ἑνός, εἴπερ ἕτερά ἐστιν,
ἀλλὰ μὴ ἕτερον, πλείω ἐστὶν ἑνός; ἕτερον μὲν γὰρ ὄν, ἓν ἂν ἦν· ἕτε-
ρα δὲ ὄντα, πλείω ἑνός ἐστι, καὶ πλῆθος ἂν ἔχοι: ἔχοι γὰρ ἄν·
πλῆθος δὲ ὂν ἀριθμοῦ πλείονος ἂν μετέχοι ἢ τοῦ ἑνός: πῶς
δ' οὔ: τί οὖν ἀριθμοῦ φήσομεν τὰ πλείω γίγνεσθαί τε καὶ γεγο-
νέναι πρότερον, ἢ τὰ ἐλάττω: τὰ ἐλάττω: τὸ ὀλίγιστον ἄρα
πρῶτον· τοῦτο δ' ἐστὶν τὸ ἕν· ἢ γάρ: ναί: πάντων ἄρα τὸ ἓν πρῶτον γέ-
γονε τῶν ἀριθμὸν ἐχόντων· ἔχει δὲ καὶ τἆλλα πάντα ἀριθμόν, εἴ-
περ ἄλλα καὶ μὴ ἄλλο ἐστίν: ἔχει γάρ: πρῶτον δέ γε οἶμαι γεγονός,
πρότερον γέγονε, τὰ δὲ ἄλλα ὕστερον· τὰ δ' ὕστερον γεγονότα,
νεώτερα τοῦ προτέρου γεγονότος· καὶ οὕτως ἂν εἴη τἆλλα
νεώτερα τοῦ ἑνός· τὸ δὲ ἓν πρεσβύτερον τῶν ἄλλων: εἴη γὰρ ἄν:
τί δαὶ τόδε· ἆρ' ἂν εἴη τὸ ἓν παρὰ φύσιν τὴν αὑτοῦ γεγονός, ἢ ἀδύ-
νατον: ἀδύνατον: ἀλλὰ μὴν μέρη γε ἔχον ἐφάνη τὸ ἕν· εἰ δὲ μέρη,
καὶ ἀρχὴν καὶ τελευτὴν καὶ μέσον: ναί: οὐκοῦν πάντων πρῶτον ἀρ-
χὴ γίγνεται καὶ αὐτοῦ τοῦ ἑνός, καὶ ἑκάστου τῶν ἄλλων· καὶ μετὰ τὴν
ἀρχὴν καὶ τἆλλα πάντα μέχρι τέλους: τί μήν: καὶ μὴν μόριά γε
φήσομεν ταῦτ' εἶναι πάντα τἆλλα τοῦ ὅλου τε καὶ ἑνός· αὐτὸ δὲ ἐκεῖ-
νο ἅμα τῇ τελευτῇ γεγονέναι ἕν τε καὶ ὅλον: φήσομεν γάρ: τελευ-

τὴ δέ· οἶμαι γε ὕστατον γίγνεται· τούτῳ δ' ἅμα τὸ ἓν πέφυκε γίγνε-
σθαι· ὥστ' εἴπερ ἀνάγκη αὐτὸ τὸ ἓν μὴ παρὰ φύσιν γίγνεσθαι, ἅμα τε-
λευτῇ ἂν γεγονός, ὕστατον ἂν τῶν ἄλλων πεφυκὸς εἴη γίγνεσθαι:
φαίνεται: νεώτερον ἄρα τῶν ἄλλων τὸ ἕν ἐστι· τὰ δ' ἄλλα τοῦ ἑνὸς πρε-
σβύτερα: οὕτως αὖ μοι φαίνεται: τί δαὶ δή; ἀρχὴν ἢ ἄλλο μέρος
ὁτιοῦν τοῦ ἑνὸς ἢ ἄλλου ὁτουοῦν, ἐάνπερ μέρος ᾖ ἀλλὰ μὴ μέρη·
οὐκ ἀναγκαῖον ἓν εἶναι, μέρος γε ὄν; ἀνάγκη: οὐκοῦν τὸ ἓν ἅμα τε
τῷ πρώτῳ γιγνομένῳ γίγνοιτ' ἂν, καὶ ἅμα τῷ δευτέρῳ καὶ οὐ-
δενὸς ἀπολείπεται τῶν ἄλλων γιγνομένων ὅτιπερ ἂν προσγί-
γνηται ὁτῳοῦν, ἕως ἂν πρὸς τὸ ἔσχατον διελθὸν ὅλον ἓν γένη-
ται· οὔτε μέσου, οὔτε πρώτου, οὔτε ἐσχάτου, οὔτε ἄλλου οὐδενὸς
ἀπολειφθὲν ἐν τῇ γενέσει: ἀληθῆ: πᾶσιν ἄρα τοῖς ἄλλοις τὴν
αὐτὴν ἡλικίαν ἴσχει τὸ ἕν· ὥστ' εἰ μὴ παρὰ φύσιν πέφυκεν αὐτὸ τὸ
ἕν· οὔτε πρότερον· οὔτε ὕστερον, τῶν ἄλλων γεγονὸς ἂν εἴη, ἀλλ' ἅ-
μα· καὶ κατὰ τοῦτον τὸν λόγον τὸ ἓν τῶν ἄλλων οὔτε πρεσβύτερον
οὔτε νεώτερον ἂν εἴη, οὐδὲ τἆλλα τοῦ ἑνός· κατὰ δὲ τὸν πρόσθεν
πρεσβύτερόν τε καὶ νεώτερον καὶ τἆλλα ἐκείνου ὡσαύτως:
πάνυ μὲν οὖν: ἔστι μὲν δὴ οὕτως ἔχον τε καὶ γεγονός· ἀλλὰ τί αὖ
περὶ τοῦ γίγνεσθαι αὐτὸ πρεσβύτερόν τε καὶ νεώτερον τῶν ἄλλων
καὶ τἆλλα τοῦ ἑνός· καὶ μήτε νεώτερον· μήτε πρεσβύτερον γίγνε-
σθαι· ἆρα ὥσπερ περὶ τοῦ εἶναι, οὕτω καὶ περὶ τοῦ γίγνεσθαι
ἔχει, ἢ ἑτέρως: οὐκ ἔχω λέγειν: ἀλλ' ἐγὼ τοσόνδε γε, εἰ καὶ ἔστιν
ὅτι πρεσβύτερον ἕτερον ἑτέρου γίγνεσθαί γε αὐτὸ πρεσβύτερον ἔτι
ἢ ὡς τὸ πρῶτον εὐθὺς γενόμενον, διήνεγκε τῇ ἡλικίᾳ οὐκ ἂν
ἔτι δύναιτο οὐδ' αὖ τὸ νεώτερον ὄν, ἔτι νεώτερον γίγνεσθαι· ἀνί-
σοις γὰρ ἴσα προστιθέμενα χρόνῳ τε καὶ ἄλλῳ ὁτῳοῦν ἴσῳ
ποιεῖ διαφέρειν ἀεὶ ὅσῳπερ ἂν τὸ πρῶτον διενέγκῃ; πῶς
γὰρ οὔ: οὐκ ἄρα τό γε ὂν τοῦ ὄντος γίγνοιτ' ἄν ποτε πρε-
σβύτερον· οὐδὲ νεώτερον. εἴπερ ἴσῳ διαφέρει ἀεὶ τὴν ἡλικίαν· ἀλ-
λ' ἔστι καὶ γέγονε πρεσβύτερον τὸ δὲ· νεώτερον, γίγνεται δ' οὔ: ἀληθῆ: καὶ τὸ
ἓν ἄρα ὂν τῶν ἄλλων ὄντων, οὔτε πρεσβύτερόν ποτε. οὔτε νεώτερον
γίγνεται: οὐ γὰρ οὖν: ὅρα δὲ εἰ τῇδε πρεσβύτερα καὶ νεώτερα
γίγνεται: πῇ δή: ᾗ τό τε ἓν τῶν ἄλλων ἐφάνη πρεσβύτερον καὶ τἆλ-
λα τοῦ ἑνός: τί οὖν: ὅταν τὸ ἓν τῶν ἄλλων πρεσβύτερον ᾖ· πλείω

τοῦ χρόνου γενομένη ἢ τὰ ἄλλα: Ναί: Πάλιν δὴ σκοπῶμεν· ἐὰν πλέονι καὶ
ἐλάττονι χρόνῳ προστιθῶμεν τὸν ἴσον χρόνον· ἆρα τῷ ἴσῳ μορίῳ
διοίσει τὸ πλέον τοῦ ἐλάττονος, ἢ σμικροτέρῳ: Σμικροτέρῳ: Οὐκ
ἄρα ἔσται ὅτι περ τὸ πρῶτον ἦν πρὸς τἆλλα ἡλικίᾳ διαφέρον τὸ ἕν·
τοῦτο καὶ εἰς τὸ ἔπειτα· ἀλλ' ἴσον λαμβάνον χρόνον τοῖς ἄλλοις· ἔλατ-
τον ἀεὶ τῇ ἡλικίᾳ διοίσει αὐτῶν ἢ πρότερον, ἢ οὔ: Ναί: Οὐκοῦν τό γε
ἔλαττον διαφέρον ἡλικίᾳ πρός τι ἢ πρότερον νεώτερον γίγνοιτ' ἂν
ἢ ἐν τῷ πρόσθεν πρὸς ἐκεῖνα, πρὸς ἃ ἦν πρεσβύτερον πρότερον,
νεώτερον· εἰ δ' ἐκεῖνο, νεώτερον, οὐκ ἐκεῖνα αὖ τὰ ἄλλα πρὸς τὸ ἓν
πρεσβύτερα ἢ πρότερον: Πάνυ γε: Τὸ μὲν νεώτερον ἄρα γεγονὸς·
πρεσβύτερον γίγνεται, πρὸς τὸ πρότερον γεγονός τε καὶ πρεσβύτερον
ὄν· ἔστι δὲ οὐδέποτε πρεσβύτερον, ἀλλὰ γίγνεται ἀεὶ ἐκείνου πρεσβύτε-
ρον· ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἐπὶ τὸ νεώτερον ἐπιδίδωσιν· τὸ δ' ἐπὶ τὸ πρεσβύτε-
ρον· τὸ δ' αὖ πρεσβύτερον τοῦ νεωτέρου, νεώτερον γίγνεται ὡσαύτως·
ἰόντε γὰρ αὐτοῖν εἰς τὸ ἐναντίον ἀλλήλοιν, γίγνεσθον· τὸ μὲν νεώτερον,
πρεσβύτερον τοῦ πρεσβυτέρου· τὸ δὲ πρεσβύτερον, νεώτερον τοῦ νε-
ωτέρου· γενέσθαι δέ· οὐκ ἂν οἵω τε εἴτην· εἰ γὰρ γένοιντο· οὐκ ἂν ἔτι γί-
γνοιντο· ἀλλ' εἶεν ἄν· νῦν δὲ γίγνονται μὲν πρεσβύτερα ἀλλήλων καὶ νε-
ώτερα· τὸ μὲν ἓν τῶν ἄλλων νεώτερον γίγνεται, ὅτι πρεσβύτερον ἐφά-
νη ὂν καὶ πρότερον γεγονός· τὰ δ' ἄλλα τοῦ ἑνὸς πρεσβύτερα, ὅτι
ὕστερα γέγονε· κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ τἆλλα οὕτω πρὸς τὸ ἓν ἴ-
σχει, ἐπειδήπερ αὐτοῦ πρεσβύτερα ἐφάνη καὶ πρότερα γεγονότα:
Φαίνεται γὰρ οὖν οὕτω: Οὐκοῦν ᾗ μὲν οὐδὲν ἕτερον ἑτέρου πρεσβύτε-
ρον γίγνεται· οὐδὲ νεώτερον, κατὰ τὸ ἴσῳ ἀριθμῷ ἀλλήλων ἀεὶ δια-
φέρειν· οὔτε τὸ ἓν τῶν ἄλλων πρεσβύτερον γίγνοιτ' ἄν, οὐδὲ νεώτε-
ρον· οὔτε τἆλλα τοῦ ἑνός· ᾗ δὲ ἄλλῳ ἀεὶ μορίῳ διαφέρειν ἀνάγκη τὰ
πρότερα τῶν ὑστέρων γενόμενα, καὶ τὰ ὕστερα τῶν προτέρων· ταύ-
τῃ δὴ ἀνάγκη, πρεσβύτερά τε καὶ νεώτερα ἀλλήλων γίγνεσθαι τά τε
ἄλλα τοῦ ἑνός· καὶ τὸ ἓν τῶν ἄλλων: Πάνυ μὲν οὖν: Κατὰ δὴ πάντα
ταῦτα τὸ ἓν αὐτό τε αὑτοῦ, καὶ τῶν ἄλλων πρεσβύτερον καὶ νεώτερον,
ἔστι τε καὶ γίγνεται: καὶ οὔτε πρεσβύτερον, οὔτε νεώτερον, οὔτ' ἔστιν· οὔτε
γίγνεται· οὔτε αὑτοῦ, οὔτε τῶν ἄλλων: Παντελῶς μὲν οὖν: Ἐπειδὴ δὲ
χρόνου μετέχει τὸ ἕν, καὶ τοῦ πρεσβύτερόν τε καὶ νεώτερον γίγνε-
σθαι· ἆρ' οὐκ ἀνάγκη, καὶ τοῦ ποτὲ μετέχειν, καὶ τοῦ ἔπειτα, καὶ τοῦ

μῶ εἴπερ χρόνου μετέχει; ἀνάγκη: ἦν ἄρα τὸ ἓν καὶ ἔστιν καὶ ἔσται· καὶ
ἐγίγνετο καὶ γίγνεται καὶ γενήσεται: τί μήν: καὶ εἴη ἄν τι ἐκείνῳ καὶ
ἐκείνου καὶ ἦν καὶ ἔστιν καὶ ἔσται: πάνυ γε: καὶ ἐπιστήμη δὴ εἴη ἂν αὐτοῦ·
καὶ δόξα καὶ αἴσθησις: εἴπερ καὶ νῦν ἡμεῖς περὶ αὐτοῦ πάντα ταῦτα
πράττομεν: ὀρθῶς λέγεις: καὶ ὄνομα δὴ καὶ λόγος ἔστιν αὐτῷ·
καὶ ὀνομάζεται καὶ λέγεται· καὶ ὅσαπερ καὶ περὶ τὰ ἄλλα τῶν τοιού
των τυγχάνει ὄντα, καὶ περὶ τὸ ἕν ἐστιν: παντελῶς μὲν οὖν ἔχει οὕ
τως: ἔτι δὴ τὸ τρίτον λέγωμεν· τὸ ἕν, εἰ ἔστιν οἷον διεληλύθαμεν·
ἆρ' οὐκ ἀνάγκη, αὐτὸ ἕν τε ὂν καὶ πολλὰ· καὶ μήτε ἓν μήτε πολλά, καὶ
μετέχον χρόνου· ὅτι μὲν ἔστιν ἕν, οὐσίας μετέχειν ποτέ· ὅτι δ' οὐκ ἔ
στιν, μὴ μετέχειν αὖ ποτε οὐσίας; ἀνάγκη: ἆρ' οὖν ὅτε μετέχει, οἷόν τε ἔ
σται τότε μὴ μετέχειν, ἢ ὅτε μὴ μετέχει, μετέχειν: οὐχ οἷόν τε: ἐν ἄλλῳ
ἄρα χρόνῳ μετέχει καὶ ἐν ἄλλῳ οὐ μετέχει· οὕτω γὰρ ἂν μόνως τοῦ
αὐτοῦ, μετέχοι τε καὶ οὐ μετέχοι: ὀρθῶς: οὐκοῦν ἔστι καὶ οὗτος χρό
νος· ὅτε μεταλαμβάνει τοῦ εἶναι· καὶ ὅτε ἀπαλλάττεται αὐτοῦ· ἢ πῶς
οἷόν τ' ἔσται, τοτὲ μὲν ἔχειν τὸ αὐτό τοτὲ δὲ μὴ ἔχειν. ἐὰν μή ποτε καὶ
λαμβάνη αὐτὸ καὶ ἀφίη: οὐδαμῶς: τὸ δὴ οὐσίας μεταλαμβά
νειν ἆρα, οὐ γίγνεσθαι καλεῖς: ἔγωγε: τὸ δὲ ἀπαλλάττεσθαι οὐ
σίας, ἆρ' οὐκ ἀπόλλυσθαι; καὶ πάνυ γε: τὸ ἓν δή ὡς ἔοικε, λαμβά
νον τε, καὶ ἀφιὲν οὐσίαν, γίγνεταί τε καὶ ἀπόλλυται: ἀνάγκη: ἓν δὲ
καὶ πολλὰ ὄν· καὶ γιγνόμενον καὶ ἀπολλύμενον· ἆρ' οὐχ ὅταν μὲν
γίγνηται ἕν, τὸ πολλὰ εἶναι ἀπόλλυται· ὅταν δὲ πολλά, τὸ ἓν εἶναι
ἀπόλλυται; πάνυ γε: ἓν δὲ γιγνόμενον καὶ πολλὰ ἆρ' οὐκ ἀνάγκη δια
κρίνεσθαί τε καὶ συγκρίνεσθαι; πολλή γε: καὶ μὴν ἀνόμοιόν γε καὶ
ὅμοιον ὅταν γίγνηται· ὁμοιοῦσθαί τε, καὶ ἀνομοιοῦσθαι; ναί: καὶ
ὅταν μεῖζον καὶ ἔλαττον καὶ ἴσον· αὐξάνεσθαί τε, καὶ φθίνειν, καὶ ἰ
σοῦσθαι; οὕτως: ὅταν δὲ κινούμενόν τε ἵσταται καὶ ὅταν ἑστὸς ἐπὶ
τὸ κινεῖσθαι μεταβάλλη· δεῖ δήπου, αὐτό γε μηδ' ἐν ἑνὶ χρόνῳ εἶναι;
πῶς δή: ἑστὸς πρότερον, ὕστερον κινεῖσθαι· καὶ πρότερον κινού
μενον, ὕστερον ἑστάναι· ἄνευ μὲν τοῦ μεταβάλλειν, οὐχ οἷόν τε ἔσται ταῦ
τα πάσχειν: πῶς γάρ: χρόνος δέ γε οὐδείς ἐστιν, ἐν ᾧ τι οἷόν τε
ἅμα μήτε κινεῖσθαι μήτε ἑστάναι; οὐ γὰρ οὖν: ἀλλ' οὐδὲ μὴν μεταβάλ
λει, ἄνευ τοῦ μεταβάλλειν; οὐκ εἰκός: πότ' οὖν μεταβάλλει· οὔτε γὰρ
ἑστὸς ὄν. οὔτε κινούμενον μεταβάλλει, οὔτε ἐν χρόνῳ ὄν: οὐ γὰρ οὖν:

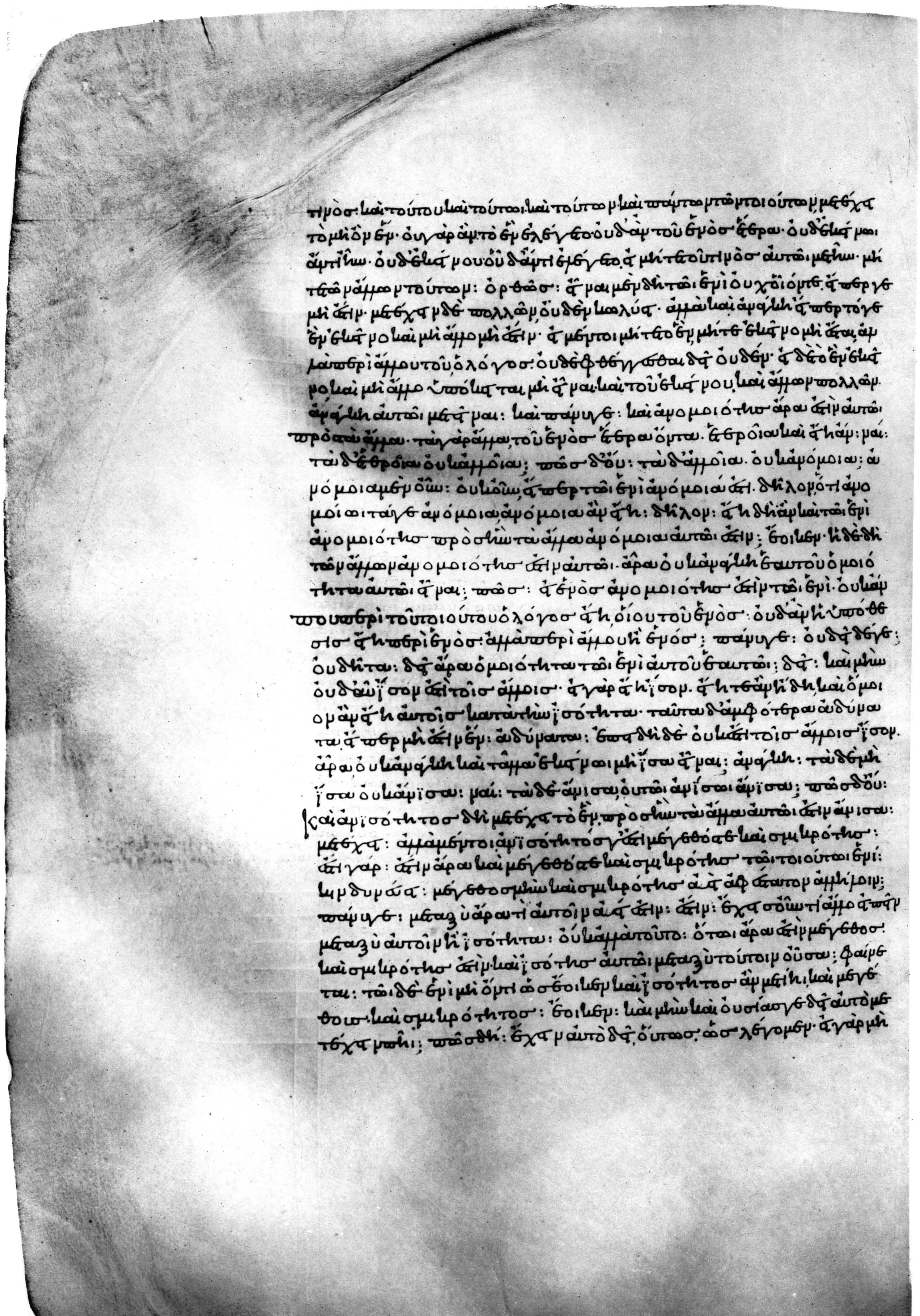
ἆρ' οὖν ἔστι τὸ ἄτοπον τοῦτο, ἐν ᾧ τότ' ἂν εἴη ὅτε μεταβάλλει; τὸ ποῖον δή;
τὸ ἐξαίφνης· τὸ γὰρ ἐξαίφνης τοιόνδε τι ἔοικε σημαίνειν, ὡς ἐξ
ἐκείνου μεταβάλλον εἰς ἑκάτερον· οὐ γὰρ ἔκ γε τοῦ ἑστάναι ἑστῶτος ἔτι
μεταβάλλει, οὐδ' ἐκ τῆς κινήσεως κινουμένης ἔτι μεταβάλλει· ἀλλὰ ἡ
ἐξαίφνης αὕτη φύσις ἄτοπός τις ἐγκάθηται μεταξὺ τῆς κινήσε-
ώς τε καὶ στάσεως, ἐν χρόνῳ οὐδενὶ οὖσα, καὶ εἰς ταύτην δὴ καὶ ἐκ
ταύτης, τό τε κινούμενον μεταβάλλει ἐπὶ τὸ ἑστάναι καὶ τὸ ἑστὸς ἐπὶ
τὸ κινεῖσθαι· κινδυνεύει· καὶ τὸ ἓν δή, εἴπερ ἕστηκέ τε καὶ κινεῖται,
μεταβάλλοι ἂν ἐφ' ἑκάτερα· μόνως γὰρ ἂν οὕτως ἀμφότερα ποιοῖ·
μεταβάλλον δ' ἐξαίφνης μεταβάλλει· καὶ ὅτε μεταβάλλει, ἐν οὐδενὶ χρό-
νῳ ἂν εἴη, οὐδὲ κινοῖτ' ἂν τότε, οὐδ' ἂν σταίη· οὐ γάρ· ἆρ' οὖν οὕτω καὶ
πρὸς τὰς ἄλλας μεταβολὰς ἔχει, ὅταν ἐκ τοῦ εἶναι εἰς τὸ ἀπόλλυσθαι
μεταβάλλῃ ἢ ἐκ τοῦ μὴ εἶναι εἰς τὸ γίγνεσθαι, μεταξύ τινων τότε γίγνε-
ται κινήσεών τε καὶ στάσεων, καὶ οὔτε ἔστι τότε οὔτε οὐκ ἔστιν, οὔτε γί-
γνεται οὔτε ἀπόλλυται; ἔοικε γοῦν· κατὰ δὴ τὸν αὐτὸν λόγον καὶ
ἐξ ἑνὸς ἐπὶ πολλὰ ἰὸν καὶ ἐκ πολλῶν ἐφ' ἓν οὔτε ἕν ἐστιν οὔτε πολλά·
οὔτε διακρίνεται οὔτε συγκρίνεται· καὶ ἐξ ὁμοίου ἐπὶ ἀνόμοιον· καὶ
ἐξ ἀνομοίου ἐπὶ ὅμοιον ἰὸν· οὔτε ὅμοιον οὔτε ἀνόμοιον· οὔτε ὁ-
μοιούμενον οὔτε ἀνομοιούμενον· καὶ ἐκ σμικροῦ ἐπὶ μέγα καὶ ἐπὶ
ἴσον καὶ εἰς τὰ ἐναντία ἰὸν οὔτε σμικρὸν οὔτε μέγα οὔτε ἴσον· οὔτε αὐ-
ξανόμενον οὔτε φθῖνον οὔτε ἰσούμενον εἴη ἄν· οὐκ ἔοικε· ταῦτα
δὴ τὰ παθήματα πάντ' ἂν πάσχοι τὸ ἕν, εἰ ἔστιν· πῶς δ' οὔ; τί δὲ τοῖς
ἄλλοις προσήκοι ἂν πάσχειν, ἓν εἰ ἔστιν· ἆρ' οὐ σκεπτέον; σκεπτέον·
λέγωμεν δή· ἓν εἰ ἔστι, τἆλλα τοῦ ἑνὸς τί χρὴ πεπονθέναι; λέγωμεν·
Οὐκοῦν ἐπείπερ ἄλλα τοῦ ἑνός ἐστιν, οὔτε τὸ ἕν ἐστι τἆλλα· οὐ γὰρ ἂν
ἄλλα τοῦ ἑνὸς ἦν· ὀρθῶς· οὐδὲ μὴν στέρεταί γε παντάπασι τοῦ
ἑνὸς τἆλλα· ἀλλὰ μετέχει πῃ· πῇ δή; ὅτι που τὰ ἄλλα τοῦ ἑνὸς
μόρια ἔχοντα ἄλλα ἐστίν· εἰ γὰρ μόρια μὴ ἔχοι, παντελῶς ἂν ἓν εἴη·
ὀρθῶς· μόρια δέ γε φαμὲν τούτου ἐστὶν ὃ ἂν ὅλον ᾖ· φαμὲν γάρ·
ἀλλὰ μὴν τό γε ὅλον ἓν ἐκ πολλῶν ἀνάγκη εἶναι, οὗ ἔσται μόρια τὰ μό-
ρια· ἕκαστον γὰρ τῶν μορίων οὐ πολλῶν μόριον χρὴ εἶναι ἀλλὰ ὅ-
λου· πῶς τοῦτο; εἴ τι πολλῶν μόριον εἴη, ἐν οἷς αὐτὸ εἴη, ἑαυτοῦ
τε δήπου μόριον ἔσται, ὃ ἐστὶν ἀδύνατον· καὶ τῶν ἄλλων δὴ ἑνὸς ἑ-
κάστου, εἴπερ καὶ πάντων· ἑνὸς γὰρ μὴ ὂν μόριον, πλὴν τούτου τῶν

ἄλλων ἔσται· καὶ οὕτως ἑνὸς ἑκάστου οὐκ ἔσται μόριον· μὴ ὂν δὲ μόριον
ἑκάστου, οὐδενὸς τῶν πολλῶν ἔσται· μηδενὸς δὲ ὂν πάντων τούτων
τι εἶναι, ὧν οὐδενὸς οὐδέν ἐστι· καὶ μόριον καὶ ἄλλο ὁτιοῦν ἀδύνατον εἶ-
ναι. Φαίνεταί γε δή. Οὐκ ἄρα τῶν πολλῶν οὐδὲ πάντων τὸ μόριον μόρι-
ον, ἀλλὰ μιᾶς τινος ἰδέας καὶ ἑνός τινος, ὃ καλοῦμεν ὅλον ἐξ ἁπάντων,
ἓν τέλειον γεγονός· τούτου μόριον ἂν τὸ μόριον εἴη. Παντάπασι μὲν
οὖν. Εἰ ἄρα τἆλλα μόρια ἔχει, κἂν τοῦ ὅλου τε καὶ ἑνὸς μετέχοι. Πάνυ γε.
Ἓν ἄρα ὅλον τέλειον μόρια ἔχον ἀνάγκη εἶναι τἆλλα τοῦ ἑνός. Ἀνάγκη.
Καὶ μὴν καὶ περὶ τοῦ μορίου γε ἑκάστου ὁ αὐτὸς λόγος· καὶ γὰρ τοῦτο
ἀνάγκη μετέχειν τοῦ ἑνός· εἰ γὰρ ἕκαστον αὐτῶν μόριόν ἐστι, τό γε ἕκα-
στον εἶναι ἓν δήπου σημαίνει, ἀφωρισμένον μὲν τῶν ἄλλων, καθ' αὑτὸ
δὲ ὄν, εἴπερ ἕκαστον ἔσται. Ὀρθῶς. Μετέχοι δέ γ' ἂν τοῦ ἑνὸς δῆλον
ὅτι ἄλλο ὂν ἢ ἕν· οὐ γὰρ ἂν μετεῖχεν, ἀλλ' ἦν ἂν αὐτὸ ἕν· νῦν δὲ ἑνὶ μὲν εἶναι
πλὴν αὐτῷ τῷ ἑνὶ ἀδύνατόν που. Ἀδύνατον. Μετέχειν δὲ τοῦ ἑνὸς ἀ-
νάγκη τῷ τε ὅλῳ καὶ τῷ μορίῳ· τὸ μὲν γὰρ ἓν ὅλον ἔσται, οὗ μόρια τὰ μό-
ρια· τὸ δ' αὖ ἕκαστον ἓν μόριον τοῦ ὅλου, ὃ ἂν ᾖ μόριον ὅλου. Οὕτως.
Οὐκοῦν ἕτερα ὄντα τοῦ ἑνὸς μεθέξει τὰ μετέχοντα αὐτοῦ. Πῶς δ' οὔ.
Τὰ δ' ἕτερα τοῦ ἑνὸς πολλά που ἂν εἴη· εἰ γὰρ μήτε ἓν μήτε ἑνὸς
πλείω εἴη τἆλλα τοῦ ἑνός, οὐδὲν ἂν εἴη. Οὐ γὰρ οὖν. Ἐπεὶ δέ γε πλεί-
ω ἑνός ἐστι τά τε τοῦ ἑνὸς μορίου καὶ τὰ τοῦ ἑνὸς ὅλου μετέχοντα.
οὐκ ἀνάγκη ἤδη πλήθει ἄπειρα εἶναι αὐτά γε ἐκεῖνα τὰ μεταλαμβά-
νοντα τοῦ ἑνός. Πῶς. Ὧδε ἴδωμεν. ἄλλο τι οὐχ ἓν ὄντα οὐδὲ
μετέχοντα τοῦ ἑνός, τότε ὅτε μεταλαμβάνει αὐτοῦ μεταλαμβάνει; Δῆ-
λα δή. Οὐκοῦν πλήθη ὄντα, ἐν οἷς τὸ ἓν οὐκ ἔνι. Πλήθη μέντοι. Τί
οὖν· εἰ ἐθέλοιμεν τῇ διανοίᾳ τῶν τοιούτων ἀφελεῖν ὡς οἷοί τέ
ἐσμεν ὅτι ὀλίγιστον, οὐκ ἀνάγκη καὶ τὸ ἀφαιρεθὲν ἐκεῖνο, εἴπερ
τοῦ ἑνὸς μὴ μετέχοι, πλῆθος εἶναι καὶ οὐχ ἕν; Ἀνάγκη. Οὐκοῦν
οὕτως ἀεὶ σκοποῦντι αὐτὴν καθ' αὑτὴν τὴν ἑτέραν φύσιν τοῦ εἴ-
δους, ὅσον ἂν αὐτῆς ἀεὶ ὁρῶμεν ἄπειρον ἔσται πλήθει. Παντά-
πασι μὲν οὖν. Καὶ μὴν ἐπειδάν γε ἓν ἕκαστον μόριον μόριον γέ-
νηται, πέρας ἤδη ἔχει πρὸς ἄλληλα καὶ πρὸς τὸ ὅλον· καὶ τὸ ὅλον
πρὸς τὰ μόρια. Κομιδῇ μὲν οὖν. Τοῖς ἄλλοις δὴ τοῦ ἑνὸς συμ-
βαίνει ἐκ μὲν τοῦ ἑνὸς καὶ ἐξ ἑαυτῶν κοινωνησάντων, ὡς ἔοικεν,
ἕτερόν τι γίγνεσθαι ἐν ἑαυτοῖς· ὃ δὴ πέρας παρέσχε πρὸς ἄλ-

μὴ ᾖ· ἡ δ' ἑαυτῶν φύσις, καθ' ἑαυτὰ ἀπειρίαν; φαίνεται. οὕτω δὴ
τὰ ἄλλα τοῦ ἑνὸς, καὶ ὅλα καὶ κατὰ μόρια, ἄπειρά τε ἐστὶ καὶ πέ-
ρατος μετέχει; πάνυ γε. οὐκοῦν καὶ ὅμοιά τε καὶ ἀνόμοια ἀλ-
λήλοις τε καὶ ἑαυτοῖς; πῇ δή; ᾗ μέν που ἄπειρά ἐστι κατὰ τὴν ἑαυ-
τῶν φύσιν πάντα, ταὐτὸν πεπονθότα ἂν εἴη ταύτῃ; πάνυ γε. καὶ
μὴν ᾗ γε ἅπαντα πέρατος μετέχει, καὶ ταύτῃ πάντ' ἂν εἴη ταὐτὸν
πεπονθότα; πῶς δ' οὔ; ᾗ δέ γε πεπερασμένα τε εἶναι καὶ ἄπει-
ρα. πέπονθεν ἐναντία πάθη ἀλλήλοις ὄντα, ταῦτα τὰ πάθη πέ-
πονθεν; ναί. τὰ δ' ἐναντία γε ὡς οἷόν τε, ἀνομοιότατα; τί μήν;
κατὰ μὲν ἄρα ἑκάτερον τὸ πάθος, ὅμοια ἂν εἴη αὐτά τε αὑτοῖς καὶ
ἀλλήλοις. κατὰ δ' ἀμφότερα, ἀμφοτέρως ἐναντιώτατά τε καὶ ἀ-
νομοιότατα; κινδυνεύει. οὕτω δὴ τὰ ἄλλα αὐτά τε αὑτοῖς καὶ ἀλ-
λήλοις ὅμοιά τε καὶ ἀνόμοια ἂν εἴη; οὕτω. καὶ ταὐτὰ δὴ καὶ ἕτερα
ἀλλήλων, καὶ κινούμενα καὶ ἑστῶτα, καὶ πάντα τὰ ἐναντία πάθη οὐκέ-
τι χαλεπῶς εὑρήσομεν πεπονθότα τἆλλα τοῦ ἑνὸς. ἐπείπερ καὶ
ταῦτα ἐφάνη πεπονθότα; ὀρθῶς λέγεις. οὐκοῦν εἰ ταῦτα μὲν
ἤδη ἐῷμεν ὡς φανερά· ἐπισκοποῖμεν δὲ πάλιν, ἓν εἰ ἔστιν, ἆρα καὶ
οὐχ οὕτως ἔχει τὰ ἄλλα τοῦ ἑνὸς, ἢ οὕτω μόνον; πάνυ μὲν οὖν.
λέγωμεν δὴ ἐξ ἀρχῆς· ἓν εἰ ἔστιν· τί χρὴ τὰ ἄλλα τοῦ ἑνὸς πεπον-
θέναι; λέγωμεν γάρ. ἆρ' οὖν οὐ χωρὶς μὲν τὸ ἓν τῶν ἄλλων, χωρὶς
δὲ τἆλλα τοῦ ἑνὸς εἶναι; τί δή; ὅτι που οὐκ ἔστι παρὰ ταῦτα ἕτερον.
ὃ ἄλλο μέν ἐστι τοῦ ἑνὸς, ἄλλο δὲ τῶν ἄλλων. πάντα γὰρ εἴρηται ὅταν
ῥηθῇ τό τε ἓν καὶ τἆλλα; πάντα γάρ. οὐκ ἄρα ἔτ' ἔστιν ἕτερον τούτων,
ἐν ᾧ τό τε ἓν ἂν εἴη τῷ αὐτῷ καὶ τἆλλα; οὐ γάρ. οὐδέποτ' ἄρα ἐν
ταὐτῷ ἐστιν, τὸ ἓν καὶ τἆλλα; οὐκ ἔοικε. χωρὶς ἄρα; ναί. οὐδὲ μὴν
μόριά γε ἔχειν φαμὲν τὸ ὡς ἀληθῶς ἕν; πῶς γάρ; οὔτε ἄρα ὅ-
λον εἴη ἂν τὸ ἓν ἐν τοῖς ἄλλοις, οὔτε μόρια αὐτοῦ, εἰ χωρίς τε ἐστὶ
τῶν ἄλλων, καὶ μόρια μὴ ἔχει; πῶς γάρ; οὐδενὶ ἄρα τρόπῳ μετέχοι
ἂν τἆλλα τοῦ ἑνὸς· μήτε κατὰ μόριόν τι αὐτοῦ, μήτε κατὰ ὅλον μετέ-
χοντα; οὐκ ἔοικεν. οὐδαμῇ ἄρα ἓν τἆλλά ἐστιν. οὐδ' ἔχει ἐν ἑαυτοῖς
ἓν οὐδέν; οὐ γὰρ οὖν. οὐδ' ἄρα πολλά ἐστι τἆλλα. ἓν γὰρ ἂν ἦν ἕκα-
στον αὐτῶν μόριον τοῦ ὅλου, εἰ πολλὰ ἦν· νῦν δὲ, οὔτε ἓν οὔτε πολ-
λὰ· οὔτε ὅλον· οὔτε μόριά ἐστι τἆλλα τοῦ ἑνὸς, ἐπεὶ δὴ αὐτοῦ οὐδα-
μῇ μετέχει; ὀρθῶς. οὐδ' ἄρα δύο, οὔτε τρία οὔτε αὐτά ἐστι τὰ ἄλλα.

Η

οὔτε ἓν εἶναι ἐν αὐτοῖς. εἴπερ τοῦ ἑνὸς πανταχῇ στέρεται: οὕτως: οὐ
δὲ ὅμοια ἄρα καὶ ἀνόμοια οὔτε αὐτά ἐστι τῷ ἑνὶ τὰ ἄλλα. οὔτε ἔνεστιν
ἐν αὐτοῖς ὁμοιότης καὶ ἀνομοιότης. εἰ γὰρ ὅμοια καὶ ἀνόμοια αὐ
τὰ εἴη. ἢ ἔχοι ἐν ἑαυτοῖς ὁμοιότητα καὶ ἀνομοιότητα. δύο που εἴ
δη ἐναντία ἀλλήλοις ἔχοι ἂν ἐν ἑαυτοῖς, τὰ ἄλλα τοῦ ἑνός: φαίνεται:
ἦν δέ γε ἀδύνατον δυοῖν τινοῖν μετέχειν ἃ μηδ' ἑνὸς μετέχοι: ἀδύνα
τον: οὔτ' ἄρα ὅμοια οὔτε ἀνόμοιά ἐστιν οὔτ' ἀμφότερα τἆλλα. ὅμοια μὲν
γὰρ ὄντα ἢ ἀνόμοια. ἑνὸς ἂν τοῦ ἑτέρου εἴδους μετέχοι. ἀμφότερα
δὲ ὄντα δυοῖν τοῖν ἐναντίοιν. ταῦτα δὲ ἀδύνατα ἐφάνη: ἀληθῆ: οὐ
δ' ἄρα τὰ αὐτὰ οὐδ' ἕτερα. οὐδὲ κινούμενα. οὐδὲ ἑστῶτα. οὐδὲ γιγνό
μενα. οὐδὲ ἀπολλύμενα. οὐδὲ μείζω. οὐδὲ ἐλάττω. οὐδὲ ἴσα. οὐδὲ
ἄλλο οὐδὲν πέπονθε τῶν τοιούτων. εἰ γάρ τι τοιοῦτον πεπονθέναι ὑ
πομένει τὰ ἄλλα καὶ ἑνός. καὶ δυοῖν καὶ τριῶν καὶ περιττοῦ καὶ ἀρτί
ου μεθέξει. ὧν αὐτοῖς ἀδύνατον ἐφάνη μετέχειν, τοῦ ἑνός γε πάντῃ
πάντως στερομένοις: ἀληθέστατα: οὕτως δὴ ἓν εἰ ἔστιν. πάντα τέ
ἐστι τὸ ἓν καὶ οὐδέν ἐστι καὶ πρὸς ἑαυτὸ καὶ πρὸς τὰ ἄλλα ὡσαύτως:
παντελῶς μὲν οὖν: εἶεν· εἰ δὲ δὴ μὴ ἔστι τὸ ἕν. τί χρὴ συμβαίνειν ἆρ' οὐ
σκεπτέον μετὰ τοῦτο: σκεπτέον γάρ: τίς οὖν ἂν εἴη αὕτη ἡ ὑπόθεσις:
εἰ ἓν μὴ ἔστιν; ἆρά τι διαφέρει τῆσδε, εἰ μὴ ἓν μὴ ἔστιν: διαφέρει μέντοι:
διαφέρει μόνον; ἢ καὶ πᾶν τοὐναντίον ἐστὶν εἰπεῖν εἰ μὴ ἓν μὴ ἔστι τοῦ
εἰ ἓν μὴ ἔστιν: πᾶν τοὐναντίον: τί δ' εἴ τις λέγοι, εἰ μέγεθος μὴ ἔστιν
ἢ σμικρότης μὴ ἔστιν ἢ τι ἄλλο τῶν τοιούτων ἆρα ἐφ' ἑκάστου ἂν δη
λοῖ, ὅτι ἕτερόν τι λέγοι τὸ μὴ ὄν; πάνυ γε: οὐκοῦν καὶ νῦν δηλοῖ, ὅ
τι ἕτερον λέγει τῶν ἄλλων τὸ μὴ ὄν, ὅταν εἴπῃ ἓν εἰ μὴ ἔστι καὶ ἴσμεν
ὃ λέγει: ἴσμεν: πρῶτον μὲν ἄρα γνωστόν τι λέγει, ἔπειτα ἕτερον τῶν
ἄλλων, ὅταν εἴπῃ ἕν. εἴτε τὸ εἶναι αὐτῷ προσθεὶς εἴτε τὸ μὴ εἶναι. (οὐδὲν γὰρ ἧττον γιγνώσκεται τί τὸ λεγόμενον μὴ εἶναι)
καὶ ὅτι διάφορον τῶν ἄλλων. ἢ οὔ: ἀνάγκη: ὧδε δὲ ἄρα λεκτέον ἐξ ἀρ
χῆς. ἓν εἰ μὴ ἔστι. τί χρὴ εἶναι. πρῶτον μὲν οὖν αὐτῷ τοῦτο ὑπάρ
χειν δεῖ ὡς ἔοικεν. εἶναι αὐτοῦ ἐπιστήμην. ἢ μηδὲ ὅτι λέγεται γιγνώ
σκεσθαι, ὅταν τις εἴπῃ ἓν εἰ μὴ ἔστιν: ἀληθῆ: οὐκοῦν καὶ τὰ ἄλλα
ἕτερα αὐτοῦ εἶναι. ἢ μηδὲ ἐκεῖνο ἕτερον τῶν ἄλλων λέγεσθαι: πά
νυ γε: καὶ ἑτεροιότης ἄρα ἐστὶν αὐτῷ πρὸς τῇ ἐπιστήμῃ. οὐ γὰρ
τὴν τῶν ἄλλων ἑτεροιότητα λέγει, ὅταν τὸ ἓν ἕτερον τῶν ἄλλων λέ
γῃ ἀλλὰ τὴν ἐκείνου: φαίνεται: καὶ μὴν τοῦ γε ἐκείνου καὶ τοῦ

οὕτως ἔχει, οὐκ ἂν ἀληθῆ λέγοιμεν λέγοντες τὸ ἓν μὴ εἶ-
ναι· εἰ δὲ ἀληθῆ, δῆλον ὅτι ὄντα αὐτὰ λέγομεν. ἢ οὐχ οὕτως: οὕ-
τω μὲν οὖν: ἐπειδὴ δέ φαμεν ἀληθῆ λέγειν. ἀνάγκη ἡμῖν φάναι
καὶ ὄντα λέγειν: ἀνάγκη: ἔστιν ἄρα ὡς ἔοικε τὸ ἓν οὐκ ὄν· εἰ γὰρ
μὴ ἔσται μὴ ὄν, ἀλλά πη τοῦ εἶναι ἀνήσει πρὸς τὸ μὴ εἶναι. εὐθὺς ἔσται
ὄν: παντάπασι μὲν οὖν: δεῖ ἄρα αὐτὸ δεσμὸν ἔχειν τοῦ μὴ εἶναι τὸ εἶ-
ναι μὴ ὄν, εἰ μέλλει μὴ εἶναι ὁμοίως, ὥσπερ τὸ ὂν τὸ μὴ ὂν ἔχειν μὴ εἶναι
ἵνα τελέως αὖ εἶναι ᾖ· οὕτως γὰρ ἂν τό τε ὂν μάλιστ' ἂν εἴη καὶ τὸ μὴ
ὂν οὐκ ἂν εἴη, μετέχοντα τὸ μὲν ὂν οὐσίας τοῦ εἶναι ὄν, μὴ οὐσίας δὲ
τοῦ εἶναι μὴ ὄν, εἰ μέλλει τελέως εἶναι· τὸ δὲ μὴ ὂν μὴ οὐσίας μὲν τοῦ
μὴ εἶναι μὴ ὄν, οὐσίας δὲ τοῦ εἶναι μὴ ὄν, εἰ καὶ τὸ μὴ ὂν αὖ τελέως μὴ
ἔσται: ἀληθέστατα: οὐκοῦν ἐπείπερ τῷ τε ὄντι τοῦ μὴ εἶναι καὶ τῷ μὴ
ὄντι τοῦ εἶναι μέτεστι καὶ τῷ ἑνί, ἐπεὶ οὐκ ἔστι τοῦ εἶναι. ἀνάγκη με-
τεῖναι εἰς τὸ μὴ εἶναι: ἀνάγκη: καὶ οὐσία δὴ φαίνεται τῷ ἑνί, εἰ μὴ ἔστιν:
φαίνεται: καὶ μὴ οὐσία ἄρα, εἴπερ μὴ ἔστι: πῶς δ' οὔ: οἷόν τε οὖν τὸ
ἔχον πως μὴ ἔχειν οὕτως μὴ μεταβάλλον ἐκ ταύτης τῆς ἕξεως;
οὐχ οἷόν τε: πᾶν ἄρα τὸ τοιοῦτον μεταβολὴν σημαίνει, ὃ ἂν οὕτω
τε καὶ μὴ οὕτως ἔχῃ: πῶς δ' οὔ: μεταβολὴ δὲ κίνησις· ἢ τί φήσο-
μεν: κίνησις: οὐκοῦν τὸ ἓν ὄν τε καὶ οὐκ ὂν ἐφάνη; ναί: οὕτως
ἄρα καὶ οὐχ οὕτως ἔχον φαίνεται: ἔοικεν: καὶ κινούμενον ἄρα
τὸ οὐκ ὂν ἓν πέφανται, ἐπείπερ καὶ μεταβολὴν ἐκ τοῦ εἶναι ἐπὶ τὸ
μὴ εἶναι ἔχον: κινδυνεύει: ἀλλὰ μὴν εἰ μηδαμοῦ γέ ἐστι τῶν ὄντων
ὡς οὐκ ἔστιν εἴπερ μὴ ἔστιν, οὐδ' ἂν μεθίσταιτο ποθέν ποι: πῶς γάρ:
οὐκ ἄρα τῷ γε μεταβαίνειν κινοῖτ' ἄν: οὐ γάρ: οὐδὲ μὴν ἐν τῷ αὐτῷ
ἂν στρέφοιτο· ταὐτοῦ γὰρ οὐδαμοῦ ἅπτεται· ὂν γάρ ἐστι τὸ ταὐτόν· τὸ
δὲ μὴ ὂν ἔν τῳ τῶν ὄντων ἀδύνατον εἶναι: ἀδύνατον γάρ: οὐκ ἄρα
τὸ ἓν γε μὴ ὂν στρέφεσθαι ἂν δύναιτο ἐν ἐκείνῳ ἐν ᾧ μὴ ἔστιν: οὐ γὰρ οὖν:
οὐδὲ μὴν ἀλλοιοῦταί που τὸ ἓν ἑαυτοῦ οὔτε τὸ ὂν οὔτε τὸ μὴ ὄν· οὐ γὰρ
ἂν ἦν ὁ λόγος ἔτι περὶ τοῦ ἑνός, εἴπερ ἠλλοιοῦτο αὐτὸ ἑαυτοῦ, ἀλλὰ
περὶ ἄλλου τινός: ὀρθῶς: εἰ δὲ μήτ' ἀλλοιοῦται μήτε ἐν ταὐτῷ στρέ-
φεται μήτε μεταβαίνει, ἆρ' ἄν πη ἔτι κινοῖτο; πῶς γάρ: τό γε μὴν ἀκίνητον
ἀνάγκη ἡσυχίαν ἄγειν. τὸ δὲ ἡσυχάζον ἑστάναι: ἀνάγκη: τὸ ἓν ἄρα ὡς
ἔοικεν οὐκ ὂν ἕστηκέ τε καὶ κινεῖται: ἔοικεν: καὶ μὴν εἴπερ γε κινεῖ-
ται, μεγάλη ἀνάγκη αὐτῷ ἀλλοιοῦσθαι· ὅπῃ γὰρ ἄν τι κινηθῇ, κατὰ το-

σοῦτον οὐκέθ' ὡσαύτως ἔχει ὡς ἔχει, ἀλλ' ἑτέρως: οὕτως: κινούμενον
δὲ τὸ ἓν καὶ ἀλλοιοῦται; ναί: καὶ μὴν μηδαμῇ γε κινούμενον, οὐδαμῇ ἂν ἀλ-
λοιοῖτο: οὐ γάρ: ᾗ μὲν ἄρα κινεῖται τὸ οὐκ ὂν ἓν ἀλλοιοῦται· ᾗ δὲ μὴ κι-
νεῖται οὐκ ἀλλοιοῦται: οὐ γάρ: τὸ ἓν ἄρα μὴ ὂν ἀλλοιοῦταί τε, καὶ οὐκ ἀλλοι-
οῦται; φαίνεται: τὸ δ' ἀλλοιούμενον· ἆρ' οὐκ ἀνάγκη γίγνεσθαι μὲν ἕτερον,
ἢ πρότερον, ἀπόλλυσθαι δὲ ἐκ τῆς προτέρας ἕξεως· τὸ δὲ μὴ ἀλλοι-
ούμενον μήτε γίγνεσθαι μήτε ἀπόλλυσθαι; ἀνάγκη: καὶ τὸ ἓν ἄρα
μὴ ὄν· ἀλλοιούμενον μὲν, γίγνεταί τε καὶ ἀπόλλυται· μὴ ἀλλοιούμενον
δέ· οὔτε γίγνεται οὔτε ἀπόλλυται· καὶ οὕτω τὸ ἓν μὴ ὄν, γίγνεταί τε καὶ
ἀπόλλυται· καὶ οὔτε γίγνεται, οὔτε ἀπόλλυται: οὐ γὰρ οὖν: αὖθις δὴ
ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἴωμεν πάλιν, ὀψόμενοι εἰ ταὐτὰ ἡμῖν φανεῖται, ἅπερ καὶ
νῦν, ἢ ἕτερα: ἀλλὰ χρή: οὐκοῦν ἓν εἰ μὴ ἔστι φαμέν· τί χρὴ περὶ αὐτοῦ
συμβαίνειν; ναί: τὸ δὲ μὴ ἔστιν ὅταν λέγωμεν· ἆρα μή τι ἄλλο σημαίνει·
ἢ οὐσίας ἀπουσίαν, τούτῳ ᾧ ἂν φῶμεν μὴ εἶναι: οὐδὲν ἄλλο: πότε-
ρον οὖν, ὅταν φῶμεν μὴ εἶναί τι· πῶς οὐκ εἶναί φαμεν αὐτό· πῶς δὲ
εἶναι· ἢ τοῦτο τὸ μὴ ἔστι λεγόμενον, ἁπλῶς σημαίνει, ὅτι οὐδαμῶς
οὐδαμῇ ἔστιν· οὐδέ πῃ μετέχει οὐσίας, τό γε μὴ ὄν: ἁπλούστατα μὲν οὖν:
Οὔτε ἄρα δύναιτο ἂν τὸ μὴ ὂν, οὔτε ἄλλως οὐδαμῶς οὐσίας μετέχειν:
οὐ γάρ: τὸ δὲ γίγνεσθαι, καὶ τὸ ἀπόλλυσθαι μή τι ἄλλο ᾖ· ἢ τὸ μὲν οὐσί-
ας μεταλαμβάνειν, τὸ δ' ἀπολλύναι οὐσίαν: οὐδὲν ἄλλο: ᾧ δέ γε μη-
δὲν τούτου μέτεστιν· οὔτ' ἂν λαμβάνοι, οὔτ' ἀπολλύοι αὐτό; πῶς γάρ:
τῷ ἑνὶ ἄρα, ἐπειδὴ οὐδαμῇ ἔστιν, οὔτε ἑκτέον, οὔτε ἀπαλλακτέον·
οὔτε μεταληπτέον οὐσίας οὐδαμῶς: εἰκός: οὔτε ἄρα ἀπόλλυται
τὸ μὴ ὂν ἕν, οὔτε γίγνεται· ἐπείπερ οὐδαμῇ μετέχει οὐσίας: οὐ φαί-
νεται: οὐδ' ἄρ' ἀλλοιοῦται οὐδαμῇ· ἤδη γὰρ ἂν γίγνοιτό τε καὶ ἀπόλ-
λυοιτο τοῦτο πάσχον: ἀληθῆ: εἰ δὲ μὴ ἀλλοιοῦται, οὐκ ἀνάγκη μηδὲ
κινεῖσθαι; ἀνάγκη: οὐδὲ μὴν ἑστάναι φήσομεν, τὸ μηδαμοῦ ὄν· τὸ
γὰρ ἑστὸς ἐν τῷ αὐτῷ τινι δεῖ ἀεὶ εἶναι τῷ αὐτῷ: πῶς γὰρ οὔ: οὕ-
τω δὴ αὖ τὸ μὴ ὂν μήτε ποτὲ ἑστάναι· μήτε κινεῖσθαι λέγωμεν: μὴ γὰρ
οὖν: ἀλλὰ μὴν, οὐδ' ἔστι γε αὐτῷ τι τῶν ὄντων· ἤδη γὰρ ἂν τούτου μετέ-
χον ὄντος οὐσίας μετέχοι: δῆλον: οὔτε ἄρα μέγεθος· οὔτε σμι-
κρότης· οὔτε ἰσότης αὐτῷ ἔστιν: οὐ γάρ: οὐδὲ μὴν ὁμοιότης γε·
Οὔτε ἑτεροιότης· οὔτε πρὸς αὐτό, οὔτε πρὸς ἄλλα εἴη ἂν αὐτῷ: οὐ
φαίνεται: τί δαί· τἆλλα ἔσθ' ὅπως ἂν εἴη αὐτῷ, εἰ μηδὲν αὐτῷ δεῖ εἶναι;

οὐκ ἔστιν· οὔτε ἄρα ὅμοια οὔτε ἀνόμοια οὔτε ταὐτὰ οὔτε ἕτερά ἐστιν αὐ-
τῷ τὰ ἄλλα· οὐ γάρ· τί δαί; τὸ ἐκείνου ἢ τὸ ἐκείνῳ ἢ τὸ τὶ ἢ τὸ τοῦτο
ἢ τὸ τούτου ἢ ἄλλου ἢ ἄλλῳ ἢ ποτὲ ἢ ἔπειτα ἢ νῦν ἢ ἐπιστήμη ἢ δό-
ξα ἢ αἴσθησις ἢ λόγος ἢ ὄνομα ἢ ἄλλο ὁτιοῦν τῶν ὄντων περὶ τὸ
μὴ ὂν ἔσται; οὐκ ἔσται· οὕτω δὴ ἓν οὐκ ὂν οὐκ ἔχει πως; οὐδαμῇ· οὔκουν
δὴ ἔοικέν γε οὐδαμῇ ἔχειν· ἔτι δὴ λέγωμεν ἓν εἰ μὴ ἔστιν, τἆλλα τί χρὴ
πεπονθέναι· λέγωμεν γάρ· ἄλλα μήν που δεῖ αὐτὰ εἶναι· εἰ γὰρ μηδὲ
ἄλλα ἐστίν, οὐκ ἂν περὶ τῶν ἄλλων λέγοιτο· οὕτω· εἰ δὲ περὶ τῶν ἄλλων
ὁ λόγος, τά γε ἄλλα ἕτερά ἐστιν· ἢ οὐκ ἐπὶ τῷ αὐτῷ καλεῖς τό τε ἄλλο
καὶ τὸ ἕτερον; ἔγωγε· ἕτερον δέ γέ πού φαμεν ἕτερον εἶναι ἑτέρου· καὶ
τὸ ἄλλο δὴ ἄλλο εἶναι ἄλλου; ναί· καὶ τοῖς ἄλλοις ἄρα εἰ μέλλει ἄλλα εἶναι
ἔστι τι, οὗ ἄλλα ἔσται· ἀνάγκη· τί δὴ οὖν ἂν εἴη· τοῦ μὲν γὰρ ἑνὸς οὐκ ἔσται
ἄλλα μὴ ὄντος γε· οὐ γάρ· ἀλλήλων ἄρα ἐστί· τοῦτο γὰρ αὐτοῖς ἔτι λεί-
πεται, ἢ μηδενὸς εἶναι ἄλλοις· ὀρθῶς· κατὰ πλήθη ἄρα ἕκαστα ἀλ-
λήλων ἄλλα ἐστί· κατὰ ἓν γὰρ οὐκ ἂν οἷά τε εἴη μὴ ὄντος ἑνός· ἀλλ' ἕ-
καστος ὡς ἔοικεν ὁ ὄγκος αὐτῶν ἄπειρός ἐστι πλήθει· κἂν τὸ σμικρό-
τατον δοκοῦν εἶναι λάβῃ τις, ὥσπερ ὄναρ ἐν ὕπνῳ φαίνεται ἐξαί-
φνης ἀντὶ ἑνὸς δόξαντος εἶναι πολλὰ καὶ ἀντὶ σμικροτάτου παμ-
μέγεθες πρὸς τὰ κερματιζόμενα ἐξ αὐτοῦ· ὀρθότατα· τοιούτων
δὴ ὄγκων ἄλλα ἀλλήλων ἂν εἴη τἆλλα, εἰ ἑνὸς μὴ ὄντος ἄλλα ἐστίν· κο-
μιδῇ μὲν οὖν· οὐκοῦν πολλοὶ ὄγκοι ἔσονται, εἷς ἕκαστος φαινόμε-
νος, ὢν δὲ οὔ, εἴπερ ἓν μὴ ἔσται· καὶ ἀριθμὸς δὲ εἶναι αὐτῶν δόξει ἐν,
εἴπερ καὶ ἓν ἕκαστον πολλῶν ὄντων· πάνυ γε· καὶ τὰ μὲν δὴ ἄρτια,
τὰ δὲ περιττὰ ἐν αὐτοῖς ὄντα οὐκ ἀληθῶς φαίνεται, εἴπερ ἓν μὴ
ἔσται· οὐ γὰρ οὖν· καὶ μὴν καὶ σμικρότατόν γε φαμὲν δόξει ἐν αὐτοῖς
ἐνεῖναι· φαίνεται δὲ τοῦτο πολλὰ καὶ μεγάλα πρὸς ἕκαστον τῶν
πολλῶν ὡς σμικρῶν ὄντων; πῶς δ' οὔ; καὶ ἴσος μὴν τοῖς πολλοῖς
καὶ σμικροῖς ἕκαστος ὄγκος δοξασθήσεται εἶναι· οὐ γὰρ ἂν μετέβαι-
νεν ἐκ μείζονος εἰς ἔλαττον φαινόμενος, πρὶν εἰς τὸ μεταξὺ δό-
ξειεν ἐλθεῖν· τοῦτο δ' εἴη ἂν φάντασμα ἰσότητος· εἰκός· οὐκοῦν
καὶ πρὸς ἄλλον ὄγκον πέρας ἔχων, αὐτός γε πρὸς αὑτὸν οὔτε ἀρχὴν
οὔτε πέρας οὔτε μέσον ἔχων; πῇ δή; ὅτι ἀεὶ αὐτῶν ὅταν τίς τι λά-
βῃ τῇ διανοίᾳ ὥς τι τούτων ὄν, πρό τε τῆς ἀρχῆς ἄλλη ἀεὶ φαίνεται ἀρ-
χή, μετά τε τὴν τελευτὴν ἑτέρα ὑπολειπομένη τελευτή, ἔν τε τῷ μέσῳ

ἄλλα μεσαίτερα τοῦ μέσου σμικρότερα, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἑνὸς αὐ
τῶν ἑκάστου λαμβάνεσθαι, ἅτε οὐκ ὄντος τοῦ ἑνός: ἀληθέστατα:
θρύπτεσθαι δὴ οἶμαι κερματιζόμενον ἀνάγκη, πᾶν τὸ ὂν ὃ ἄν τις λά
βῃ τῇ διανοίᾳ· ὄγκος γάρ που ἄνευ ἑνὸς λαμβάνοιτ' ἄν: πάνυ μὲν
οὖν: οὐκοῦν τό γε τοιοῦτον πόρρωθεν μὲν ὁρῶντι καὶ ἀμβλὺ ἓν φαίνε
σθαι ἀνάγκη· ἐγγύθεν δὲ καὶ ὀξὺ νοοῦντι πλήθει ἄπειρον ἓν ἕκαστον
φανῆναι, εἴπερ στέρεται τοῦ ἑνὸς μὴ ὄντος: ἀναγκαιότατον μὲν οὖν:
209 Οὕτω δὴ ἄπειρά τε καὶ πέρας ἔχοντα καὶ ἓν καὶ πολλὰ ἕκαστα τἆλ
λα δεῖ φαίνεσθαι, ἓν εἰ μὴ ἔστιν, ἄλλα δὲ τοῦ ἑνός: δεῖ γάρ: οὐκοῦν καὶ
ὅμοιά τε καὶ ἀνόμοια δόξει εἶναι: πῇ δή: οἷον ἐσκιαγραφημένα
ἀποστάντι μὲν ἓν πάντα φαινόμενα ταὐτὸν φαίνεσθαι πεπονθέναι
καὶ ὅμοια εἶναι: πάνυ γε: προσελθόντι δέ γε πολλὰ καὶ ἕτερα καὶ
τῷ τοῦ ἑτέρου φαντάσματι ἑτεροῖα καὶ ἀνόμοια αὑτοῖς: οὕτω:
καὶ ὁμοίους δὴ καὶ ἀνομοίους τοὺς ὄγκους αὐτοὺς αὑτοῖς ἀ
νάγκη φαίνεσθαι καὶ ἀλλήλοις: πάνυ μὲν οὖν: οὐκοῦν καὶ τοὺς
αὐτοὺς καὶ ἑτέρους ἀλλήλων καὶ ἁπτομένους καὶ χωρὶς ἑαυτῶν καὶ
κινουμένους πάσας κινήσεις καὶ ἑστῶτας πάντῃ καὶ γιγνομέ
νους καὶ ἀπολλυμένους καὶ μηδέτερα καὶ πάντα που τὰ τοιαῦ
τα, ἃ διελθεῖν εὐπετὲς ἤδη ἡμῖν, εἰ ἑνὸς μὴ ὄντος πολλὰ ἔστιν:
ἀληθέστατα μὲν οὖν: ἔτι δὴ ἅπαξ ἐλθόντες πάλιν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν
εἴπωμεν· ἓν εἰ μὴ ἔστι, τἆλλα δὲ τοῦ ἑνός, τί χρὴ εἶναι: εἴπωμεν
γὰρ οὖν: οὐκοῦν ἓν μὲν οὐκ ἔσται τἆλλα: πῶς γάρ: οὐδὲ μὴν πολ
λά γε· ἐν γὰρ πολλοῖς οὖσιν ἐνείη ἂν καὶ ἕν· εἰ γὰρ μηδὲν αὐτῶν
ἐστὶν ἕν, ἅπαντα οὐδέν ἐστιν, ὥστε οὐδ' ἂν πολλὰ εἴη: ἀληθῆ: μὴ ἐ
νόντος δὲ ἑνὸς ἐν τοῖς ἄλλοις, οὔτε πολλὰ οὔτε ἕν ἐστι τἆλλα: οὐ
γάρ: οὐδέ γε φαίνεται ἓν οὐδὲ πολλά: τί δή: ὅτι τἆλλα τῶν μὴ ὄν
των οὐδενὶ οὐδαμῇ οὐδαμῶς οὐδεμίαν κοινωνίαν ἔχει· οὐδέ τι
τῶν μὴ ὄντων παρὰ τῶν ἄλλων τῳ ἐστιν· οὐδὲν γὰρ μέρος ἐστὶ τοῖς
μὴ οὖσιν: ἀληθῆ: οὐδ' ἄρα δόξα τοῦ μὴ ὄντος παρὰ τοῖς ἄλλοις
ἐστὶν οὐδέ τι φάντασμα· οὐδὲ δοξάζεται οὐδαμῇ οὐδαμῶς τὸ μὴ
ὂν ὑπὸ τῶν ἄλλων: οὐ γὰρ οὖν: ἓν ἄρα εἰ μὴ ἔστιν, οὐδὲ δοξάζεταί τι
τῶν ἄλλων ἓν εἶναι οὐδὲ πολλά· ἄνευ γὰρ ἑνὸς πολλὰ δοξάσαι
ἀδύνατον: ἀδύνατον γάρ: ἓν ἄρα εἰ μὴ ἔστι, τἆλλα οὔτε ἔστιν οὔτε
δοξάζεται ἓν οὐδὲ πολλά: οὐκ ἔοικεν: οὐδ' ἄρα ὅμοια· οὐδὲ ἀνό

μοια· οὐ γάρ· οὐδὲ μὴν ταὐτά γε οὐδ' ἕτερα· οὐδ' ἁπτόμενα οὐδὲ
χωρίς· οὐδὲ ἄλλα ὅσα ἐν τοῖς πρόσθεν διήλθομεν ὡς φαινόμε-
να αὐτά· τούτων οὔτε τι ἔστιν οὔτε φαίνεται τἆλλα, ἓν εἰ μὴ ἔστιν· ἀληθῆ·
οὐκοῦν καὶ συλλήβδην εἰ εἴποιμεν ἓν εἰ μὴ ἔστιν οὐδέν ἐστιν· ὀρθῶς
ἂν εἴποιμεν; παντάπασι μὲν οὖν· εἰρήσθω τοίνυν τοῦτό τε καὶ ὅτι
ὡς ἔοικεν ἓν εἴτ' ἔστιν εἴτε μὴ ἔστιν αὐτό τε καὶ τἆλλα καὶ πρὸς αὑτὰ καὶ
πρὸς ἄλληλα πάντα πάντως ἐστί τε καὶ οὐκ ἔστι καὶ φαίνεταί τε καὶ
οὐ φαίνεται· ἀληθέστατα :~ παρμενίδης ἢ περὶ ἰδεῶν~

φίληβος ※ ἢ ※ περὶ ἡδονῆς ἠθικός

Ὅρα δὴ πρώταρχε τίνα λόγον μέλλεις παρὰ φιλήβου δέχεσθαι νυνί·
καὶ πρὸς τίνα τὸν παρ' ἡμῖν ἀμφισβητεῖν· ἐὰν μή σοι κατὰ νοῦν ᾖ
λεγόμενος· βούλει συγκεφαλαιωσώμεθα ἑκάτερον; πάνυ μὲν οὖν·
φίληβος μὲν τοίνυν ἀγαθὸν εἶναί φησι τὸ χαίρειν πᾶσι ζῴοις·
καὶ τὴν ἡδονὴν καὶ τέρψιν, καὶ ὅσα τοῦ γένους ἐστὶ τούτου σύμφωνα·
τὸ δὲ παρ' ἡμῶν ἀμφισβήτημά ἐστι μὴ ταῦτα· ἀλλὰ τὸ φρονεῖν καὶ τὸ
νοεῖν καὶ τὸ μεμνῆσθαι· καὶ τὰ τούτων αὖ ξυγγενῆ· δόξαν τε ὀρ-
θὴν καὶ ἀληθεῖς λογισμούς· τῆς γε ἡδονῆς ἀμείνω καὶ λῴω γί-
γνεσθαι ξύμπασιν ὅσαπερ αὐτῶν δυνατὰ μεταλαβεῖν· δυνατοῖς
δὲ μετασχεῖν· ὠφελιμώτατον ἁπάντων εἶναι πᾶσι τοῖς οὖσί τε
καὶ ἐσομένοις· μῶν οὐχ οὕτω πως λέγομεν ὦ φίληβε ἑκάτεροι;
πάντων μὲν οὖν μάλιστα ὦ σώκρατες· δέχῃ δὴ τοῦτον τὸν νῦν δι-
δόμενον ὦ πρώταρχε λόγον; ἀνάγκη δέχεσθαι· φίληβος γὰρ
ἡμῖν ὁ καλὸς ἀπείρηκεν· δεῖ δὴ περὶ αὐτῶν τρόπῳ παντὶ τἀλη-
θές πῃ περανθῆναι; δεῖ γὰρ οὖν· ἴθι δὴ πρὸς τούτοις διομολο-
γησώμεθα καὶ τόδε· τὸ ποῖον; ὡς νῦν ἡμῶν ἑκάτερος ἕξιν
ψυχῆς καὶ διάθεσιν ἀποφαίνειν τινὰ ἐπιχειρήσει τὴν δυνα-
μένην ἀνθρώποις πᾶσι τὸν βίον εὐδαίμονα παρέχειν· ἆρ' οὐ-
χ οὕτως; οὕτω μὲν οὖν· οὐκοῦν ὑμεῖς μὲν τὴν τοῦ χαίρειν· ἡ-
μεῖς δ' αὖ τὴν τοῦ φρονεῖν; ἔστι ταῦτα· τί δ' ἂν ἄλλη τις κρείττων

τούτοιν φανῆι. μῶν οὐ νικᾶν μὲν ἡδονὴ μᾶλλον φαίνηται ξυγγενὴς
ἡττώμεθα μὲν ἀμφότεροι τοῦ ταῦτ' ἔχοντος βεβαίως βίου· κρα-
τεῖ δὲ ὁ τῆς ἡδονῆς τὸν τῆς φρονήσεως: ναί: ἂν δὲ γε φρο-
νήσει· νικᾶι μὲν φρόνησις τὴν ἡδονήν· ἡ δὲ ἡττᾶται. ταῦθ' οὕ-
τως ὁμολογούμενα φατέ· ἢ πῶς: ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ: τί δαὶ
φιλήβωι; τί φῆις: ἐμοὶ μὲν πάντως νικᾶν ἡδονὴ δοκεῖ. καὶ δό-
ξει· σὺ δὲ ὦ πρώταρχε αὐτὸς γνώσηι: παραδοὺς ὦ φίληβε
ἡμῖν τὸν λόγον· οὐκ ἂν ἔτι κύριος εἴης τῆς πρὸς σωκράτη ὁ-
μολογίας. ἢ καὶ τοὐναντίον: ἀληθῆ λέγεις· ἀλλὰ γὰρ ἀφοσι-
οῦμαι· καὶ μαρτύρομαι νῦν αὐτὴν τὴν θεόν: καὶ ἡμεῖς σοι τούτων
γε αὐτῶν συμμάρτυρες ἂν ἦμεν· ὡς ταῦτα ἔλεγες ἃ λέγεις. ἀλλὰ
δὴ τὰ μετὰ ταῦτα ἑξῆς ὦ σώκρατες· ὅμως καὶ μετὰ φιλήβου ἑ-
κόντος ἢ ὅπως ἂν ἐθέλῃ· πειρώμεθα περαίνειν: πειρατέον·
ἀπ' αὐτῆς δὲ τῆς θεοῦ· ἣν ὅδε ἀφροδίτην μὲν λέγεσθαί φη-
σιν· τὸ δ' ἀληθέστατον αὐτῆς ὄνομα ἡδονὴν εἶναι: ὀρθότατα:
τὸ δ' ἐμὸν δέος ὦ πρώταρχε ἀεὶ πρὸς τὰ τῶν θεῶν ὀνόματα.
οὐκ ἔστι κατ' ἄνθρωπον. ἀλλὰ πέρα τοῦ μεγίστου φόβου· καὶ νῦν τὴν
μὲν ἀφροδίτην, ὅπηι ἐκείνηι φίλον. ταύτηι προσαγορεύω· τὴν δὲ
ἡδονήν, οἶδα ὡς ἔστι ποικίλον· καὶ ὅπερ εἶπον, ἀπ' ἐκείνης ἡμᾶς
ἀρχομένους· ἐνθυμεῖσθαι δεῖ καὶ σκοπεῖν. ἥντινα φύσιν ἔχει· ἔστι
γὰρ ἀκούειν μὲν οὕτως ἁπλῶς ἕν τι· μορφὰς δὲ δήπου παν-
τοίας εἴληφε καί τινα τρόπον ἀνομοίους ἀλλήλαις· ἰδὲ γάρ:
ἥδεσθαι μέν φαμεν τὸν ἀκολασταίνοντα ἄνθρωπον· ἥδεσθαι δὲ καὶ
τὸν σωφρονοῦντα αὐτῶι τῶι σωφρονεῖν· ἥδεσθαι δὲ καὶ τὸν ἀνο-
ηταίνοντα, καὶ ἀνοήτων δοξῶν καὶ ἐλπίδων μεστόν· ἥδεσθαι δ' αὖ τὸν
φρονοῦντα, αὐτῶι τῶι φρονεῖν· καὶ τούτων τῶν ἡδονῶν ἑκατέ-
ρας πῶς ἄν τις ὁμοίας ἀλλήλαις εἶναι λέγων· οὐκ ἀνόητος φαί-
νοιτο ἐνδίκως: εἰσὶ μὲν γὰρ ἀπ' ἐναντίων ὦ σώκρατες· αὗται πρα-
γμάτων· οὐ μὴν αὐταί γε ἀλλήλαις ἐναντίαι· πῶς γὰρ ἡδονή γε
ἡδονῆι, μὴ οὐχ ὁμοιότατον ἂν εἴη τοῦτο αὐτὸ ἑαυτῶι πάντων χρη-
μάτων: καὶ γὰρ χρῶμα ὦ δαιμόνιε χρώματι· κατά γε αὐτὸ τοῦτο οὐ-
δὲν διοίσει· τὸ χρῶμα εἶναι πᾶν· τό γε μὴν μέλαν τῶι λευκῶι πάντες
γιγνώσκομεν· ὡς πρὸς τῶι διάφορον εἶναι καὶ ἐναντιώτατον ὂν τυγ-
χάνει· καὶ δὴ καὶ σχῆμα σχήματι κατὰ ταὐτόν, γένει μέν ἐστι πᾶν ἕν·

τῷ δὲ μέρη τοῖς μέρεσιν αὐτοῦ· τὰ μὲν ἐναντιώτατα ἀλλήλοις·
τὰ δὲ διαφορότητ' ἔχοντα μυρίαν που τυγχάνει· καὶ πολλὰ ἕτερα
οὕτως ἔχονθ' εὑρήσομεν· ὥστε τούτῳ γε τῷ λόγῳ μὴ πίστευε·
τῷ πάντα τὰ ἐναντιώτατα ἓν ποιοῦντι· φοβοῦμαι δὲ μή τινας
ἡδονὰς ἡδοναῖς εὑρήσομεν ἐναντίας: ἴσως· ἀλλὰ τί τοῦθ' ἡμῶν
βλάψει τὸν λόγον: ὅτι προσαγορεύεις αὐτὰ ἀνόμοια ὄντα ἑτέρῳ
φήσομεν ὀνόματι· λέγεις γὰρ ἀγαθὰ πάντ' εἶναι τὰ ἡδέα· τὸ μὲν
οὖν μὴ οὐχ ἡδέα εἶναι τὰ ἡδέα λόγος οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ· κα
κὰ δ' ὄντα αὐτῶν τὰ πολλὰ καὶ ἀγαθὰ δὲ ὡς ἡμεῖς φαμέν· ὅμως
σὺ προσαγορεύεις ἀγαθὰ αὐτά· ὁμολογῶν ἀνόμοια εἶναι τῷ λό
γῳ· εἴ τίς σε προσαναγκάζοι· τί οὖν δὴ ταὐτὸν ἐν ταῖς κακαῖς ὁμοί
ως καὶ ἐν ἀγαθαῖς ἐνὸν πάσας ἡδονὰς ἀγαθὸν εἶναι προσαγο
ρεύεις: πῶς λέγεις ὦ σώκρατες· οἴει γάρ τινα συγχωρήσεσθαι,
θέμενον ἡδονὴν εἶναι τἀγαθόν· εἶτα ἀνέξεσθαί σου λέγοντος τὰς
μὲν εἶναί τινας ἀγαθὰς ἡδονάς· τὰς δέ τινας ἑτέρας αὐτῶν κα
κάς; ἀλλ' οὖν ἀνομοίους γε φήσεις αὐτὰς ἀλλήλαις εἶναι καί τινας
ἐναντίας: οὔτι καθόσον γε ἡδοναί: πάλιν εἰς τὸν αὐτὸν φερόμεθα
λόγον ὦ πρώταρχε· οὐδ' ἄρα ἡδονὴν ἡδονῆς διάφορον ἀλλὰ πά
σας ὁμοίας εἶναι φήσομεν· καὶ τὰ παραδείγματα ἡμᾶς τὰ νῦν δὴ
λεχθέντα οὐδὲν τιτρώσκει· πειρόμεθα δὲ καὶ ἐροῦμεν ἅπερ οἱ
πάντων φαυλότατοί τε καὶ περὶ λόγους ἅμα νέοι; τὰ ποῖα δὴ
λέγεις: ὅτι σε μιμούμενος ἐγὼ καὶ ἀμυνόμενος ἐὰν τολμῶ λέγειν
ὡς τὸ ἀνομοιότατόν ἐστι τῷ ἀνομοιοτάτῳ πάντων ὁμοιότατον ἕ
ξω τὰ αὐτὰ σοὶ λέγειν· καὶ φανούμεθά γε νεώτεροι τοῦ δέοντος·
καὶ ὁ λόγος ἡμῖν ἐκπεσὼν οἰχήσεται· πάλιν οὖν αὐτὸν ἀνακρου
ώμεθα καὶ τάχ' ἂν ἰόντες εἰς τὰς ὁμοίας ἴσως ἄν πως ἀλλήλοις
συγχωρήσαιμεν: λέγε πῶς: ἐμὲ θὲς ὑπὸ σοῦ πάλιν ἐρωτώμε
νον ὦ πρώταρχε: τὸ ποῖον δή: φρόνησίς τε καὶ ἐπιστήμη καὶ νοῦς,
καὶ πάντ' αὖ ὅσα δὴ κατ' ἀρχὰς ἐγὼ θέμενος εἶπον ἀγαθὰ διε
ρωτώμενος ὅτι ποτ' ἐστὶν ἀγαθόν· ἆρ' οὐ ταὐτὸν πείσονται τοῦτο ὅ
περ ὁ σὸς λόγος; πῶς: πολλαί τε αἱ ξυνάπασαι ἐπιστῆμαι
δόξουσιν εἶναι καὶ ἀνόμοιαί τινες αὐτῶν ἀλλήλαις· εἰ δὲ καὶ ἐναντί
αι πῃ γίγνονταί τινες· ἆρα ἄξιος ἂν εἴην τοῦ διαλέγεσθαι νῦν,
εἰ φοβηθεὶς τοῦτο αὐτὸ μηδεμίαν ἀνόμοιον φαίην ἐπιστήμην

ἐπιστήμῃ γίγνεσθαι ἀνόμοιον· οὕτως ὁ λόγος ὥσπερ μῦθος ἀπολόμενος οἴχοιτο· αὐτοὶ δὲ σωζοίμεθα ἐπί τινος ἀλογίας; ἀλλ' οὐ μὴν δεῖ τοῦτο γενέσθαι, πλὴν τοῦ σωθῆναι. τό γε μήν μοι ἴσον τοῦ σοῦ τε καὶ ἐμοῦ λόγου ἀρέσκει· πολλαὶ μὲν ἡδοναὶ καὶ ἀνόμοιοι γιγνέσθων· πολλαὶ δὲ ἐπιστῆμαι καὶ διάφοροι: τὴν τοίνυν διαφορότητα ὦ πρώταρχε τοῦ ἀγαθοῦ τοῦ τ' ἐμοῦ καὶ τοῦ σοῦ μὴ ἀποκρυπτόμενοι, κατατιθέντες δὲ εἰς τὸ μέσον· τολμῶμεν ἄν πῃ ἐλεγχόμενοι μηνύσωσι, πότερον ἡδονὴν τἀγαθὸν δεῖ λέγειν ἢ φρόνησιν ἤ τι τρίτον ἄλλο εἶναι· νῦν γὰρ οὐ δήπου πρός γε αὐτὸ τοῦτο φιλονικοῦμεν ὅπως ἁγὼ τίθεμαι ταῦτ' ἔσται τὰ νικῶντα ἢ ταῦθ' ἃ σύ· τῷ δ' ἀληθεστάτῳ δεῖ που συμμαχεῖν ἡμᾶς ἄμφω: δεῖ γὰρ οὖν: τοῦτον τοίνυν τὸν λόγον ἔτι μᾶλλον δι' ὁμολογίας βεβαιωσώμεθα: τὸν ποῖον δή: τὸν πᾶσιν ἀνθρώποις παρέχοντα πράγματα ἑκοῦσί τε καὶ ἀκουσίν ἐνίοις καὶ ἐνίοτε: λέγε σαφέστερον: τὸν νυνδὴ παραπεσόντα λέγω φύσει πως πεφυκότα θαυμαστόν· ἓν γὰρ δὴ τὰ πολλὰ εἶναι καὶ τὸ ἓν πολλὰ θαυμαστὸν λεχθὲν καὶ ῥᾴδιον ἀμφισβητῆσαι τῷ τούτων ὁποτερονοῦν τιθεμένῳ: ἆρ' οὖν λέγεις ὅταν τις ἐμὲ φῇ πρώταρχον ἕνα γεγονότα φύσει πολλοὺς εἶναι πάλιν τοὺς ἐμὲ καὶ ἐναντίους ἀλλήλοις, μέγαν καὶ σμικρὸν τιθέμενος καὶ βαρὺν καὶ κοῦφον τὸν αὐτὸν καὶ ἄλλα μυρία: σὺ μὲν ὦ πρώταρχε εἴρηκας τὰ δεδημευμένα τῶν θαυμαστῶν περὶ τὸ ἓν καὶ πολλά· συγκεχωρημένα δὲ ὡς ἔπος εἰπεῖν ὑπὸ πάντων ἤδη μὴ δεῖν τῶν τοιούτων ἅπτεσθαι, παιδαριώδη καὶ ῥᾴδια καὶ σφόδρα τοῖς λόγοις ἐμπόδια ὑπολαμβανόντων γίγνεσθαι· ἐπεὶ μηδὲ τὰ τοιάδε, ὅταν τις ἑκάστου τὰ μέλη τε καὶ ἅμα μέρη διελὼν τῷ λόγῳ· πάντα ταῦτα τὸ ἓν ἐκεῖνο εἶναι διομολογησάμενος ἐλέγχῃ καταγελῶν ὅτι τέρατα διηνάγκασται φάναι, τό τε ἓν ὡς πολλά ἐστι καὶ ἄπειρα, καὶ τὰ πολλὰ ὡς ἓν μόνον: σὺ δὲ δὴ ποῖα ὦ σώκρατες ἕτερα λέγεις, ἃ μήπω συγκεχωρημένα δεδήμευται περὶ τὸν αὐτὸν τοῦτον λόγον: ὁπόταν ὦ παῖ τὸ ἓν μὴ τῶν γιγνομένων τε καὶ ἀπολλυμένων τις τιθῆται, καθάπερ ἀρτίως ἡμεῖς εἴπομεν· ἐνταυθοῖ μὲν γὰρ καὶ τὸ τοιοῦτον ἕν, ὅπερ εἴπομεν νυνδή, συγκεχώρηται τὸ μὴ δεῖν ἐλέγχειν· ὅταν δέ τις ἕνα ἄνθρωπον ἐπιχειρῇ τίθεσθαι καὶ βοῦν ἕνα· καὶ τὸ καλὸν ἓν καὶ τὸ ἀγαθὸν ἕν· περὶ

τούτων τῶν ἑνάδων καὶ τῶν τοιούτων ἡ πολλὴ σπουδὴ μετὰ διαιρέ-
σεως ἀμφισβήτησις γίγνεται: πῶς: πρῶτον μὲν εἴ τινας δεῖ
τοιαύτας εἶναι μονάδας, ὑπολαμβάνειν ἀληθῶς οὔσας· εἶτα
πῶς αὖ ταύτας, μίαν ἑκάστην οὖσαν ἀεὶ τὴν αὐτὴν· καὶ μήτε γέ-
νεσιν μήτε ὄλεθρον προσδεχομένην ὅμως εἶναι βεβαιότατα,
μίαν ταύτην· μετὰ δὲ τοῦτ' ἐν τοῖς γιγνομένοις αὖ καὶ ἀπείροις
εἴτε διεσπασμένην καὶ πολλὰ γεγονυῖαν θετέον· εἴθ' ὅλην αὐτὴν
αὑτῆς χωρὶς ὃ δὴ πάντων ἀδυνατώτατον φαίνοιτ' ἂν ταὐτὸν
καὶ ἓν ἅμα ἐν ἑνί τε καὶ πολλοῖς γίγνεσθαι· ταῦτ' ἔστι τὰ περὶ τὰ τοι-
αῦτα ἓν καὶ πολλά· ἀλλ' οὐκ ἐκεῖνα ὦ πρώταρχε· ἀπάσης ἀπο-
ρίας αἴτια μὴ καλῶς ὁμολογηθέντα· καὶ εὐπορίας ἂν αὖ καλῶς:
Οὐκοῦν χρὴ τοῦθ' ἡμᾶς ὦ σώκρατες ἐν τῷ νῦν πρῶτον διαπονήσα-
σθαι: ὡς γοῦν ἐγὼ φαίην ἄν: καὶ πάντας τοίνυν ἡμᾶς ὑπόλαβε
συγχωρεῖν σοι τούσδε τὰ τοιαῦτα· φίληβον δ' ἴσως κράτιστον ἐν
τῷ νῦν ἐπερωτῶντα μὴ κινεῖν εὖ κείμενον: εἶεν: πόθεν οὖν τις
ταύτης ἄρξηται πολλῆς οὔσης καὶ παντοίας περὶ τὰ ἀμφισβη-
τούμενα μάχης· ἆρ' ἐνθένδε; πόθεν: φαμέν που ταὐτὸν ἓν καὶ πολλὰ
ὑπὸ λόγων γιγνόμενα περιτρέχειν πάντῃ καθ' ἕκαστον τῶν λε-
γομένων ἀεὶ καὶ πάλαι καὶ νῦν· καὶ τοῦτο οὔτε μὴ παύσηταί ποτε·
οὔτ' ἤρξατο νῦν· ἀλλ' ἔστι τὸ τοιοῦτον ὡς ἐμοὶ φαίνεται τῶν λόγων αὐ-
τῶν ἀθάνατόν τι καὶ ἀγήρων πάθος ἐν ἡμῖν· ὁ δὲ πρῶτον αὐτοῦ
γευσάμενος ἑκάστοτε τῶν νέων ἡσθεὶς, ὥς τινα σοφίας εὑρη-
κὼς θησαυρόν· ὑφ' ἡδονῆς ἐνθουσιᾷ τε· καὶ πάντα κινεῖ λό-
γον ἄσμενος· τοτὲ μὲν ἐπὶ θάτερα κυκλῶν καὶ συμφύρων εἰς ἕν·
τοτὲ δὲ πάλιν ἀνειλίττων καὶ διαμερίζων, εἰς ἀπορίαν αὑτὸν
μὲν πρῶτον καὶ μάλιστα καταβάλλων· δεύτερον δ' ἀεὶ τὸν ἐχόμενον,
ἄντε νεώτερος· ἄντε πρεσβύτερος· ἄντε ἥλιξ ὢν τυγχάνῃ· φει-
δόμενος οὔτε πατρὸς· οὔτε μητρὸς· οὔτε ἄλλου τῶν ἀκουόντων
οὐδενὸς· ὀλίγου δὲ καὶ τῶν ἄλλων ζῴων· οὐ μόνον τῶν ἀνθρώ-
πων· ἐπεὶ βαρβάρων γε οὐδενὸς ἂν φείσαιτο, εἴπερ μόνον ἑρμη-
νέα ποθὲν ἔχοι: ἆρ' ὦ σώκρατες οὐχ ὁρᾷς ἡμῶν τὸ πλῆθος:
Ὅτι νέοι πάντες ἐσμέν, καὶ οὐ φοβῇ μή σοι μετὰ φιλήβου ξυνεπιθώ-
μεθα, ἐὰν ἡμᾶς λοιδορῇς; ὅμως δέ· μανθάνομεν γὰρ ὃ λέγεις·
εἴ τις τρόπος ἔστι καὶ μηχανὴ· τὴν μὲν τοιαύτην ταραχὴν· ἡμῖν

ἔξω τοῦ λόγου εὐμενῶς πως ἀπελθεῖν· ὁδὸν δέ τινα καλλίω ταύτης
ἐπὶ τὸν λόγον ἀνευρεῖν, σύ τε προθυμοῦ τοῦτο καὶ ἡμεῖς συνακολου
θήσομεν εἰς δύναμιν· οὐ γὰρ σμικρὸς ὁ παρὼν λόγος ὦ σώκρα
τες: οὐ γὰρ οὖν ὦ παῖδες ὥς φησιν ὑμᾶς προσαγορεύων φίλη
βος· οὐ μὴν ἔστι καλλίων ὁδὸς οὐδ' ἂν γένοιτο ἧς ἐγὼ ἐραστὴς
μέν εἰμι ἀεί· πολλάκις δέ με ἤδη διαφυγοῦσα ἔρημον καὶ ἄπο
ρον κατέστησε: τίς αὕτη λεγέσθω μόνον: ἣν δηλῶσαι μὲν οὐ πάνυ
χαλεπόν· χρῆσθαι δὲ παγχάλεπον· πάντα γὰρ ὅσα τέχνης ἐχό
μενα ἀνευρέθη πώποτε διὰ ταύτης φανερὰ γέγονε· σκόπει δὲ
ἣν λέγω: λέγε μόνον: θεῶν μὲν εἰς ἀνθρώπους δόσις, ὥς γε
καταφαίνεται ἐμοί, ποθὲν ἐκ θεῶν ἐρρίφη διά τινος προμηθέ
ως ἅμα φανοτάτῳ τινὶ πυρί· καὶ οἱ μὲν παλαιοί, κρείττονες ἡμῶν
καὶ ἐγγυτέρω θεῶν οἰκοῦντες, ταύτην φήμην παρέδοσαν ὡς
ἐξ ἑνὸς μὲν καὶ ἐκ πολλῶν ὄντων τῶν ἀεὶ λεγομένων εἶναι· πέ
ρας δὲ καὶ ἀπειρίαν ἐν αὑτοῖς σύμφυτον ἐχόντων. δεῖν οὖν ἡμᾶς
τούτων οὕτω διακεκοσμημένων ἀεὶ μίαν ἰδέαν περὶ παντὸς ἑκά
στοτε θεμένους ζητεῖν· εὑρήσειν γὰρ ἐνοῦσαν· ἐὰν οὖν μεταλάβωμεν
μετὰ μίαν δύο εἴ πως εἰσὶ σκοπεῖν· εἰ δὲ μή, τρεῖς ἤ τινα ἄλλον ἀρι
θμὸν καὶ τῶν ἓν ἐκείνων ἕκαστον πάλιν ὡσαύτως μέχρι περ ἂν τὸ
κατ' ἀρχὰς ἓν μὴ ὅτι ἓν καὶ πολλὰ καὶ ἄπειρά ἐστι μόνον ἴδῃ τις·
ἀλλὰ καὶ ὁπόσα· τὴν δὲ τοῦ ἀπείρου ἰδέαν πρὸς τὸ πλῆθος μὴ προσ
φέρειν πρὶν ἄν τις τὸν ἀριθμὸν αὐτοῦ πάντα κατίδῃ, τὸν μεταξὺ
τοῦ ἀπείρου τε καὶ τοῦ ἑνός· τότε δ' ἤδη τὸ ἓν ἕκαστον τῶν πάντων
εἰς τὸ ἄπειρον μεθέντα χαίρειν ἐᾶν· οἱ μὲν οὖν θεοί, ὅπερ εἶπον, οὕτως
ἡμῖν παρέδοσαν σκοπεῖν καὶ μανθάνειν καὶ διδάσκειν ἀλλή
λους· οἱ δὲ νῦν τῶν ἀνθρώπων σοφοὶ ἓν μέν, ὅπως ἂν τύχωσι, καὶ
πολλὰ θᾶττον καὶ βραδύτερον ποιοῦσι τοῦ δέοντος· μετὰ δὲ τὸ
ἓν ἄπειρα εὐθύς· τὰ δὲ μέσα αὐτοὺς ἐκφεύγει· οἷς διακεχώρισται
τό τε διαλεκτικῶς πάλιν καὶ τὸ ἐριστικῶς ἡμᾶς ποιεῖσθαι πρὸς
ἀλλήλους τοὺς λόγους: τὰ μέν πως ὦ σώκρατες δοκῶ σου μαν
θάνειν· τὰ δ' ἔτι σαφέστερον δέομαι ἃ λέγεις ἀκοῦσαι: σαφὲς μὴν ὦ
πρώταρχε ἐστὶν ἐν τοῖς γράμμασιν ὃ λέγω· καὶ λάμβανε αὐτὸ ἐν τού
τοις, οἷσπερ καὶ πεπαίδευσαι: πῶς: φωνὴ μὲν ἔστι που μία διὰ
τοῦ στόματος ἰοῦσα καὶ ἄπειρος αὖ πλήθει πάντων τε καὶ ἑκά

που; τί μήν· καὶ οὐδὲν ἑτέρῳ γε τούτων ἐσμέν πω σοφοί· οὔτε ὅτι τὸ ἄ-
πειρον αὐτῆς ἴσμεν οὔθ' ὅτι τὸ ἕν· ἀλλ' ὅτι πόσα τ' ἐστί, καὶ ὁποῖα, τοῦτ'
ἔστι τὸ γραμματικὸν ἕκαστον ποιοῦν ἡμῶν; ἀληθέστατα· καὶ μὴν καὶ τὸ
μουσικὸν ὃ τυγχάνει ποιοῦν, τοῦτ' ἔστι ταὐτόν· πῶς· φωνὴ μέν που καὶ
τὸ κατ' ἐκείνην τὴν τέχνην ἐστὶ μία ἐν αὐτῇ; πῶς δ' οὔ· δύο δὲ θῶμεν βαρὺ
καὶ ὀξύ, καὶ τρίτον ὁμότονον ἢ πῶς· οὕτως· ἀλλ' οὔπω σοφὸς ἂν εἴης
τὴν μουσικὴν εἰδὼς ταῦτα μόνα· μὴ δὲ εἰδὼς ὥς γ' ἔπος εἰπεῖν εἰς
ταῦτα, οὐδενὸς ἄξιος ἔσει· οὐ γὰρ οὖν· ἀλλ' ὦ φίλε ἐπειδὰν λάβῃς
τὰ διαστήματα, ὁπόσα ἐστὶ τὸν ἀριθμὸν τῆς φωνῆς ὀξύτητός τε πέρι,
καὶ βαρύτητος· καὶ ὁποῖα· καὶ τοὺς ὅρους τῶν διαστημάτων· καὶ τὰ
ἐκ τούτων, ὅσα συστήματα γέγονεν· ἃ κατιδόντες οἱ πρόσθεν παρέ-
δοσαν ἡμῖν, τοῖς ἑπομένοις ἐκείνοις καλεῖν αὐτὰ ἁρμονίας· ἔν τε
ταῖς κινήσεσιν αὖ τοῦ σώματος ἕτερα τοιαῦτ' ἐνόντα πάθη γιγνό-
μενα· ἃ δή, δι' ἀριθμῶν μετρηθέντα δεῖν αὖ φασιν ἀριθμοὺς καὶ μέτρα
ἐπονομάζειν, καὶ ἅμα ἐννοεῖν ὡς οὕτω δεῖ περὶ παντὸς ἑνὸς καὶ
πολλῶν σκοπεῖν· ὅταν γὰρ ταῦτά τε λάβῃς οὕτω, τότε ἐγένου
σοφός· ὅταν τε ἄλλο τῶν ἓν ὁτιοῦν ταύτῃ σκοπούμενος ἕλῃς·
οὕτως ἔμφρων περὶ τοῦτο γέγονας· τὸ δ' ἄπειρόν σε ἑκάστων καὶ
ἐν ἑκάστοις πλῆθος ἄπειρον ἑκάστοτε ποιεῖ τοῦ φρονεῖν καὶ οὐκ ἐλλό-
γιμον οὐδ' ἐνάριθμον, ἅτ' οὐκ εἰς ἀριθμὸν οὐδένα ἐν οὐδενὶ πώ-
ποτε ἀπιδόντα· κάλλιστα ὦ φίληβε, ἔμοιγε τὰ νῦν λεγόμενα εἰρη-
κέναι φαίνεται σωκράτης· καὶ ἐμοὶ ταῦτά γε αὐτά· ἀλλὰ τί δή ποτε πρὸς
ἡμᾶς ὁ λόγος οὗτος νῦν εἴρηται καὶ τί ποτε βουλόμενος· ὀρθῶς
μέντοι ταῦθ' ἡμᾶς ὦ πρώταρχε ἠρώτηκε φίληβος· πάνυ μὲν οὖν·
καὶ ἀποκρίνου γε αὐτῷ· δράσω ταῦτα διελθὼν σμικρὸν ἔτι περὶ αὐ-
τῶν τούτων· ὥσπερ γὰρ ἓν ὁτιοῦν εἴ τίς ποτε λάβοι, τοῦτον ὥς
φαμεν, οὐκ ἐπ' ἀπείρου φύσιν δεῖ βλέπειν εὐθὺς ἀλλ' ἐπί τινα ἀριθμόν·
οὕτω καὶ τὸ ἐναντίον ὅταν τις τὸ ἄπειρον ἀναγκασθῇ πρῶτον λαμ-
βάνειν, μὴ ἐπὶ τὸ ἓν εὐθύς, ἀλλ' ἐπ' ἀριθμὸν αὖ τινα πλῆθος ἕκαστον
ἔχοντά τι κατανοεῖν, τελευτᾶν τε ἐκ πάντων εἰς ἕν· πάλιν δὲ ἐν τοῖς
γράμμασι τὸ νῦν λεγόμενον λάβωμεν· πῶς· ἐπειδὴ φωνὴν ἄ-
πειρον κατενόησεν εἴτε τις θεὸς εἴτε καὶ θεῖος ἄνθρωπος· ὡς
λόγος ἐν αἰγύπτῳ θεῦθ τινα τοῦτον γενέσθαι λέγων, ὃς πρῶτος τὰ
φωνήεντα ἐν τῷ ἀπείρῳ κατενόησεν οὐχ ἓν ὄντα ἀλλὰ πλείω·

καὶ πάλιν ἕτερα φωνῆς μὲν οὔ, φθόγγου δὲ μετέχοντά τινος· ἀριθμὸν
δέ τινα καὶ τούτων εἶναι· τρίτον δὲ εἶδος γραμμάτων διεστήσατο τὰ
νῦν λεγόμενα ἄφωνα ἡμῖν· τὸ μετὰ τοῦτο διῄρει τά τε ἄφθογγα καὶ
ἄφωνα μέχρι ἑνὸς ἑκάστου· καὶ τὰ φωνήεντα καὶ τὰ μέσα κατὰ τὸν
αὐτὸν τρόπον ἕως ἀριθμὸν αὐτῶν λαβὼν ἑνί τε ἑκάστῳ καὶ σύμπα-
σι στοιχεῖον ἐπωνόμασε· καθορῶν δὲ ὡς οὐδεὶς ἡμῶν οὐδ᾽ ἂν ἓν αὐ-
τὸ καθ᾽ αὑτὸ ἄνευ πάντων αὐτῶν μάθοι, τοῦτον τὸν δεσμὸν αὖ λογισά-
μενος ὡς ὄντα ἕνα καὶ πάντα ταῦτα ἕν πως ποιοῦντα, μίαν ἐ-
π᾽ αὐτοῖς ὡς οὖσαν γραμματικὴν τέχνην ἐπεφθέγξατο προσειπών:
ταῦτ᾽ ἔτι σαφέστερον ἐκείνων αὐτά γε πρὸς ἄλληλα, ὦ Πρώταρχε, ἔμα-
θον· τὸ δ᾽ αὐτό μοι τοῦ λόγου νῦν τε καὶ σμικρὸν ἔμπροσθεν ἐλλείπεται:
μῶν ὦ Φίληβε τὸ τί πρὸς ἔπος αὖ ταῦτ᾽ ἐστί; ναί: τοῦτ᾽ ἐστὶν ὃ πάλαι ζητοῦ-
μεν ἐγώ τε καὶ Πρώταρχος; ἦ μὴν ἐπ᾽ αὐτό γε ἤδη γεγονότες ζη-
τεῖτε, ὡς φῄς, πάλαι: πῶς: ἆρ᾽ οὐ περὶ φρονήσεως ἦν καὶ ἡδο-
νῆς ἡμῖν ἐξ ἀρχῆς ὁ λόγος, ὁπότερον αὐτοῖν αἱρετέον; πῶς γὰρ
οὔ: καὶ μὴν ἕν γε ἑκάτερον αὐτοῖν εἶναι φαμέν; πάνυ μὲν οὖν: τοῦ-
τ᾽ αὐτὸ τοίνυν ἡμᾶς ὁ πρόσθεν λόγος ἀπαιτεῖ· πῶς ἔστιν ἓν καὶ πολ-
λὰ αὐτῶν ἑκάτερον· καὶ πῶς μὴ ἄπειρα εὐθὺς ἀλλά τινά ποτε ἀρι-
θμὸν ἑκάτερον ἔμπροσθεν κέκτηται τοῦ ἄπειρα αὐτῶν ἕκαστα γε-
γονέναι: οὐκ εἰς φαῦλόν γε ἐρώτημα ὦ Φίληβε οὐκ οἶδ᾽ ὅντινα τρό-
πον κύκλῳ πως περιαγαγὼν ἡμᾶς ἐμβέβληκε Σωκράτης· καὶ σκό-
πει δὴ πότερος ἡμῶν ἀποκρινεῖται τὸ νῦν ἐρωτώμενον· ἴσως δὴ
γελοῖον τὸ ἐμὲ τοῦ λόγου διάδοχον παντελῶς ὑποστάντα διὰ τὸ
μὴ δύνασθαι τὸ νῦν ἐρωτηθὲν ἀποκρίνασθαι σοὶ πάλιν τοῦτο προ-
στάττειν· γελοιότερον δ᾽ οἶμαι πολὺ τὸ μηδέτερον ἡμῶν δύνασθαι· σκό-
πει δὴ τί δράσομεν· εἴδη γάρ μοι δοκεῖ νῦν ἐρωτᾶν ἡδονῆς ἡμᾶς
Σωκράτης εἴτ᾽ ἔστιν εἴτε μή, καὶ ὁπόσα ἐστὶ καὶ ὁποῖα· τῆς τ᾽ αὖ φρο-
νήσεως πέρι κατὰ ταὐτὰ ὡσαύτως: ἀληθέστατα λέγεις ὦ παῖ
Καλλίου· μὴ γὰρ δυνάμενοι τοῦτο κατὰ παντὸς ἑνὸς καὶ ὁμοίου καὶ
ταὐτοῦ δρᾶν καὶ τοῦ ἐναντίου, ὡς ὁ παρελθὼν λόγος ἐμήνυσεν,
οὐδεὶς εἰς οὐδὲν οὐδενὸς ἂν ἡμῶν οὐδέποτε γένοιτο ἄξιος: σχε-
δὸν ἔοικεν οὕτως ὦ Σώκρατες ἔχειν· ἀλλὰ καλὸν μὲν τὸ σύμπαντα
γιγνώσκειν τῷ σώφρονι· δεύτερος δ᾽ εἶναι πλοῦς δοκεῖ μὴ λανθά-
νειν αὐτόν· τί δή μοι τοῦτο εἴρηται τὰ νῦν ἐγώ σοι φράσω· σὺ τήνδε

ἡμῖν τὴν συνουσίαν ὦ σώκρατες, ἐπέδωκας πᾶσι, καὶ σεαυτὸν πρὸς
τὸ διελέσθαι τί τῶν ἀνθρωπίνων κτημάτων ἄριστον· φιλήβου γὰρ εἰ
πόντος, ἡδονὴν καὶ τέρψιν καὶ χαρὰν καὶ πάνθ᾽ ὁπόσα τοιαῦτ᾽ ἐστί.
σὺ πρὸς αὐτὰ ἀντεῖπες· ὡς οὐ ταῦτα, ἀλλ᾽ ἐκεῖνά ἐστιν, ἃ πολλάκις
ἡμᾶς αὐτοὺς ἀναμιμνήσκομεν ἑκόντες. ὀρθῶς δρῶντες· ἵν᾽ ἐν
μνήμῃ παρακείμενα ἑκάτερα βασανίζηται· φῂς δ᾽ ὡς ἔοικε
σὺ τὸ προσρηθησόμενον ὀρθῶς, ἄμεινον ἡδονῆς γε ἀγαθὸν εἶ
ναι· νοῦν, ἐπιστήμην, σύνεσιν, τέχνην καὶ πάντα αὖ τὰ τούτων συγ
γενῆ, κτᾶσθαι δεῖν, ἀλλ᾽ οὐχὶ ἐκεῖνα· τούτων δὴ μετ᾽ ἀμφισβητήσεως
ἑκατέρων λεχθέντων ἡμεῖς σοι μετὰ παιδιᾶς ἠπειλήσαμεν, ὡς
οὐκ ἀφήσομεν οἴκαδε σέ· πρὶν ἂν τούτων τῶν λόγων πέρας ἱκα
νὸν γένηταί τι διορισθέντων· σὺ δὴ συνεχώρησας καὶ ἔδωκας εἰς
ταῦθ᾽ ἡμῖν σεαυτόν· ἡμεῖς δὲ δὴ λέγομεν καθάπερ οἱ παῖδες· ὅτι τῶν
ὀρθῶς δοθέντων ἀφαίρεσις οὐκ ἔστι· παῦσαι δὴ τὸν τρόπον ἡμῖν
ἀπαντῶν τοῦτον ἐπὶ τὰ νῦν λεγόμενα: τίνα λέγεις: εἰς ἀπορίαν
ἐμβάλλων καὶ ἀνερωτῶν, ὧν μὴ δυναίμεθ᾽ ἂν ἱκανὴν ἀπόκρισιν ἐν τῷ
παρόντι διδόναι σοι· μὴ γὰρ οἰώμεθα τέλος ἡμῖν εἶναι τῶν νῦν, τὴν
πάντων ἡμῶν ἀπορίαν· ἀλλ᾽ εἰ δρᾶν τοῦθ᾽ ἡμεῖς ἀδυνατοῦμεν, σοὶ δρα
στέον· ὑπέσχου γάρ· βουλεύου δὴ πρὸς ταῦτα αὐτός· πότερον ἡ
δονῆς εἴδη σοι καὶ ἐπιστήμης διαιρετέον· ἢ καὶ ἐατέον, εἴ πῃ καθ᾽ ἕ
τερόν τινα τρόπον οἷός τ᾽ εἶ, καὶ βούλει δηλῶσαί πως ἄλλως τὰ νῦν
ἀμφισβητούμενα παρ᾽ ἡμῖν: δεινὸν μὲν τοίνυν ἔτι προσδοκᾶν οὐ
δὲν δεῖ τὸν ἐμέ· ἐπειδὴ τοῦθ᾽ οὕτως εἶπες· τὸ γὰρ εἰ βούλει ῥηθὲν
λύει πάντα φόβον ἑκάστων πέρι· πρὸς δὲ αὖ τοῖς μνήμην τινὰ δο
κεῖ τίς μοι δεδωκέναι θεῶν ἡμῖν: πῶς δὴ καὶ τίνων: λόγων ποτέ
τινων πάλαι ἀκούσας, ὄναρ ἢ καὶ ἐγρηγορώς· νῦν ἐννοῶ περί τε
ἡδονῆς καὶ φρονήσεως, ὡς οὐδέτερον αὐτοῖν ἐστι τἀγαθόν· ἀλλὰ
ἄλλο τι τρίτον· ἕτερον μὲν τούτων ἄμεινον δὲ ἀμφοῖν· καίτοι τοῦτό γε καὶ τοιοῦτόν γε
ἂν ἐναργῶς ἡμῖν φανῇ νῦν, ἀπήλλακται μὲν ἡδονὴ τοῦ νικᾶν· τὸ
γὰρ ἀγαθὸν οὐκ ἂν ἔτι ταὐτὸν αὐτῇ γίγνοιτο· ἢ πῶς: οὕτως: τῶν
δέ γε εἰς τὴν διαίρεσιν εἰδῶν ἡδονῆς οὐδὲν ἔτι προσδεησόμεθα,
κατ᾽ ἐμὴν δόξαν· προϊὸν δ᾽ ἔτι σαφέστερον δείξει: κάλλιστ᾽ εἰπὼν οὕτω
καὶ διαπέραινε: μικρὰ τοίνυν ἔμπροσθεν ἔτι διομολογησώ
μεθα: τὰ ποῖα: τὴν τἀγαθοῦ μοῖραν πότερον ἀνάγκη τέλεον ἢ μὴ

:μὴ τέλεον ἢ μαι: πάντων δήπου τελεώτατον ὦ σώκρατες: τί δαί;
ἱκανὸν τἀγαθόν; πῶς γὰρ οὔ· καὶ πάντων γε εἰς τοῦτο διαφέρειν τῶν ὄν-
των: τόδε γε μὴν ὡς οἶμαι περὶ αὐτοῦ ἀναγκαιότατον εἶναι λέγειν· ὡς
πᾶν τὸ γιγνῶσκον αὐτὸ θηρεύει καὶ ἐφίεται βουλόμενον ἑλεῖν καὶ
περὶ αὐτὸ κτήσασθαι· καὶ τῶν ἄλλων οὐδὲν φροντίζει· πλὴν τῶν ἀπο-
τελουμένων ἅμα ἀγαθοῖς: οὐκ ἔστι τούτοις ἀντειπεῖν: σκοπῶ-
μεν δὴ καὶ κρίνωμεν τόν τε ἡδονῆς· καὶ τὸν φρονήσεως βίον ἰδόντες
χωρίς: πῶς εἶπες: μήτε ἐν τῷ τῆς ἡδονῆς ἐνέστω φρόνησις·
μήτε ἐν τῷ τῆς φρονήσεως ἡδονή· δεῖ γάρ, εἴπερ πότερον αὐτῶν
ἐστι τἀγαθὸν μηδὲν μηδενὸς ἔτι προσδεῖσθαι· δεόμενον δ' ἂν φανῇ
πότερον, οὐκ ἔστι που τοῦτ' ἔτι τὸ ὄντως ἡμῖν ἀγαθόν: πῶς γὰρ
ἄν: οὐκοῦν ἐν σοὶ πειρώμεθα βασανίζοντες ταῦτα: πάνυ μὲν οὖν:
ἀποκρίνου δή: λέγε: δέξαι' ἂν πρώταρχε σὺ ζῆν τὸν βίον ἅπαν-
τα ἡδόμενος ἡδονὰς τὰς μεγίστας: τί δ' οὔ: ἆρ' οὖν ἔτι τινὸς
ἄν σοι προσδεῖν ἡγοῖο, εἰ τοῦτ' ἔχοις παντελῶς; οὐδαμῶς: ὅ-
ρα δὴ τοῦ φρονεῖν καὶ τοῦ νοεῖν καὶ λογίζεσθαι τὰ δέοντα καὶ ὅσα
τούτων ἀδελφὰ μῶν μὴ δέοι' ἄν τι: καὶ τί· πάντα γὰρ ἔχοιμ' ἄν που τὸ
χαίρειν ἔχων· οὐκοῦν οὕτω ζῶν ἀεὶ μὲν διὰ βίου ταῖς μεγίσταις
ἡδοναῖς χαίροις ἄν: τί δ' οὔ: νοῦν δέ γε καὶ μνήμην καὶ ἐπιστήμην
καὶ δόξαν μὴ κεκτημένος ἀληθῆ· πρῶτον μὲν τοῦτο αὐτὸ εἰ χαί-
ρεις ἢ μὴ χαίρεις ἀνάγκη δήπου σε ἀγνοεῖν κενόν γε ὄντα πά-
σης φρονήσεως: ἀνάγκη: καὶ μὴν ὡσαύτως μνήμην μὴ κεκτημέ-
νον ἀνάγκη δήπου μηδ' ὅτι ποτ' ἔχαιρες μεμνῆσθαι· τῆς τ' ἐν τῷ παρα-
χρῆμα ἡδονῆς προσπιπτούσης· μηδ' ἡντινοῦν μνήμην ὑπομέ-
νειν· δόξαν δ' αὖ μὴ κεκτημένον ἀληθῆ μὴ δοξάζειν χαίρειν χαίρον-
τα· λογισμοῦ δὲ στερόμενον μηδ' εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον ὡς χαιρή-
σεις δυνατὸν εἶναι λογίζεσθαι· ζῆν δὲ οὐκ ἀνθρώπου βίον ἀλλά
τινος πλεύμονος ἢ τῶν ὅσα θαλάττια μετ' ὀστρεΐνων ἔμψυχά ἐστι
σωμάτων· ἔστι ταῦτα ἢ παρὰ ταῦτα ἔχομεν ἄλλως διανοηθῆναι:
καὶ πῶς: ἆρ' οὖν αἱρετὸς ἡμῖν βίος ὁ τοιοῦτος; εἰς ἀφασίαν παν-
τάπασί με ὦ σώκρατες οὗτος ὁ λόγος ἐμβέβληκε τὰ νῦν: μή-
πω τοίνυν μαλθακιζώμεθα· τὸν δὲ τοῦ νοῦ μεταλαβόντες αὖ ἴ-
δωμεν: ποῖον δὴ λέγεις: εἴ τις δέξαιτ' ἂν αὖ ζῆν ἡμῶν φρό-
νησιν μὲν καὶ νοῦν καὶ ἐπιστήμην καὶ μνήμην πᾶσαν πάντων κε-

κεκτημένος· ἡδονῆς δὲ μετέχων μήτε μέγα μήτε σμικρὸν μηδ' αὖ λύπης
ἀλλὰ τὸ παράπαν ἀπαθὴς πάντων τῶν τοιούτων: οὐδέτερος ὁ
610 βίος ὦ Σώκρατες ἔμοιγε τούτων αἱρετός· οὐδ' ἄλλῳ μή ποτε ὡς ἐγῷ-
μαι φανῇ: τί δ' ὁ ξυναμφότερος ὦ Πρώταρχε ἐξ ἀμφοῖν συμμι-
χθεὶς κοινὸς γενόμενος: ἡδονῆς λέγεις καὶ νοῦ καὶ φρονήσε-
ως; οὕτω καὶ τῶν τοιούτων λέγω: πᾶς δήπου τοῦτόν γε αἱρήσεται
πρότερον ἢ ἐκείνων ὁποτερονοῦν· καὶ πρὸς τούτοις γε οὐχ ὁ μὲν ὁ
δ' οὔ: μανθάνομεν οὖν ὅτι νῦν ἡμῖν ἐστι τὸ ξυμβαῖνον ἐν τοῖς παροῦσι
λόγοις; πάνυ μὲν οὖν: ὅτι τρεῖς μὲν βίοι προυτέθησαν· τοῖν δυοῖν
δ' οὐδέτερος ἱκανὸς οὐδὲ αἱρετὸς οὔτε ἀνθρώπων οὔτε ζώων οὐ-
δενί: μῶν οὖν οὐκ ἤδη τούτων γε πέρι δῆλον ὡς οὐδέτερος αὐτοῖν
εἶχε τἀγαθόν; ἦν γὰρ ἂν ἱκανὸς καὶ τέλεος καὶ πᾶσι φυτοῖς καὶ ζώ-
οις αἱρετός· οἷσπερ δυνατὸν ἦν οὕτως ἀεὶ διὰ βίου ζῆν· εἰ δέ τις
ἄλλα ᾑρεῖθ' ἡμῶν παρὰ φύσιν ἂν τὴν τοῦ ἀληθῶς αἱρετοῦ ἐλάμβα-
νεν ἄκων ἐξ ἀγνοίας ἤ τινος ἀνάγκης οὐκ εὐδαίμονος: ἔοικε
γοῦν ταῦθ' οὕτως ἔχειν: ὡς μὲν τοίνυν τήν γε Φιλήβου θεὸν οὐ δεῖ
διανοεῖσθαι ταὐτὸν καὶ τἀγαθὸν ἱκανῶς εἰρῆσθαί μοι δοκεῖ: οὐδὲ
γὰρ ὁ σὸς νοῦς ὦ Σώκρατες ἐστὶ τἀγαθόν· ἀλλ' ἕξει που ταὐτὰ ἐγ-
κλήματα: τάχ' ἂν ὦ Φίληβε ὅ γ' ἐμός· οὐ μέντοι τόν γε ἀληθινὸν ἅμα
καὶ θεῖον οἶμαι νοῦν· ἀλλ' ἄλλως πως ἔχειν· τῶν μὲν οὖν νικητηρί-
ων πρὸς τὸν κοινὸν βίον οὐκ ἀμφισβητῶ πω ὑπὲρ νοῦ· τῶν δὲ
δὴ δευτερείων ὁρᾶν καὶ σκοπεῖν χρὴ πέρι τί δράσομεν· τάχα γὰρ
ἂν τοῦ κοινοῦ τούτου βίου αἰτιώμεθ' ἂν ἑκάτερος· ὁ μὲν τὸν νοῦν
αἴτιον· ὁ δ' ἡδονὴν εἶναι· καὶ οὕτω τὸ μὲν ἀγαθὸν τούτων ἀμφοτέ-
ρων οὐδέτερον ἂν εἴη· τάχα δ' ἂν αἴτιόν τις ὑπολάβοι πότερον αὐ-
τῶν εἶναι· τούτου δὴ πέρι καὶ μᾶλλον ἔτι πρὸς Φίληβον διαμαχοίμην
ἂν ὡς ἐν τῷ μικτῷ τούτῳ βίῳ ὅτι ποτ' ἐστὶ τοῦτο ὃ λαβὼν ὁ βίος
οὗτος γέγονεν αἱρετὸς ἅμα καὶ ἀγαθός· οὐχ ἡδονὴ ἀλλὰ νοῦς
τούτῳ ξυγγενέστερον καὶ ὁμοιότερόν ἐστι· καὶ κατὰ τοῦτον τὸν λό-
γον οὔτ' ἂν τῶν πρωτείων οὐδ' αὖ τῶν δευτερείων ἡδονῇ μετὸν ἀλη-
θῶς ἄν ποτε γένοιτο· πορρωτέρω δ' ἐστὶ τῶν τριτείων· εἴ τι τῷ
ἐμῷ νῷ δεῖ πιστεύειν ἡμᾶς τανῦν: ἀλλὰ μὴν ὦ Σώκρατες ἔμοι-
γε δοκεῖ νῦν ἡδονή σοι πεπτωκέναι καθαπερεὶ πληγεῖσα ὑπὸ
τῶν νῦν δὴ λόγων· τῶν γὰρ νικητηρίων πέρι μαχομένη κεῖται·

ὸν δὲ νοῦν ὡς ἔοικε λεκτέον ὡς ἐμφρόνως οὐκ ἀντεποιεῖτο
τῶν νικητηρίων· τὰ γὰρ αὐτὰ ἔπαθεν ἄν· τῶν δὲ δὴ δευτερείων
στερηθεῖσα ἡδονὴ παντάπασιν ἄν τινα καὶ ἀτιμίαν σχοίη πρὸς
τῶν αὑτῆς ἐραστῶν· οὐδὲ γὰρ ἐκείνοις ἔτ' ἂν ὁμοίως φαίνοι-
το καλή: τί οὖν οὐκ ἄμεινον αὐτὴν ἐᾶν ἤδη καὶ μὴ τὴν ἀκριβε-
στάτην αὐτῇ προσφέροντα βάσανον καὶ ἐξελέγχοντα λυπεῖν;
οὐδὲν λέγεις ὦ σώκρατες: ἆρ' ὅτι τὸ ἀδύνατον εἶπον λυπεῖν
ἡδονήν: οὐ μόνον γε, ἀλλ' ὅτι καὶ ἀγνοεῖς ὡς οὐδείς σε πω
ἡμῶν μεθήσει πρὶν ἂν εἰς τέλος ἐπεξέλθῃς τούτων τῷ λόγῳ·
βαβαὶ ἄρα ὦ πρώταρχε· συχνοῦ μὲν λόγου τοῦ λοιποῦ· σχε-
δὸν δὲ οὐδὲ ῥᾳδίου πάνυ τι νῦν· καὶ γὰρ δὴ φαίνεται δεῖν ἄλλης
μηχανῆς ἐπὶ τὰ δευτερεῖα ὑπὲρ νοῦ πορευόμενον οἷον βέλη
ἔχειν ἕτερα τῶν ἔμπροσθεν λόγων· ἔστι δὲ ἴσως ἔνια καὶ ταὐτά·
οὐκοῦν χρή: πῶς γὰρ οὔ: τὴν δὲ ἀρχὴν αὐτοῦ διευλαβεῖ-
σθαι πειρώμεθα τιθέμενοι: ποίαν δὴ λέγεις: πάντα τὰ νῦν
ὄντα ἐν τῷ παντὶ διχῇ διαλάβωμεν ἄττα τῶν νυνδὴ λόγων: ποῖα:

μᾶλλον
δ' εἰ βούλ. τριχῆ: καθ' ὅτι φρά-
ζοις ἄν: λάβωμεν

τὸν θεὸν ἐλέγομέν που τὸ μὲν ἄπειρον δεῖξαι τῶν ὄντων τὸ δὲ πέρας;
πάνυ μὲν οὖν: τούτων δὴ τῶν εἰδῶν τὰ δύο τιθώμεθα· τὸ δὲ τρίτον
ἐξ ἀμφοῖν τούτοιν ἕν τι συμμισγόμενον· εἰμὶ δ' ὡς ἔοικεν ἐγὼ γελοῖ-
ός τις ἄνθρωπος κατ' εἴδη διιστὰς καὶ συναριθμούμενος: τί φῄς ὠ-
γαθέ: τετάρτου μοι γένους αὖ προσδεῖν: λέγε τίνος: τῆς συμ-
μίξεως τούτων πρὸς ἄλληλα τὴν αἰτίαν ὅρα καὶ τίθει μοι πρὸς
τρισὶν ἐκείνοις τέταρτον τοῦτο: μῶν οὖν σοι καὶ πέμπτου προσδε-
ήσει διάκρισίν τινος δυναμένου; τάχ' ἄν· οὐ μὴν οἶμαί γε ἔν γε τῷ νῦν·
ἂν δέ τι δέῃ συγγνώσει πού μοι σὺ μεταδιώκοντι πέμπτον βίον: τί
μήν; πρῶτον μὲν δὴ τῶν τεττάρων τὰ τρία διελόμενοι τὰ δύο τού-
των πειρώμεθα πολλὰ ἑκάτερον ἐσχισμένον καὶ διεσπασμένον
ἰδόντες εἰς ἓν πάλιν ἑκάτερον συναγαγόντες νοῆσαι πῇ ποτε
ἦν αὐτῶν ἓν καὶ πολλὰ ἑκάτερον: εἴ μοι σαφέστερον εἴποις περὶ αὐτῶν
τάχ' ἂν ἑποίμην: λέγω τοίνυν τὰ δύο ἃ προτίθεμαι
ταὐτ' εἶναι ἅπερ νυνδή, τὸ μὲν ἄπειρον τὸ δὲ πέρας ἔχον· ὅτι δὲ
τρόπον τινὰ τὸ ἄπειρον πολλά ἐστι πειράσομαι φράζειν· τὸ δὲ πέ-
ρας ἔχον ἡμᾶς περιμενέτω: μένει: σκέψαι δή· χαλεπὸν μὲν γὰρ
καὶ ἀμφισβητήσιμον ὃ κελεύω σε σκοπεῖν· ὅμως δὲ σκόπει· θερ

μοτέρου καὶ ψυχροτέρου πέρι πρῶτον ὅρα πέρας εἴ ποτέ τι δέξαιτ'
ἄν, ἢ τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον ἐν αὐτοῖς οἰκοῦντε τοῖς γένεσιν ἕωσπερ ἂν
ἐνοικεῖτον τέλος οὐκ ἂν ἐπιτρεψαίτην γίγνεσθαι· γενομένης γὰρ τελευ-
τῆς· καὶ αὐτὼ τετελευτήκατον: ἀληθέστατα λέγεις: ἀεὶ δέ γε φαμὲν
ἔν τε τῷ θερμοτέρῳ καὶ ψυχροτέρῳ τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον ἔνι: καὶ
μάλα: ἀεὶ τοίνυν ὁ λόγος σημαίνει τούτω μὴ τέλος ἔχειν· ἀτελῆ δ'
ὄντε δήπου παντάπασιν ἀπείρω γίγνεσθον: καὶ σφόδρα γε ὦ
σώκρατες: ἀλλ' εὖ γε ὦ φίλε πρώταρχε ὑπέλαβες καὶ ἀνέμνησας·
ὅτι καὶ τὸ σφόδρα τοῦτο ὃ σὺ νῦν ἐφθέγξω καὶ τό γε ἠρέμα τὴν αὐ-
τὴν δύναμιν ἔχετον τῷ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον· ὅπου γὰρ ἂν ἐνῆτον·
οὐκ ἐᾶτον εἶναι ποσὸν ἕκαστον· ἀλλ' ἀεὶ σφοδρότερον ἡσυχαιτέ-
ρου καὶ τοὐναντίον ἑκάστοις πράξεσιν ἐμποιοῦντε τὸ πλέον καὶ τὸ
ἔλαττον ἀπεργάζεσθον· τὸ δὲ ποσὸν ἀφανίζετον· ὃ γὰρ ἐλέχθη
νῦν δὴ μὴ ἀφανίσαντε τὸ ποσὸν ἀλλ' ἐάσαντε αὐτό τε καὶ τὸ μέτριον
ἐν τῇ τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον καὶ σφόδρα καὶ ἠρέμα ἕδρᾳ ἐγγενέσθαι
αὐτὰ ἔρρει ταῦτα ἐκ τῆς αὐτῶν χώρας ἐν ᾗ ἐνῆν· οὐ γὰρ ἔτι θερ-
μότερον οὐδὲ ψυχρότερον ἤτην ἂν λαβόντε τὸ ποσόν· προχωρεῖ
γὰρ καὶ οὐ μένει τό τε θερμότερον ἀεὶ καὶ τὸ ψυχρότερον ὡσαύτως·
τὸ δὲ ποσὸν ἔστη καὶ προϊὸν ἐπαύσατο· κατὰ δὴ τοῦτον τὸν λόγον·
ἄπειρον γίγνοιτ' ἂν τὸ θερμότερον καὶ τοὐναντίον ἅμα: φαίνεται
γοῦν ὦ σώκρατες· ἔστι δ' ὅπερ εἶπες οὐ ῥᾴδια ταῦτα συνέπεσθαι·
τὸ δὲ εἰσαῦθις τάχ' ἂν ἴσως λεχθέντα τόν τε ἐρωτῶντα καὶ
τὸν ἐρωτώμενον ἱκανῶς ἂν συμφωνοῦντας ἀποφήνειεν· ἀλλ' εὖ
μὲν λέγεις καὶ πειρατέον οὕτω ποιεῖν· νῦν μέντοι ἄθρει τῆς τοῦ ἀ-
πείρου φύσεως εἰ τοῦτο δεξόμεθα σημεῖον ἵνα μὴ πάντ' ἐπεξιόν-
τες μηκύνωμεν: τὸ ποῖον δὴ λέγεις: ὁπόσ' ἂν ἡμῖν φαίνηται
μᾶλλόν τε καὶ ἧττον γιγνόμενα καὶ τὸ σφόδρα καὶ ἠρέμα δεχόμενα
καὶ τὸ λίαν καὶ ὅσα τοιαῦτα πάντα εἰς τὸ τοῦ ἀπείρου γένος ὡς
εἰς ἓν δεῖ πάντα ταῦτα τιθέναι· κατὰ τὸν ἔμπροσθεν λόγον ὃν ἔ-
φαμεν· ὅσα διέσπασται καὶ διέσχισται συναγαγόντας χρῆναι
κατὰ δύναμιν μίαν ἐπισημαίνεσθαί τινα φύσιν εἰ μέμνησαι: μέ-
μνημαι: οὐκοῦν τὰ μὴ δεχόμενα ταῦτα τούτων δὲ τἀναντία πάν-
τα δεχόμενα· πρῶτον μὲν τὸ ἴσον καὶ ἰσότητα· μετὰ δὲ τὸ ἴσον·
τὸ διπλάσιον καὶ πᾶν ὅτιπερ ἂν πρὸς ἀριθμὸν ἀριθμὸς ἢ μέτρον

ἢ πρὸς μέτρον· ταῦτα ξύμπαντα ἐς τὸ πέρας ἀπολογιζόμενοι καλῶς ἂν δοκοῖμεν δρᾶν τοῦτο. ἢ πῶς σὺ φῄς· κάλλιστά γε ὦ σώκρατες· εἶεν τὸ δὲ τρίτον τὸ μικτὸν ἐκ τούτοιν ἀμφοῖν τίνα ἰδέαν φήσομεν ἔχειν· σὺ καὶ ἐμοὶ φράσεις ὡς οἶμαι· θεὸς μὲν οὖν ἄνπερ γε ἐμαῖς εὐχαῖς ἐπήκοος γίγνηταί τις θεῶν· εὔχου δὴ καὶ σκόπει· σκοπῶ καί μοι δοκεῖ τις ὦ πρώταρχε αὐτῶν φίλος ἡμῖν νῦν δὴ γεγονέναι· πῶς λέγεις τοῦτο καὶ τίνι τεκμηρίῳ χρῇ· φράσω δῆλον ὅτι σὺ δέ μοι συνακολούθησον τῷ λόγῳ· λέγε μόνον· θερμότερον ἐφθεγγόμεθα νῦν δή πού τι καὶ ψυχρότερον· ἢ γάρ· ναί· πρόσθες δὴ ξηρότερον καὶ ὑγρότερον αὐτοῖς· καὶ πλέον καὶ ἔλαττον· καὶ θᾶττον καὶ βραδύτερον· καὶ μεῖζον καὶ σμικρότερον· καὶ ὁπόσα ἐν τῷ πρόσθεν τῆς τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον δεχομένης εἰς ἓν ἐτίθεμεν φύσεως· τῆς τοῦ ἀπείρου λέγεις· ναί· συμμίγνυ δὲ τὸ μετὰ ταῦτα αὐτῇ τὴν αὖ τοῦ πέρατος γένναν· ποίαν· ἣν καὶ νῦν δὴ δέον ἡμᾶς καθάπερ τὴν τοῦ ἀπείρου συνηγάγομεν εἰς ἕν· οὕτω καὶ τὴν τοῦ περατοειδοῦς συναγαγεῖν· οὐ συνηγάγομεν· ἀλλ᾽ ἴσως καὶ νῦν ταὐτὸν δράσει τούτων ἀμφοτέρων συναγομένων καταφανὴς κἀκείνη γενήσεσθαι· ποίαν καὶ πῶς λέγεις· τὴν τοῦ ἴσου καὶ διπλασίου· καὶ ὁπόση παύει πρὸς ἄλληλα τἀναντία διαφόρως ἔχοντα· σύμμετρα δὲ καὶ σύμφωνα ἐνθεῖσα ἀριθμὸν ἀπεργάζεται· μανθάνω· φαίνῃ γάρ μοι λέγειν μιγνὺς ταῦτα γενέσεις τινὰς ἐφ᾽ ἑκάστων συμβαίνειν· ὀρθῶς γὰρ φαίνομαι· λέγε τοίνυν· ἆρα οὐκ ἐν μὲν νόσοις ἡ τούτων ὀρθὴ κοινωνία τὴν ὑγιείας φύσιν ἐγέννησεν· παντάπασι μὲν οὖν· ἐν δὲ ὀξεῖ καὶ βαρεῖ καὶ ταχεῖ καὶ βραδεῖ ἀπείροις οὖσιν ἆρ᾽ οὐ ταὐτὰ ἐγγιγνόμενα ταὐτὰ ἅμα πέρας τε ἀπηργάσατο καὶ μουσικὴν ξύμπασαν τελεώτατα συνεστήσατο· κάλλιστά γε· καὶ μὴν ἔν γε χειμῶσιν καὶ πνίγεσιν ἐγγενομένη τὸ μὲν πολὺ λίαν καὶ ἄπειρον ἀφείλετο· τὸ δὲ ἔμμετρον καὶ ἅμα σύμμετρον ἀπηργάσατο· τί μήν· οὐκοῦν ἐκ τούτων ὧραί τε καὶ ὅσα καλὰ πάντα ἡμῖν γέγονε τῶν τε ἀπείρων καὶ τῶν πέρας ἐχόντων συμμιχθέντων· πῶς δ᾽ οὔ· καὶ ἄλλα δὴ μυρία ἐπιλείπω λέγων οἷον μεθ᾽ ὑγιείας κάλλος καὶ ἰσχὺν καὶ ἐν ψυχαῖς αὖ πάμπολλα ἕτερα καὶ πάγκαλα· ὕβριν γάρ που καὶ ξύμπασαν πάντων πονηρίαν αὕτη κατιδοῦσα ἡ θεὸς

ὦ καλὲ φίληβε· πέρας οὔτε ἡδονῶν οὐδὲν οὔτε πλησμονῶν ἐνὸν ἐν
αὐτοῖς, νόμον καὶ τάξιν πέρας ἔχοντ' ἔθετο· καὶ σὺ μὲν ἀποκναῖσαι
φῂς αὐτήν, ἐγὼ δὲ τοὐναντίον ἀποσῶσαι λέγω· σοὶ δέ, ὦ πρώ-
ταρχε, πῶς φαίνεται; καὶ μάλα ὦ σώκρατες ἔμοιγε κατὰ νοῦν:
Οὐκοῦν τὰ μὲν δὴ τρία ταῦτα εἴρηκα, εἰ ξυννοεῖς: ἀλλ' οἶμαι κατα-
νοεῖν· ἓν μὲν γάρ μοι δοκεῖς τὸ ἄπειρον λέγειν· ἓν δὲ καὶ δεύτε-
ρον τὸ πέρας ἐν τοῖς οὖσι· τρίτον δὲ οὐ σφόδρα κατέχω τί βού-
λει φράζειν: τὸ γὰρ πλῆθός σε ὦ θαυμάσιε ἐξέπληξε τῆς τοῦ
τρίτου γενέσεως· καίτοι πολλά γε καὶ τὸ ἄπειρον παρέσχετο
γένη· ὅμως δ' ἐπισφραγισθέντα τῷ τοῦ μᾶλλον καὶ ἐναντίου
γένει, ἓν ἐφάνη: ἀληθῆ: καὶ μὴν τό γε πέρας οὔτε πολλὰ εἶχεν·
Οὔτ' ἐδυσκολαίνομεν ὡς οὐκ ἦν ἓν φύσει: πῶς γὰρ ἄν: οὐδα-
μῶς· ἀλλὰ τρίτον φάθι με λέγειν, ἓν τοῦτο τιθέντα τὸ τούτων ἔκ-
γονον ἅπαν, γένεσιν εἰς οὐσίαν ἐκ τῶν μετὰ τοῦ πέρατος ἀπειργα-
σμένων μέτρων: ἔμαθον: ἀλλὰ δὴ πρὸς τρισὶ τέταρτόν τι γένος ἔφαμεν
εἶναι σκεπτέον· κοινὴ δὲ ἡ σκέψις· ὅρα γὰρ εἴ σοι δοκεῖ ἀναγκαῖ-
ον εἶναι πάντα τὰ γιγνόμενα διά τινα αἰτίαν γίγνεσθαι: ἔμοιγε·
πῶς γὰρ ἂν χωρὶς τούτου γίγνοιτο: οὐκοῦν ἡ τοῦ ποιοῦντος φύσις
Οὐδὲν πλὴν ὀνόματι τῆς αἰτίας διαφέρει· τὸ δὲ ποιοῦν καὶ τὸ αἴτιον
ὀρθῶς ἂν εἴη λεγόμενον ἕν: ὀρθῶς: καὶ μὴν τό γε ποιούμενον αὖ
καὶ τὸ γιγνόμενον οὐδὲν πλὴν ὀνόματι καθάπερ τὸ νῦν δὴ διαφέ-
ρον εὑρήσομεν. ἢ πῶς: οὕτως: ἆρ' οὖν ἡγεῖται μὲν τὸ ποιοῦν ἀεὶ
κατὰ φύσιν· τὸ δὲ ποιούμενον ἐπακολουθεῖ γιγνόμενον ἐκείνῳ; πάνυ
γε: ἄλλο ἄρα καὶ οὐ ταὐτὸν αἰτία τ' ἐστὶ καὶ τὸ δουλεῦον εἰς γένεσιν αἰ-
τίᾳ: τί μήν· οὐκοῦν τὰ μὲν γιγνόμενα καὶ ἐξ ὧν γίγνεται πάντα τὰ
Τρία παρέσχετο ἡμῖν γένη; καὶ μάλα: τὸ δὲ δὴ πάντα ταῦτα δημιουρ-
γοῦν λέγομεν τέταρτον τὴν αἰτίαν ὡς ἱκανῶς ἕτερον ἐκείνων δε-
δηλωμένον: ἕτερον γὰρ οὖν: ὀρθῶς μὴν ἔχει διωρισμένων τῶν τετ-
τάρων, ἑνὸς ἑκάστου μνήμης ἕνεκα ἐφεξῆς αὐτὰ καταριθμήσα-
σθαι: τί μήν: πρῶτον μὲν τοίνυν ἄπειρον λέγω· δεύτερον δὲ πέρας·
ἔπειτ' ἐκ τούτων τρίτον μικτὴν καὶ γεγενημένην οὐσίαν· τὴν δὲ τῆς
μίξεως αἰτίαν καὶ γενέσεως τετάρτην λέγων ἆρ' ἂν πλημμελοίην
ἄν τι; καὶ πῶς: φέρε δὴ τὸ μετὰ τοῦτο ἡμῖν τίς ὁ λόγος· καὶ τί ποτε
βουληθέντες εἰς ταῦτα ἀφικόμεθα· ἆρ' οὐ τόδε ἦν; δευτερεῖα ἐζη-

τοῦμεν, πότερον ἡδονῆς γίγνοιτ᾽ ἂν ἢ φρονήσεως οὐχ οὕτως
ἦν; οὕτως μὲν οὖν· ἆρ᾽ οὖν, ὡς νῦν ἔοικε δὴ ταῦτα οὕτω διελόμεθα.
κάλλιον ἂν καὶ τὴν κρίσιν ἐπιτελεσαίμεθα, πρώτου πέρι, καὶ δευτέ
ρου· περὶ ὧν δὴ τὸ πρῶτον ἠμφισβητήσαμεν: ἴσως: ἴθι δή· νι
κῶντα μὲν ἐθέμεθά που τὸν μικτὸν βίον, ἡδονῆς τε καὶ φρονήσεως
ἦν οὕτως: ἦν: οὐκοῦν τοῦτον μὲν τὸν βίον ὁρῶμέν που, τίς τέ ἐστιν.
καὶ ὁποίου γένους; πῶς γὰρ οὔ: καὶ μέρος γ᾽ αὐτὸν ἐφήσαμεν
εἶναι τοῦ τρίτου οἶμαι γένους· οὐ γὰρ δυοῖν τινοῖν ἐστι μικτὸς ἐκεῖ
νος ἀλλὰ ξυμπάντων τῶν ἀπείρων ὑπὸ τοῦ πέρατος δεδεμέ
νων· ὥστε ὀρθῶς ὁ νικηφόρος οὗτος βίος, μέρος ἐκείνου γί
γνοιτ᾽ ἄν: ὀρθότατα μὲν οὖν: εἶεν· τί δ᾽ ὁ σὸς ὦ φίληβε ἡδὺς
καὶ μικτὸς ὤν, ἐν τίνι γένει τῶν εἰρημένων λεγόμενος ὀρθῶς ἄν
ποτε λέγοιτο· ὧδε δ᾽ ἀπόκριναί μοι πρὶν ἀποφήνασθαι: λέ
γε μόνον: ἡδονὴ καὶ λύπη, πέρας ἔχετον, ἢ τῶν τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧτ
τον δεχομένων ἐστόν: ναί· τῶν τὸ μᾶλλον ὦ σώκρατες· οὐ γὰρ ἂν ἡδο
νὴ πᾶν ἀγαθὸν ἦν, εἰ μὴ ἄπειρον ἐτύγχανε πεφυκὸς, καὶ πλήθει.
καὶ τὸ μᾶλλον· οὐδέ γ᾽ ἂν ὦ φίληβε λύπη πᾶν κακόν· ὥστε ἄλλο τι νῶϊν
σκεπτέον ἢ τὴν τοῦ ἀπείρου φύσιν, ὡς παρέχεταί τι μέρος ταῖς
ἡδοναῖς ἀγαθοῦ· τοῦτο δή σοι τῶν ἀπεράντων γεγονὸς ἔστω·
φρόνησιν δέ, καὶ ἐπιστήμην, καὶ νοῦν, εἰς τί ποτε τῶν προειρημέ
νων ὦ πρώταρχε καὶ φίληβε νῦν θέντες, οὐκ ἂν ἀσεβοῖμεν· οὐ
γάρ μοι δοκεῖ σμικρὸς ἡμῖν, εἶναι ὁ κίνδυνος κατορθώσασι, καὶ
μὴ περὶ τὸ νῦν ἐρωτώμενον: σεμνύνεις γὰρ ὦ σώκρατες· τὸν σεαυ
τοῦ θεόν: καὶ γὰρ σὺ ὦ ἑταῖρε· τὴν σαυτοῦ· τὸ δὲ ἐρωτώμενον, ὅ
μως ἡμῖν λεκτέον: ὀρθῶς τοι λέγει σωκράτης· καὶ αὐτῷ πει
στέον: οὐκοῦν ὑπὲρ ἐμοῦ σὺ πρώταρχε· προήρησαι λέγειν;
πάνυ γε μέντοι νῦν σχεδὸν ἀπορῶ, καὶ δέομαί γε ὦ σώκρατες·
αὐτόν γε ἡμῖν γενέσθαι προφήτην· ἵνα μηδὲν ἡμεῖς σοι περὶ τὸν
ἀγωνιστὴν ἐξαμαρτάνοντες· παρὰ μέλος φθεγξώμεθά τι:
πειστέον ὦ πρώταρχε· οὐδὲ γὰρ χαλεπὸν οὐδὲν ἐπιτάττεις·
ἀλλ᾽ ὄντως σε ἐγὼ καθάπερ εἶπε φίληβος σεμνύνων, ἐν τῷ
παίζειν ἐθορύβησα, νοῦν καὶ ἐπιστήμην ἐρόμενος, ὁποίου γέ
νους εἴη: παντάπασί γε, ὦ σώκρατες: ἀλλὰ μὴν ῥᾴδιον·
πάντες γὰρ συμφωνοῦσιν οἱ σοφοὶ ἑαυτοὺς ὄντως σεμνύνον

τες ὡς νοῦς ἐστι βασιλεὺς ἡμῖν οὐρανοῦ τε καὶ γῆς. καὶ ἴσως εὖ
λέγουσιν. διὰ μακροτέρων δ' εἰ βούλει τὴν σκέψιν αὐτοῦ τοῦ γέ-
νους ποιησώμεθα: λέγ' ὅπως βούλει, μηδὲν μῆκος ἡμῖν ὑπο-
λογιζόμενος ὦ Σώκρατες. ὡς οὐκ ἀπεχθησόμενος: καλῶς
εἶπες: ἀρξώμεθα δέ πως ὧδε ἐπανερωτῶντες: πῶς:
πότερον ὦ Πρώταρχε τὰ ξύμπαντα, καὶ τόδε τὸ καλούμενον ὅλον,
ἐπιτροπεύειν φῶμεν τὴν τοῦ ἀλόγου καὶ εἰκῆ δύναμιν καὶ τὸ ὅ-
πη ἔτυχεν. ἢ τἀναντία καθάπερ οἱ πρόσθεν ἡμῶν ἔλεγον. νοῦν
καὶ φρόνησίν τινα θαυμαστὴν συντάττουσαν διακυβερνᾶν: οὐ-
δὲν τῶν αὐτῶν, ὦ θαυμάσιε Σώκρατες. ὃ μὲν γὰρ σὺ νῦν δὴ λέγεις.
οὐδὲ ὅσιον εἶναί μοι φαίνεται. τὸ δὲ νοῦν πάντα διακοσμεῖν αὐ-
τὸν φάναι, καὶ τῆς ὄψεως τοῦ κόσμου καὶ ἡλίου, καὶ σελήνης καὶ
ἀστέρων καὶ πάσης τῆς περιφορᾶς. ἄξιον. καὶ οὐκ ἄλλως ἔγωγ' ἄν
ποτε περὶ αὐτῶν εἴποιμι. οὐδ' ἂν δοξάσαιμι: βούλει δῆτά τι καὶ
ἡμεῖς τοῖς ἔμπροσθεν ὁμολογούμενον ξυμφήσωμεν ὡς ταῦ-
θ' οὕτως ἔχει. καὶ μὴ μόνον οἰώμεθα δεῖν τἀλλότρια ἄνευ κινδύ-
νου λέγειν, ἀλλὰ καὶ συγκινδυνεύωμεν, καὶ μετέχωμεν τοῦ ψόγου.
ὅταν ἀνὴρ δεινὸς φῆ ταῦτα μὴ οὕτως, ἀλλ' ἀτάκτως ἔχειν;
πῶς γὰρ οὐκ ἂν βουλοίμην: ἴθι δὴ τὸν ἐπιόντα περὶ τούτων νῦν
ἡμῖν λόγον ἄθρει: λέγε μόνον: τὰ περὶ τὴν τῶν σωμάτων φύσιν
ἁπάντων τῶν ζώων. πῦρ, καὶ ὕδωρ καὶ πνεῦμα καθορῶμέν που.
καὶ γῆν καθάπερ οἱ χειμαζόμενοί φασιν ἐνόντα ἐν τῆ συστάσει;
καὶ μάλα· χειμαζόμεθα γὰρ ὄντως ὑπ' ἀπορίας ἐν τοῖς νῦν λό-
γοις: φέρε δὴ περὶ ἑκάστου τῶν παρ' ἡμῖν λαβὲ τὸ τοιόνδε:
ποῖον: ὅτι μικρόν τε τούτων ἕκαστον παρ' ἡμῖν ἔνεστι. καὶ φαῦλον.
καὶ οὐδαμῆ οὐδαμῶς εἰλικρινὲς ὄν. καὶ τὴν δύναμιν οὐκ ἀξίαν
τῆς φύσεως ἔχον. ἐν ἑνὶ δὲ λαβὼν περὶ πάντων νόει ταὐτόν. οἷον
πῦρ μέν ἐστί που παρ' ἡμῖν. ἔστι δ' ἐν τῷ παντί: τί μήν: οὐκοῦν σμι-
κρὸν μέν τι τὸ παρ' ἡμῖν καὶ ἀσθενὲς καὶ φαῦλον: τὸ δ' ἐν τῷ παν-
τὶ, πλήθει τε θαυμαστὸν καὶ κάλλει καὶ πάση δυνάμει, τῆ περὶ τὸ
πῦρ οὔση: καὶ μάλ' ἀληθὲς ὃ λέγεις: τί δαί; τρέφεται καὶ γίγνεται
ἐκ τούτου καὶ ἄρχεται τὸ τοῦ παντὸς πῦρ, ὑπὸ τοῦ παρ' ἡμῖν πυ-
ρός. ἢ τοὐναντίον ὑπ' ἐκείνου, τό τ' ἐμὸν καὶ τὸ σὸν, καὶ τὸ τῶν ἄλ-
λων ζώων ἅπαντ' ἴσχει ταῦτα: τοῦτο μὲν οὐδ' ἀποκρίσεως ἄξ-

ον ἐρωτᾷς: ὀρθῶς: ταῦτα γὰρ ἐρεῖς οἶμαι περί τε τῆς ἐν
τοῖς ζώοις γῆς τῆς ἐνθάδε καὶ τῆς ἐν τῷ παντὶ καὶ τῶν ἄλλων
δὴ πάντων ὅσων ἠρώτησα ὀλίγον ἔμπροσθεν. οὕτως ἀπο
κρινῇ; τίς γὰρ ἀποκρινόμενος ἄλλως ὑγιαίνων ἄν ποτε φανείη:
σχεδὸν οὐδ' ὁστισοῦν· ἀλλὰ τὸ μετὰ τοῦτο ἑξῆς ἕπου. πάντα γὰρ
ἡμεῖς ταῦτα τὰ νῦν δὴ λεχθέντα ἆρ' οὐκ εἰς ἓν συγκείμενα ἰδόντες
ἐπωνομάσαμεν σῶμα; τί μήν: ταὐτὸν δὴ λαβὲ καὶ περὶ τοῦδε
ὃν κόσμον λέγομεν· διὰ τὸν αὐτὸν γὰρ τρόπον ἂν εἴη που σῶμα
σύνθετον ὂν ἐκ τῶν αὐτῶν: ὀρθότατα λέγεις: πότερον οὖν ἐκ
τούτου τοῦ σώματος ὅλως τὸ παρ' ἡμῖν σῶμα ἢ ἐκ τοῦ παρ' ἡ
μῖν τοῦτο τρέφεταί τε καὶ ὅσα νῦν δὴ περὶ αὐτῶν εἴπομεν εἴλη
φέν τε καὶ ἴσχει: καὶ τοῦθ' ἕτερον ὦ σώκρατες οὐκ ἄξιον ἐρωτή
σεως: τί δαὶ τόδε ἆρα ἄξιον ἢ πῶς ἐρεῖς: λέγε τὸ ποῖον: τὸ
παρ' ἡμῖν σῶμα ἆρ' οὐ ψυχὴν φήσομεν ἔχειν; δῆλον ὅτι φήσομεν:
πόθεν ὦ φίλε πρώταρχε λαβὸν εἴπερ μὴ τό γε τοῦ παντὸς σῶ
μα ἔμψυχον ὂν ἐτύγχανε· ταὐτά γε ἔχον τούτῳ καὶ ἔτι πάντῃ
καλλίονα: δῆλον ὡς οὐδαμόθεν ἄλλοθεν ὦ σώκρατες: οὐ γάρ
που δοκοῦμέν γε ὦ πρώταρχε τὰ τέτταρα ἐκεῖνα πέρας καὶ ἄπειρον καὶ
κοινὸν καὶ τὸ τῆς αἰτίας γένος ἐν ἅπασι τέταρτον ἐνὸν τοῦτο
ἐν μὲν τοῖς παρ' ἡμῖν ψυχήν τε παρέχον καὶ σωμασκίαν ἐμποιοῦν·
καὶ πταίσαντος σώματος ἰατρικὴν· καὶ ἐν ἄλλοις ἄλλα συντιθὲν
καὶ ἀκούμενον πᾶσαν καὶ παντοίαν σοφίαν ἐπικαλεῖσθαι· τῶν
δ' αὐτῶν τούτων ὄντων ἐν ὅλῳ τε οὐρανῷ καὶ κατὰ μεγάλα μέ
ρη καὶ προσέτι καλῶν καὶ εἰλικρινῶν· ἐν τούτοις δ' οὐκ ἄρα μεμη
χανῆσθαι τὴν τῶν καλλίστων καὶ τιμιωτάτων φύσιν: ἀλλ' οὐδαμῶς
τοῦτό γ' ἂν λόγον ἔχοι: οὐκοῦν εἰ μὴ τοῦτο μετ' ἐκείνου τοῦ λό
γου ἂν ἑπόμενοι βέλτιον λέγοιμεν ὡς ἔστιν ἃ πολλάκις εἰρήκα
μεν ἄπειρόν τε ἐν τῷ παντὶ πολὺ καὶ πέρας ἱκανόν· καί τις
ἐπ' αὐτοῖς αἰτία οὐ φαύλη κοσμοῦσά τε καὶ συντάττουσα
ἐνιαυτούς τε καὶ ὥρας καὶ μῆνας σοφία καὶ νοῦς λεγομένη
δικαιότατ' ἄν; δικαιότατα δῆτα: σοφία μὴν καὶ νοῦς ἄνευ ψυ
χῆς οὐκ ἄν ποτε γενοίσθην: οὐ γὰρ οὖν: οὐκοῦν ἐν μὲν τῇ
τοῦ διὸς ἐρεῖς φύσει βασιλικὴν μὲν ψυχήν, βασιλικὸν δὲ νοῦν
ἐγγίγνεσθαι διὰ τὴν τῆς αἰτίας δύναμιν· ἐν δ' ἄλλοις ἄλλα καλά

λα καθὸ φίλον ἑκάστοις λέγεσθαι: μάλα γε: τοῦτον δὴ τὸν λόγον
ἡμᾶς μή τι μάτην δόξῃς ὦ πρώταρχε εἰρηκέναι· ἀλλ' ἔστι τοῖς μὲν
πάλαι ἀποφηναμένοις ὡς ἀεὶ τοῦ παντὸς νοῦς ἄρχει, σύμμαχος
ἐκείνοις: ἔστι γὰρ οὖν· τῇ δέ γε ἐμῇ ζητήσει πεπορικὼς ἀπόκρισιν
ὅτι νοῦς ἐστι γένους τῆς τοῦ πάντων αἰτίου λεχθέντος τῶν τεττά-
ρων ὧν ἦν ἡμῖν ἓν τοῦτο· ἔχεις γὰρ δήπου νῦν ἡμῶν ἤδη τὴν ἀπόκρισιν:
ἔχω καὶ μάλα ἱκανῶς· καίτοι με ἀποκρινάμενος ἔλαθες: ἀνά-
παυλα γὰρ ὦ πρώταρχε τῆς σπουδῆς γίγνεται ἐνίοτε ἡ παιδιά:
καλῶς εἶπες· νῦν δὴ ὦ ἑταῖρε οὗ μὲν γένους ἐστὶ καὶ τίνα
ποτὲ δύναμιν κέκτηται, σχεδὸν ἐν τῷ νῦν ἡμῖν ἐπιεικῶς δεδήλωται:
πάνυ μὲν οὖν: καὶ μὴν ἡδονῆς γε ὡσαύτως πάλαι τὸ γένος ἐφά-
νη: καὶ μάλα: μεμνώμεθα δὴ καὶ ταῦτα περὶ ἀμφοῖν ὅτι νοῦς μὲν αἰ-
τίας ἦν ξυγγενὴς καὶ τούτου σχεδὸν τοῦ γένους· ἡδονὴ δὲ ἄπειρός
τε αὐτὴ καὶ τοῦ μήτε ἀρχὴν μήτε μέσα μήτε τέλος ἐν αὑτῷ ἀφ' ἑαυ-
τοῦ ἔχοντος μηδὲ ἕξοντός ποτε γένους: μεμνησόμεθα· πῶς γὰρ οὔ:
δεῖ δὴ τὸ μετὰ τοῦτο, ἐν ᾧ τέ ἐστιν ἑκάτερον αὐτοῖν καὶ διὰ τί πάθος
γίγνεσθον ὁπόταν γίγνησθον, ἰδεῖν ἡμᾶς· πρῶτον τὴν ἡδονήν·
ὥσπερ τὸ γένος αὐτῆς πρότερον ἐβασανίσαμεν, οὕτω καὶ ταῦτα
πρότερα· λύπης δ' αὖ χωρὶς τὴν ἡδονὴν οὐκ ἄν ποτε δυναίμε-
θα ἱκανῶς βασανίσαι: ἀλλ' εἰ ταύτῃ χρὴ πορεύεσθαι, ταύτῃ πορευ-
ώμεθα· ἆρ' οὖν σοὶ καθάπερ ἐμοὶ φαίνεται τῆς γενέσεως αὐτῶν
πέρι: τὸ ποῖον: ἐν τῷ κοινῷ μοι γένει ἅμα φαίνεσθον λύπη τε
καὶ ἡδονὴ γίγνεσθαι κατὰ φύσιν: κοινὸν δὲ λέγε ὦ φίλε σώκρατες
ὑπομίμνῃσκε ἡμᾶς τί ποτε τῶν προειρημένων βούλει δηλοῦν:
ἔσται ταῦτ' εἰς δύναμιν ὦ θαυμάσιε: καλῶς εἶπες: κοινὸν τοίνυν
ὑπακούωμεν ὃ δὴ τῶν τεττάρων τρίτον ἐλέγομεν· ὃ μετὰ τὸ ἄπει-
ρον καὶ πέρας ἔλεγες· ἐν ᾧ καὶ ὑγίειαν, οἶμαι δὲ καὶ ἁρμονίαν
ἐτίθεσο: κάλλιστ' εἶπες: τὸν νοῦν δὲ ὅτι μάλιστ' ἤδη πρόσεχε:
λέγε μόνον: λέγω τοίνυν τῆς ἁρμονίας μὲν λυομένης ἡμῖν ἐν
τοῖς ζῴοις ἅμα λύσιν τῆς φύσεως καὶ γένεσιν ἀλγηδόνων ἐν τῷ
τότε γίγνεσθαι χρόνῳ: πάνυ λέγεις εἰκός: πάλιν δὲ ἁρμοττο-
μένης τε καὶ εἰς τὴν αὑτῆς φύσιν ἀπιούσης ἡδονὴν γίγνεσθαι
λεκτέον, εἰ δεῖ δι' ὀλίγων περὶ μεγίστων ὅτι τάχιστα ῥηθῆναι: οἶμαι
μέν σε ὀρθῶς λέγειν ὦ σώκρατες· ἐμφανέστερον δὲ ἔτι ταὐτὰ ταῦτα

πειρώμεθα λέγειν: οὐκοῦν τὰ δημόσιά που καὶ περιφανῆ
ῥᾷστον συννοεῖν: ποῖα: πεινῆν μέν που λύσις καὶ λύπη: ναί:
ἐδωδὴ δὲ, πλήρωσις γιγνομένη πάλιν ἡδονή: ναί: δίψος
δ' αὖ φθορὰ καὶ λύπη καὶ λύσις· ἡ δὲ τοῦ ὑγροῦ πάλιν τὸ ξηρανθὲν
πληροῦσα δύναμις, ἡδονή· διάκρισις δέ γ' αὖ καὶ διάλυ-
σις ἡ παρὰ φύσιν τοῦ πνίγους πάθη λύπη· κατὰ φύσιν δὲ πά-
λιν ἀπόδοσίς τε καὶ ψῦξις ἡδονή: πάνυ μὲν οὖν: καὶ ῥίγους
ἡ μὲν παρὰ φύσιν τοῦ ζῴου τῆς ὑγρότητος πῆξις λύπη·
πάλιν δ' εἰς ταὐτὸν ἀπιόντων καὶ διακρινομένων ἡ κατὰ φύσιν ὁ-
δὸς ἡδονή· καὶ ἑνὶ λόγῳ σκόπει εἴ σοι μέτριος ὁ λόγος ὃς ἂν
φῇ τὸ ἐκ τῆς ἀπείρου καὶ πέρατος κατὰ φύσιν ἔμψυχον γεγο-
νὸς εἶδος, ὅπερ ἔλεγον ἐν τῷ πρόσθεν, ὅταν μὲν τοῦτο φθείρη-
ται, τὴν μὲν φθορὰν λύπην εἶναι, τὴν δ' εἰς τὴν αὑτῶν οὐσίαν ὁδόν·
ταύτην δὲ αὖ πάλιν τὴν ἀναχώρησιν πάντων ἡδονήν: ἔστω· δο-
κεῖ γάρ μοι τύπον γέ τινα ἔχειν: τοῦτο μὲν τοίνυν ἓν εἶδος τι-
θώμεθα λύπης τε καὶ ἡδονῆς ἐν τούτοις τοῖς πάθεσιν ἑκατέροις:
κείσθω: τίθει τοίνυν αὐτῆς τῆς ψυχῆς κατὰ τὸ τούτων τῶν
παθημάτων προσδόκημα· τὸ μὲν πρὸ τῶν ἡδέων ἐλπιζόμε-
νον ἡδὺ καὶ θαρραλέον· τὸ δὲ πρὸ τῶν λυπηρῶν φοβερὸν καὶ ἀλ-
γεινόν: ἔστι γὰρ οὖν τοῦθ' ἡδονῆς καὶ λύπης ἕτερον εἶδος
τὸ χωρὶς τοῦ σώματος, αὐτῆς τῆς ψυχῆς διὰ προσδοκίας
γιγνόμενον: ὀρθῶς ὑπέλαβες· ἐν γὰρ τούτοις οἶμαι κατά
γε τὴν ἐμὴν δόξαν, εἰλικρινέσι τε ἑκατέροις γιγνομένοις ὡς
δοκεῖ καὶ ἀμίκτοις, λύπης τε καὶ ἡδονῆς· ἐμφανὲς ἔσεσθαι τὸ
περὶ τὴν ἡδονήν· πότερον ὅλον ἐστὶ τὸ γένος ἀσπαστὸν ἢ τοῦτο
μὲν ἑτέρῳ τινὶ τῶν προειρημένων δοτέον ἡμῖν γενῶν· ἡδονῇ δὲ
καὶ λύπῃ καθάπερ θερμῷ καὶ ψυχρῷ καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις
τοτὲ μὲν ἀσπαστέον αὐτά, τοτὲ δὲ οὐκ ἀσπαστέον· ὡς ἀγαθὰ
μὲν οὐκ ὄντα, ἐνίοτε δὲ καὶ ἔνια δεχόμενα τὴν τῶν ἀγαθῶν
ἔστιν ὅτε φύσιν: ὀρθότατα λέγεις ὅτι ταύτῃ πῃ δεῖ διαπο-
ρηθῆναι τὸ νῦν μεταδιωκόμενον: πρῶτον μὲν τοίνυν τόδε ξυ-
νίδωμεν· εἴπερ ὄντως ἐστὶ τὸ λεγόμενον, διαφθειρομένων
μὲν αὐτῶν ἀλγηδών, ἀνασῳζομένων δὲ ἡδονή· τῶν μήτε
διαφθειρομένων μήτε ἀνασῳζομένων ἐννοήσωμεν, περὶ τί

να ποτὲ ἕξιν δεῖ τότε, ἐν ἑκάστοις εἶναι τοῖς ζώοις, ὅταν οὕ-
τως ἴσχῃ· σφόδρα δὲ προσέχων τὸν νοῦν εἰπέ· ἆρα οὐ πᾶσα
ἀνάγκη πᾶν ἐν τῷ τότε χρόνῳ ζῷον μήτε τι λυπεῖσθαι, μήτε ἥ-
δεσθαι, μήτε μέγα μήτε σμικρόν; ἀνάγκη μὲν οὖν: οὐκοῦν ἔστι τις
τρίτη ἡμῖν ἡ τοιαύτη διάθεσις: παρά τε τὴν τοῦ χαίροντος, καὶ
παρὰ τὴν τοῦ λυπουμένου: τί μήν: ἄγε δὴ τοίνυν, ταύτης προ-
θυμοῦ μεμνῆσθαι· πρὸς γὰρ τὴν τῆς ἡδονῆς κρίσιν, οὐ σμι-
κρὸν μεμνῆσθαι ταύτην ἔσθ' ἡμῖν ἢ μή· βραχὺ δέ τι περὶ αὐτῆς εἰ
βούλει διαπεράνωμεν: λέγε ποῖον: τῷ τὸν τοῦ φρονεῖν ἑλο-
μένῳ βίον, οἶσθ' ὡς τοῦτον τὸν τρόπον, οὐδὲν ἀποκωλύει ζῆν:
τὸν τοῦ μὴ χαίρειν μηδὲ λυπεῖσθαι λέγεις; ἐρρήθη γάρ που τό-
τε ἐν τῇ παραβολῇ τῶν βίων μηδὲν δεῖν μήτε μέγα μήτε σμικρὸν
χαίρειν τῷ τὸν τοῦ νοεῖν καὶ φρονεῖν βίον ἑλομένῳ: καὶ μάλα
οὕτως ἐρρήθη: οὐκοῦν οὕτως ἂν ἐκείνῳ γε ὑπάρχοι· καὶ
ἴσως: οὐδὲν ἄτοπον, εἰ πάντων τῶν βίων ἐστὶ θειότατος: οὐ-
κοῦν εἰκός γε οὔτε χαίρειν τοὺς θεοὺς οὔτε τὸ ἐναντίον: πάνυ
μὲν οὖν οὐκ εἰκός: ἄσχημον γοῦν αὐτῶν ἑκάτερον γιγνό-
μενόν ἐστιν· ἀλλὰ δὴ τοῦτο μὲν ἔτι καὶ εἰς αὖθις ἐπισκεψόμεθα,
ἐὰν πρὸς λόγον τι ᾖ· καὶ τῷ νῷ πρὸς τὰ δευτερεῖα, ἐὰν μὴ πρὸς
τὰ πρωτεῖα δυνώμεθα προσθεῖναι, προσθήσομεν: ὀρθότατα
λέγεις: καὶ μὴν τό γε ἕτερον εἶδος τῶν ἡδονῶν, ὃ τῆς ψυχῆς
αὐτῆς ἔφαμεν εἶναι, διὰ μνήμης πᾶν ἐστι γεγονός: πῶς: μνή-
μην ὡς ἔοικεν ὅτι ποτ' ἔστιν, πρότερον ἀναληπτέον· καὶ κινδυνεύει
πάμμ' ἔτι πρότερον αἴσθησιν μνήμης, εἰ μέλλει τὰ περὶ ταῦθ' ἡ-
μῖν κατὰ τρόπον φανερά πῃ γενήσεσθαι: πῶς φῄς: θὲς
τῶν περὶ τὸ σῶμα ἡμῶν ἑκάστοτε παθημάτων, τὰ μὲν ἐν τῷ σώ-
ματι κατασβεννύμενα πρὶν ἐπὶ τὴν ψυχὴν διεξελθεῖν, ἀπα-
θῆ ἐκείνην ἐάσαντα· τὰ δὲ δι' ἀμφοῖν ἰόντα καί τινα ὥσπερ σει-
σμὸν ἐντιθέντα ἴδιόν τε καὶ κοινὸν ἑκατέρῳ: κείσθω: τὰ μὲν
δὴ μὴ δι' ἀμφοῖν ἰόντα, ἐὰν τὴν ψυχὴν ἡμῶν φῶμεν λανθάνειν·
τὰ δὲ δι' ἀμφοῖν μὴ λανθάνειν· ἆρ' ὀρθότατα ἐροῦμεν; πῶς
γὰρ οὔ: τὸ τοίνυν λεληθέναι μηδαμῶς ὑπολάβῃς ὡς λέ-
γω λήθης ἐνταῦθά που γένεσιν· ἔστι γὰρ λήθη μνήμης ἔξο- ὅρ(ος) λήθης
δος· ἡ δ' ἐν τῷ λεγομένῳ νῦν οὔπω γέγονε· τοῦ δὴ μήτε

ὄντος, μήτε γεγονότος πω, γίγνεσθαι φάναι τιν᾽ ἀπο
βολὴν ἄτοπον· ἦ γάρ· τί μήν: τὰ τοίνυν ὀνόματα μετάβαλε
μόνον: πῶς: ἀντὶ μὲν τοῦ λεληθέναι τὴν ψυχὴν ὅταν ἀπα
θὴς αὕτη γίγνηται, τῶν σεισμῶν τῶν τοῦ σώματος, ἣν νῦν λή
θην καλεῖς, ἀναισθησίαν ἐπονόμασον: ἔμαθον: τὸ δ᾽ ἐν ἑνὶ
πάθει, τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα κοινῇ γιγνόμενον. κοινῇ καὶ
κινεῖσθαι· ταύτην δ᾽ αὖ τὴν κίνησιν ὀνομάζων αἴσθησιν. οὐ
κ ἀπὸ τρόπου φθέγγοιτ᾽ ἄν: ἀληθέστατα λέγεις: οὐκοῦν
ἤδη μανθάνομεν ὃ βουλόμεθα καλεῖν τὴν αἴσθησιν: τί μήν:
σωτηρίαν τοίνυν αἰσθήσεως τὴν μνήμην λέγων. ὀρθῶς
ἄν τις λέγοι κατά γ᾽ ἐμὴν δόξαν: ὀρθῶς γὰρ οὖν: μνή
μης δὲ ἀνάμνησιν ἆρ᾽ οὐ διαφέρουσαν λέγομεν; ἴσως: ἆρ᾽ οὖν
οὐ τόδε; τὸ ποῖον: ὅταν ἃ μετὰ τοῦ σώματος ἔπασχέν ποθ᾽ ἡ
ψυχή, ταῦτ᾽ ἄνευ τοῦ σώματος αὐτὴ ἐν ἑαυτῇ, ὅτι μάλιστα ἀνα
λαμβάνῃ, τότε ἀναμιμνῄσκεσθαί που λέγομεν. ἦ γάρ: πάνυ
μὲν οὖν: καὶ μὴν καὶ ὅταν ἀπολέσασα μνήμην, εἴτ᾽ αἰσθήσεως,
εἴτ᾽ αὖ μαθήματος, αὖθις ταύτην ἀναπολήσῃ πάλιν αὐ
τὴ ἐν ἑαυτῇ, καὶ ταῦτα ξύμπαντα ἀναμνήσεις καὶ μνήμας
που λέγομεν; ὀρθῶς λέγεις: οὗ δὴ χάριν ἅπαντ᾽ εἴρηται
ταῦτ᾽ ἐστὶ τόδε; τὸ ποῖον: ἵνα μὴ τὴν ψυχῆς ἡδονὴν χω
ρὶς σώματος ὅτι μάλιστα καὶ ἐναργέστατα λάβοιμεν καὶ ἅμα ἐπι
θυμίαν· διὰ γὰρ τούτων πως ταῦτα ἀμφότερα ἔοικε δηλοῦ
σθαι· λέγωμεν τοίνυν ὦ Σώκρατες ἤδη τὸ μετὰ ταῦτα πολλά
γε περὶ γένεσιν ἡδονῆς καὶ πᾶσαν τὴν μορφὴν αὐτῆς ἀναγ
καῖον ὡς ἔοικε λέγοντας σκοπεῖν. καὶ γὰρ νῦν πρότερον ἐπι
θυμίαν φαίνεται εἶναι ληπτέον τί ποτ᾽ ἐστὶ καὶ ποῦ γίγνεται:
σκοπῶμεν τοίνυν, οὐδὲν γὰρ ἀπολοῦμεν: ἀπολοῦμεν μὲν
οὖν καὶ ταῦτά γε ὦ Πρώταρχε, εὑρόντες ὃ νῦν ζητοῦμεν.
ἀπολοῦμεν τὴν περὶ αὐτὰ ταῦτα ἀπορίαν: ὀρθῶς ἠμύ
νω· τὸ δ᾽ ἐφεξῆς τούτοις πειρώμεθα λέγειν: οὐκοῦν νυνδὴ
πεινῆν τε καὶ διψῆν, καὶ πολλὰ ἕτερα τοιαῦτα ἔφαμεν εἶναί τι
νας ἐπιθυμίας; σφόδρα γε: πρὸς τί ποτε ἄρα ταὐτὸν βλέψαν
τες, οὕτω πολὺ διαφέροντα ταῦθ᾽ ἑνὶ προσαγορεύομεν ὀνό
ματι· μὰ Δί᾽ οὐ ῥᾴδιον ἴσως ὦ Σώκρατες, ἀλλ᾽ ὅμως

λεκτέον: ἐκεῖθεν δὴ ἐκ τῶν αὐτῶν πάλιν ἀναλάβωμεν:
πάνυ μὲν οὖν: διψῆν γάρ που λέγομεν ἑκάστοτέ τι; πῶς δ' οὔ; τοῦ-
το δέ γ' ἐστὶ κενοῦσθαι; τί μήν; ἆρ' οὖν τὸ δίψος ἐστὶν ἐπιθυμία;
ναί· πώματός γε; πώματος; ἢ πληρώσεως πώματος:
οἶμαι μὲν πληρώσεως: ὁ κενούμενος ἡμῶν ἄρα ὡς ἔοικεν ἐπιθυμεῖ
τῶν ἐναντίων ἢ πάσχει· κενούμενος γὰρ ἐρᾷ πληροῦσθαι:
σαφέστατά γε: τί οὖν ὁ τὸ πρῶτον κενούμενος ἔστιν ὁπόθεν
εἴτ' αἰσθήσει πληρώσεως ἐφάπτοιτ' ἂν εἴτε μνήμῃ τούτου ὃ μήτ' ἐν τῷ
νῦν χρόνῳ πάσχει μήτ' ἐν τῷ πρόσθεν πώποτε ἔπαθεν:
καὶ πῶς: ἀλλὰ μὴν ὅ γε ἐπιθυμῶν τινὸς ἐπιθυμεῖ φαμέν: πῶς
γὰρ οὔ: οὐκ ἄρα ὅ γε πάσχει, τούτου ἐπιθυμεῖ· διψῇ γὰρ, τοῦτο δὲ
κένωσις: ὁ δ' ἐπιθυμεῖ πληρώσεως: ναί: πληρώσεώς γ' ἄρα πῄ
τι τῶν τοῦ διψῶντος ἂν ἐφάπτοιτο: ἀναγκαῖον: τὸ μὲν δὴ σῶμα
ἀδύνατον· κενοῦται γάρ που: ναί: τὴν ψυχὴν ἄρα τῆς πληρώ-
σεως ἐφάπτεσθαι λοιπὸν, τῇ μνήμῃ δῆλον ὅτι: τῷ γὰρ ἂν ἔτ' ἄλλῳ ἐ-
φάψαιτο: σχεδὸν οὐδενί: μανθάνομεν οὖν ὃ συμβέβηκεν ἡμῖν ἐκ
τούτων τῶν λόγων; τὸ ποῖον: σώματος ἐπιθυμίαν οὔ φησιν
ἡμῖν οὗτος ὁ λόγος γίγνεσθαι: πῶς: ὅτι τοῖς ἐκείνου πα-
θήμασιν ἐναντίαν ἀεὶ παντὸς ζῴου μηνύει τὴν ἐπιχείρησιν
καὶ μάλα: ἡ δ' ὁρμή γε ἐπὶ τοὐναντίον ἄγουσα ἢ τὰ παθήματα
δηλοῖ που μνήμην οὖσαν τῶν τοῖς παθήμασιν ἐναντίων: πάνυ
γε: τὴν ἄρα ἐπάγουσαν ἐπὶ τὰ ἐπιθυμούμενα ἀποδείξας μνήμην
ὁ λόγος ψυχῆς σύμπασαν τήν τε ὁρμὴν καὶ ἐπιθυμίαν καὶ τὴν
ἀρχὴν τοῦ ζῴου παντὸς ἀπέφηνεν: ὀρθότατα: διψῆν ἄρα
ἡμῶν τὸ σῶμα ἢ πεινῆν ἤ τι τῶν τοιούτων πάσχειν οὐδαμῇ ὁ λό-
γος αἱρεῖ: ἀληθέστατα: ἔτι δὴ καὶ τόδε περὶ ταὐτὰ ταῦτα κατανο-
ήσωμεν· βίου γὰρ εἶδός τί μοι φαίνεται βούλεσθαι δηλοῦν ὁ λόγος
ἡμῖν ἐν τούτοις αὐτοῖς: ἐν τίσι καὶ ποίου πέρι βίου φράζεις: ἐν
τῷ πληροῦσθαι καὶ κενοῦσθαι καὶ πᾶσιν ὅσα περὶ σωτηρίαν τε
ἐστὶ τῶν ζῴων καὶ τὴν φθορὰν καὶ εἴ τις τούτων ἐν ἑκατέρῳ γι-
γνόμενος ἡμῶν ἀλγεῖ, τοτὲ δὲ χαίρει κατὰ τὰς μεταβολάς:
ἔστι ταῦτα: τί δ' ὅταν ἐν μέσῳ τούτων γίγνηται: πῶς ἐν μέσῳ:
διὰ μὲν τὸ πάθος ἀλγῇ, μέμνηται δὲ τῶν ἡδέων γενομένων ὧν
παύοιτ' ἂν τῆς ἀλγηδόνος, πληροῦται δὲ μήπω· τότε δὲ
ἡμᾶς

...μεν αὐτὸν ἐν μέσῳ τῶν παθημάτων εἶναι: φῶμεν μὲν οὖν: πότερον
ἀλγοῦνθ' ὅλως ἢ χαίροντα: μὰ Δί' ἀλλὰ διπλῇ τινι λύπῃ λυπούμε-
νον· κατὰ μὲν τὸ σῶμα ἐν τῷ παθήματι· κατὰ δὲ τὴν ψυχὴν προσ-
δοκίας τινὶ πόθῳ: πῶς ὦ Πρώταρχε· τὸ διπλοῦν τῆς λύπης εἶπες·
...: ἆρ' οὐκ ἔστι μὲν ὅτε τις ἡμῶν κενούμενος ἐν ἐλπίδι φανερᾷ τοῦ
πληρωθήσεσθαι καθέστηκεν· τοτὲ δὲ, τοὐναντίον ἀνελπίστως
ἔχει: καὶ μάλα γε: μῶν οὖν οὐχὶ ἐλπίζων μὲν πληρωθήσε-
σθαι τῷ μεμνῆσθαι δοκεῖ σοι χαίρειν, ἅμα δὲ κενούμενος ἐν
τούτοις τοῖς χρόνοις, ἀλγεῖν: ἀνάγκη: τότε ἄρ' ἄνθρωπος
καὶ τἆλλα ζῷα λυπεῖταί τε ἅμα καὶ χαίρει: κινδυνεύει: τί δ' ὅταν
ἀνελπίστως ἔχῃ κενούμενος, τεύξεσθαι πληρώσεως· ἆρ'
οὐ τότε τὸ διπλοῦν γίγνοιτ' ἂν περὶ τὰς λύπας πάθος· ὃ σὺ
νῦν δὴ κατιδὼν ᾠήθης ἁπλῶς εἶναι διπλοῦν: ἀληθέστατα ὦ Σώ-
κρατες: ταύτῃ δὴ τῇ σκέψει τούτων τῶν παθημάτων τόδε
χρησώμεθα: τὸ ποῖον: πότερον ἀληθεῖς ταύτας τὰς λύπας τε καὶ
ἡδονὰς ἢ ψευδεῖς εἶναι λέξομεν· ἢ τὰς μέν τινας ἀληθεῖς, τὰς
δ' οὔ: πῶς ὦ Σώκρατες ἂν εἶεν ψευδεῖς ἡδοναί, αἱ λῦπαι: πῶς
δὲ ὦ Πρώταρχε φόβοι ἂν ἀληθεῖς ἢ ψευδεῖς· ἢ προσδοκίαι
ἀληθεῖς ἢ μή· [illegible] δόξαι ἀληθεῖς ἢ ψευδεῖς: δόξας μὲν ἔγωγ' ἂν
που συγχωροίην· τὰς δ' ἑτέρας ταύτας οὐκ ἄν: πῶς φῄς· λόγον μέν-
τοι τινὰ κινδυνεύομεν οὐ πάνυ σμικρὸν ἐπεγείρειν: ἀληθῆ λέ-
γεις: ἀλλ' εἰ πρὸς τὰ παρεληλυθότα ὦ παῖ 'κείνου τἀνδρὸς προ-
σήκοντα, τοῦτο σκεπτέον: ἴσως τοῦτό γε: χαίρειν τοίνυν δεῖ
λέγειν, τοῖς ἄλλοις μήκεσιν ἢ καὶ ὁτῳοῦν τῶν παρὰ τὸ προσῆκον
λεγομένων: ὀρθῶς: λέγε δή μοι· θαῦμα γάρ με γε ἔχει διὰ τέ-
λους ἀεὶ περὶ ταὐτὰ ἃ νῦν δὴ προυθέμεθα ἀπορήματα: πῶς
δὴ φῄς: ψευδεῖς αἱ δ' ἀληθεῖς οὐκ εἰσὶν ἡδοναί: πῶς γὰρ ἄν:
οὔτε δὴ ὄναρ οὔθ' ὕπαρ ὡς φῄς ἐστιν· οὔτ' ἐν μανίαις οὔτ' ἐν πα-
ρα—φροσύναις· οὐδεὶς ἔσθ' ὅστις ποτὲ, δοκεῖ μὲν χαίρειν·
χαίρει δὲ οὐδαμῶς: οὐδ' αὖ δοκεῖ μὲν λυπεῖσθαι· λυπεῖται δ' οὔ:
πάνθ' οὕτω ταῦτα ὦ Σώκρατες ἔχειν πάντες ὑπειλήφαμεν: ἆρ' οὖν
ὀρθῶς· ἢ σκεπτέον, εἴτε ὀρθῶς εἴτε μή, ταῦτα λέγεται: σκεπτέ-
ον ὡς ἐγὼ φαίην ἄν: διορισώμεθα δὴ σαφέστερον ἔτι, τὸ νῦν
δὴ λεγόμενον, ἡδονῆς τε πέρι καὶ δόξης· ἔστιν γάρ που δοξάζειν

ζειν ἡμῖν; ναί: καὶ ἥδεσθαι; ναί: καὶ μὴν καὶ τὸ δοξαζόμενόν ἐστι
τι; πῶς δ' οὔ: καὶ τό γε ᾧ τὸ ἡδόμενον ἥδεται; καὶ πάνυ γε: οὐκοῦν
τὸ δοξάζον ἄντε ὀρθῶς ἄντε μὴ ὀρθῶς δοξάζῃ, τό γε δοξάζειν
ὄντως οὐδέποτε ἀπόλλυσιν; πῶς γὰρ ἄν: οὐκοῦν καὶ τὸ ἡδό-
μενον ἄντε ὀρθῶς ἄντε μὴ ὀρθῶς ἥδηται, τό γε ὄντως ἥδεσθαι
δῆλον ὡς οὐδέποτε ἀπολεῖ: ναί: καὶ τοῦθ' οὕτως ἔχει: ὅτῳ πο-
τε οὖν δὴ τρόπῳ δόξα ψευδής τε καὶ ἀληθὴς ἡμῖν φιλεῖ γίγνεσθαι·
τὸ δὲ τῆς ἡδονῆς μόνον ἀληθές· δοξάζειν δ' ὄντως καὶ χαίρειν
ἀμφότερα ὁμοίως εἴληφεν: σκεπτέον: ἆρ' ὅτι δόξῃ μὲν ἐπιγίγνε-
σθον ψεῦδός τε καὶ ἀληθές· καὶ ἐγένετο οὐ μόνον δόξα διὰ ταῦτα ἀλ-
λὰ καὶ ποιά τις ἑκατέρα σκεπτέον φῂς τοῦτ' εἶναι; ναί: πρὸς
δέ γε τούτοις, εἰ καὶ τὸ παράπαν ἡμῖν τὰ μέν ἐστι ποι' ἄττα, ἡδονὴ δὲ
καὶ λύπη μόνον ἅπερ ἐστὶ ποιὼ τινὲ δὲ οὐ γίγνεσθον, καὶ ταῦθ' ἡμῖν
διομολογητέον: δῆλον: ἀλλ' οὐδὲν τοῦτό γε χαλεπὸν ἰδεῖν, ὅτι καὶ
ποιώ τινε· πάλαι γὰρ εἴπομεν ὅτι μεγάλαι τε καὶ σμικραὶ καὶ σφό-
δρα ἑκάτεραι γίγνονται, λῦπαί τε καὶ ἡδοναί: παντάπασι μὲν οὖν:
ἂν δέ γε πονηρία τούτων ὦ πρώταρχε προσγίγνηταί τινι, πονη-
ρὰν μὲν φήσομεν οὕτω γίγνεσθαι δόξαν, πονηρὰν δὲ καὶ ἡδονήν;
ἀλλὰ τί μήν ὦ σώκρατες: τί δ' ἂν ὀρθότης ἢ τοὐναντίον ὀρθότητι
τινὶ τούτων προσγίγνηται; μῶν οὐκ ὀρθὴν μὲν δόξαν ἐροῦμεν ἂν
ὀρθότητα ἴσχῃ, ταὐτὸν δὲ ἡδονήν: ἀναγκαῖον: ἂν δέ γε ἁμαρ-
τανόμενον τὸ δοξαζόμενον ᾖ, τὴν δόξαν τότε ἁμαρτάνουσαν ἆρ γε
οὐκ ὀρθὴν ὁμολογητέον οὐδ' ὀρθῶς δοξάζουσαν: πῶς γὰρ
ἄν: τί δ' ἂν αὖ λύπην ἤ τινα ἡδονὴν περὶ τὸ ἐφ' ᾧ λυπεῖταί τις ἢ τοὐ-
ναντίον ἁμαρτάνουσαν ἐφορῶμεν, ὀρθὴν ἢ χρηστὴν ἤ τι τῶν καλῶν
ὀνομάτων αὐτῇ προσθήσομεν: ἀλλ' οὐχ οἷόν τε, εἴπερ ἁμαρτή-
σεταί γε ἡδονή: καὶ μὴν ἔοικέν γε ἡδονὴ πολλάκις οὐ μετὰ δό-
ξης ὀρθῆς, ἀλλὰ μετὰ ψεύδους ἡμῖν γίγνεσθαι: πῶς γὰρ οὔ·
καὶ τὴν μὲν δόξαν γε ὦ σώκρατες, ἐν τῷ τοιούτῳ καὶ τότε ἐλέ-
γομεν ψευδῆ, τὴν δ' ἡδονὴν αὐτὴν οὐδεὶς ἄν ποτε προσείποι
ψευδῆ: ἀλλὰ προθύμως ἀμύνεις τῷ τῆς ἡδονῆς ὦ πρώταρχε
λόγῳ τανῦν: οὐδέν γε ἀλλ' ἅπερ ἀκούω λέγω: διαφέρει δ' ἡμῖν
οὐδὲν ὦ ἑταῖρε ἡ μετὰ δόξης τε ὀρθῆς καὶ μετ' ἐπιστήμης ἡδονὴ
τῆς μετὰ τοῦ ψεύδους καὶ ἀγνοίας πολλάκις ἑκάστοις ἡμῶν ἐγγι-

γιγνομένην καὶ ἴσως γ' οὐ πάνυ μικρὸν διαφέρειν: τὴν δὴ διαφορὰν αὐ-
τοῖν ἔτι θεωρίαν ἐπιθυμεῖν: ἄγ' ὅπῃ σοι φαίνεται: τῇδε δὴ ἄγωμεν: πῇ:
δόξα, φαμέν, ἡμῖν ἔστι μὲν ψευδής, ἔστι δὲ καὶ ἀληθής; ἔστιν: ἕπεται
μὴν ταύταις ὃ νυνδὴ ἐλέγομεν ἡδονὴ καὶ λύπη πολλάκις ἀληθεῖ
καὶ ψευδεῖ δόξῃ λέγω: πάνυ γε: οὐκοῦν ἐκ μνήμης τε καὶ αἰσθή-
σεως, δόξα ἡμῖν καὶ τὸ διαδοξάζειν ἐγχειρεῖν γίγνεθ' ἑκάστοτε:
καὶ μάλα: ἆρ' οὖν ἡμᾶς ὧδε περὶ ταῦτα ἀναγκαῖον ἡγούμεθ' ἴ-
σχειν: πῶς: πολλάκις ἰδόντι τινὶ πόρρωθεν μὴ πάνυ σαφῶς
τὰ καθορώμενα ξυμβαίνειν βούλεσθαι κρίνειν φαίης ἂν ταῦθ' ἅ-
περ ὁρᾷ: φαίην ἄν: οὐκοῦν τὸ μετὰ τοῦτο αὐτὸς αὑτὸν οὗτος
ἀνέροιτ' ἂν ὧδε: πῶς: τί ποτ' ἄρ' ἐστὶ τὸ παρὰ τὴν πέτραν τοῦ-
θ' ἑστάναι φανταζόμενον ὑπό τινι δένδρῳ; ταῦτ' εἰπεῖν ἄν τις
πρὸς ἑαυτὸν δοκεῖ σοι, τοιαῦτ' ἄττα κατιδὼν φαντασθέντα αὑτῷ
ποτε: τί μήν: ἆρ' οὖν μετὰ ταῦτα ὁ τοιοῦτος ὡς ἀποκρινόμε-
νος ἂν πρὸς αὑτὸν εἴποι, ὡς ἔστιν ἄνθρωπος ἐπιτυχῶς εἰπών:
καὶ πάνυ γε: καὶ παρενεχθείς γ' αὖ τάχ' ἂν ὡς ἔστι τινῶν ποιμέ-
νων ἔργον τὸ καθορώμενον ἄγαλμα προσείποι: μάλα γε: κἂν μέν τίς
γ' αὐτῷ παρῇ, τά τε πρὸς αὑτὸν ῥηθέντα ἐντείνας εἰς φωνὴν
πρὸς τὸν παρόντα αὐτὰ ταῦτ' ἂν πάλιν φθέγξαιτο, καὶ λόγος
δὴ γέγονεν οὕτως, ὃ τότε δόξαν ἐκαλοῦμεν; τί μήν: ἂν δ' ἄρα μό-
νος ᾖ, τοῦτο ταὐτὸν πρὸς αὑτὸν διανοούμενος ἐνίοτε καὶ πλείω
χρόνον ἔχων ἐν αὑτῷ πορεύεται: πάνυ μὲν οὖν: τί οὖν; ἆρά σοι
φαίνεται τὸ περὶ τούτων γιγνόμενον ὅπερ ἐμοί: τὸ ποῖον: δοκεῖ
τότε ἡμῶν ἡ ψυχὴ βιβλίῳ τινὶ προσεοικέναι: πῶς: ἡ μνήμη ταῖς
αἰσθήσεσι ξυμπίπτουσα εἰς ταὐτὸν κἀκεῖνα ἃ περὶ ταῦτ' ἐστὶ, τὰ
παθήματα φαίνονταί μοι σχεδὸν οἷον γράφειν ἡμῶν ἐν ταῖς ψυ-
χαῖς τότε λόγους· καὶ ὅταν μὲν ἀληθῆ γράφῃ τοῦτο τὸ πάθη-
μα, δόξα τε ἀληθὴς καὶ λόγοι ἀπ' αὐτοῦ ξυμβαίνουσιν ἀληθεῖς
ἐν ἡμῖν γιγνόμενοι: ψευδῆ δ' ὅταν ὁ τοιοῦτος παρ' ἡμῖν γραμμα-
τεὺς γράψῃ, τἀναντία τοῖς ἀληθέσιν ἀπέβη: πάνυ μὲν οὖν δο-
κεῖ μοι, καὶ ἀποδέχομαι τὰ ῥηθέντα οὕτως: ἀποδέχου δὴ καὶ ἕτε-
ρον δημιουργὸν ἡμῶν ἐν ταῖς ψυχαῖς ἐν τῷ τότε χρόνῳ γιγνό-
μενον: τίνα: ζωγράφον, ὃς μετὰ τὸν γραμματιστὴν τῶν λεγο-
μένων εἰκόνας ἐν τῇ ψυχῇ τούτων γράφει: πῶς δὴ τοῦτον αὖ.

καὶ πότε γενόμενον: ὅταν ἀπ' ὄψεως ἤ τινος ἄλλης αἰσθήσεως
τὰ τότε δοξαζόμενα καὶ λεγόμενα ἀπαγαγών τις· τὰς τῶν δο-
ξασθέντων καὶ λεχθέντων εἰκόνας ἐν αὑτῷ ὁρᾷ πως. ἢ τοῦτο
οὐκ ἔστι γιγνόμενον παρ' ἡμῖν: σφόδρα μὲν οὖν: οὐκοῦν αἱ μὲν τῶν
ἀληθῶν δοξῶν καὶ λόγων εἰκόνες ἀληθεῖς· αἱ δὲ τῶν ψευδῶν ψευ-
δεῖς; παντάπασιν: εἰ δὴ ταῦτ' ὀρθῶς εἰρήκαμεν ἔτι καὶ τόδε ἐ-
ν τούτοις ἐπισκεψώμεθα: τὸ ποῖον: εἰ περὶ μὲν τῶν ὄντων καὶ τῶν
γεγονότων ταῦτα ἡμῖν οὕτω πάσχειν ἀναγκαῖον, περὶ δὲ τῶν μελλόν-
των οὔ: περὶ ἁπάντων μὲν οὖν τῶν χρόνων ὡσαύτως: οὐκοῦν
αἵ γε διὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς ἡδοναὶ καὶ λῦπαι ἐλέχθησαν ἐν τοῖς
πρόσθεν ἢ πρόσθεν ὡς πρὸ τῶν διὰ τοῦ σώματος ἡδονῶν καὶ
λυπῶν προγίγνοιτ' ἄν, ὥσθ' ἡμῖν ξυμβαίνειν τὸ προχαίρειν τε καὶ
τὸ προλυπεῖσθαι περὶ τὸν μέλλοντα χρόνον εἶναι γιγνόμενον:
ἀληθέστατα: πότερον οὖν τὰ γράμματά τε καὶ ζωγραφήματα
ἃ σμικρῷ πρότερον ἐτίθεμεν ἐν ἡμῖν γίγνεσθαι· περὶ μὲν τὸν γε-
γονότα καὶ τὸν παρόντα χρόνον ἐστί· περὶ δὲ τὸν μέλλοντα οὐκ ἔ-
στιν: σφόδρα γε: ἆρα σφόδρα λέγεις, ὅτι πάντ' ἐστὶ ταῦτα ἐλπί-
δες εἰς τὸν ἔπειτα χρόνον οὖσαι· ἡμεῖς δ' αὖ διὰ παντὸς τοῦ βί-
ου ἀεὶ γέμομεν ἐλπίδων; παντάπασι μὲν οὖν: ἄγε δὴ πρὸς
τοῖς νῦν εἰρημένοις καὶ τόδε ἀπόκριναι: τὸ ποῖον: δίκαιος
ἀνὴρ καὶ εὐσεβὴς καὶ ἀγαθὸς πάντως, ἆρ' οὐ θεοφιλής ἐστιν;
τί μήν: τί δ'; ἄδικός τε καὶ παντάπασι κακός, ἆρ' οὐ τοὐναντίον
ἐκείνῳ; πῶς δ' οὔ: πολλῶν μὴν ἐλπίδων ὡς ἐλέγομεν ἄρτι,
πᾶς ἄνθρωπος γέμει: τί δ' οὔ: λόγοι μήν εἰσιν ἐν ἑκάστοις
ἡμῶν, ἃς ἐλπίδας ὀνομάζομεν; ναί: καὶ δὴ καὶ τὰ φαντάσμα-
τα ἐζωγραφημένα· καί τις ὁρᾷ πολλάκις ἑαυτῷ χρυσὸν γιγνό-
μενον ἄφθονον καὶ ἐπ' αὐτῷ πολλὰς ἡδονάς. καὶ δὴ καὶ ἐνεζωγρα-
φημένον αὐτὸν ἐφ' αὑτῷ χαίροντα σφόδρα καθορᾷ: τί δ' οὔ:
τούτων οὖν πότερα φῶμεν τοῖς μὲν ἀγαθοῖς ὡς τὸ πολὺ τὰ γε-
γραμμένα παρατίθεσθαι ἀληθῆ διὰ τὸ θεοφιλεῖς εἶναι· τοῖς
δὲ κακοῖς ὡς αὖ τὸ πολὺ τοὐναντίον· ἢ μὴ φῶμεν: καὶ μάλα φατέον:
οὐκοῦν καὶ τοῖς κακοῖς ἡδοναί γε οὐδὲν ἧττον πάρεισιν ἐζω-
γραφημέναι· ψευδεῖς δὲ αὗταί που: τί μήν: ψευδέσιν ἄρα ἡδο-
ναῖς τὰ πολλὰ οἱ πονηροὶ χαίρουσιν· οἱ δ' ἀγαθοὶ τῶν ἀνθρώπων

πων ἀληθέσιν: ἀναγκαιότατα λέγεις: εἰσὶν δὴ κατὰ τοὺς νῦν λό-
γους, ψευδεῖς ἐν ταῖς τῶν ἀνθρώπων ψυχαῖς ἡδοναί, μεμιμημέναι
μέντοι τὰς ἀληθεῖς ἐπὶ τὰ γελοιότερα· καὶ λῦπαι δὲ ὡσαύτως:
εἰσίν: οὐκοῦν ἦν δοξάζειν μὲν ὄντως ἀεὶ τῷ τὸ παράπαν δο-
ξάζοντι, μὴ ἐπ' οὖσι δὲ μηδ' ἐπὶ γεγονόσι· μηδ' ἐπ' ἐσομένοις ἐ-
νίοτε: πάνυ γε: καὶ ταῦτά γε ἦν οἶμαι τὰ ἀπεργαζόμενα
δόξαν ψευδῆ τότε καὶ τὸ ψευδῶς δοξάζειν. ἦ γάρ: ναί: τί οὖν
οὐκ ἀνταποδοτέον ταῖς λύπαις τε καὶ ἡδοναῖς τὴν τούτων ἀν-
τίστροφον ἕξιν ἐν ἐκείνοις: πῶς: ὡς ἦν μὲν χαίρειν ὄντως
ἀεὶ τῷ τὸ παράπαν ὁπωσοῦν καὶ εἰκῇ χαίροντι· μὴ μέντοι ἐπὶ
τοῖς οὖσι μηδ' ἐπὶ τοῖς γεγονόσιν ἐνίοτε· πολλάκις δὲ καὶ
ἴσως πλειστάκις ἐπὶ τοῖς μηδὲ μέλλουσί ποτε γενήσεσθαι:
καὶ ταῦθ' οὕτως ἀναγκαῖον ὦ Σώκρατες ἔχειν: οὐκοῦν ὁ αὐτὸς
λόγος ἂν εἴη περὶ φόβων τε καὶ θυμῶν καὶ πάντων τῶν τοιού-
των, ὡς ἔστι καὶ ψευδῆ πάντα τὰ τοιαῦτα ἐνίοτε: πάνυ μὲν οὖν:
τί δαί; πονηρὰς δόξας καὶ χρηστὰς ἄλλως ἢ ψευδεῖς γιγνομέ-
νας ἔχομεν εἰπεῖν: οὐκ ἄλλως: οὐδ' ἡδονάς γ' οἶμαι κατανοοῦ-
μεν, ὡς ἄλλον τινὰ τρόπον εἰσὶ πονηραὶ πλὴν τῷ ψευδεῖς εἶναι:
πάνυ μὲν οὖν τοὐναντίον ὦ Σώκρατες εἴρηκας: σχεδὸν γὰρ τῷ
ψεύδει μὲν οὐ πάνυ πονηρὰς ἄν τις λύπας τε καὶ ἡδονὰς θείη, με-
γάλῃ δὲ καὶ ἄλλῃ καὶ πολλῇ συμπιπτούσας πονηρίᾳ: τὰς μὲν
τοίνυν πονηρὰς ἡδονάς, καὶ διὰ πονηρίαν οὔσας τοιαύτας,
ὀλίγον ὕστερον ἐροῦμεν ἂν ἔτι δοκῇ νῷν· τὰς δὲ ψευδεῖς κατ' ἄλλον
τρόπον ἐν ἡμῖν πολλὰς καὶ πολλάκις ἐνούσας τε καὶ ἐγγιγνομέ-
νας λεκτέον. τούτῳ γὰρ ἴσως χρησόμεθα πρὸς τὰς κρίσεις:
πῶς γὰρ οὐκ; εἴπερ γε εἰσίν: ἀλλ' ὦ Πρώταρχε εἰσὶν κατά γε τὴν ἐ-
μήν· τοῦτο δὲ τὸ δόγμα ἕως ἂν κέηται παρ' ἡμῖν ἀδύνατον ἀνέ-
λεγκτον δήπου γίγνεσθαι: καλῶς: περιιστώμεθα δὴ καθάπερ
ἀθληταὶ πρὸς τοῦτον αὖ τὸν λόγον: ἴωμεν: ἀλλὰ μὴν εἴπομεν
εἴπερ μεμνήμεθα ὀλίγον ἐν τοῖς πρόσθεν ὡς ὅταν αἱ λεγόμεναι
ἐπιθυμίαι ἐν ἡμῖν ὦσι, δίχα ἄρα τότε τὸ σῶμα καὶ χωρὶς τῆς ψυ-
χῆς τοῖς παθήμασι διειλῆφθαι: μεμνήμεθα καὶ προερρήθη ταῦτα:
οὐκοῦν τὸ μὲν ἐπιθυμοῦν ἦν ἡ ψυχὴ τῶν τοῦ σώματος ἐναντίων ἕ-
ξεων, τὸ δὲ τὴν ἀλγηδόνα ἤ τινα διὰ πάθος ἡδονὴν τὸ σῶμα

ἢ τὸ παρεχόμενον: ἦν γὰρ οὖν: συλλογίζου δὴ τὸ γιγνόμενον
ἐν τούτοις: λέγε: γίγνεται τοίνυν ὁπόταν ᾖ ταῦτα ἅμα παρακεῖ-
σθαι λύπας τε καὶ ἡδονάς· καὶ τούτων αἰσθήσεις ἅμα παρ' ἀλλήλα-
ς ἐναντίων οὐσῶν γίγνεσθαι ὃ καὶ νῦν δὴ ἐφάνη: φαίνεται γοῦν:
καὶ τόδε εἴρηται καὶ συνωμολογημένον ἡμῖν ἔμπροσθεν κεῖται:
τὸ ποῖον: ὡς τὸ μᾶλλόν τε καὶ ἧττον ἄμφω τούτω δέχεσθον λύπη τε
καὶ ἡδονὴ καὶ ὅτι τῶν ἀπείρων εἴη· εἴρηται: τί μήν: τίς οὖν
μηχανὴ ταῦτ' ὀρθῶς κρίνεσθαι: πῇ δή: καὶ πῶς: εἰ τὸ βούλη-
μα ἡμῖν τῆς κρίσεως τούτων ἐν τοιούτοις τισὶ διαγνῶναι βούλε-
ται ἑκάστοτε τίς τούτων πρὸς ἀλλήλας μείζων καὶ τίς ἐλάττων·
καὶ τίς μᾶλλον· καὶ τίς σφοδροτέρα λύπη τε πρὸς ἡδονήν, καὶ λύπη
πρὸς λύπην· καὶ ἡδονὴ πρὸς ἡδονήν: ἀλλ' ἔστι ταῦτά τε τοιαῦτα.
καὶ ἡ βούλησις τῆς κρίσεως αὕτη· τί οὖν ἐν μὲν ὄψει τὸ πόρρωθεν
καὶ ἐγγύθεν ὁρᾶν τὰ μεγέθη τὴν ἀλήθειαν ἀφανίζει καὶ ψευδῆ ποι-
εῖ δοξάζειν· ἐν λύπαις δ' ἄρα καὶ ἡδοναῖς· οὐκ ἔστι ταὐτὸν τοῦτο
γιγνόμενον: πολὺ μὲν οὖν μᾶλλον ὦ σώκρατες: ἐναντίον δὴ τὸ νῦν
τῷ σμικρὸν ἔμπροσθεν γέγονε: τὸ ποῖον λέγεις: τότε μὲν αἱ δό-
ξαι ψευδεῖς τε καὶ ἀληθεῖς αὗται γιγνόμεναι, τὰς λύπας τε καὶ ἡδο-
νὰς ἅμα τοῦ παρ' αὐταῖς πάθους ἀνεπίμπλασαν: ἀληθέ-
στατα: νῦν δέ γε αὐταὶ διὰ τὸ πόρρωθέν τε καὶ ἐγγύθεν ἑκάστοτε
μεταβαλλόμεναι θεωρεῖσθαι καὶ ἅμα τιθέμεναι παρ' ἀλλήλας· αἱ
μὲν ἡδοναὶ παρὰ τὸ λυπηρὸν μείζους φαίνονται καὶ σφοδρότε-
ραι· λῦπαι δ' αὖ διὰ τὸ παρ' ἡδονάς· τοὐναντίον ἐκείναις: ἀνάγ-
κη γίγνεσθαι τὰ τοιαῦτα διὰ ταῦτα: οὐκοῦν ὅσῳ μείζους, τῶν
οὐσῶν ἑκάτεραι, καὶ ἐλάττους φαίνονται· τοῦτο ἀποτεμόμενος
ἑκατέρων, τὸ φαινόμενον ἀλλ' οὐκ ὄν· οὔτε αὐτὸ ὀρθῶς φαινόμε-
νον ἐρεῖς· οὐδ' αὖ ποτε τὸ ἐπὶ τούτῳ μέρος τῆς ἡδονῆς καὶ
λύπης γιγνόμενον, ὀρθόν τε καὶ ἀληθὲς τολμήσεις λέγειν: οὐ
γὰρ οὖν: τούτων τοίνυν ἑξῆς ὀψόμεθα ἐὰν τῇδε ἀπαντῶ-
μεν ἡδονὰς καὶ λύπας ψευδεῖς ἔτι μᾶλλον· ἢ ταύτας φαινομένας
τε καὶ οὔσας ἐν τοῖς ζώοις: ποίας δὴ καὶ πῶς λέγεις: εἴρη-
ταί που πολλάκις· ὅτι τῆς φύσεως ἑκάστων διαφθειρομένης
μὲν συγκρίσεσι· καὶ πληρώσεσι· καὶ κενώσεσι· καὶ τισιν αὔξαις καὶ
φθίσεσι· λῦπαί τε καὶ ἀλγηδόνες καὶ ὀδύναι καὶ πάνθ' ὁπόσα τοι-

ὀνόματ᾽ ἔχει ξυμβαίνει γιγνόμενα: ναὶ ταῦτα εἴρηται πολ-
λάκις: ὅταν δέ γε εἰς τὴν αὑτῶν φύσιν ὅταν καθιστῆται ταύτην αὖ τὴν
κατάστασιν ἡδονὴν ἀπεδεξάμεθα παρ᾽ ἡμῶν αὐτῶν: ὀρθῶς:
τί δ᾽ ὅταν περὶ τὸ σῶμα μηδὲν τούτων γιγνόμενον ἡμῶν ᾖ: πότε
δὲ τοῦτ᾽ ἂν γένοιτο ὦ σώκρατες: οὐδὲν πρὸς λόγον ἐστὶν ὦ
πρώταρχε ὃ σὺ νῦν ἤρου τὸ ἐρώτημα: τί δή: διότι τὴν ἐμὴν
ἐρώτησιν οὐ κωλύεις ἐμὲ διερέσθαι σε πάλιν: ποίαν: εἰ δ᾽ οὖν μὴ
γίγνοιτο ὦ πρώταρχε φήσω τὸ τοιοῦτον τί ποτε ἀναγκαῖον
ἐξ αὐτοῦ συμβαίνειν ἡμῖν: μὴ κινουμένου τοῦ σώματος ἐφ᾽ ἑκά-
τερα φῄς: οὕτως: δῆλον δὴ τοῦτό γε ὦ σώκρατες ὡς οὔτε ἡ-
δονὴ γίγνοιτ᾽ ἂν ἐν τῷ τοιούτῳ ποτὲ οὔτ᾽ ἄν τις λύπη: κάλλι-
στ᾽ εἶπες· ἀλλὰ γὰρ οἶμαι τόδε λέγεις ὡς ἀεί τι τούτων ἀναγκαῖ-
ον ἡμῖν ξυμβαίνειν ὡς οἱ σοφοί φασιν· ἀεὶ γὰρ ἅπαντα ἄνω τε
καὶ κάτω ῥεῖ: λέγουσι γὰρ οὖν καὶ δοκοῦσί γε οὐ φαύλως λέγειν:
πῶς γὰρ ἂν μὴ φαῦλοί γε ὄντες· ἀλλὰ γὰρ ὑπεκστῆναι τὸν λόγον
ἐπιφερόμενον τοῦτον βούλομαι· τῇδ᾽ οὖν διανοοῦμαι φεύγειν·
καὶ σύ μοι ξύμφευγε: λέγε ὅπῃ: ταῦτα μὲν τοίνυν οὕτως ἔστω
φῶμεν πρὸς τούτους· σὺ δ᾽ ἀπόκριναι πότερον ἀεὶ πάντα ὁπόσα
πάσχει τι τὸ ἔμψυχον ταῦτ᾽ αἰσθάνεται τὸ πάσχον καὶ οὔτ᾽ αὐξανόμε-
νοι λανθάνομεν ἡμᾶς αὐτοὺς οὔτε τι τῶν τοιούτων οὐδὲν πάσχον-
τες ἢ πᾶν τοὐναντίον· ὀλίγου γὰρ τά γε τοιαῦτα λέληθε πάντα ἡ-
μᾶς: οὐ τοίνυν καλῶς ἡμῖν εἴρηται τὸ νῦν δὴ ῥηθὲν ὡς αἱ μεταβολαὶ
κάτω τε καὶ ἄνω γιγνόμεναι λύπας τε καὶ ἡδονὰς ἀπεργάζονται:
τί μήν: ὧδ᾽ ἔσται κάλλιον καὶ ἀνεπιληπτότερον τὸ λεγόμενον: πῶς:
ὡς αἱ μὲν μεγάλαι μεταβολαὶ λύπας τε καὶ ἡδονὰς ποιοῦσιν ἡμῖν·
αἱ δ᾽ αὖ μέτριαί τε καὶ σμικραὶ τὸ παράπαν οὐδέτερα τούτων: ὀρ-
θότερον οὕτως ἢ ᾽κείνως ὦ σώκρατες: οὐκοῦν εἰ ταῦτα οὕτω
πάλιν ὁ νῦν δὴ ῥηθεὶς βίος ἂν ἥκοι: ποῖος: ὃν ἄλυπόν τε καὶ ἄνευ
χαρμονῶν ἔφαμεν εἶναι: ἀληθέστατα λέγεις: ἐκ δὴ τούτων τι-
θῶμεν τριττοὺς ἡμῖν βίους· ἕνα μὲν ἡδύν· τὸν δ᾽ αὖ λυπηρόν· τὸν δ᾽ ἕ-
να μηδέτερα· ἢ πῶς ἂν φαίης σὺ περὶ τούτων: οὐκ ἄλλως ἔγωγε
ταύτῃ τρεῖς εἶναι τοὺς βίους: οὐκ ἂν οὖν εἴη τὸ μὴ λυπεῖ-
σθαί ποτε ταὐτὸν τῷ χαίρειν: πῶς γὰρ ἄν: ὁπόταν οὖν ἀκούσῃς
ὡς ἥδιστον πάντων ἐστὶν ἀλύπως διατελεῖν τὸν βίον ἅπαντα

τί τότε ὑπολαμβάνεις λέγειν τὸν τοιοῦτον: ἡδὺ λέγειν φαίνεται
ἔμοιγε οὗτος, τὸ μὴ λυπεῖσθαι: τριῶν ὄντων ἡμῖν ὧντινων βούλει
τίθει, καλλίοσιν ἵνα ὀνόμασι χρώμεθα, τὸ μὲν χρυσόν, τὸ δ' ἄργυ
ρον· τρίτον δὲ τὸ μηδέτερα τούτων: κεῖται: τὸ δὴ μηδέτερα τούτων·
ἔσθ' ἡμῖν ὅπως θάτερα γένοιτο ἄν, χρυσὸς ἢ ἄργυρος: καὶ πῶς
ἄν: οὐδ' ἄρα ὁ μέσος βίος, ἡδὺς ἢ λυπηρὸς λεγόμενος. ὀρθῶς
ἄν ποτε οὔτ' εἰ δοξάζοι τις, δοξάζοιτο. οὔτ' εἰ λέγοι, λεχθείη κατά
γε τὸν ὀρθὸν λόγον: πῶς γὰρ ἄν: ἀλλὰ μὴν ὦ ἑταῖρε λεγόντων γε
ταῦτα καὶ δοξαζόντων αἰσθανόμεθα: καὶ μάλα: πότερον οὖν καὶ
χαίρειν οἴονται τότε, ὅταν μὴ λυπῶνται: φασὶ γοῦν: οὐκοῦν οἴονται
τότε χαίρειν· οὐ γὰρ ἂν ἔλεγον· κινδυνεύει: ψευδῆ γε μὴν δο
ξάζουσι περὶ τοῦ χαίρειν, εἴπερ χωρὶς τοῦ μὴ λυπεῖσθαι καὶ τοῦ
χαίρειν ἡ φύσις ἑκατέρου: καὶ μὴν χωρίς γε ἦν: πότερον οὖν
αἱρώμεθα παρ' ἡμῖν ταῦτ' εἶναι, καθάπερ ἄρτι τρία, ἢ δύο μόνα, λύ
πην μὲν κακὸν τοῖς ἀνθρώποις· τὴν δ' ἀπαλλαγὴν τῶν λυπῶν
αὐτὸ τοῦτο ἀγαθὸν ὄν, ἡδὺ προσαγορεύεσθαι: πῶς δὴ νῦν τοῦτο
ὦ Σώκρατες ἐρωτώμεθα ὑφ' ἡμῶν αὐτῶν· οὐ γὰρ μανθάνω: ὄντως
γὰρ τοὺς πολεμίους φιλήβου τοῦδε ὦ πρώταρχε οὐ μανθάνεις:
λέγεις δὲ αὐτοὺς τίνας: καὶ μάλα δεινοὺς λεγομένους τὰ περὶ φύ
σιν, οἳ τὸ παράπαν ἡδονὰς οὔ φασιν εἶναι: τί μήν: λυπῶν ταύτας ἢ οἳ τὸ παρα
εἶναι πάσας ἀποφυγάς, ἃς νῦν οἱ περὶ φίληβον ἡδονὰς ἐπο
νομάζουσιν: τούτοις οὖν ἡμᾶς, πότερα πείθεσθαι συμβουλεύει
ς ἢ πῶς, ὦ Σώκρατες: οὔκ, ἀλλ' ὥσπερ μάντεσι προσχρῆσθαι
τισὶ μαντευομένοις, οὐ τέχνῃ ἀλλά τινι δυσχερείᾳ φύσεως οὐ
κ ἀγεννοῦς λίαν μεμισηκότων τὴν τῆς ἡδονῆς δύναμιν, καὶ νε
νομικότων οὐδὲν ὑγιές. ὥστε καὶ αὐτὸ τοῦτο αὐτῆς, τὸ ἐπαγωγὸν
γοήτευμα οὐχ ἡδονὴν εἶναι. τούτοις μὲν οὖν ταῦτα ἂν προσχρή
σαιο, σκεψάμενος ἔτι καὶ τὰ ἄλλα αὐτῶν δυσχεράσματα. μετὰ δὲ
ταῦτα αἵ γέ μοι δοκοῦσιν ἡδοναὶ ἀληθεῖς εἶναι πεύσῃ, ἵνα ἐξ ἀμ
φοῖν τοῖν λόγοιν σκεψάμενοι τὴν δύναμιν αὐτῆς παραθώμεθα,
πρὸς τὴν κρίσιν: ὀρθῶς λέγεις: μεταδιώκωμεν δὴ τούτους ὥσ
περ συμμάχους, κατὰ τὸ τῆς δυσχερείας αὐτῶν ἴχνος. οἶμαι
γὰρ τοιόνδε τι λέγειν αὐτούς, ἀρχομένους ποθὲν ἄνωθεν. ὡς
εἰ βουληθεῖμεν ὁτουοῦν εἴδους τὴν φύσιν ἰδεῖν, οἷον τὴν τοῦ

σκληροῦ· πότερον εἰς τὰ σκληρότατα ἀποβλέποντες. οὕτως ἂν μᾶλ
λον συννοήσαιμεν ἢ πρὸς τὰ πολλοστὰ σκληρότητι· δεῖ δή σε
ὦ Πρώταρχε, καθάπερ ἐμοί, καὶ τούτοις, τοῖς δυσχεραίνου
σιν ἀποκρίνεσθαι: πάνυ μὲν οὖν καὶ λέγω γε αὐτοῖς· πρὸς τὰ
πρῶτα μεγέθει: οὐκοῦν εἰ καὶ τὸ τῆς ἡδονῆς γένος ἰδεῖν ἥν
τινά ποτε ἔχει φύσιν βουληθεῖμεν, οὐκ εἰς τὰς πολλοστὰς ἡδο
νὰς ἀποβλεπτέον ἀλλ' εἰς τὰς ἀκροτάτας καὶ σφοδροτάτας λε
γομένας: πᾶς ἄν σοι ταύτῃ συγχωροίη τὰ νῦν: ἆρ' οὖν αἱ πρό
χειροι, αἵπερ καὶ μέγισται τῶν ἡδονῶν ὃ λεγόμενον πολλάκις αἱ
περὶ τὸ σῶμά εἰσιν αὗται: πῶς γὰρ οὔ: πότερον οὖν μείζους
εἰσὶ καὶ γίγνονται περὶ τοὺς κάμνοντας ἐν ταῖς νόσοις ἢ περὶ ὑ
γιαίνοντας· εὐλαβηθῶμεν δὲ μὴ προπετῶς ἀποκρινόμενοι,
πταίσωμέν πῃ· τάχα γὰρ ἴσως φαῖμεν ἂν περὶ ὑγιαίνοντας:
εἰκός γε: τί δ' οὐχ αὗται τῶν ἡδονῶν ὑπερβάλλουσιν, ὧν ἂν καὶ ἐπι
θυμίαι μέγισται προσγίγνονται: τοῦτο μὲν ἀληθές: ἀλλ' οὐ
χ οἱ πυρέττοντες καὶ ἐν τοιούτοις νοσήμασιν ἐχόμενοι μᾶλ
λον διψῶσι καὶ ῥιγοῦσι καὶ πάντα ὁπόσα διὰ τοῦ σώματος
εἰώθασι πάσχειν μᾶλλόν τ' ἐνδείαις συγγίγνονται καὶ ἀποπλη
ρουμένων μείζους ἡδονὰς ἴσχουσιν ἢ τοῦτο οὐ φήσομεν
ἀληθὲς εἶναι: πάνυ μὲν οὖν νῦν ῥηθὲν φαίνεται: τί οὖν; ὀρθῶς
ἂν φαινοίμεθα λέγοντες, ὡς εἴ τις τὰς μεγίστας ἡδονὰς ἰδεῖν
βούλοιτο, οὐκ εἰς ὑγίειαν, ἀλλ' εἰς νόσον ἰόντας δεῖ σκοπεῖν; ὅ
ρα δὲ μή με ἡγῇ διανοούμενον ἐρωτᾶν σε, εἰ πλείω χαίρου
σιν οἱ σφόδρα νοσοῦντες τῶν ὑγιαινόντων· ἀλλ' οἴου μέγεθος
με ζητεῖν ἡδονῆς, καὶ τὸ σφόδρα περὶ τοῦ τοιούτου ποῦ ποτε
γίγνεται ἑκάστοτε· νοῆσαι γὰρ δεῖ φαμέν, ἥντινα φύσιν ἔχει,
καὶ τίνα λέγουσιν οἱ φάσκοντες μηδ' εἶναι τὸ παράπαν αὐτήν:
ἀλλὰ σχεδὸν ἕπομαι τῷ λόγῳ σου: τάχα ὦ Πρώταρχε οὐχ ἧτ
τον δείξεις· ἀποκρινῇ γὰρ ἐν ὕβρει μείζους ἡδονάς· οὐ πλεί
ους λέγω, τῷ σφόδρα δὲ καὶ τῷ μᾶλλον ὑπερεχούσας ὁρᾷς
ἢ ἐν τῷ σώφρονι βίῳ· λέγε δὲ προσέχων τὸν νοῦν: ἀλλ' ἔμαθον
ὃ λέγεις, καὶ πολὺ τὸ διαφέρον ὁρῶ· τοὺς μὲν γὰρ σώφρονας
που, καὶ ὁ παροιμιαζόμενος ἐπίσχει λόγος ἑκάστοτε, ὁ τὸ μη
δὲν ἄγαν παρακελευόμενος ᾧ πείθονται· τὸ δὲ τῶν ἀφρόνων

τε καὶ ὑβριστῶν μέχρι μανίας ἡ σφοδρὰ ἡδονὴ κατέχουσα περι-
βοήτους ἀπεργάζεται: καλῶς· καὶ ἔτι γε εἰ ταῦθ' οὕτως ἔχει, δῆλον
ὡς ἔν τινι πονηρίᾳ ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος, ἀλλ' οὐκ ἐν ἀρετῇ
μέγισται μὲν ἡδοναί· μέγισται δὲ καὶ λῦπαι γίγνονται: πάνυ μὲν
οὖν: οὐκοῦν τούτων τινὰς προθεμένους δεῖ σκοπεῖσθαι τίνα
ποτὲ τρόπον ἐχούσας, ἐλέγομεν αὐτὰς εἶναι μεγίστας: ἀνάγκη:
σκόπει δὴ τὰς τῶν τοιῶνδε νοσημάτων ἡδονάς: τίνα ποτὲ ἔχου-
σι τρόπον: ποίων: τὰς τῶν ἀσχημόνων, ἃς οὓς εἴπομεν δυσχερεῖς
μισοῦσι παντελῶς: ποίας: οἷον τὰς τῆς ψώρας ἰάσεις τῷ τρί-
βειν καὶ ὅσα τοιαῦτα, οὐκ ἄλλης δεόμενα φαρμάξεως: τοῦτο γὰρ
δὴ τὸ πάθος ἡμῖν, ὦ πρὸς θεῶν· τί ποτε φῶμεν ἐγγίγνεσθαι· πό-
τερον ἡδονὴν ἢ λύπην: σύμμικτον· τοῦτό γ' ἄρ' ὦ Σώκρατες ἔοικε
γίγνεσθαί τι κακόν: οὐ μὲν δὴ Φιλήβου γε ἕνεκα παρεθέμην τὸν
λόγον· ἀλλ' ἄνευ τούτων ὦ Πρώταρχε· τῶν ἡδονῶν καὶ τῶν ταύ-
ταις ἑπομένων ἂν μὴ κατοφθῶσι, σχεδὸν οὐκ ἄν ποτε δυναίμε-
θα διακρίνασθαι, τὸ νῦν ζητούμενον: οὐκοῦν ἰτέον ἐπὶ τὰς
τούτων ξυγγενεῖς: τὰς ἐν τῇ μίξει κοινωνούσας λέγεις:
πάνυ μὲν οὖν: εἰσὶ τοίνυν μίξεις· αἱ μὲν κατὰ τὸ σῶμα, ἐν αὐτοῖς
τοῖς σώμασιν· αἱ δ' αὐτῆς τῆς ψυχῆς ἐν τῇ ψυχῇ· τὰς δ' αὖ τῆς ψυ-
χῆς καὶ τοῦ σώματος ἀνευρήσομεν λύπας, ἡδοναῖς μιχθεί-
σας· τοτὲ μὲν ἡδονὰς τὰ ξυναμφότερα· τοτὲ δὲ λύπας ἐπι-
καλουμένας: πῶς: ὁπόταν ἐν τῇ καταστάσει τις, ἢ τῇ δια-
φθορᾷ τἀναντία ἅμα πάθη πάσχῃ· ποτὲ ῥιγῶν· ποτὲ θέ-
ρηται· καὶ θερμαινόμενος ἐνίοτε ψύχηται ζητῶν οἶμαι τὸ μὲν
ἔχειν, τοῦ δὲ ἀπαλλάττεσθαι· τὸ δὴ λεγόμενον πικρῷ γλυκὺ με-
μιγμένον μετὰ δυσαπαλλακτίας παρόν, ἀγανάκτησιν καὶ σύντα-
σιν ἀγρίαν ποιεῖ: καὶ μάλα ἀληθὲς τὸ νῦν λεγόμενον: οὐκοῦν
αἱ τοιαῦται μίξεις· αἱ μὲν ἐξ ἴσων εἰσὶ λυπῶν τε καὶ ἡδονῶν· αἱ
δὲ ἐκ τῶν ἑτέρων πλειόνων: πῶς γὰρ οὔ: λέγε δὴ τὰς μὲν ὅ-
ταν πλείους λῦπαι τῶν ἡδονῶν γίγνωνται, τὰς τῆς ψώρας λεγο-
μένας, νῦν δὴ ταύτας εἶναι καὶ τὰς τῶν γαργαλισμῶν ὁπόταν ἐν-
τὸς τὸ ζέον ᾖ καὶ τὸ φλεγμαῖνον· τῇ τρίψει δὲ καὶ τῇ κνήσει
μὴ ἐφικνῆταί τις· τὸ δ' ἐπιπολῆς μόνον διαχέῃ· τοτὲ φέροντες
εἰς πῦρ αὐτὰ καὶ εἰς τοὐναντίον ἀπορίαις μεταβάλλοντες ἐνίοτε

ἀμηχάνοις ἡδοναῖς· τοτὲ δὲ τοὐναντίον τοῖς ἐντὸς πρὸς τὰ
ἔξω λύπας ἡδοναῖς συγκερασθείσας, εἰς ὁπότερ' ἂν ῥέψῃ,
παρέχομεν τῶι τὰ συγκεκριμένα βίαι διαχεῖν ἢ τὰ διακεκριμένα
συγχεῖν καὶ ὁμοῦ λύπας ἡδοναῖς παρατιθέναι: ἀληθέστατα:
Οὐκοῦν ὁπόταν αὖ πλείων ἡδονὴ κατὰ τὰ τοιαῦτα πάντα συμμιχθῆι,
τὸ μὲν ὑπομεμιγμένον τῆς λύπης γαργαλίζει τε καὶ ἠρέμα ἀ-
γανακτεῖν ποιεῖ· τὸ δ' αὖ τῆς ἡδονῆς πολὺ πλέον ἐγκεχυμέ-
νον συντείνει τε καὶ ἐνίοτε πηδᾶν ποιεῖ· καὶ παντοίας μὲν χρόας,
παντοῖα δὲ σχήματα, παντοῖα δὲ πνεύματα ἀπεργαζό-
μενον, πᾶσαν ἔκπληξιν καὶ βοὰς μετὰ ἀφροσύνης ἀπεργάζε-
ται: μάλα γε: καὶ λέγειν γε ὦ ἑταῖρε, αὐτόν τε περὶ ἑαυτοῦ ποιεῖ
καὶ περὶ ἄλλου, ὡς ταύταις ταῖς ἡδοναῖς τερπόμενος οἷον ἀπο-
θνήσκει· καὶ ταύτας γε δὴ παντάπασιν ἀεὶ μεταδιώκει τοσούτωι
μᾶλλον, ὅσωι ἀκολαστότερός τε καὶ ἀφρονέστερος ὢν τυγχάνηι·
καὶ καλεῖ δὴ μεγίστας ταύτας· καὶ τὸν ἐν ταύταις, ὅτι μάλιστ' ἀεὶ
ζῶντα εὐδαιμονέστατον καταριθμεῖται: πάντα ὦ Σώκρατες
τὰ συμβαίνοντα, πρὸς τῶν πολλῶν ἀνθρώπων εἰς δόξαν διε-
πέρανας: περί γε τῶν ἡδονῶν ὦ Πρώταρχε τῶν ἐν τοῖς κοι-
νοῖς παθήμασιν αὐτοῦ τοῦ σώματος τῶν ἐπιπολῆς τε καὶ ἐντὸς
κερασθέντων· περὶ δὲ τῶν ἐν ψυχῆι σώματι τἀναντία ξυμβάλλε-
ται· λύπην τε ἅμα πρὸς ἡδονὴν καὶ ἡδονὴν πρὸς λύπην· ὥστ' εἰς
μίαν ἀμφότερα κρᾶσιν ἰέναι· ταῦτ' ἔμπροσθεν μὲν διήλθομεν ὡς
ὁπόταν αὖ κενῶται, πληρώσεως ἐπιθυμεῖ· καὶ ἐλπίζων μὲν
χαίρει· κενούμενος δὲ ἀλγεῖ· ταῦτα δὴ τότε μὲν οὐκ ἐμαρτυρά-
μεθα· νῦν δὲ λέγομεν ὡς ψυχῆς πρὸς σῶμα διαφερομένης
ἐν πᾶσι τούτοις, πλήθει ἀμηχάνοις οὖσι· μῖξις μία λύπης τε
καὶ ἡδονῆς συμπίπτει γενομένη: κινδυνεύεις ὀρθότατα λέγειν:
Ἔτι τοίνυν ἡμῖν τῶν μίξεων λύπης τε καὶ ἡδονῆς λοιπὴ μία: ποία
φῄς: ἣν αὐτὴν τὴν ψυχὴν αὑτῆι πολλάκις λαμβάνειν σύγκρα-
σιν ἔφαμεν: πῶς οὖν δὴ τοῦτ' αὐτὸ λέγομεν· ὀργὴν καὶ φόβον
καὶ πόθον καὶ θρῆνον καὶ ἔρωτα καὶ ζῆλον καὶ φθόνον καὶ ὅ-
σα τοιαῦτα ἆρ' οὐκ αὐτῆς τῆς ψυχῆς τίθεσαι ταύτας λύπας
τινάς; ἔγωγε: οὐκοῦν αὐτὰς ἡδονῶν μεστὰς εὑρήσομεν ἀ-
μηχάνων ἢ δεόμεθα ὑπομιμνήσκεσθαι τὸ ὅστ' ἐφέηκε τοῖς

θυμοῖς καὶ ταῖς ὀργαῖς, τὸν πολύφρονά περ χαλεπῆναι· ὅς τε πολὺ
γλυκίων μέλιτος καταλειβομένοιο· καὶ τὰς ἐν τοῖς θρήνοις καὶ
πόθοις ἡδονὰς, ἐν λύπαις οὔσας ἀναμεμιγμένας: οὐκ ἄλλως οὔ-
τω ταῦτά γε· καὶ οὐκ ἄλλως ἂν ξυμβαίνοι γιγνόμενα: καὶ μὴν καὶ
τάς γε τραγικὰς θεωρήσεις, ὅταν ἅμα χαίροντες κλάωσι μέ-
μνησαι: τί δ' οὔ: τὴν δ' ἐν ταῖς κωμῳδίαις διάθεσιν ἡμῶν τῆς ψυ-
χῆς· ἆρ' οἶσθ' ὡς ἔστι κἀν τούτοις μῖξις λύπης καὶ ἡδονῆς; οὐ
πάνυ κατανοῶ: παντάπασι γὰρ οὐ ῥᾴδιον ὦ πρώταρχε ἐν τοῦ-
τῳ ξυννοεῖν τὸ τοιοῦτον ἑκάστοτε πάθος: οὔκουν ὡς γ' ἔοικεν
ἐμοί: λάβωμέν γε μὴν αὐτὸ τοσούτῳ μᾶλλον ὅσῳ σκοτεινότερόν
ἐστιν, ἵνα καὶ ἐν ἄλλοις ῥᾷον καταμαθεῖν τις οἷός τ' ᾖ μῖξιν λύπης
καὶ ἡδονῆς: λέγοις ἄν: τό τοι νῦν δὴ ῥηθὲν ὄνομα φθόνου, πότε-
ρα λύπην τινὰ ψυχῆς θήσεις ἢ πῶς: οὕτως: ἀλλὰ μὴν ὁ φθο-
νῶν γε ἐπὶ κακοῖς τοῖς τῶν πέλας ἡδόμενος ἀναφανήσεται:
σφόδρα γε: κακὸν μὴν ἄγνοια, καὶ ἣν δὴ λέγομεν ἀβελτέραν ἕξιν:
τί μήν: ἐκ δὴ τούτων ἴδε τὸ γελοῖον ἥντινα φύσιν ἔχει: λέγε μό-
νον: ἔστιν δὴ πονηρία μέν τις τὸ κεφάλαιον, ἕξεώς τινος ἐπίκλην
λεγομένη· τῆς δ' αὖ πάσης πονηρίας ἐστὶ τοὐναντίον πάθος
ἔχον ἢ τὸ λεγόμενον ὑπὸ τῶν ἐν δελφοῖς γραμμάτων τὸ γνῶθι
σαυτὸν λέγεις ὦ σώκρατες: ἔγωγε: τοὐναντίον μὴν ἐκείνῳ
δῆλον ὅτι τὸ μηδαμῇ γιγνώσκειν αὐτὸν λεγόμενον ὑπὸ τοῦ
γράμματος ἂν εἴη: τί μήν ὦ πρώταρχε. πειρῶ δὲ αὐτὸ τοῦτο
τριχῇ τέμνειν: πῇ φῄς; οὐ γὰρ μὴ δυνατὸς ὦ: λέγεις δὴ δεῖν
ἐμὲ τοῦτο διελέσθαι τὰ νῦν: λέγω καὶ δέομαί γε πρὸς τῷ λέγειν:
ἆρ' οὖν οὐ τῶν ἀγνοούντων αὐτοὺς κατὰ τρία ἀνάγκη τοῦτο τὸ πά-
θος πάσχειν ἕκαστον: πῶς: πρῶτον μὲν κατὰ χρήματα, δοξά-
ζειν εἶναι πλουσιώτερον ἢ κατὰ τὴν αὐτῶν οὐσίαν: πολλοὶ
γοῦν εἰσὶν τὸ τοιοῦτον πάθος ἔχοντες: πλείους δέ γε οἳ μεί-
ζους καὶ καλλίους αὐτοὺς δοξάζουσι καὶ πάνθ' ὅσα κατὰ τὸ
σῶμα εἶναι διαφερόντως τῆς οὔσης αὐτοῖς ἀληθείας: πάνυ γε:
πολὺ δὲ πλεῖστοί γε οἶμαι περὶ τὸ τρίτον εἶδος τοῦτο ἐν ταῖς ψυ-
χαῖς διημαρτήκασιν, ἀρετῇ δοξάζοντες βελτίους ἑαυτοὺς
οὐκ ὄντες: σφόδρα μὲν οὖν: τῶν ἀρετῶν δέ, ἆρ' οὐ σοφίας πέρι
τὸ πλῆθος πάντως ἀντεχόμενον μεστὸν ἐρίδων καὶ δοξοσοφί-

ἐστὶ ψευδοῦς; πῶς δ' οὔ: καὶ μὴν μὲν δὴ πᾶν ἄν τις τὸ τοιοῦτον εἰ-
πὼν, ὀρθῶς ἂν εἴποι πάθος; σφόδρα γε: τοῦτο τοίνυν ἔτι δι-
αιρετέον ὦ πρώταρχε δίχα, εἰ μέλλομεν τὸν παιδικὸν ἰδόντες φθό-
νον ἄτοπον ἡδονῆς καὶ λύπης ὄψεσθαι μῖξιν: πῶς οὖν τέμνο-
μεν δίχα λέγεις: πάντες ὁπόσοι ταύτην τὴν ψευδῆ δόξαν
περὶ ἑαυτῶν ἀνοήτως δοξάζουσι, καθάπερ ἁπάντων ἀνθρώ-
πων, καὶ τούτων ἀναγκαιότατον ἕπεσθαι· τοῖς μὲν ῥώμην αὐτῶν
καὶ δύναμιν· τοῖς δὲ οἶμαι τοὐναντίον: ἀνάγκη: ταύτῃ τοίνυν
δίελε· καὶ ὅσοι μὲν αὐτῶν εἰσὶ μετ' ἀσθενείας τοιοῦτοι, καὶ ἀδύνα-
τοι καταγελώμενοι τιμωρεῖσθαι, γελοίους τούτους φάσκων
εἶναι τἀληθῆ φθέγξει· τοὺς δὲ δυνατοὺς τιμωρεῖσθαι φοβε-
ροὺς καὶ ἰσχυροὺς καὶ ἐχθροὺς προσαγορεύων ὀρθότατον
τούτων σαυτῷ λόγον ἀποδώσεις· ἄγνοια γὰρ ἡ μὲν τῶν ἰσχυ-
ρῶν ἐχθρά τε καὶ αἰσχρά· βλαβερὰ γὰρ καὶ τοῖς πέλας αὐτή τε
καὶ ὅσαι εἰκόνες αὐτῆς εἰσίν· ἡ δ' ἀσθενὴς ἡμῖν τὴν τῶν γελοί-
ων εἴληχε τάξιν τε καὶ φύσιν: ὀρθότατα λέγεις: ἀλλὰ γὰρ ἡ
τῶν ἡδονῶν καὶ λυπῶν μῖξις ἐν τούτοις οὔπω μοι καταφανής:
τὴν τοίνυν τοῦ φθόνου λαβὲ δύναμιν πρῶτον: λέγε μόνον: λύ-
πη τις ἄδικός ἐστί που καὶ ἡδονή; τοῦτο μὲν ἀνάγκη: οὐκοῦν
ἐπὶ μὲν τοῖς τῶν ἐχθρῶν κακοῖς, οὔτ' ἄδικον, οὔτε φθονερόν ἐστι
τὸ χαίρειν: τί μήν: τὰ δέ γε τῶν φίλων ὁρῶντας ἔστιν ὅτε κα-
κὰ μὴ λυπεῖσθαι, χαίρειν δὲ ἆρα οὐκ ἄδικόν ἐστι: πῶς δ' οὔ:
οὐκοῦν τὴν ἄγνοιαν εἴπομεν ὅτι κακὸν πᾶσιν: ὀρθῶς: τὴν οὖν
τῶν φίλων δοξοσοφίαν καὶ δοξοκαλίαν καὶ ὅσα νῦν δὴ διήλθομεν,
ἐν τρισὶ λέγοντες εἴδεσι γίγνεσθαι, γελοῖα μὲν ὁπόσα ἀσθενῆ·
μισητὰ δὲ ὁπόσα ἐρρωμένα· ἢ μὴ φῶμεν ὅπερ εἶπον ἄρτι, τὴν
τῶν φίλων ἕξιν ταύτην ὅταν ἔχῃ τις τὴν ἀβλαβῆ τοῖς ἄλλοις
γελοίαν εἶναι: πάνυ γε: κακὸν δὲ οὐχ ὁμολογοῦμεν αὐτὴν ἄ-
γνοιαν οὖσαν εἶναι: σφόδρα γε: χαίρομεν δὲ ἢ λυπούμεθα, ὅταν
ἐπ' αὐτῇ γελῶμεν: δῆλον ὅτι χαίρομεν: ἡδονὴν δὲ ἐπὶ τοῖς τῶν φί-
λων κακοῖς, οὐ φθόνον ἔφαμεν εἶναι τὸν τοῦτ' ἀπεργαζόμενον:
ἀνάγκη: γελῶντας ἄρα ἡμᾶς ἐπὶ τοῖς τῶν φίλων γελοίοις φη-
σὶν ὁ λόγος, κεραννύντας ἡδονὴν αὖ φθόνῳ, λύπῃ τὴν ἡδονὴν
συγκεραννύναι· τὸν γὰρ φθόνον ὡμολογῆσθαι λύπην ψυχῆς

κεραννύναι· τὸ δὲ γελᾶν ἡδονὴν ἅμα· γίγνεσθαι δὲ τοῦτο ἐν τού-
τοις τοῖς χρόνοις: ἀληθῆ: μηνύει δὴ νῦν ὁ λόγος ἡμῖν ἐν θρή-
νοις τε καὶ ἐν τραγῳδίαις· μὴ τοῖς δράμασι μόνον, ἀλλὰ τῇ τοῦ βίου
ξυμπάσῃ τραγῳδίᾳ καὶ κωμῳδίᾳ· λύπας ἡδοναῖς ἅμα κε-
ράννυσθαι καὶ ἐν ἄλλοις δὴ μυρίοις: ἀδύνατον μὴ ὁμολογεῖν ταῦτα
ὦ Σώκρατες· εἰ καί τις φιλονεικοῖ πάνυ πρὸς τἀναντία: ὀργὴν μὴν
καὶ πόθον καὶ θρῆνον καὶ φόβον καὶ ἔρωτα καὶ ζῆλον καὶ φθόνον
προυθέμεθα, καὶ ὁπόσα τοιαῦτα, ἐν οἷς φαμὲν εὑρήσειν μιγνύμε-
να, τὰ νῦν πολλάκις λεγόμενα· ἦ γάρ: ναί: μανθάνομεν οὖν ὅτι
θρήνου πέρι, καὶ φθόνου καὶ ὀργῆς πάντα ἐστὶ τὰ νῦν δὴ διαπεραν-
θέντα; πῶς γὰρ οὐ μανθάνομεν: οὐκοῦν πολλὰ ἔτι τὰ λοιπά; καὶ πάνυ γε:
διὰ δὴ τί μάλιστ' οἴει με δεῖξαί σοι τὴν ἐν τῇ κωμῳδίᾳ
μῖξιν· ἆρ' οὐ πίστεως χάριν, ὅτι τήν γε ἐν τοῖς φόβοις, καὶ ἔρωσι,
καὶ τοῖς ἄλλοις ῥᾴδιον κρᾶσιν ἐπιδεῖξαι· λαβόντα δὲ τοῦτο πα-
ρὰ σαυτῷ ἀφεῖναί με μηκέτ' ἐπ' ἐκεῖνα ἰόντα, δεῖν μηκύνειν τοὺς λό-
γους· ἀλλ' ἁπλῶς λαβεῖν τοῦτο ὅτι καὶ σῶμα ἄνευ ψυχῆς, καὶ ψυχὴ ἄ-
νευ σώματος· καὶ κοινῇ μετ' ἀλλήλων ἐν τοῖς παθήμασι μεστά ἐστι συγ-
κεκραμένης ἡδονῆς λύπαις· νῦν οὖν λέγε πότερα ἀφίης με,
ἢ μέσας ποιήσεις νύκτας: εἰπόντα δὲ σμικρὰ οἶμαί σου τεύξε-
σθαι μεθεῖναί με; τούτων γὰρ ἁπάντων αὔριον ἐθελήσω σοι λόγον
δοῦναι· τὰ νῦν δὲ ἐπὶ τὰ λοιπὰ βούλομαι στέλλεσθαι πρὸς τὴν κρί-
σιν, ἣν Φίληβος ἐπιτάττει: καλῶς εἶπες: ὦ Σώκρατες· ἀλλ' ὅσα
λοιπὰ ἡμῖν διέξελθε ὅπῃ σοι φίλον· κατὰ φύσιν τοίνυν μετὰ τὰς
μιχθείσας ἡδονὰς ὑπὸ δή τινος ἀνάγκης· ἐπὶ τὰς ἀμίκτους
πορευοίμεθ' ἂν ἐν τῷ μέρει: κάλλιστ' εἶπες: ἐγὼ δὴ πειράσομαι
μεταβαλὼν σημαίνειν ἡμῖν αὐτάς· τοῖς γὰρ φάσκουσι λυπῶν εἶναι
παῦλαν πάσας τὰς ἡδονάς· οὐ πάνυ πείθομαι· ἀλλ' ὅπερ
εἶπον· μάρτυσι καταχρῶμαι πρὸς τὸ ἐνίας ἡδονὰς εἶναι δοκού-
σας· οὔσας δ' οὐδαμῶς· καὶ μεγάλας ἑτέρας τινὰς ἅμα καὶ
πολλὰς φανταζομένας· εἶναι δ' αὐτὰς συμπεφυρμένας ὁμοῦ
λύπαις τε καὶ ἀναπαύσεσιν ὀδυνῶν τῶν μεγίστων· περί τε σώματος
καὶ ψυχῆς ἀπορίας: ἀληθεῖς δ' αὖ τίνας ὦ Σώκρατες ὑπο-
λαμβάνων ὀρθῶς διανοοῖτ' ἄν: τὰς περί τε τὰ καλὰ λεγόμενα
χρώματα καὶ περὶ τὰ σχήματα καὶ τῶν ὀσμῶν τὰς πλείστας

καὶ τὰς τῶν φθόγγων καὶ ὅσα τὰς ἐνδείας ἀναισθήτους ἔχοντα
καὶ ἀλύπους τὰς πληρώσεις αἰσθητὰς καὶ ἡδείας καθαρὰς λυ
πῶν παραδίδωσιν: πῶς δὴ ταῦτα ὦ σώκρατες αὖ λέγομεν· οὐ πά
νυ μὲν οὖν· οὐκ εὐθὺς δῆλά ἐστιν ἃ λέγω πειρατέον μὴν δηλοῦν.
σχημάτων τε γὰρ κάλλος, οὐχ ὅπερ ἂν ὑπολάβοιεν οἱ πολλοί, πει
ρῶμαι νῦν λέγειν ἢ ζώων ἤ τινων ζωγραφημάτων· ἀλλ' εὐθύ τι
λέγω φησὶν ὁ λόγος καὶ περιφερὲς καὶ ἀπὸ τούτων δή, τά τε τοῖς
τόρνοις γιγνόμενα ἐπίπεδά τε καὶ στερεὰ καὶ τὰ τοῖς κανόσι
καὶ γωνίαις, εἴ μου μανθάνεις. ταῦτα γὰρ οὐκ εἶναι πρός τι καλὰ
λέγω καθάπερ ἄλλα ἀλλ' ἀεὶ καλὰ καθ' αὑτὰ πεφυκέναι· καί τινας
ἡδονὰς οἰκείας ἔχειν οὐδὲν ταῖς τῶν κνήσεων προσφερεῖς·
καὶ χρώματα δὴ τοῦτον τὸν τύπον ἔχοντα καλὰ καὶ ἡδονάς· ἀλλ' ἆ
ρα μανθάνομεν ἢ πῶς: πειρῶμαι μὲν ὦ σώκρατες· πειράθητι δὲ
καὶ σὺ σαφέστερον ἔτι λέγειν: λέγω δὴ τὰς τῶν φθόγγων τὰς λείας
καὶ λαμπράς, τὰς ἕν τι καθαρὸν ἱείσας μέλος· οὐ πρὸς ἕτε
ρον ἀλλ' αὐτὰς καθ' αὑτὰς εἶναι καὶ τούτων ξυμφύτους ἡδονὰς
ἑπομένας: ἔστι γὰρ οὖν καὶ τοῦτο: τὸ δὲ περὶ τὰς ὀσμὰς ἧττον
μὲν τούτων θεῖον γένος ἡδονῶν· τὸ δὲ μὴ συμμεμίχθαι ἐν αὐταῖς
ἀναγκαίους λύπας, καὶ ὅπῃ τοῦτο καὶ ἐν ὅτῳ τυγχάνει γεγονὸς
ἡμῖν, τοῦτ' ἐκείνοις τίθημι ἀντίστροφον ἅπαν· ἀλλ' εἰ κατανοεῖς
ταῦτα εἴδη δύο λεγομένων ἡδονῶν: κατανοῶ: ἔτι δὴ τοίνυν τού
τοις προσθῶμεν τὰς περὶ τὰ μαθήματα ἡδονάς, εἰ ἄρα δοκοῦ
σιν ἡμῖν αὗται πείνας μὲν μὴ ἔχειν τοῦ μανθάνειν μηδὲ διὰ μαθη
μάτων πείνην ἀλγηδόνας ἐξ ἀρχῆς γιγνομένας: ἀλλ' οὕτω
ξυνδοκεῖ: τί δέ· μαθημάτων πληρωθεῖσιν ἐὰν ὕστερον ἀποβο
λαὶ διὰ τῆς λήθης γίγνωνται, καθορᾷς τινας ἐν αὐταῖς
ἀλγηδόνας: οὔ τι φύσει γε ἀλλ' ἔν τισι λογισμοῖς τοῦ παθήματος·
ὅταν τις στερηθεὶς λυπηθῇ διὰ τὴν χρείαν: καὶ μὴν ὦ μακά
ριε νῦν γε ἡμεῖς αὐτὰ τὰ τῆς φύσεως μόνον παθήματα χωρὶς
τοῦ λογισμοῦ διαπεραινόμεθα: ἀληθῆ τοίνυν λέγεις ὅτι χωρὶς
λύπης ἡμῖν λήθη γίγνεται ἑκάστοτε ἐν τοῖς μαθήμασιν: ταύτας
τοίνυν τὰς τῶν μαθημάτων ἡδονὰς ἀμίκτους τε εἶναι λύπαις ῥη
τέον· καὶ οὐδαμῶς τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ τῶν σφόδρα
ὀλίγων: πῶς γὰρ οὐ ῥητέον: οὐκοῦν ὅτε μετρίως ἤδη διακε

κριμένας χωρίς, τὰς καθαρὰς ἡδονάς· καὶ τὰς σχεδὸν ἀκαθάρ-
τους, ὀρθῶς λεχθείσας, προσθῶμεν τῷ λόγῳ ταῖς μὲν σφοδραῖς
ἡδοναῖς ἀμετρίαν· ταῖς δὲ μὴ τοὐναντίον ἐμμετρίαν· καὶ τὸ μέγα καὶ
τὸ σφοδρὸν αὖ καὶ πολλάκις καὶ ὀλιγάκις γιγνομένας τοιαύτας·
τῆς τοῦ ἀπείρου γε ἐκείνου καὶ ἧττον καὶ μᾶλλον διά τε σώματος
καὶ ψυχῆς φερομένου προσθῶμεν αὐτὰς εἶναι γένους· τὰς δὲ
τῶν ἐμμέτρων: ὀρθότατα λέγεις ὦ σώκρατες: ἔτι τοίνυν πρὸς
τούτοις, μετὰ ταῦτα τόδε αὐτῶν διαθεατέον: τὸ ποῖον: τί ποτε χρὴ
φάναι πρὸς ἀλήθειαν εἶναι· τὸ καθαρόν τε καὶ εἰλικρινὲς ἢ τὸ σφό-
δρα τε, καὶ τὸ πολὺ καὶ τὸ μέγα καὶ τὸ ἱκανόν: τί ποτ' ἄρα ὦ σώκρα-
τες ἐρωτᾷς βουλόμενος: μηδὲν ὦ πρώταρχε ἐπιλείπειν ἐλέγ-
χων ἡδονῆς τε καὶ ἐπιστήμης, εἰ τὸ μὲν ἄρ' αὐτῶν ἑκατέρου καθαρόν
ἐστι· τὸ δ' οὐ καθαρόν· ἵνα καθαρὸν ἑκάτερον ἰὸν εἰς τὴν κρίσιν ἐμοί,
καὶ σοί, καὶ συνάπασι τοῖσδε ῥᾴω παρέχῃ τὴν κρίσιν: ὀρθότατα:
ἴθι δὴ περὶ πάντων ὅσα καθαρὰ γένη λέγομεν οὑτωσὶ διανοηθῶ-
μεν· προελόμενοι πρῶτον αὐτῶν ἕν τι σκοπῶμεν: τί οὖν προε-
λώμεθα: τὸ λευκὸν ἐν τοῖς πρῶτον εἰ βούλει θεασώμεθα γένος:
πάνυ μὲν οὖν: πῶς οὖν ἂν λευκοῦ καὶ τίς καθαρότης ἡμῖν εἴη·
πότερα τὸ μέγιστόν τε καὶ πλεῖστον ἢ τὸ ἀκρατέστατον, ἐν ᾧ χρώμα-
τος μηδεμία μοῖρα ἄλλη μηδενὸς ἐνείη: δῆλον ὅτι τὸ μάλιστ'
εἰλικρινὲς ὄν: ὀρθῶς: ἆρ' οὖν οὐ τοῦτο ἀληθέστατον ὦ πρώταρχε
καὶ ἅμα δὴ κάλλιστον τῶν λευκῶν πάντων θήσομεν· ἀλλ' οὐ τὸ πλεῖστον
οὐδὲ τὸ μέγιστον; ὀρθότατά γε: σμικρὸν ἄρα καθαρὸν λευκὸν μεμι-
γμένου πολλοῦ λευκοῦ λευκότερον ἅμα καὶ κάλλιον καὶ ἀληθέστε-
ρον ἐὰν φῶμεν γίγνεσθαι, παντάπασιν ἐροῦμεν ὀρθῶς: ὀρθό-
τατα μὲν οὖν: τί οὖν; οὐ δήπου πολλῶν δεησόμεθα παραδειγμά-
των τοιούτων ἐπὶ τὸν τῆς ἡδονῆς πέρι λόγον· ἀλλ' ἀρκεῖ νοεῖν ἡμῖν
αὐτόθεν ὡς ἄρα καὶ σύμπασα ἡδονὴ σμικρὰ μεγάλης καὶ ὀλίγη
πολλῆς καθαρὰ λύπης ἡδίων καὶ ἀληθεστέρα καὶ καλλίων γίγνοιτ'
ἄν: σφόδρα μὲν οὖν καὶ τό γε παράδειγμα ἱκανόν: τί δαὶ τὸ τοιόν-
δε· ἆρα περὶ ἡδονῆς οὐκ ἀκηκόαμεν ὡς ἀεὶ γένεσίς ἐστιν· οὐσία
δὲ οὐκ ἔστι τὸ παράπαν ἡδονῆς; κομψοὶ γὰρ δή τινες αὖ τοῦτον τὸν
λόγον ἐπιχειροῦσι μηνύειν ἡμῖν· οἷς δεῖ χάριν ἔχειν: τί δή: δια-
περανοῦμαί σοι τοῦτο ἐπανερωτῶν ὦ πρώταρχε φίλε: λέγε

καὶ ἕτερον ἀεὶ μόνον: ἔστον δή τινε δύο· τὸ μὲν αὐτὸ καθ᾽ αὑτό· τὸ δ᾽ ἀεὶ
ἐφιέμενον ἄλλου: πῶς ταῦτα καὶ τίνε λέγεις: τὸ μὲν σεμνότατον ἀεὶ
πεφυκός· τὸ δ᾽ ἐλλιπὲς ἐκείνου: λέγ᾽ ἔτι σαφέστερον: παιδικά
που καλὰ καὶ ἀγαθὰ τεθεωρήκαμεν ἅμα καὶ ἐραστὰς ἀνδρείους
αὐτῶν; σφόδρα γε: τούτοις τοίνυν ἐοικότα δυοῖν οὖσι δύο ἄλλα
ζήτει κατὰ πάνθ᾽ ὅσα λέγομεν εἶναι, τὸ τρίτον ἑτέρῳ: λέγε σαφέ
στερον ὦ σώκρατες, ὅ τι λέγεις: οὐδέν τι ποικίλον ὦ πρώταρχε·
ἀλλ᾽ ὁ λόγος ἐρεσχηλεῖ νῶϊν· λέγει δ᾽ ὅτι τὸ μὲν ἕνεκά του τῶν ὄν
των ἐστ᾽ ἀεί· τὸ δ᾽ οὗ χάριν ἑκάστοτε τὸ τινὸς ἕνεκα γιγνόμενον ἀεὶ
γίγνεται: μόγις ἔμαθον διὰ τὸ πολλάκις λεχθῆναι: τάχα δ᾽ ἴ
σως ὦ παῖ μᾶλλον μαθησόμεθα προελθόντος τοῦ λόγου: τί γὰρ
οὔ: δύο δὴ τάδ᾽ ἕτερα λάβωμεν: ποῖα: ἓν μέν τι γένεσιν πάντων·
τὴν δὲ οὐσίαν ἕτερον ἕν: δύο ἀποδέχομαί σου ταῦτα· οὐσίαν καὶ
γένεσιν: ὀρθότατα: πότερον οὖν τούτων ἕνεκα, πότερον τὴν
γένεσιν οὐσίας ἕνεκα φῶμεν· ἢ τὴν οὐσίαν εἶναι γενέσεως ἕνε
κα τοῦτο ὃ προσαγορεύεται οὐσία: εἰ γενέσεως ἕνεκα τοῦτ᾽ ἐστὶν
ὅπερ ἐστὶ νῦν πυνθάνῃ; φαίνομαι: πρὸς θεῶν ἆρ᾽ ἂν ἐπανέροι
τό με τοιόνδε τι λέγων· ὦ πρώταρχέ μοι, πότερα πλοίων ναυπη
γίαν ἕνεκα φῂς γίγνεσθαι μᾶλλον· ἢ πλοῖα ἕνεκα ναυπηγίας;
καὶ πάνθ᾽ ὁπόσα τοιαῦτ᾽ ἐστίν: λέγω τοῦτ᾽ αὐτὸ ὦ πρώταρχε: τί
οὖν οὐκ αὐτὸς ἀπεκρίνω σαυτῷ ὦ σώκρατες: οὐδὲν ὅ τι οὔ· σὺ μέν
τοι τοῦ λόγου συμμέτεχε: πάνυ μὲν οὖν: φημὶ δὴ γενέσεως ἕνε
κα φάρμακά τε καὶ πάντα ὄργανα, καὶ πᾶσαν ὕλην παρατίθε
σθαι πᾶσιν· ἑκάστην δὲ γένεσιν ἄλλην ἄλλης οὐσίας τινὸς ἑκά
στης ἕνεκα γίγνεσθαι ξύμπασαν: σαφέστατα μὲν οὖν: οὐκοῦν ἡ
δονή γε εἴπερ γένεσίς ἐστιν ἕνεκά τινος οὐσίας ἐξ ἀνάγκης γί
γνοιτ᾽ ἄν: τί μήν· τό γε μὴν οὗ ἕνεκα τὸ ἕνεκά του γιγνόμενον
ἀεὶ γίγνοιτ᾽ ἂν ἐν τῇ τοῦ ἀγαθοῦ μοίρᾳ ἐκεῖνό ἐστιν· τὸ δὲ τινὸς
ἕνεκα γιγνόμενον εἰς ἄλλην ὦ ἄριστε μοῖραν θετέον: ἀναγκαιό
τατον: ἆρ᾽ οὖν ἡδονή γε εἴπερ γένεσίς ἐστιν, εἰς ἄλλην ἢ τὴν τοῦ
ἀγαθοῦ μοῖραν αὐτὴν τιθέντες ὀρθῶς θήσομεν: ὀρθότατα
μὲν οὖν: οὐκοῦν ὅπερ ἀρχόμενος εἶπον τούτου τοῦ λόγου· τῷ
μηνύσαντι τῆς ἡδονῆς πέρι τὸ γένεσιν μὲν οὐσίαν δὲ μηδ᾽ ἡντι
νοῦν αὐτῆς εἶναι χάριν ἔχειν δεῖ· δῆλον γὰρ ὅτι οὗτος τῶν φασκόν

τῶν ἡδονὴν ἀγαθὸν εἶναι καταγελᾶν: σφόδρα γε: καὶ μὴν αὐτὸς
οὗτος, ἑκάστοτε καὶ τῶν ἐν ταῖς γενέσεσιν ἀποτελουμένων καταγε-
λάσεται: πῶς δὴ καὶ ποίων λέγεις: τῶν ὅσοι ἐξιώμενοι, τὴν πείνην
ἢ δίψαν ἤ τι τῶν τοιούτων, ὅσα γένεσις ἐξιᾶται, χαίρουσι διὰ τὴν
γένεσιν ἅτε ἡδονῆς οὔσης αὐτῆς, καί φασι ζῆν οὐκ ἂν δέξασθαι
μὴ διψῶντες καὶ πεινῶντες καὶ τἆλλα ἅ τις ἂν εἴποι πάντα τὰ ἑπό-
μενα τοῖς τοιούτοις παθήμασι μὴ πάσχοντες: ἐοίκασι γοῦν: οὐ-
κοῦν τῷ γίγνεσθαί γε τοὐναντίον ἅπαντες τὸ φθείρεσθαι φαῖμεν ἄν: ἀ-
ναγκαῖον: τὴν δὴ φθορὰν καὶ γένεσιν αἱροῖτ' ἄν τις τοῦθ' αἱρού-
μενος· ἀλλ' οὐ τὸν τρίτον ἐκεῖνον βίον τὸν ἐν ᾧ μήτε χαίρειν μήτε λυ-
πεῖσθαι φρονεῖν δ' ἦν δυνατὸν ὡς οἷόν τε καθαρώτατα: πολλή
τις ὡς ἔοικεν ὦ σώκρατες ἀλογία συμβαίνει γίγνεσθαι, ἐάν τις
τὴν ἡδονὴν ὡς ἀγαθὸν ἡμῖν τιθῆται: πολλή ἐπεὶ καὶ τῇδε ἔτι
λέγωμεν τῇ: πῶς οὐκ ἄλογόν ἐστι μηδὲν ἀγαθὸν εἶναι μηδὲ κα-
λὸν μήτε ἐν σώμασι μήτε ἐν πολλοῖς ἄλλοις πλὴν ἐν ψυχῇ καὶ ἐν
ταῦθα ἡδονὴν μόνον· ἀνδρίαν δὲ ἢ σωφροσύνην ἢ νοῦν ἤ τι τῶν
ἄλλων ὅσα ἀγαθὰ εἴληχε ψυχὴ μηδὲν τοιοῦτον εἶναι· πρὸς τούτοις
δὲ ἔτι τὸν μὴ χαίροντα ἀλγοῦντα δὲ ἀναγκάζεσθαι φάναι κακὸν
εἶναι τότε ὅταν ἀλγῇ κἂν ᾖ ἄριστος πάντων· καὶ τὸν χαίροντα
αὖ ὅσῳ μᾶλλον χαίρει τότε ὅταν χαίρῃ, τοσούτῳ διαφέρειν πρὸς
ἀρετήν: πάντ' ἐστὶ ταῦτα ὦ σώκρατες, ὡς δυνατὸν ἀλογώτατα:
μὴ τοίνυν ἡδονῆς μὲν πάντως ἐξέτασιν πᾶσαν ἐπιχειρῶμεν ποιή-
σασθαι· νοῦ δὲ καὶ ἐπιστήμης οἷον φειδόμενοι σφόδρα φανῶμεν·
γενναίως δὲ εἴ πή τι σαθρὸν ἔχει πᾶν περικρούωμεν ὡς ὅτι
καθαρώτατόν ἐστ' αὐτῶν φύσει, τοῦτο κατιδόντες εἰς τὴν κρίσιν χρώ-
μεθα τὴν κοινὴν τοῖς τε τούτου καὶ τοῖς τῆς ἡδονῆς μέρεσι τοῖς ἀληθεσ-
τάτοις: ὀρθῶς: οὐκοῦν ἡμῖν τὸ μὲν οἶμαι δημιουργικόν ἐστι τῆς
περὶ τὰ μαθήματα ἐπιστήμης· τὸ δὲ περὶ παιδείαν καὶ τροφήν. ἢ
πῶς: οὕτως: ἐν δὴ ταῖς χειροτεχνικαῖς διανοηθῶμεν πρῶτον·
εἰ τὸ μὲν ἐπιστήμης αὐτῶν μᾶλλον ἐχόμενον τὸ δ' ἧττον ἔνι· καὶ δεῖ
τὰ μὲν ὡς καθαρώτατα νομίζειν, τὰ δ' ὡς ἀκαθαρτότερα: οὐκοῦν
χρή: τὰς ἀρχικὰς τοίνυν διαληπτέον ἑκάστων αὐτῶν χωρίς:
ποίας καὶ πῶς: οἷον πασῶν που τεχνῶν ἄν τις ἀριθμητικὴν
χωρίζῃ καὶ μετρητικὴν καὶ στατικὴν ὡς ἔπος εἰπεῖν φαῦλον

ταλειπόμενον ἑκάστης ἂν γίγνοιτο: φαῦλον μὲν δή: τὸ γοῦν
μετὰ ταῦτα εἰκάζειν λείποιτ' ἂν καὶ τὰς αἰσθήσεις καταμελετᾶν ἐμπει-
ρίαι καί τινι τριβῆι ταῖς τῆς στοχαστικῆς προσχρωμένους δυνά-
μεσιν· ἃς πολλοὶ τέχνας ἐπονομάζουσι, μελέτηι καὶ πόνωι τὴν
ῥώμην ἀπειργασμένας: ἀναγκαιότατα λέγεις: οὐκοῦν μεστὴ
μέν που μουσικὴ πρῶτον τὸ σύμφωνον ἁρμόττουσα οὐ μέτρωι
ἀλλὰ μελέτης στοχασμῶι καὶ σύμπασα αὐτῆς αὐλητικὴ τὸ μέτρον
ἑκάστης χορδῆς τῶι στοχάζεσθαι φερομένης θηρεύουσα·
ὥστε πολὺ μεμιγμένον ἔχειν τὸ μὴ σαφὲς σμικρὸν δὲ τὸ βέβαιον:
ἀληθέστατα: καὶ μὴν ἰατρικήν τε καὶ γεωργίαν καὶ κυβερνητικὴν
καὶ στρατηγικὴν ὡσαύτως εὑρήσομεν ἐχούσας: καὶ πάνυ γε:
τεκτονικὴν δέ γε οἶμαι πλείστοις μέτροις τε καὶ ὀργάνοις χρω-
μένην τὰ πολλὴν ἀκρίβειαν αὐτῆι πορίζοντα τεχνικωτέραν
τῶν πολλῶν ἐπιστημῶν παρέχειν: πῆι: κατά τε ναυπηγίαν καὶ
κατ' οἰκοδομίαν καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις τῆς ξυλουργικῆς· κα-
νόνι γὰρ οἶμαι καὶ τόρνωι χρῆται καὶ διαβήτηι καὶ στάθμηι καί τι-
νι προσαγωγίωι κεκομψευμένωι: καὶ πάνυ γε ὦ σώκρατες ὀρ-
θῶς λέγεις: θῶμεν τοίνυν διχῆι τὰς λεγομένας τέχνας·
τὰς μὲν μουσικῆι ξυνεπομένας ἐν τοῖς ἔργοις ἐλάττονος ἀκρι-
βείας μετισχούσας· τὰς δὲ τεκτονικῆι πλείονος: κείσθω: τού-
των δὲ ταύτας ἀκριβεστάτας εἶναι τέχνας ἃς νῦν δὴ πρώτας εἴπο-
μεν: ἀριθμητικὴν φαίνηι μοι λέγειν καὶ ὅσας μετὰ ταύτης τέχνας
ἐφθέγξω νυνδή: πάνυ μὲν οὖν: ἀλλ' ὦ πρώταρχε ἆρ' οὐ διττὰς
αὖ καὶ ταύτας λεκτέον· ἢ πῶς: ποίας δὴ λέγεις: ἀριθμητικὴν
πρῶτον ἆρ' οὐκ ἄλλην μέν τινα τὴν τῶν πολλῶν φατέον· ἄλλην δ' αὖ
τὴν τῶν φιλοσοφούντων: πῆι ποτε διορισάμενος οὖν ἄλλην τὴν
δὲ ἄλλην θείη τις ἂν ἀριθμητικήν: οὐ σμικρὸς ὅρος ὦ πρώταρ-
χε· οἱ μὲν γάρ που μονάδας ἀνίσους καταριθμοῦνται τῶν περὶ
ἀριθμόν· οἷον στρατόπεδα δύο· καὶ βοῦς δύο· καὶ δύο τὰ σμικρό-
τατα ἢ καὶ τὰ πάντων μέγιστα· οἱ δ' οὐκ ἄν ποτε αὐτοῖς συνακολου-
θήσειαν εἰ μὴ μονάδα μονάδος ἑκάστης τῶν μυρίων μηδεμίαν
ἄλλην ἄλλης διαφέρουσάν τις θήσει: καὶ μάλα εὖ λέγεις οὐ σμικρὰν
διαφορὰν τῶν περὶ ἀριθμὸν τευταζόντων ὥστε λόγον ἔχειν δύ' αὐτὰς
εἶναι: τί δέ· λογιστικὴ καὶ μετρητικὴ κατὰ τεκτονικὴν καὶ κατ' ἐμ-

πορικὴν τῆς κατὰ φιλοσοφίαν γεωμετρίας καὶ λογισμῶν καταμελε-
τωμένων· πότερον ὡς μία ἑκατέρα λεκτέον ἢ δύο τιθῶμεν: τῇ πρό-
σθεν ἑπόμενος ἔγωγ᾽ ἂν δύο κατὰ τὴν ἐμὴν ψῆφον τιθείην ἑκατέ-
ραν τούτων: ὀρθῶς: οὗ δ᾽ ἕνεκα ταῦτα προηνεγκάμεθα εἰς τὸ
μέσον· ἆρα ἐννοεῖς: ἴσως ἀλλὰ σὲ ἂν βουλοίμην ἀποφήνασθαι
τὸ νῦν ἐρωτώμενον: δοκεῖ τοίνυν ἔμοιγε οὗτος ὁ λόγος οὐχ ἧτ-
τον ἢ ὅτε λέγειν αὐτὸν ἠρχόμεθα ταῖς ἡδοναῖς ζητῶν ἀντίστρο-
φον ἐνταῦθα προβεβληκέναι σκοπῶν ἆρ᾽ ἐστί τις ἑτέρας ἄλλη κα-
θαρωτέρα ἐπιστήμης ἐπιστήμη καθάπερ ἡδονῆς ἡδονή:
καὶ μάλα σαφὲς τοῦτό γε ὅτι ταῦθ᾽ ἕνεκα τούτων ἐπικεχείρηκεν:
τί οὖν ἆρ᾽ οὐκ ἐν μὲν τοῖς ἔμπροσθεν ἐπ᾽ ἄλλοις ἄλλην τέχνην οὖ-
σαν ἀνευρήκει σαφεστέραν καὶ ἀσαφεστέραν ἄλλην ἄλλης: πάνυ
μὲν οὖν: ἐν τούτοις δὲ ἆρ᾽ οὔ τινα τέχνην ὡς ὁμώνυμον φθεγξά-
μενος εἰς δόξαν καταστήσας ὡς μιᾶς πάλιν ὡς δυοῖν ἐπανε-
ρωτᾶ τούτοιν αὐτοῖν τὸ σαφὲς καὶ τὸ καθαρὸν περὶ ταῦτα πό-
τερον ἡ τῶν φιλοσοφούντων ἢ μὴ φιλοσοφούντων ἀκριβέστερον
ἔχει: καὶ μάλα δοκεῖ μοι τοῦτο διερωτᾶν: τίν᾽ οὖν ὦ πρώταρχε
αὐτῷ δίδομεν ἀπόκρισιν: ὦ σώκρατες εἰς θαυμαστὸν διαφορᾶς
μέγεθος εἰς σαφήνειαν προεληλύθαμεν ἐπιστημῶν: οὐκοῦν
ἀποκρινούμεθα ῥᾷον: τί μήν: καὶ εἰρήσθω γε ὅτι πολὺ μὲν
αὗται τῶν ἄλλων τεχνῶν διαφέρουσι· τούτων δ᾽ αὐτῶν αἱ περὶ τὴν
τῶν ὄντως φιλοσοφούντων ὁρμὴν ἀμήχανον ἀκριβείᾳ τε καὶ ἀ-
ληθείᾳ περὶ μέτρα τε καὶ ἀριθμοὺς διαφέρουσιν: ἔστω ταῦτα κα-
τὰ σέ· καὶ σοὶ δὴ πιστεύοντες θαρροῦντες ἀποκρινόμεθα τοῖς
δεινοῖς περὶ λόγων ὁλκήν: τὸ ποῖον: ὡς εἰσὶ δύο ἀριθμητι-
καὶ καὶ δύο μετρητικαὶ καὶ ταύταις ἄλλαι τοιαῦται συνεπόμεναι συχναὶ
τὴν διδυμότητα ἔχουσαι ταύτην ὀνόματος δὲ ἑνὸς κεκοινω-
μέναι: διδῶμεν τύχῃ ἀγαθῇ τούτοις οὓς φῂς δεινοὺς εἶναι
ταύτην τὴν ἀπόκρισιν ὦ σώκρατες: ταύτας οὖν λέγομεν ἐ-
πιστήμας ἀκριβεῖς μάλιστ᾽ εἶναι: πάνυ μὲν οὖν: ἀλλ᾽ ἡμᾶς ὦ πρώταρ-
χε ἀναίνοιτ᾽ ἂν ἡ τοῦ διαλέγεσθαι δύναμις εἴ τινα πρὸ αὐτῆς ἄλ-
λην κρίναιμεν: τίνα δὲ ταύτην αὖ δεῖ λέγειν: δῆλον ὅτι ἡ πᾶ-
σαν τήν γε νῦν λεγομένην γνοίη· τὴν γὰρ περὶ τὸ ὂν καὶ τὸ ὄν-
τως καὶ τὸ κατὰ ταὐτὸν ἀεὶ πεφυκὸς πάντως ἔγωγε οἶμαι ἡ-

ἡγεῖσθαι ξύμπαντας ὅσοις νοῦ καὶ σμικρὸν προσήρτηται μακρῷ
γὰρ ἀληθεστάτην εἶναι γνῶσιν· σὺ δὲ τί πῶς τοῦτο ὦ πρώταρχε διακρί-
νοις ἄν: ἤκουον μὲν ἔγωγε ὦ σώκρατες ἑκάστοτε γοργίου
πολλάκις ὡς ἡ τοῦ πείθειν πολὺ διαφέροι πασῶν τεχνῶν· πάν-
τα γὰρ ὑφ' αὑτῇ δοῦλα δι' ἑκόντων ἀλλ' οὐ διὰ βίας ποιοῖτο καὶ
μακρῷ ἀρίστη πασῶν εἴη τῶν τεχνῶν· νῦν δ' οὔτε σοὶ οὔτε δὴ
ἐκείνῳ βουλοίμην ἂν ἐναντία τίθεσθαι: τὰ ὅπλα μοι δοκεῖς
κουμηθεὶς σ' ἂν εἰπεῖν αἰσχυνθεὶς ἀπολιπεῖν: ἔστω νῦν ταῦτα ταύ-
τῃ ὅπῃ σοι δοκεῖ: ἆρ' οὖν αἴτιος ἐγὼ τοῦ μὴ καλῶς ὑπολαβεῖν
σε: τὸ ποῖον: οὐκ ὦ φίλε πρώταρχε τοῦτο ἔγωγε ἐζήτουν
πω τίς τέχνη τίς ἐπιστήμη πασῶν διαφέρει τῷ μεγίστη καὶ ἀρί-
στη καὶ πλεῖστα ὠφελοῦσα ἡμᾶς· ἀλλὰ τίς ποτε τὸ σαφὲς καὶ τἀ-
κριβὲς καὶ τὸ ἀληθέστατον ἐπισκοπεῖ κἂν εἰ σμικρὰ καὶ σμικρὰ
ὀνινᾶσα τοῦτ' ἔστιν ὃ νῦν δὴ ζητοῦμεν· ἀλλ' ὅρα οὐδὲ γὰρ ἀπεχθή-
σῃ γοργίᾳ τῇ μὲν ἐκείνου ὑπάρχειν τέχνῃ διδοὺς πρὸς
χρείαν τοῖς ἀνθρώποις κρατεῖν· ᾗ δ' εἶπον ἐγὼ νῦν πραγμα-
τείᾳ καθάπερ τοῦ λευκοῦ πέρι τότε ἔλεγον κἂν εἰ σμικρὸν
καθαρὸν δ' εἴη τοῦ πολλοῦ καὶ μὴ τοιούτου διαφέρειν τούτῳ
γ' αὐτῷ τῷ ἀληθεστάτῳ· καὶ νῦν δὴ σφόδρα διανοηθέντες
καὶ ἱκανῶς διαλογισάμενοι μήτε εἴς τινας ὠφελείας ἐπι-
στημῶν βλέψαντες μήτε τινὰς εὐδοκιμίας· ἀλλ' εἴ τις πέφυκε
τῆς ψυχῆς ἡμῶν δύναμις ἐρᾶν τε τοῦ ἀληθοῦς καὶ πάντα
ἕνεκα τούτου πράττειν· ταύτην εἴπωμεν διερευνησάμενοι
τὸ καθαρὸν νοῦ τε καὶ φρονήσεως εἰ ταύτην μάλιστα ἐκ τῶν
εἰκότων ἐκτῆσθαι φαῖμεν ἂν ἤ τινα ἑτέραν ταύτης κυριωτέ-
ραν ἡμῖν ζητητέον: ἀλλὰ σκοπῶ καὶ χαλεπὸν οἶμαι συγχωρῆ-
σαί τινα ἄλλην ἐπιστήμην ἢ τέχνην τῆς ἀληθείας ἀντέχε-
σθαι μᾶλλον ἢ ταύτην: ἆρ' οὖν ἐννοήσας τὸ τοιόνδε εἴρηκας
ὃ λέγεις νῦν ὡς αἱ πολλαὶ τέχναι καὶ ὅσαι περὶ ταῦτα πεπό-
νηνται· πρῶτον μὲν δόξαις χρῶνται καὶ τὰ περὶ δόξαν ζητοῦσι
συντεταγμένως εἴτε καὶ περὶ φύσεως ἡγεῖταί τις ζητεῖν οἶσθ' ὅ-
τι τὰ περὶ τὸν κόσμον τόνδε ὅπῃ τε γέγονεν καὶ ὅπῃ πάσχει τι
καὶ ὅπῃ ποιεῖ· ταῦτα ζητεῖ διὰ βίου· φαῖμεν ἂν ταῦτα ἢ πῶς:
οὕτως: οὐκοῦν οὐ περὶ τὰ ὄντα ἀεί· περὶ δὲ τὰ γιγνόμενα καὶ

γενησόμενα καὶ γεγονότα ἡμῖν ὁ τοιοῦτος ἀνήρηται τὸν πό-
νον : ἀληθέστατα : τούτων οὖν τι σαφὲς ἂν φαῖμεν τῆι ἀκριβεστά-
τηι ἀληθείαι γίγνεσθαι ὧν μήτε ἔσχεν μηδὲν πώποτε κατὰ ταὐτά.
μήθ' ἕξει μήτε εἰς τὸ νῦν παρὸν ἔχει : καὶ πῶς : περὶ οὖν τὰ μὴ κε-
κτημένα βεβαιότητα μηδ' ἡντινοῦν πῶς ἄν ποτε βέβαιον γίγνοι-
θ' ἡμῖν καὶ ὁτιοῦν : οἶμαι μὲν οὐδαμῶς : οὐδ' ἄρα νοῦς οὐδέ τις
ἐπιστήμη περὶ αὐτά ἐστιν τὸ ἀληθέστατον ἔχουσα : οὔκουν εἰκός
γε : τὸν μὲν δὴ σὲ καὶ ἐμὲ καὶ γοργίαν καὶ φίληβον χρὴ συχνὰ χαί-
ρειν ἐᾶν τόδε δὲ διαμαρτύρασθαι τῶι λόγωι : τὸ ποῖον : ὡς ἢ περὶ
ἐκεῖνα ἔσθ' ἡμῖν τό τε βέβαιον καὶ τὸ καθαρὸν καὶ τὸ ἀληθὲς καὶ ὃ
δὴ λέγομεν εἰλικρινὲς περὶ τὰ ἀεὶ κατὰ τὰ αὐτὰ ὡσαύτως ἀ-
μικτότατα ἔχοντα· ἢ δεύτερος ἐκείνων ὅτι μάλιστά ἐστιν ξυγγε-
νές· τὰ δ' ἄλλα πάντα δεύτερά τε καὶ ὕστερα λεκτέον : ἀληθέστατα λέγεις :
τὰ δὴ τῶν ὀνομάτων περὶ τὰ τοιαῦτα κάλλιστα ἆρ' οὐ τοῖς καλλίστοις
δικαιότατον ἀπονέμειν : εἰκός γε : οὐκοῦν νοῦς ἐστι καὶ φρόνησις
ἅ γ' ἄν τις τιμήσειε μάλιστα ὀνόματα : ναί : ταῦτ' ἄρα ἐν ταῖς περὶ
τὸ ὂν ὄντως ἐννοίαις ἐστὶν ἀπηκριβωμένα ὀρθῶς κείμενα κα-
λεῖσθαι : πάνυ μὲν οὖν : καὶ μὴν ἅ γε εἰς τὴν κρίσιν ἐγὼ τότε πα-
ρεσχόμην οὐκ ἄλλ' ἐστὶν ἢ ταῦτα τὰ ὀνόματα : τί μήν ὦ σώκρατες :
εἶεν τὸ μὲν δὴ γὰρ φρονήσεώς τε καὶ ἡδονῆς πέρι πρὸς τὴν ἀλλή-
λων μίξιν εἴ τις φαίη καθάπερ εἰ δημιουργοῖς ἡμῖν ἐξ ὧν ἢ ἐν
οἷς δεῖ δημιουργεῖν τι παρακεῖσθαι καλῶς ἂν τῶι λόγωι ἀπεικά-
ζοι : καὶ μάλα : τὸ δὴ μετὰ ταῦτα ἆρ' οὐ μιγνύναι ἐπιχειρητέον :
τί μήν : οὐκοῦν τάδε προειποῦσι καὶ ἀναμνήσασιν ἡμᾶς αὐ-
τοὺς ὀρθότερον ἂν ἔχοι : τὰ ποῖα : ἃ καὶ πρότερον ἐμνήσθη-
μεν εὖ δ' ἡ παροιμία δοκεῖ ἔχειν τὸ καὶ δὶς καὶ τρὶς τό γε καλῶς
ἔχον ἐπαναπολεῖν τῶι λόγωι δεῖν : τί μήν : φέρε δὴ πρὸς
διός οἶμαι γὰρ οὑτωσί πως τὰ τότε λεχθέντα ῥηθῆναι : πῶς :
φίληβός φησι τὴν ἡδονὴν σκοπὸν ὀρθὸν πᾶσι ζώιοις γεγονέ-
ναι· καὶ δεῖν πάντας τούτου στοχάζεσθαι· καὶ δὴ καὶ τἀγαθὸν
τοῦτ' αὐτὸ εἶναι ξύμπασι καὶ δύο ὀνόματα ἀγαθὸν καὶ ἡδὺ ἑνί τι-
νι καὶ φύσει μιᾶι τούτωι ὀρθῶς τεθὲν ἔχειν· σωκράτης δὲ πρῶ-
τον μὲν οὔ φησι τοῦτ' εἶναι δύο δὲ καθάπερ τὰ ὀνόματα καὶ τό τε
ἀγαθὸν καὶ τὸ ἡδὺ διάφορον ἀλλήλων φύσιν ἔχειν· μᾶλλον δὲ μέτο-

χρῆμα τῆς τοῦ ἀγαθοῦ μοίρας τὴν φρόνησιν ἢ τὴν ἡδονὴν οὐ
ταῦτ' ἔστιν τε καὶ ἦν τὰ τότε λεγόμενα ὦ πρώταρχε: σφόδρα μὲν οὖν:
Οὐκοῦν καὶ τόδε τότε καὶ νῦν ἡμῖν ἂν ξυνομολογοῖτο: τὸ ποῖον:
τὴν τἀγαθοῦ διαφέρειν φύσιν τῷδε τῶν ἄλλων: τίνι: ὧι παρείη
τοῦτ' ἀεὶ τῶν ζώων διὰ τέλους πάντως καὶ πάντῃ μηδενὸς
ἑτέρου ποτὲ ἔτι προσδεῖσθαι τὸ δὲ ἱκανὸν τελεώτατον ἔχειν οὐχ
οὕτως: οὕτω μὲν οὖν: οὐκοῦν τῷ λόγῳ ἐπειράθημεν χωρὶς
ἑκάτερον ἑκατέρου θέντες εἰς τὸν βίον ἑκάστων· ἄμικτον μὲν
ἡδονῇ φρόνησιν· φρονήσεως δὲ ὡσαύτως ἡδονὴν μηδὲ τὸ σμι-
κρότατον ἔχουσαν: ἦν ταῦτα: μῶν οὖν ἡμῖν αὐτῶν τότε πότερον
ἱκανὸν ἔδοξεν εἶναί τῳ: καὶ πῶς: εἰ δέ γε παρηνέχθη
μέν τι τότε νῦν ὁστισοῦν ἐπαναλαβὼν ὀρθότερον εἰπάτω μνήμην
καὶ φρόνησιν καὶ ἐπιστήμην καὶ ἀληθῆ δόξαν τῆς αὐτῆς ἰδέας
τιθέμενος καὶ σκοπῶν εἴ τις ἄνευ τούτων δέξαιτ' ἄν οἱ καὶ ὁτι-
οῦν εἶναι ἢ καὶ γίγνεσθαι· μὴ ὅτι δὴ γε ἡδονὴν εἴθ' ὡς πλείστην εἴθ' ὡς
σφοδροτάτην· ἣν μήτε ἀληθῶς δοξάζειν χαίρειν· μήτε τὸ πα-
ράπαν γιγνώσκοι τί ποτε πέπονθε πάθος· μήτ' αὖ μνήμην τοῦ
πάθους μηδ' ὁντινοῦν χρόνον ἔχοι· ταὐτὰ δὲ λεγέτω καὶ περὶ
φρονήσεως εἴ τις ἄνευ πάσης ἡδονῆς καὶ τῆς βραχυτάτης
δέξαιτ' ἂν φρόνησιν ἔχειν μᾶλλον ἢ μετά τινων ἡδονῶν· ἢ πάσας
ἡδονὰς χωρὶς φρονήσεως μᾶλλον ἢ μετὰ φρονήσεώς τινος:
Οὐκ ἔστιν ὦ σώκρατες· ἀλλ' οὐδὲν δεῖ ταῦτά γε πολλάκις ἐπερωτᾶν:
οὐκοῦν τό γε τέλεον καὶ πᾶσιν αἱρετὸν καὶ τὸ παντάπασιν ἀγαθὸν
οὐδέτερον ἂν τούτων εἴη: πῶς γὰρ ἄν: τὸ τοίνυν ἀγαθὸν ἤτοι σα-
φῶς ἢ καί τινα τύπον αὐτοῦ ληπτέον ἵν' ὅπερ ἐλέγομεν δευτερεῖα
ὅτῳ δώσομεν ἔχωμεν: ὀρθότατα λέγεις: οὐκοῦν ὁδὸν μέν
τινα ἐπὶ τἀγαθὸν εἰλήφαμεν: τίνα: καθάπερ εἴ τις τινὰ ἄν-
θρωπον ζητῶν τὴν οἴκησιν πρῶτον ὀρθῶς ἵν' οἰκεῖ πύθοιτο
αὐτοῦ μέγα τι δήπου πρὸς τὴν εὕρεσιν ἂν ἔχοι τοῦ ζητουμένου:
πῶς δ' οὔ: καὶ νῦν δή τις λόγος ἐμήνυσεν ἡμῖν ὥσπερ καὶ κατ' ἀρ-
χὰς μὴ ζητεῖν ἐν τῷ ἀμίκτῳ βίῳ τἀγαθὸν ἀλλ' ἐν τῷ μικτῷ:
πάνυ γε: ἐλπὶς μὴν πλείων ἐν τῷ μιχθέντι καλῶς τὸ ζητού-
μενον ἔσεσθαι φανερώτερον ἢ ἐν τῷ μή: πολύ γε: τοῖς δὴ
θεοῖς ὦ πρώταρχε εὐχόμενοι κεραννύωμεν· εἴτε διόνυσος

εἴτε ἥφαιστος· εἴθ' ὅστις θεῶν ταύτην τὴν τιμὴν εἴληχε τῆς συγ-
κράσεως: πάνυ μὲν οὖν: καὶ μὴν καθάπερ ἡμῖν οἰνοχόοις τισὶ
παρεστᾶσι κρῆναι· μέλιτος μὲν ἂν ἀπεικάζοι τις τὴν τῆς ἡδονῆς·
τὴν δὲ τῆς φρονήσεως νηφαντικὴν καὶ ἄοινον αὐστηροῦ καὶ ὑγια-
νοῦ τινος ὕδατος· προθυμητέον ὡς κάλλιστα συμμιγνύναι: πῶς
γὰρ οὔ: φέρε δὴ πρότερον ἆρα πᾶσαν ἡδονὴν πάσῃ φρονήσει μι-
γνύντες τοῦ καλῶς ἂν μάλιστα ἐπιτύχοιμεν: ἴσως: ἀλλ' οὐκ ἀσφα-
λές· ᾗ δὲ ἀκινδυνότερον ἂν μιγνύοιμεν δόξαν μοι δοκῶ τινα ἀπο-
φήνασθαι ἄν: λέγε τίνα: ἦν ἡμῖν ἡδονή τε ἀληθῶς ὡς οἰόμεθα
ἑτέρας ἄλλη· καὶ δὴ καὶ τέχνη τέχνης ἀκριβεστέρα: πῶς γὰρ οὔ:
καὶ ἐπιστήμη δὴ ἐπιστήμης διάφορος· ἡ μὲν ἐπὶ τὰ γιγνόμενα καὶ
ἀπολλύμενα ἀποβλέπουσα· ἡ δ' ἐπὶ τὰ μήτε γιγνόμενα μήτε ἀ-
πολλύμενα· κατὰ ταὐτὰ δὲ καὶ ὡσαύτως ὄντα ἀεί· ταύτην εἰς τὸ
ἀληθὲς ἐπισκοπούμενοι ἡγησάμεθα ἐκείνης ἀσφαλεστέραν εἶ-
ναι: πάνυ μὲν οὖν ὀρθῶς: οὐκοῦν εἰ τἀληθέστατα τμήματα ἑ-
κατέρας ἴδοιμεν πρῶτον συμμίξαντες ἆρα ἱκανὰ ταῦτα συγκε-
κραμένα τὸν ἀγαπητότατον βίον ἀπεργασάμενα παρέχειν
ἡμῖν ἤ τινος ἔτι προσδεόμεθα καὶ τῶν μὴ τοιούτων: ἐμοὶ γοῦν δο-
κεῖ δρᾶν οὕτως: ἔστω δή τις ἡμῖν φρονῶν ἄνθρωπος αὐτῆς περὶ
δικαιοσύνης ὅ τι ἔστιν καὶ λόγον ἔχων ἑπόμενον τῷ νοεῖν· καὶ δὴ
καὶ περὶ τῶν ἄλλων πάντων τῶν ὄντων ὡσαύτως διανοούμενος:
ἔστω γὰρ οὖν: ἆρ' οὖν οὗτος ἱκανῶς ἐπιστήμης ἕξει κύκλου μὲν
καὶ σφαίρας αὐτῆς τῆς θείας τὸν λόγον ἔχων· τὴν δὲ ἀνθρωπί-
νην ταύτην τὴν σφαῖραν καὶ τοὺς κύκλους τούτους ἀγνοῶν·
χρώμενος ἐν οἰκοδομίαι καὶ τοῖς ἄλλοις ὁμοίως κανόσι καὶ
τοῖς κύκλοις: γελοίαν διάθεσιν ἡμῶν ὦ σώκρατες ἐν ταῖς θεί-
αις οὖσαν μόνον ἐπιστήμαις λέγομεν: πῶς φῂς; ἦ τοῦ ψευδοῦς
κανόνος ἅμα καὶ τοῦ κύκλου τὴν οὐ βέβαιον οὐδὲ καθαρὰν τέ-
χνην ἐμβλητέον κοινῇ καὶ συγκρατέον: ἀναγκαῖον γὰρ εἰ μέλλει
τις ἡμῶν καὶ τὴν ὁδὸν ἑκάστοτε ἐξευρήσειν οἴκαδε: ἦ καὶ μουσι-
κὴν ἣν ὀλίγον ἔμπροσθεν ἔφαμεν στοχάσεώς τε καὶ μιμήσεως
μεστὴν οὖσαν καθαρότητος ἐνδεῖν: ἀναγκαῖον φαίνεται ἔμοιγε·
εἴπερ γε ἡμῶν ὁ βίος ἔσται· καὶ ὁπωσοῦν ποτε βίος: βούλει
δῆτα ὥσπερ θυρωρὸς ὑπὸ ὄχλου τις ὠθούμενος καὶ βιαζόμε-

μος ἡττηθεὶς ἀναπετάσας τὰς θύρας ἀφῶ πάσας ἐπιστή-
μας εἰσρεῖν καὶ μίγνυσθαι ὁμοῦ καθαρᾶι τὴν ἐνδεεστέραν:
οὔκουν ἔγωγε οἶδα ὦ σώκρατες ὅ τι τις ἂν βλάπτοιτο πάσας λα-
βὼν τὰς ἄλλας ἐπιστήμας ἔχων τὰς πρώτας: μεθιῶ δὴ τὰς
ξυμπάσας ῥεῖν εἰς τὴν τῆς ὁμήρου καὶ μάλα ποιητικῆς μισγαγ-
κείας ὑποδοχήν: πάνυ μὲν οὖν: μεθεῖνται καὶ πάλιν ἐπὶ τὴν
τῶν ἡδονῶν πηγὴν ἰτέον: ὡς γὰρ διενοήθημεν αὐτὰς μιγνύ-
ναι τὰ τῶν ἀληθῶν μόρια πρῶτον οὐκ ἐξεγένεθ' ἡμῖν ἀλλὰ διὰ
τὸ πᾶσαν ἀγαπᾶν ἐπιστήμην εἰς ταυτὸν μεθεῖμεν ἀθρόας καὶ
πρόσθεν τῶν ἡδονῶν: ἀληθέστατα λέγεις: ὥρα δὴ βουλεύε-
σθαι νῶϊν καὶ περὶ τῶν ἡδονῶν πότερα καὶ ταύτας πάσας ἀ-
θρόας ἀφετέον ἢ καὶ τούτων πρώτας μεθετέον ἡμῖν ὅσαι ἀ-
ληθεῖς: πολύ τι διαφέρει πρός γε ἀσφάλειαν πρώτας τὰς ἀ-
ληθεῖς ἀφεῖναι: μεθείσθων δή: τί δὴ μετὰ ταῦτα ἆρ' οὐκ εἰ μέν
τινες ἀναγκαῖαι καθάπερ ἐκεῖ ξυμμικτέον καὶ ταύτας: τί δ' οὔ
τάς γε ἀναγκαίας δήπουθεν· εἰ δέ γε καὶ καθάπερ αἱ τὰς τέχνας
πάσας ἀβλαβές τε καὶ ὠφέλιμον ἦν ἐπίστασθαι διὰ βίου· καὶ νῦν
δὴ ταῦτα λέγομεν περὶ τῶν ἡδονῶν εἴπερ πάσας ἡδονὰς
ἥδεσθαι διὰ βίου συμφέρον τε ἡμῖν ἐστι καὶ ἀβλαβὲς ἅπασι πά-
σας συγκρατέον: πῶς οὖν δὴ περὶ αὐτῶν τούτων λέγομεν
πῶς ποιῶμεν: οὐχ ἡμᾶς ὦ πρώταρχε διερωτᾶν χρὴ τὰς
ἡδονὰς δ' αὐτὰς καὶ τὰς φρονήσεις διαπυνθανομένους τὸ
τοιόνδε ἀλλήλων πέρι: τὸ ποῖον: ὦ φίλαι εἴτε ἡδονὰς ὑμᾶς
χρὴ προσαγορεύειν εἴτε ἄλλωι ὁτωοῦν ὀνόματι· μῶν οὐκ ἂν
δέξαισθε οἰκεῖν μετὰ φρονήσεως πάσης ἢ χωρὶς τοῦ φρο-
νεῖν· οἶμαι μὲν πρὸς ταῦτα τόδ' αὐτὰς ἀναγκαιότατον εἶναι
λέγειν: τὸ ποῖον: ὅτι καθάπερ ἔμπροσθεν ἐρρήθη τὸ μόνον
καὶ ἔρημον εἰλικρινὲς εἶναι γένος· οὔτε πάνυ τι δυνατὸν οὔτ' ὠ-
φέλιμον· πάντων γε μὴν ἡγούμεθα γενῶν ἄριστον ἓν ἀνθ' ἑνὸς
συνοικεῖν ἡμῖν τὸ τοῦ γιγνώσκειν· τἆλλά τε πάντα καὶ τὴν αὖ
τὴν ἡμῶν τελέως εἰς δύναμιν ἑκάστην: καὶ καλῶς γε εἰρή-
κατε τὰ νῦν φήσομεν: ὀρθῶς: πάλιν τοίνυν μετὰ τοῦτο τὴν
φρόνησιν καὶ τὸν νοῦν ἀνερωτητέον· ἆρ' ἡδονῶν τι προσδεῖσθαι
ἐν τῆι συγκράσει· φαῖμεν ἂν αὐτὸν νοῦν τε καὶ τὴν φρόνησιν ἂν ε-

ρωτῶντες: ποίων φαῖεν ἂν ἴσως ἡδονῶν: εἰκός: ὁ δέ γ' ἡμέτερος λόγος μετὰ τοῦτ' ἐστὶν· ὅδε· πρὸς ταῖς ἀληθέσιν ἐκείναις ἡδοναῖς φήσομεν ἆρ' ἔτι προσδεῖσθ' ὑμῖν τὰς μεγίστας ἡδονὰς συνοίκους εἶναι καὶ τὰς σφοδροτάτας· καὶ πῶς ὦ σώκρατες φαῖεν ἂν ἴσως αἵ γ' ἐμποδίσματά τε μυρία ἡμῖν ἔχουσι τὰς ψυχὰς ἐν αἷς οἰκοῦμεν ταράττουσαι διὰ μανικὰς ἡδονὰς καὶ γίγνεσθαί τε ἡμᾶς τὴν ἀρχὴν οὐκ ἐῶσι· τά τε γιγνόμενα ἡμῶν τέκνα ὡς τὸ πολὺ δι' ἀμέλειαν λήθην ἐμποιοῦσαι παντάπασι διαφθείρουσιν· ἀλλ' ἃς τε ἡδονὰς ἀληθεῖς καὶ καθαρὰς ἃς εἶπες σχεδὸν οἰκείας ἡμῖν νόμιζε· καὶ πρὸς ταύταις τὰς μεθ' ὑγιείας καὶ τοῦ σωφρονεῖν καὶ δὴ καὶ ξυμπάσης ἀρετῆς ὁπόσαι καθάπερ θεοῦ ὀπαδοὶ γιγνόμεναι αὐτῇ συνακολουθοῦσι πάντῃ ταύτας· μιγνύτας δ' ἀεὶ μετ' ἀφροσύνης καὶ τῆς ἄλλης κακίας ἑπομένας πολλή που ἀλογία τῷ νῷ μιγνύναι τὸν βουλόμενον ὅτι καλλίστην ἰδόντα καὶ ἀστασιαστοτάτην μίξιν καὶ κρᾶσιν ἐν ταύτῃ μαθεῖν πειρᾶσθαι τί ποτε ἔν τ' ἀνθρώπῳ καὶ τῷ παντὶ πέφυκεν ἀγαθόν· καὶ τίνα ἰδέαν αὐτὴν εἶναί ποτε μαντευτέον· ἆρ' οὐκ ἐμφρόνως ταῦτα καὶ ἐχόντως ἑαυτὸν τὸν νοῦν φήσομεν ὑπέρ τε αὑτοῦ καὶ μνήμης καὶ δόξης ὀρθῆς ἀποκρίνασθαι τὰ νῦν ῥηθέντα: παντάπασι μὲν οὖν: ἀλλὰ μὴν καὶ τόδε γ' ἀναγκαῖον καὶ οὐκ ἄλλως ἄν ποτε γένοιτο οὐδ' ἂν ἕν: τὸ ποῖον: ᾧ μὴ μίξομεν ἀλήθειαν οὐκ ἄν ποτε τοῦτο ἀληθῶς γίγνοιτο οὐδ' ἂν γενόμενον εἴη: πῶς γὰρ ἄν: οὐδαμῶς· ἀλλ' εἴ τινος ἔτι προσδεῖ τῇ συγκράσει ταύτῃ λέγετε σύ τε καὶ φίληβος· ἐμοὶ μὲν γὰρ καθαπερεὶ κόσμος τις ἀσώματος ἄρξων καλῶς ἐμψύχου σώματος ὁ νῦν λόγος ἀπειργάσθαι φαίνεται: καὶ ἐμοὶ τοίνυν ὦ σώκρατες οὕτω λέγε δεδόχθαι· ἆρ' οὖν ἐπὶ μὲν τοῖς τοῦ ἀγαθοῦ νῦν ἤδη προθύροις καὶ τῆς οἰκήσεως ἐφεστάναι τῆς τοῦ τοιούτου λέγοντες ἴσως ὀρθῶς ἄν τινα τρόπον φαῖμεν: ἐμοὶ γοῦν δοκεῖ:

Τί δῆτα ἐν τῇ ξυμμίξει τιμιώτατον ἅμα καὶ μάλιστ' αἴτιον ἂν εἶναι δόξειεν ἂν ἡμῖν τοῦ πᾶσι γεγονέναι προσφιλῆ τὴν τοιαύτην διάθεσιν· τοῦτο γὰρ ἰδόντες μετὰ τοῦτ' ἐπισκεψόμεθα εἴθ' ἡδονῇ εἴτε τῷ νῷ προσφυέστερον καὶ οἰκειότερον ἐν τῷ παντὶ συνέστηκεν: ὀρθῶς· τοῦτο γὰρ εἰς τὴν κρίσιν ἡμῖν ἐστι συμφορώτατον:

καὶ μὴν καὶ ξυμπάσης γε μίξεως οὐ χαλεπὸν ἰδεῖν τὴν αἰτίαν δι'
ἣν ἢ παντὸς ἀξία γίγνεται ἡτισοῦν ἢ τὸ παράπαν οὐδενός:
πῶς λέγεις: οὐδεὶς που τοῦτο ἀνθρώπων ἀγνοεῖ: τὸ ποῖον:
ὅτι μέτρου καὶ τῆς συμμέτρου φύσεως μὴ τυχοῦσα ἡτισοῦν
καὶ ὁπωσοῦν σύγκρασις πᾶσα ἐξ ἀνάγκης ἀπόλλυσι τά τε κε-
ραννύμενα καὶ πρώτην αὐτήν· οὐδὲ γὰρ κρᾶσις ἀλλά τις ἄκρα-
τος συμπεφορημένη ἀληθῶς ἡ τοιαύτη γίγνεται ἑκάστοτε ὄν-
τως τοῖς κεκτημένοις συμφορά: ἀληθέστατα: νῦν δὴ κατα-
πέφευγεν ἡμῖν ἡ τοῦ ἀγαθοῦ δύναμις εἰς τὴν τοῦ καλοῦ φύσιν·
μετριότης γὰρ καὶ συμμετρία κάλλος δήπου καὶ ἀρετὴ πανταχοῦ
ξυμβαίνει γίγνεσθαι: πάνυ μὲν οὖν: καὶ μὴν ἀλήθειάν γε ἔφα-
μεν αὐτοῖς ἐν τῇ κράσει μεμῖχθαι: πάνυ γε: οὐκοῦν εἰ μὴ
μιᾷ δυνάμεθα ἰδέᾳ τὸ ἀγαθὸν θηρεῦσαι σὺν τρισὶ λαβόντες
κάλλει καὶ συμμετρίᾳ καὶ ἀληθείᾳ· λέγωμεν ὡς τοῦτο οἷον ἓν ὀρ-
θότατ' ἂν αἰτιασαίμεθ' ἂν τῶν ἐν τῇ συμμίξει καὶ διὰ τοῦτο ὡς
ἀγαθὸν ὂν τοιαύτην αὐτὴν γεγονέναι: ὀρθότατα μὲν οὖν:
ἤδη τοίνυν ὦ πρώταρχε ἱκανὸς ἡμῖν γένοιτ' ἂν ὁστισοῦν κριτὴς
ἡδονῆς τε πέρι καὶ φρονήσεως ὁπότερον αὐτοῖν τοῦ ἀρίστου
ξυγγενέστερόν τε καὶ τιμιώτερον ἐν ἀνθρώποις ἐστὶ καὶ θεοῖς:
δῆλον μὲν ὅμως δ' οὖν τῷ λόγῳ ἐπεξελθεῖν βέλτιον: καθ' ἓν ἕ-
καστον τοίνυν τῶν τριῶν πρὸς τὴν ἡδονὴν καὶ τὸν νοῦν κρίνωμεν·
δεῖ γὰρ ἰδεῖν ποτέρῳ μᾶλλον ὡς ξυγγενὲς ἕκαστον αὐτῶν ἀπονε-
μοῦμεν: κάλλους καὶ ἀληθείας καὶ μετριότητος πέρι λέγεις:
ναί: πρῶτον δέ γε ἀληθείας λαβοῦ ὦ πρώταρχε· καὶ λαβόμε-
νος βλέψας εἰς τρία νοῦν καὶ ἀλήθειαν καὶ ἡδονὴν πολὺν ἐπισχὼν
χρόνον· ἀπόκριναι σαυτῷ πότερον ἡδονὴ ξυγγενέστερον ἢ νοῦς
ἀληθείᾳ: τί δὲ χρόνου δεῖ· πολὺ γὰρ οἶμαι διαφέρετον· ἡδονὴ
μὲν γὰρ ἁπάντων ἀλαζονίστατον· ὡς δὲ λόγος καὶ ἐν ταῖς ἡδο-
ναῖς ταῖς περὶ τἀφροδίσια αἳ δὴ μέγισται δοκοῦσιν εἶναι· καὶ
τὸ ἐπιορκεῖν συγγνώμην εἴληφε παρὰ θεῶν ὡς καθάπερ
παίδων τῶν ἡδονῶν νοῦν οὐδὲ τὸν ὀλίγιστον κεκτημένων· νοῦς
δὲ ἤτοι ταὐτὸν καὶ ἀλήθειά ἐστιν ἢ πάντων ὁμοιότατόν τε καὶ ἀ-
ληθέστατον: οὐκοῦν τὸ μετὰ τοῦτο τὴν μετριότητα ὡσαύτως
σκέψαι πότερον ἡδονὴ φρονήσεως ἢ φρόνησις ἡδονῆς πλεί-

ος κέκτηται: εὔσκεπτόν γε καὶ ταύτην σκέψιν προβέβληκας· οἶμαι
γὰρ ἡδονῆς μὲν καὶ περιχαρείας οὐδὲν τῶν ὄντων πεφυκὸς ἀμε-
τρώτερον εὑρεῖν ἄν τινα· νοῦ δὲ καὶ ἐπιστήμης ἐμμετρώτερον οὐδ'
ἂν ἕν ποτε: καλῶς εἴρηκας: ὅμως δ' ἔτι λέγε τὸ τρίτον. νοῦς ἡμῖν
κάλλους μετείληφε πλεῖον ἢ τὸ τῆς ἡδονῆς γένος ὥστε εἶναι
καλλίω νοῦν ἡδονῆς ἢ τοὐναντίον: ἀλλ' οὖν φρόνησιν μὲν καὶ
νοῦν ὦ σώκρατες οὐδεὶς πώποτε οὔθ' ὕπαρ οὔτ' ὄναρ αἰσχρὸν
οὔτε εἶδεν οὔτε ἐπενόησεν οὐδαμῇ οὐδαμῶς οὔτε γιγνόμενον
οὔτε ὄντα οὔτε ἐσόμενον: ὀρθῶς: ἡδονὰς δέ γέ που καὶ ταῦ-
τα σχεδὸν τὰς μεγίστας ὅταν ἴδωμεν ἡδόμενον ὁντινοῦν ἢ τὸ
γελοῖον ἐπ' αὐταῖς ἢ τὸ πάντων αἴσχιστον ἑπόμενον ὁρῶντες αὐ-
τοί τε αἰσχυνόμεθα καὶ ἀφανίζοντες κρύπτομεν ὅτι μάλιστα νυκτὶ
πάντα τὰ τοιαῦτα διδόντες ὡς φῶς οὐ δέον ὁρᾶν αὐτά: πάντῃ
δὴ φήσεις ὦ πρώταρχε ὑπό τε ἀγγέλων πέμπων καὶ παροῦσι
φράζων ὡς ἡδονὴ κτῆμα οὐκ ἔστι πρῶτον οὐδ' αὖ δεύτερον· ἀλλὰ
πρῶτον μέν πῃ περὶ μέτρον καὶ τὸ μέτριον καὶ καίριον καὶ πάντα ὁ-
πόσα χρὴ τοιαῦτα νομίζειν τὴν ἀΐδιον ᾑρῆσθαι: φαίνεται γοῦν
ἐκ τῶν νῦν λεγομένων: δεύτερον μὴν περὶ τὸ σύμμετρον καὶ καλὸν
καὶ τὸ τέλεον καὶ ἱκανὸν καὶ πάνθ' ὁπόσα τῆς γενεᾶς αὖ ταύτης
ἐστίν: ἔοικε γοῦν: τὸ τοίνυν τρίτον ὡς ἡ ἐμὴ μαντεία, νοῦν καὶ φρό-
νησιν τιθεὶς οὐκ ἂν μέγα τι τῆς ἀληθείας παρεξέλθοις: ἴσως:
ἆρ' οὖν οὐ τέταρτα ἃ τῆς ψυχῆς αὐτῆς ἔθεμεν ἐπιστήμας τε καὶ τέχνας
καὶ δόξας ὀρθὰς λεχθείσας ταῦτ' εἶναι τὰ πρὸς τοῖς τρισὶ τέ-
ταρτα εἴπερ τοῦ ἀγαθοῦ ἐστι μᾶλλον ἢ τῆς ἡδονῆς ξυγγενῆ: τάχ' ἄν:
πέμπτας τοίνυν ἃς ἡδονὰς ἔθεμεν ἀλύπους ὁρισάμενοι καθα-
ρὰς ἐπονομάσαντες τῆς ψυχῆς αὐτῆς ἐπιστήμας τὰς δὲ αἰσθή-
σεσιν ἑπομένας: ἴσως: ἕκτῃ δ' ἐν γενεᾷ φησὶν ὀρφεὺς καταπαύ-
σατε κόσμον ἀοιδῆς· ἀτὰρ κινδυνεύει καὶ ὁ ἡμέτερος λόγος ἐν
ἕκτῃ καταπεπαυμένος εἶναι κρίσει· τὸ δὴ μετὰ ταῦθ' ἡμῖν οὐδὲν
λοιπὸν πλὴν ὥσπερ κεφαλὴν ἀποδοῦναι τοῖς εἰρημένοις: οὐ-
κοῦν χρή· ἴθι δὴ τὸ τρίτον τῷ σωτῆρι τὸν αὐτὸν διαμαρτυράμενοι
λόγον ἐπεξέλθωμεν: ποῖον δή: φίληβος τἀγαθὸν ἐτίθετο ἡμῖν
ἡδονὴν εἶναι πᾶσαν καὶ παντελῆ: τὸ τρίτον ὦ σώκρατες ὡς ἔοι-
κας ἔλεγες ἀρτίως τὸν ἐξ ἀρχῆς ἐπαναληπτέον δεῖν λόγον: ναί:

τὰ δέ γε μὲν τοῦτο ἐβουλόμην. ἐγὼ γὰρ δὴ κατιδὼν ἅπερ νυνδὴ
δυσχεράνας διελήλυθα καὶ δυσχεράνας τὸν Φιλήβου λόγον
οὐ μόνον ἀλλὰ καὶ ἄλλων πολλάκις μυρίων εἶπον ὡς ἡδονῆς γε
νοῦς εἴη μακρῷ βέλτιόν τε καὶ ἄμεινον τῷ τῶν ἀνθρώπων βίῳ:
ἦν ταῦτα: ὑποπτεύων δέ γε καὶ ἄλλα εἶναι πολλὰ εἶπον ὡς εἰ
φανείη τι τούτοιν ἀμφοῖν βέλτιον, ὑπὲρ τῶν δευτερείων νῷ πρὸς
ἡδονὴν ξυνδιαμαχοίμην· ἡδονὴ δὲ καὶ δευτερείων στερήσοιτο:
εἶπες γὰρ οὖν: καὶ μετὰ ταῦτά γε πάντων ἱκανώτατα τούτοιν οὐδέ-
τερον ἱκανὸν ἐφάνη: ἀληθέστατα: οὐκοῦν παντάπασιν ἐν τού-
τῳ τῷ λόγῳ καὶ νοῦς ἀπήλλακτο καὶ ἡδονὴ μή τοι τἀγαθόν γε
αὐτὸ μηδέτερον αὐτοῖν εἶναι· στερομένοιν αὐταρκείας καὶ τῆς τοῦ
ἱκανοῦ καὶ τελέου δυνάμεως: ὀρθότατα: φανέντος δέ γε ἄλ-
λ λου τρίτου κρείττονος τούτοιν ἑκατέρου μυρίῳ γ' αὖ νοῦς ἡδο-
νῆς οἰκειότερον καὶ προσφυέστερον πέφανται νῦν τῇ τοῦ νι-
κῶντος ἰδέᾳ: πῶς γὰρ οὔ: οὐκοῦν πέμπτον κατὰ τὴν κρίσιν
ἣν νῦν ὁ λόγος ἀπεφήνατο γίγνοιτ' ἂν ἡ τῆς ἡδονῆς δύνα-
μις· ἔοικεν· πρῶτον δέ γε οὐδ' ἂν οἱ πάντες βόες τε καὶ ἵπποι καὶ
Γ τἆλλα ξύμπαντα θηρία φῶσι τῷ τὸ χαίρειν διώκειν· οἷς πιστεύ-
οντες ὥσπερ μάντεις ὄρνισιν οἱ πολλοὶ κρίνουσι τὰς ἡδονὰς
εἰς τὸ ζῆν ἡμῖν εὖ κρατίστας εἶναι, καὶ τοὺς θηρίων ἔρωτας, οἴον-
ται κυρίους εἶναι μάρτυρας μᾶλλον ἢ τοὺς τῶν ἐν μούσῃ φιλοσό-
φῳ μεμαντευμένων ἑκάστοτε λόγων: ἀληθέστατα ὦ σώκρατες
εἰρῆσθαί σοι πάντες ἤδη φαμὲν ἅπαντες: οὐκοῦν καὶ ἀφίετέ με: σμικρὸν
ἔτι τὸ λοιπὸν ὦ σώκρατες· οὐ γὰρ δήπου σύ γε ἀπερεῖς πρότε-
ρος ἡμῶν· ὑπομνήσω δέ σε τὰ λειπόμενα :~ φίληβος ἢ περὶ ἡδονῆς

παγκάλου ※ ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ ※ Η ※ ΠΕΡΙ ΕΡΩΤΟΣ :– ※ ΗΘΙΚΟΣ

ιλ
ς Δοκῶ μοι περὶ ὧν πυνθάνεσθε οὐκ ἀμελέτητος εἶναι. καὶ γὰρ ἐτύγ-
χανον πρῴην εἰς ἄστυ οἴκοθεν ἀνιὼν φαληρόθεν· τῶν οὖν γνω-
ρίμων τις ὄπισθεν κατιδών με πόρρωθεν ἐκάλεσε· καὶ παίζων